Bundel van de Commissievergadering Wijchen van 12 september 2019

0 Agenda

Agenda 2019-09-12 Commissievergadering.pdf

1 Opening en mededelingen

Spreektijd vergadering: 15 minuten per fractie (1e termijn en rondvraag); college 30 minuten (incl. rondvraag).

2 Vaststellen verslag van de commissievergadering van 13 juni 2019

Concept verslag commissievergadering 13 juni 2019.pdf

3 Mededelingen van het college

4 Vragen aan het college over de gemeenschappelijke regelingen

5 Rondvraag

6 Bestedingsvoorstel voor het gereserveerde krediet voor het project Hernen, Leur en Bergharense middelen (31598)

Partijen, dit zijn de leefbaarheidsgroepen voor Hernen-Leur en Bergharen, de besturen van De Mijlpaal, De Zandloper en Stichting Schaarweide, zijn het eens geworden over een besteding van de gereserveerde middelen van € 440.000. Voordat we tot uitvoering overgaan, is er behoefte aan afstemming met uw raad. Dit raadsbesluit is richtinggevend. De uitwerking volgt later en is een collegebevoegdheid. De middelen worden aangewend voor:
• de verbouwing van de gymzaal van De Zandloper;
• een haalbaarheidsonderzoek voor nieuw- en/of verbouw van De Mijlpaal tot MFA inclusief brede school;
• het inrichten van een multifunctionele ruimte op sportpark Schaarweide.
Stichting Schaarweide vraagt een extra krediet van € 64.250 voor verduurzaming van het clubgebouw en asbestverwijdering.

Dossier 436 voorblad

Beslisnota - Raad Sociale Structuur BHL (31598)

16 AZ 229a Versterking sociale structuur Bergharen en Hernen-Leur beslisnota

16 AZ 229a Rapport Onderz Soc-Maatsch Voorz Bergh-Hernen 17 apr 2016

17-12-15 Visie Sport en Bewegen BHL_versie 8

19-04-15 verslag van bijeenkomst Schaarweide Mijlpeel en Zandloper door LBG-en

19-05-28 Brief Schaarweide gemeente

19-05-29 Overzicht Investeringskosten en subsidie Schaarweide 1-4

19-05-28 brief schaarweide bijlage offerte asbest

19-05-28 brief schaarweide bijlage asbestsanering

18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def

18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 1

18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 2

18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 3

18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 4

18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 6

18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 8

17-12-14 infonota raad voortgang project

17-03-14 infonota raad voortgang def

16-11-01 Renovatiesubsidie Schaarweide beslisnota

7.a Beslisnota Hart van Zuid - Voorzieningenhart (35611)

Dossier 598 voorblad

Beslisnota Hart van Zuid - Voorzieningenhart.pdf

7.b Beslisnota Routekaart - Hart van Zuid (33984)

Dossier 562 voorblad

Beslisnota Routekaart - Hart van Zuid

2019-09-04 Routekaart Hart van Zuid - DEF.pdf

8.a Extra middelen subsidie Rondom Wijchen 2018, beslisnota (35570)

Dossier 575 voorblad

Beslisnota raad verhogen subsidie 2018 Rondom Wijchen 130819.pdf

Bijlage Beschikking herzien subsidie 2018 Rondom Wijchen.pdf

8.b Verhogen subsidie Rondom Wijchen 2019 met Rijksmiddelen, beslisnota (35573)

Dossier 579 voorblad

Beslisnota raad verhogen subsidie 2019 Rondom Wijchen.pdf

Beschikking herzien subsidie 2019 Rondom Wijchen.pdf

8.c Beschikking Innovatiemiddelen Rondom Wijchen 2019, beslisnota (35571)

Dossier 577 voorblad

Beslisnota raad Innovatiemiddelen 2019 Rondom Wijchen.pdf

Bijlage 1 Subsidieaanvraag Innovatiemiddelen 2019 Rondom Wijchen 120819.pdf

Bijlage 2 Projectplan Dorpsondersteuners.pdf

Bijlage 3 Business case Versterken van wijknetwerken.pdf

Bijlage 4 Gezond ouder worden gemeente Wijchen.pdf

Bijlage 5 Beschikking Innovatiemiddelen 2019 - 2020 Rondom Wijchen.docx

8.d Jaarrekening 2018 Wmo-nieuw en jeugd (33099)

Deze informatienota geeft een nadere toelichting op het resultaat van de WMO nieuw en de Jeugdhulp (2D's) in de jaarrekening 2018 van de gemeente Wijchen.

Dossier 487 voorblad

Informatienota - Jaarrekening 2018 Wmo-nieuw en jeugd (33099)

Bijlage 1: (Concept) Memo Beheersmaatregelen 2019

9 Meningsvormende nota Scenario's visie 't Mozaïek (31101)

Dossier 408 voorblad

Meningsvormende nota

't Mozaiek scenario's voor visie

Bijlage 1_Missie en visie bestuur 't Mozaiek

Bijlage 2_Overzicht inkomsten en uitgaven theater

Bijlage 3_Meerjarenbegroting 2020-2023 't Mozaiek

Bijlage 4_Visie en Missie mozaiek- gemeente

Bijlage 5_gesubsidieerde instellingen in 't Mozaiek

Bijlage 6_Activiteitenverslag 't Mozaiek 2018

Bijlage 7_Begrotingsscenario's 't Mozaiek

10 (voorlopige) evaluatie Gedragscode Windenergie Wijchen (35652)

Dossier 582 voorblad

informatienota evaluatie Gedragscode Windenergie Wijchen

11 Nieuwe maatregelen afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR, beslisnota (32904)

Dossier 457 voorblad

Beslisnota - 28 juni 2019 raadsvoorstel nieuw afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR (32904)

Bijlage 1: Wat is er de afgelopen jaren gedaan

Bijlage 2: Wijchen analyse en sorteerrapportage 2018

Bijlage 3: overzicht maatregelen

Bijlage 4: SIR Inhoudsanalyse (bijlage)

Bijlage 5: Rapport Wijchen omgekeerd inzamelen SIR juni 2019

Bijlage 6: SIR interviews omgekeerd inzamelen (bijlage)

12 Sluiting

Gemeente Wijchen

AGENDA COMMISSIEVERGADERING
Donderdag 12 september 2019 om 19.30 uur
RAADSZAAL
Voorzitter: Jan Tap
Opening en mededelingen *Spreektijd vergadering: 15 minuten per fractie (1e termijn en rondvraag); college 30 minuten (incl. rondvraag).*
Vaststellen verslag van de commissievergadering van 13 juni 2019
Mededelingen van het college
Vragen aan het college over de gemeenschappelijke regelingen
Rondvraag
Besteding middelen project Versterking sociale structuur Hernen-Leur en Bergharen, beslisnota (31598)
Gebiedsvisie Hart van Zuid, beslisnota (35611) Routekaart Hart van Zuid, beslisnota (33984)
Extra middelen subsidie Rondom Wijchen 2018, beslisnota (35570) Verhogen subsidie Rondom Wijchen 2019 met Rijksmiddelen, beslisnota (35573) Beschikking Innovatiemiddelen Rondom Wijchen 2019, beslisnota (35571) Jaarrekening 2018 Wmo-nieuw en jeugd, informatienota (33099)
Visie ’t Mozaïek, meningsvormende nota (31101)
(Voorlopige) evaluatie Gedragscode Windenergie Wijchen, informatienota (35652)
Nieuwe maatregelen afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR, beslisnota (32904)
Sluiting

CONCEPT

Verslag van de Commissievergadering gehouden op 13 juni 2019 om 19.30 uur in de raadszaal van het Kasteel te Wijchen

Voorzitter:	dhr. J.J. Tap (Kernachtig Wijchen),
Aanwezig:	dhr. R.L.A. Albersnagel (Kernachtig Wijchen), dhr. S.H.H.M.J. Arts (VVD), dhr. R.J.L. Boumans (VVD), mevr. H.A.M. Cuppen (CDA), mevr. E. Dauphin (D66), dhr. J.M.T. Evers (Kernachtig Wijchen), mevr. C.E. Hoogteijling (CDA), mevr. M.P. Joosse-De Visser (CDA), dhr. J.P. de Kievit (Sociaal Wijchen), dhr. W.T.M.J. Krale (VVD), dhr. A.J. van Kuppeveld (Wijchen Lokaal), dhr. J.H.M. Loeffen (Sociaal Wijchen), mevr. Z. Osman (PvdA), dhr. J.G.F.M. Peters Sengers (CDA), dhr. W.H.M. Roosenboom (PvdA), dhr. P.M. van 't Schip (Wijchen Lokaal), dhr. P.P. Verbeeten (Kernachtig Wijchen), dhr. M.A.J. Verharen (Kernachtig Wijchen), dhr. L.R. Verploegen (VVD), dhr. M.C.G. van Wanroij (CDA), mevr. E.A.J. Wittenberg (D66), mevr. J.C. Zijlstra (Kernachtig Wijchen)
Griffie:	mevr. M-C Heuvelmans, mevr. S.H.L. van den Bosch
Genodigden:	dhr. J.Th.C.M. Verheijen (burgemeester), dhr. T.T.M. Burgers (wethouder), dhr. N.G. Derks (wethouder), dhr. G.W.R. Gerrits (wethouder), dhr. P.L.J. Loermans (wethouder)
Notulist:	Mevr. D. Graven (Verslagbureau More Support)
Publiek:	40 personen

---

1 Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en meldt de spreektijden.

2 Verslag commissievergadering van 16 mei 2019

Er zijn vanuit de fracties van het CDA en D66 wijzigingsvoorstellen ontvangen.

De wijziging van het CDA betreft de bespreking van de bestemmingsplanwijziging gericht op oeverbebouwing van het Wijchens Meer. De tekstwijziging is onderstreept:

De heer Peters Sengers meldt dat onder de inwoners van Wijchen véél weerstand bestaat tegen de bestemmingsplanwijziging waarmee het mogelijk wordt de oever van het Wijchens Meer te bebouwen. Omdat het door het CDA in november 2018 ingediende amendement over een participatietraject voor de ontwikkelingen van de noordelijke oever van het Wijchens Meer geen doorgang vond, zullen nu veel zienswijzen en bezwaren worden ingediend. Naar aanleiding daarvan heeft het CDA schriftelijke vragen aan het college gesteld over het reeds gevolgde en nog te volgen participatieproces. De ontwikkelingen aan het Wijchens Meer worden volledig aan de creativiteit van marktpartijen overgelaten. Dit gegeven baart het CDA grote zorgen. In weekblad Wegwijs zegt de wethouder daarover: "We zien wel wat daaruit komt en dan is het aan de raad om te kiezen wat we ermee doen." Het CDA verzoekt de wethouder deze uitspraak toe te lichten en vraagt zich af of het college bij het aannemen van deze plannen een uitwerkingsbevoegdheid heeft voor de deellocatie Wijchens Meer. De heer Peters Sengers vraagt voorts de wethouder of de raad bij de uitwerking van de definitieve bestemming nog enige zeggenschap heeft.

Reactie wethouder Gerrits, pagina 3.

Aan het einde van diens reactie wordt een zin toegevoegd:

Wat betreft de vragen van het CDA over de zeggenschap van de raad geeft hij aan dat

de raad zeggenschap heeft bij het eerstvolgende bestemmingsplan dat voorligt. Eerder heeft de raad kaders meegegeven.

Het wijzigingsvoorstel van D66 betreft pagina 7 inzake 'Bespreking Initiatiefvoorstel D66 Maak elektrisch opladen voor iedereen mogelijk'. De tekstwijziging is onderstreept: "Met dit voorstel vragen zij om het voor particulieren mogelijk te maken om hun elektrische auto die geparkeerd staat op een openbare parkeerplaats op te laden vanuit een laadpaal bij de woning."

De ingekomen wijzigingen worden in het verslag verwerkt conform de voorstellen.

Besluit: Het verslag wordt gewijzigd vastgesteld.

3 Mededelingen van het college

Er zijn geen mededelingen.

4 Vragen aan het college over de gemeenschappelijke regelingen

Er zijn geen vragen aan het college over de gemeenschappelijke regelingen

5. Rondvraag

5.a – Kernachtig Wijchen – inzake verwijdering beukenhaag nabij Het Hofje aan de Leemweg zonder dat sprake is van een vergunning

De heer Verharen vraagt aandacht voor de boosheid onder de bewoners van Het Hofje aan de Grootvenseweg. Deze boosheid richt zich op de gemeente Wijchen vanwege het feit dat een drie meter hoge beukenhaag is verwijderd door een bewoner aan de Leemweg om ruimte te maken voor een extra uitrit. Hierover heeft geen overleg plaatsgevonden met de bewoners van Het Hofje. De ambtelijke organisatie heeft toestemming gegeven, terwijl geen vergunning was aangevraagd. Deze is inmiddels – achteraf - wél aangevraagd. De bewoners van Het Hofje hebben weinig vertrouwen in een correcte afhandeling. Gevraagd wordt in hoeverre de wethouder van de geschetste situatie op de hoogte is en welke stappen hij in dezen gaat ondernemen.

Wethouder Loermans is geïnformeerd. De bewoners hebben een klacht ingediend, welke in behandeling is genomen door de gemeentesecretaris. Het lijkt erop dat een ambtenaar iets te voortvarend heeft gehandeld met het verlenen van toestemming. De wethouder spreekt zijn vertrouwen uit dat de klacht correct wordt afgehandeld.

De heer Verharen vraagt of de wethouder voornemens heeft in relatie tot het opgelopen geschonden vertrouwen bij de bewoners.

Wethouder Loermans heeft er vertrouwen in dat de secretaris ervoor zorg zal dragen dat deze kwestie conform de regelgeving wordt afgehandeld.

5.b – Wijchen Lokaal - inzake bomenkap Graafseweg

De heer Van Kuppeveld informeert naar stand van zaken m.b.t. de bomenkap op de Graafseweg.

Wethouder Loermans heeft wat dit betreft geen nieuwe ontwikkelingen te melden.

6. 25428 Realisatie van een Driestroom gezinshuis op het perceel aan het Hazenpad 26 te Leur, beslisnota

De voorzitter geeft een korte toelichting op voorliggende beslisnota, vooruitlopend op de bespreking. De initiatiefnemer wil het bijgebouw bij Hazenpad 26 herinrichten tot een woonkamer / keuken met slaapkamers, douche en toiletruimtes voor jongeren die zorg nodig hebben. Het gaat om onzelfstandig wonen in combinatie met 24-uurszorg.

De vragen die uit eerdere gesprekken met vertegenwoordigers voortvloeiden, zijn beantwoord via een memo.

De voorzitter verwijst voorts naar de informatiebijeenkomst van 23 mei jl. Hij geeft de aangemelde inspreker de gelegenheid het woord te voeren.

Inspreker: De heer P. van der Mark (Stoeterij Leyhof)

Inspreker acht zorg een kostbaar goed, maar dit mag niet ten koste gaan van alles en boven de wet worden verheven. Inspreker stelt dat het college met dit voorstel klakkeloos eerder gemaakte afspraken overboord werpt. Inspreker is ervan overtuigd dat deze mening juridisch kan worden bevestigd.

Inspreker memoreert dat hij in maart jl. de raad heeft uitgenodigd ter plaatse de situatie op te nemen. Inspreker is verbaasd dat niet alle partijen hier gehoor aan hebben gegeven, waaronder de partij die zegt achter de ondernemers te staan, alsmede de partij die in deze raad de grootste verantwoording draagt.

Het is bij wet verboden om geurgevoelige objecten – en dat is waar het in voorliggende rapportage over gaat – te creëren binnen vijftig meter van de grens van een bouwblok van een agrarisch bedrijf. Het is inspreker duidelijk dat de raad niet over de kennis over dit soort wetgeving beschikt. Hij acht het kwalijk dat de rapporteurs namens initiatiefnemer De Driestroom deze kennis ook niet lijken te hebben of deze wel hebben, maar daar blijkbaar bewust aan voorbij gaan. Het college heeft dit blijkbaar ook niet gecontroleerd, want tijdens de onlangs gehouden informatieavond werd gesteld dat de voorgenomen activiteiten geen beperkingen opleggen aan het bedrijf van inspreker. Wettelijk gezien, is dit echter onjuist en dit is op ambtelijk niveau ook duidelijk geworden.

Voorts zijn de opmerkingen van inspreker in het geheel niet meegenomen in de besluitvorming. Inspreker heeft het college daarom geadviseerd het plan te laten toetsen aan de wettelijke kaders door ter zake kundige juristen. Inspreker heeft vernomen dat het college hier vooralsnog geen gehoor aan wenst te geven.

Mevrouw Wittenberg informeert welke informatie – naast de informatie ten aanzien van de uitbreidingsmogelijkheden – verder onjuist is en wat de consequenties hiervan zijn voor het bedrijf van inspreker.

Inspreker schetst de kern van het probleem. In geval voorliggend plan doorgang vindt, moet hij zijn rechten opgeven. De huidige rechten staan toe om agrarische activiteiten uit te oefenen tot aan de grens van het bouwblok. Dit recht omvat ook het houden van dieren en komt in het gedrang wanneer er een geurgevoelig object wordt gerealiseerd binnen vijftig meter van de grens van diens bouwblok. De huidige afstand tussen de schuur en de grens van het bouwblok bedraagt slechts één meter.

De heer De Kievit vraagt of inspreker van mening is dat de ruimtelijke onderbouwing in het voorstel ondeugdelijk is.

Inspreker verwijst naar diens eerder uitgesproken standpunten. Het plan is in strijd met de wetgeving ten aanzien van geurgevoelige objecten.

De heer De Kievit concludeert dat de ruimtelijke onderbouwing van het plan niet voldoet.

Eerste termijn

De heer Evers ziet geen bezwaren tegen voorliggend plan. De betrokken ambtenaren hebben zijns inziens een gedegen juridisch onderzoek verricht. Kernachtig Wijchen juicht dergelijke initiatieven toe gezien de problematiek in de jeugdzorg.

De heer De Kievit sluit zich namens Sociaal Wijchen aan bij vorige spreker en meldt dat de fractie zal instemmen met het voorstel.

De heer Van ’t Schip is voorstander van het realiseren van een gezinshuis, maar niet voor een dusdanige afwijking van het bestemmingplan dat een bestaande schuur

wordt bestemd als woonhuis. De schuur staat te dicht op het woonerf en te dicht bij de paarden- en trainingsstallen. Dit zal zeker leiden tot juridische procedures en Wijchen Lokaal voelt er niet voor om daar publiek geld aan uit te geven. Spreker adviseert om het plan onafhankelijk juridisch te laten toetsen alvorens tot besluitvorming over te gaan. De fractie is voorstander van realisatie van een gezinshuis, zij het niet op de voorgestelde locatie. Het perceel is groot genoeg om de woonunit elders te realiseren. Spreker vraagt of deze mogelijkheid is onderzocht en zo ja, waarom daar niet voor is gekozen.

Mevrouw Wittenberg waardeert het initiatief van De Driestroom, maar heeft ook begrip voor de zorgen van de aangrenzende ondernemer. D66 kan zich vinden in realisatie van een gezinshuis in het buitengebied. In de zienswijzenprocedure zullen eventueel gemaakte fouten aan het licht komen. Aangezien de raad dit zelf niet kan toetsen, zal D66 instemmen met het voorstel.

De heer Arts vindt het belangrijk dat ondernemers kunnen blijven ondernemen en spreekt begrip uit voor de zorgen van inspreker. Uit de beschikbare informatie blijkt echter dat er een gedegen voorstel ligt en er geen toekomstige belemmeringen zijn. Dit houdt in, dat er voor de onderneming geen andere restrictieve belemmeringen zullen worden opgelegd dan heden het geval is. Inspreker heeft eerder een brief aan de raad gestuurd waarin hij diens zorgen uit. De VVD vraagt of de wethouder die zorgen kan wegnemen.

De heer Roosenboom vindt dat sprake is van een mooi initiatief. De PvdA zal dit graag ondersteunen. De informatie van inspreker had bij de fractie de nodige vragen opgeleverd, maar met de beantwoording door het college is deze zorg weggenomen. De PvdA kan instemmen met de beslispunten.

De heer Peters Sengers geeft aan dat het CDA de jeugdopvang middels gezinshuizen van harte ondersteunt. De gemeente dient binnen de wettelijke kaders haar medewerking te verlenen aan dergelijke initiatieven. In dit dossier gaat het om de vraag of deze projectafwijking op een deugdelijke manier ruimtelijk is onderbouwd. Het CDA is daar niet van overtuigd. De eigenaar van het aangrenzende perceel vreest gebruiksbeperkingen van diens perceel. Het college stelt echter dat er geen sprake is van toename van beperkingen.

Het CDA mist in de onderbouwing de motivatie waarom het hoofdgebouw en de te verbouwen schuur op Hazenpad 26 als geurgevoelige objecten worden aangemerkt. Inspreker heeft stukken aangereikt waarin de gemeente aangeeft dat Hazenpad 26, na de bestemmingswijziging (naar wonen) in 2011, wel een bedrijfswoning blijft in de zin van de geurregelgeving. Dit strookt niet met de onderbouwing die nu voorligt. Het lijkt alsof vanuit de gemeente verwachtingen zijn gewekt of wellicht zelfs toezeggingen zijn gedaan.

Niemand heeft belang bij juridische procedures. Het CDA hecht aan uitbreiding van gezinshuisfaciliteiten, maar dit kan ook elders op het perceel. De fractie pleit voor zeer zorgvuldige besluitvorming en adviseert het college extern juridisch advies over de geurregelgeving en de bedrijfswoning in te winnen en met beide belanghebbende partijen in gesprek te gaan om te zoeken naar een oplossing, alvorens de raad een verklaring van geen bedenkingen afgeeft. Op dit laatste punt overweegt het CDA een motie in te dienen.

Reactie college

Wethouder Gerrits sluit zich volledig aan bij de oproep van het CDA om een zeer zorgvuldige procedure te volgen.

Wat betreft de inspreekreactie, wijst de wethouder op de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. Daar volgt een adequate reactie op, waarvoor – indien nodig – onafhankelijk advies zal worden ingewonnen. Het college is er op dit moment van overtuigd dat sprake is van een deugdelijke ruimtelijke onderbouwing, maar kan niet garanderen dat het genomen besluit bij de Raad van State stand houdt.

Het voorstel voor een onafhankelijke toetsing is - wat betreft de wethouder -een onderdeel van de procedure. Hij acht het niet verstandig om dit als aparte tussenstap in te bouwen en de procedure hiermee stil te zetten.

De wethouder is niet bekend met alternatieven ten aanzien van dit initiatief. Wellicht heeft initiatiefnemer die zelf onderzocht. Hij is met dit voorstel naar de gemeente gekomen.

Op dit moment is het niet mogelijk om de zorg van inspreker weg te nemen. Hij adviseert betrokkene een formele zienswijze in te dienen.

Tweede termijn

De heer Evers acht de toelichting van de wethouder duidelijk. De heer Van der Mark kan een zienswijze indienen. Het standpunt van de fractie blijft ongewijzigd.

De heer Van 't Schip betreurt het dat er geen steun is voor diens voorstel om eerst een extra juridische toetsing te laten doen. Spreker informeert naar de uiterlijke datum voor indiening van een zienswijze.

Wethouder Gerrits meent dat dit een termijn van zes weken is na besluitvorming door de raad.

De heer Peters Sengers heeft het college geadviseerd het gesprek aan te gaan met betrokken partijen, met als doel draagvlak te vinden. Het CDA hecht daar veel waarde aan.

De voorzitter concludeert dat gezien de aangekondigde motie sprake is van een bespreekstuk.

Conclusie: De commissie adviseert de beslisnota als bespreekstuk voor de raadsvergadering te agenderen. Er is een motie aangekondigd door het CDA.

7. 28113 Omgevingsvergunning zonnepark Kampbroek Hernen, beslisnota

De voorzitter leidt de bespreking kort in. Door Zonel Energy Equipment BV is een omgevingsvergunning aangevraagd voor het aanleggen van een zonnepark rondom het perceel Kampbroek 5/5.a te Hernen. Deze aanvraag is in strijd met het bestemmingsplan te plaatse. Voordat de procedure kan worden gestart, moet de gemeenteraad een ontwerpverklaring van geen bedenkingen afgeven. Spreker geeft aan dat er een eerdere versie van deze nota is geweest en momenteel een gewijzigde nota voorligt. Aan de nota is informatie toegevoegd over de lichtreflectie, geluidsbelasting en het zicht vanuit het dorp. Voor dit agendapunt heeft zich een inspreker gemeld. Inspreker krijgt het woord.

Inspreker, de heer Van Uden, woordvoerder namens een groep bewoners

Inspreker geeft aan dat de groep die hij vertegenwoordigt, zich zorgen maakt over het welzijn in het dorp Hernen. Het zonnepark zal grote gevolgen hebben voor het dorp. Anderzijds voelt een grote groep mensen zich zeer betrokken bij het milieu en is geen tegenstander van opwekking van duurzame energie middels zonnepanelen.

In het raadsvoorstel wordt gesteld dat sprake is van een goede ruimtelijke onderbouwing. Echter, het belang van de omwonenden van het zonnepark wordt nergens genoemd, terwijl de voorgenomen ontwikkeling vergelijkbaar is met de ontwikkeling van een grootschalig bedrijventerrein. Met de realisatie van dit plan verandert de leefbaarheid en de landschappelijke kwaliteit voor de omwonenden wezenlijk. Op het bezwaar van omwonenden, dat zij zicht krijgen op het terrein, is door Zonel voorgesteld om een drie meter hoge groene afscheiding te plaatsen. Echter, door de geaccidenteerdheid van Hernen is een groene wal van zeven meter noodzakelijk. Tijdens de winterperiode zal een groene afscheiding nauwelijks soelaas bieden.

Recent liet een van de raadsleden zich uit over de groep bezwaarden onder de inwo-

ners van Hernen en deed hen af als NIMBY-bezwaarden. Dit getuigt van grote onbeschaamdheid en een totaal gebrek aan inlevingsvermogen en realiteitsbesef. Binnen de gemeente Wijchen hebben de inwoners van Hernen al 43 jaar lang te maken met de meeste overlast, vanwege geluidshinder en fijnstof van de A50. De maat is nu echt vol en de vraag is of duurzame energie voor Wijchen uit Hernen moet komen.

Op 25 oktober 2018 heeft de raad ingestemd met de uitvoering van het Energieplan. Op 26 oktober 2018 is de aanvraag voor een omgevingsvergunning door Zonel Energy Equipment BV ingediend. Inspreker vraagt zich af waarom deze aanvraag – vooruitlopend op de uitvoering van het Energieplan – nu al dient te worden beoordeeld. Door deze haast ontstaat een gevoel van minachting van de belangen van de omwonenden. Inspreker roept de commissie en de raad daarom op af te zien van medewerking aan voorliggend plan.

De heer Van 't Schip informeert naar concretisering van de grootschalige gevolgen waar de inspreker melding van maakt.

Inspreker wijst op de grote zichtbaarheid van het park voor omwonenden. De totale landschappelijke kwaliteit wordt ernstig aangetast. De nabijheid van het park bij de kern van Hernen vormt de kern van het bezwaar.

De heer Krale vraagt hoe Zonel heeft gereageerd op de hoogte van de groenwal, die de bewoners nodig achten.

Inspreker geeft aan dat Zonel hier hedenmiddag pas kennis van heeft genomen. Inspreker heeft doorsnedetekeningen gemaakt, waaruit blijkt dat een afscheiding van zeven meter nodig is om het zicht op het zonnepark kwijt te zijn. De wethouder is ook geïnformeerd.

Eerste termijn

De heer De Kievit wijst op de ambitie van de gemeente Wijchen om in 2040 energieneutraal te zijn. Daar zijn veel vierkante meters voor nodig. In dat licht bezien, is sprake van "een mooi initiatief" van Zonel.

Uit de ruimtelijke onderbouwing blijkt dat onder meer onderzoek is verricht naar consequenties van lichtreflectie en geluidsbelasting. Er wordt wel enig nadeel aangetoond, maar de 'pijn' is niet zodanig dat er niet met het voorstel akkoord gegaan zou moeten worden.

De heer Van Kuppeveld refereert aan het beleidskader voor de ontwikkeling van grootschalige zonneparken en zonnevelden, dat na het zomerreces wordt vastgesteld. De aanvraag voor een ontwerpverklaring van geen bedenkingen gaat hieraan vooraf. Voorliggend plan levert een substantiële bijdrage aan de ambitie om in 2023 minimaal dertig hectare zonnevelden te hebben gerealiseerd. De fractie kan instemmen met het voorstel op basis van de verrichte onderzoeken en het feit dat de zorgen van de omwonenden grotendeels zijn weggenomen, maar houdt zich het recht voor haar mening te herzien naar aanleiding van eventueel ingediende zienswijzen tijdens de zienswijzenprocedure.

Mevrouw Dauphin geeft aan dat D66 verheugd is over de realisatie van een zonnepark. Wat telkens blijkt bij dergelijke plannen is dat bewoners zich hiertegen verzetten, zich niet betrokken voelen en in de weerstandmodus schieten. D66 vraagt zich af waarom dit telkens gebeurt. Ze hoopt dat het college hiervan heeft geleerd en vraagt wat de portefeuillehouder de volgende keer anders gaat doen.

De heer Krale ondersteunt het plan en de VVD zal zich positief uitspreken tijdens de besluitvormende raadsvergadering. Initiatiefnemer heeft zich serieus gebogen over de tegenargumenten door extra onderzoeken te verrichten. Uit die onderzoeken is gebleken dat de zorgen grotendeels weggenomen kunnen worden.

De heer Roosenboom meent dat een ontwerpverklaring van geen bedenkingen een goede zaak is omdat hiermee de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente voor een groot deel kunnen worden gerealiseerd. Indien er geen zienswijzen worden inge-

diend, kan de PvdA zich ook vinden in het definitief worden van de ontwerpverklaring. Spreker meent dat het plan maximale ondersteuning verdient.

Mevrouw Joosse geeft aan dat het CDA niet zal instemmen met de ontwerpverklaring. Voor een ambitie van dergelijke omvang is gedegen beleid met groot draagvlak nodig. Dat is er echter op dit moment niet. Spreker memoreert dat het CDA bij herhaling heeft gevraagd om een beleidsplan. Ongeacht het gegeven dat de fractie voorstander is van de energietransitie, vindt het CDA dat éérst beleid moet worden ontwikkeld met een deugdelijk toetsingskader. Het CDA wijst met nadruk op de precedentwerking van voorliggend voorstel.

Spreker vraagt zich af waarom de zonnepanelen niet langs de snelweg worden geplaatst in combinatie met geluidsschermen.

De heer Verharen geeft aan dat de fractie voorstander is van de zonneakker in Hernen. Dit is een belangrijke en noodzakelijke stap om de ambitie van de gemeente te realiseren. Evenals het CDA ziet Kernachtig Wijchen zonneakkers het liefst niet op agrarische gronden, maar op groenstroken en langs snelwegen. Om de gestelde doelstelling te bereiken, zullen echter ook agrarische gronden nodig zijn. De zorgen van omwonenden zijn begrijpelijk. Het is daarom ook jammer dat het beleidsplan pas in het najaar wordt vastgesteld. Dit project is een pilotproject en levert bruikbare input voor genoemd beleidsplan.

In de beslisnota worden extra maatregelen genoemd om de overlast te beperken. De resultaten van de onderzoeken naar licht en geluid laten zien dat er weinig overlast zal zijn. De fractie is positief over het voornemen om de inwoners goed te betrekken.

In de nota of in de bijlagen is echter nog niets terug te zien van de plannen om een fonds op te richten, de Mijlpaal te voorzien van zonnepanelen en laadpalen te plaatsen. Kernachtig Wijchen overweegt een motie of amendement in te dienen om de afspraken met de inwoners wat dit betreft vast te leggen.

Reactie college

Wethouder Gerrits wijst op de doelstelling in het Energieplan om de komende vijf jaar dertig hectare zonneakker te realiseren. Dit is een duidelijke opdracht aan het college. Momenteel brengt het college de ruimtelijke mogelijkheden in kaart. Spreker geeft aan dat het college in vervolg op onderzoek concludeert dat de locatie geschikt is voor een zonneakker. De wethouder is van mening dat een zorgvuldig traject is doorlopen, zowel met de initiatiefnemer, als met de omwonenden.

Naar aanleiding van het plan is een informatieavond gehouden. Op basis van de toezeggingen die daar zijn gedaan – naar aanleiding van de gemaakte opmerkingen – heeft het college besloten het plan aan te houden, zodat de initiatiefnemer de gelegenheid heeft om de reacties van omwonenden serieus te nemen.

Het aangekondigde voornemen van Kernachtig Wijchen wat betreft een amendement roept vraagtekens op bij de wethouder. Het aangepaste plan is immers al bij de stukken gevoegd.

In reactie op D66 geeft de wethouder aan niet te weten wat hij een volgende keer anders zou moeten doen. Er zullen altijd mensen zijn die met zorgen blijven zitten. Het is een utopie om dit voor honderd procent weg te kunnen nemen.

Tweede termijn

De heer De Kievit wijst er op, dat geformuleerd beleid nog niet direct de bezwaren wegneemt. Het is jammer dat het CDA daarop blijft hameren. Ook het CDA streeft een energie neutrale toekomst na, maar wanneer het op uitvoering aankomt, laat deze fractie zich toch meer leiden door de bezwaren dan dat het nut en de noodzaak van dergelijke plannen voorop staat. De heer De Kievit betreurt die houding.

Mevrouw Dauphin benadrukt dat D66 voorliggend plan maximaal ondersteunt. In reactie op het CDA spreekt mevrouw Dauphin uit dat voorliggend plan goed zal passen in

het aankomende beleid. Spreker blijft wel bij het standpunt dat draagvlak belangrijk is en roept op te leren van dergelijke trajecten.

De heer Verharen geeft aan dat het horen van bezwaarden en het bieden van inspraak de bestaande bezwaren nog niet wegneemt.

Mevrouw Dauphin wijst er op, dat een nieuwbouwwijk vaak tot veel minder weerstand leidt, ook al levert die zicht- en geluidschade op. D66 heeft ook geen antwoord op de vraag hoe dit soort trajecten anders kan worden opgezet.

De heer Krale acht de reactie van het CDA inconsistent met eerdere voorstellen en uitspraken. Eerder riep deze fractie op een grote zonneakker elders in de gemeente te realiseren, terwijl er toen ook nog geen beleid geformuleerd was.

Mevrouw Joosse benadrukt dat het CDA hierin geen ander standpunt inneemt, maar slechts wil benadrukken dat het eenvoudigweg ontbreekt aan beleid. De fractie wil graag snel verduurzamen, maar niet ten koste van de zorgvuldigheid. Bij het voorstel wat betreft de zonneakkers op water heeft de fractie voorgesteld om eerst een vlekkenkaart te ontwikkelen. De fractie meent dat de participatieladder onvoldoende is gevolgd in dit traject.

De heer Verharen zegt in reactie op de vraag van de wethouder, dat de toezeggingen die in de Mijlpaal zijn gedaan en de afspraken die in dat verband zijn gemaakt, zo snel mogelijk op schrift dienen te worden gesteld. Daartoe overweegt de fractie een motie in te dienen.

Conclusie: De commissie adviseert de beslisnota als bespreekstuk voor de raadsvergadering te agenderen. Kernachtig Wijchen overweegt een motie op te stellen.

8. 27318 Opname van een nieuwe school in Plan van Scholen 2020-2023, beslisnota

De voorzitter leidt de bespreking kort in. Samenwerkingsstichting Kans & Kleur heeft samen met initiatiefnemers en kinderopvangorganisatie De Eerste Stap een verzoek gedaan om een nieuwe school te stichten met ingang van schooljaar 2020-2021. Het gaat om een nieuwe vorm van primair onderwijs. Volgens de initiatiefnemers en de gemeente zou het gaan om een verrijking van het onderwijsaanbod in Wijchen dat bijdraagt aan de modernisering van het onderwijs. De voorzitter geeft achtereenvolgens het woord aan de inspreker.

Inspreker mevrouw I. Baltussen

Inspreker licht toe dat de plannen voor een nieuwe basisschool zijn gebaseerd op een andere visie op onderwijs. Initiatiefnemers willen hiermee iets toevoegen aan het bestaande onderwijsaanbod in Wijchen. Er is sprake is van een uniek concept, dat de kinderen leert om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf, hun omgeving en hun eigen leerproces; dit alles vanuit een positieve houding en maximale aandacht voor het individuele kind. Vanaf de start zal voor ieder kind een persoonlijk ontwikkelplan worden opgesteld en wordt individueel onderwijs op maat geboden voor ieder kind. Er wordt nadrukkelijk niet gekozen voor een reeds bestaande onderwijsvorm. Wél wordt gebruik gemaakt van bestaande technieken, die in een mix worden toegepast. Door maximaal de nadruk op het individu te leggen, leert het kind zichzelf kennen en leert het kind beter om te gaan met de huidige en toekomstige samenleving. Dit biedt meerwaarde voor het kind, zowel op school, als ook later in de samenleving.

Voor de uitvoering van het concept wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van technologie. Initiatiefnemers willen dit concept vormgeven door een volledige schooldag aan te bieden met flexibele schooltijden. Daar wordt de opvang ook bij betrokken. Door opvang en schooltijd te combineren, wordt een maximale flexibiliteit geregeld.

Aanvankelijk bestond de gedachte om ook voor de vakanties flexibele perioden te gaan gebruiken, maar de minister heeft pilot hiervoor gestopt. Een belangrijk punt is dat de

school toegankelijk is voor iedereen. Initiatiefnemers verwachten dat dit concept dit ook heel goed mogelijk maakt.

Er is samen met Kans & Kleur en De Eerste Stap een werkgroep en een stuurgroep opgericht. Dit verloopt zeer goed. Initiatiefnemers hebben via de pers en middels interviews naar buiten toe gecommuniceerd. Ook via social media hebben de initiatiefnemers gecommuniceerd en er kan worden vastgesteld dat de belangstelling groot is.

Mevrouw Wittenberg informeert naar de consequenties voor andere scholen in Wijchen en verwijst in dit kader met name naar de leerlingprognoses.

Mevrouw Biemond (directeur Samenwerkingsstichting Kans & Kleur) stelt vast dat het leerlingenaantal in Wijchen in de afgelopen jaren is gedaald. Naar aanleiding hiervan is een krimpnota opgesteld met als doel een nieuwe balans te realiseren. Deze nota wordt jaarlijks gehanteerd en op basis van deze nota kunnen initiatieven van ouders worden gehonoreerd. Er is inderdaad ruimte voor een nieuwe school. Voor de kern Wijchen geldt dat een school minimaal 145 leerlingen moet hebben.

De heer De Kievit stelt vast dat de school leerlingen van andere scholen nodig zal hebben om aan de stichtingsnorm te kunnen voldoen. De vraag is hoe groot de slagingskans van dit concept is.

Mevrouw Biemond stelt dat dit in de nabije toekomst zal moeten blijken. Tien jaar geleden heeft Kans & Kleur de behoeften onder ouders ten aanzien van onderwijsconcepten onderzocht. Toen is geconcludeerd dat de jaarklas favoriet was. Kans & Kleur merkt dat de tijdgeest is veranderd en de verwachting is dat er voldoende enthousiaste ouders zijn te vinden voor de nieuwe school in Wijchen.

Mevrouw Baltussen is overtuigd van de belangstelling van de ouders, gezien de ervaringen hiermee elders in den lande.

Eerste termijn

De heer Van Kuppeveld lijkt het starten van een nieuwe algemene bijzondere school een goede ontwikkeling. Het onderwijsprogramma is vernieuwend en zal naar verwachting veel mensen aanspreken. De fractie ziet de oprichting als een verrijking van het onderwijsaanbod in Wijchen. De vraag is echter wel of de vestiging van de school in Wijchen Zuid nadelige gevolgen zal hebben voor de scholen in Wijchen West. Immers, vanuit Wijchen West gaan al veel leerlingen naar de scholen in Wijchen Oost.

De nieuwe school heeft een wijkoverstijgende functie. De vraag is of het ook de bedoeling is om leerlingen elders uit de regio aan te trekken en of de kosten voor deze leerlingen dan voor rekening van de gemeente Wijchen zijn.

Mevrouw Wittenberg beoordeelt de wijze waarop dit initiatief in gezamenlijkheid tot stand is gekomen als positief. Het concept voor deze nieuwe school past – naar mening van D66 - heel goed in de veranderende samenleving. Wijchen kan een mooi voorbeeld worden voor de rest van Nederland, in de wijze waarop binnen de nieuw gestelde kaders met flexibel onderwijs wordt omgegaan.

De fractie onderschrijft de vijf pijlers. Wat betreft het leerlingenaantal maakt D66 zich geen zorgen.

De heer Boumans acht vrijheid van onderwijs een groot goed en juicht het voorliggende initiatief toe. De behoefte aan diversiteit in onderwijsvormen is aangetoond. De VVD hoopt dat de school streeft naar een goed dagprogramma, dat ook voor werkende ouders nuttig is. De VVD hoopt dat voor een goede locatie wordt gekozen. Spreker wenst de initiatiefnemers veel succes toe.

De heer Roosenboom ziet de nieuwe algemene bijzondere school als een belangrijke aanvulling op het primair onderwijsaanbod in Wijchen. Aan de vijf pijlers zou spreker er één willen toevoegen, namelijk inbedding bij Kans & Kleur. De keuze van ouders voor deze school kan worden ingegeven doordat deze school meer aandacht heeft voor de ontwikkeling van het kind en onderwijs op maat biedt. Met de instemming met deze

beslisnota wordt voorzien in een behoefte.

Mevrouw Cuppen refereert aan één van de pijlers van het CDA, te weten de kans voor ieder kind om diens persoonlijke talenten te ontwikkelen. Wanneer scholen en instellingen maatwerk leveren, biedt dit meer kans aan individuele talenten om tot ontwikkeling te kunnen komen. Daarin zit meteen het belang van dit onderwijs. Een goed fundament, waarbij het kind centraal staat, vormt de basis. Diversiteit in het onderwijspalet, waarbij het kind centraal staat, heeft de voorkeur van de fractie. Het CDA ondersteunt het initiatief voor de start van een school voor algemeen bijzonder onderwijs in Wijchen.

De heer Albersnagel vindt dat sprake is van een mooi initiatief. De verdere beoordeling van het initiatief is aan het ministerie. Eén van de voorwaarden die daarbij meespeelt, is het leerlingenaantal. Met de uitbreiding van de nieuwbouw op de Huurlingsedam kan worden verwacht dat sprake zal zijn van een stijging van het aantal kinderen in Wijchen, maar de kans is groter dat de school bij andere scholen kleine aantallen leerlingen zal wegnemen. Kernachtig Wijchen vraagt in dat verband aan het college of het minimumaantal leerlingen in de toekomst naar verwachting zal worden behaald en of de ontwikkeling van dit initiatief consequenties heeft voor het voortbestaan van scholen in de kleine kernen. Met dit plan wordt in ieder geval meer diversiteit in het huidige schoolaanbod aangebracht. De vijf pijlers sluiten aan bij de hedendaagse pijlers. De fractie benadrukt dat alle kinderen – ongeacht het inkomen van de ouders – van dit type onderwijs gebruik moeten kunnen maken. Spreker hoopt dat dit initiatief zal bijdragen aan een verrijking van het onderwijs in Nederland.

De heer De Kievit was aanvankelijk wat terughoudend ten opzichte van het initiatief, maar het enthousiasme van de insprekers heeft hem overtuigd. Spreker wenst de initiatiefnemers alle succes bij het behalen van de stichtingsnorm en het starten van de nieuwe school. Sociaal Wijchen waardeert dat gebruik gemaakt zal worden van bestaand vastgoed.

Reactie college

Wethouder Loermans is verheugd dat de commissie net zo enthousiast is over voorliggend initiatief als het college. De stichting van deze nieuwe school zal gevolgen hebben voor de leerlingenaantallen van de andere scholen in Wijchen, maar dit zal zich nooit op één school concentreren. Hetzelfde geldt voor de scholen in de kleine kernen. Het college verwacht dat de ingediende prognose klopt. Voor kleine scholen is sprake van een kleine scholentoeslag en zolang deze scholen aan de afspraken blijven voldoen, zal daar niets aan veranderen. De wethouder geeft aan dat het initiatief haalbaar lijkt, maar dit zal uit het vervolgonderzoek moeten blijken. De verantwoording hiervoor ligt bij het schoolbestuur. Wat betreft de herkomst van leerlingen is het ook denkbaar dat een klein aantal uit de regio komt.

Conclusie / advies: De commissie adviseert de beslisnota als hamerstuk voor de raadsvergadering te agenderen.

9. 31237 Programmarapportage mei 2019, informatienota

De voorzitter legt uit dat de programmarapportage enkele keren per jaar wordt verstrekt met als doel de gemeenteraad inzicht te geven in de financiële stand van zaken. Gezien de wijzigingen in de opzet van rapporteren aan de raad, wat inhoud en wat frequentie betreft, heeft de auditcommissie aan de agendacommissie verzocht om de eerstkomende rapportage te agenderen voor de commissievergadering. Het presidium van de raad ziet graag dat het aantal rapportages op jaarbasis aan de raad gehandhaafd blijft en behalve op de inhoud, kan ook op de frequentie van verschijnen worden gereageerd. In een gewijzigde financiële verordening worden wijzigingen bekrachtigd. Deze verordening wordt binnenkort aan de raad toegestuurd.
Wethouder Gerrits leidt de bespreking nader in.

Toelichting college

Wethouder Gerrits refereert aan het traject met betrekking tot de ambtelijke fusie met Druten. In dat kader worden zoveel mogelijk zaken geharmoniseerd, waaronder de bedrijfsvoering. Daarmee wordt een stabiele basis voor een goede samenwerking gecreëerd. Onderdeel daarvan vormt de P&C-cyclus. In het kader van die harmonisatie is aan de ambtelijke organisatie opdracht gegeven om met een nieuw voorstel te komen, dat voor beide gemeenten als meest optimaal kan worden beschouwd. Het voorstel is inmiddels in beide colleges en beide auditcommissies besproken. Het is de bedoeling dat de raden voor het zomerreces de gewijzigde financiële verordening krijgen voorgelegd, waarin de nieuwe rapportagecyclus is opgenomen.

De wethouder schetst de hoofdpunten van de voorgestelde wijzigingen. De programmarapportage wordt voortaan twee keer per jaar aan de raad voorgelegd, naast een collegerapportage, die ook twee keer per jaar wordt voorgelegd en tussentijdse dashboardrapportages, die aan de colleges en de auditcommissies worden voorgelegd. De auditcommissie kan in alle gevallen besluiten om rapportages door te zenden naar de raad. In opzet is de rapportage niet wezenlijk veranderd.

Eerste termijn

De heer Boumans constateert dat Wijchen op weg lijkt te zijn naar een groot tekort. Dit wordt met name veroorzaakt door de hoge kosten in de jeugdzorg. Daarover heeft de VVD schriftelijk vragen gesteld. De beantwoording daarvan is vandaag pas binnengekomen. Door deze timing heeft de gelegenheid ontbroken om hier kennis van te nemen. De fractie komt hier nog op terug.

Refererend aan een artikel in de krant van hedenochtend, over het gebrek aan voldoende toezicht in de jeugdzorg, vraagt de heer Boumans of het jeugdzorgbudget in de gemeente Wijchen nog toereikend is.

In het presidium is gesproken over de frequentie van de Prorap en hierover is reeds besloten door het presidium. De VVD wil hieraan vasthouden. Dit besluit wijkt enigszins af van hetgeen de wethouder zojuist heeft toegelicht.

Mevrouw Osman stelt een jaarlijks terugkerend patroon vast, met tekorten in mei en een miljoenenoverschot aan het einde van het jaar. Afgevraagd wordt of de gemeente gebruik maakt van de verkeerde rapportagemethode. Wat betreft de PvdA, mag de rapportagefrequentie als vanouds blijven, zijnde drie keer per jaar.

Mevrouw Hoogteijling stelt dat voorliggende nota niet als een verrassing komt en in lijn is met de landelijke trend, met name wat betreft de jeugdzorg. Met Rondom Wijchen heeft de gemeente echter gekozen voor een methodiek om de kosten beter beheersbaar te houden. De fractie is wat dat streven betreft enigszins teleurgesteld. Het pakt blijkbaar totaal anders uit dan tevoren was bedacht. Er bestaat behoefte aan een toelichting wat dit betreft.

De heer Verbeeten sluit zich aan bij de eerder uitgesproken zorgen rondom de hoge kosten binnen het Sociaal Domein, met name wat betreft de jeugdzorg. Voor het overige kan de fractie zich vinden in hetgeen voorligt.

De heer Loeffen vindt sprake van een overzichtelijke en duidelijke nota en deelt de zorgen ten aanzien van de hoge kosten voor jeugdzorg. In 2018 is de algemene reserve van de gemeente al fors gedaald. Deze ligt inmiddels al onder de lijn van de risicomatrix. De fractie vreest een verdere toename eind 2019 en hoopt dat de meicirculaire wat hoopvoller stemt.

De heer Van Kuppeveld sluit zich aan bij de inbreng van voorgaande sprekers en stelt dat met name het feit dat de jeugdzorg niet op orde is de oorzaak vormt van de geconstateerde afwijkingen.

Reactie college

Wethouder Gerrits stelt vast dat er andere wensen zijn ten aanzien van de rapportage-

frequentie, dan wordt voorgesteld. Juist op het onderdeel bedrijfsvoering is het echter wenselijk om tot harmonisatie te komen. Het hoofddoel is het goed en adequaat rapporteren richting de raad, maar dat is niet per definitie afhankelijk van de frequentie. De wethouder pleit ervoor om voor het onderdeel bedrijfsvoering te starten met een geharmoniseerd model. Bij een afwijking ontstaat namelijk een complexer model om de beide raden juist te informeren.

De vraag van de PvdA is terecht, waarom het beeld in de rapportage over mei zo negatief is. De verwachting dat dit beeld aan het eind van het jaar in een positief beeld zal zijn veranderd – herkenbaar uit voorgaande jaren – deelt de wethouder niet. Wat betreft ultimo 2019 was immers al een zeer kleine marge voorspeld. Er wordt weliswaar hard gewerkt aan maatregelen in de jeugdzorg, maar vooralsnog zijn die er niet. De meicirculaire biedt wel enig soelaas, maar niet voldoende. Wanneer de meicirculaire is doorgerekend, resulteert dit nog steeds in een negatief saldo van 0,8 miljoen euro. Feit is dat de meicirculaire dusdanig afwijkend is, dat het moeilijk is om hier lokaal beleid op te formuleren. Overwogen wordt hier lokaal een signaal over af te geven naar de rijksoverheid. De hoop bestaat dat andere gemeenten en regio's dit ook oppakken. Het overschot van 2018 is hard nodig voor het dichten van het tekort op de algemene reserve. De wethouder spreekt de hoop uit op het varen van een stabiele koers.

Wethouder Burgers gaat nader in op het toezicht in de jeugdzorg. Wanneer sprake is van inhoudelijke misstanden bij zorginstellingen komt de inspectie in beeld. Bij financiele misstanden is het zaak dit regionaal op te pakken. Dergelijke situaties vragen een hoge zorgvuldigheid vooraleer hierover externe communicatie plaatsvindt. Achter de schermen in regionaal verband gebeurt echter al veel.

Tweede termijn

De heer Boumans hecht veel waarde aan de regionale aanpak en het bewaken van een optimale zorgvuldigheid. Spreker meent dat de komende maanden goed zal moeten worden gevolgd of de problemen ook daadwerkelijk regionaal worden opgelost. De procedure wat betreft de harmonisatie van de P&C-cycli roept vraagtekens op. De VVD wil hier op een later moment graag nog eens op terugkomen.

Conclusie: De commissie adviseert de informatienota voor kennisgeving aan te nemen.

10. 30636 Toekomstbestendig Wonen Gelderland – Gemeente Wijchen, beslisnota

De voorzitter leidt de bespreking kort in. Woningeigenaren in de gemeente Wijchen kunnen al enkele jaren gebruik maken van twee regelingen om woningaanpassingen te financieren, zijnde de duurzaamheidslening en de blijverslening. Beide regelingen worden vervangen door de integrale regeling Toekomstbestendig Wonen Gelderland. De provincie Gelderland heeft voor het kalenderjaar 2019 tien miljoen euro beschikbaar gesteld voor de uitvoering van deze regeling.

Eerste termijn

De heer Verploegen constateert dat de nieuwe regeling een aantal voordelen oplevert, zowel voor de inwoners, als voor de ambtelijke organisatie. De regeling kent vier financieringsvarianten en is voor de inwoners zeer voordelig omdat de provincie de helft van alle leningen co-financiert. De VVD ziet de voorwaarde dat per lening minimaal één energiemaatregel moet worden getroffen, niet als een voordeel. In de praktijk moeten woningeigenaren die hun woning levensloopbestendig willen maken, extra tijd en geld investeren om een energiemaatregel te treffen. De VVD hecht veel waarde aan verduurzaming, maar denkt dat met name oudere inwoners worden ontmoedigd om hun woning middels deze regeling levensloopbestendig te maken. Spreker vraagt de wethouder dit mee terug te nemen naar de provincie. De voordelen van deze regeling wegen voor de fractie echter zwaarder dan de nadelen en de punten van kritiek. De

fractie kan zich dan ook vinden in voorliggende beslisnota.

Mevrouw Osman sluit zich aan bij de woorden van de heer Verploegen. De PvdA is daarnaast verbaasd dat er geen uitkeringen zijn gedaan in het kader van de blijverslening. Afgevraagd wordt of deze regeling onvoldoende is gepromoot. De vraag is hoe het college ervoor gaat zorgen dat de nieuwe regeling een enorme boost teweeg brengt.

De heer Evers sluit zich aan bij vorige sprekers en meent dat dit voorstel een hamerstuk mag zijn.

De heer De Kievit waardeert het dat met deze regeling wordt gestimuleerd om ook bestaande bouw toekomstbestendig te maken. Met deze regeling wordt het voor meer mensen mogelijk om hier gebruik van te maken. Spreker vindt het een goede zaak dat de provincie Gelderland financieel gaat bijdragen. Sociaal Wijchen zal het voorstel steunen.

De heer Van 't Schip ziet – evenals de VVD – een probleem in de verplichte koppeling van een duurzaamheidsmaatregel en het levensloopbestendig maken van een woning. Spreker vraagt hierop een nadere toelichting. De fractie vraagt voorts of ook vermogende woningbezitters deze lening kunnen aanvragen.

Mevrouw Dauphin vindt het begrijpelijk dat dit als een bespreekstuk staat geagendeerd. Immers, met deze beslisnota vervallen twee regelingen waar de raad eerder toe heeft besloten.

Wat betreft D66, moeten personen, die nu in aanmerking komen voor de duurzaamheidslening zonder meer in aanmerking kunnen komen voor de nieuwe regeling Toekomstbestendig wonen, zonder dat zij levensloopbestendige aanpassingen wensen te doen. D66 vraagt de wethouder een garantie te geven wat betreft dit punt.

Wat betreft de lening voor investeringen ten behoeve van toekomstbestendig wonen, is de fractie voorstander van een koppeling met een duurzaamheidsmaatregel, ook omdat deze investering zich bij verkoop weer terugverdient. Spreker vraagt tot slot een toelichting te geven op de beschikbare financiële middelen.

Reactie college

Wethouder Gerrits bevestigt dat er twee regelingen gaan vervallen. In de beginfase is er via allerlei kanalen veel aandacht aan deze regelingen besteed. De startersregeling is – behalve door de gemeente – ook enorm door belanghebbende partijen gepromoot, zoals de makelaars, waardoor deze regeling zeer succesvol is geworden. Achter de blijverslening zit niet een dergelijke drijvende kracht. De gedachte achter deze regeling komt nu terug in de regeling die de provincie voorstelt. De heer Verploegen legt inderdaad de vinger op de zere plek als het gaat om de koppeling met duurzaamheidsmaatregelen, maar tegelijkertijd moet dit als een kans worden gezien om de opgave te kunnen realiseren om de bestaande woningvoorraad te verduurzamen. Iemand die alleen een duurzaamheidsregeling aanvraagt, kan met de nieuwe regeling uit de voeten. Iemand die alleen een lening vraagt voor levensloopbestendige maatregelen moet ook een investering in duurzaamheid doen.

Wat betreft de financiën, legt de wethouder uit dat een bedrag – als achtervang voor de duurzaamheidslening – in reserve is gezet. Ditzelfde geldt voor de blijverslening. Het bedrag van de blijverslening is niet gebruikt. Dit leidt tot een bepaalde leencapaciteit. De leencapaciteit is bij de duurzaamheidslening grotendeels gebruikt in tegenstelling tot de blijversregeling. Er resteert dus een gedeelte. Nadere technische informatie zal schriftelijk volgen.

Tweede termijn

Mevrouw Osman suggereert om het gebruik van de regeling via de wijkteams en de huisartsen een boost te geven.

Conclusie: De commissie adviseert de beslisnota als hamerstuk voor de raadsverga-

dering te agenderen.

11 32035 Concept startnotitie Regionale Energie Strategie Arnhem Nijmegen, informatienota

De voorzitter leidt de bespreking kort in. De Regionale Energie Strategie Arnhem Nijmegen (RES) is een strategie voor opwekking van grootschalige duurzame energie en warmte. De gemeenten uit de regio Arnhem – Nijmegen trekken hierin gezamenlijk op samen met andere overheden, maatschappelijke partners en inwoners. Dit alles met als doel de nationale klimaatdoelstellingen te behalen. Deze nota is een eerste stap en gericht op een langer traject.

Eerste termijn

Mevrouw Osman stelt vast, dat met deze startnotitie een eerlijk speelveld kan worden gecreëerd tussen de regiogemeenten. De PvdA Wijchen ziet de duurzaamheidsopgave als een hulpmiddel binnen de eigen ambitie om energieneutraal te worden.

De heer Van Wanroij stelt vast dat de klimaataanpak iedereen voor een enorme opgave stelt. Dit vereist een regionale aanpak. De nadruk bij de RES ligt op de gebouwde omgeving. Veel maatregelen hebben grensoverschrijdende effecten. Het CDA is voorstander van de RES, maar de vraag is wat de doorwerking is naar de eigen lokale plannen. Wat dit betreft, denkt spreker bijvoorbeeld aan het aanpassen van de Gedragscode en vraagt zich af wat het bod van de gemeente Wijchen in het totale plan zal worden.

Het tweede aandachtspunt betreft de vraag of een relatie wordt gelegd met andere RES-sen. Ten derde, vraagt het CDA hoe de inwoners hierbij betrokken moeten gaan worden. Het meenemen van stakeholders en inwoners is primair een taak van de lokale besturen. Spreker pleit voor transparantie in het proces om tot de RES te komen. Het CDA acht die transparantie cruciaal voor de maatschappelijke acceptatie. Spreker zou graag van het college horen hoe zij deze maatschappelijke participatie ziet.

De heer Verharen vindt het opvallend dat wordt ingezet op een CO_2 reductie van 55 procent; hiermee wordt afgeweken van de landelijke doelstelling om in 2030 een CO_2 reductie van 49 procent te realiseren. De vraag is waarom de lat hoger gelegd zou moeten worden en waarop dit streven is gebaseerd. Voorts is niet duidelijk waarop het bod van de gemeente moet worden gebaseerd omdat het verbruik in 2030 en 2050 nog niet duidelijk is. De RES richt zich met name op grootschalige projecten zoals wind- en zonneparken. Afgevraagd wordt hoe groot de daadwerkelijke invloed van de gemeente Wijchen is op de inkleuring van de zoekgebieden, de hoogtes van windturbines en zonneakkers op landbouwgronden. De fractie is altijd uitgegaan van een energieneutraal Wijchen. De nulmeting is daar ook op gebaseerd. Spreker vreest dat de opdracht voor Wijchen vanuit de RES veel groter wordt. De fractie wenst duidelijkheid, ook ten aanzien van de Gedragscode Windenergie en de gevolgen van de RES voor het nieuwe beleid ten aanzien van de zonneakkers.

In het besluitvormingsproces is geregeld dat iedere gemeente één stem heeft, ongeacht de grootte van de afzonderlijke gemeenten. Afgevraagd wordt in hoeverre dit toekomstbestendig is aangezien ook wordt gewerkt aan de inrichting van een GR Arnhem Nijmegen; in dat kader worden ook duurzaamheid en de RES genoemd. In een GR vindt de besluitvorming op een andere wijze plaats en hebben de grote gemeenten meer zeggenschap.

Er is nu sprake van een concept startnotitie. Gevraagd wordt of de definitieve notitie nog als beslisnota aan de raad wordt voorgelegd.

De heer De Kievit is blij met voorliggende startnotitie. Deze straalt bestuurlijke energie uit, maar moet wel een concreet vervolg krijgen. Over de voornemens wat betreft de planning wil de fractie graag worden geïnformeerd.

De heer Van ’t Schip vindt het belangrijk op de hoogte te worden gehouden en invloed

te kunnen uitoefenen op de RES. De fractie ziet kansen voor Wijchen, bijvoorbeeld als het gaat over de rol als pilotgemeente. In de notitie staat dat tot 2030 bekende technieken zullen worden meegenomen. Voorts wordt uitgegaan van een maximale potentie voor PV-panelen. Spreker is van mening dat rekening moet worden gehouden met wind op zee. De bouw van eventuele windmolens moet wel in de totale capaciteit worden meegenomen. De fractie vindt dat de focus te veel wordt gelegd op honderd procent elektrisch. Waterstof wordt als energiebron helemaal niet genoemd, terwijl juist deze ontwikkeling heel snel gaat. Dit zou ook hoger op de landelijke agenda moeten komen.

Mevrouw Dauphin geeft aan dat D66 opwekking van duurzame energie als een regionale opgave ziet en blij is met voorliggende startnotitie. Echter, er lijkt een paniekreactie bij gemeenten te ontstaan. Nijmegen heeft immers geen plek voor duurzame opwekking en Berg en Dal heeft aangegeven geen windmolens te zullen toestaan. Wat dit betreft, kan D66 de reactie van Kernachtig Wijchen wel voorstellen met de vraag 'waar je dan nog baas over bent in je eigen gemeente'. D66 wil dit echter niet als een obstakel zien om een regionale Energie Strategie op te stellen. Als de gemeenten dit afzonderlijk zouden moeten oppakken, is de opgave nog veel zwaarder. Nu kan veel beter worden gekeken waar wat past en naar het vinden van de juiste mix. Het is belangrijk om daar van tevoren duidelijke afspraken over te maken. D66 zou daarom aan de voorkant door een externe partij een vindplaatsenkaart van de regio willen laten maken, voordat überhaupt over concrete plannen wordt gesproken. Deze kaart dient zowel betrekking te hebben op de locaties, als op de mix.

De heer Krale heeft zich ook verbaasd over de hogere CO_2-ambitie ten opzichte van het landelijke percentage van 49 procent in 2030. De fractie vraagt aandacht voor de gevolgen voor de inwoners en roept op niet het braafste jongetje van de klas te willen zijn. In zoekgebieden wordt gekeken wat mogelijk is. Voorkomen moet worden dat de gemeente daarmee in een fuik wordt gedreven en er een niet realiseerbare opgave bij de gemeente komt te liggen. Het is belangrijk om te voorkomen dat in de zoekgebieden een niet haalbaar bod wordt neergelegd.

Reactie college

Wethouder Burgers geeft aan dat voorliggende conceptstartnotitie uiteindelijk zal leiden tot een Regionale Energie Strategie, RES. Reeds bestaande initiatieven worden meegenomen in de basis voor de invulling van de RES. Deze regio is één van de dertig regio's, die met de gezamenlijke gemeenten een eerlijke verdeling gaan maken, binnen de mogelijkheden die iedere gemeente heeft. Op deze manier zal in gezamenlijkheid tot een bod worden gekomen. Dat bod wordt uitgedrukt in terajoule. Daarna volgt de lokale invulling, waarbij participatie van inwoners en stakeholders nadrukkelijk de aandacht krijgt. Het betreft niet alleen een rekenkundig verhaal, maar het bod dient ook maatschappelijk verantwoord te zijn. Het bod gaat naar de rijksoverheid en gaat uit van 49 procent CO_2-reductie in 2030. De provincie Gelderland en de GEA willen de lat van de Gelderse ambitie echter hoger leggen, namelijk op 55 procent en heeft 360 miljoen euro beschikbaar om ondersteuning te bieden in duurzaamheidsprojecten. Het bod aan de rijksoverheid gaat echter nog steeds uit van 49 procent. Als in september het Klimaatakkoord wordt ondertekend, zal eind 2019 een definitieve startnotitie ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

Van andere vormen van duurzame energie, waaronder waterstof, wordt onderzocht in welke mate deze kunnen worden meegenomen in de energietransitie en welke toepassingen lokaal, op wijk- of kernniveau kunnen worden gerealiseerd?

Wat het effect op de besluitvorming RES zal zijn bij een overgang naar een GR is een terechte vraag. Als de governance gaat veranderen, zal dit doorwerken in de startnotitie. De wethouder zal dit aspect meenemen bij de totstandkoming van de definitieve startnotitie.

Uit het totaal van de RES-sen uit de verschillende regio's komt een optelsom tot stand waarmee zichtbaar wordt hoe het bod er landelijk uit komt te zien. De wethouder acht

het vanzelfsprekend dat er overleg tussen de verschillende regio's zal plaatsvinden.

Wat betreft de suggestie van D66 om een onafhankelijk bureau een vindplaatsenkaart te laten maken van de locaties en de mix, gaat de wethouder ervan uit dat de ruimte-ateliers hier nadere invulling aan zullen geven. Vooral de samenspraak daarin is belangrijk. Een onafhankelijk bureau lijkt de wethouder geen geschikte keuze in dit geval.

Mevrouw Dauphin lijkt een onafhankelijk bureau juist een mooie uitgangspositie bieden.

De heer Van Wanroij informeert naar de afstemming op ruimtelijk gebied met aangrenzende regio's, waar ook een RES wordt opgesteld.

Wethouder Burgers bevestigt dat er altijd overleg tussen de regio's zal plaatsvinden. Binnen de criteria van de lokale gedragscode worden de mogelijkheden bezien om de terajoule te bereiken. De concrete aantallen zullen op basis van het Klimaatakkoord duidelijk worden.

De heer Van Wanroij vraagt hoe de wethouder de (inwoners)participatie ziet.

Wethouder Burgers antwoordt dat de (communicatie over) participatie een continu proces betreft.

Tweede termijn

De heer Verharen heeft behoefte aan duidelijkheid wat er van de lokale overheid wordt verwacht.

De heer Krale stelt vast dat voor de wethouder het bod maatschappelijk haalbaar moet zijn. Dat zou betekenen dat er in Wijchen nul terajoule aan windenergie zal worden opgewekt. Spreker wacht de ontwikkelingen met belangstelling af en hoopt op een realistisch en absoluut maatschappelijk haalbaar bod.

Conclusie: De commissie adviseert de informatienota voor kennisgeving aan te nemen.

12 30227 Versterking regionale samenwerking, informatienota

De voorzitter leidt de bespreking kort in. Het Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem-Nijmegen (GO) wil dit voorjaar een proces inzetten dat moet leiden tot een versterkte regionale samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen. Het proces moet resulteren in een sterkere regio met één agenda, één gezicht naar buiten en een lange termijnvisie als fundament. In de discussienotitie staan scenario's beschreven. In de raadsvergadering van 28 mei heeft de raad een motie vreemd aan de orde van de dag aangenomen, waarin het college is opgeroepen om

- de politieke visies van de regiogemeenten, zoals vastgelegd in coalitieakkoorden, te gebruiken als basis voor een strategiedocument van het Gemeenschappelijk Orgaan;
- bij het overleg van het GO op 19 juni te pleiten voor een gelijkwaardige positie van de overige gemeenten ten opzichte van Arnhem en Nijmegen en een duidelijke afspraak op te nemen als het gaat om in- en uittreding van een mogelijk nieuw construct

Eerste termijn

Mevrouw Wittenberg onderschrijft het initiatief.

De heer Boumans vraagt aandacht voor het organisatorische aspect. Voor de VVD is het belangrijk dat de raden voldoende invloed kunnen uitoefenen. Er zijn vier scenario's genoemd. Al die opties bieden de raden echter geen formele invloed. De optie 'Achterhoekraad' lijkt de VVD interessant om nader te bestuderen omdat hierin wel

enige invloed van de raden zichtbaar is.

Mevrouw Osman verwijst naar de reactie van de PvdA tijdens de informatieavond. Bij gelegenheid heeft de fractie haar zorgen geuit. De PvdA is voorstander van een sterke organisatie van de regio, waar Wijchen van kan profiteren. De PvdA Wijchen wil wel mede kunnen bepalen wat de koers van het GO wordt. De laatste informatieavond en de motie die tijdens de laatste raadsvergadering is ingediend, bieden voor de PvdA voldoende vertrouwen om in te stemmen. Wel wil de fractie kunnen rekenen op een betere betrokkenheid en informatievoorziening van de koers, die dit orgaan gaat volgen.

De heer Peters Sengers geeft aan, dat de CDA-fractie achter de voorgestelde aanpak staat. Het plan van aanpak wordt met belangstelling afgewacht.

De heer Verbeeten meldt dat Kernachtig Wijchen een groot voorstander is van regionaal gezamenlijk optrekken ten behoeve van een sterke regionale economie. De fractie vindt het desalniettemin enorm belangrijk dat het belang van het ommeland rond Arnhem en Nijmegen wordt geborgd. De vrees bestaat immers dat in het krachtenveld het ommeland rondom Arnhem en Nijmegen anders het onderspit gaat delven. Het is van belang om dat in de basis van het nieuwe construct goed neer te zetten. Zaken als stemverhoudingen, maar ook in- en uittreden, dienen goed te worden ingebed.

De heer Van Kuppeveld leest in de notitie nergens hoe de burgers worden betrokken bij de plannen. Voorts vraagt de fractie zich af wie de partners in de triple helix zijn.

Reactie college

Burgemeester Verheijen gaat in op de formele invloed van de raden in dit proces. In het traject, dat aan het einde van dit jaar moet leiden tot een visie op de regionale samenwerking Arnhem Nijmegen, zullen de raden intensief worden meegenomen. De raden zullen intensief worden betrokken bij de totstandkoming van de conceptvisie en de concept governance van de nieuwe regio. Hierbij moet onder andere worden gedacht aan raadsconferenties. De afzonderlijke raden krijgen uiteindelijk het laatste woord. De raden worden indringend betrokken in de verdere vormgeving van de regio nieuwe stijl. De optie 'Achterhoekraad' is één van de varianten waar nadrukkelijk naar wordt gekeken.

Spreker verwijst naar de brief vanuit de griffierskring. Deze dient ook om de raden in positie te brengen. Persoonlijk maakt hij deel uit van de kopploeg. Ook in het ontwerpproces is de bestuurlijke betrokkenheid groot. In het schrijversteam, waar het echte werk wordt gedaan, heeft de werkorganisatie Druten - Wijchen een stevige positie. De intentie is om met de achttien gemeenten een stevig construct te bouwen voor de regio. Het is evident dat Arnhem en Nijmegen daarin een prominente rol hebben, vanwege hun inwoneraantal, maar het is ook evident dat de andere zestien gemeenten een belangrijke rol hebben te vervullen.

De motie vreemd aan de orde van de dag neemt het college uiteraard mee en beschouwt deze als een steun in de rug.

De partners in de triple helix staan onder voorzitterschap van de burgemeester van Nijmegen. Hierbij moet worden gedacht aan de grote industriële ondernemingen en een aantal grote onderwijsinstellingen, waaronder de Universiteit van Nijmegen.

Tweede termijn

De heer Verbeeten dankt voor de duidelijke uitleg. Het belang van de gemeente Wijchen in dezen is evident. Het gaat hierbij met name om de balans tussen Arnhem en Nijmegen enerzijds en de regio anderzijds. Dit is van belang omdat in de discussienota wordt gesproken over de voorkeur van de gemeentesecretarissen voor variant 4, zijnde de variant metropool Arnhem Nijmegen. Daarin kunnen de ommelanden een mooi contragewicht vormen. Spreker proeft aan de reactie van de portefeuillehouder dat hij de visie vanuit de raad op dit punt deelt.

De heer Boumans dankt voor de toezegging dat de raden intensief in het proces wor-

den meegenomen en kijkt hier met belangstelling naar uit.

Conclusie: De commissie adviseert de informatienota voor kennisgeving aan te nemen.

13. Sluiting

De vergadering wordt gesloten om 22.05 uur.

Beantwoording vragen over leencapaciteit
(beslisnota 30636: Toekomstbestendig Wonen Gelderland – Gemeente Wijchen)

Om de nieuwe leningscapaciteit van 1.896k te onderbouwen moet je eigenlijk alleen naar de laatste regel van de tabel kijken:

- de dekking van 307k is de som van de reeds door de raad vastgestelde dekkingen.

- uitgaande van het nieuwe dekkingspercentage van 7,5% creëren we een nieuwe leningscapaciteit van 4.096k

- echter, er is reeds 2.200k uitgeleend (vanwege de oude duurzaamheidslening)

- dus resteert een leningscapaciteit van 1.896k

- (de tabel is mogelijk verwarrend als je sommige kolommen probeert op te tellen; kolom 3, 4 en 6 zijn niet optelbaar).

Oude financiering	**Dekking**	**Dekkingspercentage**	**Leningscapaciteit**	**Reeds verbruikt**	**Restant**
Duurzaamheidslening	€172.500,-	7,5%	€2.300.000,-	€2.200.000,-	€100.000,-
Blijverslening	€134.744,-	25%	€538.976,-	€0,-	€538.976,-
Nieuwe financiering					
Toekomstbestendig wonen	€307.244,-	7,5%	€4.096.586,-	€2.200.000,-	€1.896.586,-

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	436
Extern Zaak ID	Z/19/031598
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 september 2019
Agendapunt	6
Omschrijving	Bestedingsvoorstel voor het gereserveerde krediet voor het project Hernen, Leur en Bergharense middelen (31598)
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn, Onderwijs en Sport
Eigenaar	Beck, Nicoline
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Loermans, P.L.J. (Paul)
Telefoonnummer steller	088-4327342- 06-46824202
E-mail adres steller	n.beck@drutenwijchen.nl

Bijlagen
19-05-29 Overzicht Investeringskosten en subsidie Schaarweide 1-4
19-05-28 Brief Schaarweide gemeente
19-05-28 brief schaarweide bijlage offerte asbest
19-05-28 brief schaarweide bijlage asbestsanering
Beslisnota - Raad Sociale Structuur BHL (31598)
19-04-15 verslag van bijeenkomst Schaarweide Mijlpeel en Zandloper door LBG-en
18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 8
18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 6
18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 4
18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 3
18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 2
18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 1
18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def
17-12-15 Visie Sport en Bewegen BHL_versie 8
17-12-14 infonota raad voortgang project
17-03-14 infonota raad voortgang def

16-11-01 Renovatiesubsidie Schaarweide beslisnota
16 AZ 229a Versterking sociale structuur Bergharen en Hernen-Leur beslisnota
16 AZ 229a Rapport Onderz Soc-Maatsch Voorz Bergh-Hernen 17 apr 2016

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	5 september 2019
Raad openbaar Wijchen	26 september 2019
College BenW openbaar Wijchen	5 juni 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	19 juni 2019
Raad openbaar Wijchen	4 juli 2019
Commissievergadering Wijchen	**12 september 2019**

Toelichting

Partijen, dit zijn de leefbaarheidsgroepen voor Hernen-Leur en Bergharen, de besturen van De Mijlpaal, De Zandloper en Stichting Schaarweide, zijn het eens geworden over een besteding van de gereserveerde middelen van € 440.000. Voordat we tot uitvoering overgaan, is er behoefte aan afstemming met uw raad. Dit raadsbesluit is richtinggevend. De uitwerking volgt later en is een collegebevoegdheid. De middelen worden aangewend voor:

- de verbouwing van de gymzaal van De Zandloper;
- een haalbaarheidsonderzoek voor nieuw- en/of verbouw van De Mijlpaal tot MFA inclusief brede school;
- het inrichten van een multifunctionele ruimte op sportpark Schaarweide.

Stichting Schaarweide vraagt een extra krediet van € 64.250 voor verduurzaming van het clubgebouw en asbestverwijdering.

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. Het gereserveerde bedrag van € 440.000 te besteden aan:

- de verbouwing van de gymzaal van De Zandloper;
- een haalbaarheidsonderzoek voor nieuw- en/of verbouw van De Mijlpaal tot MFA inclusief brede school;
- het inrichten van een multifunctionele ruimte op sportpark Schaarweide.

2. Een krediet beschikbaar te stellen van € 64.250 om het clubgebouw van Stichting Schaarweide duurzaam te renoveren en de asbest te verwijderen en dit bedrag te dekken uit de algemene reserve.

Besluit

De commissie adviseert de beslisnota als hamerstuk voor de raadsvergadering te agenderen.

Openbaar Zaaknummer: 31598

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Besteding middelen project Versterking sociale structuur Hernen-Leur en Bergharen

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:
1. Het gereserveerde bedrag van € 440.000 te besteden aan:
    - de verbouwing van de gymzaal van De Zandloper;
    - een haalbaarheidsonderzoek voor nieuw- en/of verbouw van De Mijlpaal tot MFA inclusief brede school;
    - het inrichten van een multifunctionele ruimte op sportpark Schaarweide.
2. Een krediet beschikbaar te stellen van € 64.250 om het clubgebouw van Stichting Schaarweide duurzaam te renoveren en de asbest te verwijderen en dit bedrag te dekken uit de algemene reserve.

Aanleiding
U heeft in de nota ADSD (Anders Denken, Samen Doen), ingestemd met het reserveren van een richtinggevend krediet van € 500.000 voor het versterken van de sociale structuur in Hernen/Leur en Bergharen. Hiervan is € 60.000 beschikbaar gesteld als voorbereidingskrediet (zie 16 AZ 229). De thema's sport en bewegen, onderwijs en positieve gezondheid zijn aandachtspunten. Deze beslisnota gaat over het onderdeel sport en bewegen.
Partijen, dit zijn de leefbaarheidsgroepen voor Hernen-Leur en Bergharen, de besturen van De Mijlpaal, De Zandloper en Stichting Schaarweide, zijn het eens geworden over een besteding van de gereserveerde middelen. Voordat we hieraan uitvoering geven, is er behoefte aan afstemming met uw raad. Dit raadsbesluit is wat ons betreft richtinggevend. De uitwerking volgt later en is een collegebevoegdheid.

Eerdere besluiten

Oktober 2017	ADSD, bijlage 1 in de jaarschijf 2016 een bedrag opgenomen van 250k, waaruit het krediet kan worden gedekt. In jaarschijf 2017 is de tweede 250k in de begroting opgenomen. Inmiddels zijn deze bedragen aan de reserve eenmalige middelen toegevoegd.
16 AZ 229	Beslisnota versterking sociale structuur Bergharen en Hernen/leur (beschikbaar stellen van € 60.000 voorbereidingskrediet uit richtinggevend gereserveerd krediet van 500k)
17 2 1389	Informatienota over de voortgang
17/225293	Informatienota over de voortgang
16/000505	Investeringssubsidie Sportpark Schaarweide

Gewenst resultaat
Het toekomstbestendig maken van het sport- en beweegaanbod in Hernen-Leur en Bergharen, door de gebouwen aan te passen, zodat ze in de behoefte voorzien nu en in de toekomst.

Argumenten
1.1 Aan het bestedingsvoorstel ligt een uitgewerkte visie ten grondslag.
Aan het besluit om een richtinggevend krediet beschikbaar te stellen lag het rapport Onderzoek sociaal maatschappelijke voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur, van bureau Seinpost ten grondslag. Hieruit kwam een voorkeurscenario met het advies:

a) renoveer de gymzaal en berging van De Zandloper voor meer multifunctioneel gebruik gericht op het thema Sport & Bewegen en
b) concentreer in De Mijlpaal (naast huidige activiteiten) de (binnen)sport en combineer dat met nieuwbouw van een sportzaal en huisvesting van de school in de Mijlpaal, zodat er een multifunctionele accommodatie (MFA) ontstaat.

Visie
Als uitwerking van het rapport van Seinpost hebben de samenwerkende partijen een visie geformuleerd. De visie is een verdiepingsslag op het rapport en geeft richting aan het gebruik van de accommodaties én sportpark Schaarweide.
Er zijn twee speerpunten benoemd: "sport en bewegen als smeerolie" en "sport en bewegen als medicijn voor gezonde burgers". Hierover wordt onder andere gezegd: "De huidige sportzalen in Hernen en Bergharen worden gebruikt om de vitaliteit in de dorpen te bevorderen, door bijvoorbeeld het faciliteren van beweegprogramma's voor verschillende doelgroepen en het faciliteren van de lessen bewegingsonderwijs, maar zijn daarnaast geschikt voor een sociaal-culturele functie zoals muziek-en theateruitvoeringen." Een van de concrete acties uit de visie is dat er "nagedacht wordt over het opknappen van één of eventueel beide sportzalen op een zodanige manier dat deze ruimtes nog beter geschikt gemaakt kunnen worden voor beweegactiviteiten, maar tegelijkertijd ook beter benut kunnen worden voor muziek, theater, bijeenkomsten en festiviteiten."
Over sportpark Schaarweide wordt gezegd dat het sportpark veel meer sporten dient te faciliteren dan nu het geval is. Men denkt aan een beachvolleyveld, een survival parcours of cross/trimbaan, een fietscrossparcours, een padel-/minitenniscourt en/of een outdoor fitnessplein. Bij de accommodatie is een multifunctionele ruimte gewenst, die in principe iedereen kan gebruiken. Deze ruimte kan dan als startplaats dienen voor hardloop-, wandel- of fietsgroepjes.

1.2 Partijen werken constructief samen.
De samenwerking om tot een visie te komen heeft geleid tot een nauwere samenwerking tussen de besturen en medewerkers van De Zandloper en De Mijlpaal. Bij grotere activiteiten overlegt men welke locatie gebruikt wordt. Men maakt gebruik van elkaars vrijwilligersnetwerk en lenen, bij grote activiteiten, aan elkaar gebruiksartikelen uit. De samenwerking met Stichting Schaarweide heeft er toe geleid dat de stichting weer met een positieve blik naar de toekomst kijkt. Kortom, er ligt een stevige basis voor de toekomst.
Daarnaast heeft de samenwerking geleid tot afspraken over de insteek van elke gebouw. Zo zal Stichting De Zandloper na de verbouwing meer culturele evenementen organiseren, zonder in te boeten op haar sport- en spelaanbod. De Mijlpaal blijft het zwaartepunt voor de binnensport, zonder haar dorpshuisfunctie te beperken. Stichting Schaarweide blijft dé aanbieder van buitensport. Hiermee borgen de dorpen een compleet aanbod voor binnen- en buitensport en culturele evenementen dat toekomstbestendig is.
Deze verdeling komt mogelijk ook de exploitatie ten goede. Culturele evenementen genereren inkomsten. De binnensporters die elders zitten kunnen straks in hun eigen dorp terecht en Stichting Schaarweide bereikt meer mensen (doelgroepen) wat naar verwachting ook inkomsten genereert.

1.3 De keuzes voor besteding van het gereserveerde krediet maken de uitvoering mogelijk van het Seinpostrapport en de visie.
Het functioneel programma van eisen voor De Mijlpaal en De Zandloper laat zien dat de investering in de gymzaal van De Zandloper € 420.378 ex btw kost (€ 380.378 plus € 40.000 voor een luchtinstallatie). De kosten voor aanpassing van de gymzaal van De

Mijlpaal komen op € 810.457 ex btw. Samen komen de kosten ver boven het richtinggevend krediet van € 500.000 uit.
Om binnen het richtinggevend krediet te blijven en de gezamenlijke uitvoering van het Seinpostrapport en de visie vorm te geven hebben onderstaande overwegingen geleid tot het bestedingsvoorstel.

Zandloper
Partijen zijn het er over eens dat de verbouwing van de gymzaal van De Zandloper nu opgepakt kan worden. Het functioneel programma van eisen ligt er. Op basis hiervan kan men verder met de volgende stap.

Mijlpaal
De hoge kosten van de verbouwing van de gymzaal van De Mijlpaal en het feit dat het gebouw van De Mijlpaal circa 40 jaar oud is, was voor het bestuur aanleiding om een verbouwing nu te heroverwegen en na te gaan of nieuwbouw/renovatie in combinatie met de school de voorkeur verdient. Dit levert mogelijk een kostenvoordeel op én er kan een brede school komen. Dit is ook een wens uit het coalitieakkoord. Stichting Kans & Kleur ondersteunt de keuze voor een brede school in Hernen en is bereid dit te verkennen. Voor het gebouw willen we onderzoeken wat de beste optie is:
a) sloop en vervangende nieuwbouw van de school en de Mijlpaal om tot een MFA te komen, of
b) sloop en vervangende nieuwbouw van de school en renovatie van (een deel van) de Mijlpaal.

Een haalbaarheidsonderzoek moet hierover duidelijkheid geven.
Het haalbaarheidsonderzoek en besluitvorming hierover geeft ook duidelijkheid over de termijn om tot eventuele nieuwbouw en/of renovatie te komen. Deze termijn is tevens richtinggevend voor de investeringen in het onderhoud. Aan de hand hiervan bepalen we of een investering rendabel is. Tot die tijd wordt alleen noodzakelijk onderhoud uitgevoerd, maar ook hiervoor is duidelijkheid over termijnen gewenst.

Stichting schaarweide
Stichting Schaarweide start met de verbreding van haar buitensportfaciliteiten door het inrichten van een multifunctionele ruimte waar fiets- wandel- en hardloopgroepen zelfstandig gebruik van kunnen maken. De functionaliteit zit in een eigen ingang, toiletgroep en keukenblok.
Daarnaast heeft de stichting een subsidie aangevraagd in het kader van Open en vitale sportparken. Deze subsidieregeling benadrukt de maatschappelijke kracht van sport en zet in op verbreding van het aanbod voor meerdere doelgroepen en samenwerking met andere maatschappelijke partijen. We kunnen een bijdrage uit het richtinggevend krediet als cofinanciering inzetten.

2.1 Stichting Schaarweide heeft renovatie uitgesteld wegens de nieuwe toekomstvisie.
U heeft op 3 november 2016 € 200.000 als subsidie voor de renovatie van het clubgebouw op sportpark Schaarweide beschikbaar gesteld (Z/16/000505). Stichting Schaarweide raamde de kosten toen op € 301.000 ex btw. Men zou € 101.000 dekken uit slimme aanbesteding, zelfwerkzaamheid en subsidies. De kosten van asbestverwijdering waren niet bekend. Volgens genoemd besluit neemt u de kosten voor rekening van de gemeente als voormalig gebouweigenaar. De stichting heeft in 2017 de renovatie uitgesteld wegens het project “Versterking van de Sociale structuur Hernen-Leur en Bergharen”.

2.2 Renovatiekosten van clubgebouw op Schaarweide zijn hoger dan geraamd.

Volgens de actuele begroting van de stichting komen de investeringskosten voor het renovatieplan nu op € 340.850 ex btw en asbestverwijdering. Oorzaak van het prijsverschil met 2016 is de sterk gestegen bouwkosten. Volgens de Bouwkostenindex zijn, sinds oktober 2016, de kosten met 14% gestegen en volgens de aanbestedingsindex zijn de kosten zelfs met 18% gestegen.
Van de subsidie van € 200.000 wil de stichting:
1) de kantines samenvoegen en een nieuwe toiletruimte realiseren;
2) het gedeelte van de kantine van UHC renoveren;
3) gas, elektra en watervoorzieningen aanpassen.
Dit alles op duurzame wijze.
Naast de eerdere subsidieverlening van € 200.000 uit 2016 dragen vv UHC en de steunstichting Hernen ieder € 35.000 bij. Met inmiddels 48 mensen die vrijwillig mee werken staat de teller op 600 manuren, oftewel € 27.000 in zelfwerkzaamheid. Met deze bijdrage blijft er nog een tekort. De stichting verwacht dit op te lossen door slimme aanbesteding, sponsors en extra bijdragen.
Voor de btw-kosten geldt een landelijke subsidieregeling. Met de stichting is afgesproken dat zij hiervan gebruik maken.

Samenvattend overzicht van kosten en baten:
€ 200.000 subsidie gemeente
€ 70.000 bijdragen vv UHC en steunstichting Hernen
€ 27.000 inzet vrijwilligers
€ 297.000
-€ 340.850 renovatie punten 1 t/m 3 (ex BTW)
-€ 43.850 slimme aanbesteding, sponsoring en extra bijdragen

2.3. Bijdrage voor verduurzaming.
De stichting vraagt u om een bijdrage van € 50.000,- voor met name de vervanging en isolatie van het dak voor een totale verduurzaming van het gebouw (punt 4 van het begrotingsoverzicht). Geraamde kosten: € 63.459 ex BTW. Ook hiervoor geldt dat Stichting Schaarweide zelf op zoek gaat naar middelen om het verschil te overbruggen.

Samenvattend
€ 63.459 kosten verduurzaming
€ 50.000 subsidie
€ 13.459 op te brengen door de stichting

2.4 Vergoeding volgens eerder raadsbesluit voor de kosten van asbestsanering.
De aanwezigheid van asbest aan het gebouw van stichting Schaarweide is onderzocht. Volgens de offerte kost de verwijdering € 14.250 ex btw. De stichting krijgt op dit onderdeel mogelijk subsidie van derden. In afwachting van dat subsidiebesluit, mag Stichting Schaarweide verwachten dat u conform uw eerdere besluit dit bedrag meeneemt in uw besluit tot subsidieverlening.

Tegenargumenten en risico's
1.1 Het bestedingsvoorstel wijkt af van besluit 16 AZ 229.
Oorspronkelijk was het richtinggevend krediet bedoeld voor verbetering van de leefbaarheid in de kerkdorpen Hernen-Leur en Bergharen. Later (16 AZ 229) is de bestemming van de middelen meer de richting ingegaan van het renoveren van de gymzaal van De Zandloper en nieuwbouw van een sportzaal voor De Mijlpaal. In dit voorstel zijn het haalbaarheidsonderzoek en de bijdrage aan Stichting Schaarweide, onderdeel van beslispunt 1, afwijkend ten opzichte van besluit 16 AZ 229. Dit bestedingsvoorstel past wel binnen de oorspronkelijke bedoeling (zie argument 1.1).

1.2 Een afwegingskader ontbreekt voor investeringen in gemeentelijk vastgoed.
Momenteel is de werkorganisatie bezig met een nota vastgoed met daarin een afwegingskader. We verwachten de nota in december 2019. Het streven is om het haalbaarheidsonderzoek rond die tijd af te ronden, zodat er een goede inhoudelijke onderbouwing ligt over De Mijlpaal.

2.1 Stichting Schaarweide blijft verantwoordelijk voor haar eigen renovatie en kosten
Met De stichting is afgesproken dat zij een aanvraag indient om de btw-kosten vergoed te krijgen. Dat geldt ook voor de aanbesteding, fondsenwerving én de mate van zelfwerkzaamheid. We leggen deze voorwaarden vast in een subsidiebeschikking.

2.2 We verrekenen de subsidie voor asbestsanering met onze investeringssubsidie
Als de stichting subsidie ontvangt om asbest te verwijderen, dan verrekenen we dat bedrag met onze investeringssubsidie.

Financiële gevolgen
1. De verdeling van het richtinggevend krediet heeft geen financiële gevolgen.
2. De aanvullende subsidie van € 64.250 aan Stichting Schaarweide voor de renovatie en asbestsanering wordt gedekt uit de Algemene reserve. Btw is geen kostprijsverhogende factor, omdat de stichting een beroep doet op de landelijke Subsidieregeling stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties.

Communicatie
Uw besluit heeft gevolgen voor de drie partijen en de initiatiefnemers (de leefbaarheidsgroepen van Hernen-Leur en Bergharen). Zijn worden hierover geïnformeerd.

Uitvoering of vervolgstappen
De stuurgroep waarin de initiatiefnemers en de gemeente samenwerken zal de coördinatie van de uitvoering op zich nemen.
Stichting De Zandloper kan verder met de uitwerking van het Functioneel programma van eisen.
Met stichting De Mijlpaal maken we afspraken over het noodzakelijk en rendabel onderhoud van het gebouw tot voorlopig 2025, om de periode tot eventuele nieuw en/of verbouw te overbruggen. Voor het haalbaarheidsonderzoek zoeken we een bureau.
We ondersteunen Stichting Schaarweide bij de renovatie van het gebouw en het aanvragen van duurzaamheidsleningen en subsidies.

Geheimhouding
N.v.t.

Advies
Fin: v.k.a.

Bijlagen
1. Visie sport en bewegen
2. Rapport CBB met functioneel programma van eisen voor De Zandloper en De Mijlpaal (incl. 8 bijlagen)
3. Verslag bijeenkomst 15 april met LBG-en en (een vertegenwoordiging van) de besturen van De Mijlpaal, De Zandloper en Stichting Schaarweide
4. Brief Schaarweide van 21 mei 2019
5. Rapportage asbestinventarisatie

6. Offerte asbestverwijdering
7. Begroting verbouwplannen Stichting Schaarweide

De gemeenteraad van Wijchen

16 AZ 229

Beslisnota

Versterking sociale structuur Bergharen en Hernen/Leur

Wijchen, 10 mei 2016

Geachte leden van de raad,

Beslispunten

1. Kennis te nemen van de brief (advies) en het onderzoeksrapport in opdracht van de Leefbaarheidsgroepen Bergharen en Hernen/Leur.
2. In te stemmen met een krediet van € 60.000 voor een concrete en (financieel) haalbare uitwerking van het plan.
3. Dit krediet te dekken uit de reservering van € 250.000 volgens bijlage 1 van de nota Anders denken; Samen doen 2016.

Inleiding

U heeft 16 april 2015 een krediet beschikbaar gesteld zodat de leefbaarheidsgroepen in Bergharen en Hernen/Leur gezamenlijk konden onderzoeken hoe de sociale structuur in de kernen duurzaam te versterken. De projectgroep[1] heeft expertise ingehuurd om dit op professionele wijze met grote betrokkenheid van bewoners te onderzoeken. De projectgroep heeft bijgevoegd onderzoeksrapport gepresenteerd met het verzoek om ondersteuning bij de vertaling van de conclusies in concrete verbouwplannen voor De Zandloper en De Mijlpaal.
We onderschrijven de door de projectgroep gekozen speerpunten Zorg, Onderwijs en Sport & bewegen. Tegelijkertijd constateren we dat de geformuleerde wensen nog niet passen bij het door de raad als richtinggevend gereserveerde krediet van € 500.000. We willen graag met de projectgroep de volgende stap zetten naar een concreet en (financieel) haalbaar plan.

Beoogd effect

Het omzetten van de speerpunten Zorg, Onderwijs en Sport & Bewegen in een plan van aanpak hoe deze speerpunten gerealiseerd kunnen worden inclusief tijdpad en financiele haalbaarheid, zowel in investerings- als exploitatielasten.

[1] De projectgroep bestaat uit 7 personen, waarvan 5 afkomstig uit de Leefbaarheidsgroepen en 2 aangezocht op voorspraak van de Leefbaarheidsgroepen.

Portefeuillehouder : P.L.J. Loermans
Informatie : Léon Daemen
Telefoon : 024 751 73 50
E-mailadres : l.daemen@wijchen.nl

In kennis stellen : Leefbaarheidsgroepen Bergharen en Hernen, besturen van MFA De Zandloper en De Mijlpaal en Stichting Schaarweide.

Argumenten

1.1 Het Coalitieakkoord: versterk de leefbaarheid in de kernen.

De vraag is in lijn met het Coalitieakkoord: hoe Bergharen en Hernen/Leur in hun sociale kracht te versterken? U hebt in 2015 de leefbaarheidsgroepen verzocht te onderzoeken hoe de sociale structuur van beide dorpen versterkt kan worden.

De leefbaarheidsgroepen hebben via de projectgroep bureau Seinpost opdracht verleend om: "onderzoek uit te voeren naar de behoefte én haalbaarheid aan (sociaal maatschappelijke) voorzieningen en de hierbij passende huisvesting in Bergharen en Hernen/Leur" met als brede doelstelling: "de versterking van de centrumfunctie en leefbaarheid van de dorpen."

Het resultaat is een voorkeursscenario om de accommodaties toekomstbestendig te maken voor onderwijs-, zorg-, welzijns- en sportdoeleinden. Alle bewoners van de kernen zijn in de gelegenheid gesteld om hun input te leveren. Belanghebbenden rond de thema's: Zorg, Onderwijs, Economie & ondernemen, Sport & bewegen én Cultuur & recreatie zijn actief betrokken bij de uitwerking. Als resultaat gelden als speerpunten: Zorg, Onderwijs en Sport & bewegen.

1.2 Het onderzoek kent gedragen conclusies

Bureau Seinpost onderzocht de maatschappelijke behoefte onder bewoners en nam de bouwkundige conditie op van de beide dorpshuizen. Het behoefteonderzoek uit 2008[2] aan binnensportaccommodaties werd herhaald. De resultaten zijn vervolgens vertaald in een ruimtelijke en financiële uitwerking van het voorkeursscenario.

De conditiescore van De Zandloper en Mijlpaal is redelijk tot goed. De sporttechnische inrichting is als matig beoordeeld. Zuiver redenerend vanuit de conditiemeting zou De Zandloper de beste keuze zijn om nieuwbouw aan toe te voegen. De vraag is echter in breder perspectief geplaatst in relatie tot De Mijlpaal met nieuw onderzoek onder 67 binnensportverenigingen. 29 verenigingen reageerden, waarvan er 10 hun activiteiten in een binnensportaccommodatie onder willen brengen. 7 verenigingen zijn bereid tot een afnameverplichting. De gemiddelde bezetting over de gehele week blijft beperkt. De realisatie én exploitatie van een sporthal is niet haalbaar. De optie van een sportzaal voor zowel de volleybal- als de korfbalsport moet onderzocht worden.

Gelijk met de ontwikkeling van het voorkeursscenario heeft Bureau Seinpost vroegtijdig het draagvlak onderzocht. De thema's Onderwijs, Cultuur & recreatie, Sport & bewegen en Zorg zijn besproken in zogenoemde thematafels in aanwezigheid van 15 à 30 personen[3]. Hiervoor zijn belanghebbenden uitgenodigd op persoonlijke titel en namens verenigingen en organisaties. Vervolgens is de methode van "versnellingskamers" toegepast om in 2 groepen van 15 à 18 personen het voorkeursscenario aan te scherpen. Conclusie is dat voor het volgende scenario een breed draagvlak bestaat.

[2] Dit betreft het onderzoek uit 2008, uitgevoerd door Semad, dat als basis gold onder het initiatief om op sportpark Schaarweide een sporthal te bouwen.

[3] De thematafel Economie & ondernemen vond geen doorgang bij gebrek aan belangstelling.

1.3 Het voorkeursscenario kan rekenen op brede steun uit de dorpen
De projectgroep staat –gegeven het onderzoek– het volgende scenario voor:

a. In de Zandloper (naast de huidige activiteiten) de concentratie van 1e lijns zorgvoorzieningen met vestiging van een huisarts en een kleinschalige werk- & ontmoetingsruimte voor ondernemers.[4] Het renoveren van de gymzaal en berging voor meer multifunctioneel gebruik gericht op het thema Sport & bewegen wordt indicatief geraamd op € 250.000 excl. btw.
b. In De Mijlpaal (naast de huidige activiteiten) de concentratie van Sport en bewegen met nieuwbouw van een sportzaal (géén sporthal) en het onderbrengen van de school in de Mijlpaal. Lees: de ontwikkeling van een multifunctionele accommodatie (MFA).

2.1 We steunen de accenten die de projectgroep legt
We zijn van mening dat er een integraal rapport ligt met een onderbouwde en breed gedragen visie ter versterking van een duurzame sociale structuur in de kernen. We onderschrijven de accenten die de projectgroep legt om de speerpunten: Zorg, Onderwijs en Sport & bewegen uit te werken. Tegelijkertijd constateren wij dat de eerste uitwerking nog niet past bij het door de raad als richtinggevend gereserveerde krediet. We vragen de projectgroep nadrukkelijk om (maatschappelijke) ondernemers te betrekken bij het plegen van gezamenlijke investeringen in de accommodaties en de exploitatie daarvan.

2.2 De projectgroep wil twee projecten definiëren in verbouwplannen
Met de conclusies uit het rapport in de hand sluit de projectgroep de initiatieffase af. Voor zowel De Zandloper als voor De Mijlpaal wil de projectgroep een project definiëren. In de definitiefase moet duidelijk worden of de beide projecten haalbaar zijn in SMART[5] geformuleerde termen. We willen de projectgroep in deze fase actief ondersteunen met middelen en menskracht zodat ze tot een integraal plan kan komen. Onze bijdrage bestaat er uit dat wij inhoudelijke expertise leveren op elk van de drie genoemde speerpunten.

2.3 Focus het onderzoek voor een sportzaal niet eenzijdig op Hernen
We hebben de stichtingskostenraming bij het rapport van Seinpost beoordeeld. Hun raming voor een sportzaal van 24 bij 28 meter en 7 meter vrije hoogte bij De Mijlpaal van € 1.797 per m² bvo[6] exclusief btw is vrij hoog. Men houdt echter rekening met verbouw én uitbreiding van een bestaande Mijlpaal met een specifieke bouwkundige constructie. Een ruwe inschatting komt dan uit op € 2.000.000 voor 1.140 m² bvo.
Als we rekenen met een sportzaal van 24 bij 14 meter en 7 meter vrije hoogte, geschikt voor volleybal met twee kleedkamers en douches, dan ramen wij de kosten op indicatief € 1.408.000 exclusief btw, inclusief een onzekerheidsmarge van 10% voor 712 m² bvo. Ook dat zijn grove inschattingen. In Druten wordt –ter vergelijking– een sportzaal met deze afmeting gebouwd voor € 1.000.000, gerekend aan een prijs van circa € 1.000 per m² bvo. Het rapport van Seinpost concludeert dan ook dat een nadere uitwerking van deze variant nodig is en veel aandacht zal vragen.

[4] Ter indicatie: de huisartspraktijk € 120.000 (voor rekening huisarts) en ontmoetingsruimte € 35.000.
[5] SMART : specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden
[6] bvo : bruto vloeroppervlak

Onze conclusie op dit moment is dat deze ramingen voor de zaalsportmogelijkheden het door de raad als richtinggevend gereserveerde krediet te boven gaan. In dat licht vinden wij het in elk geval logisch om ook de optie van een sportzaal aan De Zandloper te onderzoeken.

2.4 We leggen onze samenwerking met partijen contractueel vast
Op basis van de geleerde lessen uit het verleden, onder andere het evaluatierapport over sportpark Schaarweide, leggen we met de betrokken partijen de wijze waarop we willen samen werken contactueel vast. Het betreft één overeenkomst met: de beide leefbaarheiddsgroepen en de besturen van De Zandloper en De Mijlpaal. Belangrijk is dat alle betrokkenen eenduidig dezelfde verwachting hebben van de definitiefase, het beoogde resultaat en de financiele mogelijkheden. Er mag geen misverstand ontstaan over rollen, taken en bevoegdheden van eenieder. We wijzen een coördinerend beleidsadviseur aan die namens ons aanspreekpunt is voor de projectgroep en alle interne werkzaamheden en informatie met de projectgroep afstemt. Dit in aanvulling op de eerder genoemde inhoudelijke ondersteuning die wij op elk van de drie speerpunten leveren.

2.5 We ramen een budget om tot een haalbaar plan te komen
Onderstaand hebben we het gevraagde voorbereidingskrediet van € 60.000 gespecificeerd. Lerend van eerdere ervaringen ramen we ook bestuurskosten voor de projectgroep. De projectgroep kan kosten declareren, die zij in de definitiefase voor dit project maakt. Het krediet is als volgt onderbouwd:

- bestuurskosten project- en/of werkgroepen	€ 3.000
- opstellen functioneel en ruimtelijk programma van eisen	€ 4.000
- onderzoeken (o.a. bouwkundig, flora/fauna, exploitatie)	€ 12.000
- advies bouwkundig en e&w	€ 14.400
- schetsontwerp	€ 6.000
- onvoorzien (25% over voorgaande posten)	€ 9.850
- totaal exclusief btw	€ 49.250
- btw	€ 10.342
- totaal inclusief	€ 59.592

Het onderzoek levert een plan van aanpak op waarin de speerpunten Zorg, Onderwijs en Sport & Bewegen gerealiseerd worden inclusief tijdpad en financiele haalbaarheid, zowel in investerings- als exploitatielasten. Het is daarbij aan de raad om dan een besluit te nemen over het vervolg.

Kanttekeningen
2.1 Investeringskosten moeten maatschappelijk verdedigbaar zijn
Eerst bij oplevering van het onderzoek blijkt of het dan opgestelde plan van aanpak economisch én maatschappelijk verantwoord zijn.

2.2 Zorg voor duidelijke verwachtingen over uw besluit en mogelijkheden
Er ligt een duidelijk en degelijk rapport met wensen. Deze passen echter nog niet bij het door de raad als richtinggevend gereserveerde krediet van € 500.000. We onderzoeken of en hoe de wensen van de projectgroep realiseerbaar zijn. Deze verwachting moet aan de voorkant van het onderzoek aan alle betrokkenen duidelijk zijn.

Financiën
De raad heeft volgens de nota ADSD, bijlage 1 in de jaarschijf 2016 een bedrag opgenomen van € 250.000, waaruit het krediet kan worden gedekt.

Uitvoering
We werken het voorliggend initiatief en voorkeursscenario samen met de projectgroep uit met onder andere:
- procesafspraken met betrokkenen op de participatietrede Samenwerken;
- een overeenkomst over rollen, taken en bevoegdheden;
- het actief betrokken houden van de bevolking;
- het opstellen van een functioneel en ruimtelijk programma van eisen;
- een raming van stichtingskosten en exploitatiekosten;
- een schetsontwerp voor bouwkundige aanpassingen.

We streven er naar de raad begin 2017 een beslisnota voor te leggen om de onderzoeksfase af te sluiten en een besluit te nemen over het mogelijke vervolg.

Burgerparticipatie
Samenwerken en overdragen
Bureau Seinpost heeft de inwoners van de kernen bij het onderzoek betrokken via enquêtes, thematafelgesprekken en in de zogenaamde "versnellingskamers'.
We vragen de projectgroep om de vervolgstappen te initiëren en te begeleiden met ondersteuning van onze coördinerend beleidsadviseur en met inbreng van onze inhoudelijke expertise op de drie speerpunten.

Bijlagen
- Brief (advies) van 18 april 2016 namens de leefbaarheidsgroepen.
- Rapport Onderzoek sociaal maatschappelijke voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur, april 2016.

Gerelateerde stukken
Beslisnota 15-IZ-069

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
De secretaris, De Burgemeester,

De gemeenteraad van Wijchen

16 AZ 229

Raadsbesluit

Versterking sociale structuur Bergharen en Hernen/Leur

De raad van de gemeente Wijchen;

Gelet op:

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van:
10 mei 2016

besluit:

1. Kennis te nemen van de brief (advies) en het onderzoeksrapport in opdracht van de Leefbaarheidsgroepen Bergharen en Hernen/Leur.
2. In te stemmen met een krediet van € 60.000 voor een concrete en (financieel) haalbare uitwerking van het plan.
3. Dit krediet te dekken uit de reservering van € 250.000 volgens bijlage 1 van de nota Anders denken; Samen doen 2016.

Aldus besloten door de gemeenteraad in zijn openbare vergadering van
30 juni 2016

De voorzitter, De griffier,

GEMEENTE
WIJCHEN

Onderzoek sociaal maatschappelijke voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur

Seinpost
ADVIESBUREAU BV

Bergharen & Hernen/Leur

de voorzieningen *in* en *op* orde
voor twee leefbare kernen

Uitgebracht aan:
Leefbaarheidsgroepen van Bergharen en van Hernen/Leur

Seinpost Adviesbureau BV
Ton Peters
Lars Pijlman
Bas Lodder

Projectnummer: 35044

Waalwijk, maart 2016

© Seinpost Adviesbureau BV. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

		Blz.
1.	**Inleiding**	**4**
2.	**Voorkeursscenario**	**6**
2.1	Zorg	
2.2	Onderwijs	
2.3	Sport & Bewegen	
2.4	Cultuur en Recreatie	
2.5	Economie en Ondernemen	
3.	**Uitkomsten onderzoek**	**14**
3.1	Deskresearch	
3.2	Trends & Ontwikkelingen	
3.3	Behoefteonderzoek	
3.4	Conditiemeting dorpshuizen	
3.5	Actualisatie behoeftenonderzoek binnensportaccommodaties	
3.6	Uitwerking voorkeursscenario	
4	**Proces**	**24**
4.1	Gesprekken projectgroep	
4.2	Thematafels	
4.3	Versnellingskamers	
5	**Tot slot**	**29**
5.1	Conclusies	
5.2	Roadmap	
6	**Bijlagen**	**31**
6.1	Bijlage 1: Resultaten eerste verkenning Bergharen en Hernen/Leur	
6.2	Bijlage 2: Best practices	
	Overige bijlagen separaat ter inzage	

1. Inleiding

In dit hoofdstuk leest u over de aanleiding en de opzet van het onderzoek, wie er bij betrokken waren en hoe dit document is opgebouwd.

Bergharen en Hernen/ Leur gezamenlijk op zoek naar een optimaal voorzieningenniveau

Seinpost heeft in opdracht van de Leefbaarheidsgroepen van Hernen/Leur en Bergharen een onderzoek uitgevoerd naar de behoefte én haalbaarheid aan (sociaal-maatschappelijke) voorzieningen en de hierbij passende huisvesting in Bergharen en Hernen/ Leur. Er is hierbij een brede doelstelling geformuleerd; de centrumfunctie en leefbaarheid van beide dorpen moet worden versterkt.
Voor het onderzoek is rekening gehouden met het specifieke karakter van beide dorpen. Dit betekent maatwerk. Voor de 'huisvesting' vormen de huidige dorpshuizen de basis. Breed draagvlak voor de (uiteindelijke) voorstellen vormt een belangrijke voorwaarde.

Centrale vraagstelling
De centrale vraagstelling voor de opdracht is:
'*Wat is de behoefte en haalbaarheid in de gemeenschap van Bergharen en Hernen/ Leur aan sociaal maatschappelijke voorzieningen - waaronder accommodaties voor sport en bewegen - en hoe kan dat ingepast worden in de huidige accommodatie van de dorpshuizen in Bergharen en Hernen/ Leur zodat de centrumfunctie en leefbaarheid van beide dorpen wordt versterkt.*

Leeswijzer
De uitkomsten op de vraagstelling zijn vertaald in een voorkeursscenario voor beide kernen. Dit voorkeursscenario wordt in hoofdstuk 2 toegelicht.
In hoofdstuk 3 en 4 wordt ingegaan op de argumenten die tot het voorkeursscenario hebben geleid. Deze bouwstenen zijn zowel inhoudelijk als procesmatig van aard. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de verschillende onderzoeksstappen die gedurende het traject zijn uitgevoerd. Zo is er deskresearch verricht, zijn landelijke trends & ontwikkelingen in beeld gebracht en is er een behoefteonderzoek naar sociaal maatschappelijke voorzieningen onder de bewoners van beide kernen uitgevoerd. Ook is het in 2008 uitgevoerde onderzoek naar de behoefte aan binnensport accommodaties geactualiseerd.
Hoofdstuk 4 gaat in op het doorlopen proces. De overleggen met de projectgroep, de thematafel gesprekken, de versnellingskamers en de dorpsinformatiebijeenkomsten. Wat hebben deze bijeenkomsten opgeleverd, welke keuzes zijn gemaakt?
In de conclusie (hoofdstuk 5) gaan we in op de mogelijke uitvoering. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een roadmap.

2. Voorkeursscenario

Alle onderzoek– en processtappen hebben geleid tot een evenwichtig samengesteld portfolio aan (sociaal-maatschappelijke) voorzieningen voor Bergharen en Hernen/Leur. Alle bewoners van de dorpen zijn in de gelegenheid gesteld om hun input te leveren. Belanghebbenden rond de thema's Zorg, Onderwijs, Economie & Ondernemen, Sport & Bewegen en Cultuur & Recreatie waren actief betrokken bij de uitwerking. Kortom, er is volop geïnvesteerd in draagvlak.

In dit hoofdstuk wordt het ontwikkelde voorkeursscenario toegelicht. Per thema komen aan bod de ambitie, ruimtelijke implicatie(s) en gevolgen voor de samenwerking. Maar eerst wordt de kern van het voorkeursscenario beschreven.

Bergharen en Hernen/ Leur kiezen voor vernieuwing van het voorzieningenniveau

'*Het versterken van de centrumfunctie en leefbaarheid van de dorpen/kernen Bergharen en Hernen/Leur*'. Zo luidt de centrale ambitie van de projectgroep die dit onderzoek heeft begeleid. Deze projectgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van en namens beide leefbaarheidsgroepen. Er zijn diverse scenario's voor het voorzieningenniveau de revue gepasseerd, waarbij ambities en realisme van tijd tot tijd op gespannen voet met elkaar stonden. Ook kan niet worden ontkend dat de belangen van de leefbaarheidsgroepen niet altijd 'synchroon' liepen.

Het is daarom des te verheugender te kunnen constateren dat er nu een voorkeurscenario is ontwikkeld waar de projectroep volledig achter staat. Ook in de overtuiging dat daarmee de hoofddoelstelling het beste wordt gerealiseerd en recht wordt gedaan aan de specifieke (bewoners)wensen van de verschillende dorpen/kernen én behoeften vanuit de verschillende thema's.

In twee afsluitende bijeenkomsten met dorpsbewoners in februari/maart is het voorkeursscenario gepresenteerd. Hier werd wel duidelijk dat nog geïnvesteerd moet worden in het creëren van draagvlak. Daarom ziet de project-groep het voorkeursscenario niet als een blauwdruk. Het betreft veel meer een stip op de horizon; een ontwikkelrichting voor de voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur die met alle belanghebbenden zal worden uitgewerkt.

Dit kan er ook toe leiden dat het voorkeursscenario in de loop van de tijd op onderdelen anders wordt ingekleurd. Wel met behoud van de noodzakelijke keuzes en de daarop gebaseerde hoofdrichting van het voorkeursscenario. Alleen op die wijze is de overtuiging van de projectgroep kan de centrumfunctie en leefbaarheid van de dorpen/kernen duurzaam worden versterkt.

Vernieuwen in plaats van optimaliseren

Er is een groot vertrouwen in de kracht en toekomst van Bergharen en Hernen/Leur. Uiteraard in de wetenschap dat de bevolking geleidelijk zal vergrijzen en mogelijk zal afnemen. Maar de dorpen/kernen hebben zoveel te bieden.

En een kwalitatief goed aanbod aan voorzieningen toegespitst op de lokale vraag zal ertoe bijdragen dat jongeren langer in Bergharen en Hernen/Leur blijven, ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen en ook nieuwe instroom van buitenaf (bv. gezinnen) realistisch blijft.

Bergharen en Hernen/ Leur kiezen voor vernieuwing van het voorzieningenniveau

En daarom ligt het accent van het voorkeursscenario op het toevoegen van nieuwe voorzieningen, het stimuleren van vergaande samenwerking en daar waar mogelijk uitbreiden/vernieuwen van de infrastructuur (dorpshuizen, sportaccommodaties etc.).

Wel uiteraard met oog voor de lokale behoeften, de geldende beleidskaders, de ruimtelijke inpasbaarheid en financiële haalbaarheid. Want ambities zijn mooi, maar op luchtfietserij zit niemand te wachten.

Speerpunten Zorg, Onderwijs en Sport & Bewegen
Voorzieningen vormen in ieder dorp een bron van discussie. Vooral in de huidige tijd waarin steeds meer van bewoners en verenigingen zelf wordt verwacht. In Bergharen en Hernen/Leur heeft vooral het niet doorgaan van de vestiging van een sporthal op Schaarweide de verhoudingen op scherp gezet.

Uit dit onderzoek werd evenwel duidelijk dat vooral aan de thema's Zorg, Onderwijs en Sport en Bewegen veel waarde wordt gehecht door de bewoners. De leefbaarheidsgroepen zullen hun inzet dan ook vooral hier op richten, zonder overigens de overige thema's tekort te doen. Ook deze thema's kennen diverse opgaven.

2.1 Zorg

	Ambitie	Ruimtelijk	Samenwerking
Zorg	Een breed zorgaanbod 'op maat'. Aanbieden specialistische 'Zorg' toegespitst op veranderende bevolkingssamenstelling (vergrijzing, ontgroening).	Zandloper: specialisatie 'Zorg'	• Zorg coöperatie met als doel om ouderen langer zelfstandig te kunnen laten wonen. • Variant 1: kleinschalige - dichtbij, op maat en uitgaand van de behoefte van de klant - zorgaanbieders leveren een divers (ambulante zorg, woonbegeleiding, begeleid en beschermd wonen, dagbesteding, logeeropvang, training en behandeling etc.) en kwalitatief zorgaanbod. • Variant 2: een lokaal burgerinitiatief waarin diensten en advies op het gebied van zorg en welzijn worden aangeboden door burgers.
Opbrengst versnellingskamers	**Zeer groot draagvlak** (3,8 en 3,5 van maximale score 4,0) **Aanvullingen** • Moet wel betaalbaar zijn/blijven, Wijchen is met uitgebreid aanbod niet ver weg. • Eerste basisbehoefte in ieder geval dichtbij.	**Groot draagvlak** (3,6 en 3,4 van maximale score 4,0) **Aanvullingen** • Zorg is al sterk vertegenwoordigd in Bergharen dit bepaalt keuze voor specialisatie. • Gezondheidscentrum in Zandloper met bijvoorbeeld een huisarts, priklab, fysiotherapie, thuiszorg, wijkverpleging, maatschappelijk werk, dagbesteding, ambulante zorg, apotheek (functies met een breed draagvlak). • Juist voor mensen die weinig gebruik maken van zorg is breed zorgaanbod handig. • Regelmatige behoefte en specifieke situatie (bv. ouders met jonge kinderen) bepalen aanbod gezondheidscentrum. • Directe omgeving Mijlpaal biedt wel ruimtelijke kansen om moderne vormen van ouderenhuisvesting (bv. beschut wonen) een plek te geven. • Woon- en zorgarrangementen in beide dorpen.	**Ideeën** • Samenwerking is vooral voor professionals van belang, burgers hebben gewoon behoefte aan goede basis aan (zorg)aanbod. • Voor gezondheidscentrum is *one stop shopping* het uitgangspunt. Dit vereist vergaande samenwerking en fysieke clustering. • Zeker gelet op zorgfunctie moet de Zandloper een aantrekkelijke ontmoetingsplek zijn (bv met goede kroeg en/of koffie/lunchroom). • Vrijwilligersnetwerk zorg opstellen in de kernen. • Vanuit basispakket in gezondheidscentrum is het makkelijker aanbod te verbreden (bv. met psychologisch en geriatrische hulp).

2.2 Onderwijs

	Ambitie	Ruimtelijk	Samenwerking
Onderwijs	Brede school met rijke leer- en leefomgeving (in én buiten school) in beide dorpen.	In Zandloper en Mijlpaal: basisonderwijs	Samenwerking met directe omgeving en verschillende sectoren (sport, zorg, bedrijfsleven etc.)
Opbrengst versnellingskamers	**Ruim voldoende draagvlak** (3,1 en 3,3 van maximale score 4,0) **Aanvullingen** Brede school in beide dorpen is niet realistisch, krimp gaat door. Op termijn moet ook niet worden uitgesloten dat bovenbouw alleen (nog) in Bergharen is.	**Ruim voldoende draagvlak** (3,3 en 3,1 van maximale score 4,0) **Aanvullingen** • Zandloper: specialisatie 'Onderwijs'. Voorschoolse - en buitenschoolse opvang is daar al aanwezig, verder versterken. • Mijlpaal: basisonderwijs integreren in dorpshuis.	**Ideeën** • Samenwerking kan veel beter. Kans en Kleur slechts (eerste) aanzet, vooral nog intenties. • Beter samenwerken rond brede schoolactiviteiten. Onderwijs in beide dorpen, maar één organisatie / directie. • Meer dwarsverbanden leggen tussen doelgroepen. Bv. projecten vanuit onderwijs met ouderen.

2.3 Sport & Bewegen

	Ambitie	Ruimtelijk	Samenwerking
Sport en Bewegen	1. Vernieuwend aanbod sport en bewegen. Sport en bewegen is een bindmiddel voor vergroten leefbaarheid en aantrekkelijkheid (ook voor nieuwe bewoners) van onze dorpen. 2. Zoveel mogelijk inwoners zijn actieve sporters. Op basis van hun behoeften en ideeën wordt een vernieuwend sport- en beweegaanbod dichtbij de mensen gecreëerd.	1. Sportaanbod: lage drempel ('voor elck wat past'). 2. Schaarweide: buitensporthart voor Bergharen en Hernen/Leur. 3. Mijlpaal: binnensporthart (toevoegen nieuwe sportzaal/sporthal). Deel van het nieuwe (sport)aanbod wordt hier laagdrempelig aangeboden in de vorm van activiteiten, modules en flexibele lidmaatschappen.	Omnivereniging zorgt ervoor dat de inhoudelijke en ruimtelijke samenwerking vanzelfsprekend wordt. Tussen sportverenigingen onderling, al dan niet gevestigd op Schaarweide, én sportverenigingen en andere sectoren (onderwijs, toerisme en recreatie, cultuur, zorg etc.).
Opbrengst versnellingskamers	**Ruim voldoende draagvlak** (1.: 2,8 en 3,0 van maximale score 4,0 en 2.: 2,6 en 3,5 van maximale score 4,0) **Aanvullingen** • Bij vernieuwen sportaanbod vraaggericht te werk gaan. • Uiteraard rekening houden met concurrentie sportaanbod Wijchen etc., maar redeneer ook wat we minimaal voor onze dorpen nodig achten. • Groep 40-50 jarigen met sportaanbod 'verleiden' naar dorpshuizen. Zorg ervoor dat bestaande aanbod niet de dupe wordt, vernieuwing kan/moet ook plaatsvinden vanuit bestaande verenigingen (bv. loopvoetbal voor 60-plussers). Gaat niet zozeer om actief sporten, maar om actief bewegen! • Jong en oud moeten elkaar kunnen ontmoeten.	**Zeer groot draagvlak** (1.: 3,6 - 2x - van maximale score 4,0 en 2.: 3,3 en 3,8 van maximale score 4,0) **Ruim voldoende draagvlak** (3.: 3,3 en 2,8 van maximale score 4,0) **Aanvullingen** • Mijlpaal: nieuwe sportaccommodatie moet voldoende hoogte en omvang hebben voor trainingen en mogelijk wedstrijden binnensporten (volleybal, korfbal, zaalvoetbal). • Zandloper: binnensportactiviteiten (in gerenoveerde gymzaal) ter ondersteuning van de hoofdactiviteiten onderwijs (scholieren) en zorg (ouderen). • Uitloper: buitenplek voor jong en oud waar sport, bewegen en ontspannen samenkomen. • Schaarweide: nieuwe binnensportaccommodatie koppelen aan Schaarweide wordt gelet op verleden en vigerende beleidskaders niet realistisch geacht. Resteert wel de vraag hoe locatie Schaarweide haar functie als sporthart (voor buitensporten) gaat invullen.	**Ideeën** • Omnivereniging met reikwijdte over alle locaties/kernen (Schaarweide, dorpshuizen etc.) heen zal een belangrijke rol moeten gaan spelen. • Om functie van 'sporthart' te kunnen vervullen is ook op Schaarweide vergaande samenwerking nodig: gemeenschappelijk gebruik kantine, kleedkamers en evt. nieuw kunstgrasveld. Maar ook door bv. ontwikkelen sportmodules voor schoolgaande jeugd. Schaarweide is ook de meest aangewezen plek waar jong en oud elkaar zouden moeten kunnen ontmoeten. • Sport in het bos rondom kasteel. • Crossbaan voor jongeren in de Uitloper.

2.4 Cultuur en Recreatie

	Ambitie	Ruimtelijk	Samenwerking
Cultuur en Recreatie	Stimuleren toerisme en recreatie	Hernen: specialisatie 'Cultuur & Toerisme' (rond het kasteel, toeristisch speerpunt) Overig: verbeteren toeristische infrastructuur	Vergaande samenwerking, opening van een dorpsportal (in samenwerking met andere sectoren) waarin toerist/bezoeker interactief en eventueel inrichten modern samenwerkingsverband (bv. bedrijveninvesteringszone) om samenwerking op gebied van o.a. marketing/promotie en verbeteren toeristische infrastructuur tussen horeca, verblijfsrecreatie etc. te stimuleren.
Opbrengst versnellingskamers	**Groot draagvlak** (3,3 en 3,5 van maximale score 4,0) **Aanvullingen** Wees bij uitwerking wel realistisch, met het aanbod van grotere plaatsen moet je niet willen concurreren.	**Groot draagvlak** (3,4 - 2x - van maximale score 4,0) **Aanvullingen** Toerisme wel zwaartepunt in Hernen, cultuur ligt dit genuanceerder. Leur is ook een kern die op dit vlak het nodige te bieden heeft.	**Ideeën** • Promotie toerisme dorpen gezamenlijk optrekken, bv. door gemeenschappelijk website/dorpsportal. • Dorpscontactpersoon voor alle kernen. • Dorpsagenda op elkaar afstemmen. Culturele activiteiten in dorpshuizen (bv. toneel. muziek, films, lezingen) onderling afstemmen en daar waar mogelijk koppelen aan overig cultureel aanbod in kernen. • Verbeteren wandel- en fietspaden in combinatie met dorpshuizen die ook in zomer open zijn. • Grote(re) zaal in Zandloper voor carnaval jeugd- en ouderenactiviteiten. • Muziek- en oefenruimte waar instrumenten aanwezig zijn. • Behoud kerkgebouwen als cultureel en religieus erfgoed. Drie kerken in Bergharen (2x) en Hernen open voor erediensten en kerk in Leur open houden voor 'commercieel' gebruik.

2.5 Economie en Ondernemen

	Ambitie	Ruimtelijk	Samenwerking
Werk en Ondernemen	Ruimte bieden aan vernieuwend ondernemerschap	Zandloper: specialisatie 'Werk'. Realiseren werk- en aantrekkelijke ontmoetingsruimte voor ondernemers	Stimuleren nieuwe vormen van (sociaal) ondernemerschap, maatschappelijk verantwoord ondernemen en/of samenwerking inzake een beter vestigingsklimaat (bv. door bedrijveninvesteringszone)
Opbrengst versnellingskamers	**Zeer groot draagvlak** (3,3 en 3,8 van maximale score 4,0)	**Ruim voldoende draagvlak** (3,1en 3,3 van maximale score 4,0) **Aanvullingen** • Ruimtes voor startende ondernemers. Ontmoeten vergaderen en werkplekken. • Koppelen aan vernieuwing/uitbreiding van bedrijventerrein Breekwagen met ruimte voor (kleinschalige) ambachtelijke activiteiten en jonge ondernemers.	**Ideeën** • Ondernemers rond specialismen meer met elkaar laten samenwerken. • Zorgactiviteiten combineren met (agrarische) bedrijven in het buitengebied. • Afhaalpunt voor goederen in dorpshuizen. • Ruimte voor bewonersinitiatieven voor kleinschalig ondernemen (broodjes bakken op zondag, cadeauwinkel, kunstwinkel etc.). • Niet alles hoeft in de Zandloper, ook bedrijven hebben ruimte over.

3. Uitkomsten onderzoek

De belangrijkste uitkomsten van alle onderzoeksstappen worden in dit hoofdstuk toegelicht.

Dit betreffen achtereenvolgens deskresearch, trends & ontwikkelingen, behoefteonderzoek, conditiemeting dorpshuizen, actualisatie behoefte binnensportaccommodaties en (ruimtelijke en financiële) uitwerking van het voorkeursscenario.

Uitkomsten onderzoek

In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de belangrijkste uitkomsten van de verschillende onderzoekstappen. Meer informatie over deze stappen is terug te vinden in de bijlagen die apart van deze rapportage zijn aangeleverd.

3.1 Deskresearch

Aan de hand van nevenstaand leefbaarheidsmodel is een analyse gemaakt van de voorzieningenstructuur in Bergharen en Hernen/ Leur. Het model gaat er vanuit dat

De leefbaarheid in de kern wordt bepaald door:

- De sociale samenhang
- De woonomgeving
- Het voorzieningenniveau
- De mate van veiligheid

Extra aandacht in dit onderzoek gaat uit naar de voorzieningen.

Voordat alle factoren in beeld zijn gebracht is gekeken naar de demografische ontwikkeling van de kernen. Hieruit blijkt dat de vergrijzing de laatste jaren toeneemt. Minder 0-9 jarigen en meer mensen in categorie 50 jaar en ouder.

Sociale Samenhang

Bergharen en Hernen/ Leur kent een flinke verenigingscultuur. Deze verenigingen komen op verschillende locaties in de dorpen samen. Deze cultuur van betrokkenheid en vrijwilligerswerk zorgt voor een sterke sociale samenhang.

Figuur 3.1 Leefbaarheidsmodel

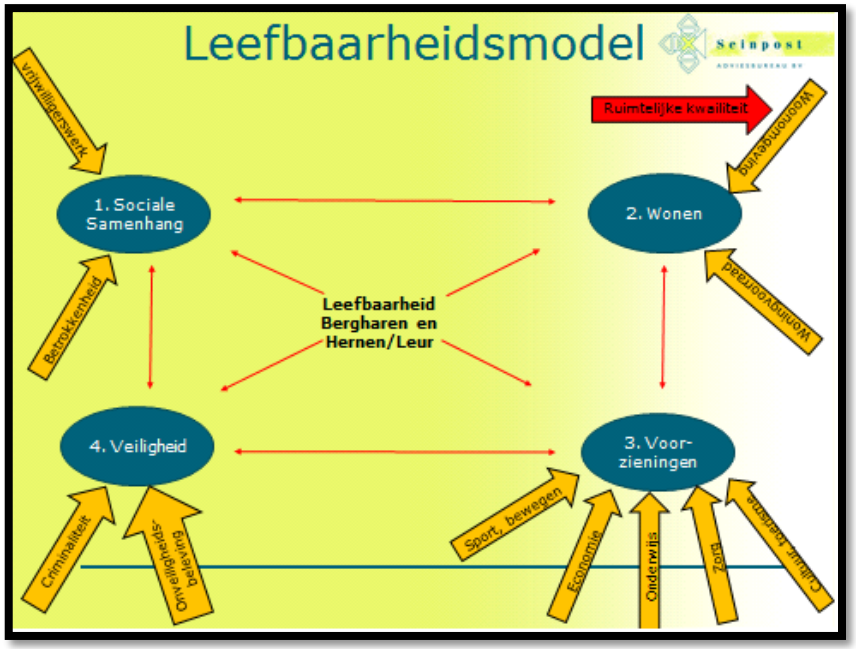

Wonen
In de gehele gemeente Wijchen krimpt de bevolking licht. Het woningaanbod in Bergharen en Hernen/ leur blijft nagenoeg gelijk, buiten enkele kleinschalige woningbouwprojecten. De woonomgeving kenmerkt zich door aanwezig groen en een zwakke centrumstructuur (in beide kernen).

Voorzieningen
Grofweg scoort het aanbod sport & bewegen en (basis)onderwijs goed. Het zorgaanbod gemiddeld en het aanbod een economische functies en het aanbod aan cultuur, recreatie en toerisme matig. In bijlage 1 wordt verder ingegaan op de voorzieningen in beide kernen.

Veiligheid
Op basis van indicatoren als verloedering, diefstal, hanggroep jongeren, geweld, overlast, verkeer etc. wordt de veiligheid gemeten. Bergharen en Hernen/ Leur worden beschouwd als veilige kernen door hun inwoners.

De leefbaarheid scoort al met al goed in beide kernen, al blijft het voorzieningenniveau op een aantal onderdelen kwetsbaar.

3.2 Trends & ontwikkelingen

'Het bijzondere van veel kleine kernen is dat deze dorpsbewoners de knelpunten niet op het bordje van de overheid leggen, maar zelf creatieve oplossingen bedenken en daarvoor als vrijwilligers nieuw sociaal kapitaal vormen en inzetten. Met als resultaat voorzieningen die op een hele ondernemende manier tot stand komen en naadloos aansluiten bij de behoeften. In één moeite levert dat ook nieuwe verbindingen en sociaal rendement op voor de dorpsgemeenschap' (quote Herman Wijffels, Hoogleraar Duurzaamheid en Maatschappelijke verandering aan de UU).

Deze quote bevat de essentie van de trend in kleinere kernen. Een sterke van aanpak 'van onderop' met een faciliterende overheid op de achtergrond. Deze aanpak zorgt voor meer betrokkenheid bij bewoners en nieuwe energie in de gemeenschap.

3.3 Behoefteonderzoek

Het versterken van het voorzieningenniveau en het vergroten van de leefbaarheid in Bergharen en Hernen/Leur hangt nauw samen met de behoeften van de bewoners van beide kernen. Om die reden is in de zomer van 2015 een behoefte onderzoek naar sociaal maatschappelijke voorzieningen uitgevoerd onder de bewoners van Bergharen en Hernen/ Leur. Hiermee vragen we bewoners naar hun behoeften en achterliggende motivatie voor voorzieningen in het eigen dorp.

Belangrijkste resultaten

De respons op de enquête was hoog. Ruim 240 bewoners hebben een volledige enquête ingevuld. daarnaast hebben bijna 90 bewoners de vragenlijst deels ingevuld. De respons lag met bijna 25% van het totale aantal huishoudens hoog. Doelstelling vooraf was een respons van minimaal 15%. Ook indien naar de achtergrond van de respondenten wordt gekeken, dan kan worden geconstateerd dat dit een goede afspiegeling is de van lokale bevolking. Wel is het aantal 'sporters' en hoger opgeleiden bovengemiddeld.

De belangrijkste conclusies zijn:

- Het merendeel van de inwoners is tevreden over voorzieningen (Bergharen meer dan in Hernen/Leur, hoe ouder hoe meer tevreden)
- Inwoners zijn zeer realistisch in hun wensen. Men beseft dat niet alles in de dorpen kan worden aangeboden en voor meer/grotere voorzieningen kijkt men al snel naar Wijchen en/ of Nijmegen
- De thema's Zorg, Sport & Bewegen en Onderwijs staan centraal. Hier moeten de leefbaarheidsgroepen vooral aandacht aan besteden
- Rond deze thema's mist men vooral functies, zoals een sporthal/zaalsporten, sportschool en een gezondheidscentrum. Maar ook aan bv. een brasserie, dorpswinkel, filmhuis, werkplekken is behoefte
- Men is een groot voorstander om meerdere functies op een locatie samen te brengen

Kunt u voor onderstaande voorzieningen aangeven in welk dorp of in welke stad u deze voorzieningen meestal bezoekt?

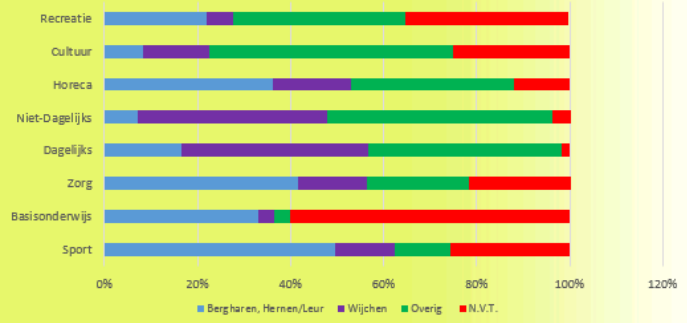

In hoeverre bent u (zeer) tevreden over het huidige aanbod van voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur?

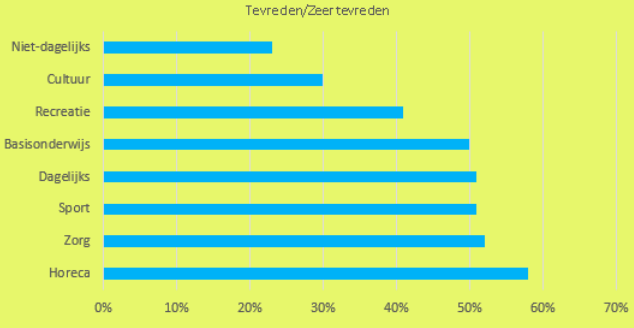

Hoe tevreden bent u in het algemeen over de voorzieningen in uw dorp?

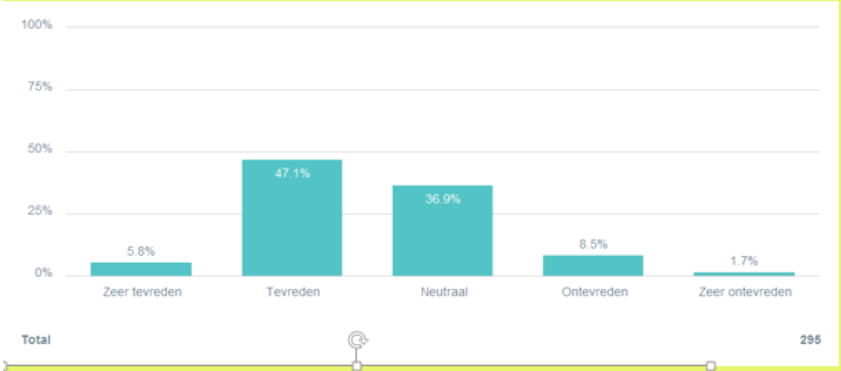

NB: de tevredenheid over de voorzieningen neemt toe per leeftijdscategorie

Wilt u aangeven hoe belangrijk u deze thema's vindt voor Bergharen en Hernen/Leur?

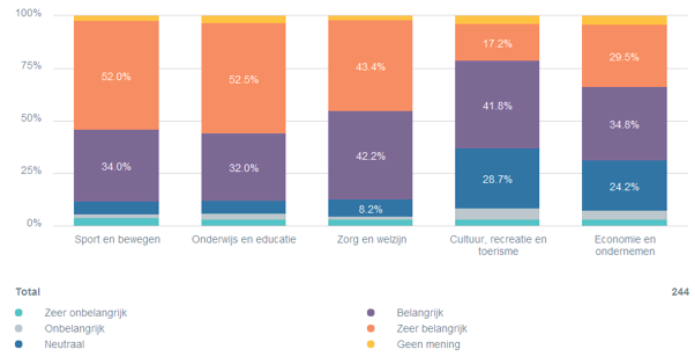

Aan welke van de onderstaande voorzieningen zouden wij als leefbaarheidsgroepen de meeste aandacht moeten geven?

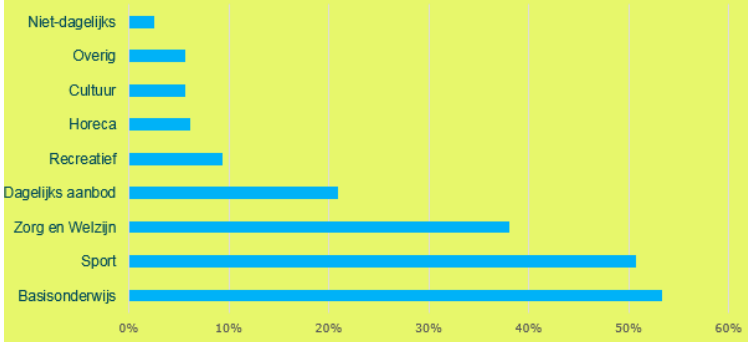

Meest tevreden is men over het aanbod in de horeca, de sport en de zorg. Minder over het niet-dagelijkse winkelaanbod (als kledingzaken etc.) en over het culturele aanbod. Men is ook realistisch door aan te geven dat dit ook inherent is aan het wonen in een dorp.

Veel inwoners zien een modern, centraal gesitueerd MFA als een goede impuls voor de leefbaarheid in de kernen. Met betrekking tot de twee buurthuizen wordt opgeroepen om meer gezamenlijk te programmeren (samenwerking).

Overigens is voor slechts 8% van de respondenten tekortkoming aan voorzieningen een reden om op termijn te verhuizen. Dit kan zijn door gebrekkigere mobiliteit bij toenemende ouderdom of bij het mogelijk verdwijnen van onderwijs in één van de kernen.

3.4 Conditiemeting dorpshuizen

Voor De Zandloper en De Mijlpaal is een opname en conditiemeeting (nulmeting) uitgevoerd. Bij deze inspectie is een algemeen beeld gevormd van de bestaande gebouwen. Hierbij is gekeken naar de technische staat van de bouwkundige materialen en installaties. Eventuele grote gebreken zijn vastgelegd en beoordeeld op omvang en intensiteit. Samenvoeging van de visuele waarnemingen hebben geleid tot een conditiescore per gebouw.

Voor De Zandloper moet het Kulturhus (bouwjaar 2008) worden onderscheiden van het schoolgebouw en de gymzaal (bouwjaar 1975-1980). De gemiddelde conditiescore van het Kulturhus is goed.
Voor het schoolgebouw en de gymzaal is deze score redelijk. Deze onderdelen kennen diverse aandachtspunten. De vaste inrichting (pantry's en entresols in school, sporttechnische inrichting sportzaal) is beoordeeld als matig. Wat opvalt is dat de kleedkamers in de gymzaal zijn opgeknapt, maar de zaal zelf niet. Daarnaast zijn deze gebouwen energetisch verouderd, en zijn er klachten over de klimaatinstallatie.

Gymzaal De Zandloper: geblindeerde ramen.

Voor De Mijlpaal geldt dat de gemiddelde conditiescore redelijk is. Voor De Mijlpaal geldt specifiek dat de staat van de gevels (metselwerk, kozijnen, boeiboorden) als matig is beoordeeld. Ook hier is het gebouw energetisch verouderd en zijn er problemen met het (ontbreken van) daglicht in de sportzaal.

Wat zegt dit nu? Als sec vanuit de conditiemeting van de gebouwen en technische inpasbaarheid wordt gekeken dan zou De Zandloper de beste keuze zijn om - indien daar behoefte aan is - nieuwbouw aan toe te voegen. Immers het Kulturhus is nieuw en zal (technische gezien) zeker nog 35-40 jaren in stand blijven. Voorts bereikt de gymzaal hier gaandeweg het einde van de technische levensduur en zal sowieso op termijn aangepakt moeten worden (in het geval er geen nieuwe sportvoorziening komt).
Echter, de vraag waar nieuwbouw voor voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur nodig is moet uiteraard in een breder perspectief bekeken worden (doelgroep, reisafstanden, functioneel, ruimte, logistiek, bestemmingsplan, bereikbaarheid, parkeren, kosten etc.).

3.5 Actualisatie behoefteonderzoek binnensport-accommodaties

De Semad-rapportage is in 2008 uitgevoerd. Dit draagvlakonderzoek naar binnensportaccommodaties (sporthallen, gymzalen) onder lokale sportverenigingen is herhaald door Seinpost door een digitale enquête. De opzet van de vragenlijst was vrijwel identiek. Er is slechts een vraag toegevoegd: of geïnteresseerde partijen bereid waren tot het aangaan van een afnameverplichting.
Op verzoek van de sportverenigingen tijdens de thematafel Sport en Bewegen is de enquête nu veel breder uitgezet. In totaal zijn dit keer 67 verenigingen aangeschreven. De lijst van aan te schrijven sportverenigingen is door de projectgroep vooraf gecheckt op volledigheid.
In totaal hebben maar liefst 29 verenigingen de enquête ingevuld, waarvan 23 volledig. In 2008 waren er slechts 11 respondenten.

De eerste conclusies uit dit onderzoek zijn:

- In totaal 10 verenigingen zouden (een deel van) hun activiteiten willen onderbrengen in een nieuwe sporthal (44,2x24 meter en een hoogte van 7 meter, zoals ook in 2008 is gevraagd).
- De vraag komt vooral uit de 'eigen' dorpen, aangevuld met belangstelling uit Niftrik en Beuningen.
- Van deze 10 verenigingen zijn 7 verenigingen bereid om een minimale afname verplichting aan te gaan.

Vervolgens is op de specifieke behoefte van deze 10 verenigingen ingezoomd. Hieruit komt een minder positief beeld naar voren:

- Doordeweeks concentreert zich de vraag voornamelijk in de avonduren op dinsdag en donderdag. In het weekend 's ochtends en in de middag en ligt de vraag aanzienlijk lager.
- Alleen op zaterdag is er een vereniging die voor meer dan 4 uur wil huren.
- Het merendeel van de geïnteresseerden wil de hal 'slechts' 8-26 weken per jaar huren.
- Op elke dag van de week bestaat wel de behoefte om minimaal een hele hal te huren. Dit betreft echter maar een deel van het jaar.
- Met name in de winterperiode is er vraag naar een sporthal door o.a. voetbal- en tennisverenigingen.

Gewenste afname in uren

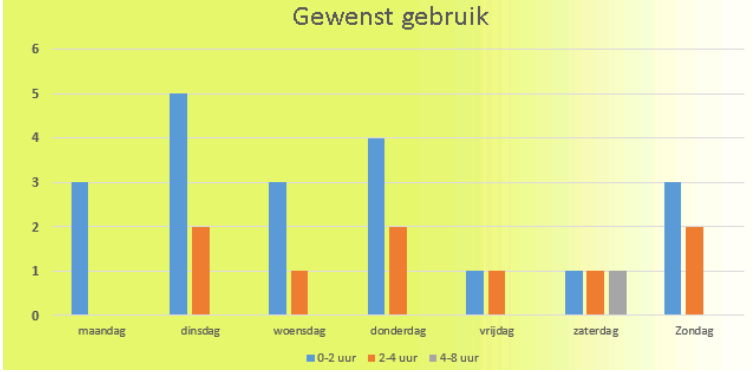

Gewenste weken per jaar

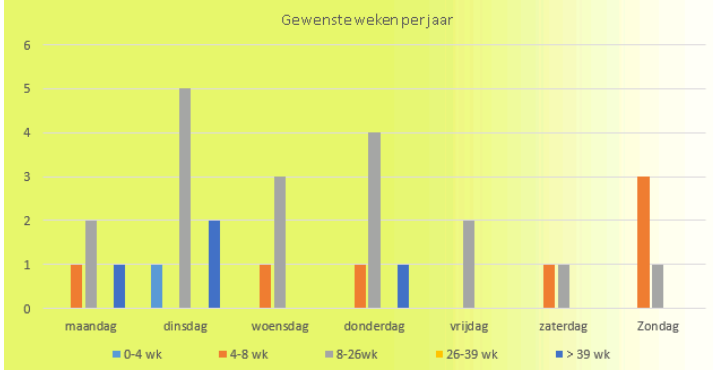

Gewenst gebruik dagdelen

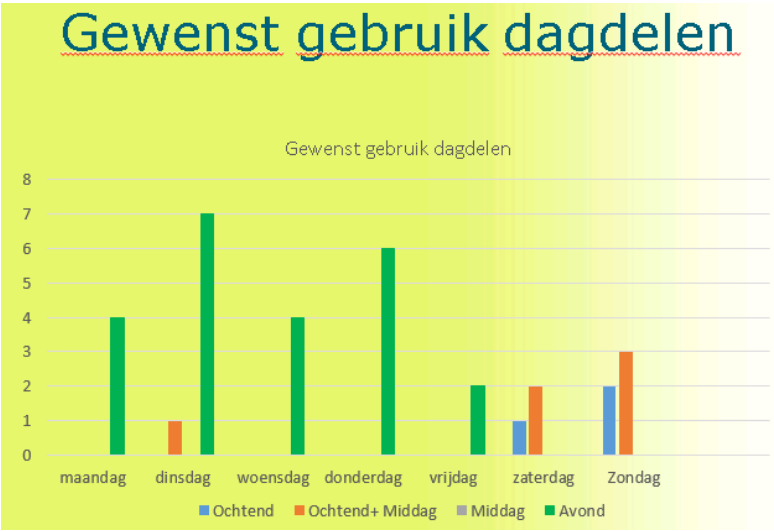

Gewenst ruimtegebruik van de Sporthal

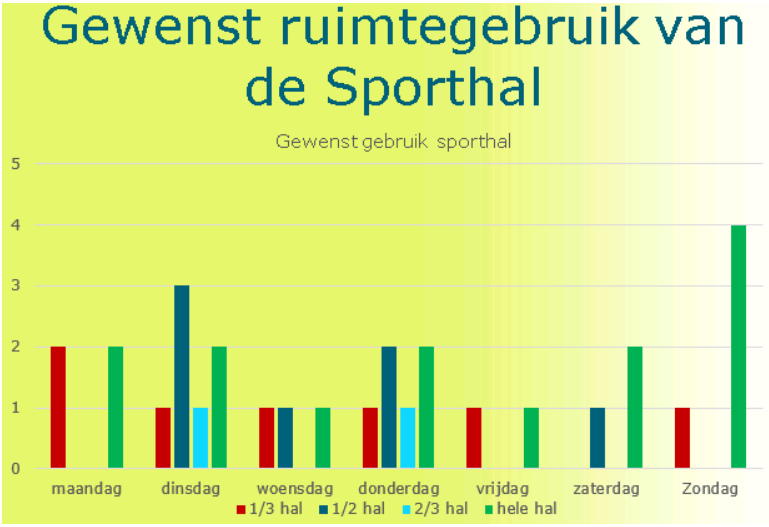

3.6 Uitwerking voorkeursscenario

Het ontwikkelde voorkeursscenario is op hoofdlijnen ruimtelijk vertaald en om meer 'gevoel' te krijgen bij de financiële haalbaarheid zijn de hiermee samenhangende investeringskosten aan de hand van kengetallen in beeld gebracht (separate bijlagen).

Wat betekent dit voor de ruimtevraag in beide dorpsgebouwen en met welke (investerings)kosten dient men rekening te houden. In deze fase moet worden volstaan met deze globale verkenning. Het voorkeursscenario betreft tot slot een ontwikkelrichting die nader met belanghebbenden moet worden ingekleurd. In de volgende projectfase zal deze aanzet tot een ruimtelijk programma van eisen en kostenraming moeten worden vertaald naar een functioneel en technisch programma van eisen en hierop gebaseerde investeringsanalyses en exploitatieberekeningen.

Deze onderzoeksstap heeft het volgende opgeleverd:

De Zandloper

- Kleinschalige eerste lijn gezondheidscentrum (uitgaand van de inpassing in de 3 leslokalen op de 1e verdieping): in totaal 185 m2 functioneel vloeroppervlakten met een stichtingskostenraming ter grootte van circa € 120.000.
- Kleinschalige werk-/ontmoetingsruimte voor ondernemers (uitgaand van de inpassing in de ellipsvorming ruimte op de 1e verdieping): in totaal 61 m2 functioneel vloeroppervlakten met een stichtingskostenraming ter grootte van circa € 35.000.
- Algemene ruimten (centrale hal, beheerdersruimte), sanitaire ruimte verkeersruimten, installaties en schoonmaak zijn reeds voorzien in gebouw.
- Renovatiekosten (aan hand van kengetallen) van de gymzaal (alleen gymzaal en toestellenberging, de kleedkamers zijn reeds bij de nieuwbouw MFA gerenoveerd): circa € 250.000.

De Mijlpaal

- Een sporthal (24 x 44 x 7 meter) is financieel niet realistisch.
- Een sportzaal (24 x 28 x 7 meter), die beter geschikt is dan de huidige gymzaal (14 x 24 x 7 meter) voor trainingen en wedstrijden binnensport, lijkt daarentegen wel mogelijkheden te bieden.
- Hiervoor geldt wel dat de uitwerking van deze 'variant' - gelet op de uitkomsten van het draagvlakonderzoek naar binnensportaccommodaties - nog veel aandacht vraagt.

Toelichting onderdeel binnensportaccommodatie

Een normale sporthal kost minimaal € 3 miljoen, excl. BTW. In onze stichtingskostenberekening (zie separate bijlage) is door het ruimteprogramma te beperken reeds rekening gehouden met de beperkte vraag die naar voren kwam uit het behoefteonderzoek onder sportverenigingen naar binnensportaccommodaties. De stichtingskosten voor een nieuwe sporthal zijn door ons geraamd op ruim € 2,7 miljoen.

Uiteraard is het mogelijk om deze stichtingskosten te verlagen (bv. door gebruik te maken van bestaande voorzieningen in de Mijlpaal) en/of de bezettingsgraad naar een hoger niveau te brengen (bv. door andere doelgroepen aan te trekken). Het bouwbesluit stelt evenwel sinds 1 januari 2015 stevige eisen (o.a. voor de energieprestatie).

In de afbeelding hiernaast is de maximale bezetting weergegeven uit het behoefteonderzoek (blauw) en de vanwege de hoogte van de investeringen vereiste bezetting (oranje). Hierbij moet worden gerealiseerd dat veel verenigingen slechts een beperkt deel van het jaar gebruik willen maken van een binnensport-accommodatie. Dit zal het beeld nog minder positief maken.

Gelet op het voorgaande wordt geadviseerd om in de verdere uitwerking van het voorkeursscenario in te zetten op een sportzaal (in plaats van uit te blijven gaan van een sporthal).

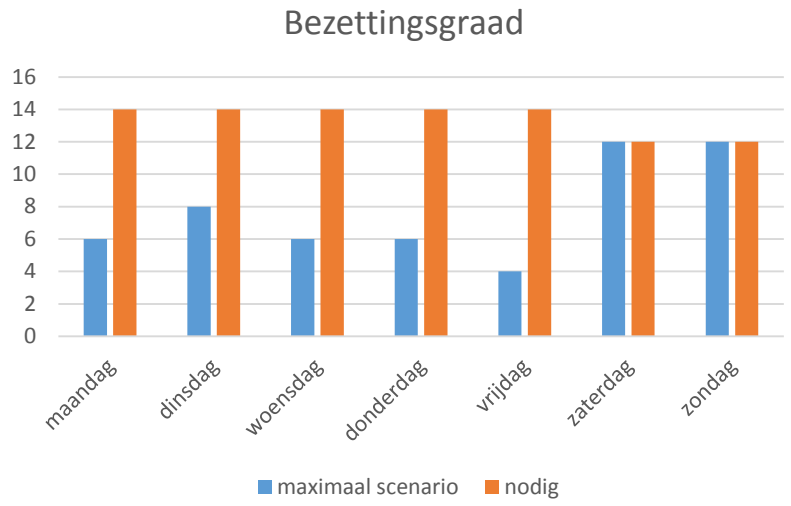

4. Uitkomsten processtappen

Naast het nodige onderzoek is het proces in dit project erg belangrijk geweest. In dit hoofdstuk worden de processtappen ‘bijeen geraapt’ en de uitkomsten gedeeld.

Processtappen

Naast de verschillende onderzoeksstappen is een uitvoerig proces doorlopen. Doel hiervan was om het voorkeursscenario zoveel mogelijk in gezamenlijkheid te ontwikkelen en zo in vroegtijdig stadium draagvlak te creëren.

De projectgroep is samengesteld uit acht personen, evenredig verdeeld over de twee Leefbaarheidsgroepen voor Bergharen en Hernen/Leur. Voor de thema's zijn belanghebbenden uitgenodigd - zowel op persoonlijke titel als namens een vereniging/organisatie - voor zogenaamde thematafels. De projectgroep heeft zelf bepaald wie hiervoor zijn uitgenodigd. Tot slot is de methodiek van de versnellingskamers toegepast om te komen tot een voorkeursscenario. Deelnemers waren reeds betrokken bij de thematafels. Bij de samenstelling is door de projectgroep nadrukkelijk gekeken naar een goede afspiegeling van de kernen en thema's.

4.1 Projectgroep

De projectgroep heeft het project inhoudelijk en procesmatig aangestuurd. In totaal kwam men in de periode eind 2015 t/m begin 2016 zeven keer samen.

Mede door de inzet van de individuele leden van de projectgroep is de deelname van bewoners aan de verschillende onderzoekstappen hoog te noemen.

De projectgroep heeft ook nadrukkelijk keuzes gemaakt. Zo heeft men ervoor gekozen om in de versnellingskamers geen verschillende varianten voor te leggen, maar een voorkeursscenario van het portfolio aan voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur. Hiertoe zijn diverse varianten samengevoegd tot twee hoofdscenario's:

1. optimaliseren (herijken, verbeteren, functies toevoegen)
2. vernieuwen (samenwerken, integratie, uitruil functies)

Vervolgens zijn de twee basisscenario's afgezet tegen het afwegingskader (zie onderstaand figuur) en is de keuze gemaakt om het scenario vernieuwen voor te leggen aan de versnellingskamers.

Criteria	Ambitie	Markt		Beleid		Ruimtelijk		Financiën
Scenario's	Versterken centrumfunctie en leefbaarheid beide dorpen	Draagvlak (marktruimte, afnamebereidheid ouderen, jongeren, dorpsgemeenschap, sportclubs)	Aansluiting demografische en maatschappelijke ontwikkelingen	Bestuurlijke haalbaarheid (leefbaarheids-groepen, gemeente, provincie)	Commitment van partijen (leefbaarheids-groepen, gemeente, provincie)	Ruimtelijke inpasbaarheid (bestemmingsplan, parkeren, eigenschappen gebouw)	Bereikbaarheid (fysieke afstand)	Financiën (risico's en haalbaarheid)
Cluster 1: optimaliseren	7	5	0	4	7	5	4	4
Cluster 2: vernieuwen	9	6	8	8	3	5	3	2
Scores: ++ (= 2 punten), + (= 1 punt), 0 (= 0 punten. - (= -1 punt), -- (= -2 punten)								

4.2 Thematafels

Direct na de zomer zijn een viertal thematafels georganiseerd voor de thema's Onderwijs, Cultuur & Recreatie, Sport en Bewegen en Zorg. Alle thematafels konden reken op een grote belangstelling, variërend van 15- 30 personen. Alleen voor het thema Economie en Ondernemen is het niet gelukt en thematafel te organiseren. Per tafels is een kort verslag op hoofdlijnen gemaakt.

Onderwijs

Krimp en de daarmee samenhangende terugloop van het aantal leerlingen leeft sterk. Het lokale onderwijs is overtuigd dat samenwerking tussen beide scholen, ook op didactisch gebied meerwaarde kan genereren. De thematafel is kritisch op de rol van de gemeente, deze is passief op het gebied van voorzieningen in beide kernen. Ruimtelijk samenwerken is niet aan de orde. In beide kernen moet een basisschool blijven. Serieus moet worden overwogen of de voorschoolse en buitenschoolse opvang niet fysiek moet worden aangehaakt bij de school.

Cultuur en recreatie

Op dorpsniveau is er sprake van overaanbod van kleine evenementen. Meestal lokaal of regionaal gericht.
Er is weinig gemeenschappelijke regie. Doordeweeks zijn de dorpshuizen met name gevuld met senioren. Meer afstemming over het aanbod tussen de kernen is nodig.
Wat betreft het culturele aanbod is Wijchen of Nijmegen een stuk interessanter en redelijk nabij.
Er zijn, buiten kasteel Hernen (toeristisch speerpunt) om, weinig aanknopingspunten voor toeristen. Hier wordt aan gewerkt.

Zorg

Er gebeurt veel op zorggebied. Ontwikkelingen die genoemd worden zijn bijvoorbeeld de verzorgingstehuizen die onder druk staan, de wens om langer thuis te wonen, de matige OV-bereikbaarheid, de behoefte aan seniorenwoningen etc. Om aan al deze ontwikkelingen tegemoet te komen is meer samenwerking nodig. Hoe is nog niet duidelijk. Clusteren van zorgfuncties in dorpshuizen wordt bijvoorbeeld genoemd als goede optie.
Concrete ideeën zijn:

- Praktijkruimte (dokter) in de Zandloper
- Zorgcoöperatie
- Oefenzaal voor fysiotherapie

Inhoudelijk en ruimtelijk kan gedacht worden aan de volgende kansen om samen te werken:

- Clusteren van functies in gezondheidscentrum (GGD oefenzaal, praktijkruimte)
- Beter bedienen van ouderen door innovatieve concepten wonen, zorg en welzijn
- Slimmere inzet van vrijwilligers

Sport en bewegen
De gemeenschappelijke ambitie is het in beweging krijgen van zoveel mogelijk inwoners ('vitale dorpelingen'). Het opplussen van Sportpark Schaarweide in combinatie met het versterken van de dorpshuizen wordt als gezamenlijke ambitie beschouwd.

De ledenaantallen van sportverenigingen in Bergharen Heren/Leur staan al jaren onder druk. Dit is in lijn met de landelijke trend, mensen kiezen steeds meer zelf wanneer en waar ze een sport beoefenen. Hierbij komt ook nog eens de toenemende vergrijzing en de krimpende bevolking. Uiteraard zijn er ook uitzonderingen (als fiets- en tennisclub). De kwaliteit van de accommodatie heeft invloed op de levensvatbaarheid van de vereniging.

De voorkeur in deze tafel gaat ook uit naar het toevoegen van een nieuwe sporthal/sportzaal (kwaliteitsslag). De aanwezigen beseffen echter de gevoeligheden omtrent deze ambitie.
Andere opties voor verdere samenwerking zijn:
- In aanbod meer inspelen op combinaties van doelgroepen (jongeren en ouderen)
- Combineren van sporten, bijvoorbeeld de fietsclub die spinning aanbiedt
- Actief vrijwilligersbeleid:
  - Gedeelde kantine
  - Samenwerking met vrijwilligers van andere disciplines (onderwijs, zorg, ouderen, Gelders landschap)

In een separate bijlage staat de volledige samenvatting van de thematafels.

4.3 Versnellingskamers

Om een 'scherp' en gedragen voorkeursscenario te krijgen is gebruik gemaakt van de methodiek van de versnellingskamers Bergharen en Hernen/ Leur. Via deze methodiek wordt in korte tijd een grote hoeveelheid aan ideeën en meningen gegenereerd. Elke deelnemer wordt hierbij in staat gesteld om een gelijkwaardige bijdrage te leveren.

Tijdens de versnellingskamers in het kasteel van Hernen is in 2 groepen van 15-18 deelnemers een breed draagvlak voor het voorkeursscenario geconstateerd.
De meeste prioriteit hebben de thema's Onderwijs en Zorg wat betreft de deelnemers. Hier zijn ook een veelheid aan concrete ideeën, bijvoorbeeld op het gebied van samenwerking, geopperd.

In een separate bijlage staan alle resultaten van de versnellingskamers vermeld. Deze bijlage wordt separaat meegestuurd.

5. Tot slot

In dit afsluitende hoofdstuk worden kort de belangrijkste conclusies van dit onderzoek toegelicht, waarbij ook aandacht wordt besteed aan het vervolg (roadmap).

Tot slot

5.1 Conclusies

De volgende conclusies kunnen worden getrokken op basis van het voortgaande:

- Er is een voorkeurscenario ontwikkeld voor het portfolio aan voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur dat op breed draagvlak kan rekenen van de projectgroep;
- Dit scenario voldoet naar mening van de projectgroep het beste aan de algemene doelstelling; versterken centrumfunctie en leefbaarheid beide kernen. Bovendien lijkt dit scenario ook realistisch.
- Het draagvlak voor dit scenario is getoetst en bevestigd door de deelnemers aan de versnellingskamers;
- Uit de slotbijeenkomsten met de dorpsbewoners blijkt dat nog verder geïnvesteerd moet worden in draagvlak voor het voorkeursscenario.
- Het voorkeursscenario wordt dan ook opgevat als een ontwikkelingsrichting en niet als blauwdruk.
- In het voorkeursscenario dient te worden uitgegaan van een nieuwe sportzaal (en geen sporthal) in De Mijlpaal.

5.2 Roadmap

Om tot uitvoering van het voorkeursscenario te komen is het zaak voor de projectgroep om de regie te behouden. Zonder sturing en bewaking van de gemeenschappelijk lijn zal niet het gewenste eindresultaat worden geboekt.

De projectgroep zet hiertoe de volgende vervolgstappen:

- Op bestuurlijk niveau worden aan de gemeente vervolgens de onderzoekresultaten gepresenteerd, inclusief een eerste financiële claim.
- Het voorkeursscenario wordt aangevuld met een globaal plan van aanpak (primaat zorg, onderwijs en bewegen & sport). Hierbij worden ook degenen benaderd die zich tijdens de versnellingskamers en slotbijeenkomsten hebben aangemeld om in de uitvoering een bijdrage te leveren.
- Tegelijkertijd wordt gewerkt aan de voorbereiding van de uitvoering van het voorkeursscenario.
- Per thema worden zowel het 'laaghangend fruit' als de projecten voor de middellange termijn inzichtelijk gemaakt.
- Bijzondere aandacht is nodig voor de sportzaal én ruimtelijke en financiële uitwerking van het gehele voorkeursscenario.
- Ten behoeve van het draagvlak zal nog voor de zomer worden gestart met de uitvoering van het 'laaghangend fruit'.
- Tot slot wordt geadviseerd om de samenwerking tussen de leefbaarheidsgroepen, gemeente, themapartners rond dit voorkeursscenario vast te leggen (bv. middels een convenant).

Bijlage 1 Resultaten eerste verkenning Bergharen en Hernen/Leur

Bevolkingssamenstelling

Peildatum 01-01-2015

Hernen, 850 inwoners

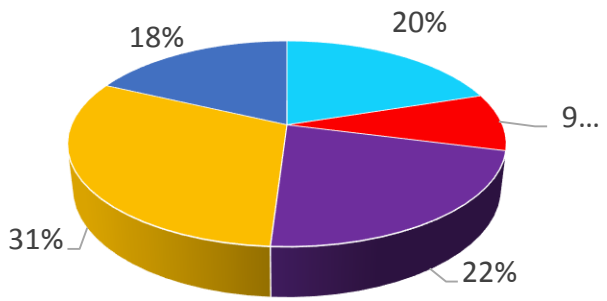

- Inwoners 0 tot 15 jaar:
- Inwoners 15 tot 25 jaar:
- Inwoners 25 tot 45 jaar:
- Inwoners 45 tot 65 jaar:
- Inwoners 65+:

Bergharen, 1850 inwoners

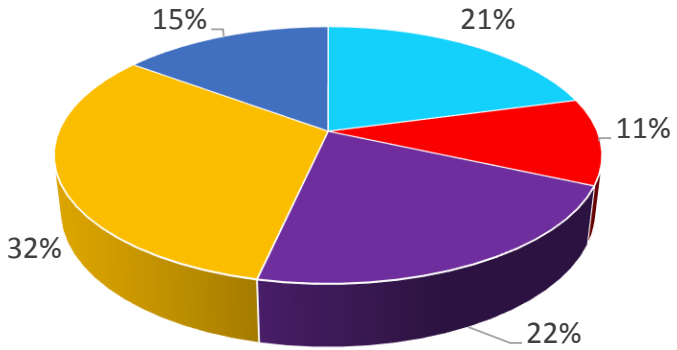

- Inwoners 0 tot 15 jaar:
- Inwoners 15 tot 25 jaar:
- Inwoners 25 tot 45 jaar:
- Inwoners 45 tot 65 jaar:
- Inwoners 65+:

Leur, 130 inwoners

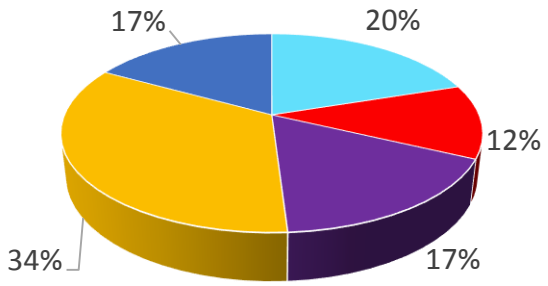

- Inwoners 0 tot 15 jaar:
- Inwoners 15 tot 25 jaar:
- Inwoners 25 tot 45 jaar:
- Inwoners 45 tot 65 jaar:
- Inwoners 65+:

Huishoudens
Peildatum 01-01-2015

Bergharen, 690 Huishoudens

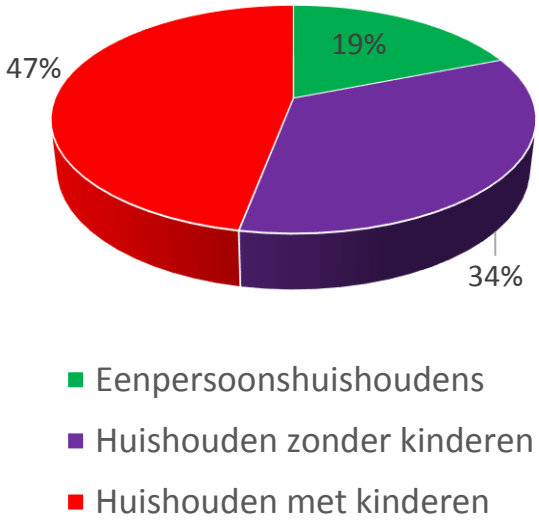

Hernen, 330 Huishoudens

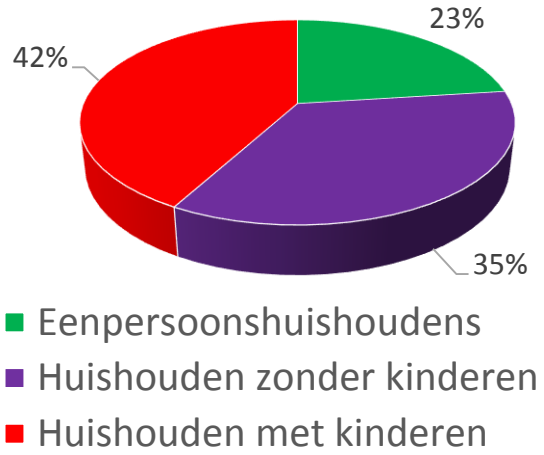

Leur, 55 Huishoudens

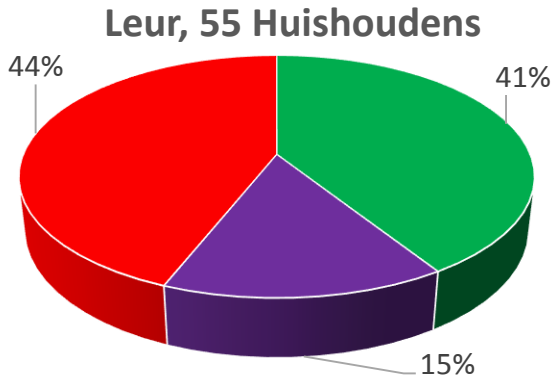

Demografische ontwikkeling

- T.o.v. 2008 (Semad rapport) zijn er flink wat verschuivingen in de leeftijdsopbouw te zien: De categorie 0-9 jaar neemt fors af (van 15,9 % naar 10,9%). De categorie vanaf 50 jaar en ouder neemt flink toe (van 33,9% naar 40,8%).
- De grijze druk is (vanwege de gevolgen) een belangrijk thema in onze aanpak.

Vergrijzing Bergharen in beeld

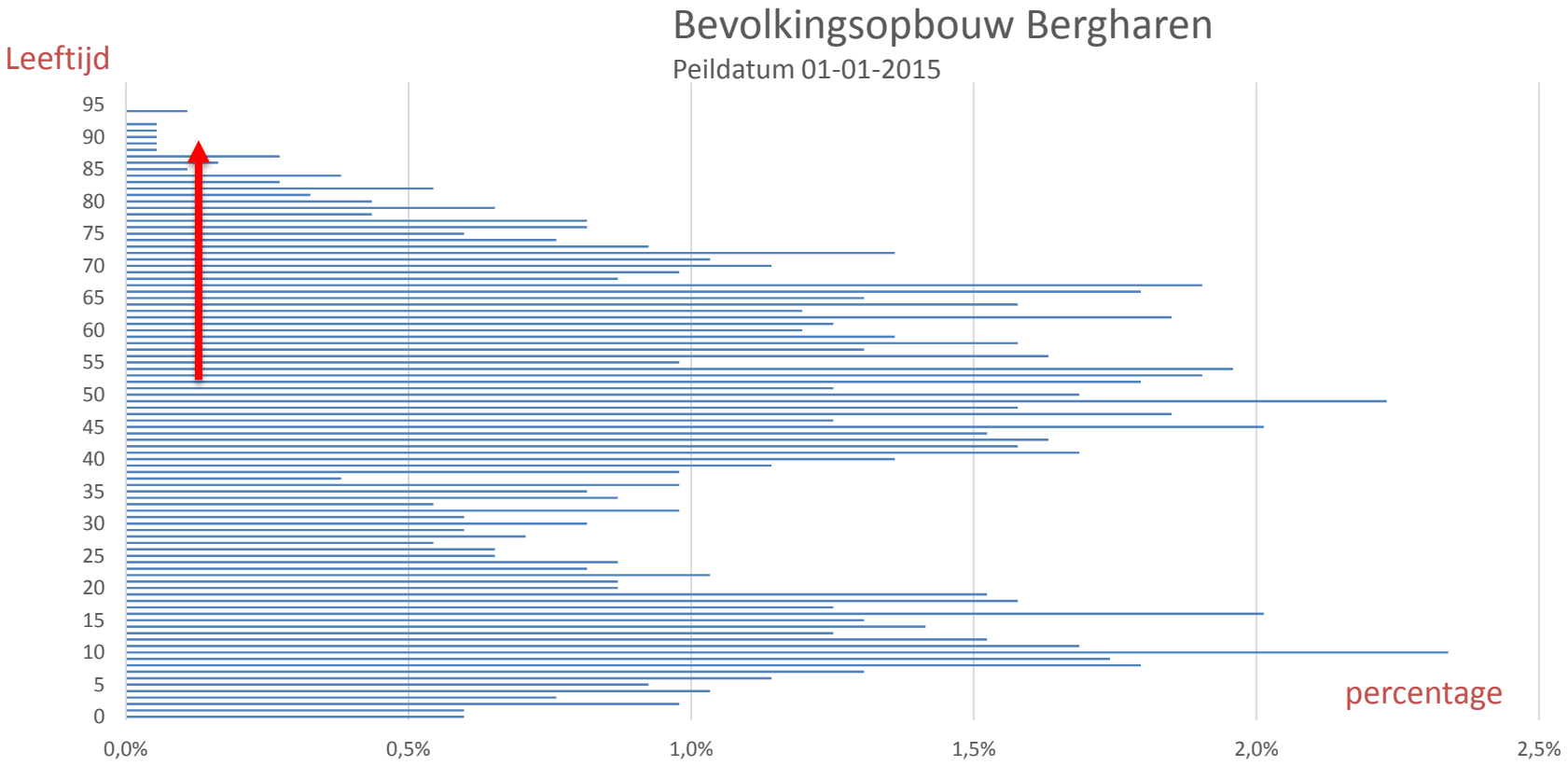

Leefbaarheidsmodel

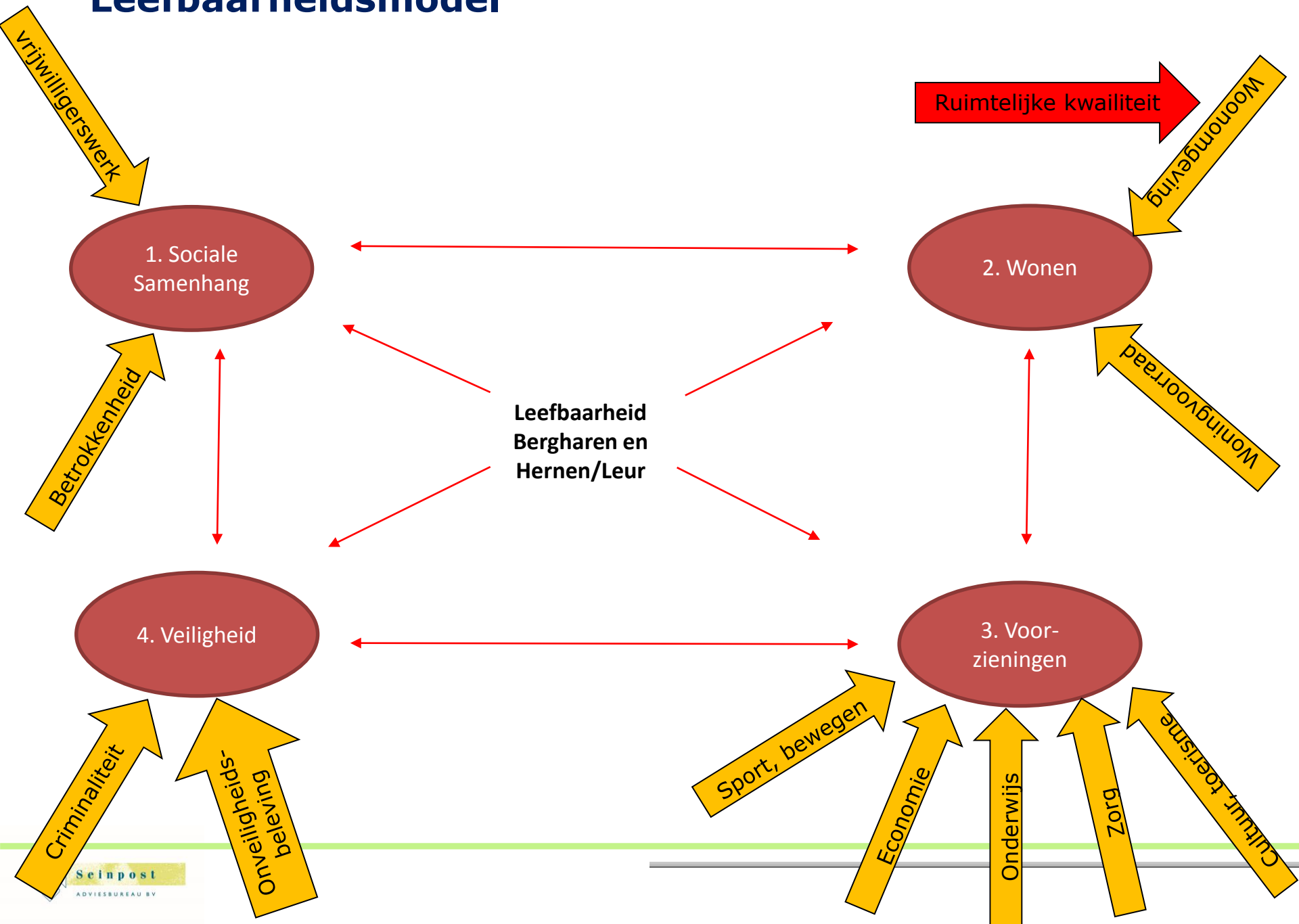

Seinpost
ADVIESBUREAU BV

1. Sociale Samenhang

Geloofs-gemeenschap

Muziekvereniging, koor

+/-10 sport-verenigingen

Leefbaarheids-groepen

Sterke Sociale Samenhang

Carnavals-vereniging

Ondernemers-vereniging

Senioren-organisatie

Scholen

Dorpshuizen

2. Wonen

- **Woningaanbod**
- alleen beperkte en kleinschalige woningbouw:
  - In 2010 toevoeging van 32 woningen in **Bergharen** (zes huurwoningen, tien starterswoningen en zestien woningen in de vrije sector)
  - In **Hernen** sinds 2010 60 woningen toegevoegd (o.a. nieuwbouw Het hoge Rot)

- **Woonomgeving**
- Groen, matige centrumstructuur en matige entreefunctie

Bevolkingsprognose gem. Wijchen

2014	41.035
2020	41.419
2025	41.303
2035	40.073

3. Voor-
zieningen

Voorzieningen onder de loep

3. Voor-zieningen

Voorzieningen Sport en Bewegen

- Ruim sportaanbod, veelal gericht op beide kernen. Meer bundeling van de sporten is een realistisch scenario.

Bergharen	Hernen
Voetbalvereniging UHC (Bergharen, Hernen, Leur)	
Korfbalvereniging Fortuna ’74 (Bergharen, Hernen, Leur)	
Tennisvereniging Harava (Bergharen, Hernen, Leur)	
Tweewielerclub HerBerg	
Tafeltennisvereniging Smash	
Biljarthome Bergharen	
Gymclub éfkes d’r tegnaan’ (Gymzaal Bergharen)	
	Volleybalclub Hurry Up Hernen
Stichting Rijhal Bergharen	
	Gymzaal De Mijlpaal

‘Burgemeester Verheijen opent op 13 juni de ontmoetingsplek ‘de Uitloper’ in Bergharen. Dit is een buitenplek op het voormalig korfbalveld waar sport, bewegen en ontspannen samen komen’

3. Voor-zieningen

Voorzieningen Zorg

- Basisaanbod reguliere zorg is in beide kernen aanwezig (huisarts, psycholoog, logopedist, fysiotherapeut). Zie
- Uitdaging richting toekomst is specialistische zorg en aangepast woningbestand
- Beperkt zorgaanbod in Kulturhus de Zandloper
- Extra zorgvoorzieningen verdienen een belangrijke plek in de uit te werken scenario's!

Caris Psychologie
Hernen

3. Voor-zieningen

Voorzieningen Onderwijs

- Basisonderwijs in beide kernen onder druk!

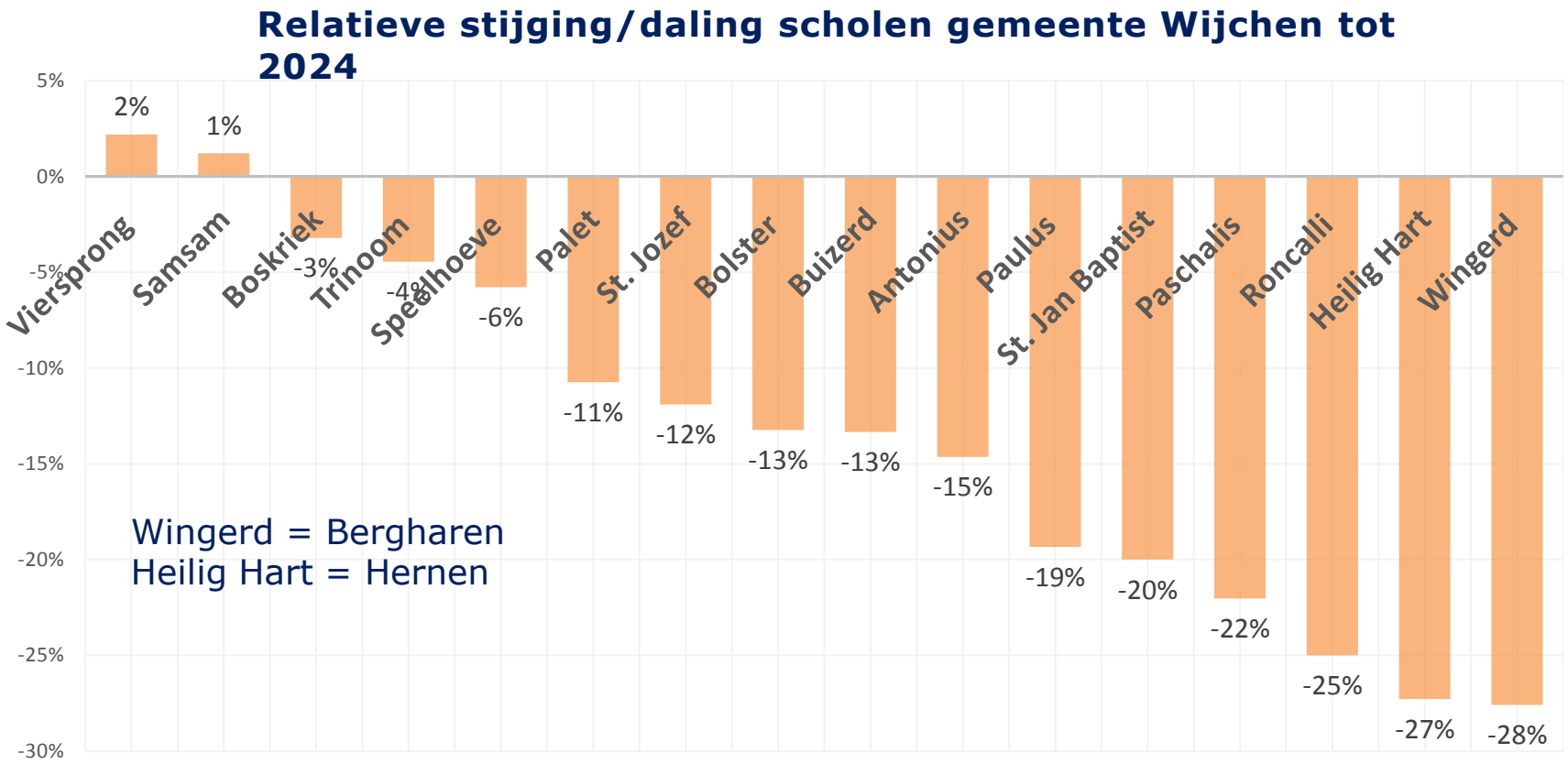

3. Voor-zieningen

Voorzieningen Cultuur, Recreatie & Toerisme

Voldoende trekpleisters rondom Bergharen en Hernen, maar geen goede verbinding met de kernen voor toerisme. Dorpscentrum is niet aantrekkelijk genoeg voor toerist (Dorpsplan).

Toerisme

- Land van Maas en Waal
- Visvijvers De Forel
- Mariakapel Bergharen
- de Groene Heuvels
- VVV Arnhem-Nijmegen / Land van Maas en Waal
- Bezoekerscentrum Land van de Heerlijkheden
- Er op uit in Hernen en Leur
- Geldersch Landschap en Kasteelen

Cultuur

- Verschillende culturele activiteiten, veelal vanuit de Zandloper

Bed & Breakfast

- De Donk
- De Hebkesberg
- De Lavendelhoeve
- Onder de Bomen
- Molen de verrekijker (vakantiehuis)

Campings

- De Morgenster
- De Tolbrug
- De Groene Heuvels (vakantiepark met camping)

3. Voor-zieningen

Voorzieningen Economie & Ondernemen

- Mogelijkheid tot verplaatsen of toevoegen van winkelvloeroppervlak (WVO) in een MFA worden onderzocht in het traject
- Nabijheid van economische voorzieningen worden belangrijker bij een gemeenschap die vergrijst

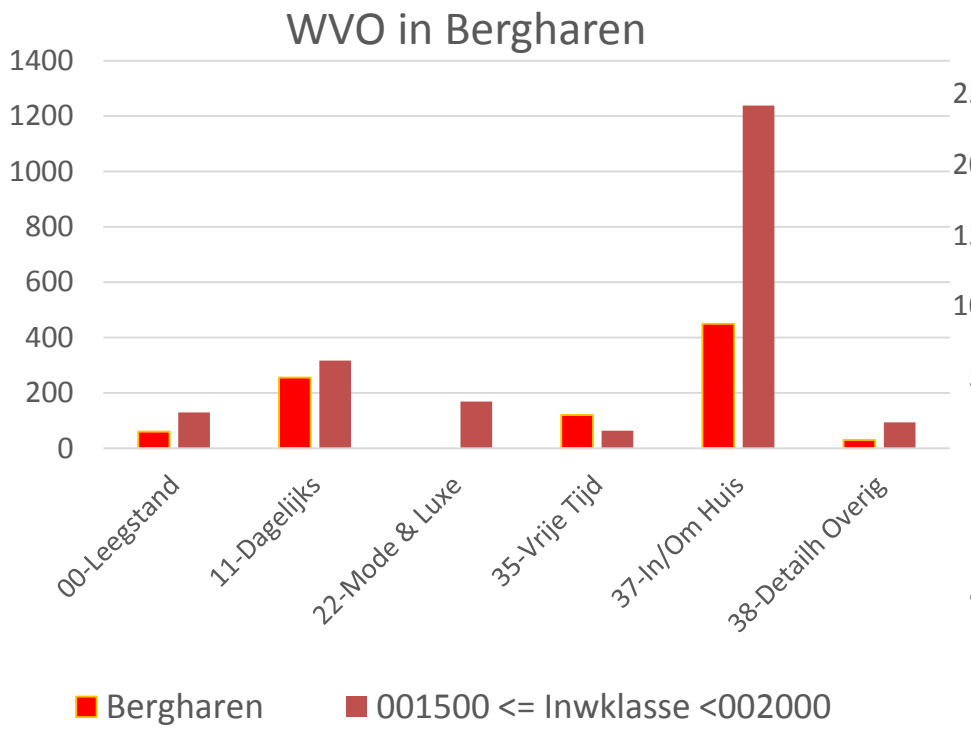

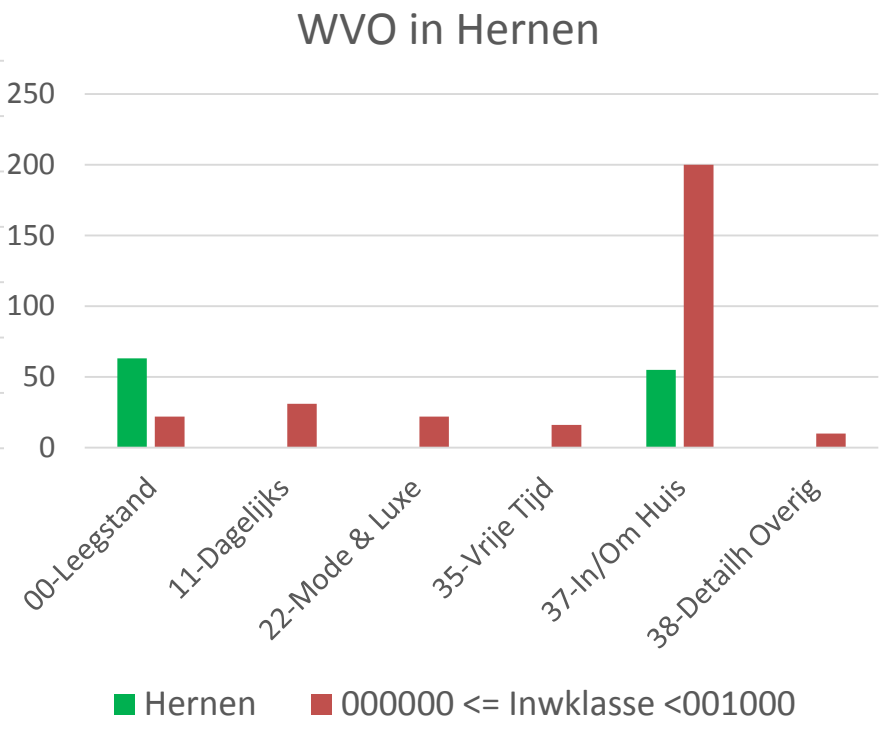

4. Veiligheid

- Bewoners beschouwen beide kernen als erg veilig
- We meten o.b.v. indicatoren als:
  - Verloedering
  - Diefstal
  - Hangroepen
  - Geweld
  - Overlast
  - Verkeer
  - Algemeen veiligheidsgevoel

4. Veiligheid

Leefbaarheid in Bergharen

De Leefbaarometer geeft de leefbaarheidssituatie van gebieden weer.

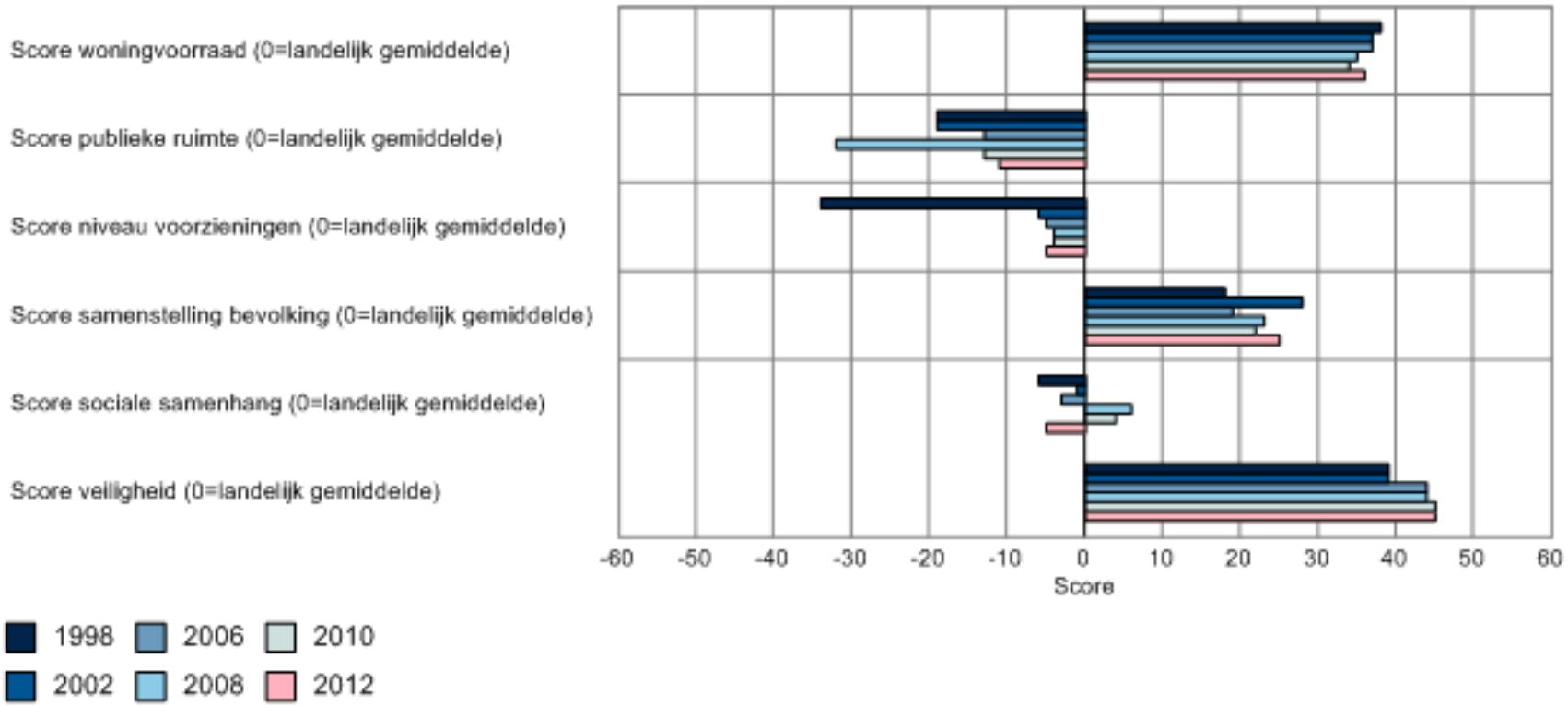

Bron: leefbaarometer

Leefbaarheid in Hernen

T.o.v. Bergharen scoren de dimensies ‘publieke ruimte’ en ‘voorzieningen’ lager in Hernen. De sociale samenhang wordt iets beter beoordeeld in Hernen

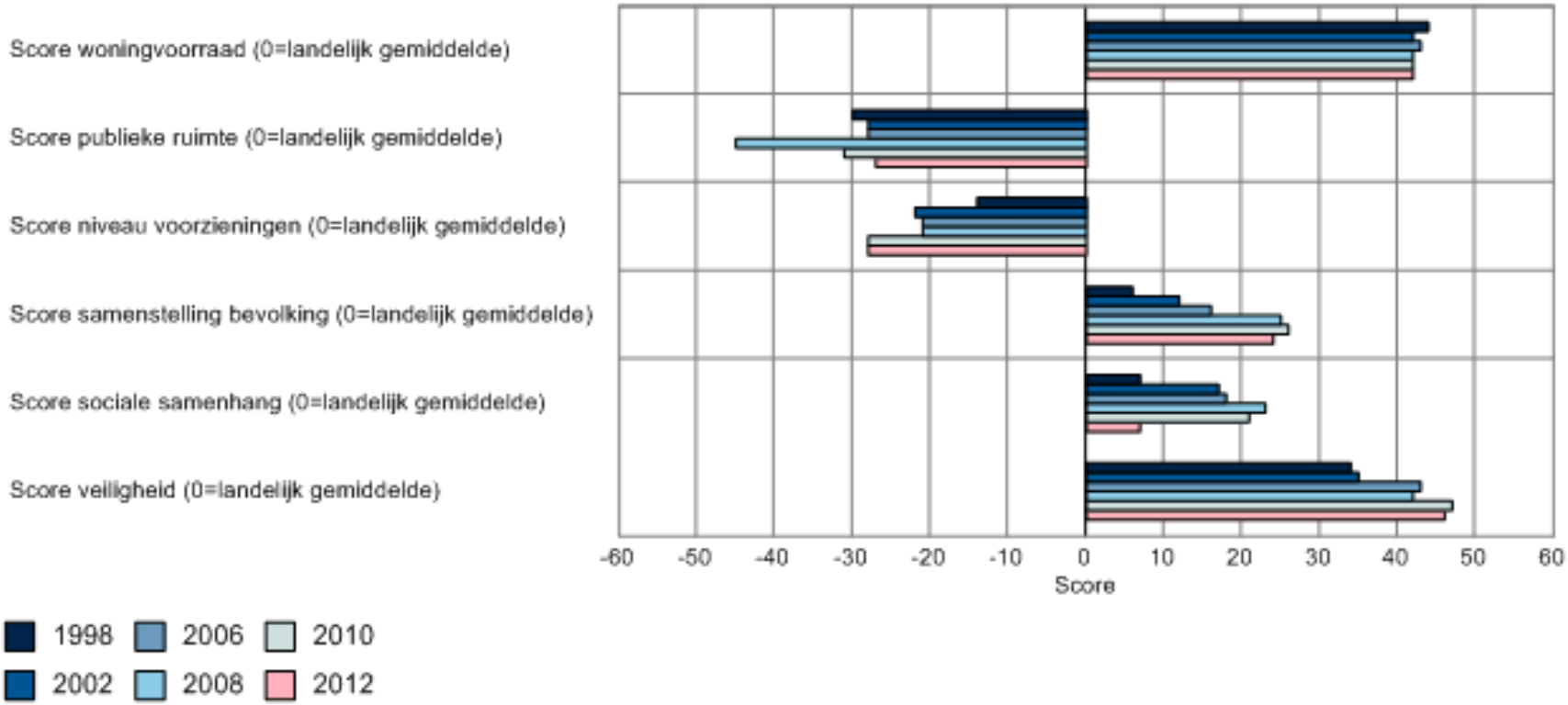

Bron: leefbaarometer

4. Veiligheid

Leefbaarheid in Leur

T.o.v. Bergharen en Hernen scoort de dimensies ‘publieke ruimte’ met name lager dan in de andere kernen.

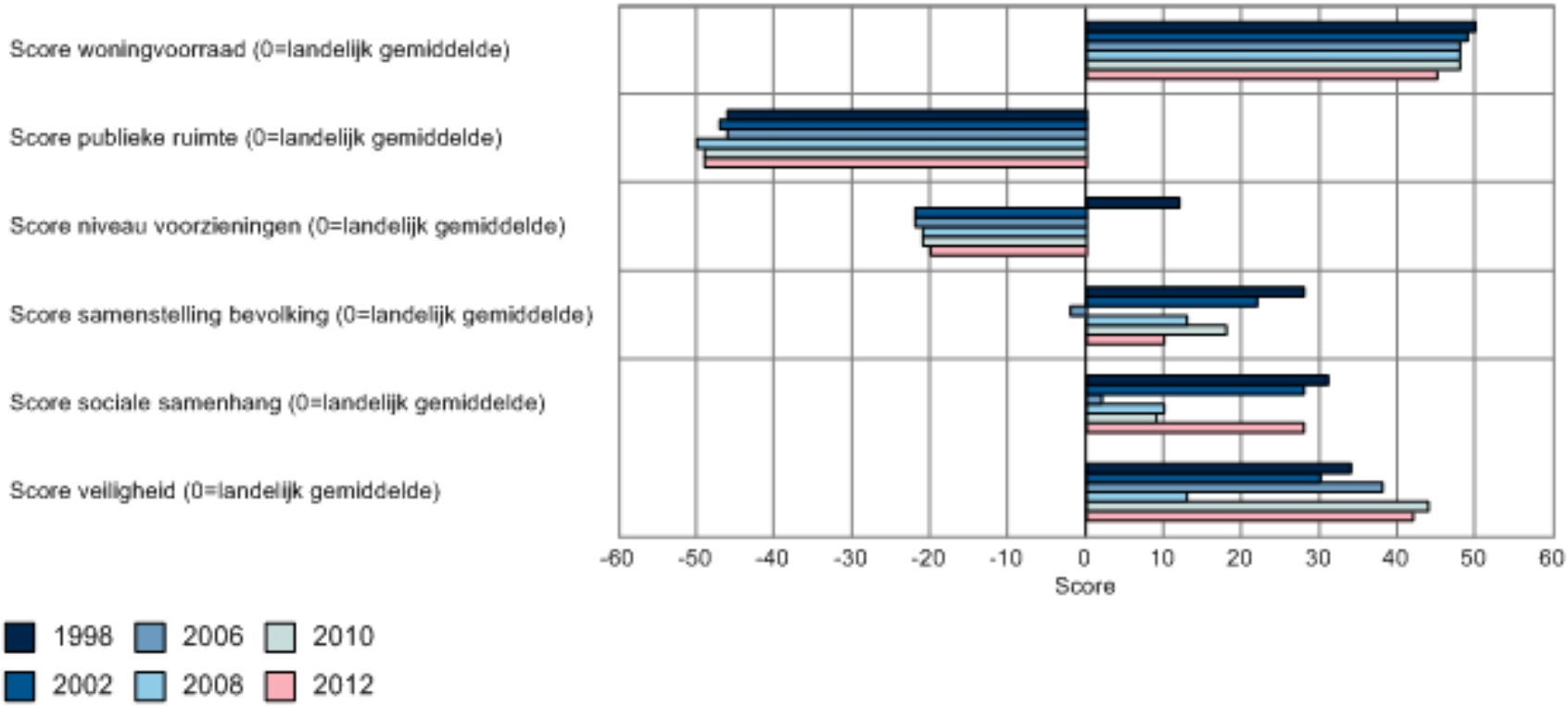

Bron: leefbaarometer

Bijlage 2 Best Practices

Best Practices

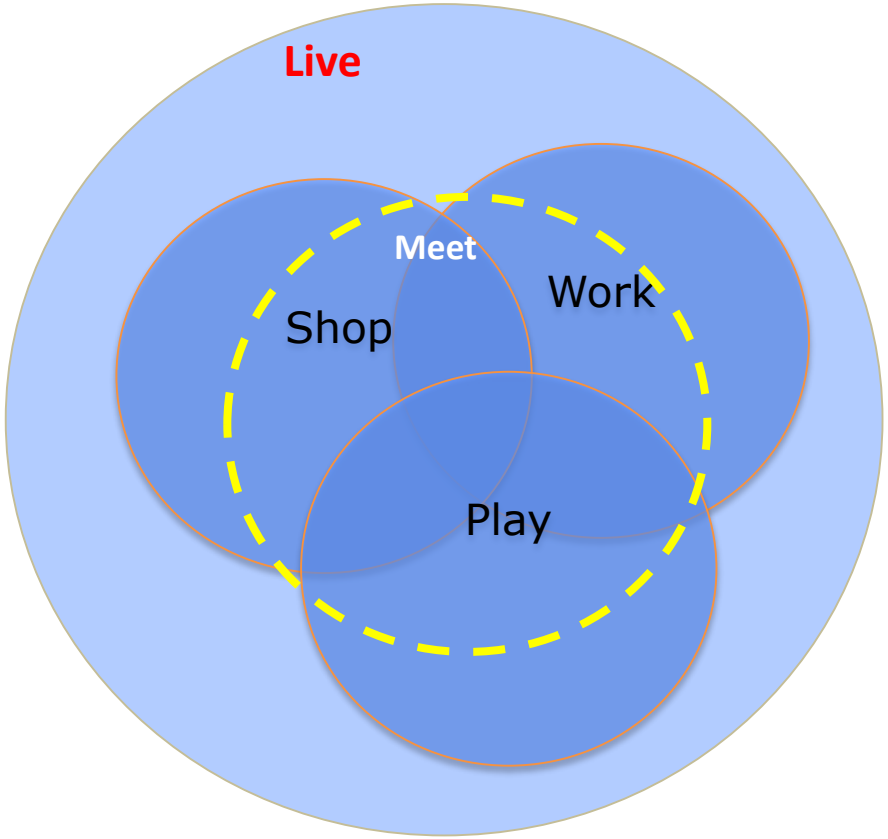

- Trend: voorzieningen onder 1 dak

“Ût Turp, gemak onder één dak”

- Dorpsservicepunt in Gassel, nieuwe ontmoetingsplek voor het dorp

Voorzieningen:

- Cafetaria
- Dorpswinkel
- Bieb
- Spreek en behandelruimtes voor zorgfuncties
- Prikpost
- Kappers
- Lichte horeca, koffiecorner
- Koopappartementen

Kulturhus Borne

- Filmhuis, VVV, Muziek, Theater, Bieb, Welzijn, Kinderen etc.

DE TWENTSCHE COURANT TUBANTIA WOENSDAG 5 FEBRUARI 2014 BORNE 13

Kulturhus doet het erg goed

Het kulturhus van Borne draait zo goed dat het inmiddels een voorbeeldfunctie in het land heeft.

Pluim van de minister

Theater	KIDS	KULTURHUS BORNE - OVER ONS	Filmhuis	Bibliotheek
Muziekschool Borne	Welzijnswerk	VVV Uitbureau Borne	Kulturhus Specials	Tweedehandsbeurz Kulturhus
[illegible]arcafé	Bureau Vrijwilligerswerk Borne	Historisch Informatie Punt: HIP	Maatschappelijk Stage (MaS)	ROC van Twente
RTV Borne	Steunpunt Mantelzorg Borne	Welzijn Ouderen Borne	MEE Twente	Huiswerk begeleiding Borne
Vrouwenkoor Cantabile	Loketten & Spreekuren	Overige organisaties	Carintreggeland	

Kulturhus Hasselo

- Kulturhus met wijkfunctie in Hengelo.
- Prikpost, Trombosedienst, Bieb, Wijkinfopunt, Speel-o-theek, Peuterspeelzaal, Sporthal.

Kulturhus Hoge Hexel

Ontmoeting

Duurzaamheid

Sport en Spel

Het Kulturhus Hoge Hexel is sinds januari 2009 open. Het Kulturhus is een multifunctioneel centrum, waarin verschillende functies, zoals sport, cultuur, onderwijs, gezelligheid, etc. samenkomen. Verschillende verenigingen en instanties maken gebruik van het Kulturhus. Zo worden er door Sporting Hoge Hexel verschillende sporten, zoals zaalvoetbal, volleybal, gym, callanetics, etc. uitgeoefend in het Kulturhus. De kerk en de school maken gebruik van verschillende ruimtes in het Kulturhus voor vergaderingen, bijeenkomsten, sport en spel, etc. De peuterspeelzaal zit in het Kulturhus. Er wordt gebiljart door de biljartvereniging. Vanuit Stichting de Welle en de ouderencommissie worden er verschillende activiteiten voor ouderen ontplooid. Verder maken organisaties als het Plaatselijk Belang, Hexel on Wheels en het Oranje Comite veelvuldig gebruik van het Kulturhus voor vergaderingen en activiteiten. In het Kulturhus Hoge Hexel is bijna iedere dag wel wat te doen.

Kulturhus de Breehoek, Scherpenzeel

- Congressen, Workshops, Exposities, Horeca, Sport, Zaalverhuur

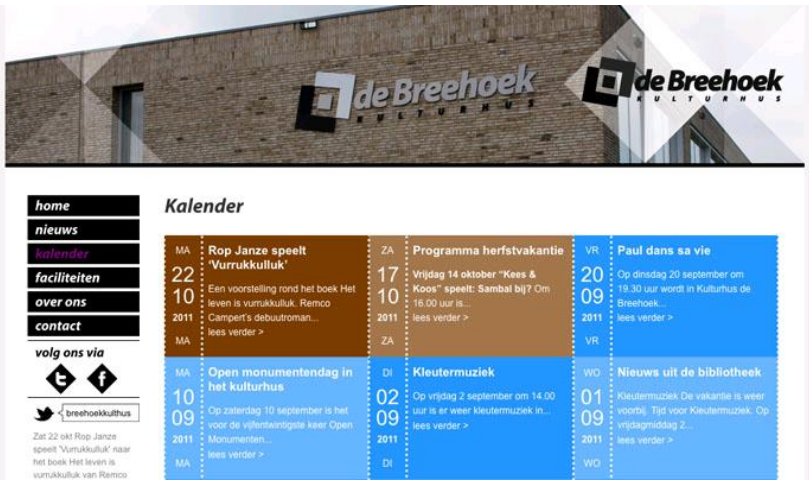

Borchuus Kulturhus, Varsseveld

- De stichting heeft ten doel om vanuit het “Borchuus” een Kulturhus te ontwikkelen voor inwoners, bedrijven, verenigingen, stichtingen en instellingen in Varsseveld en omgeving met een breed geïntegreerd aanbod op het gebied van dienstverlening, zorg, educatie, welzijn en cultuur.

Kulturhus De Borg, Babberich

Ruim aanbod in vernieuwd Kulturhus de Borg in Babberich.

NIEUW in Babberich
SAMEN ETEN
in Kulturhus De Borg

Vaste activiteiten in Kulturhus De Borg			
Dag	Activiteit	Plaats	Tijdstip
Maandag	Yoga-les	Vergaderzaal	09:00 - 10:15
Maandag	Repetitie Drumfanfare St. Jan	Grote zaal	19:30 - 21:30
Maandag	Tafeltennisvereniging SHOT Trainingsavond	Gymzaal	20:00 - 21:30
Dinsdag	Yoga-les voor ouderen	Vergaderzaal	09:30 - 10:45
Dinsdag	Open tafel Caleidoz	Foyer	12:00 - 13:00
	Twee-wekelijks op de oneven weken		
	Opgave vooraf telefonisch op telnr. 246994		
Dinsdag	Kaartmiddag KBO	Foyer	13:00 - 17:00
Dinsdag	Aerobic	Gymzaal	19:15 - 20:15
Dinsdag	Stichting Jeugd en Jongeren	Vergaderzalen	18:15 - 19:30
Dinsdag	Yoga-les	Vergaderzaal	20:00 - 21:15
Woensdag	Computerbegeleiding	Foyer	13:30 - 16:00
Woensdag	Toneelvereniging DVS	Grote zaal	20:00 - 22:30
Woensdag	Dansgarde De Schuumneuzen	Grote zaal	20:00 - 22:00
Donderdag	Tafeltennisvereniging SHOT Trainingsavond	Gymzaal	20:00 - 23:00
Donderdag	Dansgarde De Schuumneuzen	Grote zaal	18:30 - 21:00
Vrijdag	Seniorengym Caleidoz	Gymzaal	11:30 - 12:15
Zaterdag	Repetitie Harmonie St. Franciscus	Grote zaal	16:00 - 20:00
Zaterdag	Repetitie jeugd Drumfanfare St. Jan	Vergaderzalen	10:30 - 12:00

Droom, Elst

DROOM!
direct
reserveren
of bestellen
lunch
vergaderen?
appeltaart!
flexplek?
account aanmaken
login
Nu ook
bezorgdienst
in de regio!

Ut Huus, Olst, Wijhe

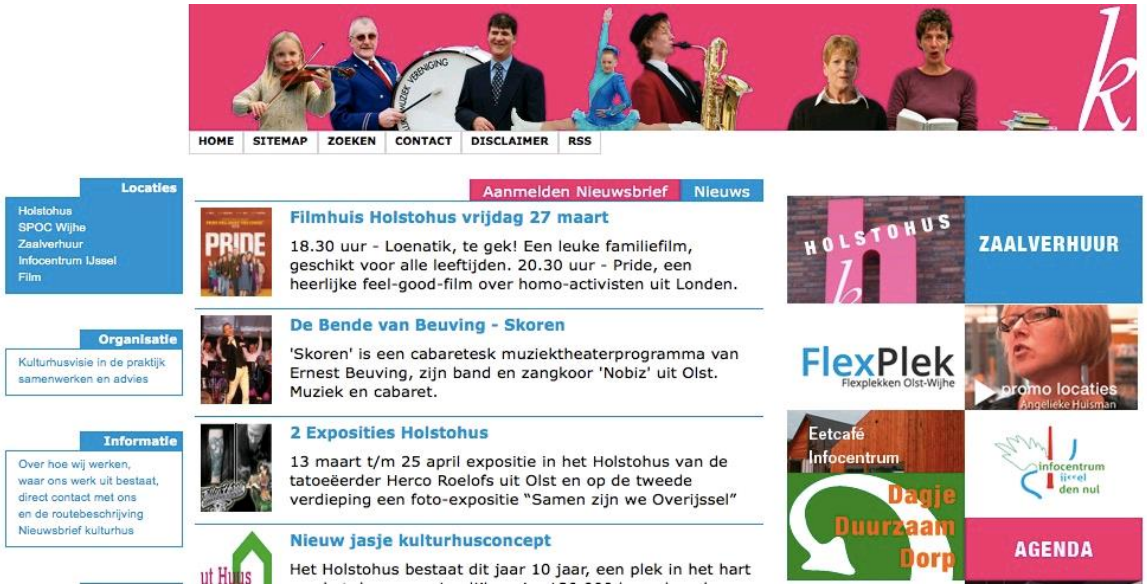

- Ruim aanbod van diensten
- Sport, Cultuur, Verhuur, Kennisdeling, Horeca, Burgerinitiatieven, Vrijwilligerswerk, etc.

Visie op Sport en Bewegen

Sport en bewegen in Bergharen, Hernen en Leur; voor en door alle inwoners!

Door:	Gelderse Sport Federatie en Mulier Instituut
Met medewerking van:	Werkgroep Sport & Bewegen Bergharen, Hernen en Leur
Datum:	Versie 8, 15 december 2017
Betreft:	Definitieve visie werkgroep Sport & Bewegen

WAT

De gemeente Wijchen stelt in haar beleid de inwoners centraal, realiseert geen plannen 'van achter de tekentafel', maar maakt gebruik van de eigen kracht en de samenwerkingskracht van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Of het nu gaat om wonen, gezondheid, sport, vrijwilligerswerk of ontmoeten.

De werkgroep Sport & Bewegen is ingesteld in het kader van de gezamenlijke ambitie in Hernen, Bergharen en Leur om de centrumfunctie en de leefbaarheid[1] van deze dorpen te verstevigen voor de huidige en toekomstige generaties bewoners.
Concreet voor het themaveld Sport & Bewegen geldt als gezamenlijk belang: "Het in beweging krijgen van zoveel mogelijk inwoners (vitale dorpelingen) en daarbij te zorgen voor hoogwaardige en toekomstbestendige organisaties, samenwerkingsverbanden en voorzieningen".

Daartoe meent de werkgroep Sport & Bewegen dat er moet worden ingezet op een *actief* en *stimulerend* sport- en beweegklimaat, waarbij sport en bewegen vooral als middel dient om bovengenoemde ambitie te realiseren.

HOE

Om deze visie te realiseren wordt nadrukkelijk samengewerkt binnen de sport zelf (verenigingen, sportservice Wijchen), maar wordt ook de samenwerking gezocht met organisaties/ verenigingen/bedrijven die niet tot de traditionele sportwereld behoren; zoals zorgverleners, scholen, BSO, KBO, dorpshuizen De Zandloper en De Mijlpaal en welzijnsorganisaties.

Tevens wordt de samenwerking en afstemming gezocht met aanpalende en relevante beleidsterreinen zoals WMO, gezondheid en ruimte.
Dit alles om de organisatiekracht en de burgerparticipatie te versterken en te stimuleren.

De gemeente Wijchen heeft in bovenstaande een faciliterende en stimulerende rol.
Alle betrokkenen werken samen (co-creatie) om een bijdrage te leveren aan leefbare en vitale kernen waarbij gebruikt gemaakt wordt van zowel accommodaties voor sport en bewegen als de openbare ruimte en wellicht andersoortige accommodaties zoals de eerder genoemde dorpshuizen.

Bij de uitwerking van sport- en bewegingsvisie staan alle actieve inwoners (zowel georganiseerd als ongeorganiseerd) centraal, met bijzondere aandacht voor inactieve inwoners waarvoor tevens de deelname aan sport- en beweegactiviteiten niet vanzelfsprekend of minder toegankelijk is.
De (sport)verenigingen hebben hierin een preventieve (maatschappelijke) functie die past binnen de visie.

[1] met het begrip leefbaarheid wordt aangegeven hoe aantrekkelijk en/of geschikt een gebied of gemeenschap is om er te wonen, of te werken

Algemene visie op Sport en Bewegen:

"Sport en bewegen draagt voor iedereen zichtbaar bij aan leefbare kernen.
Sport en bewegen verbetert de sociale binding tussen bewoners en bevordert
de vitaliteit en een gezonde leefomgeving."

<u>De visie wordt gesplitst in 2 clusters</u>

Cluster 1: Sport en bewegen als smeerolie

Stip op de horizon:

De georganiseerde sport (sportverenigingen) uit de kernen Bergharen, Hernen en Leur, is gecentraliseerd op sportpark Schaarweide. De faciliteiten op het sportpark zijn voldoende om de georganiseerde sport te huisvesten, inclusief de binnensport. Het sportpark is openbaar en is zeven dagen in de week toegankelijk. Het aanbod van de verenigingen is afgestemd op alle doelgroepen, en vindt ook niet altijd op het sportpark plaats. Het sportpark kan bijvoorbeeld als startpunt dienen om activiteiten in de omgeving uit te voeren.

Een samenwerkingsverband (ontstaan vanuit de Stichting Schaarweide*) organiseert daarnaast andersoortige activiteiten voor zowel de georganiseerde als de ongeorganiseerde sport (v.b. sportevenementen, Sport BSO, dagbesteding voor senioren en speciale doelgroepen). Een en ander is vanzelfsprekend afhankelijk van de aanwezige doelgroepen in de kernen en de afstemming met de Zandloper en de Mijlpaal.

De huidige sportzalen in Hernen en Bergharen worden gebruikt om de vitaliteit in de dorpen te bevorderen, door bijvoorbeeld het faciliteren van beweegprogramma's voor verschillende doelgroepen (zie cluster 2) en het faciliteren van de lessen bewegingsonderwijs, maar zijn daarnaast geschikt voor een sociaal-culturele functie zoals muziek-en theateruitvoeringen.

**Voor een beschrijving van de ambities van Stichting Schaarweide en de koppeling met bovenstaand cluster, zie bijlage 2*

Cluster 2: Sport en bewegen als medicijn voor gezonde burgers

Stip op de horizon:

Sport & bewegen en zorg & welzijn, zijn verenigd in een samenwerkingsverband met als doel om de gezondheid van alle inwoners te behouden en te bevorderen.
Binnen dit samenwerkingsverband kent men elkaar en weet wat een ieder doet.
Zorg & welzijn sturen patiënten en cliënten met een beweegadvies door naar de betreffende sport- en beweegaanbieders (bijvoorbeeld aan het einde van een revalidatieproces of bij constatering van overgewicht) en vice versa.

Daarnaast heeft de gemeente afspraken met de sport over het aanbieden van dagbesteding en/of beweegprogramma's voor (langdurig) werklozen, gedeeltelijk arbeidsongeschikten etc.

De locatie voor de uitvoering van deze activiteiten is nader te bepalen en afhankelijk van de behoefte. Dit kan zowel in De Mijlpaal, De Zandloper, op Schaarweide of elders in de dorpen plaatsvinden.

Uitwerking van bovenstaande clusters in zes uitgangspunten met de daarbij behorende concrete taakstelling.

1. **De sportvereniging/sportpark Schaarweide, moet nog beter benut worden als ontmoetingsplek en moet nog meer zorgen voor sociale binding en participatie**

    a. Een eerste stap die hierin kan worden gezet betreft het buiten sporten. Het sportpark dient daartoe meer sporten te faciliteren dan nu het geval is. Gedacht wordt aan beachvolley, een survival parcours dan wel een cross/trimbaan, een fietscrossparcours, een Padel- / minitenniscourt en een Outdoor Fitnessplein.
    Binnen de huidige accommodatie van Schaarweide dient daarnaast ruimte gemaakt te worden voor een multifunctionele (sport/fitness)ruimte, die in principe door alle sportverenigingen gebruikt moet kunnen worden.

    b. De realisatie van een binnensportvoorziening die geschikt is voor wedstrijdsport blijft gewenst voor de georganiseerde sport. De huidige situatie maakt echter dat deze wens op korte termijn niet te realiseren valt.
    Toch moet er nu wel worden nagedacht, over hoe er op lange termijn echt invulling gegeven kan worden aan Bergharen als tweede kern van de gemeente Wijchen én hoe door een concentratie van voorzieningen, de leefbaarheid op langere termijn gerealiseerd kan worden. Een binnensportfaciliteit kan hiervoor een belangrijke aanjager zijn.

    c. De huidige sportzalen in Hernen en/of Bergharen kunnen al een meer sociaal-culturele functie krijgen. De zalen kunnen daarnaast gebruikt blijven worden om vitaliteit in de dorpen te bevorderen, door bijvoorbeeld het faciliteren van beweegprogramma's voor verschillende doelgroepen (zie cluster 2) en het faciliteren van de lessen bewegingsonderwijs.

2. **De sport- en beweegaanbieders moeten nog meer een spilfunctie vervullen in de kernen en tussen de kernen**

    Sport- en beweegaanbieders hebben veel persoonlijke contacten. Zij kennen mensen van verschillende generaties, domeinen en achtergronden. Daarom kunnen zij een belangrijke verbindende rol vervullen en een waardevolle partner zijn voor het sociale wijkteam. Denk bijvoorbeeld aan ouderen die bestuurlijke taken vervullen, als scheidsrechter actief zijn of zelf sporten bij de vereniging. Ook jongeren die pupillenteams trainen en coachen of lid zijn van een jeugdcommissie weten andere jongeren aan zich te binden.

3. **Vitale sportverenigingen verbinden met het sociaal domein**

    Verbinding met het sociaal domein heeft voor de sport- en beweegsector zelf ook grote voordelen. Het biedt een voedingsbodem voor het voortbestaan van de sportvereniging, onder andere door aanwas van nieuwe leden (sportend of als vrijwilliger actief) uit nieuwe doelgroepen.
    Binnen het sociaal domein vallen doelstellingen te behalen door als sportaanbieder nieuwe activiteiten aan te bieden, waarbij sport als middel wordt ingezet. Als voorbeeld valt te denken aan het voorkomen van eenzaamheid, of het aanbieden van valpreventie.

4. **Sport- en beweegprogramma's kunnen (gespecialiseerde) zorg beperken of effectiever maken**

   Sport en bewegen is gezond. Het verlaagt de kans op aandoeningen, sociaal isolement en sociaal emotionele klachten. De inzet van sport- en beweegprogramma's kan bijvoorbeeld bij ouderen bijdragen aan het veilig en zelfstandig in eigen omgeving kunnen blijven wonen, waardoor intramurale zorg[2] niet nodig is of uitgesteld wordt en eenzaamheid kan worden verminderd.

5. **Sport en bewegen dragen bij aan gezond opgroeien**

   Sport en bewegen bij kinderen draagt bij aan de fysieke en mentale ontwikkeling van kinderen en heeft een grote pedagogische waarde. Bij jeugd kan sport en bewegen onderdeel zijn van een behandelplan binnen de jeugdhulpverlening en ingezet worden op lokale trap- en speelveldjes, het sportpark en/of de dorpshuizen om overlast van (hang) jongeren tegen te gaan.

6. **Sport en bewegen kan leiden tot een kostenbesparing**

   Dit komt voornamelijk door het preventieve aspect. Bijvoorbeeld door sport en bewegen in te zetten bij arbeidsre-integratie, of als middel om ziekte te voorkomen. Inmiddels blijkt dat de maatschappelijke effecten (baten) van de inzet van sport en bewegen ruimschoots opwegen tegen de kosten.

[2] Intramurale zorg is gezondheidszorg die gedurende een onafgebroken verblijf van meer dan 24 uur geboden wordt in een zorginstelling, zoals een ziekenhuis, verpleeghuis, verzorgingshuis of een instelling voor verstandelijk gehandicapten

Concrete acties, voortvloeiend uit bovenstaande visie
De concrete acties richten zich vooralsnog vooral op het ruimtelijk vlak.
Hoe kunnen de accommodaties bijdragen aan de doelen van beide clusters en wordt geborgd dat Sport en Bewegen een blijvend onderdeel van de leefbaarheid in de kernen is en blijft.
Drie taakgroepen gaan zich hiermee bezighouden

Taakgroep 1;
Het verder ontwikkelen van de buitensport op en rond sportpark Schaarweide en de ontwikkeling van een multifunctionele binnenruimte. De taakgroep kan aansluiten bij de ideeën die zijn ontwikkeld in het kader van de subsidieaanvraag *Vitale Sportparken,* door Stichting Schaarweide.
Het initiatief voor deze taakgroep kan liggen bij Bas van Duifhuizen en Bennie Beernink, aangevuld met bijvoorbeeld Gertie Coppes en anderen.

Taakgroep 2:
Een taakgroep onder leiding van Johan van Heumen gaat aan de slag om, samen met bestuurders op gemeentelijk en mogelijk op provinciaal niveau, keuzes te maken over de toekomstige ontwikkeling van de dorpen, de concentratie van voorzieningen op één locatie en daarbinnen de realisatie van een binnensportfaciliteit die geschikt is voor wedstrijdsporten.

Taakgroep 3:
Taakgroep met daarin vertegenwoordigers vanuit De Zandloper, De Mijlpaal en mogelijk de KBO. Deze taakgroep kan aangevuld worden met vertegenwoordigers vanuit het sociaal domein, de zorg en het onderwijs. Nagedacht moet worden over het opknappen van één of eventueel beide sportzalen op een zodanige manier dat deze ruimtes nog beter geschikt gemaakt kunnen worden voor beweegactiviteiten zoals genoemd in cluster 2, maar tegelijkertijd ook beter benut kunnen worden voor muziek, theater, bijeenkomsten en festiviteiten. Het bestuur van de Zandloper wordt gevraagd hiervoor het initiatief te nemen.

Alle taakgroepen geven voor 1 februari 2018 antwoorden op onderstaande vragen:
- Wie zijn de leden van de taakgroep
- Wat kan er op korte termijn worden opgeleverd
- Welke extra ondersteuning is er nodig

Overkoepelende visie van de werkgroep Sport & Bewegen Bergharen, Hernen en Leur:

"Sport en bewegen draagt voor iedereen zichtbaar bij aan leefbare kernen.
Sport en bewegen verbetert de sociale binding tussen bewoners en bevordert de vitaliteit en een gezonde leefomgeving."

Visie Bergharen: (bron: dorpsplan Bergharen 2010-2030)

"Bergharen is een plek voor iedereen;
de jeugd een eigen knutsel- en
dansgroep; de oudere jeugd
een ontmoetingsplek gerund door
henzelf; de dertigers en veertigers
een eigen ontmoetingsavond met
verschillende activiteiten en beweging
voor de bejaarden met hun
eigen D.J."

Visie Hernen en Leur (bron: dorpsplan Hernen en Leur 2010-2030)

Ons dorp is van iedereen,
Het is zoveel meer, dan wat huizen van steen
Het zijn de mensen die het maken
Door steeds opnieuw elkaar te raken
De sfeer, de warmte, de verbondenheid
Maken het mijn dorp, voor nu en altijd

Verantwoording:
De werkgroep Sport & Bewegen, bestaande uit verschillende vertegenwoordigers vanuit sport, welzijn en zorg uit de verschillende kernen is aangevuld met beleidsmedewerkers van de gemeente Wijchen.

- 21 maart 2017 kwam de werkgroep voor het eerst bijeen om samen van gedachten te wisselen over de visie op Sport en Bewegen. Deze bijeenkomst stond onder leiding van de Gelderse Sport Federatie en het Mulier Instituut.
- 15 mei 2017 was een bijeenkomst met een afvaardiging van de werkgroep waar de 1e concept versie werd besproken.
- 8 juni 2017 volgde een 3e sessie waar Stichting Schaarweide haar plannen voorlegde aan de werkgroep en besproken is hoe deze verbonden konden worden met de visie. Naar aanleiding van de laatste twee bijeenkomsten is de conceptvisie op een aantal punten aangepast.
- 13 juli 2017 werd met de werkgroep voor het eerst concreet gesproken over de uitwerking van de visie in projectplannen. Tijdens deze bijeenkomst bleek dat er nog geen consensus was over de definitieve visie. Daarop is besloten dat de visie eerst definitief moest worden vastgesteld alvorens over te kunnen gaan tot het maken van projectplannen.
- Juli-nov.2017: Alle werkgroep leden hebben hun achterban geraadpleegd en schriftelijk hun opmerkingen ingediend.
- 27 november 2017 is de 6e versie van de visie gepresenteerd.
- 12 december 2017 is de 7e versie opgeleverd, met uitwerking in concrete taakstelling.
- 15 december 2017 is de 8e versie opgeleverd, met de laatste aanpassingen vanuit de werkgroep.

Bijlage 1: Verklarende woordenlijst

Sociaal domein
De term ‘sociaal domein’ omvat alle inspanningen die de gemeente verricht rond werk, zorg en jeugd, op basis van de Wmo, de Participatiewet en de Jeugdwet. In de ruime, integrale zin van het woord vallen onder ‘sociaal domein’ ook alle aanverwante taken. Denk aan onder meer: handhaving bij leerplicht, het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten, passend onderwijs, leerlingenvervoer, de reguliere en bijzondere bijstand, schuldhulpverlening en (jeugd)gezondheidzorg.

Samenhang tussen deze werkvelden
De decentralisaties bieden gemeenten de mogelijkheid een samenhangend en integraal beleid te voeren bij de zorg en ondersteuning aan kwetsbare groepen. Immers, de drie decentralisaties in het sociaal domein staan niet volledig los van elkaar. De doelgroepen komen deels overeen. Bovendien hebben mensen veelal meerdere problemen. Denk aan de samenhang tussen jeugdzorg en de Participatiewet: het naar werk begeleiden van risicojongeren. Ook is er veel samenhang tussen jeugdzorg en Wmo. Zo richt de Wmo zich bij problemen bij opgroeien en opvoeden op zowel ouders als jeugdigen.

Sociaal (Wijk) Team
Met de decentralisaties van de WMO, Jeugdzorg, Participatiewet en Passend onderwijs ligt de regie over het sociale domein grotendeels bij gemeenten. Op veel plaatsen in het land is gewerkt aan het opzetten van wijkteams in allerlei varianten, zo ook in Wijchen.

Sociaal (Wijk) Team Wijchen
Het Sociaal (Wijk) Team biedt advies, hulp en ondersteuning aan bewoners op het gebied van welzijn en zorg. Het is een team van professionals dat helpt met zoeken naar oplossingen passend bij uw situatie. Denk daarbij aan vragen over lichamelijke of geestelijke beperkingen, eenzaamheid, zelfstandig wonen of opvoeding van kinderen.

Zorg- en hulpverleners van verschillende organisaties bundelen hun krachten in het Sociaal (Wijk) Team. Zoals medewerkers van MEE Gelderse Poort, wijkverpleegkundigen van LuciVer en ZZG zorggroep, consulenten van MeerVoormekaar en de zorgconsulenten van de gemeente.
Waar nodig kunnen zij professionele hulp inzetten, want zij regelen ook de toegang tot ondersteuning en zorg. In de gemeente Wijchen zijn er twee Sociale Wijk Teams, met standplaats ’t Mozaïek (Wijkteam Zuid) en het Noorderlicht (Wijkteam Noord).

Wijkteam Noord is bedoeld voor Wijchen boven de spoorlijn en de dorpen Hernen, Leur, Batenburg en Bergharen.

Eerstelijnszorg
De zorg waarvan iedereen gebruik kan maken zonder verwijzing.

- zorg van huisartsen (en praktijkondersteuners)
- zorg van tandartsen (en andere mondzorgverleners zoals mondhygiënisten, orthodontisten en tandprothetici)
- fysiotherapie
- apothekerszorg
- thuisverpleging (geen verwijzing nodig, maar wel een indicatie)
- maatschappelijk werk
- psychologische zorg bij een consultatiebureau

Vooral de huisarts heeft een centrale rol als eerstelijnshulpverlener. De huisarts bepaalt welke zorg je nodig hebt en kan je zo nodig doorverwijzen naar een specialist. Dit bevordert de kwaliteit van de hulpverlening, maar werkt ook kostenbesparend.

Tweedelijnszorg
De tweedelijnszorg is zorg van alle hulpverleners waarvoor je een verwijzing nodig hebt. Dit zijn bijvoorbeeld alle specialisten in het ziekenhuis of de kliniek. Maar ook revalidatie en psychische hulp vallen onder tweedelijnszorg. Zonder verwijzing kun je niet bij deze zorgverleners terecht.

Intramurale zorg
Intramurale zorg is gezondheidszorg die gedurende een onafgebroken verblijf van meer dan 24 uur geboden wordt in een zorginstelling, zoals een ziekenhuis, verpleeghuis, verzorgingshuis of een instelling voor verstandelijk gehandicapten.

Bijlage 2:

Ambitie Stichting Sportpark Schaarweide
Is bezig uit te groeien tot een familiesportpark, met als doel de dorpen te verbinden, de leefbaarheid te bevorderen en van maatschappelijke meerwaarde te zijn voor jong en oud. Concreet zal Schaarweide een groeiend scala aan mogelijkheden bieden voor het beoefenen van sport: zowel recreatief als prestatief met een open mind voor samenwerking met andere initiatieven en nieuwe ontwikkelingen. Schaarweide vergroot hierdoor de ontmoetingsmogelijkheden tussen alle soorten sporters en kan zo, in toenemende mate, haar rol vervullen t.a.v. de sociale netwerken binnen onze dorpen.

Schaarweide heeft genoemde ontwikkelingen al in gang gezet. Vier verenigingen werken nauw samen in de stichting Schaarweide. Er zijn vergevorderde plannen om de verenigingsgebouwen van de tennis- en voetbalvereniging samen te voegen en er één gemeenschappelijke clubruimte van te maken. Daarnaast wordt al ruimte geboden aan initiatieven van andere verenigingen en organisaties, zoals de fietsclub (startpunt voor een MTB tocht) en de vastenactie (voor ontmoeting en samen eten). Nieuwe initiatieven worden toegejuicht en gestimuleerd. Zo wordt nagedacht over een multifunctionele fitnessruimte die door eenieder te gebruiken is en de aanleg van een beachvolleybalveld.

De werkgroep Sport en bewegen wil deze ambities graag ondersteunen en verder bevorderen. Dit betekent dat sport & bewegen in principe vanuit één plek georganiseerd dient te worden. Niet alles hoeft op één plek plaats te vinden, maar het georganiseerd sporten zoveel als mogelijk is wél.

Dit standpunt heeft een aantal ruimtelijke en organisatorische consequenties:

Ruimtelijke benutting Schaarweide:

- De ambitie betreft zowel het buiten sporten als het binnensporten;
- Het sportpark dient daartoe veel meer sporten te faciliteren dan nu het geval is. Gedacht wordt nu al aan beachvolley, een survival parcours dan wel een cross/trimbaan, een fietscrossparcours, een Padel- / minitenniscourt, een Outdoor Fitnessplein;
- binnen de huidige accommodatie van Schaarweide dient ruimte gemaakt te worden voor een multifunctionele fitnessruimte, die in principe door iedereen gebruikt moet kunnen worden;
- de realisatie van een sporthal blijft gewenst voor de dorpen en in het licht van de ambities van Schaarweide en de visie van de werkgroep Sport & Bewegen is de enige logische plek daarvoor op het sportpark Schaarweide. De *eigen* volleybal en korfbalverenigingen moeten hun thuiswedstrijden kunnen spelen en een sporthal is daarvoor noodzakelijk.

Ruimtelijke benutting van de gymzalen in De Zandloper en De Mijpaal:

- De huidige gymzalen in Hernen en Bergharen kunnen een meer sociaal-culturele functie krijgen. Ze blijven gebruikt worden om vitaliteit in de dorpen te bevorderen, door het faciliteren van beweegprogramma's voor verschillende doelgroepen;
- Daarnaast kan de inrichting beter geschikt gemaakt worden voor culturele evenementen, zoals muziek, theater en carnaval;
- De gymzalen dienen hiertoe opgeknapt te worden zodat deze, zowel qua aankleding als akoestiek, geschikt worden voor een meer multifunctioneel gebruik

Organisatorisch:

De ambities rondom sport & bewegen in Bergharen, Hernen en Leur sluiten aan bij de al bestaande ambities van de stichting Schaarweide. Een goede aansluiting is ook van belang om deze ambities waar te kunnen maken. De bredere focus op meer verschillende sporten, en op veel meer verschillende doelgroepen, vraagt ook om een aanscherping van de huidige organisatie.

Bijeenkomst samenwerking visie Sport &Bewegen in Hernen, Leur, Bergharen

Maandag 15 april 2019, sportpark Schaarweide

Aanwezig:

- Stichting Schaarweide: Luc Peters, Cor van Dijk
- Mijlpaal bestuur: Sjors Lubeek
- Zandloper bestuur: Galina Visser, Bennie Beernink
- Leefbaarheidsgroep Hernen, leur: Toon Janssen, Tiny van Dreumel
- Leefbaarheidsgroep Bergharen: Ad van Tilborg, Geert-Jan Velings
  (voorzitter voor deze avond is Geert-Jan, niet acterend vanuit leefbaarheidsgroep maar met als opdracht de verbinding te zoeken)

Voor agenda zie uitnodiging en bijlage PowerPoint.

Inleiding

De avond wordt ingeleid met een terugblik op de Koningspelen van afgelopen vrijdag, gehouden op sportpark schaarweide, waarin de beide scholen een verbindende schakel hebben vormgegeven. Daarvoor hebben de kinderen van beide scholen wc-rolletjes creatief bewerkt, deze aaneen geregen voor een ketting van de school en de beide kettingen aan elkaar verbonden bij de opening als signaal dat we 1 gemeenschap zijn. Ook voor deze avond zoeken we samenwerking voor de toekomst van onze jeugd en om vorm te geven aan de opgestelde visie vanuit de werkgroep Sport & bewegen.

Conclusies

- Door alle vertegenwoordigers wordt de visie onderschreven. Men erkent dat eea lang heeft geduurd, soms onduidelijke communicatie is geweest met gemeente en tussen partijen, maar dat men verder wil met de gezamenlijke invulling van de visie. Men geeft aan dat dat vooral samen moet gebeuren en met een gezamenlijk afgestemd plan om de visie om te zetten in concrete actiestappen en verdere plannen voor implementatie. Voor de korte termijn wil men snelheid maken in de diverse trajecten die nu voor liggen.
- Voor de accommodaties worden de volgende plannen ondersteund:
    - Schaarweide wordt gezien als centrum voor buitensport en houdt daar met de bouwplannen rekening mee
    - De Zandloper moeten worden aangepast tbv een multifunctionele accommodatie met een gym- en spelzaal.
    - De Mijlpaal zal op termijn tot een MFA dienen te worden omgebouwd. Daarvoor is een haalbaarheidsonderzoek nodig maar tevens ondersteuning voor achterstallig onderhoud om de periode tot de realisatie van een MFA te overbruggen. In het haalbaarheid onderzoek wordt een sportzaal voor wedstrijdsport (zoals korfbal) meegenomen.
- Voorlopige begroting opgesteld door de stuurgroep dd 9 april 2019 is besproken.
    - De opzet wordt voor kennis aangenomen. Vragen zijn erover hoe de subsidies zsm in te kunnen zetten aangezien dit een groot deel van de inkomsten/uitgaven bepaald. Vraag aan de gemeente om hier prioriteit aan te geven en de betrokken partijen hierin te ondersteunen.

- Achterstallig onderhoud: De Mijlpaal wil concrete toezegging voor het overbruggen naar de toekomstige MFA. Dit is in de stuurgroep besproken. De Mijlpaal wordt verwezen naar de wethouder voor verder afspraken.
  De Zandloper wil graag weten hoe deze middelen (achterstallig onderhoud) te kunnen inzetten in het plan van aanpak. Hiervoor zal de Zandloper op korte termijn met een definitief gedragen plan voor aanpassing willen komen.
- Gezien de gedragen plannen voor de toekomstvisie geven de aanwezigen aan dat Schaarweide maar beperkt gebruik kan maken van de middelen. Er wordt verzocht het bedrag van 25K te kunnen verdubbelen (dit was ook eerder door de leefbaarheidsgroepen aan de stuurgroep voorgesteld). De zandloper is bereid hiervoor extra kritisch naar de plannen te kijken EN optimaal gebruik te maken van de mogelijkheid geboden door de stuurgroep om zelf de aanbesteding in handen te nemen (onder voorwaarden opgesteld door de gemeente).
- Er wordt de grote wens uitgesproken om snelheid in de processen te brengen en te komen tot inzet van de middelen. Men is verheugd dat Schaarweide nu doorpakt om de basis van de accommodatie dermate aan te pakken dat de uitstraling van gezamenlijkheid van de daar acterende verenigingen wordt vormgegeven in een centrum voor buitensport als start voor de visie op sport en bewegen.
- De aanwezigen gaan zich inzetten om zoveel mogelijk middelen als ook vrijwilligers in te zetten voor de plannen. Daarbij wordt aangegeven dat mocht er schaalvoordelen of meevallende subsidies ontstaan het totale bedrag van 500 K beschikbaar blijft om in te zetten door de aanwezige partijen tbv de verder implementatie van de visie.

- Toekomst
  - Er wordt voorgesteld om in dit gremium minimaal 2 keer per jaar samen te komen.
    - Om de communicatie en transparantie afgestemd te houden
    - Om verdere invulling van de visie vorm te geven
    - Om jaarplannen van de afzonderlijke partijen te delen
    - Om de exploitatie van de afzonderlijke partijen te bewaken en samenwerking te zoeken in het organiseren van activiteiten die de exploitatie van alle partijen ondersteunen

Tot slot

Er is teruggekeken naar de ontwikkelingen de afgelopen jaren, naar de ervaren miscommunicatie, naar opvattingen over de visie maar er is vooral vooruitgekeken hoe er, vanuit de visie sport en bewegen, voor de dorpen de leefbaarheid en vitaliteit van de inwoners kan worden gestimuleerd en duurzaam kan worden ondersteund. Daarvoor zijn de noodzakelijke verbouwingen hard nodig, is snelheid en duidelijkheid over de inzet van de middelen gewenst en vragen we de gemeente om hierin maximaal te ondersteunen. Ook als de stuurgroep niet meer in de huidige vorm actief is blijft de samenwerking met de gemeente gewenst in een nog te kiezen opzet.

De vergadering wordt om 22.05 uur beëindigd.

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
van de Gemeente Wijchen

t.a.v. dhr. P. Loermans

Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Bergharen, 21 mei 2019

Geachte heer Loermans, beste Paul,

Naar aanleiding van de eerder verzonden brief aan de heer Loermans op initiatief van de UHC voorzitter, waarin aangegeven dat Schaarweide graag op korte termijn een start wil maken met de renovatieplannen op Schaarweide, hebben vertegenwoordigers van Stichting Schaarweide en de gemeente Wijchen op 18 april j.l. een constructief gesprek gehad, waarbij de toegezegde ondersteuning vanuit de gemeente in de persoon van dhr. Pijnappel als een welkome geste is ervaren.

Zoals aangegeven in dit gesprek heeft het Schaarweide bestuur de afweging gemaakt om het renovatieplan verder te gaan uitwerken in een aantal fasen, waarbij de uitvoering zal afhangen van het beschikbare budget.
Maar waarom doen we dit:

Op Schaarweide leeft al jarenlang de wens om te komen tot een "open" familiesportpark met een duurzaam karakter. In deze wens voeren thema's als "samenwerking" en "diversiteit" de boventoon binnen het thema sport. Schaarweide biedt een breed scala aan mogelijkheden voor het beoefenen van sport: van recreatief tot de mogelijkheid van prestatieve sportbeoefening. Daarnaast heeft het sportpark tot doel het vergroten van ontmoetingsmogelijkheden en het versterken en in stand houden van sociale netwerken binnen de kerkdorpen Bergharen, Hernen en Leur. Hiertoe staat Schaarweide open voor samenwerking met andere initiatieven en nieuwe of bestaande verenigingen.

Stichting Schaarweide staat open voor maatschappelijke initiatieven ter verbreding van de activiteiten zowel binnen als buiten het werkgebied sport. Hierbij denken we aan initiatieven gezamenlijk met scholen, zorginstellingen, activiteiten voor gehandicapten, dagbestedingen, werk-leertrajecten, re-integratietrajecten en initiatieven met andere maatschappelijke organisaties.
De visie van Stichting Schaarweide past in zijn geheel binnen onderstaande Visie Sport en Bewegen, opgesteld vanuit de werkgroep Sport & Bewegen, op initiatief van de Leefbaarheidsgroepen uit onze dorpen.

"Sport en bewegen draagt voor iedereen zichtbaar bij aan leefbare kernen.
Sport en bewegen verbetert de sociale binding tussen bewoners en bevordert
de vitaliteit en een gezonde leefomgeving."

De afgelopen jaren zijn al diverse stappen gezet door de verenigingen UHC (voetbal), Harava (Tennis) en Fortuna (Korfbal) in samenwerking, vernieuwing en verbetering zoals de opzet van de Stichting, die wordt bestuurd door afgevaardigden van de aangesloten verenigingen en symbool staat voor de intensieve samenwerking, en de renovatie van het tennispark. De samenwerking tussen de verenigingen is voortgezet via de organisatorische kant van de sportparkaccommodatie. Onderhoud, beheer en exploitatie is door de verenigingen, voor zoveel als mogelijk samengevoegd. Daarnaast worden activiteiten afgestemd met elkaar en indien mogelijk gezamenlijk georganiseerd. Hiermee ontstaat een breder (sport)aanbod, wat de saamhorigheid binnen de verenigingen en onze dorpen bevordert.

Een eerste aanzet is gemaakt als het gaat om de open sportpark en familiesportpark gedachte. De verenigingen en de stichting staan open voor nieuwe initiatieven, wat inmiddels al heeft geleid tot nieuwe gebruikers van het sportpark.

Om vervolg te kunnen geven aan de verdere uitwerking van de Schaarweide visie dienen een aantal vervolg stappen gezet te worden, waarbij de eerstvolgende en **noodzakelijk belangrijkste stap is:**

De huidige accommodatie vernieuwen en aanpassen aan de huidige maatstaven!

Hiervoor moeten de twee huidige kantines van UHC en Harava worden samengevoegd tot één gezamenlijke kantine waardoor een efficiëntere en beter benutte accommodatie ontstaat:

- Meer samenwerking en samenzijn
- Minder exploitatiekosten
- Hergebruik/samenvoeging kleedkamers, keuken, bar: verminderen natte ruimtes
- Verdere uitbouw van samenwerking tussen de verenigingen en ontwikkeling nieuwe gezamenlijke activiteiten
- Realisatie vrije multifunctionele ruimte binnen het huidige gebouw. Over de invulling van deze ruimte zijn we reeds enkele maanden in gesprek met de leefbaarheidsgroepen uit Hernen en Bergharen.

Verduurzaming van de accommodatie is voor ons een vanzelfsprekend belangrijk uitgangspunt, waarbij de intentie is om de volgende punten te realiseren:

- Diverse raamkozijnen zijn verrot en zullen worden vervangen door geïsoleerde aluminium kozijnen. Deze kozijnen worden voorzien van isolatie glas HR++.
- De nieuwe vliesgevel aan de Harava zijde uitgevoerd in geïsoleerde aluminium kozijnen. Deze kozijnen worden voorzien van isolatie glas HR++.
- Alle nog aanwezige enkele beglazing vervangen voor Isolatie glas HR++.
- Daar waar metselwerk vervangen wordt nieuwe spouwmuur isolatie met Rc-waarde van minimaal 3,5 m2K/W.
- Dak isolatie met Rc-waarde van minimaal 3,5 m2K/W. (Een belangrijke bijdrage in de verduurzaming, maar direct ook een behoorlijke kostenpost)
- Dak geschikt maken zodat zonnepanelen geplaatst kunnen worden.
- Zonnepanelen op het dak plaatsen. (Dit kan alleen als het dak daarvoor geschikt gemaakt is)
- Alle ruimtes welke vernieuwd/aangepast worden, worden voorzien van LED verlichting.

- Veld verlichting bij UHC vervangen voor LED verlichting.
- Vernieuwing/verduurzaming elektra en CV installatie
- Vervangen asbest dak op loods

Schaarweide en de verenigingen zijn er aan toe om deze stap te zetten, mede omdat het achterstallig onderhoud op Schaarweide op vele punten niet langer uitgesteld kan worden. Hiervoor is een bouwteam opgezet om op basis van het huidig beschikbare budget een plan zodanig voor te bereiden dat we in september 2019 een start kunnen maken.

Maar…..

Het beschikbare budget bestaat op dit moment uit de volgende middelen:

- De investeringssubsidie van de gemeente van : €200.000,-
  (op basis van beslisnota 16-505 d.d. 3-11-2016)
- Bijdrage uit de reserves van vv UHC : € 35.000,-
- Bijdrage vanuit steunstichting Hernen : € 35.000,-

Daarnaast is er bij de verenigingen en alle mensen die Schaarweide een warm hart toedragen afgelopen maanden stevig gelobbyd om vrijwilligers te werven die vanuit hun eigen vakgebied een steentje willen bijdragen. Wij zijn dan ook zeer verheugd om te kunnen melden dat inmiddels 48 mensen (en de teller loopt nog) toegezegd hebben daar waar mogelijk een bijdrage te leveren. Met het bouwteam is bekeken waar dit ingezet kan worden, wat resulteert in een totaal van ca. 600 manuren á €. 45,- incl. btw, zijnde een bedrag van € 27.000,- wat wij kunnen toevoegen aan het budget.

Het totale budget bedraagt op dit moment dan ook **€. 297.000,-** incl.btw

Ook lopen er nog initiatieven ten aanzien van fondsenwerving, sponsoring en/of leningen en zijn nieuwe initiatieven ten aanzien van subsidiemogelijkheden in samenwerking met de gemeentelijke ondersteuning inmiddels in gang gezet, maar hier is momenteel nog geen concreet zicht op om rekening mee te houden in de begroting.
Uit de gesprekken met de Leefbaarheidsgroepen en de dorpshuizen lijkt het erop dat vanuit het programma “Sport en Bewegen” er mogelijk een bijdrage van €25.000,- tegemoet kunnen zien ten behoeven van de inrichting en invulling van de multifunctionele ruimte, maar hier is nog niet mee gerekend.

Op basis van de beschikbare €297.000,- wordt de planuitwerking nu verder opgepakt, maar is ontoereikend om het complete plan uit te voeren. Waarbij opgemerkt en niet geheel onbelangrijk voor Schaarweide dat de BTW teruggave vanaf 2019 is komen te vervallen, terwijl de marktwerking laat zien dat de prijzen behoorlijk gestegen zijn. Ten aanzien van het vervallen van de BTW teruggave gaat Schaarweide de BOSA subsidie aanvragen, waarmee hopelijk een compensatie verkregen kan worden, maar hier is in de begroting nu nog geen rekening mee gehouden.

Omdat de begroting over het beschikbare budget gaat, zijn we genoodzaakt om keuzes te maken. Hiervoor is dan ook onderstaande prioriteitenlijst opgesteld:

1) Samenvoeging kantines en realisatie nieuwe toiletruimte
2) Renovatie huidige kantine gedeelte UHC
3) Aanpassen elektra, gas en water voorzieningen
4) Vervangen en isoleren dak
5) Renovatie/verbouwing scheidsrechter- en ballenruimte
6) Realisatie multifunctionele ruimte
7) Renovatie dak van het bijgebouw (loods)
8) LED verlichting velden UHC
9) Plaatsen zonnepanelen op dak van de accommodatie

Voor het totale kostenplaatje wordt verwezen naar de bijlage. Met het huidige beschikbare budget van € 270.000, (€200.000,- gemeente en € 70.000, UHC en steunstichting Hernen) denken we zeker de eerste drie punten te kunnen realiseren. Of de overige punten haalbaar zijn zal afhangen van het verkrijgen van extra benodigde middelen via sponsoring en subsidies en door zelfwerkzaamheid met vrijwilligers. Bij de begroting wordt nog opgemerkt dat de kosten voor de asbestsanering voor rekening van de gemeente zijn, zoals afgesproken in het raadsbesluit van 3-11-2016 16-505. Hiervoor is bijgevoegde inventarisatie uitgevoerd en uit bijgevoegde offerte blijkt dat deze kosten uitkomen op € 14.250,- excl btw. Deze saneringskosten zijn in de begroting apart aangegeven. Deze kosten zullen bovenop de toegewezen subsidie komen van de gemeente.
We vragen de gemeente om een extra bijdrage van €50.000,- voor met name prioriteit nummer 4 ter besteding aan de vervanging en isolatie van het dak voor een totale verduurzaming van het gebouw.

Het is Stichting Schaarweide, samen met de verenigingen, er veel aan gelegen om het gehele project te kunnen realiseren, waarmee het volledige achterstallig onderhoud weggewerkt is en we met recht kunnen spreken van een “open” familiesportpark met een duurzaam karakter, waarbij de ingezette samenwerking zich verder kan ontplooien, we een breed scala aan sportmogelijkheden kunnen bieden, de ontmoetingsmogelijkheden vergroot zijn, we bijdragen aan het versterken en in stand houden van sociale netwerken binnen onze dorpen en invulling gegeven aan samenwerking met andere initiatieven en nieuwe of bestaande verenigingen.

Hierbij doen we dan ook een dringend beroep op het college om een aanvullende financiële bijdrage van **€ 50.000,-** vanuit de gemeente Wijchen om dit mooie plan in zijn totaal te kunnen realiseren omdat de bouwkosten afgelopen jaren flink gestegen zijn en het anders onmogelijk is om de noodzakelijke duurzaamheidsmaatregelen te realiseren.

Hiermee hopen we u voldoende inzicht te hebben gegeven in de huidige stand van zaken en zien graag een positieve reactie tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Namens Stichting Schaarweide

Luc Peters
Voorzitter

TOTAAL OVERZCHT	TOTAAL	Opmerking			
1) Samenvoeging kantines en realisatie nieuwe toiletruimte	€ 239.344				
2) Renovatie huidige kantine gedeelte UHC	€ 79.494				
3) Aanpassen elektra, gas en water voorzieningen	€ 93.590				
TOTAAL 1 t/m 3	**€ 412.428**	**incl BTW**	**=>**	**€ 340.850**	**excl. btw**
4) Vervangen en isoleren dak	€ 76.785		**=>**	**€ 63.459**	**excl. btw**
TOTAAL 4	**€ 76.785**	**incl BTW**			
TOTAAL 1 t/m 3 (beslispunt 1)	€ 340.850				
TOTAAL 4 (beslispunt 2)	€ 63.459				
Asbestsanering (beslispunt 2)	€ 14.250				
Saldo totaal exclusief btw :	**€ 418.558**	**excl. btw**		**€ 404.308**	**excl. btw**
	€ 506.456	**incl. btw**			
Inkomsten					
Investeringssubsidie 2016 van gemeente	€ 200.000			€ 200.000	
Bijdrage uit reserve van vv UHC	€ 35.000			€ 35.000	
Bijdrage Steunstichting Hernen	€ 35.000			€ 35.000	
Zelfwerkzaamheid à 600 uren maal € 45,-	€ 27.000			€ 27.000	
Bij gemeente aangevraagde subsidie 2019	€ 50.000			€ 50.000	
Bij gemeente aangevraagde vergoeding asbestsanering	€ 14.250				
Saldo budget :	**€ 361.250**			**€ 347.000**	**netto**
Door de stichting nog te realiseren budget :	**€ 57.308**			**Conclusie:**	**Stichting Sc**

:haarweide moet zelf nog € 57.308 aan budget realiseren.

Stichting Schaarweide
T.a.v. Dhr. J. Ariens
Wijksestraat 27
6617 BX Bergharen

Betreft: Asbestverwijderen
Offerte : 19.05.07 Ewijk 16-05-19

Geachte heer Ariens,

Hartelijk dank voor uw aanvraag. Hierbij bieden wij u vrijblijvend en conform uw verzoek een offerte betreffende de asbestsanering van sportcomplex Schaarweide gelegen aan het Sportlaantje 2 te Hernen aan.

Uitgangspunt

De volgende onderdelen gelden als uitgangspunt van deze offerte:
- Offerte Pos17A01 d.d. 30-06-17
- inventarisatierapport 17714 1.1.17 d.d. 09.09.17
- Aanwijzing ter plaats d.d. 28-06-17

Omschrijving van de door ons uit te voeren werkzaamheden:

- Het aanvragen van een sloopmelding (bouwbesluit 2012);
- Het opstellen van een projectwerkplan en de start van werkzaamheden melden aan de Arbeidsinspectie, Eerland Certification en aan de Gemeente.
- Het inrichten van de werklocatie;
- Het verwijderen, verpakken, afvoeren en storten van 164 m^2 ac golfplaten met bijbehorende nokvorsten / hulpstukken (opslagschuur)
- Het verwijderen, verpakken, afvoeren en storten van 5 stuks ac vensterbank
- Het verwijderen, verpakken, afvoeren en storten van 10 stuks ac ventilatiekoker m^2 ac
- Het verrichten van benodigde eindmetingen door een geaccrediteerd laboratorium;

Totaalprijs: € 14.250,00 exclusief BTW. (zegge: veertienduizend tweehonderd vijftig euro)

Gespecificeerd:

De asbestsaneringwerkzaamheden buiten:	€ 3.200,--
De asbestsaneringwerkzaamheden binnen:	€ 10.950,--
Het aanvragen van een sloopmelding LAVS:	€ 100,--

Levertijd: Bij opdracht nader overeen te komen.
Prijzen: Zijn geldig tot twee maanden na dagtekening en exclusief BTW.

Betalingstermijnen: Bij oplevering van het totale saneringswerk.
Betaling: Binnen 14 dagen na factuurdatum.

- De asbestsaneringswerkzaamheden worden uitgevoerd conform procescertificaat asbestverwijderen 2019 onder certificaat nr. 07-C070206, tijdens normale werktijden en tijdens normaal werkbaar weer.

Uitgangspunten

- De locatie dient geheel te zijn ontruimd, stofvrij, bezemschoon en goed bereikbaar te zijn;
- Het werk in één fase uit te voeren;
- Wij gaan er vanuit dat wij gebruik mogen maken van electra en water;
- Meerwerk blijft te allen tijde verrekenbaar. Meerwerk wordt uitsluitend in overleg tussen opdrachtgever en uitvoerende partij en na afgeven van een ondertekende werkbon uitgevoerd;
- Blijkt er tijdens de sanering asbestbesmette isolatie (glaswol) aanwezig te zijn, dan zal dit tegen meerprijskosten verwijderd moeten worden;
- Wij zijn niet aansprakelijk voor asbest dat verspreid ligt of in de grond zit, tenzij aangegeven. Eventueel kan dit tegen meerprijs worden verwijderd;
- Bij onverwachts aangetroffen asbesttoepassingen zijn de eventuele kosten voor aanpassing van rapportage en/of sloopmelding voor de opdrachtgever;
- Eventuele wachturen ontstaan buiten onze schuld en/of invloedssfeer zullen wij separaat op basis van nacalculatie met U verrekenen,
- Prijswijzigingen van stort- en/of verwerkingstarieven worden doorberekend, alsmede heffingen en wijzigingen van overheidswege opgelegd, die van invloed zijn op de prijsstelling en/of de uitvoeringsmethodiek.
- Eventuele (water)schade aan pand, inboedel, bestrating en/of beplanting, als gevolg van onze werkzaamheden wordt niet vergoed, tenzij uitdrukkelijk afgesproken en vastgelegd.

Heeft u naar aanleiding van bovenstaande vragen en/of opmerkingen, dan zijn wij graag bereid een en ander toe te lichten op het telefoonnummer (06-51418750).

Wij hopen u hiermee een passende aanbieding te hebben gedaan en zien uw reactie dan ook graag tegemoet.

Als u akkoord gaat met onze prijsaanbieding verzoek ik u vriendelijk de offerte te ondertekenen.

Op al onze diensten, leveringen, offertes en overeenkomsten zijn de Algemene Voorwaarden van de VERAS van toepassing, deze zijn d.d. 16-12-2016 gedeponeerd bij Rechtbank Gelderland onder nummer 55/2016. Te downloaden op https://www.sloopaannemers.nl/themas-actueel/veras-algemene-voorwaarden

Datum:16 mei 2019

Klaassen sloopwerken
F. Peeters

voor akkoord:
Datum:

De Opdrachtgever

Ing. Van stuivenbergweg 31
6644 AA Ewijk
www.sloopwerken.com
tel: 0487 521 629
fax. 0487 523 235
info@sloopwerken.com

Rapportage Asbestinventarisatie
Conform bijlage XIIIa van de arbeidsomstandighedenregeling

Asbestinventarisatie van: Sportkantine inclusief opslagruimte

Asbestinventarisatie (volledig)

Projectnummer:	**17714**
Datum uitvoering:	24-8-2017
Datum autorisatie:	9-9-2017
Betreft:	Sportkantine
Werkadres:	Sportlaantje 2
Postcode/plaats:	6616BD Hernen
Revisie master:	1.1.17
Verspreiding:	E-mail PDF
Opdrachtgever:	**Stichting Schaarweide**
Bonnummer:	**Opdracht via Mail**
Versie:	**1.1.17**
Versie vervangt:	**-**

Titelblad

Aanleiding

Rapportage Asbestinventarisatie

De aanleiding tot de asbestinventarisatie is dat ten behoeve van sloop c.q. renovatie van de bouwkundige eenheid een sloopmelding vereist is. Ten behoeve van deze aanvraag dient een asbestinventarisatie rapport overlegd te worden. Een door Veltkamp Milieu BV uitgevoerde asbestinventarisatie onderzoek in opdracht van de opdrachtgever.

Het onderzoek heeft betrekking op de locatie zoals omschreven op het voorblad.

Deze asbestinventarisatie is uitgevoerd conform eisen zoals beschreven in Bijlage XIIIa van de arbeidsomstandighedenregeling en derhalve geschikt voor het aanvragen van een sloopmelding.

Doel

Het doel is het lokaliseren en het kwalificeren en na te gaan of het bouwwerk en of object asbesthoudende materialen bevat, welke met specifieke beschermende maatregelen verwijderd dienen te worden.

Geschiktheid van het rapport

- ☐ Niet geschikt voor asbestverwijdering, risicobeoordeling noodzakelijk
- ☒ Voor uitsluitend het verwijderen van het in dit rapport genoemde asbesthoudende materiaal
- ☐ Voor renovatie zonder de bouwkundige integriteit aan te tasten
- ☒ Voor volledige renovatie

Soort onderzoek

Asbestinventarisatie volledig

Reikwijdte van het onderzoek

- ☒ Gehele bouwwerk / gehele object (betreft voetbal en tennis kantine inclusief opslagruimte en 5 meter rondom alle bouwwerken)
- ☐ Gedeelte van bouwwerk / gedeelte van object
- ☐ Bouwwerk of object en het gebied rondom bouwwerk of object
- ☐ Uitsluitend het gebied rondom bouwwerk of object

Risicobeoordeling

- ☒ Risicobeoordeling ten behoeve van sloop en verbouw (SMART)
- ☐ Risicobeoordeling in gebruiksfase (NEN 2991:2015)

Uitvoerende DIA

A. Zweverink **geb.** 14-08-1969 **Certificaatnummer DIA:** 51E-260615-410826

Titelblad

Opdrachtgever		**Eigenaar**	
Naam:	Stichting Schaarweide	Naam:	Stichting Schaarweide
Adres:	Sportlaantje 2	Adres:	Sportlaantje 2
Postcode en plaats:	6616BD Hernen	Postcode en plaats:	6616BD Hernen
Contactpersoon:	Dhr. L. Peters		

Projectlocatie

Betreft:	Sportkantine
Werkadres:	Sportlaantje 2
Postcode en plaats:	6616BD Hernen
Versie:	1.1.17
Geldigheidsduur rapportage:	9-9-2020

Bedrijfsgegevens

Naam:	Veltkamp Milieu bv
Directeur:	A.G.J. Veltkamp
Adres:	Fliervеldsweg 26
Postcode / plaats:	7554 SP Hengelo
Telefoon:	06 51269717
E-mail:	info@veltkampmilieu.nl
CI Certificaatnummer:	13462/5.1
SCA Registratienummer:	01.D010014.01
Vervaldatum:	20-10-2017

Laboratoriumwerkzaamheden

Bedrijfsnaam:	Détect Milieu Services BV Postbus 670 2700 AR Zoetermeer	en / of	ACMAA laboratoria B.V. 't Haarboer 6 7561 BL Deurningen

Dhr. A. Zweverink Projectleider / auteur / Tech. verantwoordelijke **Certificaatnummer DIA:** 51E-260615-410826	Dhr. A.G.J. Veltkamp Interne autorisatie

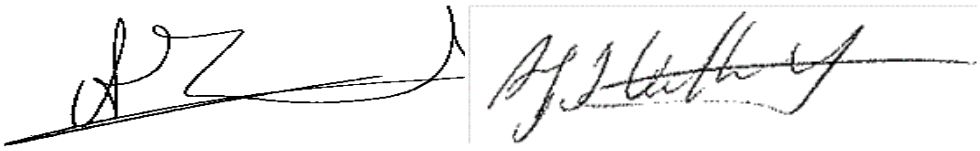

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de opdrachtgever of Veltkamp Milieu BV. Indien na schriftelijke toestemming deze uitgave wordt vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt wordt, waarbij zelf aangebrachte veranderingen en/of toevoegingen worden vermeld, dan komen de verantwoordelijkheden van Veltkamp Milieu BV te vervallen. Mits de gegevens door Veltkamp Milieu BV worden gevalideerd.

Inhoudsopgave

- TITELBLAD 2
- TITELBLAD 3
- OMSCHRIJVING OPDRACHT 5
- BEPERKING VAN HET ONDERZOEK / AANBEVELING 10
- CONCLUSIE 11
- SLOTOPMERKING 11
- OVERZICHT VAN ASBESTBRON(NEN) INCL. FOTO/SMA-RT 16
- OVERZICHT VAN NIET ASBESTHOUDENDE TOEPASSING(EN) INCL. FOTO 22
- BIJLAGE SMA-RT 24
- ANALYSE CERTIFICAAT 27
- TEKENING LEGENDA EN TEKENING(EN) 28
- WET EN REGELGEVING 30
- BIJLAGEN 33
- PLATTEGROND 34
- DIA CERTIFICAAT 35
- PROCESCERTIFICAAT 38
- KLANT TEVREDENHEID FORMULIER 39

Omschrijving opdracht

Inleiding

In opdracht van Stichting Schaarweide is door Veltkamp Milieu bv op 24 augustus 2017 een asbestinventarisatie (volledig) uitgevoerd van de 'Sportkantine' op de locatie Sportlaantje 2 te Hernen. Het doel van het onderzoek is het in kaart brengen van de mogelijk aanwezige asbesthoudende materialen die voorafgaand aan sloop c.q. renovatie verwijderd dienen te worden. Het betreft een kantine en opslagruimte dat in gebruik is.

Het betreft een inventarisatie van een sportkantine inclusief opslagruimte Naar aanleiding van de voorgenomen renovatie is een onderzoek naar de aanwezigheid van asbesthoudende materialen gedaan, die voorafgaande aan renovatie verwijderd dienen te worden.

Ruimtes / gebouwen / en / of objecten die niet toegankelijk waren voor onderzoek worden vermeld in de tabel met beperkingen en of uitsluitingen.
Dit inventarisatie rapport geeft de situatie weer zoals deze is aangetroffen tijdens de inventarisatiewerkzaamheden op de betreffende locatie. Bij wijzigingen in, op of aan het bouwwerk of asbesthoudende toepassingen dient deze rapportage te worden geactualiseerd naar de huidige situatie.

Het rapport is geschikt voor: 'Voor uitsluitend het verwijderen van het in dit rapport genoemde asbesthoudende materiaal'.

De reikwijdte van de inventarisatie betreft: 'Gehele bouwwerk / gehele object'. (betreft voetbal en tennis sportkantine inclusief opslagruimte en 5 meter rondom alle bouwwerken)

Conform de bijlage XIIIa van de arbeidsomstandighedenregeling hebben er tijdens het onderzoek, conform opdracht, geen destructieve handelingen en geen demontagewerkzaamheden plaatsgevonden aan installaties en/of constructies. Het is daardoor mogelijk dat mogelijke toepassingen van asbest niet zijn ontdekt. Voorbeelden van dit soort toepassingen zijn:

* Asbesthoudende stelplaatjes onder tussenwanden en in de fundatie;
* Ingemetselde asbesttoepassingen of verloren bekistingen;
* Materiaal dat is toegepast in ruimten die niet betreden of visueel geïnspecteerd konden worden zoals constructiedelen, rioleringen onder dekvloeren op zand, scheidingsschotten in gierkelders;
* Asbesthoudende lijmrestanten onder vaste vloerafwerking(en)
* Schoorsteen voeringen
* Eventuele kitrestanten bij dubbele beglazing

Samenvatting aangetroffen asbesthoudende materialen en / of technische installaties

Overzicht aangetroffen asbestbron(nen) / visueel / bemonsterd

Bron Nr.	Bron	Ruimte	Monster	Risico Klasse	Hoeveelheid
1	Ventilatiekokers	Kleedkamers/MK/Archief	M1 (m)	2	1 x 10 stuk(s)
2	Vensterbank	Kleedkamers/MK/Archief	M2 (m)	2	1 x 5 stuk(s)
3	Golfplaten inclusief hulpstukken	Opslagschuur	M3 (m)	2	1 x 164 m^2

Geschiktheid van het onderzoek en de rapportage

Dit rapport is geschikt voor het renoveren c.q. slopen, saneren van de in dit rapport genoemde ruimten / bouwdelen, waarbij rekening gehouden dient te worden met de aanwezigheid van asbesthoudende materialen in de later genoemde beperkingen en uitsluitingen. Ruimtes / gebouwen / of objecten die niet toegankelijk waren voor onderzoek en of waarvan het vermoeden bestaat dat hier asbest aanwezig is, maar alleen met destructieve middelen zijn op te sporen, worden eveneens vermeld onder het hoofdstuk beperkingen en uitsluitingen. De niet geïnventariseerde locaties staan aangemerkt op de tekening. Mochten er bouwkundige eenheden onder de beperkingen en of uitsluitingen vallen, verplicht de vergunning verlener de vergunning houder om een aanvullend en of destructief onderzoek uit te laten voeren voorafgaand aan de sloop en of renovatie werkzaamheden van de desbetreffende bouwkundige eenheid en of uitsluiting.

Tijdens de inventarisatie waren de gebouwen wel in gebruik, er heeft geen destructief onderzoek plaatsgevonden. Dat wil zeggen er hebben geen sloop en/of demontage werkzaamheden plaatsgevonden. Betreffende de onderzochte bouwwerken wordt een aanvullend onderzoek niet noodzakelijk geacht.

De uitgevoerde werkzaamheden bestonden uit:

> Inventarisatie van direct waarneembaar asbest, asbest houdende producten, asbest besmette materialen of asbest besmette constructiedelen in een bouwwerk en of object.

Ter verduidelijking, de in deze rapportage gepresenteerde resultaten hebben geen betrekking op:

> Aanvullend onderzoek, die in een eerder onderzoek onder uitsluitingen en of beperkingen genoemd zijn.
>
> Destructief onderzoek, aanvullend onderzoek die in eerder onderzoek onder uitsluitingen en of beperkingen genoemd zijn.

Het af te bakenen gebied / ruimte(n), dient de asbestverwijderaar zelf te bepalen, tenzij dit op tekening specifiek is benoemd.
Kit is een inhomogene substantie, hierdoor worden er minimaal 2 monsters genomen, indien er 1 monster als asbesthoudend wordt geanalyseerd, zal dit het leidende monster zijn.
Het onderzoek is uitgevoerd conform de eisen zoals gesteld in het Certificatieschema zoals beschreven in Bijlage XIIIa van de arbeidsomstandighedenregeling. De inventarisatie van asbesthoudende materialen wordt uitgevoerd aan de hand van visuele waarnemingen. De herkenning van verdachte materialen is gebaseerd op de kennis en ervaring van de DIA.
Voor vragen betreffende de rapportage kunt u contact opnemen met:
Dhr. André Veltkamp telefoon 06 51269717 info@veltkampmilieu.nl

Onderzoeksmethode

Voorafgaand aan het daadwerkelijke onderzoek heeft een zogenaamd historisch onderzoek plaats gevonden. Bij dit historisch onderzoek wordt op basis van de door de opdrachtgever verstrekte mondelinge informatie en eventuele beschikbaar gestelde documenten zoals bestekken, tekeningen, materiaalstaten, en of reeds eerder uitgevoerde saneringswerkzaamheden e.d. aanwijzingen voor de aanwezigheid van asbesthoudende materialen in beeld gebracht. Het historisch onderzoek kan van groot belang zijn voor het vaststellen van niet visueel detecteerbare asbestbronnen of mogelijke besmettingen uit reeds eerder uitgevoerde verwijderingswerkzaamheden aan de hand waarvan een inspectieplan wordt opgesteld. Vervolgens wordt de locatie systematisch geïnspecteerd op de aanwezigheid van direct- waarneembare asbestverdachte materialen, conform het van tevoren opgesteld inspectieplan.

Aangeleverde gegevens desk research

Er zijn geen resultaten van interviews voor de desk research.

Aangeleverde documenten: Plattegrond kantine / Plattegrond Google Earth

Het vooronderzoek voldoet aan de gestelde voorwaarden.

Voor zover bekend is niet eerder een asbestinventarisatie op de locatie uitgevoerd.

Veldwerk

Op basis van de gegevens van de desk research vindt een systematische visuele inspectie plaats van de locatie. Hierbij wordt ernaar gestreefd dat alle ruimten visueel geïnspecteerd worden. Alle aangetroffen asbestverdachte materialen worden op een plattegrond vast gelegd. Tevens wordt er bekeken of er sprake is van secundaire besmettingen. Van de asbestverdachte materialen wordt de vindplaats op foto en tekening vastgelegd. Tijdens ons onderzoek zijn bouwmaterialen van diverse aard waargenomen. Niet ieder materiaal wordt bemonsterd, omdat dit op basis van visuele kenmerken (kleur, structuur e.d.) of informatie zoals opdruk van de leverancier voor onze onderzoekers niet asbest verdacht is. Materiaal waarover bij de onderzoeker geen zekerheid bestaat wordt wel bemonsterd. In de onderstaande tabellen zijn de resultaten van de bemonstering van de asbestverdachte materialen samengevat en de aanbevelingen en of opmerkingen geplaatst. Alle door de DIA genomen materiaal monsters worden door een RvA geaccrediteerd laboratorium op de aanwezigheid van asbest onderzocht. Voor het werk op projectbasis wordt volstaan met een 10% bemonstering van de bronnen welke in repeterende vorm terugkomen. Elke afwijkende bron zal apart bemonsterd worden.

De tijdens de inventarisatie aangetroffen situatie komt overeen met de situatie zoals opgenomen in het werkplan.

De beschikbare veiligheidsmiddelen voldoen aan de gestelde eisen.

Omvang van het project

Het is van belang dat de omvang van het project eenduidig wordt vastgelegd. In principe geld een inventarisatie voor het gehele te onderzoeken gebouw / object, tenzij er slechts opdracht is gegeven om een deel van de het gebouw en / of object te inventariseren, bijvoorbeeld een bepaalde vleugel of verdieping, ruimte. Het inventarisatiebureau bepaalt of een dergelijke opsplitsing niet in strijd is met de uitgangspunten van dit certificatieschema.

Onderzochte ruimten

In onderstaande tabel worden de onderzochte ruimten weergegeven:

Ruimte	Omschrijving
Kleedkamers/MK/Archief	In de kleedkamer zijn asbestverdachte ontluchtingsbuizen en vensterbanken aangetroffen
Opslagschuur	Op de dakconstructie zijn asbestverdachte golfplaten en bitumen aangetroffen
Buitengevels	In de enkele beglazing van de buitenkozijnen is asbestverdachte kit aangetroffen

Veltkamp Milieu bv
Asbestinventarisatie

Tabel resultaten onderzoek

Kleefmonster **L**uchtmonster **M**ateriaalmonster **V**isuele waarneming, geen monsteranalyse

Bron Nr.	Bron	Type asbest	Monster	Asbest-houdend	Hecht-gebonden	Ruimte	Hoeveelheid	Risico Klasse	Verwijdering-methode	Opmerkingen
1	Ventilatiekokers	Buis	M1 (m)	Ja	Ja	Kleedkamers/MK/Archief	1 x 10 stuk(s)	2	Containment	Geen
2	Vensterbank	Vlakke plaat	M2 (m)	Ja	Ja	Kleedkamers/MK/Archief	1 x 5 stuk(s)	2	Containment	Geen
3	Golfplaten inclusief hulpstukken	Asbestcement producten	M3 (m)	Ja	Ja	Opslagschuur	1 x 164 m^2	2	Containment	Geen

Beperking van het onderzoek / aanbeveling

Het asbestonderzoek is gebaseerd op een grote mate van kennis en ervaring binnen de organisatie van Veltkamp Milieu BV. en wordt met de grootste nauwkeurigheid uitgevoerd. Desondanks kan het voorkomen dat er asbest toepassingen aanwezig kunnen zijn die niet met een standaard onderzoek gevonden kunnen worden. Dit hangt onder meer samen met het ontbreken van adequate historische bestek- en onderhoudsgegevens en/of visueel niet te detecteren elementen. Niet iedere asbesthoudende toepassing is in het verleden in het bestek of op tekening aangegeven. Binnen een onderzoek wordt waar mogelijk licht destructief onderzoek uitgevoerd. Bij licht destructief onderzoek is alleen van handgereedschap gebruik gemaakt. Voornamelijk in bewoonde woningen kan het zijn dat wanden, vloeren, plafonds en andere aftimmeringen niet beschadigd mogen worden. In dat geval is, voordat aan deze constructie delen gewerkt mag worden, een aanvullend onderzoek noodzakelijk.

Constructieve onderdelen in gebouwen waar asbesthoudende materialen in verwerkt zijn en waar een vermoeden bestaat van de aanwezigheid hiervan, dienen vooraf aan renovatie en of totaal sloop van een gebouw en of object zwaar destructief onderzocht te worden. Inschatten van de noodzaak tot een aanvullend onderzoek wordt door de onderzoeker op basis van kennis en ervaring gemaakt. De onderzoeker dient daarbij een redelijk vermoeden te hebben voor de aanwezigheid van verborgen asbest in constructiedelen. Een advies hiertoe kan ook samen hagen met het ontbreken van adequate bestekgegevens, historische tekeningen, bestektekeningen en onderhoudsgegevens. In tabel 5 zijn bouwdelen weergegeven die bij uitvoering van werkzaamheden in de betreffende ruimte of constructiedeel, een aanvullend onderzoek behoeven.

Aanbevelingen

Indien tot verwijdering van de asbesthoudende bron(nen) wordt overgegaan, dient het materiaal door een erkend asbestverwijderingsbedrijf te worden verwijderd. Voor aanvang van renovatie en of totaal sloop dienen de beperkingen / uitsluitingen zoals omschreven in onderstaande tabel eerst onderzocht te worden zoals staat omschreven. Geadviseerd wordt om tijdens verbouwing – sloopwerkzaamheden bedacht te zijn op de aanwezigheid van asbesthoudende c.q. asbestverdachte materialen. Mochten er tijdens renovatie en of sloopwerkzaamheden asbestverdachte materialen aangetroffen worden die niet staan omschreven in deze rapportage dient er door Veltkamp Milieu BV een aanvullend asbestinventarisatie onderzoek uitgevoerd te worden ten behoeve van de verwijdering daarvan.

Geadviseerd wordt bij toekomstige bouw/sloop/renovatie van het onderzochte object de aangetroffen Asbesthoudende toepassingen te saneren.

Wij wijzen u op de verplichting de sanering te laten uitvoeren door een erkend asbestsaneringsbedrijf. Een erkend asbestsaneringsbedrijf beschikt over een geldig asbestverwijderings certificaat.

Er wordt geadviseerd om gebruikers, beheerders, installateurs en aannemers tijdig in kennis te stellen van de bevindingen van dit onderzoek en het rapport zodanig te archiveren dat het tijdens renovatie- en/of sloopwerkzaamheden als naslagwerk kan worden gebruikt.

Om blootstelling aan asbestvezels tijdens periodiek onderhoud of reparatie aan verwarmingstoestellen te voorkomen, zouden deze onderhoud technisch asbestvrij moeten worden gemaakt. Betrokkenen dienen zich te houden aan de wettelijke veiligheidseisen.

Indien de asbesthoudende materialen verwijderd worden, dient dit gemeld te worden aan B&W van de gemeente. Deze zullen hiervoor een omgevingsvergunning verstrekken. Het rapport in kwestie dient bij de sloopaanvraag of melding gevoegd te worden.

Beperkingen / uitsluitingen tijdens het onderzoek / aanbeveling

De volgende uitsluitingen en beperkingen zijn van toepassing voor deze inventarisatie:

Type	Locatie	Materiaal	Reden / Waar te verwachten	Aanvullend onderzoek noodzakelijk
Beperking	Oude ventilatiebuizen kleedkamers	Buis	achter het plafond van de verbouwde kleedkamers	Aanvullend onderzoek naar beperkingen

Er is geen aanleiding een aanvullend NEN2991 onderzoek uit te voeren aanvullend aan deze inventarisatie.

Conclusie

Het betreft een volledig onderzoek.

In het onderzochte bouwwerk en of object zijn / is 3 asbest houdende bron(nen) bemonsterd / visueel waargenomen.

Bron Nr.	Bron	Ruimte	Type asbest	Risico Klasse
1	Ventilatiekokers	Kleedkamers/MK/Archief	Buis	2
2	Vensterbank	Kleedkamers/MK/Archief	Vlakke plaat	2
3	Golfplaten inclusief hulpstukken	Opslagschuur	Asbestcement producten	2

De hoeveelheid evenals de klasse indeling voor verwijdering is vastgelegd in het bronnen overzicht. In de tekening is de locatie van het asbest houdend materiaal weergegeven.

Zelfstandig te beschouwen bouwkundige eenheid

Het inventariseren van een “zelfstandig bouwkundige eenheid” is toegestaan. Bij de indeling is het van belang dat de eenheden zodanig groot zijn, dat alle asbesthoudende bronnen binnen de bouwkundige of installatietechnische eenheid worden meegenomen. Het in één keer inventariseren van zeer grote bouwkundige eenheden kan tot bezwaar leiden en nadelen hebben. De oplossing ligt dan vrijwel altijd in het later samenbundelen van de deelinventarisaties tot een overzichtelijk geheel. De asbestinventarisatie van een bouwkundige eenheid dient volledig in kaart gebracht, geïdentificeerd en gekwalificeerd te worden. Voor de vraag of er een deel inventarisatie gemaakt kan worden, dient niet alleen gekeken te worden naar de mate waarin de ruimte bouwkundig zelfstandig is. Ook dient gekeken te wordt en of de desbetreffende asbestbron zich beperkt tot die ruimte.

Slotopmerking

Bij elke inventarisatie die Veltkamp Milieu BV uitvoert wordt zeer systematisch te werk gegaan. Ondanks alle kwaliteitszorg, waaronder een continu aandacht op het proces en de inzet van ervaren en gekwalificeerde onderzoekers, is het in de praktijk mogelijk dat om verschillende redenen asbesthoudende of asbestverdachte materialen niet worden waargenomen. Veltkamp Milieu BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor niet waargenomen asbesthoudende materialen tenzij er sprake is van grove schuld bijvoorbeeld door opzet, e.e.a. conform de leveringsvoorwaarden van Veltkamp Milieu BV.

Veltkamp Milieu BV is gecertificeerd conform de bijlage XIIIa van de arbeidsomstandighedenregeling. Dit betekent dat, Veltkamp Milieu BV haar werkzaamheden uitvoert volgens de wettelijke voorschriften. Belangrijke punten in de norm zijn, onderscheid in risicoklasse bij het verwijderen van asbest en onderscheid in doel en geschiktheid van de onderzoeken.

Wanneer er werkzaamheden worden uitgevoerd aan de aangetroffen asbesthoudende materialen, dan dienen de betrokken werknemers hiervan op de hoogte te worden gesteld.

Indien uit de uitvoerende asbestinventarisatie blijkt dat bepaalde ruimten / locaties niet toegankelijk zijn, dient voor het indienen van de sloopmelding een aanvullende asbestinventarisatie uitgevoerd te worden.

De voorgeschreven asbestonderzoeksmethode geeft geen volledige zekerheid dat al het asbesthoudende materiaal dat, in de loop der tijd, in de opstallen is toegepast ook daadwerkelijk wordt gevonden en in dit rapport vermeld is.

Mocht er ondanks onze inzet toch nog onvoorzien asbest tijdens de sloop worden aangetroffen, dan dient het gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijf hiervan melding te maken middels het evaluatierapport, welke in dit rapport is opgenomen.

Methoden

Het onderzoek is uitgevoerd conform de geldende eisen zoals beschreven in Bijlage XIIIa van de arbeidsomstandighedenregeling.

Monstername

Het is mogelijk dat in een gebouw of object identieke asbesthoudende materialen voorkomen, echter op verschillende locaties of als verschillende toepassingen. Deze identieke materialen worden eenmalig bemonsterd en doorgenummerd met een opeenvolgend cijfer achter het monsternummer. Dit houdt in dat als monster M1 op een ander locatie ook wordt waargenomen deze wordt doorgenummerd middels het achtervoegsel.1.2.3, ect. De methode van bemonstering is afhankelijk van het te bemonsteren materiaal. Na bemonstering wordt het afgebroken materiaal ingekapseld ter voorkoming van emissie van asbestvezels. Tijdens de bemonstering worden de noodzakelijke veiligheidsmaatregelen in acht genomen. Welk gereedschap gebruikt dient te worden is afhankelijk van het soort materiaal, bereikbaarheid en de staat van het materiaal.

De monsters worden dubbel verpakt in een polyethyleen monsterzakje, voorzien van een asbest merkteken.

De monsters worden ter analyse aangeboden aan een RvA geaccrediteerde laboratorium en worden geanalyseerd op de aanwezigheid van asbest type en percentage door stereo – en polarisatie microscopie conform NEN 5896.

Alle asbestverdachte materiaalmonsters die door de onderzoekers van Veltkamp milieu BV zijn genomen, zijn geanalyseerd door Détect Milieu Services BV en/ of ACMAA Laboratoria BV, welke hiertoe RvA testen geaccrediteerd zijn. Analyseresultaten van de monsters zijn als bijlage bij dit rapport gevoegd.

Het materiaal kan worden bemonsterd door middel van:

- ✓ Punttang / pincet
- ✓ Kniptang / schaar / mes
- ✓ Spatel / kwast
- ✓ Kurkboor
- ✓ Tape

Wanneer op een andere manier blijkt dat het materiaal asbesthoudend en of asbestverdacht is maar geen monster van het materiaal kan worden genomen (bijvoorbeeld door hoogte, pakkingen), dan is dit aangegeven met visueel asbestverdacht materiaal.

Klasse indeling t.b.v. de verwijdering

Op 02-12-2016 heeft de staatssecretaris van Sociale zaken de wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit vastgesteld en met ingang van 01-01-2017 van kracht verklaard.

Reden voor deze nieuwe regeling is Europese regelgeving waarin is bepaald dat lidstaten met een risicogericht asbestbeleid moeten komen. In deze wijziging van het Arbeidsomstandighedenbeleid (348) is het verwijderen van asbest in 3 klassen verdeeld. In de asbestinventarisatie dient het gecertificeerde onderzoeksbureau elke aangetroffen asbestbron in een klasse in te delen. In de wetgeving zijn 3 verschillende klassen benoemd die grofweg onder te verdelen zijn in:

Type Asbest	Risicoklasse 1	Risicoklasse 2	Risicoklasse 2A
Chrysotiel	< 2.000 vezels/m^3	≥ 2.000 vezels/m^3	-
Amfibool	< 2.000 vezels/m^3	-	≥ 2.000 vezels/m^3
Chrysotiel + Amfibool	< 2.000 vezels/m^3	≥ 2.000 (Amfibool < 2.000 vezels/m^3)	≥ 2.000 (Amfibool > 2.000 vezels/m^3)
Vrijgave conform NEN2990	Visuele inspectie	Visuele inspectie + luchtmeting (2 uurs meting)	Visuele inspectie + kleefmonstername (SEM) luchtmeting (4 uurs meeting SEM)

SMA-rt
Het bepalen van de risico klasse vindt plaats aan de hand van het door TNO ontwikkelde programma SMA-rt.
In SMA-rt wordt de risicoklasse medebepaald door de verwijdering methode. Voor een overzicht van afwijkende saneringsmethoden wordt verwezen naar SMA-rt

1. INLEIDING

Conform het Arbeidsomstandighedenbesluit [lit.1]dient voor de bepaling van de risicoklasse gebruik te worden gemaakt van asbestvezelconcentratiemetingen in de adem zone.
Daarnaast is het mogelijk om op basis van een geautomatiseerd databestand de risicoklasse te bepalen.
Een dergelijk risicoclassificatiesysteem dient aan bepaalde eisen te voldoen om te kunnen garanderen dat de risicoklasse overeenkomt met de asbestvezelconcentratie in de adem zone van werknemers tijdens de activiteiten.

1.1. Eisen risicoclassificatiesysteem

Het risicoclassificatiesysteem dient te voldoen aan het onderstaande pakket van eisen:

- Het te gebruiken systeem voor de risicoclassificatie van werkzaamheden met asbest dient in overeenstemming te zijn met het besluit van 02-12-2016, tot wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit houdende regels met betrekking tot blootstelling van werknemers aan de risico's van asbest (Staatsblad 67085, 2016).
  - Het systeem dient rekening te houden met drie afzonderlijke risicoklassen:
    Risicoklasse 1: Tijdens de werkzaamheden is de concentratie van chrysotiele asbestvezels in de ademzone van de betreffende werknemer(s) kleiner dan 2.000 vezel/m³ en de concentratie van amfibole asbestvezels in de ademzone van de betreffende werknemer(s) kleiner dan 2.000 vezels/m³
    Risicoklasse 2: Tijdens de werkzaamheden is de concentratie van chrysotiele asbestvezels in de ademzone van de betreffende werknemer(s) meer dan 2.000 vezel/m³ en / of de concentratie van amfibole asbestvezels in de ademzone van de betreffende werknemer(s) minder dan 2000 vezels/m³
    Risicoklasse 2A: Tijdens de werkzaamheden is de amfibole asbestvezelconcentratie (in de ademzone van de betreffende werknemer(s) hoger dan 2.000 vezels/m³. Het te gebruiken systeem dient te zijn gebaseerd op (een database bestaande uit) asbestvezel concentratiemetingen in de adem zone. Conform het Arbeidsomstandighedenbesluit is aan deze drie risicoklassen (onderstaande tabel) een eigen specifiek veiligheidsregime gekoppeld.

Risicoklasse	Beschrijving van de belangrijkste kenmerken	
1	Licht regime, vergelijkbaar met de oude 'vrijstellingsregelingen'	**Art. 4.44**
2	Standaardregime	**Art. 4.48**
2A	Wanneer sprake is van de concentraties asbestvezels als omschreven in de artikelen 4.46 en 4.53a van het besluit.	**Art. 4.53c**

- Het systeem dient robuust te zijn, waarbij kleine verschillen in de werkmethodiek geen invloed hebben op de risicoklasse.
- Het systeem dient eenduidig te zijn, waarbij de uitslag van het systeem niet kan worden beïnvloed door persoonsafhankelijke factoren (interpretatieverschillen).
- Het systeem dient actualiseer baar te zijn, waarbij de mogelijkheid bestaat om nieuwe specifieke producten, activiteiten en omstandigheden toe te voegen.
- Het systeem dient bij het niet voorkomen van bepaalde specifieke producten, activiteiten en/of omstandigheden de zwaarste risicoklasse te genereren op basis van de hechtgebondenheid van het asbesthoudende product.

- Het systeem dient te beschikken over een duidelijke registratie- en autorisatiestructuur ten behoeve van gebruikers.
- Het systeem dient te beschikken over een procedure voor vragen van gebruikers, toevoegingen nieuwe combinaties “productieactiviteitomstandigheden” en aanpassingen van bugs en andere onvolkomenheden (beheerfunctie en helpdeskfunctie)

Overzicht van asbestbron(nen) incl. foto/SMA-rt

Monster: M= materiaalmonster K= kleefmonster L= luchtmonster / meting
Aanbevolen methode van verwijdering (zie bijlage van SMART)

Bron	**1**
Certificaatnummer	17.010488/0
Resultaat	10-15 % Chrysotiel (witte asbest) Hechtgebondenheid ja
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Monster	M1
Bron naam	Ventilatiekokers
Hoeveelheid	1 x 10 stuk(s)
Plaats / ruimte	Kleedkamers/MK/Archief
Bereikbaarheid	Goed bereikbaar
Bevestiging	Geklemd
Hoedanigheid	Licht beschadigd of verweerd (hechtgebonden)
Technische installatie	Nee
Asbesthoudend	Asbesthoudend
Risicoklasse	2
Sanering type	Containment
Aanbeveling	Saneren voorafgaand destructief renovatie en of totaal sloop.
Opmerkingen	

Foto 1 | Foto voor bron Ventilatiekokers

Foto 2 | Foto voor bron Ventilatiekokers

Foto 3 | Foto voor bron Ventilatiekokers

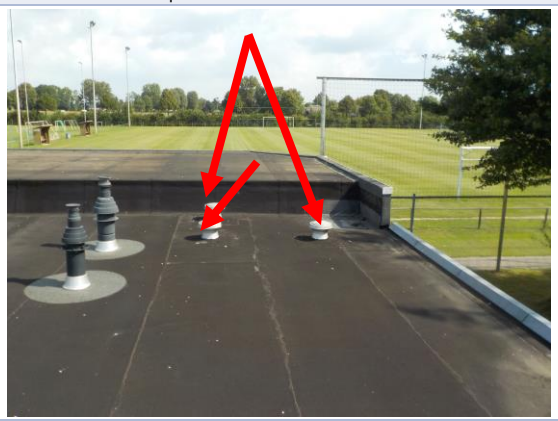

Foto 4 | Foto voor bron Ventilatiekokers

Foto 5 | Foto voor bron Ventilatiekokers	Foto 6 | Foto voor bron Ventilatiekokers

Bron	**2**
Certificaatnummer	17.010488/0
Resultaat	10-15 % Chrysotiel (witte asbest) Hechtgebondenheid ja
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Monster	M2
Bron naam	Vensterbank
Hoeveelheid	1 x 5 stuk(s)
Plaats / ruimte	Kleedkamers/MK/Archief
Bereikbaarheid	Goed bereikbaar
Bevestiging	In specie
Hoedanigheid	Licht beschadigd of verweerd (hechtgebonden)
Technische installatie	Nee
Asbesthoudend	Asbesthoudend
Risicoklasse	2
Sanering type	Containment
Aanbeveling	Saneren voorafgaand destructief renovatie en of totaal sloop.
Opmerkingen	

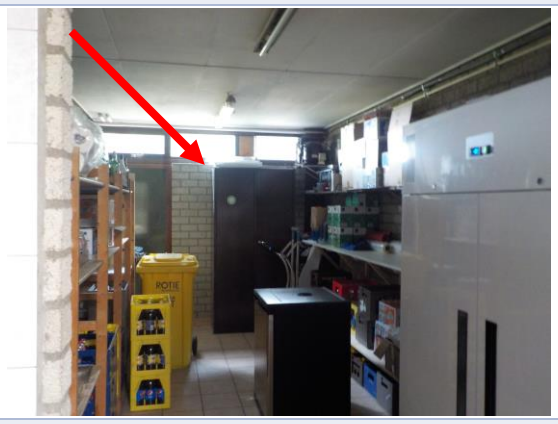

Foto 7 | Foto voor bron Vensterbank

Foto 8 | Foto voor bron Vensterbank

Foto 9 | Foto voor bron Vensterbank

Foto 10 | Foto voor bron Vensterbank

Foto 11 | Foto voor bron Vensterbank	

Bron	**3**
Certificaatnummer	17.010488/0
Resultaat	10-15 % Chrysotiel (witte asbest) Hechtgebondenheid ja
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Monster	M3
Bron naam	Golfplaten inclusief hulpstukken
Hoeveelheid	1 x 164 m^2
Plaats / ruimte	Opslagschuur
Bereikbaarheid	Goed bereikbaar
Bevestiging	Met schroeven
Hoedanigheid	Licht beschadigd of verweerd (hechtgebonden)
Technische installatie	Nee
Asbesthoudend	Asbesthoudend
Risicoklasse	2
Sanering type	Containment
Aanbeveling	Saneren voorafgaand destructief renovatie en of totaal sloop.
Opmerkingen	

Foto 12 | Foto voor bron Golfplaten inclusief hulpstukken

Foto 13 | Foto voor bron Golfplaten inclusief hulpstukken

Foto 14 | Foto voor bron Golfplaten inclusief hulpstukken

Overzicht van niet asbesthoudende toepassing(en) incl. foto

Bron	**4**
Bron naam	Bitumen dakbedekking
Plaats / ruimte	Opslagschuur
Asbesthoudend	Niet asbesthoudend
Opmerkingen	
Foto 15 | Foto voor bron Bitumen dakbedekking	Foto 16 | Foto voor bron Bitumen dakbedekking

Bron	**5**
Bron naam	Enkele beglazingskit
Plaats / ruimte	Buitengevels
Asbesthoudend	Niet asbesthoudend
Opmerkingen	

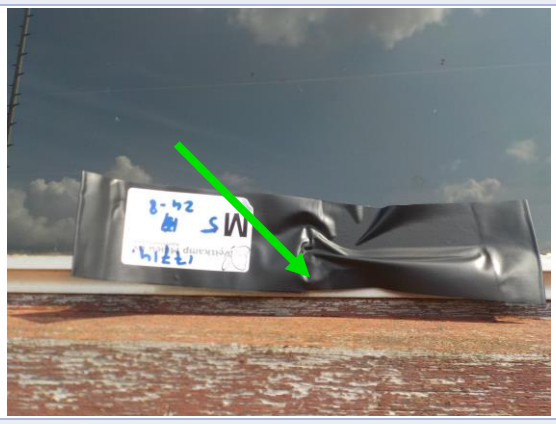

Foto 17 | Foto voor bron Enkele beglazingskit

Foto 18 | Foto voor bron Enkele beglazingskit

Foto 19 | Foto voor bron Enkele beglazingskit

Bijlage SMA-rt

SMART Risicoclassificatie

Aangemaakt op 09 september 2017 om 11h56 (953991)

Veltkamp Milieu BV **SCA-code: 01-D010014.01**

Deze risicoclassificatie maakt onverbrekelijk onderdeel uit van het asbestinventarisatierapport [01-D010014.01-17714]; het inventarisatiebureau verklaart dat de invoer geheel overeenkomt met de werkelijke bronsituatie.

Stichting Certificatie Asbest
Ascert

Identificatie

Adres	Sportlaantje 2, 6616BD Hernen
Projectcode	17714
Projectnaam	Sportkantine inclusief opslagruimte
Broncode	M1
Bronnaam	Asbestcement buizen en kanalen

Feiten

Productspecificatie	Asbestcement buizen en kanalen
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Hoeveelheid asbest	10 stuks
Percentage Chrysotiel	10 - 15 %
Percentage Amfibool asbest	< 0.1 % (niet aantoonbaar)
Analysecertificaatnummer	17.010488/0

Situatie

Bevestiging	Geklemd
Binnen / buiten	Binnen
Beschadiging	Licht
Verweerdheid	Licht

Verwijdering

Handeling	Overig (als geheel verwijderen niet mogelijk is)

Risicoclassificatie

Risicoklasse	2
Gebruikte versie classificatiemodel	SMART 2.2.03052017 (ingangsdatum 03-05-2017)

Werkplanelementen

Containment RK2

Voorafgaand aan de werkzaamheden dient een containment te worden ingericht conform het certificatieschema.

Het gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijf dat de asbestverwijderingswerkzaamheden uitvoert, dient de best bestaande technieken toe te passen. Er dienen bronmaatregelen genomen te worden om vezelemissie te voorkomen. Deze maatregelen dienen in een werkplan, opgesteld conform het certificatieschema, te worden opgenomen.

Tijdens de werkzaamheden dient een volgelaatsmasker P3 met aangeblazen lucht te worden gedragen.

Er dient een eindcontrole door een RvA geaccrediteerde (ISO 17020) inspectie-instelling volgens NEN 2990, onderdeel visuele inspectie en onderdeel luchtmetingen, te worden uitgevoerd.

(953991)

SMART Risicoclassificatie

Aangemaakt op 09 september 2017 om 11h56 (953992)

Veltkamp Milieu BV **SCA-code: 01-D010014.01**

Deze risicoclassificatie maakt onverbrekelijk onderdeel uit van het asbestinventarisatierapport [01-D010014.01-17714]; het inventarisatiebureau verklaart dat de invoer geheel overeenkomt met de werkelijke bronsituatie.

Stichting Certificatie Asbest
Ascert

Identificatie

Adres	Sportlaantje 2, 6616BD Hernen
Projectcode	17714
Projectnaam	Sportkantine inclusief opslagruimte
Broncode	M2
Bronnaam	Asbestcement vlakke plaat

Feiten

Productspecificatie	Asbestcement vlakke plaat
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Hoeveelheid asbest	5 stuks
Percentage Chrysotiel	10 - 15 %
Percentage Amfibool asbest	< 0.1 % (niet aantoonbaar)
Analysecertificaatnummer	17.010488/0

Situatie

Bevestiging	In specie gezet
Binnen / buiten	Binnen
Beschadiging	Licht
Verweerdheid	Licht

Verwijdering

Handeling	Overig (als geheel verwijderen niet mogelijk is)

Risicoclassificatie

Risicoklasse	2
Gebruikte versie classificatiemodel	SMART 2.2.03052017 (ingangsdatum 03-05-2017)

Werkplanelementen

Containment RK2

Voorafgaand aan de werkzaamheden dient een containment te worden ingericht conform het certificatieschema.

Het gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijf dat de asbestverwijderingswerkzaamheden uitvoert, dient de best bestaande technieken toe te passen. Er dienen bronmaatregelen genomen te worden om vezelemissie te voorkomen. Deze maatregelen dienen in een werkplan, opgesteld conform het certificatieschema, te worden opgenomen.

Tijdens de werkzaamheden dient een volgelaatsmasker P3 met aangeblazen lucht te worden gedragen.

Er dient een eindcontrole door een RvA geaccrediteerde (ISO 17020) inspectie-instelling volgens NEN 2990, onderdeel visuele inspectie en onderdeel luchtmetingen, te worden uitgevoerd.

(953992)

Veltkamp Milieu bv
Asbestinventarisatie

SMART Risicoclassificatie

Aangemaakt op 09 september 2017 om 11h56 (953993)

Veltkamp Milieu BV **SCA-code: 01-D010014.01**

Deze risicoclassificatie maakt onverbrekelijk onderdeel uit van het asbestinventarisatierapport [01-D010014.01-17714]; het inventarisatiebureau verklaart dat de invoer geheel overeenkomt met de werkelijke bronsituatie.

Stichting Certificatie Asbest
Ascert

Identificatie

Adres	Sportlaantje 2, 6616BD Hernen
Projectcode	17714
Projectnaam	Sportkantine inclusief opslagruimte
Broncode	M3
Bronnaam	Asbestcement golfplaat incusief hulpstukken

Feiten

Productspecificatie	Asbestcement golfplaat
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Hoeveelheid asbest	164 m^2
Percentage Chrysotiel	10 - 15 %
Percentage Amfibool asbest	< 0.1 % (niet aantoonbaar)
Analysecertificaatnummer	17.010488/0

Situatie

Bevestiging	Geschroefd
Binnen / buiten	Buiten
Beschadiging	Licht
Verweerdheid	Licht

Verwijdering

Handeling	Overig (als geheel verwijderen niet mogelijk is)

Risicoclassificatie

Risicoklasse	2
Gebruikte versie classificatiemodel	SMART 2.2.03052017 (ingangsdatum 03-05-2017)

Werkplanelementen

Openlucht RK2

Het werkgebied dient afgezet/gemarkeerd te worden.

Het gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijf dat de asbestverwijderingswerkzaamheden uitvoert, dient de best bestaande technieken toe te passen. Er dienen bronmaatregelen genomen te worden om vezelemissie te voorkomen. Deze maatregelen dienen in een werkplan, opgesteld conform het certificatieschema, te worden opgenomen.

Tijdens de werkzaamheden dient een volgelaatsmasker P3 met aangeblazen lucht te worden gedragen.

Er dient een eindcontrole door een RvA geaccrediteerde (ISO 17020) inspectie-instelling volgens NEN 2990, onderdeel visuele inspectie, te worden uitgevoerd.

(953993)

Veltkamp Milieu bv
Asbestinventarisatie

Analyse certificaat

Détect
Milieu Services B.V.

Bezoekadres:
Koperstraat 2 2718 RE Zoetermeer
Postadres:
Postbus 670 2700 AR Zoetermeer
Tel: 079 – 3600 600
info@detectbv.nl| www.detectbv.nl

Analyserapport asbestidentificatie

Conform NEN 5896 met Stereo- en Polarisatiemicroscoop

Opdrachtgever	:	Veltkamp Milieu BV Flierveldsweg 26 7554 SP Hengelo Nederland
Referentie opdrachtgever	:	17714
Onze referentie	:	17.010488/0
Monsterneming door	:	A. Zweverink
Totaal aantal monsters	:	5
Pagina's	:	1
Locatie monsterneming	:	
Adres	:	Sportlaantje 2 Hernen
Datum monsterneming	:	28-8-2017
Datum ontvangst	:	28-8-2017
Datum analyse	:	28-8-2017

Analyseresultaten

M	ID	Referentie	Materiaal	Resultaat (% m/m)	HB
1	M1	Kleedkamers/MK/Archief - Ventilatiekokers	Ac materiaal	10-15 Chrysotiel	ja
2	M2	Kleedkamers/MK/Archief - Vensterbank	Ac materiaal	10-15 Chrysotiel	ja
3	M3	Opslagschuur - Golfplaten inclusief hulpstukken	Golfplaat	10-15 Chrysotiel	ja
4	M4	Opslagschuur - Bitumen dakbedekking	Bitumen	n.a.	n.v.t.
5	M5	Buitengevels - Enkele beglazingskit	Kit	n.a.	n.v.t.

CHR = Chrysotiel ACT = Actinoliet n.a. = (Asbest) niet aantoonbaar (<0,1%) + = Asbest aangetoond (indicatief)
AMO = Amosiet ANT = Anthofylliet n.v.t. = Niet van toepassing HB = Hecht gebonden
CRO = Crocidoliet TRE = Tremoliet % (m/m) = Gewichtspercentage M = Monsternummer laboratorium
Gewichtspercentages % (m/m) <0,1 / 0,1-2 / 2-5 / 5-10 / 10-15 / 15-30 / 30-60 / >60. ID = Monsternummer klant
De analyse is uitgevoerd conform NEN 5896 (laatste versie). Détect Milieu Services B.V. is voor deze verrichting geaccrediteerd door de RvA (www.rva.nl) onder nummer L 548. Het analyseresultaat heeft alleen betrekking op het onderzochte monster. Détect Milieu Services B.V. draagt geen enkele verantwoording voor de herkomst en representativiteit van aangeleverde monsters. Dit rapport mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

Opmerkingen:

Détect Milieu Services B.V.	**Datum**	28-8-2017
	Laborant	Lanky Cordero
	Autorisatie	Lanky Cordero

Tekening legenda en tekening(en)

BRON / MATERIAAL	SYMBOOL
M1- BUIS	
M2- VLAKKE PLAAT	
M3- GOLFPLAAT INCLUSIEF HULPSTUKKEN	
M4-BITUMEN	
M5-KIT	
NIET ONDERZOCHTE RUIMTEN, BEHOORT NIET TOT DE OPDRACHT	
NIET ASBESTHOUDENDE BRON (BEMONSTERD)	
RAPPORT NR. 17714	

Veltkamp Milieu bv
Asbestinventarisatie

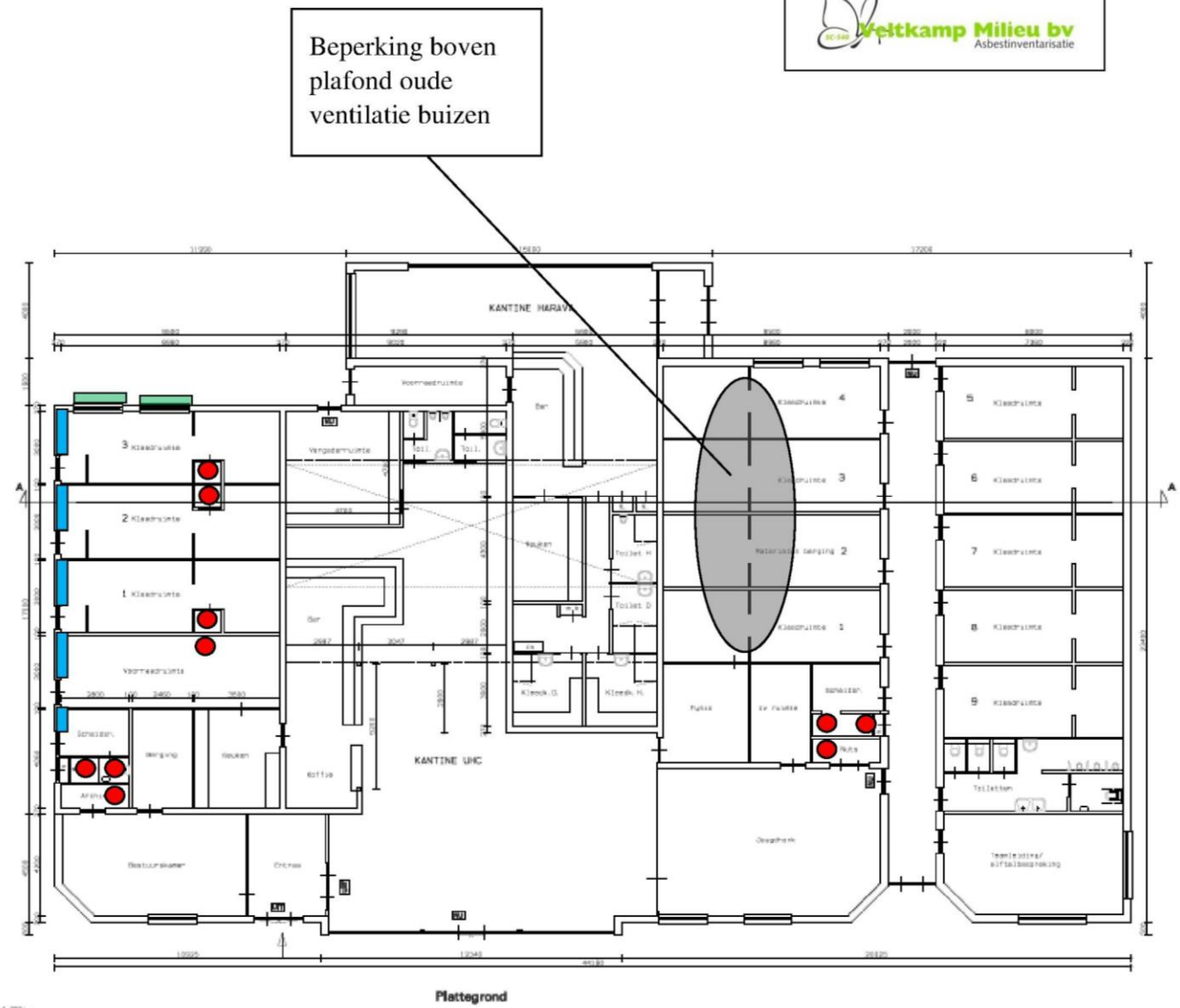

Plattegrond

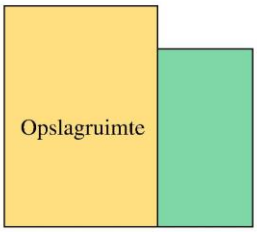
Opslagruimte

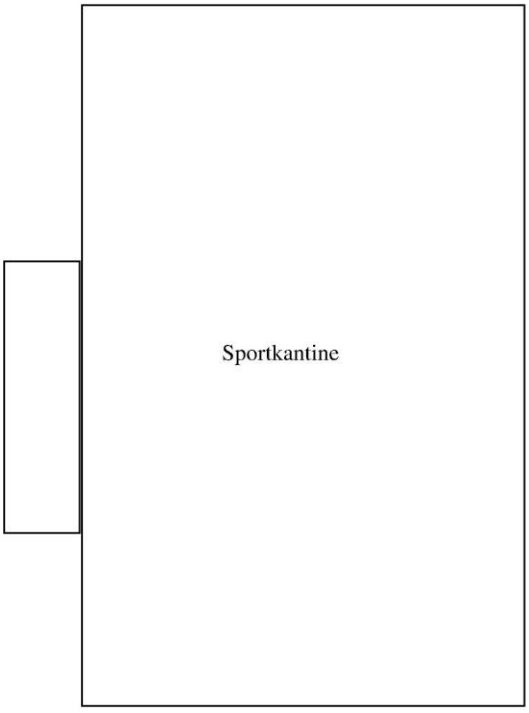
Sportkantine

Wet en regelgeving

1. Algemeen

Asbestverwijdering is onderhevig aan een gemeentelijke sloopmelding. Aan de sloopmelding ligt een asbestinventarisatierapport ten grondslag. Wie kan een sloopmelding aanvragen en wordt daarmee de houder van de sloopmelding?

1. De eigenaar van een bouwwerk;
2. Namens de eigenaar van het bouwwerk: adviesbureau;
3. Gebruiker van een bouwwerk.

Toelichting:

1. De houder van de sloopmelding blijft voor de gemeente verantwoordelijk en aanspreekpunt voor de rapportage als sanering. Is het niet volledig en dus niet geschikt voor afgifte sloopmelding, dan spreekt de gemeente de aanvrager van de sloopmelding aan. Deze spreekt vervolgens het onderzoeksbureau aan. Dit geldt eveneens voor de asbestverwijdering.
2. Als gewerkt wordt in strijd met de voorschriften, spreekt de gemeente de houder van de sloopmelding in eerste instantie aan, in tweede instantie de asbest saneerder.
3. De onder de punten 1 t/m 3 genoemde personen kunnen opdrachtgever zijn voor zowel de Asbestinventarisatie, de asbestverwijdering, als de eindbeoordeling. Hij hoeft niet per se opdrachtgever te zijn voor de eindbeoordeling. Dit kan hij overlaten aan het verwijderingbedrijf, het geen ook logisch is.

De opdrachtgever is degene die:

1. De opdracht tot inventarisatie verleent aan een bedrijf dat in het bezit is van een geldig certificaat voor asbestinventarisatie;
2. De sloopmelding bij de Gemeente aanvraagt, implicerende de melding voor het voornemen tot slopen/ verwijderen;
3. De opdracht tot de eindbeoordeling van de uitgevoerde asbestverwijdering verleent aan een laboratorium c.q. inspectie-instelling dat/die daarvoor is geaccrediteerd;
4. De opdracht tot de asbestverwijdering verleent aan een asbestverwijderingsbedrijf dat in het bezit is van een geldig certificaat voor asbestverwijdering;
5. De Gemeente minimaal één week vóór uitvoering op de hoogte stelt van de juiste uitvoeringsdata en -tijdstippen;
6. De stortbon en het vrijgavebewijs van het asbestverwijderingsbedrijf ontvangt;
7. De Gemeente uiterlijk binnen twee weken na uitvoering een afschrift stuurt van de resultaten van de eindbeoordeling;
8. De facturen voor de verleende diensten (1 t/m 4) ontvangt en betaalt.

De opdrachtgever kan de zaken genoemd onder 1, 2, 3, 5 en 7 delegeren aan bijvoorbeeld het asbest verwijderingbedrijf, doch blijft verantwoordelijk voor de aanwezigheid van de juiste papieren (inventarisatierapport en omgevingsvergunning) op het werk.

2. Asbestverwijderingsbesluit 2005

De verantwoordelijkheid van de opdrachtgever voor de juiste papieren (inventarisatierapport en omgevingsvergunning) op het werk vindt zijn wettelijke basis in Par. 2, Artikel 3 en 5 en Par. 4, Artikel 10 van het Asbestverwijderingsbesluit 2005.

De door de opdrachtgever in te schakelen bedrijven voor asbestinventarisatie, asbestverwijdering en eindbeoordeling kunnen het werk alleen verrichten, wanneer zij in het bezit zijn van de wettelijk verplichte certificatie, respectievelijk accreditatie, vermeld in art. 4.54a, 4.54d en 4.55a van het Arbobesluit / Asbestverwijderingsbesluit 2005.

Een nadere uitwerking van de wettelijke regels is uitgewerkt in een tweetal certificatieschema's

- ✓ Bijlage XIIIb met voorschriften voor het verwijderen van asbesthoudende materialen.
- ✓ Bijlage XIIIa van de arbeidsomstandighedenregeling met voorschriften voor het inventariseren van aanwezig asbest, asbesthoudende producten en asbestbesmet materiaal of asbestbesmette constructie onderdelen in een bouwwerk of object.

- ✓ **Asbestverwijderingsbesluit 2005** , Stb 704 d.d. 16-12-2005 en Stb 87 d.d. 20-02-2006
- ✓ Paragraaf 2 – Asbestinventarisatie Art. 3-1-b:
- ✓ lid b: degene die geheel of gedeeltelijk doet (laat) afbreken of uit elkaar nemen (= dus de opdrachtgever)**…. beschikt over een asbestinventarisatierapport.**
- ✓ Art. 3-2-b:
- ✓ ook hier wordt weer gesproken over degene die asbest doet (laat) verwijderen (= dus de opdrachtgever)**…. beschikt over een asbestinventarisatierapport**
- ✓ Art. 5
- ✓ Degene die de handelingen van par. 3 doet (laat) verrichten (= dus de opdrachtgever), verstrekt vóórdat de handeling wordt verricht, een afschrift van het inventarisatierapport aan degene die de handeling verricht (= dus het asbestverwijderingsbedrijf).
- ✓ **Conclusie:**
- ✓ Art. 3 en 5 zijn heel duidelijk:
- ✓ De opdrachtgever beschikt over een inventarisatierapport en geeft een afschrift van dat rapport aan degene die het asbest verwijdert.
- ✓ Hoe de opdrachtgever aan dat rapport komt, staat niet vermeld. Hij moet er gewoon over beschikken, dus het zelf regelen.
- ✓ Zie ook art. 4.54a-1 t/m 5 en 4.54d-5 (toevoeging aan Arbo-besluit)
- ✓ Aanvulling Arbeidsomstandighedenbesluit
- ✓ Artikel 4.54a. Asbestinventarisatie
- ✓ 1. Voordat een handeling als bedoeld in artikel 4.54, eerste lid, onderdeel a, b of d, wordt aangevangen, wordt de aanwezigheid van asbest of asbesthoudende
- ✓ producten dan wel crocidoliet of crocidoliethoudende producten volledig geïnventariseerd en worden de resultaten hiervan opgenomen in een inventarisatierapport.
- ✓ 2. Het eerste lid is van toepassing indien werknemers worden of kunnen worden blootgesteld aan asbest of asbesthoudende producten dan wel crocidoliet of crocidoliethoudende producten.
- ✓ 3. De inventarisatie en het inventarisatierapport, bedoeld in het eerste lid, worden uitgevoerd, onderscheidenlijk opgesteld, door een bedrijf dat in het bezit is van een certificaat voor asbestinventarisatie dat is afgegeven door Onze Minister of een certificerende instelling.
- ✓ 4. Een afschrift van het inventarisatierapport wordt verstrekt aan het bedrijf, bedoeld in artikel 4.54d, eerste lid, die de handeling, bedoeld in artikel 4.54, eerste lid, onderdeel a, b, of d, verricht.
- ✓ 5. Het certificaat of een afschrift daarvan is op de arbeidsplaats aanwezig en wordt desgevraagd getoond aan een ambtenaar als bedoeld in artikel 24 van de wet.
- ✓ Artikel 4.54d. Asbestverwijdering
- ✓ 1. De handelingen, bedoeld in artikel 4.54, eerste lid, met uitzondering van de handelingen, bedoeld in artikel 4.54b, onderdeel b tot en met i, worden verricht volgens een vooraf opgesteld werkplan als bedoeld in artikel 4.55 door een bedrijf dat in het bezit is van een certificaat voor asbestverwijdering, dat is afgegeven door Onze Minister of een certificerende instelling.

- ✓ 2. Bij een bedrijf als bedoeld in het eerste lid is in ieder geval een persoon als bedoeld in het derde lid werkzaam.
- ✓ 3. De handelingen, bedoeld in het eerste lid, worden verricht door of onder voortdurend toezicht van een persoon die in het bezit is van een certificaat van vakbekwaamheid voor het toezicht houden op het verwijderen van asbest en crocidoliet, dat is afgegeven door Onze Minister of een certificerende instelling.
- ✓ 4. Voor zover de handelingen, bedoeld in het eerste lid, mede worden verricht door een andere persoon dan de persoon, bedoeld in het derde lid, is deze andere persoon in het bezit van een certificaat van vakbekwaamheid voor het verwijderen van asbest en crocidoliet, dat is afgegeven door Onze Minister of een certificerende instelling.
- ✓ 5. Voordat wordt aangevangen met de handelingen, bedoeld in het eerste lid, is het bedrijf, bedoeld in het eerste lid, in het bezit van een afschrift van een inventarisatierapport als bedoeld in artikel 4.54a, eerste lid.
- ✓ 6. De certificaten, bedoeld in het eerste, derde en vierde lid, of afschriften daarvan en een afschrift van het inventarisatierapport, bedoeld in artikel 4.54a, eerste lid, zijn op de arbeidsplaats aanwezig en worden desgevraagd getoond aan een ambtenaar als bedoeld in artikel 24 van de wet.
- ✓ Par. 4 - Bouwwerken
- ✓ Art. 10:
- ✓ Het is verboden om een bouwwerk te slopen zonder of in afwijking van de vergunning van B&W. Bij een aanvraag om een sloopvergunning moet een inventarisatierapport worden overlegd (10j). De houder van de sloopvergunning moet een afschrift van die vergunning ter hand stellen aan het bedrijf dat de sloop uitvoert.

Bijlagen

- Plattegrond
- DIA certificaat
- Procescertificaat

Plattegrond

DIA Certificaat

IBEX
IBEX CERTIFICATIE

ASCERT PERSOONSCERTIFICAAT

DESKUNDIG INVENTARISEERDER ASBEST

Dit ASCERT Certificaat van vakbekwaamheid DIA is op basis van het certificatieschema DIA SC-560 2011 versie 2 conform het IBEX Certificatie Reglement voor Persoonscertificatie uitgave maart 2012 afgegeven door IBEX Certificatie.

IBEX Certificatie verklaart dat de certificaathouder voldoet aan de eisen ten aanzien van het vakbekwaamheidprofiel voor Deskundig Inventariseerder Asbest (DIA) vastgesteld in bovengenoemd certificatieschema.

Namens IBEX Certificatie

Certificatiemanager
M.C.J.L. Versteegt-Siebes

GEGEVENS CERTIFICAATHOUDER

• naam	A.G.J. Veltkamp
• BSN	137682050
• geboortedatum	14 november 1977
• geboorteplaats	Hengelo
• Woonplaats	Hengelo
• Ascert-code	51E-190115-410721
• examendatum	16 januari 2015
• certificatiedatum	19 januari 2015
• geldig tot	17 januari 2018

Stichting Certificatie Asbest
Ascert

IBEX bv
Ptolemaeuslaan 900
3528 BV Utrecht
Tel: 030 - 234 56 01
Fax: 030 - 234 56 02
info@ibex.nl

Dit certificaat bestaat uit twee bladzijden
Nadruk verboden

IBEX bv is door de minister van SZW aangewezen als CKI
conform de aanwijzingsbeschikking met kenmerk 2014-0000050020; d.d. 01-02-2014

IBEX Certificatie is een handelsnaam van IBEX bv

IBEX bv is ingeschreven bij de kamer van Koophandel voor Midden Nederland onder nummer 39060046

TÜV NORD
TÜV Nederland QA B.V.
SC-540

Veltkamp Milieu bv
Asbestinventarisatie

IBEX
IBEX CERTIFICATIE

ASCERT PERSOONSCERTIFICAAT

DESKUNDIG INVENTARISEERDER ASBEST

Dit ASCERT Certificaat van vakbekwaamheid DIA is op basis van het certificatieschema DIA SC-560 2011 versie 2 conform het IBEX Certificatie Reglement voor Persoonscertificatie uitgave maart 2012 afgegeven door IBEX Certificatie.

IBEX Certificatie verklaart dat de certificaathouder voldoet aan de eisen ten aanzien van het vakbekwaamheidprofiel voor Deskundig Inventariseerder Asbest (DIA) vastgesteld in bovengenoemd certificatieschema.

Namens IBEX Certificatie

Certificatiemanager
M.C.J.L. Versteegt-Siebes

GEGEVENS CERTIFICAATHOUDER

naam	E. Wouters
BSN	177351834
geboortedatum	03 juli 1973
geboorteplaats	Maarssen
Woonplaats	Borne
Ascert-code	51E-260216-410931
examendatum	18 januari 2016
certificatiedatum	26 februari 2016
geldig tot	26 februari 2019

Stichting Certificatie Asbest
Ascert

IBEX bv
Nevelgaarde 50
3436 ZZ Nieuwegein
Tel: 088 - 998 30 34
info@ibex.nl

Dit certificaat bestaat uit twee bladzijden
Nadruk verboden

IBEX bv is door de minister van SZW aangewezen als CKI
conform de aanwijzingsbeschikking met kenmerk 2014-0000050020; d.d. 01-02-2014

IBEX Certificatie is een handelsnaam van IBEX bv

IBEX bv is ingeschreven bij de kamer van Koophandel voor Midden Nederland onder nummer 39060046

TÜV NORD
TÜV Nederland QA B.V.
SC-540

IBEX

IBEX CERTIFICATIE

ASCERT PERSOONSCERTIFICAAT

DESKUNDIG INVENTARISEERDER ASBEST

Dit ASCERT Certificaat van vakbekwaamheid DIA is op basis van het certificatieschema DIA SC-560 2011 versie 2 conform het IBEX Certificatie Reglement voor Persoonscertificatie uitgave maart 2012 afgegeven door IBEX Certificatie.

IBEX Certificatie verklaart dat de certificaathouder voldoet aan de eisen ten aanzien van het vakbekwaamheidprofiel voor Deskundig Inventariseerder Asbest (DIA) vastgesteld in bovengenoemd certificatieschema.

Namens IBEX Certificatie

Certificatiemanager
M.C.A.L. Versteegt-Siebes

GEGEVENS CERTIFICAATHOUDER

• naam	A. Zweverink
• BSN	129000321
• geboortedatum	14 augustus 1969
• geboorteplaats	Laren
• Woonplaats	Lochem
• Ascert-code	51E-260615-410826
• examendatum	27 mei 2015
• certificatiedatum	26 juni 2015
• geldig tot	27 mei 2018

Stichting Certificatie Asbest
Ascert

IBEX bv
Ptolemaeuslaan 900
3528 BV Utrecht
Tel: 030 - 234 56 01
Fax: 030 - 234 56 02
info@ibex.nl

Dit certificaat bestaat uit twee bladzijden
Nadruk verboden

IBEX bv is door de minister van SZW aangewezen als CKI
conform de aanwijzingsbeschikking met kenmerk 2014-0000050020; d.d. 01-02-2014

IBEX Certificatie is een handelsnaam van IBEX bv

IBEX bv is ingeschreven bij de kamer van Koophandel voor Midden Nederland onder nummer 39060046

Procescertificaat

TÜV NEDERLAND

SCA Procescertificaat Asbestinventarisatie

Certificaathouder		
Veltkamp Milieu B.V. Flierveldsweg 26 7554 SP Hengelo (ov) telefoon: 074-3491749 / 06-51269717 telefax: ---	e-mail: info@veltkampmilieu.nl contactpersoon: dhr. A.G.J. Veltkamp Inschrijving KvK: 08148029	Stichting Certificatie Asbest Ascert

Verklaring van uitgifte

Dit procescertificaat is op basis van het SCA-Certificatieschema Procescertificaat Asbestinventarisatie SC-540, conform het actuele certificatiereglement van TÜV Nederland, afgegeven door TÜV Nederland.

In het certificatieschema SC-540, zijn de volgende wettelijke bepalingen verwerkt:

- Arbeidsomstandighedenbesluit artikel 4.54a en 4.54d
- Arbeidsomstandighedenregeling artikel 4.27

TÜV Nederland verklaart dat, het gerechtvaardigd vertrouwen bestaat dat het door de certificaathouder uit te voeren proces van inventariseren van aanwezige asbest, asbesthoudende producten en asbestbesmet materiaal of asbestbesmette constructieonderdelen in een bouwwerk of object, voorafgaand aan het geheel of gedeeltelijk afbreken van bouwwerken en/of objecten, het verwijderen van asbest of het opruimen van asbest van een incident, incl. de oplevering van het inventarisatierapport volgens de eisen van het certificatieschema geschiedt.

Voor TÜV Nederland

Algemeen directeur

Voor de geldigheid van dit procescertificaat wordt verwezen naar het SCA Certificaatregister op www.ascert.nl

Certificatie-instelling			
TÜV Nederland De Waal 21c 5684 PH Best telefoon: 0499-339500 telefax: 0499-339509 e-mail: Info@tuv.nl website: www.tuv.nl		Identificatiecode SZW aanwijzingsbeschikking: 2014-0000016105 TÜV NORD SC 540	- Het CI- certificaatnummer: 13462/5.2 - SCA-code: 01-D010014.**01** - Datum eerste uitgifte: 20-10-2006 - Datum uitgifte: 19-04-2016 - Vervaldatum: 20-10-2017

Dit procescertificaat bestaat uit twee bladzijden.

Nadruk verboden

Blad 1 van 2

Klant tevredenheid formulier

Stichting Schaarweide

17714

In welke mate bent u tevreden over het opgestelde inventarisatie rapport

☐ zeer tevreden ☐ ontevreden ☐ niet van toepassing

☐ tevreden ☐ zeer ontevreden

In welke mate bent u tevreden over het nakomen van de afspraak

☐ zeer tevreden ☐ ontevreden ☐ niet van toepassing

☐ tevreden ☐ zeer ontevreden

In welke mate bent u tevreden over de snelheid van afhandelen van de rapportage

☐ zeer tevreden ☐ ontevreden ☐ niet van toepassing

☐ tevreden ☐ zeer ontevreden

In welke mate bent u tevreden over de geleverde kwaliteit

☐ zeer tevreden ☐ ontevreden ☐ niet van toepassing

☐ tevreden ☐ zeer ontevreden

In welke mate bent u tevreden over de informatieverstrekking

☐ zeer tevreden ☐ ontevreden ☐ niet van toepassing

☐ tevreden ☐ zeer ontevreden

In welke mate bent u tevreden over ons personeel

☐ zeer tevreden ☐ ontevreden ☐ niet van toepassing

☐ tevreden ☐ zeer ontevreden

Heeft u nog op en-of aanmerkingen of eventuele suggesties:

Dit formulier graag per E-mail naar Info@veltkampmilieu.nl

RAPPORTAGE

De Zandloper | De Mijlpaal
Bergharen | Hernen

Projectnummer : 23989

Opdrachtgever :

Gemeente Wijchen
Postbus 9000
6600 HA WIJCHEN

Datum : 07-12-2018
Status : DEFINITIEF

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 3
2 OPDRACHTOMSCHRIJVING 3
3 PLAN VAN AANPAK 4
3.1 SESSIES 4
3.2 TUSSENTIJDSE RAPPORTAGES 4
4 INVENTARISATIE EISEN EN WENSEN 5
4.1 SESSIE 1 EN 2 5
4.2 SESSIE 3 6
4.3 SESSIE 4 6
5 GEMAAKTE KEUZES EN MOTIVATIE 7
5.1 DE ZANDLOPER 7
5.2 DE MIJLPAAL 7
6 FINANCIEN 8
BIJLAGEN 10

1 INLEIDING

In opdracht van de Leefbaarheidsgroepen Bergharen en Hernen/Leur begeleidt Centraal Bureau Bouwbegeleiding te Arnhem de werkgroepen en de stuurgroep die zijn geformeerd om te komen tot een programma van eisen voor het aanpassen van buurthuizen De Zandloper in Bergharen en De Mijlpaal in Hernen.

2 OPDRACHTOMSCHRIJVING

De opdracht zoals omschreven in de offerte d.d. 06-07-2018, kenmerk 18-2.0039a-pw, luidt als volgt:

Het adviseren en begeleiden van de Gemeente Wijchen en de betrokken werkgroepen bij het opstellen van een functioneel programma van eisen:

- Het adviseren, begeleiden en het inventariseren van eisen en wensen met de aanwezige werkgroepen;
- Afstemmen van de inventarisering met de werkgroepen;
- Het opstellen van een inventarisatierapport, waarin de eisen en wensen van de werkgroepen op een duidelijke wijze zijn opgenomen;
- Opstellen van het functioneel programma van eisen;
- Vertalen van de bestaande inspectierapporten naar een functioneel uitvoeringsplan;
- Opstellen van een overzicht van initiële aanschaf- en investeringskosten;
- Het opstellen van een overzicht van te verwachten exploitatiekosten.

Als uitgangspunt voor het uitwerken van deze opdracht hebben wij de volgende stukken ontvangen:

- Omschrijving advieswerkzaamheden;
- Bouwkundige tekeningen en foto's van de betreffende locaties;
- Visie op sport en bewegen;
- Strategisch plan de Zandloper te Bergharen;
- Strategische Visie Ontmoetingscentrum "De Mijlpaal" 2018-2023.

Locatie van de panden

De Zandloper, De Weem 1, Bergharen

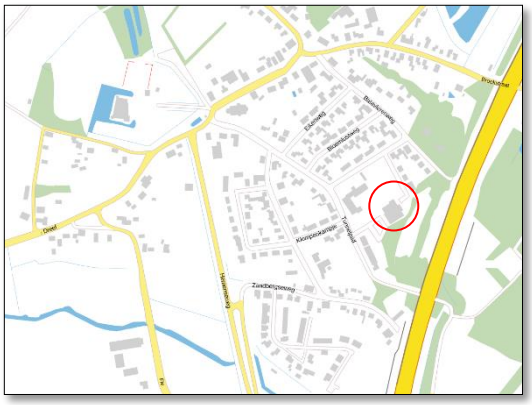

De Mijlpaal, Tunnelpad 3, Hernen

3 PLAN VAN AANPAK

3.1 SESSIES

Er zijn vier sessies georganiseerd om met alle betrokkenen in gesprek te komen, hun wensen te inventariseren en met voortschrijdend inzicht de plannen tot dit eindrapport te brengen.

Voor deze sessies waren uitgenodigd:

- vertegenwoordigers van de leefbaarheidsgroepen Bergharen, Hernen en Leur;
- vertegenwoordigers van de besturen van buurthuis de Mijlpaal, buurthuis de Zandloper en buitensportaccommodatie Schaarweide.

Vanaf het begin heeft Schaarweide (uit monde van Jan Raaijman, de aan ons opgegeven contactpersoon van Schaarweide) laten weten geen interesse te hebben in het bijwonen van de sessies. Zij hadden hun plannen al klaar en zij hadden ook al inzichtelijk wat de kosten daarvan zouden gaan bedragen. Zij willen alleen aanspraak maken op een deel van het budget, zonder hun plannen ook inzichtelijk te maken aan de overige betrokken partijen.

Beide dorpshuizen zouden het op prijs stellen om samen met Stichting Schaarweide, de KBO en beide leefbaarheidsgroepen te komen tot een gemeenschappelijk plan t.a.v. sport en bewegen in de drie dorpen. Zij hechten er echter wel aan te stellen dat beide dorpshuizen afstand nemen van de zogenaamde "Stip op de horizon", beschreven in de visie Sport en Bewegen versie 8, die stelt dat Schaarweide het centrum van alle binnen- en buitensport is of in de toekomst moet worden.

3.2 TUSSENTIJDSE RAPPORTAGES

In elke sessie is de informatie die tot dan toe vergaard is besproken en is gaande de sessie bepaald wat er de volgende sessie zou gaan worden besproken. Alle betrokkenen wisten dan welk huiswerk zij te doen hadden voor de volgende sessie.
Van de sessies zijn geen uitgebreide verslagen gemaakt, maar de uit de sessies voortkomende stukken zijn als uitgangspunt voor de volgende sessies gebruikt.

4 INVENTARISATIE EISEN EN WENSEN

4.1 SESSIE 1 EN 2

Tijdens de eerste twee sessies zijn alle eisen en wensen geïnventariseerd die door de beide besturen van de buurthuizen zijn genoemd. Door beide besturen zijn, voorafgaand aan die sessies, maar ook tijdens het nu doorlopen proces, daarvoor de gebruikers van de buurthuizen gevraagd hun mening te geven en met ideeën en suggesties te komen om de buurthuizen een belangrijkere rol binnen de gemeenschap te laten vervullen, bijvoorbeeld door specifieke doelgroepen een eigen plek te geven en deze daartoe in te richten en/of te faciliteren. Uit de diversiteit aan ideeën blijkt dat er aan alle leeftijdsgroepen is gedacht.

4.1.1 De Zandloper

Het bestuur van de Zandloper heeft onder andere de volgende stukken aangeleverd, waarin behoeften/wensen en ideeën zijn samengevat:

- Bijlage 1 - Zandloper_Bergharen concept strategisch plan V17-4-2018.pdf;
- Bijlage 2 - 180806 brainstormavond 15 mei follow up.pdf.

Hierin zijn zeer veel behoeften/wensen genoemd. Voor een aantal van die behoeften/wensen is het echter niet noodzakelijk om investeringen te doen of (ver)bouwwerkzaamheden uit te voeren.

Ook zijn er een aantal behoeften/wensen die wel investeringen of (ver)bouwwerkzaamheden vereisen, die echter met elkaar samenvallen. Door het slim programmeren en agenderen kunnen zo, met één investering, meerdere doelgroepen tegemoet worden gekomen.

Op basis van die aangeleverde stukken is een overzicht gemaakt van de wensen van de Zandloper, zie Bijlage 3 – inventarisatie wensen de Zandloper.pdf.

Uit alle voorstellen die zijn genoemd zijn de voornaamste en meest ingrijpende zaken gefilterd. Voor de Zandloper zijn dat:

1. het mogelijk vergroten van de gymzaal/evenementenzaal
2. het verbeteren van de verbinding tussen de gymzaal en de Uitloper
3. het op een kwalitatief goed niveau brengen van de bouwkundige en installatietechnische staat van onderhoud van de gymzaal
4. het vervangen van de sporttechnische toestellen en attributen in de gymzaal
5. het specifieker inrichten van lokaal 10 voor meerdere doelgroepen
6. het uitbreiden van de sanitaire voorzieningen

Omdat het vergroten van de gymzaal (en alles dat daar direct verband mee houdt) verreweg de duurste ingreep is, is besloten om het daarvoor voorgestelde plan door te laten rekenen op kosten.

Na de eerste sessie is zeer schetsmatig een opzet gemaakt van hoe het vergroten van de gymzaal op de meest optimale wijze zou kunnen plaatsvinden. Zie bijlage 4 – verbouwplannen De Zandloper.pdf. Hierin zijn 2 varianten schetsmatig weergegeven, waarbij de 2^{e} optie meer mogelijkheden biedt en aan meer behoeften voldoet dan de 1^{e} optie. Die variant is dan ook gecalculeerd.

4.1.2 De Mijlpaal

Het bestuur van de Mijlpaal heeft in de eerste sessie het beeld geschetst van de huidige toestand waarin de Mijlpaal verkeert en welke behoeften en wensen zij hebben. De Strategische Visie 2018-2023 is hierbij besproken, een visie-stuk waarin de Behoeften/wensen en ideeën van De Mijlpaal zijn samengevat. In de tweede sessie werd dat beeld eigenlijk alleen nog maar een keer bevestigd.

Op basis van die genoemde zaken is een overzicht gemaakt van de wensen van de Mijlpaal, zie Bijlage 3 – inventarisatie wensen de Mijlpaal.pdf.

Uit alle voorstellen zijn de voornaamste en meest ingrijpende zaken gefilterd. Voor de Mijlpaal zijn dat:

1. het mogelijk vergroten van de gymzaal om op wedstrijdniveau volleybal te kunnen spelen
2. het op een kwalitatief goed niveau brengen van de bouwkundige en installatietechnische staat van onderhoud van de gymzaal
3. het vervangen van de sporttechnische toestellen en attributen in de gymzaal
4. het weer bruikbaar maken van de tribune door het treffen van voorzieningen
5. het aankleden/inrichten van de ontmoetingsruimte en de vergaderzalen (die van elkaar gescheiden zijn door mobiele wanden)
6. het aanpassen van de bar
7. het vervangen en moderniseren van de verlichtingsinstallatie

Omdat ook hier het vergroten van de gymzaal (en alles dat daar direct verband mee houdt) verreweg de duurste ingreep is, is besloten om het daarvoor voorgestelde plan door te laten rekenen op kosten.

Na de eerste sessie is zeer schetsmatig een opzet gemaakt van hoe het vergroten van de gymzaal op de meest optimale wijze zou kunnen plaatsvinden. Zie bijlage 4 – verbouwplannen De Mijlpaal.pdf. Deze verbouwing is gecalculeerd.

4.2 SESSIE 3

Tijdens de derde sessie werden de begrotingen van de twee verbouwingen gepresenteerd. Zie hiervoor bijlage 5 – Bouwkosten vergroten sporthallen. Direct werd de conclusie getrokken dat het vergroten van beide gymzalen, volgens de eerder voorgestelde schetsen, niet realistisch was.

Daarnaast is gesproken over het maken van de juiste keuzes, het niet op twee locaties willen realiseren van identieke voorzieningen en het verdelen van de te organiseren en huisvesten evenementen. Met name deze evenementen zijn de gelegenheden waarmee de buurthuizen geld kunnen genereren en een positief resultaat kunnen boeken.

Beide besturen waren het met elkaar eens dat het niet zo zou moeten zijn dat als een van beide locaties wordt verbouwd, die locatie alle interessante evenementen kan organiseren en de andere locatie een bepaalde leegloop gaat krijgen. Er werd door beide besturen onderschreven dat eventuele positieve resultaten van georganiseerde evenementen over beide buurhuizen (besturen) verdeeld zouden moeten worden. Er moet gezamenlijk worden opgetrokken, beide buurthuizen moeten profiteren van eventuele investeringen.

Beide besturen zouden zich gaan inzetten om hun achterban mee te krijgen in dit plan, een nauwere samenwerking tussen de besturen van beide buurthuizen. Er moet immers voldoende draagvlak zijn om deze plannen uit te kunnen voeren.

Tijdens het consulteren van de achterban heeft de Zandloper nog een alternatief voorstel ingediend, zie bijlage 6 – Alternatief voorstel de Zandloper.pdf. Hierin wordt de gymzaal niet vergroot, maar wordt er wel een verbouwing rond omheen gerealiseerd om de verbinding tussen binnen (de gymzaal) en buiten (de Uitloper) te verbeteren. Die verbinding is met name van belang bij de grotere evenementen, waarbij de activiteiten zowel binnen als buiten plaatsvinden. Deze variant is ook gecalculeerd. Deze calculatie treft u aan als bijlage 7 – Bouwkosten alternatief De Zandloper.pdf.

4.3 SESSIE 4

In de vierde en laatste sessie is met instemming van beide besturen en de leefbaarheidsgroepen afgesproken welke plannen er in het voorstel namens de buurthuizen zouden worden ingediend.

5 GEMAAKTE KEUZES EN MOTIVATIE

Het proces van besluitvorming, het voeren van overleg met de achterban en de toenadering van beide leefbaarheidsgroepen en beide besturen van de buurthuizen heeft plaatsgevonden in een prettige sfeer. Alle betrokkenen waren het eens met de gemaakte keuzes, die logisch en met redenen omkleed gepresenteerd werden.

5.1 DE ZANDLOPER

Het bestuur van de Zandloper heeft afstand genomen van de wens om een sportzaal te krijgen waarin op wedstrijdniveau volleybal gespeeld kan worden. Als de gymzaal in Hernen die afmetingen krijgt, dan hoeft dat niet ook nog eens in Bergharen.

Voor de Zandloper heeft men de wens om de gymzaal te behouden voor de activiteiten die er nu plaatsvinden, zoals de gymlessen van de school, maar daarnaast wil men een ontsluiting naar buiten, naar de Uitloper toe. Vooral bij grotere evenementen is de verbinding tussen binnen en buiten in het hier gepresenteerde voorstel enorm verbeterd. Die openstelling naar de Uitloper toe houdt wel in dat er binnen in de indeling een en ander moet worden verplaatst, maar daarbij kunnen dan enkele andere knelpunten, zoals het tekort aan sanitaire voorzieningen, meteen aangepakt worden.

Concreet houden de plannen die de Zandloper heeft het volgende in:

1. de gymzaal wordt, inclusief installaties, sportinrichting en vloer, gemoderniseerd. Dit betreft onderhoud dat toch al moet worden uitgevoerd, los van deze nieuwe plannen. Het biedt wel de mogelijkheid om nu in te spelen op actuele thema's en bijvoorbeeld een vloer te kiezen die beter geschikt en bestand is voor gebruik, anders dan sporten alleen. Mogelijk dat dit ook de aanschaf van een beschermvloer uitspaart;
2. de verbouwing conform het alternatief voorstel, dus tot evenementenzaal met opening naar de Uitloper toe, wordt doorgevoerd;
3. lokaal 10 wordt ingedeeld en onderverdeeld om een thuis te bieden aan meerdere doelgroepen.

5.2 DE MIJLPAAL

Het bestuur van de Mijlpaal heeft de wens om een sportzaal te krijgen waarin op wedstrijdniveau volleybal gespeeld kan worden. De leefbaarheid, en dan met name het kunnen beoefenen van deze sport (en andere) binnen de eigen dorpsgrenzen, zonder uit te moeten wijken naar de verder afgelegen grote zalen in de omgeving, telt voor de beide besturen en de leefbaarheidsgroepen zwaar en doorslaggevend in het uitspreken van deze wens.

De betrokkenen zijn zich terdege bewust van het feit dat deze kosten alleen al het budget overschrijden, maar men heeft ook verder gekeken dan de reikwijdte van dit project alleen. De realisatie van een sportzaal met ruime mogelijkheden wordt gezien als een aanzet van de mogelijke/waarschijnlijke ontwikkeling van een MFA (dorpshuis en school) in Hernen. Het bestuur van de Mijlpaal geeft ook aan dat als de gymzaal wordt vergroot tot een sportzaal vanuit de gedachte dat een MFA tegen die sportzaal aan gesitueerd gaat worden, men bereid is concessies te doen in de wensen aan de ontmoetingsruimte, vergaderzalen en bar; die gelden immers voor dat deel van de Mijlpaal dat dan op termijn plaats gaat maken voor een MFA.

Concreet houden de plannen die de Mijlpaal heeft het volgende in:

1. de gymzaal van de Mijlpaal wordt vergroot, opdat er op wedstrijdniveau volleybal gespeeld kan worden;
2. voorzieningen treffen waardoor de tribune weer gebruikt mag worden (door gewijzigde regelgeving mag dat nu niet);

3. het achterstallig onderhoud aan het pand wordt uitgevoerd tot een punt van functionele instandhouding (gezien in het licht van mogelijke vervanging door nieuwbouw in het kader van een MFA);
4. de ontmoetingsruimte/vergaderzalen aanpassen: de akoestiek verbeteren, een meer huiselijke sfeer creëren met aankleding, de verlichting vervangen (armaturen, mogelijke schakelingen) en het aanpassen van de bar.

5.3 TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

Tijdens de sessies werd over de Mijlpaal wel aangesneden dat er mogelijk in de nabije toekomst concretere plannen komen voor een MFA in Hernen. Daarbij zou dan de Mijlpaal betrokken zijn, alsmede de nabijgelegen school. De eventuele aanpassing van de gymzaal van de Mijlpaal zou in dat kader gezien kunnen worden als een 1e fase in de totstandkoming van die MFA.

De rest van het gebouw en de school zouden dan in een 2e fase toegevoegd kunnen worden aan de nieuwe sportzaal.
Dit zal uiteraard in heel goed overleg met de school en kans en kleur moeten gebeuren. Het deel dat school gaat worden zal volledig aan hun eisen en wensen moeten gaan voldoen.

Indien deze 2e fase uitgevoerd gaat worden, zal ook een stuk grond, waar nu de huidige school op staat, vrij gaan komen. De gemeente kan deze grond dan voor woningbouw gaan verkopen en daarmee zullen de kosten voor de aanpassingen voor een groot deel gedekt kunnen gaan worden.

Uiteraard zal ook het deel van het ontmoetingscentrum wel de komende tijd vooruit moeten kunnen en dit is natuurlijk dan wel afhankelijk van de periode die het duurt voordat een 2e fase plaats gaat vinden.

Om een totale begroting te kunnen maken is het daarom wel nodig dat ook de kosten van het energieneutraal maken van het huidige pand en de kosten die op korte termijn hoe dan ook aan de gymzaal (en ontmoetingscentrum) plaats moeten gaan vinden ook goed inzichtelijk gemaakt moeten worden. Worden al deze kosten meegerekend en voor een 2e fase de opbrengst van de verkoop van grond voor woningbouw wordt meegerekend, zou het voor de gemeente wel eens goedkoper kunnen zijn om nieuwbouw neer te zetten dan het huidige in stand te houden.

Omdat die ontwikkeling zich volledig buiten onze opdracht afspeelt, maar wel van doorslaggevend belang kan zijn, adviseren wij om hierin eerst een standpunt in te nemen.

De verwijzing naar de Arcus laten wij buiten beschouwing. Ook dit is geen onderdeel van onze opdracht geweest.

6 FINANCIEN

6.1 INVESTERINGEN

Eerder is al verwezen naar de bijlagen waarin de bouwkosten zijn gecalculeerd.

De aanpassingen aan beide gymzalen drukken een zeer zwaar stempel op de plannen. In het kader van deze overleg-reeks heeft de focus dan ook totaal op die twee aanpassingen gelegen.

De overige aanpassingen, met name het inrichten van lokaal 10 in De Zandloper en de aanpassingen van de ontmoetingsruimte in De Mijlpaal, zijn niet verder in detail uitgewerkt omdat deze aanpassingen qua omvang volledig ondergeschikt zijn aan de hoofdvraag: zullen de gymzalen worden verbouwd? Het aanvankelijke budget van € 500.000 wordt volledig opgesoupeerd, en overschreden, door die verbouwingen, maar zonder die verbouwingen blijft er heel veel budget over (dit is niet gecalculeerd maar kan met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid worden gesteld).

De Zandloper
Voor de Zandloper verwijzen wij naar Bijlage 7 – Bouwkosten alternatief de Zandloper.pdf.

De kosten betreffen het verbouwen/aanbouwen van de ruimten rondom de gymzaal. De gymzaal zelf blijft qua omvang ongewijzigd. Onderhoud aan de gymzaal zelf is buiten beschouwing gelaten, omdat dit niet hoeft worden afgespiegeld tegen het budget.

Kosten verbouwing rondom gymzaal tot evenementenzaal: € 380.378 ex btw en overige uitsluitingen (zie eerste blad bijlage).

De Mijlpaal
Voor de Mijlpaal verwijzen wij naar Bijlage 5 – Bouwkosten vergroten sporthallen.pdf vanaf pagina 6.

De kosten betreffen het verbouwen/vergroten van de gymzaal, waarbij de vrije hoogte in de zaal tot 7 meter wordt verhoogd.
Kosten verbouwing/vergroting gymzaal tot wedstrijdafmetingen: € 810.457 ex btw en overige uitsluitingen (zie pagina 6 bijlage).

6.2 EXPLOITATIEKOSTEN

Voor beide gymzalen geldt dat deze momenteel slecht thermisch geïsoleerd zijn en dat de verwarmingsinstallaties oud zijn. Onderdeel van de voorgestelde verbouwingen is het goed thermisch isoleren van de gymzalen en bij de keuze voor de nieuwe verwarmingsinstallaties zal gekozen worden voor installaties met een hoog rendement, eventueel nog uitgebreid met PV-panelen op het dak en met warmtepompen in plaats van gasgestookte ketels. De verlichting is gedateerd en zou vervangen moeten worden. Door hier led-verlichting toe te passen in plaats van de huidige TL-verlichting zullen ook deze kosten lager in de exploitatie doordrukken.
In deze fase hebben wij nog geen calculatie gemaakt van de exploitatiekosten omdat er nog te veel losse einden zijn. Ook hebben wij nog geen inzicht in de huidige exploitatiekosten.

De Mijlpaal benadrukt dat zij in haar 37-jarig bestaan altijd een sluitende begroting hebben gehad en nooit voor extra geld bij de gemeente hebben aangeklopt. Door duurzame keuzes te maken zal dat in de toekomst ook niet nodig gaan worden.

BIJLAGEN

Bijlage 1
Zandloper_Bergharen concept strategisch plan V17-4-2018.pdf

Bijlage 2
180806 brainstormavond 15 mei follow up.pdf

Bijlage 3
Inventarisatie wensen de Mijlpaal.pdf

Bijlage 3
Inventarisatie wensen de Zandloper.pdf

Bijlage 4
Inventarisatie wensen de Mijlpaal.pdf

Bijlage 4
Inventarisatie wensen de Zandloper.pdf

Bijlage 5
Bouwkosten vergroten sporthallen.pdf

Bijlage 6
Alternatief voorstel de Zandloper.pdf

Bijlage 7
Bouwkosten alternatief de Zandloper.pdf

Bijlage 8
Strategische Visie Ontmoetingscentrum De Mijlpaal 2018-2023.pdf

ZORGELOOS BOUWEN & BEHEREN

Onze experts van de adviesgroep projectadvisering zijn gespecialiseerd in vastgoedonderhoud, aanbesteden & contractvorming, planbeoordeling en bouwkosten.

Eén voor de Zandloper!

= Strategisch plan Zand- en Uitloper Bergharen =

Toekomst
Hoe ziet jouw Zandloper eruit??

Rapporten
- Seinpost
- Vitaliteitsscan DKK
- Visie ‘ MeervoorMekaar’

Betrokkenen
- Inwoners
- Verenigingen & gebruikers
- School & huurders
- Beheerder en vrijwilligers
- Gemeente

Trends
- Minder jongeren & kleinere school
- Meer ouderen
- Veranderende zorg
- Wens flexibel sporten & bewegen

Ontmoetings- en activiteitencentrum voor jong en oud

Schaal
- Individu
- Groep & vereniging
- Grotere evenementen

Leeftijdsgroepen
- Jonge & oudere jeugd
- Chillers
- Middengroep
- Ouderen

Focus
- Vrije activiteiten
- Georganiseerde activiteiten
- Evenementen

Accomodaties
- Zandloper
- Uitloper
- Gymzaal → Activiteitenzaal

Eén voor de Zand- en Uitloper!

Strategisch plan Zand- en Uitloper Bergharen 2018-2030

1. Inleiding en achtergrond

De bevolking in Bergharen is aan het vergrijzen en neemt qua aantal geleidelijk af. Dit geeft druk op de bestaande voorzieningen. De dorpen Bergharen, Hernen en Leur hebben daarom met steun van de gemeente een voorzieningenonderzoek laten uitvoeren. Eén van de onderdelen was de conditiemeeting van de Zandloper. Een accommodatie in disbalans. Het Kulturhuis uit 2008 krijgt gemiddeld een goede score, maar school en gymzaal blijven daar (ver) bij achter. Een belangrijk aandachtspunt is de sporttechnische inrichting van de sportzaal (wordt als matig beoordeeld). De kleedkamers zijn opgeknapt, maar de gymzaal niet, die qua duurzaamheid sterk verouderd en waarvan de klimaatinstallatie niet voldoet.

Eén van de conclusies uit het Seinpost rapport is dat een kwalitatief goed aanbod voorzieningen toegespitst op de lokale vraag eraan zal bijdragen dat jongeren langer in het dorp blijven wonen en ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen en ook nieuwe instroom van buitenaf (o.a. gezinnen) realistisch blijft. Hiervoor is een voorkeursscenario ontwikkeld als ontwikkelingsrichting, waarbij het accent ligt op het ***toevoegen van nieuwe voorzieningen, het stimuleren van vergaande samenwerking en daar waar mogelijk uitbreiden of vernieuwen van de infrastructuur*** (o.a. Zandloper). Voor de Zandloper wordt vooral ingezet op het accommoderen van zorg, cultuur en maatschappelijke activiteiten, naast de reeds bestaande activiteiten.

In de werkgroep Sport en Bewegen wordt ***het in beweging krijgen van zoveel mogelijk inwoners*** (vitale dorpelingen) als gezamenlijk belang gezien waarvoor hoogwaardige en toekomstbestendige organisaties, samenwerkingsverbanden en voorzieningen nodig zijn.

Het Dorpsbelang Kleine Kernen (DKK) stelt in haar vitaliteitscan dat de Zandloper veel zaken goed voor elkaar heeft (eigen beheerder, redelijk goede bezetting kulturhus en gymzaal, aansprekende evenementen) maar ook zorgpunten kent (verouderde gymzaal, ontwikkeling tot centrum voor zorg en welzijn staat op laag pitje, ontbreken activiteiten of eigen ruimte voor bepaalde doelgroepen, afhankelijkheid van beperkte groep actieve vrijwilligers). ***Het is belangrijk om in te kunnen spelen op nieuwe vragen vanuit het dorp of van bepaalde doelgroepen*** (niet-vereniging gebonden sport, cursussen, cultuur en recreatie, gebruik themaruimtes, flexibel in te delen ruimtes, etc.). Hiervoor is ook een adequate communicatiestrategie nodig. Kortom er is werk aan de winkel.

In de gemeentelijke visie (van MeervoorMekaar) wordt gesteld dat:

de wijkcentra en dorpshuizen de komende jaren een uitgebreidere rol zullen gaan vervullen in het activeren en ontmoeten van mensen.

Om deze toenemende maatschappelijke verantwoordelijkheid als bestuur van de Zandloper (en Uitloper) serieus te nemen, is het formuleren van een heldere visie noodzakelijk. Daarnaast zijn er diverse stromingen binnen Bergharen actief met, naast een gemeenschappelijk doel, diverse deelbelangen. Om hierin strategisch en coöperatief mee te kunnen denken, is het hebben van een duidelijke eigen visie een noodzakelijke voorwaarde.

Het bestuur van de Zandloper heeft daarom, met raadpleging van Dorpsbelang Kleine Kernen een aanzet gegeven voor het onderstaande strategisch plan. De aankomende periode zal gebruikt worden om de schets met de toekomstige ontwikkelingen uit te werken en draagvlak te verkrijgen voor de geprojecteerde activiteiten.

Het strategisch plan voor de Zandloper bevat zeven onderdelen.

1. De missie en visie van het strategisch plan
2. Context: van visie naar een concrete uitwerking
3. Concept ontmoetings- en activiteitenplan
4. De accommodatie nader bekeken
5. Draagvlak toekomstige ontwikkeling Zand- en Uitloper
6. Functioneel Programma van Eisen
7. Vlekkenplan en inrichtingsschets
8. Conclusies en aanbevelingen

1. Missie en visie Zand- en Uitloper

Missie De Zand- en Uitloper is het ontmoetings- en activiteitencentrum voor jong en oud in Bergharen.

Visie Ons dorp is volop in beweging: het aantal jongeren neemt af, de school krimpt, het aantal ouderen stijgt, de zorg verandert en de wens om flexibel te sporten wordt sterker. Bewegen, (ver)zorgen en ontspannen zijn belangrijke en groeiende pijlers binnen onze dorpsgemeenschap. De schaal varieert van individu tot groep & vereniging en tot grotere evenementen. Stichting Zandloper zorgt voor een flexibele en multifunctionele binnen- en buiten accommodatie die ruimte en gelegenheid biedt om te ontmoeten, te ontspannen, te ontzorgen en te verbinden. Hierbij wordt nauw aangesloten bij veranderende omstandigheden en wensen & behoeften van huidige en toekomstige gebruikers.

Kernwaarden *betrokken - verbinden - samen – open*

2. Context

a. De Zandloper als huiskamer. Welzijn van onze bewoners staat voorop en ontmoeten staat centraal.
b. De Uitloper als ontmoetingsplek. De Uitloper is een 'vrijplaats' voor alle inwoners van Bergharen om te ontmoeten, te spelen, te sporten, te tuinieren, te chillen, enzovoorts.
c. Vijf leeftijdsdoelgroepen:
    a. Jonger dan 12 jaar: jonge jeugd
    b. 12-18 jaar: oudere jeugd
    c. 18-30 jaar: chillers
    d. 30-60 jaar: middengroep
    e. Ouder dan 60 jaar: ouderen
d. De Zand- en Uitloper zet zich actief in om de vraag naar binnen- en buiten-accommodatie vanuit deze leeftijdsgroepen te kunnen beantwoorden, passend binnen de visie van de Zand- en Uitloper.
e. Waar nodig proberen we activiteiten te stimuleren, passend bij een bepaalde doelgroep.
f. Doel is om betrokkenheid van inwoners te vergroten. Hiervoor zullen o.a. de doelgroepen en stakeholders/ belanghebbenden actief betrokken worden bij het verder uitwerken van de activiteiten zoals genoemd in het strategisch plan en bij het ontwikkelen van nieuwe activiteiten.
g. Voor het beheer van de Zand- en Uitloper maken we gebruik van een professionele beheerder en een groot aantal vrijwilligers die helpen bij de voorbereiding, uitvoering en nazorg van de verschillende activiteiten. Het succes van de Zand- en Uitloper hangt mede af van de betrokkenheid en het aantal vrijwilligers. Het vrijwilligersnetwerk wordt aangestuurd door de beheerder.
h. We streven ernaar om de beschikbare communicatie (online, social media, Op de Hoogte, etc) efficiënt in te zetten om het contact met onze potentiële gebruikers optimaal te benutten.
i. We streven er naar om zoveel mogelijk ruimte te verhuren aan reguliere gebruikers (huurcontracten voor bepaalde tijd), maar ook ruimtes beschikbaar te hebben/ te houden voor ad hoc vraag vanuit de Bergharense gemeenschap.
j. De mogelijkheden om de Zandloper te gebruiken als ontmoetingsplek en vergaderfaciliteit is ook op bovenlokaal niveau van belang en kan ons helpen om een hogere bezettingsgraad te halen.
k. Voor iedere doelgroep wordt ernaar gestreefd om een goede balans te vinden tussen georganiseerde activiteiten en 'vrije' (=niet georganiseerde) activiteiten, zowel wat betreft de binnen- als de buitenaccommodatie (zie ook volgende paragraaf).
l. De Zandloper mag ieder jaar een aantal grotere evenementen organiseren. Doel is om hierbij alle leeftijdsgroepen aan bod te laten komen c.a. te bedienen. De grotere evenementen kunnen ook een bovenlokaal (=Bergharen overstijgend) karakter hebben.
m. Jaarlijks vindt er een evaluatie plaats met de vaste huurders / gebruikers van de Zandloper. Hierin worden korte en langere termijn wensen besproken zodat het gebouw indien nodig in lijn kan worden aangepast.

3. Concept ontmoetings- en activiteitenplan

Hieronder is een overzicht van bestaande activiteiten en nieuwe mogelijke georganiseerde activiteiten opgenomen. Bij de georganiseerde activiteiten en bij de evenementen zijn de nieuwe ideeën donkerrood gemarkeerd.

Doelgroep	***Georganiseerde activiteiten***	***Evenementen***	***Vrije activiteiten***	***Te raadplegen stakeholders***
< 12 jaar	• Filmavonden • Zaai en oogstdagen • Knutseldagen • Techniekdagen • Straattoernooi	• Kindershow • Koningsdag • Mountainhouse	• Speelplein, • Voetbalkooi • Klauterbos • Speelweide • Hinkelbaan • Natuureducatie	• Brede school • Wingerd • Eerste Stap • KVD
12-18 jaar	• Filmavonden • Game battles • Techniekdagen • Straattoernooi • Speldagen	• B4 • Audioz • Patsboem	• Voetbalkooi • JOP • Gameruimte • Jeugdhonk	• KVD • Jeugdgroepen • Carnavalsgroepen
18-30 jaar	• Straattoernooi • Chillavonden • Pubkwis • Dartavond • Muziekavond	• Muziekfestival • Patsboem • Exposities	• Voetbalkooi • Gameruimte • Jeugdhonk	• KVD • Carnavalsgroepen • Vrijwilligers
30.60 jaar	• Pubkwis • Dartavond • Sportavond • Workshops (koken, schilderen, dansen) • Back to …… • Toneelvoorstelling	• Lachen, gieren, brullen • Muziekfestival • Lentefair • Exposities	• Kookhoek • Prepensioen cafe • Dart cafe • Open podium • Natuureducatie	• Buurten • Vrienden groepen • Vrijwilligers

Doelgroep	*Georganiseerde activiteiten*	*Evenementen*	*Vrije activiteiten*	*Te raadplegen stakeholders*
> 60 jaar	• Jeu de boules wedstrijden • Eettafel • Beweegprogramma • Kookfestijn • Internetcafé • Dansavond • Muziekmiddag/-kamer	• Lentefair • Muziekfestival • Exposities • Bergharen open	• Gymzaal • Uitloper • OOP • Natuureducatie • Buurtkamer	• KBO • Buurtzorg • Zorg instellingen • Vrijwilligers • Zonnebloem
Alle leeftijden	• Carnaval • Dorpsfeest	• Dorpsfeest • Koningsdag • Kerstfair • Konings schieten	• Uitloper • Open podium • Dorpskamer	

4. De accommodatie nader bekeken

De Zand- en Uitloper is een combinatie van een binnen- en buitenaccommodatie. De binnen accommodatie van de Zandloper is op te delen in het deel waar de basisschool Wingerd is gehuisvest, een ouder deel (de gymzaal) en een nieuwer deel waarin o.a. BSO 1e Stap, Bibliotheek, Biljarthome, Buurtzorg en enkele andere huurders zijn gevestigd.

De Zandloper

In dit nieuwere deel is een deel van de leegstaande ruimtes (op de 1e verdieping) niet inzetbaar voor de Zandloper omdat ze een onderwijsbestemming hebben en daarvoor beschikbaar moeten zijn (jaarlijks vast te stellen).

Binnen de visie van de Zandloper staat centraal om gericht activiteiten te ontwikkelen voor de verschillende doelgroepen. Daarvoor moet de Zandloper gebruik kunnen maken van voldoende ruimte. Om van de leegstaande ruimte op de 1e verdieping gebruik te kunnen maken zijn goede afspraken met de gemeente en stichting Kans en Kleur nodig.

In de ruimte achter de keuken, waar nu BSO 1e stap gebruik van maakt, wordt een kookhoek gerealiseerd, zodat overdag de BSO daar gebruik van kan maken en periodiek basisschool Wingerd. In de avonduren en in de weekenden de Eettafel en andere kookgroepen.

De binnenruimte vanaf de bar is flexibel in te delen in 3 ruimtes. Deze ruimtes worden gebruikt voor vergaderingen, afscheids- en andere bijeenkomsten, als oefenruimte, etc. Er is een tekort aan opslagruimte, waardoor vaak spullen tijdelijk in de gangen worden geparkeerd. Daarnaast is bij evenementen is de omvang van toiletruimte ontoereikend, en ook nog slecht toegankelijk (nauwe gang).

Tot slot wordt lokaal 10, die een directe verbinding heeft met de buiten- en anders accommodatie, gebruikt voor workshops, vergaderingen en als uitwijklokaal voor buitenactiviteiten (Muziekfestival, Koningsdag, IJsloper, etc.).

De Gymzaal

De gymzaal heeft een dubbelfunctie en wordt flexibel ingezet voor zowel sporten en bewegen (Wingerd, Tafeltennis, Korfbal, lokale sportgroepen en andere gebruikersgroepen, etc) als ook sociaal culture activiteiten. De gymzaal loopt behoorlijk achter qua regulier en noodzakelijk onderhoud. Dit achterstallige onderhoud moet dringend opgelost worden (isolatie, ramen, akoestiek, duurzaamheid, opbergruimte, kleedkamers, luchtbehandeling, toiletvoorzieningen etc). Wanneer de gymzaal wordt gebruikt voor evenementen of voor grootschalige activiteiten dan betekent dat een hoge arbeidsinzet. Onder andere een vloer leggen, aankleden, uitruimen, schoonmaken, etc. Wanneer er grotere evenementen zoals o.a. B4, Audioz en Lachen, gieren, brullen wordt georganiseerd is de zaal snel te klein.

De Uitloper

De Uitloper is een buitenaccommodatie die is ontwikkeld in het kader van de uitwerking van het Dorpsplan Bergharen. Deze buitenaccommodatie is van 2015 t/m 2017 gerealiseerd door de Leefbaarheidsgroep Bergharen en het beheer valt sinds januari 2018 onder de hoede van het bestuur van de Zandloper. De Uitloper biedt ruimte aan jong en oud met jeu-de-boules banen, natuureducatie de Moestuin, Korfbalveld, Voetbal- en basketbalkooi, Open podium, Heksenkring, Speeltoestellen, Speel- en klauter-bos. Er zijn verblijfsplekken voor jongeren (de JOP), ouderen (de OOP) en voor honden (de HOP). De Uitloper biedt basisschool Wingerd de mogelijkheid om buiten te spelen. Er vinden periodiek evenementen plaats, zoals Koningsdag, Bergharen Open, Highland Games, Dorpsfeest, Muziek- en kunstfestival en er zijn verschillende plannen en initiatieven om nieuwe evenementen te organiseren. Een deel van deze evenementen wordt in de Uitloper georganiseerd omdat er een slecht weer alternatief voorhanden is (de gymzaal en grote ruimte Zandloper).

5. Draagvlak voor toekomstige ontwikkeling Zand- en Uitloper

Onze inzet is gericht op het verbinden van de verschillende doelgroepen in Bergharen via ontmoeting in de Zand- en Uitloper. Hiervoor willen we verschillende activiteiten kunnen aanbieden, zoveel mogelijk gebaseerd op vraag vanuit desbetreffende groepen, maar desgewenst ook gestimuleerd door de Zand- en Uitloper om alle groepen te kunnen betrekken en te laten deelnemen.

Een mooi voorbeeld is de realisatie van de kookhoek in combinatie met de tuinkas. Het initiatief hiervoor komt van enkele gebruikersgroepen, namelijk de BSO, de Eettafel en de Moestuin. De initiatieven voor een kookhoek (Eettafel en BSO) en de tuinkas (Natuureducatie de Moestuin) hebben we gebundeld in een gezamenlijk plan, waarbij er interactie ontstaat tussen verschillende leeftijdsgroepen (BSO en Wingerd die lesprogramma volgen in de natuureducatie en tuinkas, gedoceerd door de tuinlieden van de Uitloper). De eettafel verwacht met de kookhoek wekelijks een gezamenlijke eetactiviteit te kunnen houden, waarbij deels gebruik kan worden gemaakt van de oogsten uit de tuinkas en de moestuin.

Om de verschillende activiteiten te kunnen accommoderen zetten we in op een vergroting van de gymzaal, waarbij het oude deel wordt aangepast aan de eisen van deze tijd. Met de opwaardering van de gymzaal tot activiteitenzaal kan er beter worden ingezet op de uitbreiding van activiteiten voor verschillende doelgroepen. Het flexibel in kunnen delen van de activiteitenzaal in 2 ruimtes (via scheidingswand) geeft nog meer mogelijkheden voor een flexibel aanbod. De opwaardering van de gymzaal biedt meer mogelijkheden voor het organiseren van culturele activiteiten (‘binnen’ evenementen zoals bijvoorbeeld muziekconcerten, toneelvoorstellingen, exposities, shows etc.). Een activiteitenzaal biedt ook uitkomst voor sociaal-culturele activiteiten die nu elders in de regio te krap zitten (bijv. Pronkzitting Carnaval). In de activiteitenzaal kunnen de reguliere gymprogramma’s van basisschool Wingerd plaatsvinden en kan een uitgebreider aanbod beweegprogramma’s voor de doelgroepen tussen 30 en 60 en boven de 60 worden gerealiseerd. Door de ruimere afmeting kan ook deels tegemoet worden gekomen aan sportvragen van korfbalvereniging Fortuna (training jeugd en senioren en wedstrijden jeugd) en Hurry Up (training en wedstrijden).

Tevens zal de opwaardering een goede stap zijn in het duurzaam maken van de Zandloper op het gebied van energieverbruik en akoestische belasting.

Naast de opwaardering van de gymzaal tot sport- annex multifunctionele activiteitenzaal streven we ook naar het creëren van een goede schakeling tussen binnen- en buitenaccommodatie. Hiervoor zou lokaal 10 bereikbaar moeten zijn vanuit de Uitloper. Van deze ruimte willen we een generatiekamer annex dorpskamer maken waar zowel de jeu-de-boulers en de tuinlieden (30-60 en 60+) een eigen binnenruimte hebben (koffiekamer met leugenbank) maar waar ook de jongere leeftijdsgroepen gebruik van kunnen maken (jeugdhonk, knutselruimte, chillruimte, spelruimte, etc). Deze dorpskamer zou ook toegankelijk moeten zijn voor de toevallige passant die hier even de benen wil strekken onder het genot van een kopje koffie of thee.

Bij de realisatie van een sport- en activiteitenzaal en een dorpskamer dienen we ook een nieuwe toiletgroep te realiseren. Enerzijds om bij grotere evenementen voldoende capaciteit te kunnen bieden en anderzijds om ook een toiletruimte voor gebruikers van de Uitloper en de Dorpskamer te hebben. Deze toiletruimte zou zo gesitueerd kunnen worden dat ook de activiteitenzaal hier gebruik van kan maken.

6. Functioneel “Programma van eisen”

In paragraaf 4 is al een overzicht gepresenteerd van doelgroepen en activiteiten. Inzet is om ruimtes zoveel mogelijk voor meerdere activiteiten en gebruikers in te kunnen zetten en op basis hiervan is het volgende programma van Eisen opgesteld.

Doelgroep	Behoefte/wens	Functioneel programma van eisen
Volleybal	Trainen en competitie	Sportzaal 22mx28mx7m
Korfbal	Spelen van competitie jeugd, training senioren	Sportzaal 22mx28mx7m
Tafeltennis	Trainen en competitie	Gymzaal 22mx14m
Biljart	Meer ruimte	Uitbreiding biljarthome met aangrenzende ruimte
Zumba	Zumba beoefenen	Gymzaal 22mx14m
Voetbal	Techniektraining in de winter	Sportzaal 22mx28mx7m
Muzanna	Eigen muziekruimte	Ruimte van 10mx10m, goed geluidgeïsoleerd en goed geventileerd met voldoende opslagruimte
Wingerd	Gebruik gymzaal en gebruik zaal bij events (jaar-afsluiting, sinterklaas, etc.)	Renovatie huidige ruimte, meer moderne inrichting, mogelijkheid voor een grotere zaal (Sportzaal 22mx28mx7m)
BSO	Verblijfsruimte met mogelijkheid van eten bereiden	Huidige situatie voldoet op termijn na realisatie kookhoek
Bibliotheek	Voldoende ruimte	Huidige situatie prima
LBG	Vergaderruimte en ruimte voor evenementen (dorpsraad, politieke bijeenkomsten, hap en trap, dorpsfeest)	Dorpsbijeenkomsten grote activiteitenzaal
Oranje comité	Vergaderruimte en gebruik ruimtes met Koningsdag	Ontvangst/receptie Zandloper en activiteiten op Uitloper. Bij slecht weer in activiteitenzaal
KVD	Vergaderruimte en activiteitenruimte	Activiteiten op Uitloper tijdens KVD

Doelgroep	Behoefte/wens	Functioneel programma van eisen
Thuiszorg	Kantoorruimte, Wifi, bergruimte	
Logopedie	Kantoorruimte, Wifi, wachtruimte, bergruimte	Kleinere kantoorruimtes en spreek- en wachtkamers, flexibel in te delen. Ook voor school.
Jeugd<12	Ruimte om te kunnen knutselen, film te kijken etc.	Jeugdhonk met knutselruimte onder toezicht
Jeugd 12-18	Ruimte om te kunnen chillen, te gamen, film te kijken, etc	Jeugdhonk met gedeeltelijk eigen beheer (m.m.v oudere jongeren, naar voorbeeld KVD)
Jongeren 18-30	Eigen verblijfsruimte om te chillen, te gamen, muziek te draaien, bij te praten, te darten, te kaarten, etc.	Dorpskamer met eigen beheer, gebruik in afstemming met andere doelgroepen
Senioren 30-60	Eigen verblijfsruimte om bij te praten, workshops te houden, te pubkwissen, muziekavonden te houden, te kaarten, te darten, etc	Dorpskamer met eigen beheer, gebruik in afstemming met andere doelgroepen
Jonge ouderen 60+	Eigen verblijfsruimte om te schuilen bij natte buiten activiteiten, bij of na te praten, te kaarten, natuur-educatielessen te geven, etc	Dorpskamer met eigen beheer, gebruik in afstemming met andere doelgroepen
Carnaval	Overdekte ruimte met grootschalige activiteiten	Gebruik activiteitenzaal
Sandrock	Oefenruimte en ruimte om op te treden	Gebruik Uitloper en activiteitenzaal
Audioz / B4	Grote ontmoetingsruimte met goede sanitaire voorzieningen	Gebruik activiteitenzaal
Audioz 18+	Ontmoetingsruimte	Gebruik activiteitenzaal
Bootcamp	Trainingsruimte	Gebruik Uitloper
Questival	Grootschalige ruimte voor muziek en theater en art performance	Gebruik Uitloper en activiteitenzaal

Doelgroep	Behoefte/wens	Functioneel programma van eisen
Weemrock	Kleinschalige en grootschalige ruimte voor muziekoptredens	Gebruik Uitloper, theater of activiteitenzaal
Dansavond	Goede dansvloer. Parket. Sfeerverlichting	Gebruik activiteitenzaal of theaterzaal
Knutselgroep	Afsluitbare werkruimte met voorzieningen	Eigen ruimte met uitwijkmogelijkheid (schakellokaal)
Djembee	Kleinschalige geluidsdichte ruimte	Ruimte Muzanna
Lokale en regionale sportgroepen	Allround sportbeoefening	Gym of sportzaal (22mx28m)

7. Vlekkenplan en inrichtingsschets / begane grond

Zie bijlage 1

8. Conclusies en aanbevelingen

De Zand- en Uitloper wil en zal een steeds actievere rol gaan spelen in het binden en verbinden van inwoners in het dorp. Daarbij moet actief ingespeeld worden op nieuwe vragen van bestaande en nieuwe doelgroepen. De Zandloper zal zich meer en meer ontwikkelen als ontmoetings- en activiteitencentrum voor jong en oud en daarmee een belangrijk bijdrage leveren aan de sociale cohesie in het dorp. Hiervoor is een goede afstemming en samenwerking nodig met de verenigingen in het dorp en daarbuiten (Hernen en Leur).
Om in te kunnen spelen op de snel veranderende vraag van de potentiële gebruikers van de Zandloper zullen er zowel aanpassingen in de indeling, de omvang en de duurzaamheid van het gebouw plaats moeten vinden. De oude ‘gymzaal’ heeft een facelift nodig, waarbij naast een duurzame upgrade en uitbreiding aandacht moet worden geschonken aan een flexibele inrichting en afstemming en koppeling met de andere delen van de Zandloper (lokaal 10, theaterzaal, kooklokaal) en de Uitloper.

Allemaal ingrediënten om van de Zand- en Uitloper een kloppend hart van Bergharen (en omstreken) te maken!

Toekomst Zand - en Uitloper

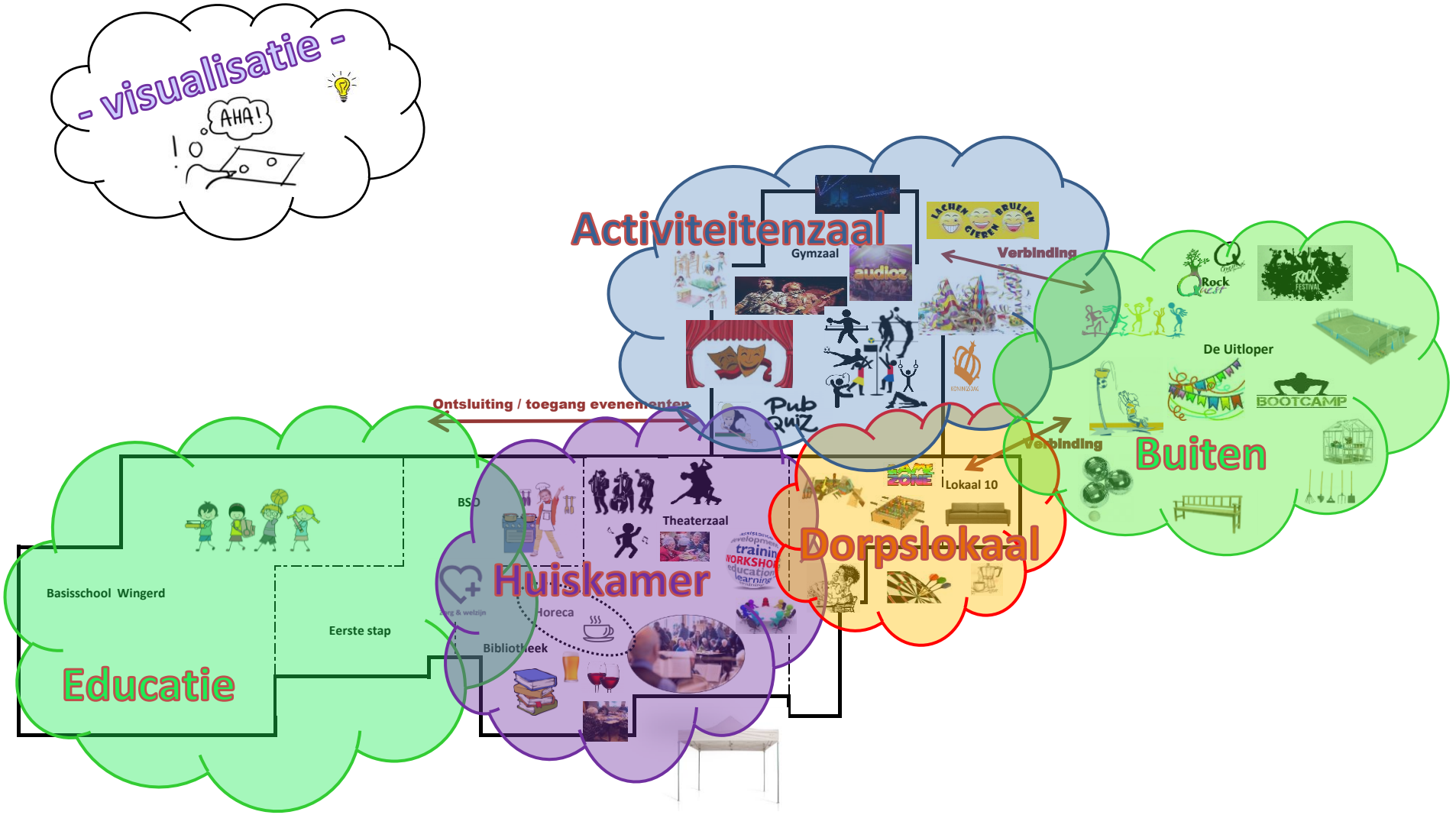

Uitwerking ideëen brainstormavond 15 mei 2018 Zand- en uitloper

		Korte termijn / lage kosten / makkelijk realiseren	Langere termijn / hogere kosten / lastiger realiseren
Sterke match met missie & visie	ZL	Filmhuis / filmavonden *** Koken met jongeren (ook voor 'op kamers voorbereiding)' / reuniekoken / BSO koken / kook workshops etc. *** Eettafel in avond (doel: ontmoeten) *** Snel internet Gameruimte Hoge krukken bij statafels Dartclub (bv maandelijkse dartavond) / cafe Leesclub bibliotheek Hobbyclub / repaircafe *** Workshop / thema avonden bv dansen, 'hiphop, archeologie BH, voor & door Bergharenaren (werk / hobbies) (beperkt # keren / thema) Info activiteiten & mogelijkheden ZL/UL weergeven voorkant ZL & website Promotie activiteiten binnenkomst borden BH en website Cafefunctie ZL / sportcafe (groot scherm) Optimaliseren programma's binnen een weekend Altijd toegankelijke koffiecorner, schuilplek en toilet (ook UL) Bewegwijzering binnen en buiten ZL	Chillruimte (+ chillbank) jongeren met muziekinstallatie / jeugdhonk (recreatieruimte / lokaal 10) *** Fittness / apparaten / evt dependance sportschool / sport- en beweegprogramma's Bekende artiesten programmeren Zorg / dagbesteding ism gemeente (WMO) Verbeteren / meer open verbinding ZL en UL Uitstraling ZL ingang 'warmer' maken / persoonlijker (bv UL plattegrond en terrasoptie) Uitbreiden toiletvoorzieningen Beter passende aankleding (o.a. frisse kleuren) / inrichting ruimtes Parkeerplaatsen auto's Bar centraler in ZL Akoestiek verbeteren theaterzaal Grotere activiteitenzaal (versie 2.0) Makkelijk / flexible ombouwen ruimtes Voortgezet onderwijs jongeren behouden voor ZL
	UL	Grote trampoline BBQ plaats Picknicktafels Koren / zangfestival Vuurwerk (carbid en/of centraal vuurwerk oud-nieuw BH)	Zwembad bij mooi weer Snel internet JOP (evt naar koffiecorner) Kinderboerderij (kippen, voliere, aquarium, kleine huisdieren) Betere ontsluiting naar UL en openbareweg
Zwakke(re) match met missie & visie	ZL	Gezamenlijk huiswerk begeleiden Lunchmogelijkheid Inrichten flexplekken Rustplaats / koffie voor fietsers / passanten	

*** = top 5 ideeën zoals gedefinieerd 9 juli

Versie 6 aug

Bijlage 3 - Inventarisatie wensen de Mijlpaal

DE MIJLPAAL			
● *inventarisatie eisen en wensen aanpassingen*			
● *school is buiten beschouwing gelaten*			
RUIMTEN	**GEBRUIKERS**	**PROBLEMEN**	**WENSEN/EISEN**
algemeen		staat van gevels (metselwerk, kozijnen en boeiboorden) matig	
		behaaglijkheid is een probleem	
		energetisch verouderd	dakisolatie
			uitbreiden van aantal zonnepanelen
ontmoetingsruimte, bar en vergaderzalen		slechte akoestiek	verbeteren van akoestiek door isolatiepanelen aan wand, stoffen lampenkappen en gordijnen
			verlichting die voor allerlei activiteiten kan worden aangepast (bijvoorbeeld spots)
ontmoetingsruimte			huiselijke sfeer creëren met lambrisering, zitje en vloerkleden
bar			veranderen van de bar en bijbehorende inrichting om praktischer te kunnen werken
sportzaal		ontbreken van daglicht	nieuwe accommodatie met voldoende hoogte en omvang voor volleybal, korfbal, zaalvoetbal
			meer multifunctioneel inzetbaar (sfeer/aankleding)
scenario's | toevoegingen	sporthal 44,2x24 m, hoog 7 m	stichtingskosten ca € 2.750.000	niet reëel, gezien de kosten. Een sportzaal wel?

23989 Gemeente Wijchen

De Zandloper

De gymzaal van De Zandloper heeft nu binnenafmetingen van 12x21 m en een hoogte van 5,85 m

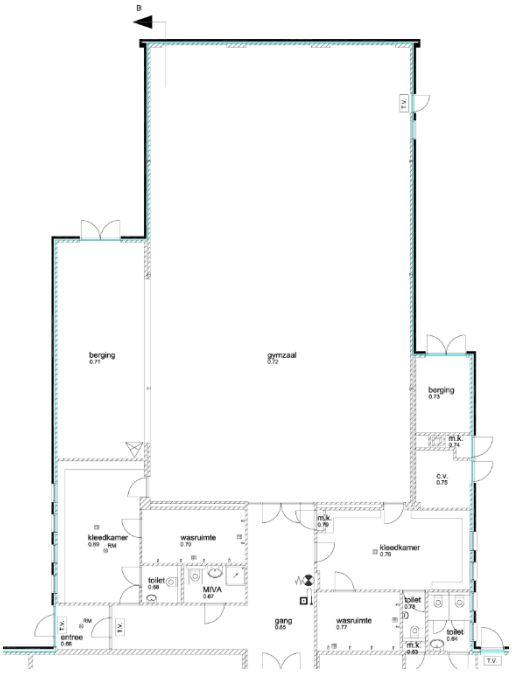

Men wil de zaal groter hebben, niet specifiek voor een bepaalde sport maar meer voor evenementen. De vergroting kan op 2 manieren:

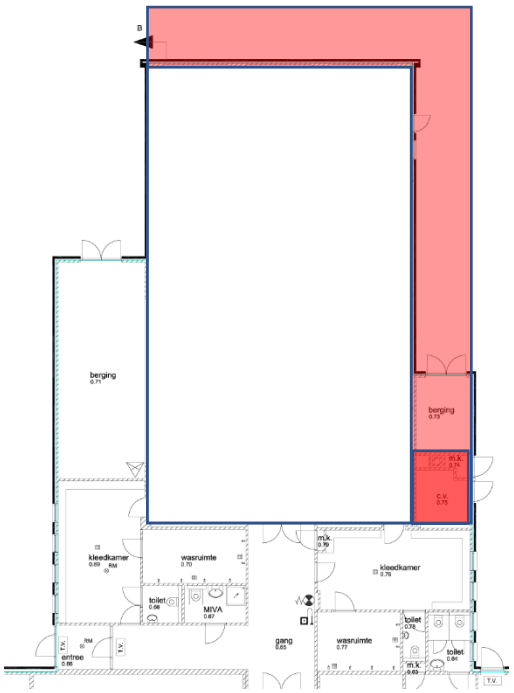

OPTIE 1

- Rechthoekige grondvorm handhaven, zaal naar 14,5x24 m

Problemen:

- Stookruimte en meterruimte moet verplaatst worden
  - Waar naartoe verplaatsen?
- Huidige gevels slopen
- Nieuwe gevels inclusief fundering maken
- Grond moet in eigendom verkregen worden

- Variant hierop: dak optillen naar 7 m inwendige vrije hoogte

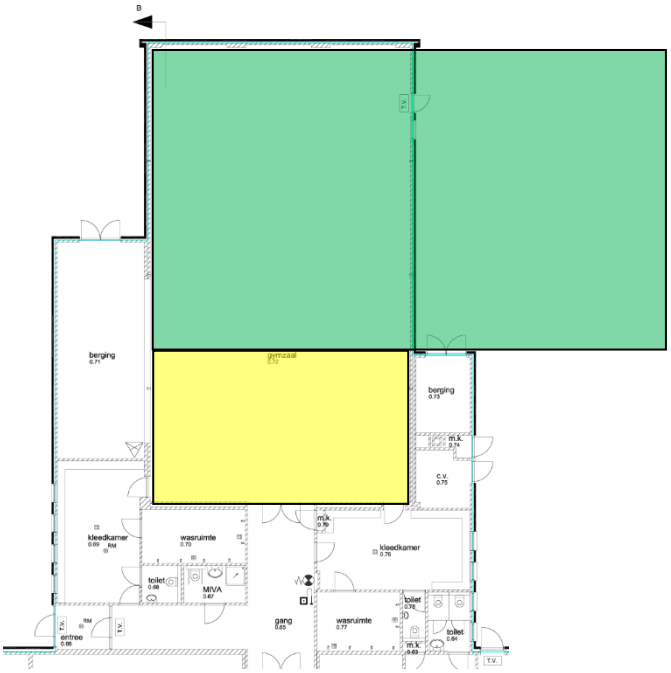

OPTIE 2

- Rechthoekige grondvorm handhaven

Voordelen t.o.v. optie 1.:

- Stookruimte en meterruimte kunnen gehandhaafd blijven
- Slechts 1 gevel gedeeltelijk slopen
- Binnen meer ruimte (o.a. toiletten?)

Nadeel:

- Wel meer nieuwe gevels inclusief fundering maken

- Variant hierop: dak optillen naar 7 m inwendige vrije hoogte

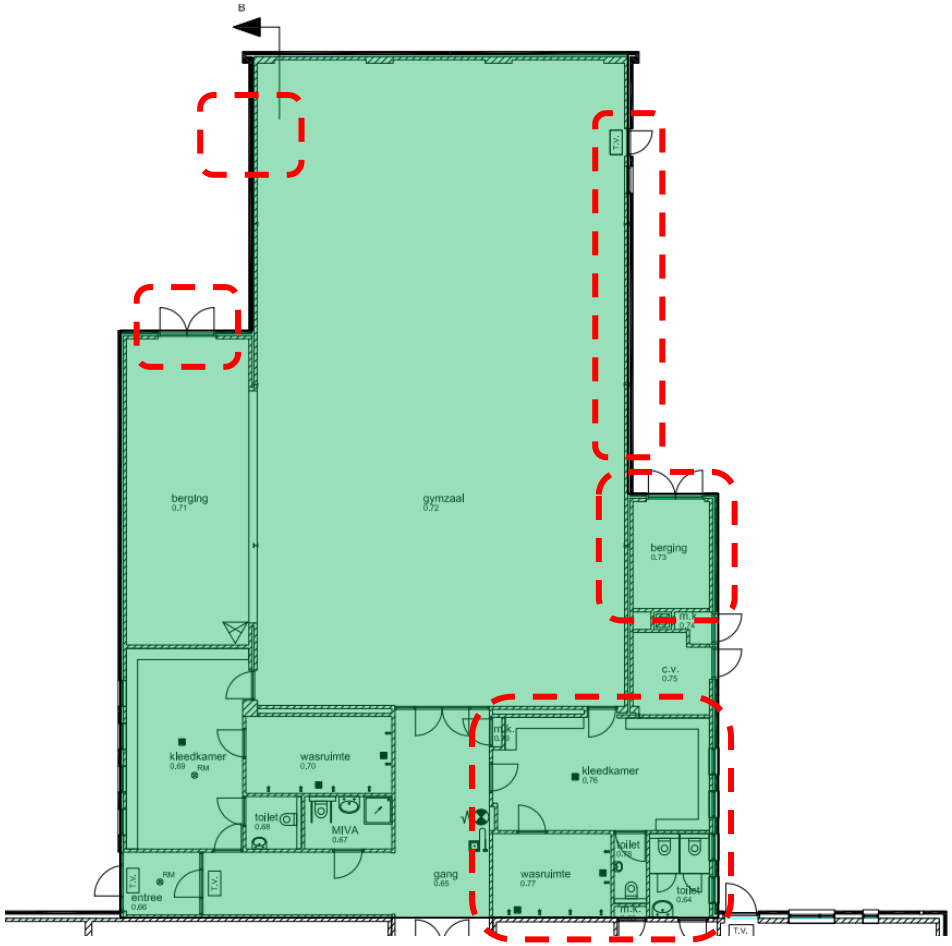

BESTAAND

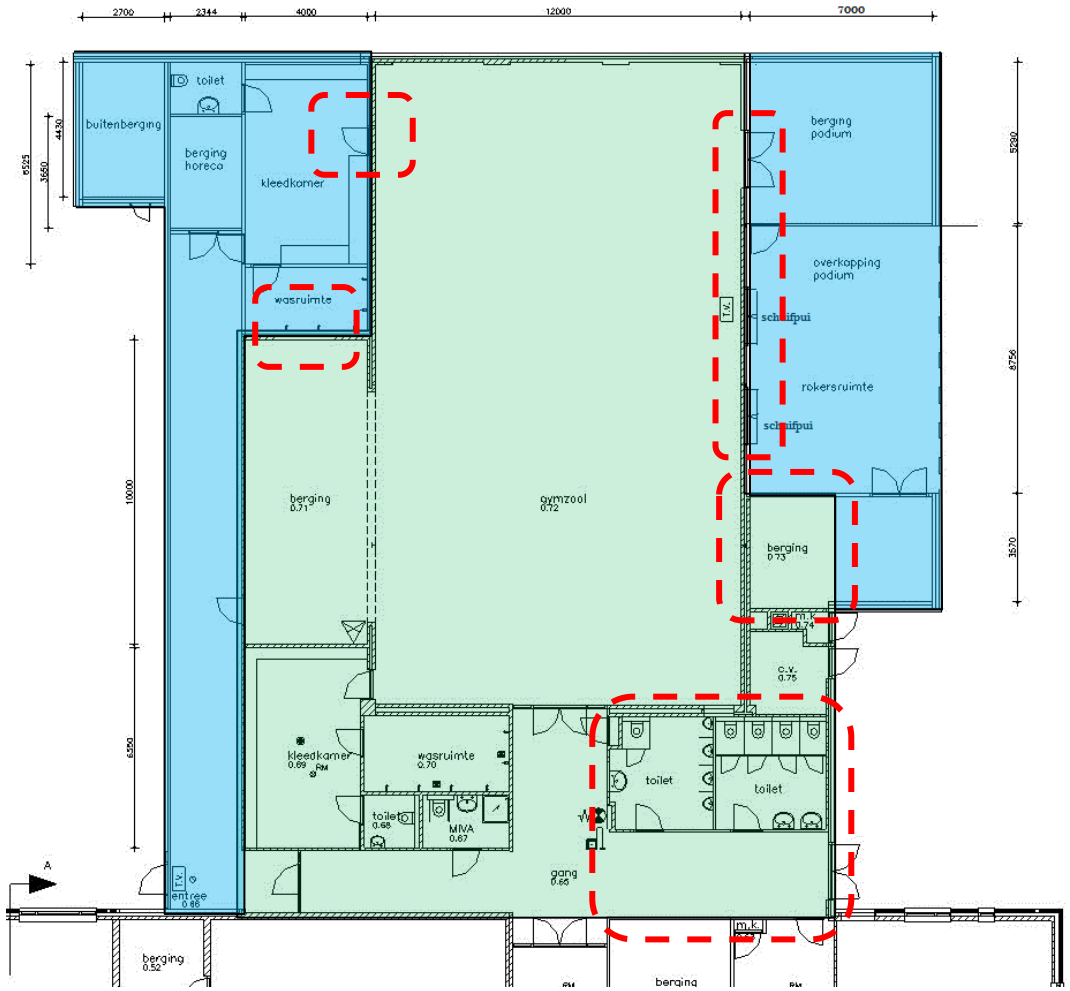

ALTERNATIEF VOORSTEL

Strategische visie Ontmoetingscentrum "De Mijlpaal" 2018-2023

Status: Concept
Datum: 25-6-2018
Door: Miranda Theunissen,
Bestuur Stichting Ontmoetingscentrum Hernen – Leur

1. Inleiding

Het afgelopen jaar zijn er een aantal ontwikkelingen in gang gezet binnen Stichting Ontmoetingscentrum Hernen Leur. Deze ontwikkelingen zijn erop gericht om na te denken over de toekomst van ons Ontmoetingscentrum De Mijlpaal.

In grote lijnen zijn er een drietal ontwikkelingen die aanleiding zijn voor deze strategische visie:

- Er is een denktank geformeerd; nadenken over waar ons ontmoetingscentrum staat in de toekomst. De stip op de horizon. Deze denktank heeft zich gefocust op de interne organisatiestructuur.
- DKK heeft in samenwerking met het dagelijks bestuur een vitaliteitsscan uitgevoerd en naar aanleiding hiervan een aantal adviezen uitgebracht.
- Er zijn renovatieplannen en verbouwingsplannen om ons ontmoetingscentrum weer klaar te maken voor de toekomst.

Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat we een strategisch plan willen hebben voor de komende vijf jaar. Het is voor alle betrokkenen (gebruikers, vrijwilligers, gemeente, bestuur) duidelijk waar we voor staan en waar we voor gaan!

2. Historie

Het ontmoetingscentrum De Mijlpaal is in 1980 gebouwd. Er is toen der tijd een organisatiestructuur opgesteld die tot nu toe nog steeds wordt gehanteerd. Alle gebruikers hebben een afvaardiging in het bestuur van de Stichting. Het dagelijks beheer wordt gerund door de beheercommissie samen met het dagelijks bestuur.

In 1998 en 2001 hebben een aantal verbouwingen plaatsgevonden en die tot op de dag van vandaag nog zichtbaar zijn en waardoor we tot op heden een vrij modern ontmoetingscentrum zijn.

De gebruikers van ons ontmoetingscentrum zijn nog steeds de verschillende verenigingen die ons dorp rijk is. Dit was in 1980 en is ook nog in 2018 zo!

3. Missie

Onze missie is de volgende;

Het Ontmoetingscentrum De Mijlpaal wil alle verenigingen en inwoners ruimte, in breedste zin van het woord, bieden om elkaar te kunnen ontmoeten. Dit ontmoeten kan op zowel sportief, maatschappelijk, sociaal of cultureel vlak zijn.

Het is van groot belang dat de ruimte en sfeer voldoen aan de verwachtingen en wensen van de gebruikers. Daarbij komt ook dat het ontmoetingscentrum niet alleen *voor* verenigingen en inwoners is, maar dat het ontmoetingscentrum ook wordt gedragen en ondersteund *door* inwoners en verenigingen. Deze steun zien we terug in het grote aantal vrijwilligers dat gelieerd is aan ons ontmoetingscentrum.

4. Visie

Onze visie is de volgende:

Het Ontmoetingscentrum De Mijlpaal wil een duurzaam, modern en toekomstbestendig gebouw zijn. De sportzaal is een ruime zaal waarin wedstrijden en trainingen plaatsvinden door sportverenigingen uit Hernen en Leur en omringende dorpen. Daarnaast beschikt het gebouw over moderne vergaderzalen, die een prima akoestiek en verlichting hebben. Het ontmoetingscentrum heeft een huiselijke sfeer en nodigt inwoners en verenigingen uit voor ontmoeten en ontwikkelen van nieuwe activiteiten.

Voor de leefbaarheid van het kleine rustige Hernen is het van groot belang dat het dorp een modern, duurzaam en sportief ontmoetingscentrum beschikt. Daarnaast is de school een andere belangrijke voorziening die de leefbaarheid van het dorp in de toekomst bepalen.

5. Vitaliteitsscan (SWOT-analyse)

Zie in bijlage de uitgevoerde vitaliteitscan door DKK 7.12.2017

6. Strategische doelen en doelstellingen

Om de visie te bereiken, moeten een aantal strategische doelen gerealiseerd worden.

Bestuur / organisatie / vrijwilligers

Strategisch doel: **Opzetten van een nieuwe bestuursstructuur**

Doelstelling:
1. *Aanpassing statuten*
2. Nieuw bestuur (minimaal 5 leden)
3. Opzetten gebruikersoverleg (min 1 x per jaar)
4. Creëren aanspreekpunten voor verenigingen in bestuur

Strategisch doel: **Vrijwilligers actiever betrekken bij ontmoetingscentrum**

Doelstelling:
1. Contactpersonen in werkgroepen
2. Overleg binnen de werkgroepen
3. Onderzoek naar vrijwilliger "voor bepaalde tijd"

Gebouw

Strategisch doel: **Uitbreiding sportzaal en vergroten multifunctionaliteit**

Doelstelling:
1. Starten met overleg gemeente / gebruikers
2. Inventarisatie van zuigende werking op andere "zaal"sporten

3. Integreren met duurzaamheid; dak isolatie en voorbereiding voor uitbreiding van aantal zonnepanelen (denk aan beperken exploitatiekosten)

Strategisch doel: **Renoveren ontmoetingsruimte, bar en vergaderzalen**

Doelstelling:

1. Verbeteren van akoestiek door isolatiepanelen aan wand, Stoffen lampen kappen en gordijnen
2. Verbeteren van verlichting door moderne verlichting die voor aan allerlei activiteiten kan worden aangepast.
3. Aanbrengen van huiselijke sfeer; door lambrisering, zitje en vloerkleden in ontmoetingsruimte
4. Veranderen van de bar en bijbehorende inrichting, waardoor er door de vrijwilligers praktischer gewerkt kan worden.

<u>Exploitatie en beheer</u>

Strategisch doel: **Vaste avonden met beheer, activiteiten met vrijwilligers**

Doelstelling:

1. Inventariseren mogelijkheden voor beheer op de doordeweekse avonden en de consequenties van de diverse mogelijkheden.
2. Vergroten betrokkenheid vrijwilligers
3. Werven van jonge en nieuwe vrijwilligers

Strategisch doel: **Duurzaam gebouw, lage energiekosten**

Doelstelling:

1. Aanbrengen van dakisolatie
2. Uitbreiden van aantal zonnepanelen (evt beiden i.c.m. uitbreiding sportzaal)

<u>Programmering & Doelgroepen</u>

Strategisch doel: **Opzetten van nieuwe activiteiten jong en oud**

Doelstelling:

1. Oprichten activiteitencommissie
2. Opzetten communicatieplan; waarin o.a. social media / vernieuwde website een plaats krijgen
3. Gebruik maken en samenwerking zoeken met andere dorpshuizen / buurthuizen / platformoverleg Wijchen

Strategisch doel: **Vergroten bezetting overdag**

Doelstelling:

1. Opzetten communicatieplan; waarin o.a. social media / vernieuwde website een plaats krijgen.
2. Informeren van gebruikers

Samenwerking

Strategisch doel: **Vergroten van samenwerking met stakeholders**

Doelstelling:

1. Vergroten van overlegnetwerk denk aan: Gemeente / leefbaarheidsgroepen / Zandloper / Platformoverleg
2. Opzetten van interne overlegstructuur met werkgroepen (vrijwilligers) en gebruikers.

7. Acties en planning

Zie bijgevoegd excell bestand voor uitwerking hiervan!

Bestuur / organisatie / vrijwilligers

Strategisch doel:	**Opzetten van nieuwe bestuursstructuur**		
Doelstelling	***Actie:***	***Wie***	***Wanneer***
1. aanpassen statuten	* Concept statuten opstellen door notaris	denktank	mei-18
	* Algemeen bestuursvergadering goedkeuring statuten	DB	jun-18
		DB	jun-18
2. nieuw bestuur (min 5 leden)	* werven in algemeen bestuur	DB	jun-18
		denktank?	
3. opzetten gebruikersoverleg	* uitnodigen tot overleg in najaar	bestuur	najaar 18
4. Aanspreekpunten verenigingen in bestuur	* verdelen en communiceren aanspreekpunten	bestuur	najaar 18

Strategisch doel:	**Vrijwilligers actiever betrekken bij ontmoetingscentrum**		
Doelstelling	***Actie:***	***Wie***	***Wanneer***
1. contactpersonen in werkgroepen	* overleggen met werkgroepen en bestuur	bestuur / werkgroepen	najaar 18
2. overleg binnen werkgroepen	zie doelstelling 1.	bestuur / werkgroepen	najaar 18
3. onderzoek naar vrijwilliger "voor bepaalde tijd"	* onderzoek hoe andere verenigingen hiermee omgaan, wat kunnen wij hiermee en hoe in te zetten	bestuur / werkgroepen	voorjaar19

Gebouw

Strategisch doel: **Uitbreiding sportzaal en vergroten multifunctionaliteit**

Doelstelling	*Actie:*	*Wie*	*Wanneer*
1. overleg met gemeente/gebruikers	* overleggen met gemeente en gebruikers	bestuur / gemeente	2018
	* opstellen wensen vanuit gebruikers	bestuur/werk-groepen	mrt-18
	* opstellen investeringsbegroting i.s.m gemeente	werkgroep fie / werkgroep ren	sep-18
2. inventarisatie zuigende werking	* overleggen met (potentiele) gebruikers	bestuur	2018
3. intergreren duurzaamheid	* opstellen investeringsbegroting i.s.m gemeente	werkgroep fie / werkgroep ren / gemeente	sep-18
4. start bouw		gemeente	2019

Strategisch doel: **Renoveren ontmoetingsruimte, bar en vergaderzalen**

Doelstelling	*Actie:*	*Wie*	*Wanneer*
1. verbeteren akoestiek	* opstellen investeringsplan	werkgroep fie / werkgroep ren	sep-18
2. verbeteren verlichting	* opstellen investeringsplan	werkgroep fie / werkgroep ren	sep-18
3. huiselijke sfeer creeren	* opstellen investeringsplan	werkgroep fie / werkgroep ren	sep-18
4. aanpassen bar	* opstellen investeringsplan	werkgroep fie /	sep-18
5. start aanpassingen		bestuur/ werk-groepen/gemeente	2019

Exploitatie en beheer

Strategisch doel:	**Vaste avonden met beheer, activiteiten met vrijwilligers**		
Doelstelling	***Actie:***	***Wie***	***Wanneer***
1. inventariseren mogelijkheden beheer op vaste avonden	* werving personeel (advertenties / communicatie)	bestuur	jun-18
2. vergroten betrokkenheid van vrijwilligers	* periodiek overleg instellen met werkgroepen	bestuur / werkgroep	najaar 18
3. werven van jonge en nieuwe vrijwilligers	* nadenken over vrijwilliger voor bepaalde tijd	bestuur	voorjaar 19

Strategisch doel:	**Duurzaam gebouw, lage energiekosten**		
Doelstelling	***Actie:***	***Wie***	***Wanneer***
1. aanbrengen dakisolatie	* overleggen met gemeente en bestuur * opstellen investeringsbegroting i.s.m gemeente	gemeente / bestuur	2018
2. uitbreiding zonnepanelen	* overleggen met gemeente en bestuur * opstellen investeringsbegroting i.s.m gemeente	gemeente / bestuur	2018

Programmering en doelgroepen

Strategisch doel: **Opzetten van nieuwe activiteiten jong en oud**

Doelstelling	*Actie:*	*Wie*	*Wanneer*
1. oprichten activiteitenwerkgroep	werven leden	bestuur / denktank	najaar 18
2. opzetten communicatieplan	website, actie op social media	bestuur / werkgroep communicatie	voorjaar 19
3. gebruik maken en samenwerken dorpshuizen	contacten leggen	werkgroep activiteit	2019

Strategisch doel: **Vergroten bezetting overdag**

Doelstelling	*Actie:*	*Wie*	*Wanneer*
1. opzetten communicatieplan	website, actie op social media	bestuur / werkgroep communicatie	voorjaar 19
2. informeren gebruikers		bestuur	najaar 2018

Samenwerking

Strategisch doel: **vergroten samenwerking met stakeholders**

Doelstelling	*Actie:*	*Wie*	*Wanneer*
1. vergroten overlegnetwerk	actieve deelname	bestuur	2018 / 2019
2. opzetten interne overlegstructuur vrijwilligers en gebruiker		bestuur / gebruikers / werkgroepen	najaar 2018

Concept Vitaliteitscan St. Ontmoetingscentrum Hernen-Leur
7 december 2017

	Parels	Aandachtspunten	Kansen	Bedreigingen
Programmering & Doelgroepen				
Activiteiten voor dorpsbewoners	- Meeste verenigingen maken gebruik van het dorpshuis, behalve buitensport - Theaterspectakel, waar vele mensen aan meedoen	- rek is eruit bij vrijwilligers - vinden van vrijwilligers voor bijv. donderdagavond - bestuur is niet op de hoogte van het onderzoek dat door Seinpost is gemaakt: http://www.bergharenhernenleur.nl/wp-content/uploads/2017/03/30032016-rapportage-definitief.pdf - wat zijn jullie ambities voor de toekomst? - KBO organiseert ouderenactiviteiten alleen voor de eigen leden. Hoe zit het met de mensen die geen lid zijn?	- Het onderzoek van Seinpost heeft ervoor gezorgd dat er inhoudelijk (samenwerkings)lijntjes zijn gelegd. - Ouderen blijven langer thuis wonen en daarvoor zijn er extra voorzieningen nodig om dat mogelijk te maken (klussendienst, boodschappendienst, respijtzorg, bewegen voor ouderen, koffieochtend, breiclubje e.d.) - Behoefte aan niet verenigingsgebonden activiteiten, zoals kortdurende cursussen - nieuwe woonwijk die gebouwd wordt, brengt nieuwe mensen	- Mensen willen zich niet meer graag binden aan verenigingen - Terugloop en vergrijzing leden van traditionele verenigingen - krimp en vergrijzing - De school krimpt. Toekomst van de twee scholen (Hernen en Bergharen) is niet duidelijk. Brengt onzekerheid.
Activiteiten voor mensen ook buiten het dorp	- Vooral de grotere evenementen hebben ook een regionale functie - Om en om vinden er grote evenementen plaats in Kulturhus De Zandloper en De Mijlpaal	- Er wordt nauwelijks van buitenaf vergadert - Op de website is niet te vinden welke ruimtes te huur zijn en hoe men succesvol contact op kan nemen. - Er is een para-commerciële vergunning, dat geeft grenzen. In hoeverre mag er commercieel verhuurd worden aan bijvoorbeeld zzp-ers? Daarnaast is er een grijs gebied: wat kun je onder de noemer maatschappelijke activiteit scharen en wat als puur commercieel. De regels worden streng gehanteerd. - Er wordt geen pr en communicatie ingezet voor 'externe activiteiten'	- Samenwerking met kulturhus De Zandloper - Organisatie die diensten aan (willen) bieden voor de regio kunnen niet aanwezig zijn in elk dorp. Zij zoeken echter wel naar een centrale plek. Afstemmen met andere dorpen, wie zich waarop gaat richten. Niet alles, kan overal (blijven) bestaan. (bijvoorbeeld: welzijn, zorg, specifieke sportactiviteiten, wmo-loket gemeente, kinderopvang, etc.	- Concurrentie in de omgeving - Gemeente is streng op 'commerciële activiteiten'
Organiseren	- Verenigingen organiseren activiteiten en daarvan ontvangt het dorpshuis de zaalhuur en de inkomsten uit consumptiegebruik. (een % daarvan gaat terug naar de vereniging) - Bestuur staat open voor nieuwe ideeën. Die mag men uit gaan voeren. - De Mijlpaal (bestuur en vrijwilligers) organiseert zelf maatschappelijke activiteiten, voor ontmoeting en gezelligheid	- Alles wordt gedaan door vrijwilligers. De rek is eruit. - Op donderdag is men zelfs meestal dicht, vanwege tekort aan vrijwilligers.	- Leefbaarheidsgroepen Hernen-Leur en Bergharen zijn erg actief, eventueel kan daar mee worden samen gewerkt als het gaat om activiteiten e.d	
Doelgroepen	-Aan het theaterspectakel doen heel veel mensen mee, van jong tot oud. gevonden.	- Vooral verenigingsmensen maken gebruik van het dorpshuis, bij anderen is het dorpshuis en de activiteiten niet zo bekend. (zie communicatie)		
Marketing en Communicatie	- Facebook wordt ingezet - Er wordt gewerkt aan een nieuwe website	- De bekendheid is niet goed, zowel voor de activiteiten als De Mijlpaal als geheel, aldus het bestuur. Er is geen communicatieplan. - website is verouderd - Andere sociale media dan Facebook worden niet ingezet	- Er is een moderne dorpswebsite voor de dorpen Hernen, Leur en Bergharen. - Er is een klankbordgroep die aan het kijken is naar de organisatie. Dit zijn jonge mensen, zij hebben waarschijnlijk ook goede ideeën voor betere communicatie.	
Exploitatie en beheer				
Kosten en opbrengsten	- Er zijn geen vaste personeelskosten - Bij nood huurt men iemand in via Randstad, het risico ligt bij hen - Gemeente is verantwoordelijk voor buiten onderhoud - Gemeente verantwoordelijk voor gymzaalvloer - Door een deel van de horecaopbrengsten terug te laten vloeien naar de verenigingen krijg je extra betrokkenheid. (er zitten ook	- Er is geen gezamenlijke inkoop - Schoonmaak wordt gedaan door vrijwilliger. - Afhankelijkheid van de gemeente (financieel) - Er is een groot beschikbaar eigen vermogen op de balans, daardoor zullen fondsen nooit financiering toekennen. Ga werken met reserveringen voor toekomstige uitgaven voor onderhoud e.d. - Niet succesvol met aanvragen fondsen - Lage bezetting overdag. - huurprijzen zijn erg laag - in het gebruik van consumpties zit een verkapte	- Gemeente heeft geen accommodatiebeleid en is volgens bestuur onbetrouwbaar. - Gemeenteraadsverkiezingen, er kan zomaar wat veranderen Ga bij raadsleden en politieke partijen lobbyen voor transparantie v.w.b. subsidies aan dorpshuizen e.d. - Fondsenwerving. Fondsen hebben vaak jaarprogramma's. hier valt echt financiering te halen. Wek evt. samen met de leefbaarheidsgroep. Volg de fondsen via facebook of meld je aan bij hun nieuwsbrief. Erg makkelijk en dan ben je snel op de hoogte.	- Ledenterugloop bij verenigingen in het algemeen zorgt dat opbrengsten uit deze verenigingen zal gaan teruglopen. - Verschillende en niet transparante afspraken per dorpshuis of buurthuis met de gemeente, exploitatiesubsidie en beheersubsidie. Dit maakt dat het ene dorpshuis wel transparantie wil en het andere niet. Daardoor wordt samenwerking met andere dorpshuizen

Concept Vitaliteitscan St. Ontmoetingscentrum Hernen-Leur
7 december 2017

	nadelen aan)	contributieverhoging voor de 'grote drinkers' van een vereniging. Dit zorgt voor meerwerk voor de penningmeester en zorgt dat je de verenigingen niet zelf voor hun drankjes kunt laten zorgen.		bemoeilijkt. Iedereen is bezig met z'n eigen voortbestaan. Terwijl 'samen staan we sterk' een mooi motto zou zijn.
Energie	- Zonnepanelen op het dak			
Beheer	- Alles met vrijwilligers	- Alles met vrijwilligers, de rek is eruit - Er leeft een idee, dat de gemeente wel iemand kan 'leveren' voor het beheer, dat is echt valse hoop. - Er is een facilitaire vrijwilliger die erg veel doet. Dat is een risico. Wat als hij uitvalt? - Er wordt voor de donderdagavond weleens een uitzendkracht ingezet. Vervelend als de contracten aflopen en ze geen vast contract krijgen bij het uitzendbureau.		- Verschillende en niet transparante afspraken per dorpshuis of buurthuis met de gemeente, exploitatiesubsidie en beheersubsidie.
Gebouw				
Openingstijden en bezetting	- Sportzaal kent een aardige bezetting	- De bezetting overdag en in het weekend is onvoldoende. 's avonds lijkt het wel goed bezet, vooral de sportzaal - Gebouw is in de zomer zes weken dicht, dat is wel lang. Als men een huiskamerfunctie wil vervullen, zal het vaker open moeten zijn. - Met ongeveer 900 inwoners is het een illusie om te denken dat je het dorpshuis, volledig bezet krijgt met activiteiten voor dorpsbewoners. - Op donderdagavond is het dorpshuis nu regelmatig dicht, omdat er geen vrijwilliger is.	- Vergrijzing en 'langer thuiswonen' zorgt (in de toekomst) voor meer vraag naar activiteiten voor ouderen of dagbesteding voor mensen zonder indicatie.	- Teruglopende bezetting door terugloop van leden bij verenigingen. Verenigingsleven loopt overal terug. Groeiende behoefte aan niet-gebonden activiteiten.
Gebouw, onderhoud en wensen	- Gezellige 'zaal' die onderverdeeld kan worden in kleine ruimtes. - Er is een mooie keuken en bar - Gemeente is eigenaar van het gebouw, het buitenonderhoud is voor hen - Mooie vernieuwde toiletruimte - Mooie nieuwe kleedkamers	- Rokersruimte - Akoestiek wil men graag aanpassen evenals behaaglijkheid - Vooral de bridgeclub wenst veel, dat is soms wel vervelend. Een grote club die je te vriend wilt houden, maar graag wil je dat ze meedenken en meedoen en niet alleen 'eisen stellen' - Er is geen meerjarenonderhoudsplan, of Investeringsplan. Goed om te doen. Daarmee zet je het in de 'tijd', maak je financieel inzichtelijk wanneer je welk geld nodig hebt, kun je reserveringen aanmaken op de balans. Hiermee kun je naar fondsen, maar ook naar je gebruikers (evt. bijdrage vanuit verenigingen) - Doordat de gemeente eigenaar is, is men nooit helemaal zelfstandig om te bepalen wat er gebeurt.	- Fondsen als VSB-fonds, Oranjefonds, Kansfonds e.d. financieren graag aanpassingen aan het gebouw de nodig zijn voor nieuwe activiteiten. Ook heeft de Provincie Gelderland een regeling.	- Gemeente heeft geen eenduidig beleid. Er is geen transparantie.
Bestuur/organisatie/vrijwilligers				
	- Men werkt met een dagelijks bestuur. Het gehele bestuur bestaat uit 30 leden. - Verhoudingen zijn goed - Er is een denktank die bekijkt hoe de stichting anders georganiseerd kan worden - Elke gebruikers heeft nu zitting in het bestuur. Dat geeft de voordelen die een vereniging heeft, maar niet de lasten van het stemrecht per vereniging. - Het bestuur is divers samengesteld. Oudgedienden en nieuwelingen man / vrouw - Contacten met de vrijwilligers zijn goed. - Er wordt gewerkt met werkgroepen/commissie. Daarmee is regelmatig overleg.	- Zijn er ambities? Wat is de lange termijn visie van het dorpshuis? Zeg 10 jaar? - De praktische invulling van het beheer houdt men graag zoals het gaat. Is dit echter houdbaar? - De rek is eruit bij de vrijwilligers - Het vinden van nieuwe vrijwilligers voor structurele beheertaken wordt steeds moeilijker.	- In de denktank zitten mensen waaruit eventueel nieuwe bestuursleden of vrijwilligers geworven kunnen worden.	- Door de gebruikers verder op afstand te zetten (bestuurlijk) is er een gevaar dat ze zich puur als huurder gaan gedragen. een goed gebruikersoverleg op inhoud is dan wel minimaal nodig om betrokkenheid te behouden.

Concept Vitaliteitscan St. Ontmoetingscentrum Hernen-Leur
7 december 2017

Samenwerking				
Samenwerking in het dorp	- Men kent in het dorp elkaars problemen (verenigingen), er is geen haat en nijd - Er is contact met de school, ook met de buitensporten - Er is contact met de kerk	- Er is weinig contact met de leefbaarheidsgroep Hernen-Leur. Het gevoel erbij is ook niet zo goed. - Het onderzoek van adviesbureau Seinpost is onbekend. Daarin gaat het heel erg over samenwerken. Goed om te lezen.		- Krimp en vergrijzing maakt samenwerken noodzakelijk
Samenwerking buiten het dorp	- Er is regelmatig overleg bij de gemeente en de gemeente organiseert bijeenkomsten waar alle dorpshuizen kennis met elkaar delen. - Contact met De Zandloper	-.Wie inmiddels de vaste contactpersoon is bij de gemeente is onduidelijk. Contacten bij de gemeente zijn nu versnipperd. Er is geen aanspreekpunt - Inhoudelijk is er geen overleg met sociaal kernteam en Meer voor Elkaar en andere zorg- en welzijnsaanbieders.	- Gemeente heeft een groot belang dat het goed gaat met de leefbaarheid in de dorpen. Door de 'participatiemaatschappij' zijn mensen meer op elkaar aangewezen. Preventie door ontmoeting en beweging is belangrijk voor hen. - Er worden op andere plekken heel veel (vernieuwende) activiteiten georganiseerd. Beter goed gejat dan slecht bedacht (volg eens wat andere dorpshuizen op Facebook voor leuke ideeën)	- Dorpen/kernen en verenigingen zijn vooral nog op zichzelf gericht en op eigen voortbestaan, bovendorpse samenwerking, en afstemming (geven en nemen) zou goed zijn.
Toekomstvisie: Men ziet de toekomst van De Mijlpaal positief in. Het zal allemaal best veranderen. Als de participatiemaatschappij echt z'n uitwerking krijgt en als iedereen echt langer blijft werken, dan zal dat consequenties hebben. Wie heeft er dan namelijk nog tijd voor vrijwilligerswerk? Dan kan het niet meer zo als het nu gaat. Er zal dan een verschuiving komen. Misschien staan er nieuwe organisaties op en zal het dorpshuis andere faciliteiten gaan bieden. Ook kan het zijn dat De Mijlpaal overbodig wordt bij schaalvergroting of fusering met andere gemeenten e/o dorpen. Wat dat aangaat is het jammer dat er niet richting Bergharen gebouwd kon worden. De Mijlpaal is zich bewust van de veranderingen en zal hierin in mee bewegen. De Mijlpaal en de school zijn erg belangrijk voor de leefbaarheid en levendigheid in het dorp. Het zijn de ontmoetingsplekken in het dorp. Erg belangrijk dat beide blijven bestaan.				

Datum beslissing B & W: 28 november 2017						
	B	GG	PL	RE	TB	S
Akkoord						
Bespreken						

	Openbaar
Aan	College
Status	Informatienota voor de raad
Registratienummer	Z/16/001389 | DOC/17/225293
Onderwerp	Versterking sociale structuur Bergharen Hernen en Leur
Programma / paragraaf	Wonen en leefbaarheid - Programma 2
Portefeuillehouder	P.L.J. Loermans
Informatiepunten	Vast te stellen de informatienota voor de raad met de volgende informatiepunten: Stand van zaken definitiefase van het project
Afdeling	SAM
Retour afdeling	SAM
Adviseur / telefoon / e-mail	Nicoline Beck, **t** 024 751 73 42, **e** n.beck@wijchen.nl
Gewenste datum collegevergadering	
Reden niet-openbaar / vertrouwelijk	N.v.t.
Gesprekstafel	N.v.t.
Uiterlijke datum commissievergadering	14-12-2017
Informatiebijeenkomst	Klik hier als u een datum wilt invoeren.
Akkoord manager	Adelbert Aveskamp Paraaf:
Akkoord budgethouder	N.v.t. Paraaf:
Akkoord projectleider	N. Beck Paraaf:
Akkoord directie	Paraaf:
Akkoord afdeling financiën	Paraaf:
Subsidiemogelijkheden onderzocht	N.v.t.
Burgerparticipatie	Samenwerken
Advies gevraagd aan	N.v.t.
Bijzonderheden	N.v.t.
Bijlage(n)	Geen
In kennis stellen	Voorzitter LBG Hernen dhr. Toon Janssen toonjanssen1953@hotmail.com Voorzitter LBG Bergharen dhr. Karel Schwillens schwillens.karel@gmail.com Voorzitter stuurgroep dhr. fw van aggelen fw.v.aggelen@hetnet.nl

De gemeenteraad van Wijchen

17 Z/16/001389 | Wonen en leefbaarheid - Programma 2

Informatienota

Wijchen, 28 november 2017

Geachte leden van de raad,

Wat is de kernboodschap?
De verwachting was dat de definitiefase gereed zou zijn op 01-04 2017. Om de definitiefase af te ronden bleek het nodig de visies op de drie speerpunten 1) Sport en bewegen, 2) Positieve gezondheid en 3) Onderwijs verder uit te werken. De definitiefase kan naar verwachting afgerond worden in de eerste helft van 2018.

Waarover wordt u geïnformeerd?
De resultaten van de projectgroepen in het afgelopen half jaar.

Wat is de aanleiding voor deze informatie?
In maart heeft uw raad de eerste voortgangsrapportage ontvangen. Een nieuwe voortgangsrapportage is toen toegezegd in de periode na de zomervakantie.

Wat zijn de gevolgen?
Het niet afronden van de definitiefase heeft vooral gevolgen voor de accommodaties (de Mijlpaal en de Zandloper (beiden renovatie) en Schaarweide (renovatie/verbouwing).

Wat is het vervolg?
In het eerste kwartaal van 2018 kunt u een voortgangsrapportage verwachten, een plan van aanpak van de projectgroep Positieve Gezondheid en een uitgewerkte visie van de projectgroep Sport en bewegen. In de loop van 2018 komt er een sociale kaart met activiteiten en een katern voor elk dorp.

Communicatie
Het betreft hier een burgerinitiatief. Het creëren van draagvlak voor een dorpsoverstijgend project kost tijd en aandacht.
Elke partij is verantwoordelijk voor een goede terugkoppeling naar de eigen achterban. De leefbaarheidsgroepen hebben hiervoor een gezamenlijke website Bergharen, Hernen en Leur ingericht. Voor deze website wordt samengewerkt met De Zandloper en De Mijlpaal. Er is een facebookpagina opgezet en er wordt regelmatig gepubliceerd in 'Op de Hoogte' (nieuwsblad voor beide dorpen).
In dit project heeft de gemeente een faciliterende en ondersteunende rol.
Naast de deelname van inwoners en gemeente, is er ook sprake van inbreng vanuit andere organisaties, zoals de HAN (Hoge school Arnhem-Nijmegen), de GSF (Gelderse

Portefeuillehouder: P.L.J. Loermans
Informatie: Nicoline Beck
Telefoon: 024 751 73 42
E-mailadres: n.beck@wijchen.nl

Sportfederatie), het Mulierinstituut (adviseert op het gebied van sport) en de ZZG (Zorggroep Zuid Gelderland). Deze externe partijen zijn betrokken bij de projectgroepen en worden via die lijn geïnformeerd.

Bijlagen
Geen.

Samenvatting
Na uw besluit van 10 mei 2016 waarin u € 60.000 beschikbaar stelt voor de definitiefase, hebben de initiatiefnemers, de LBG-en Hernen/Leur en Bergharen de projectstructuur ingericht. Er is een stuurgroep ingesteld met daarin beide voorzitters van de Leefbaarheidsgroepen, een onafhankelijk voorzitter namens de KNHM (Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij), de wethouder van leefbaarheid Paul Loermans en de ambtelijk projectleider.
Er zijn drie projectgroepen ingesteld, één per speerpunt, breed samengesteld uit vertegenwoordigers van het dorp, maatschappelijke organisaties en een ambtelijke vertegenwoordiging.

De samenwerking is bekrachtigd met een ondertekende overeenkomst. Hierdoor is er duidelijkheid over het participatieniveau en de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen. Afgesproken is dat de stuurgroep de projectopdrachten accordeert van de projectgroepen, over de voortgang gaat en besluiten neemt over de besteding van het budget.
Elke projectgroep formuleert haar eigen opdracht aan de hand van de uitkomsten van het onderzoeksrapport van Seinpost[1]. Dit onderzoek is voorafgaand aan de definitiefase uitgevoerd. Elke projectgroep legt haar opdracht voor aan de stuurgroep.

De resultaten van de projectgroepen tot nu toe zijn:

1) De projectgroep Sport en bewegen heeft een verdieping op de inhoud uitgevoerd. Hier zijn twee hoofdlijnen uitgekomen, namelijk “Sport en bewegen als smeerolie” waarbij ontmoeten en verbinden centraal staat en “Sport en bewegen als medicijn voor gezonde burgers” waarbij het preventieve effect op de gezondheid centraal staat. Hier zijn we heel content mee.
De uitwerking van de visie vergt nog tijd. Wij verwachten begin 2018 uitsluitsel hierover.

2) De projectgroep onderwijs is vooralsnog gestopt. Na gesprekken met de scholen is de conclusie getrokken door een vertegenwoordiging van de projectgroep onderwijs dat de keuze van het onderwijs, om zo lang mogelijk in de dorpen twee scholen open te houden, bijdraagt aan de leefbaarheid. De directies hebben aangegeven op de korte termijn geen behoefte te hebben aan een strategische toekomstverkenning en stellen zich op het standpunt dat de notitie 'Naar een nieuwe balans' van stichting Kans en Kleur voor hen richtinggevend is. Overigens dragen de scholen al bij aan de leefbaarheid door een brede school te zijn. Een brede school werkt samen met kinderopvang/peuterspeelzaalwerk en combineert binnenschoolse en buitenschoolse activiteiten. Wanneer er activiteiten of ontwikkelingen zijn die de leefbaarheid betreffen worden de scholen hierbij betrokken.

3) De projectgroep Positieve gezondheid heeft haar opdracht enkele maanden geleden al geformuleerd. Positieve gezondheid gaat uit van het vermogen om je aan te passen en regie te voeren over je eigen situatie. Hoofddoel van de projectopdracht is het verbeteren van de positieve gezondheid van de inwoners. Hierbij is het bevorderen van betrokkenheid

[1] Onderzoek sociaal maatschappelijke voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur

en solidariteit het uitgangspunt. De stuurgroep is hiermee akkoord. De projectgroep heeft nu twee werkgroepen die zich bezig houden met de volgende onderwerpen:

- een Dorpscoöperatie: welke bestaande voorzieningen kunnen gebundeld worden en welke organisatievorm past hierbij, oftewel: hoe kunnen we de verbindingen tussen informele en formele zorg, tussen 0-de, 1ste en 2de lijnszorg verbeteren. De werkgroep is geïnformeerd over de zorgcoöperatie Rondom Wijchen. Onderzocht wordt wat beide ontwikkelingen voor elkaar kunnen betekenen;
- Wonen en Zorg: welke behoefte is er, hoe kunnen inwoners zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen en moet het bestaande woningaanbod passend gemaakt worden?

De projectgroep heeft in samenwerking met de HAN (Hoge school Arnhem-Nijmegen) een onderzoek uitgevoerd naar de te verwachten zorg- en zorg gerelateerde woonbehoefte. De uitkomsten zijn binnenkort bekend. Een plan van aanpak is te verwachten begin 2018. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de relatie met sport en bewegen.
Naar aanleiding van het onderzoek blijkt dat inwoners slecht op de hoogte zijn van wat er allemaal al is aan voorzieningen en activiteiten. Afgesproken is dat er een sociale kaart komt met daarin voorzieningen én activiteiten. De sociale kaart wordt voor heel Wijchen gemaakt met een katern voor elk dorp.

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
De secretaris, De burgemeester,

17.13 Dg.

De gemeenteraad van Wijchen

17 2 1389 Wonen en Leefbaarheid

Informatienota

Versterking sociale structuur Hernen Leur Bergharen voortgangsrapportage

Wijchen, 28 maart 2017

Geachte leden van de raad,

Kernboodschap
De definitiefase zal op een later tijdstip gereed zijn dan voorzien (01-04 2017), omdat de visies op de drie speerpunten 1) Sport en bewegen, 2) Positieve gezondheid en 3) Onderwijs om meer uitwerking vragen.

Inleiding
Op 30 juni 2016 heeft u de beslisnota 16 AZ 229a Versterking sociale structuur Bergharen en Hernen/Leur vastgesteld. In de nota staan de randvoorwaarden voor de definitiefase omschreven. U heeft een bedrag van € 60.000 beschikbaar gesteld.

Toelichting
Na uw besluit hebben de initiatiefnemers, de LBG-en Hernen/Leur en Bergharen de projectstructuur ingericht. Er is een stuurgroep ingesteld met daarin beide voorzitters van de Leefbaarheidsgroepen, een onafhankelijk voorzitter namens de KNHM (Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij), de wethouder van leefbaarheid Paul Loermans en de ambtelijk projectleider.
Er zijn drie projectgroepen ingesteld, één per speerpunt, breed samengesteld uit vertegenwoordigers van het dorp, maatschappelijke organisaties en een ambtelijke vertegenwoordiging.
Elke partij is verantwoordelijk voor een goede terugkoppeling naar de eigen achterban. De leefbaarheidsgroepen hebben hiervoor een gezamenlijke website Bergharen, Hernen/ Leur ingericht. Voor deze website wordt samengewerkt met De Zandloper en De Mijlpaal. Er is een facebookpagina opgezet en er wordt regelmatig gepubliceerd in 'Op de Hoogte' (nieuwsblad voor beide dorpen).

Portefeuillehouder: P.L.J. Loermans
Informatie: Nicoline Beck
Telefoon: 024 751 73 42
E-mailadres: n.beck@wijchen.nl

De samenwerking is inmiddels bekrachtigd met een ondertekende overeenkomst. Hierdoor is er duidelijkheid over het participatieniveau en de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen. De stuurgroep accordeert de projectopdrachten van de projectgroepen, gaat over de voortgang en besluit over de uitgaven van het budget. Elke projectgroep formuleert haar eigen opdracht aan de hand van de uitkomsten van het onderzoeksrapport van Seinpost. Dit onderzoek is voorafgaand aan deze definitiefase uitgevoerd. Elke projectgroep legt haar opdracht voor aan de stuurgroep.

De resultaten van de projectgroepen tot nu toe zijn:

1) De projectgroep Sport en bewegen organiseert een verdieping op de inhoud, namelijk: aan welke activiteiten, structuren en voorzieningen (binnensportaccommodatie) bestaat in de toekomst een gezamenlijke behoefte in brede zin: binnen- en buitensport, wel- en niet in verenigingsverband en gericht op vitaliteit en positieve gezondheid.

2) De projectgroep onderwijs kwam in eerste instantie tot de conclusie dat er weinig toegevoegde waarde is voor deze projectgroep, omdat het beleid voor de aankomende periode al beschreven staat in nota 15 IZ 076 Naar een nieuwe balans: kinderaantal en basisscholen in de gemeente Wijchen. De conclusie in de nota is dat de basisscholen in de kernen zo lang mogelijk open blijven. Voor de scholen in Hernen en Bergharen geldt verder dat er geen urgentie is voor een ander schoolgebouw en dat er op de korte termijn geen initiatieven worden genomen gericht op integratie van de scholen, zowel organisatorisch als onderwijsinhoudelijk. Momenteel onderzoeken wij welke bijdrage het onderwijs kan leveren aan de leefbaarheid van de dorpen.

3) De projectgroep Positieve gezondheid heeft haar opdracht inmiddels geformuleerd. Positieve gezondheid gaat uit van het vermogen om je aan te passen en regie te voeren over je eigen situatie. Hoofddoel van de projectopdracht is het verbeteren van de positieve gezondheid van de inwoners. Hierbij is het bevorderen van betrokkenheid en solidariteit het uitgangspunt. De stuurgroep is hiermee akkoord. Vervolgens heeft de projectgroep drie werkgroepen ingericht die zich bezig houden met de volgende onderwerpen:
- een zorgcoöperatie: welke bestaande voorzieningen kunnen hierin gebundeld worden en welke organisatievorm past hierbij, oftewel: hoe kunnen we de verbindingen tussen informele en formele zorg, tussen 0-de, 1ste en 2de lijnszorg verbeteren;
- eerstelijns zorg: wat willen we aan eerstelijnszorg, op welke plek en hoe organiseren we dat. De huisarts in Bergharen heeft een praktijk aan huis. Er zijn gesprekken geweest over de mogelijkheden in de Zandloper maar zij kiest voor een andere locatie;
- wonen en Zorg: welke behoefte is er, hoe kunnen inwoners zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen en moet het bestaande woningaanbod passend gemaakt worden?
De projectgroep gaat nu eerst op basis van voornoemde onderzoeksvragen o.a. met sleutelfiguren praten en verwacht binnen afzienbare tijd met een plan van aanpak te komen.

Consequenties
Doordat de nadruk op de inhoud is komen te liggen, duurt het langer voordat er duidelijkheid is over de inzet van de accommodaties.

Vervolg
Meer duidelijkheid valt te verwachten voor de zomervakantie. Na de zomervakantie ontvangt u een nieuwe voortgangsrapportage.

Burgerparticipatie
Samenwerken. Het betreft hier een burgerinitiatief. Het creëren van draagvlak voor een dorpsoverstijgend project kost tijd en aandacht. Hiervoor zijn eerder genoemde communicatieactiviteiten gestart. Inmiddels doen 30 inwoners mee aan de projectgroepen.
De gemeente heeft veel waardering voor de inzet en betrokkenheid van alle vrijwilligers.
Voor het project heeft de gemeente een faciliterende en ondersteunende rol.
Naast de deelname van inwoners en gemeente, is er ook sprake van inbreng vanuit andere organisaties, zoals de HAN (Hoge school Arnhem-Nijmegen), de GSF (Gelderse Sportfederatie) en de ZZG (Zorggroep Zuid Gelderland).

Bijlagen
16 AZ 229a Versterking sociale structuur Hernen/Leur en Bergharen

Gerelateerde stukken
N.v.t.

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
De secretaris, De Burgemeester,

Datum beslissing B & W: Klik hier als u een datum wilt invoeren.						
	B	GG	PL	RE	AS	S
Akkoord						
Bespreken						

	Openbaar
Aan	College
Status	Beslisnota voor de raad
Registratienummer	Z/16/000505 | DOC/16/000474
Onderwerp	Investeringssubsidie Sportpark Schaarweide
Programma / paragraaf	Programma 4: Onderwijs en ontplooiing
Portefeuillehouder	P.L.J. Loermans
Beslispunt(en)	Vast te stellen de beslisnota voor de raad met de volgende beslispunten: 1. In te stemmen met het verlenen van een investeringssubsidie van € 200.000 aan Stichting Schaarweide voor het renoveren van haar accommodatie. 2. De stichting niet gebonden houden aan het gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid.
Afdeling	SAM
Retour afdeling	SAM
Adviseur / telefoon / e-mail	Léon Daemen, **t** 024 751 73 50, **e** l.daemen@wijchen.nl
Gewenste datum collegevergadering	1 november 2016
Reden niet-openbaar / vertrouwelijk	
Presentatieavond/bijeenkomst	Klik hier als u een datum wilt invoeren.
Gewenste datum commissievergadering	Klik hier als u een datum wilt invoeren.
Gesprektafel	
Uiterlijke datum gewenst raadsbesluit	3 november 2016
Akkoord manager	Adelbert Aveskamp Paraaf:
Akkoord budgethouder	Paraaf:
Akkoord projectleider	Paraaf:
Akkoord directie	Paraaf:
Akkoord afdeling financiën	Paraaf:
Subsidiemogelijkheden onderzocht	
Burgerparticipatie	
Advies gevraagd aan	
Bijzonderheden	
Bijlage(n)	
In kennis stellen	

De gemeenteraad van Wijchen

16

Beslisnota

Investeringssubsidie Sportpark Schaarweide

Wijchen, 01-11-2016

Geachte leden van de raad,

Beslispunten

1. In te stemmen met het verlenen van een investeringssubsidie van € 200.000 aan Stichting Schaarweide voor het renoveren van haar accommodatie.
2. De stichting niet gebonden houden aan het gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Inleiding

U heeft 7 juli 2016 de motie "Afronding project sporthal Schaarweide" aangenomen met als doel de aanpak van het achterstallig onderhoud van de huidige accommodatie. U bent bereid daartoe € 200.000 te investeren. We hebben 13 juli 2016 met Stichting Schaarweide besproken hoe aan de motie invulling te geven. De stichting heeft 20 oktober 2016 een schetsontwerp geleverd inclusief onderbouwing van de investeringskosten en de dekking.

Beoogd effect

Behoud van de bestaande infrastructuur voor de buitensport en verduurzaming van de opstallen.

Argumenten

1.1 Stichting levert een solide financieel onderbouwd renovatieplan

De stichting levert een schetsplan met kostenraming voor de renovatie van en verduurzaming van het gebouw. Het plan is in een aantal avonden ontwikkeld met inbreng van interne- en externe deskundigen zoals bouwkundig ingenieur, tekenaar, aannemer en binnenhuisarchitect. Vervolgens heeft bureau van Kessel en Janssen het plan door gerekend.

De uitgangspunten vooraf waren dat het accommodatieplan:
* voorziet in het optimaal wegwerken van het achterstallig onderhoud;
* past bij de visie van de stichting op breedtesport en multifunctionele inzet;
* voorziet in duurzame oplossingen (werk met werk maken).

Daaruit volgt dat men de bestaande twee kantines samenvoegt en de kleedkamer optimaliseert.

De stichting heeft de bouwkosten marktconform geraamd op € 266.000 exclusief btw zonder rekening te houden met zelfwerkzaamheid, fondsenwerving en sponsoren. Men verwacht in zelfwerkzaamheid de nodige uren te kunnen inverdienen, naast specialistisch werk door gecertificeerde bedrijven. Men rekent voorts (terecht) een bedrag voor aanpassing van de vaste inrichting en verduurzaming. Dit leidt tot de volgende raming:

Investeringskosten:

a.	Bouwkundig, onderhoud en samenvoeging	€ 266.000,-
b.	Noodzakelijke aanpassingen inrichting	€ 15.000,-
c.	Verduurzaming/aanvullende energiemaatregelen	€ 20.000,- +
	Totaal exclusief btw	€ 301.000,-

Dekking:

d.	Gemeentelijke bijdrage	€ 200.000,-
e.	Besparing door zelfwerkzaamheid	€ 41.000,-
f.	Sponsoring, subsidies en eventueel lening	€ 60.000,- +
Totaal exclusief btw [1]:		€ 301.000,-

2.1 De stichting draagt proportioneel bij uit eigen middelen
Stichting Schaarweide is erfpachter en zal als opdrachtgever de renovatie in zelfwerkzaamheid uitvoeren. Ze kan mogelijk goedkoper werken en kan de btw in aftrek nemen. Ze draagt met een (op geld waardeerbare) eigen bijdrage van € 101.000 proportioneel bij aan de dekking van de totale projectkosten. We houden de stichtting daarom niet gebonden aan ons inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Kanttekeningen
1.1 Aantal te handhaven kleedkamers lijkt ons redelijk veel
We merken op dat de stichting in haar plan van de 13 kleedkamers er 11 handhaaft. Dat lijkt ons nog redelijk veel in relatie tot het soort en de frequentie van het gebruik. Die keuze is echter aan hen.

1.2 Stichting Schaarweide houdt geen rekening met een brandmeldinstallatie
De stichting gaat er vanuit dat een brandmeldinstallatie niet nodig is. De kosten daarvan kunnen fors oplopen (tot € 15.000). Indien wettelijk vereist, zal de stichting deze kosten binnen haar projectbegroting moeten opvangen.

1.3 Onvoorziene kosten van asbestsanering voor onze rekening
Adviseurs van Stichting Schaarweide wijzen met nadruk op het risico van verborgen asbest. Eventuele onvoorziene kosten van asbestsanering komen voor onze rekening. We zijn als voormalig eigenaar van de opstallen verantwoordelijk, gelijk de situatie bij onderwijsgebouwen. De saneringskosten zijn vooraf niet in te schatten.

1.4 Onderhoud parkeerplaatsen sportparken is publieke zaak
De stichting heeft het achterstallig onderhoud van de twee parkeerterreinen uit de begroting gelaten onder verwijzing naar de openbare parkeerterreinen bij andere sportparken. Parkeerterreinen bij bijvoorbeeld Sportpark Woezik en De Wijchert zijn openbaar en worden door ons onderhouden. Het is dus onlogisch en onredelijk dat het (groot) onderhoud van de parkeerterreinen bij Sportpark Schaarweide via de erfpachtovereenkomst voor rekening van de stichting komt. We nemen het onderhoud van de parkeerterreinen terug in ons beheer.

1.5 De stichting kan de waterpomp voor beregeningsinstallatie verplaatsen
We investeren in automatische beregenging op de grasvelden. We adviseren de stichting om de waterpomp uit het clubhuis te verplaatsen.

1.6 Hou het inveseteringsbudget "Leefbaarheid" gereserveerd
U heeft via beslisota 16-AZ-229 gediscussieerd over versterking van de sociale structuur in de beide kerkdorpen. U heeft hiertoe in totaal € 500.000 in onze begroting gereserveerd. We zijn van mening dat dit budget niet dient

[1] Voor Stichting Schaarweide is de btw geen kostprijsverhogende factor.

te worden aangesproken om evetuele tekorten in het "project Schaarweide" op te vangen.

1.7 Leden van de betrokken sportclubs hebben nog niet ingestemd
Stichting Schaarweide heeft dit plan bij ons ingediend onder voorbehoud van instemming van de ledenvergaderingen van de betrokken sportclubs.

Financiën
De investeringssubsidie van € 200.000 is opgenomen in de gemeentebegroting 2017 (incidenteel persperctief). De subsidie wordt verleend onder voorbehoud van vaststelling van de gemeentebegroting 2017 en beschikt in januari 2017.
De kosten van (groot) onderhoud van de parkeerterreinen nemen we mee in de notitie IBOR, die in 2017 wordt opgemaakt.

Uitvoering
1. Afgifte subsidiebeschikking in december 2016.
2. Onze verantwoordelijkheid voor het (groot) onderhoud schriftelijk vastleggen met Stichting Schaarweide.

Burgerparticipatie
Stichting Schaarweide voert de regie en directie over het werk en kan de btw-kosten aftrekken.

Bijlagen
Stichtingskostenraming, 20 oktober 2016

Gerelateerde stukken
* motie 16-AZ-250, 7 juli 2016

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
De secretaris, De burgemeester,

De gemeenteraad van Wijchen

16

Investeringssubsidie Sportpark Schaarweide

De raad van de gemeente Wijchen;

Gelet op: het budgerecht

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van:
03-11-2016

besluit:

1. In te stemmen met het verlenen van een investeringssubsidie van € 200.000 aan Stichting Schaarweide voor het renoveren van haar accommodatie.
2. De stichting niet gebonden houden aan het gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Aldus besloten door de gemeenteraad in zijn openbare vergadering van 311-2016

De voorzitter, De griffier,

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	598
Extern Zaak ID	Z/19/035611
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 september 2019
Agendapunt	7.a
Omschrijving	Beslisnota Hart van Zuid - Voorzieningenhart (35611)
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Man, Wai wah
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	088-432 7215
E-mail adres steller	w.man@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beslisnota Hart van Zuid - Voorzieningenhart.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	26 september 2019
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	5 september 2019
Commissievergadering Wijchen	**12 september 2019**
Stukken gemeenteraad Wijchen	3 september 2019

Besluit

De commissie adviseert beide beslisnota's als bespreekstuk voor de raadsvergadering te agenderen. Er is een motie aangekondigd door CDA en D66.

Openbaar Zaaknummer: Z/19/35611

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Hart van Zuid - Voorzieningenhart

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Een aanvullend voorbereidingskrediet van € 80K ter beschikking te stellen ter afronding van de gebiedsvisie voor het voorzieningenhart Hart van Zuid.
   a. Hiervan € 40K ten laste te brengen van de algemene reserve en € 40K te dekken uit te verkrijgen subsidie.
   b. Bij verkrijging van een subsidie die lager is dan de beoogde € 40K, het verschil eveneens te dekken uit de algemene reserve.
   c. De genoemde budgetten als nieuw beleid af te wegen bij de komende begrotingsbehandeling.
2. Vooruitlopend op een positief raadsbesluit medio 2020 over de gebiedsvisie voor het voorzieningenhart en de daarop volgende budgetaanvraag voor de volgende planfase van de gebiedsontwikkeling, een indicatief voorbereidingskrediet als nieuw beleid af te wegen bij de komende begrotingsbehandeling, ter hoogte van € 100K voor het jaar 2020 en € 50K voor 2021.

Aanleiding
Opdracht
Wijchen Zuid is al ruim dertig jaar een prettige wijk om in te wonen. Op sommige punten dreigt de sleet er nu in te komen. In december 2017 heeft uw raad daarom opdracht gegeven te onderzoeken hoe Wijchen Zuid de volgende 30 jaar die fijne wijk kan blijven. In januari 2019 heeft het College van B&W u geïnformeerd over de voortgang (zie hierna 'Eerdere besluiten').

De opdracht bestaat uit het opstellen van een routekaart voor de wijk en een gebiedsvisie voor het voorzieningenhart. De routekaart geeft een visie op aandachtspunten in de wijk en mogelijke wegen naar een mooie toekomst voor de wijk. De gebiedsvisie geeft een kijk hoe het voorzieningenhart kan worden verbeterd voor een optimale bijdrage aan de toekomstbestendigheid van de wijk. De ambities voor het voorzieningenhart zien we als een onderdeel van de overkoepelende routekaart voor de totale wijk Wijchen-Zuid. Het is gaat niet om een losstaande vastgoed ambitie. Daarom is een "vitaal en bruisend voorzieningenhart van de wijk" één van de vijf opgaven binnen de routekaart.

Verdiepingsslag gebiedsvisie voorzieningenhart
De gebiedsvisie voor het voorzieningenhart is nog niet gereed. Om tot adequate besluitvorming te kunnen komen over het vervolg van de planvorming (opstellen Masterplan, vastgoed exploitaties, eventueel voorbereiding aanbesteding), is meer concreetheid noodzakelijk over (investerings-)kaders en de haalbare ontwikkelkoers voor de gebiedsvisie. We willen daarom een integrale verdiepingsslag maken en een aantal kansen verkennen samen met Talis en Hazenberg Vastgoed (eigenaar winkelcentrum). Hiervoor wordt in samenwerking met Talis ook dieper ingegaan op de samenhang met andere ontwikkelingen in Wijchen. We vragen extra voorbereidingskrediet aan voor onafhankelijke begeleiding van de integrale planvorming.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
21-12-'17	Beslisnota Hart van Zuid (17 2 7418): Naar aanleiding van een 'Verkenningsverslag' door verschillende partijen volgt raadsopdracht voor een wijkanalyse ('routekaart') en nader onderzoek voor verbetering van het voorzieningengebied bij het winkelcentrum ('gebiedsvisie').
31-01-'19	Informatienota Stand van zaken Hart van Zuid (19 2 22682): Een groot respons van bewoners op de wijkenquête levert een schat aan informatie. De initiatiefnemers voor Hart van Zuid geven hun kijk op de toekomst van de wijk zonder het project Hart van Zuid ('nulmeting').

Gewenst resultaat
Het doel is de wijk Wijchen Zuid toekomstbestendig maken. De wijk moet de komende dertig jaar een fijne wijk blijven. Om het hoofddoel te bereiken zijn 5 subdoelen of *opgaven* gekozen. In de routekaart zijn deze nader toegelicht:
1. Vitaal & bruisend voorzieningenhart van de wijk.
2. Samen maken wij de wijk
3. Meer diversiteit in de buurten rondom het Hart van Zuid.
4. Een kwaliteitsslag van de leefomgeving.
5. Duurzame wijk.

Argumenten
1.1 Er is nog een verdiepingsslag nodig voor concretere afspraken voor het voorzieningengebied.
We willen een gebiedsvisie waaraan partijen zich kunnen committeren voor de vervolgfases. De huidige (investerings-)kaders en uitgangspunten van verschillende partijen zijn niet concreet genoeg hiervoor.

Gemeente, Talis en Hazenberg Vastgoed (eigenaar winkelcentrum) zijn momenteel de grootse vastgoed- en grondeigenaren en potentieel de grootste investeerders in het voorzieningenhart. De drie partijen willen een integrale verdiepingsslag maken om hardere programmatische en financiële kaders af te spreken voor de afronding van gebiedsvisie. Hiervoor wordt in samenwerking met Talis ook dieper ingegaan op de samenhang met andere ontwikkelingen in Wijchen.

Voor deze verdiepingsslag is wel extra voorbereidingskrediet nodig. De partijen moeten worden begeleid door een onafhankelijke gebiedsontwikkelingsadviseur, planeconoom en stedenbouwkundige. Naast deze extra begeleiding brengen alle partijen hun kennis en kunde in om een zo goed mogelijk resultaat te bereiken.

We ramen de extra onderzoekskosten voor verdieping van de gebiedsvisie op € 80K en vragen hiervan 50% subsidie aan bij de Provincie voor procesbegeleiding. We willen het proces niet laten wachten en verzoeken daarom het bedrag in 2019 ter beschikking te stellen.

2.1 Bij positief besluit op de gebiedsvisie in 2020 willen we direct kunnen doorpakken.
We willen met een goede verdiepingsslag (zie *Argumenten 1.1*) in het voorjaar van 2020 de gebiedsvisie gereed hebben. Uw raad en de bevoegde organen van de andere betrokken partijen kunnen dan medio 2020 besluiten over de

gebiedsvisie. Indien dan opdracht wordt verleend voor vervolg van de planvorming hebben we financiële middelen nodig in 2020.

De bedragen zijn indicatief geraamd voor onder andere het opstellen van een masterplan en exploitatie afspraken voor het toekomstig gebruik en beheer van het vastgoed. Uiteraard dienen wij te zijner tijd een formeel budgetaanvraag in voor besluitvorming door uw raad. Tevens wordt onderzocht we hoe verdere ontwikkelkosten kunnen worden verdeeld onder partijen.

Tegenargumenten en risico's

1.1 De algemene reserve 2019 voldoet meerjarig niet aan de norm

Met de kredietaanvraag voor 2019 willen we de positieve energie met de partijen vasthouden. De algemene reserve ligt in het meerjarenperspectief beneden de gewenste ondergrens, zoals in de Perspectiefnota ook is aangekaart. In 2019 ligt de hoogte van de algemene reserve ongeveer op de norm. Een besluit met dekking vanuit de algemene reserve geeft tegendruk op het realiseren van het gewenste niveau van het weerstandvermogen. Wij verzoeken de voortgang van het project in dit geval te prioriteren.

1.2 Het subsidietraject loopt nog.

We kunnen nog niet met zekerheid zeggen dat de subsidie in de beoogde omvang wordt toegekend Om de planning niet te frustreren stellen we voor het risico van het (deels) niet verkrijgen van de subsidie vooraf af te dekken uit de algemene reserve. We achten de kans van slagen wel groot.

Financiële gevolgen

Opgave Vitaal & bruisend voorzieningenhart van de wijk)

- Een voorbereidingskrediet ter beschikking te stellen ter afronding van gebiedsvisie voor het voorzieningenhart. Dit voorbereidingskrediet ten laste te brengen van de algemene reserve 2019.
- Eventuele subsidies gebruiken om de onttrekking uit de algemene reserve te verlagen.
- Vooruitlopend op een positief raadsbesluit op de gebiedsvisie in het voorjaar van 2020 een voorbereidingskrediet te reserveren voor de vervolgfase (masterplan en exploitaties) van € 100K voor het jaar 2020 en € 50K voor 2021.
- Voor de gemeentelijke kosten van de fysieke ingrepen in het voorzieningenhart is eerder een indicatie afgegeven van 5-11 miljoen euro.

Dekking volgende stappen	***2019***	***2020***	***2021***
Overeenkomst investeringsambities van huidige eigenaren + afronding gebiedsvisie	80K		
Reservering voor vervolg planvorming (indicatief o.b.v. opstellen Masterplan en vastgoed exploitaties)		100K	50K
Totaal	**80K**	**100K**	**50K**

Communicatie

n.v.t.

Uitvoering of Vervolgstappen

Besluitvorming:

- Raadbesluit Gebiedsvisie voorzieningenhart 26 september 2019
- Raadbesluit Begroting 7 november 2019

Geheimhouding:
N.v.t.

Voorstel /Advies
N.v.t.

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	562
Extern Zaak ID	Z/19/033984
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 september 2019
Agendapunt	7.b
Omschrijving	Beslisnota Routekaart - Hart van Zuid (33984)
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Man, Wai wah
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	088-4327215
E-mail adres steller	w.man@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beslisnota Routekaart - Hart van Zuid
2019-09-04 Routekaart Hart van Zuid - DEF.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	26 september 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	3 september 2019
Commissievergadering Wijchen	**12 september 2019**
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	5 september 2019
College BenW openbaar Wijchen	20 augustus 2019

Besluit

De commissie adviseert beide beslisnota's als bespreekstuk voor de raadsvergadering te agenderen. Er is een motie aangekondigd door CDA en D66.

Openbaar Zaaknummer: Z/19/33984

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Hart van Zuid - routekaart

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met de routekaart *'Toekomst Hart van Zuid'* voor het toekomstbestendig maken van de wijk Wijchen Zuid.
2. Voor het versterken van de structuur in de wijk in te stemmen met een bedrag van 80K voor 2020 en 80K voor 2021 voor de uitvoering van de werkzaamheden, onder voorbehoud van een positief besluit bij de begrotingsbehandeling in november 2019.
3. Voor programmamanagement en communicatie in te stemmen met een bedrag van 75K in 2020 en 45K voor 2021, onder voorbehoud van een positief besluit over het budget bij de begrotingsbehandeling in november 2019.
4. De genoemde budgetten in beslispunt 2 en 3 als nieuw beleid af te wegen bij de komende begrotingsbehandeling.

Aanleiding
Eind 2016 klopten verschillende partijen bij de gemeente Wijchen aan om hun zorg te delen over ontwikkelingen in Wijchen Zuid. We hebben deze signalen opgepakt en de partijen uit het gebied bij elkaar gebracht. Samen is verkend wat er speelt rondom de voorzieningen in Wijchen Zuid. Eind 2017 lag er een verkenningsverslag met als belangrijkste conclusie dat er zowel een noodzaak is om de voorzieningen een impuls te geven als aan de slag te gaan met buurten in Wijchen Zuid.
De verkenningsgroep vond het belangrijk om ook de inwoners van Wijchen Zuid te vragen naar hun beeld van het imago en de leefbaarheid van de wijk. Dit heeft geresulteerd in een wijkonderzoek (juni 2018). Van de 3.300 huishoudens in Wijchen Zuid hebben er 799 de vragenlijst ingevuld. Een hoge respons die de resultaten betrouwbaar maakt en bovendien waardevolle informatie oplevert over de wijk en haar inwoners.
Een van de uitkomsten is dat de buurten direct rond het winkelcentrum, de schoollocatie in Huissteden, het wijkcentrum en overige voorzieningen extra aandacht verdienen. Inwoners van deze buurten zijn minder tevreden over hun woon- en leefomgeving, de sociale leefbaarheid en het imago van de buurt. Ook de aantrekkelijkheid van het voorzieningenhart kan verbeterd worden. In eerste instantie voor de mensen uit Wijchen Zuid, maar daarnaast ook voor mensen van buiten de wijk.
Dit alles heeft geresulteerd in De routekaart 'Toekomst Hart van Zuid' (bijlage 1) voor Wijchen Zuid. De routekaart is een uitwerking van de resultaten van het onderzoek. De samenwerkende partijen en inwoners hebben in verschillende workshops de resultaten uitgewerkt in vijf opgaven.
In juni is door de samenwerkende partijen voor Hart van Zuid ingestemd met de routekaart en hebben zij een inspanningsverplichting uitgesproken.
De ondertekenaars van de routekaart zijn: woningcorporatie Talis, Samenwerkingsstichting Kans & Kleur, ZZG Zorggroep, Hazenberg Vastgoed, de ondernemersvereniging van het winkelcentrum Zuiderpoort, kinderopvang De Eerste Stap, MeerVoormekaar, Wijkvereniging Wijchen Zuid en de gemeente Wijchen.
Naast de routekaart komt er nog een gebiedsvisie voor het voorzieningencentrum. Die verwachten we in het tweede kwartaal van 2020.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
21-12-‘17	Beslisnota Hart van Zuid (17 2 7418): Naar aanleiding van een ‘Verkenningsverslag’ door verschillende partijen volgt de raadsopdracht voor een wijkanalyse (‘routekaart’) en nader onderzoek voor verbetering van het voorzieningengebied bij het winkelcentrum (‘gebiedsvisie’).
31-01-’19	Informatienota Stand van zaken Hart van Zuid (19 2 22682): Een groot respons van bewoners op de wijkenquête levert een schat aan informatie. Duidelijk is dat er een opdracht ligt voor de samenwerkende partijen om de wijk toekomstbestendig te maken.

Gewenst resultaat

Het doel is de wijk Wijchen Zuid toekomstbestendig maken. De wijk moet de komende dertig jaar een fijne wijk blijven.

Argumenten

1.1 De routekaart ‘Toekomst Hart van Zuid’ biedt ons handvatten om de wijk gereed te maken voor de toekomst.

De resultaten van het onderzoek in Wijchen Zuid tonen aan dat toekomstbestendigheid van de wijk in het gedrang is. De kans is groot dat de wijk over enkele jaren ‘afglijdt’ als er niet wordt ingegrepen. Wij komen dan voor een grotere uitdaging te staan. Dat willen wij voorkomen door tijdig een wijkaanpak op maat te starten. Gelet op de betrokkenheid van partijen en bewoners bij het uitgevoerde onderzoek en de verkenning, ligt het voor de hand om nu door te gaan met uitvoering van de geïdentificeerde opgaven. Het risico is reëel dat anders energie, betrokkenheid en vertrouwen snel zullen afbrokkelen.

1.2 Om het hoofddoel te bereiken willen we werken aan 5 opgaven.

Hieronder volgt een korte weergave van de inhoud en het doel van de opgaven.

1. *Vitaal & bruisend voorzieningenhart van de wijk*.
   Het voorzieningenhart is het winkelcentrum, het wijkcentrum, de school en de sporthal samen. Uit de enquête komt naar voren dat inwoners een bezoek aan één van de voorzieningen combineren met een bezoek aan een ander. Bijvoorbeeld iemand die de kinderen naar school brengt gaat daarna naar het wijk- of het winkelcentrum. Dit zogenoemde combinatiebezoek willen we graag behouden.
   Ook komt uit het onderzoek naar voren dat de twee leefstijlen ‘aqua’ (organiseert graag) en ‘lime’ (volgt en doet graag) in de wijk elkaar bij de voorzieningen ontmoeten. Dit biedt een kans om de samenwerking tussen de leefstijlen te vergroten.
   We zien voor de toekomst een compact, compleet en comfortabel voorzieningencentrum voor ogen waar kinderen naar school gaan, men elkaar ontmoet, samen een kopje koffie drinkt en waar ruimte is voor eerstelijnsvoorzieningen en woonzorglocaties voor ouderen zijn toegevoegd. De fysieke uitwerking van deze opgave komt in samenhang met de routekaart terug in de gebiedsvisie.
2. *Samen maken wij de wijk*.
   Uit het onderzoek komt naar voren dat de vitaliteit van een aantal buurten rond het voorzieningenhart afneemt als we daar niks ondernemen. Ook hebben we gemerkt dat de wijk een lage sociale cohesie heeft. Nadeel hiervan is dat men elkaar wel wil helpen, maar dat dit niet altijd van de grond komt, omdat men elkaar niet zo goed kent. Om hier verbetering in te brengen willen

we samen met inwoners werken aan ontmoeten en samen dingen doen. Hierbij denken we onder andere aan een maatjesproject en meer (laagdrempelige) ontmoetingsplekken in de wijk. Voor de (hele) lange termijn zien we een all inclusive wijk voor ons (daarin werkt de gemeenschap samen op allerlei alle aspecten van het leven zoals goed wonen, zorg, werk, recreatie, lagere energierekening). Met de inzet op deze opgave creëren we de randvoorwaarde voor het slagen van het hele project, omdat hiermee het project nog meer van de inwoners wordt.

3. *Meer diversiteit in de buurten rondom het Hart van Zuid*.
   Uit de gesprekken met de samenwerkende partners komt naar voren dat het behoud van de basisschool en kinderopvang essentieel is voor de levendigheid van het voorzieningengebied. De school trekt ouders naar het voorzieningenhart, die vervolgens hun boodschappen doen, of naar het wijkcentrum gaan. De kinderen spelen lekker op het schoolplein. Om de school te behouden is gebruik door inwoners uit verschillende buurten in Wijchen Zuid een voorwaarde, anders wordt het aantal leerlingen te laag. De school en de schoolomgeving dienen daarom aantrekkelijk te zijn voor alle leefstijlen in de wijk.
   Om hier een boost aan te geven is meer diversiteit van inwoners rond de school een oplossing. Daarom gaat deze opgave vooral over meer diversiteit van woningen en inwoners. Hiermee verduurzamen we ook de gewenste sterke sociale structuur in de wijk. Voor de korte termijn is al gestart met het meer verspreid toewijzen van woningen voor urgente woningzoekenden. Voor de (middel)lange termijn denken we aan het toevoegen van beschut wonen, het huisvesten van middeninkomens en starters op de woningmarkt.
4. *Een kwaliteitsslag van de leefomgeving*.
   Uit het onderzoek komt naar voren dat inwoners zeer begaan zijn met hun leefomgeving en graag zien dat die er netjes en verzorgd uitziet. Daarom gaat deze opgave over een leefomgeving waar het prettig vertoeven is, die schoon, heel en veilig is. Dit pakken we op samen met inwoners. Voor de korte termijn is al gestart met o.a. de aanpak van het zwerfafval en het tunneltje. Uit het onderzoek en diverse gesprekken met bewoners komt naar voren dat het tunneltje voor langzaam verkeer als onveilig wordt ervaren. Om hier wat aan de doen zijn de struiken bij het tunneltje gesnoeid en is de verlichting gemaakt. Om het tunneltje een prettiger uitstraling te geven gaan de kinderen van de samenwerkingsschool Het Zuiderpad het tunneltje opvrolijken onder begeleiding van de graffitikunstenaar, van de parkeergarage bij het station en de tunnel in Wijchen Noord. De tunnel is een belangrijke verbinding voor fietsers en voetgangers onder de drukke Zuiderdreef door. Het verbindt het voorzieningenhart met Abersland en de daar achter liggende buurten.
   Voor de lange termijn denken we aan nieuwe manieren van samenwerken voor beheer en onderhoud van het openbaar groen.
5. *Duurzame wijk*.
   Voor deze opgave zien we kansen voor de Wijk van de toekomst. Dit is een gasloze wijk waar ook gewerkt wordt aan de opbouw van een nieuwe basis voor warmtevoorziening. De provincie Gelderland is op zoek naar pilotwijken. Wijchen Zuid zou er één van kunnen zijn.
   Daarnaast zien we mogelijkheden voor het verduurzamen van woningen, o.a. in samenspraak met de woningcorporatie. Voor de korte termijn denken we bijvoorbeeld aan maatregelen voor klimaatadaptie en leiden we inwoners uit

de wijk op tot energiecoach. De coach kan met andere inwoners in gesprek over het verbeteren van zijn/haar energieverbruik.

1.3 *We doen separaat voorstellen voor nadere kosten binnen de opgaven.*
Niet alle voorstellen in de routekaart zijn nu al geschikt voor uitvoering. Bovendien kunnen er nog nieuwe ideeën ontstaan en niet alles hoeft morgen al uitgevoerd te worden. Dit geldt met name voor de middellange en lange termijn. Voor de kosten die hieraan verbonden zijn zoeken we breed naar financiering. Hierbij kunt u denken aan subsidies en bijdragen van de partners. Daarnaast zal de gemeente als partner ook bijdragen. Voorstellen voor uitvoering van afzonderlijke onderdelen van de routekaart 'Toekomst Hart van Zuid' leggen we voor ter besluitvorming.

1.4 We kunnen starten zonder eerst een wijkontwikkelingsplan op te stellen.
In de beslisnota van 21 december 2017 gingen we ervanuit dat de routekaart alleen globale ambities zou opleveren. Van grof naar fijn werkend zouden in een wijkontwikkelingsplan concretere plannen worden opgeschreven om tot uitvoering te brengen.
Echter, de routekaart geeft voldoende houvast om met inwoners en professionals (nadere) ambities uit te werken of tot uitvoering te brengen. Daarom vragen we nu direct een uitvoeringsbudget aan.
Mede dankzij de grote schat aan informatie uit de onderzoeken kunnen we de integrale wijkaanpak eerder opstarten. Daarmee komen we tegemoet aan de enthousiaste professionals en inwoners die nu vooral snel en concreet aan slag willen in de wijk. Daar zit de energie en dat faciliteren we graag.

2.1 De wijk heeft een tijdelijke extra duw in de rug nodig voor duurzame leefbaarheid.
In de toekomstbestendige wijk is goede leefbaarheid een structurele kwaliteit. Om tot duurzame leefbaarheid te komen is eigenaarschap en goede organisatiegraad bij wijkbewoners een vereiste en minimale extra inzet van overheid of hulpinstanties (we willen van hoge inwonersparticipatie naar lage overheidsparticipatie). Er zit energie, commitment en welwillendheid in de wijk. Op het gebied van initiatieven, ondernemerschap, samenwerking en samenzijn moeten er nog veel verbindingen worden gelegd. Wijchen Zuid heeft daar hulp bij nodig. We vragen een uitvoeringsbudget aan voor de eerste twee jaren van de wijkaanpak om duurzame leefbaarheid op gang te brengen. Meervoormekaar neemt de uitvoering op zich. Het bedrag dekt de extra werkzaamheden die men voorziet.
Na twee jaar evalueren we de resultaten en stellen we opnieuw vast welke inzet nodig is.

3.1 Een complex project als Hart van Zuid vraagt om extra capaciteit.
Hart van Zuid is een complex project met veel spelers, veel en soms grote belangen en investeringen. We hebben iemand nodig die de opgaven een stap verder brengt en koppelt aan een trekker, dus verbindingen legt, in- en extern. Inzet met name in de beginfase is essentieel om de energie vast te houden, partijen verbonden te houden en nieuwe partijen te binden. Zodra een en ander loopt, verwachten we dat de inzet afneemt.
Daarnaast is het voor geen van de samenwerkende partijen handig om de rol van programmamanager op zich te nemen, omdat hij daarmee twee petten op heeft: die van neutrale partij die boven de partijen hangt en deelnemer.

Daarnaast vraagt de wijkbrede aanpak met verschillende opgaven, betrokken partijen, inwoners en professionals om veel communicatie inzet; exceptioneel meer dan in onze andere projecten. Hiervoor is extra capaciteit nodig.

4.1 Hiermee sluiten we aan bij de systematiek van dit jaar.
De begroting biedt, zoals het er nu uitziet, geen ruimte voor nieuw beleid. Overige aanvragen voor nieuw beleid worden ook afgewogen in de begrotingsvergadering voor het jaar 2020. Door genoemde budgetten hier aan toe te voegen is een integrale afweging mogelijk.

Tegenargumenten en risico's

1.1 De definitieve routekaart is nog niet breed teruggekoppeld aan de inwoners.
De routekaart is mede tot stand gekomen met inzet van inwoners die betrokken zijn geraakt bij het project. De definitieve routekaart is echter nog niet breed bekend gemaakt onder alle inwoners. Dit willen we zo spoedig mogelijk doen na uw besluit. Mocht dit tot nieuwe suggesties leiden dan is hiervoor nog voldoende ruimte voor de korte en middellange termijn.

1.2 Er is geen vastgesteld kader voor het uitvoeringsprogramma.
We hebben geen wijkontwikkelingsplan gemaakt met kaders of leidraden voor de (integrale) kwaliteit, proces en haalbaarheid voor werkzaamheden in de wijk. Toch biedt de routekaart *'Toekomst Hart van Zuid'* voldoende houvast. Het is een meer dynamisch document met ruimte voor doorontwikkeling.
Veel voorgestelde verbeteracties moeten nader worden onderzocht op inhoud, haalbaarheid en prioritering. Dat kan leiden tot aparte besluitvorming (op investering). Overigens liggen zeker niet alle onderwerpen vanzelfsprekend op het bordje van de gemeente.

2.1 Is de tijdelijke (kleine 2 jaar) extra inzet voldoende voor structurele verbeteringen?
We streven ernaar de wijk op verschillende fronten een boost te geven om zelfredzaamheid en samenredzaamheid te vergroten. Dit legt de basis voor een sterke sociale wijk nu en in de toekomst. Het is niet de bedoeling om structureel extra inzet te plegen. Echter, concrete sociaal-maatschappelijke successen zijn vooraf niet goed te onderbouwen. Indien verlenging van extra inzet gewenst is, zal hiertoe een voorstel aan uw raad worden voorgelegd.

3.1 Het subsidietraject loopt nog.
We kunnen nog niet met zekerheid zeggen of de beoogde subsidies toegekend worden. Om de planning niet te frustreren stellen we voor het risico van het (deels) niet verkrijgen van de subsidie vooraf af te dekken uit de algemene reserve.

Financiële gevolgen

Samenvattend is het totaalbedrag van de kosten genoemd in deze beslisnota voor 2020 155k en voor 2021 is dat 125k.
Er is kans op aanvulling van een subsidieprogramma voor procesbegeleiding voor leefbaarheid in wijken begin 2020. Mocht subsidie beschikbaar komen, dan wordt dit in mindering gebracht op de onttrekking uit de algemene reserve.
De wijkontwikkeling is een meerjarige dynamisch proces waarbij de kans aanwezig is dat ook na 2021 extra gemeentelijke inzet van mensen en middelen noodzakelijk is. De

werkelijke behoefte is nu nog niet scherp te bepalen. Na 1,5 tot 2 jaar worden de resultaten geëvalueerd. We kiezen er daarom voor nu nog geen reserveringen te treffen.

Kosten uitvoering routekaart:	***2020***	***2021***
Uitvoering routekaart, opgaven 2 t/m 5 (exclusief opgave 1: gebiedsontwikkeling voorzieningenhart).	80K	80K
Programmamanagement uitvoeringsprogramma (inhuur): o.a. opbouw en sturing van programma's, organisatie, begeleiding en besluitvorming.	60K	30K
Communicatie: extra inzet voor de uitvoering en gebruik van verschillende mediakanalen. Afdeling communicatie heeft geen capaciteit.	15k	15k
Totaal	**155K**	**125K**

Communicatie
Bij de uitvoering van de routekaart is intensief contact nodig met de wijk, buurt of individuele inwoners. Tevens dragen we positieve gebeurtenissen in de wijk meer uit. We gebruiken hiervoor verschillende media voor verschillende opgaven in de wijk. We maken met de samenwerkende partijen afspraken over herkenbare werkwijzen en ruimte voor maatwerk.
Er is een werkgroep Communicatie gevormd met de communicatie-adviseurs van Talis en Hazenberg Vastgoed (winkelcentrum) voor communicatie over het project. Verder is er een vrijwilligster die persberichten maakt over gebeurtenissen in de wijk.

Uitvoering of Vervolgstappen
Besluitvorming:
- Raadbesluit Routekaart 26 september 2019
- Raadbesluit Begroting 7 november 2019
- Start uitvoering routekaart 8 november 2019
- Raadsbesluit Gebiedsvisie Voorzieningenhart: 2e kwartaal 2020.

Uitvoering
In de verdere uitwerking van de opgaven zal per onderdeel helder worden wie als trekker gaat fungeren, welke verdere kansen voor samenwerking er zijn en op welke wijze eventuele kosten worden verdeeld.

Overigens: gestarte werkzaamheden binnen bestaande budgetten gaan ondertussen gewoon door.

Geheimhouding:
N.v.t.

Voorstel /Advies
N.v.t.

Toekomst Hart van Zuid

Gaat jouw hart ook sneller kloppen?

WIJCHEN.NL/HARTVANZUID

HARTVANZUIDWIJCHEN

hart van zuid
goed je te ontmoeten

INLEIDING

Eind 2016 klopten verschillende partijen bij de gemeente Wijchen aan om hun zorg te delen over ontwikkelingen in Wijchen-Zuid. De gemeente Wijchen heeft deze signalen opgepakt en de partijen uit het gebied bij elkaar gebracht. Samen is verkend wat er precies speelt rondom de voorzieningen en Wijchen-Zuid. Eind 2017 lag er een verkenningsverslag met als belangrijkste conclusie dat er zowel een noodzaak is om de voorzieningen in het centrum een impuls te geven als aan de slag te gaan met een positieve ontwikkeling van de buurten in Wijchen-Zuid. We zijn nu 1,5 jaar verder en hebben niet stil gezeten. Wat hebben we gedaan?

Wijkenquête en gesprekken met inwoners

De verkenningsgroep en gemeenteraad vonden het belangrijk om ook de inwoners van Wijchen-Zuid te vragen naar hun beeld van het imago en de leefbaarheid van de wijk. Dit heeft geresulteerd in een wijkonderzoek (juni 2018). Van de 3.300 huishoudens in Wijchen-Zuid hebben 799 huishoudens de vragenlijst ingevuld. Een hoge respons die de resultaten betrouwbaar maakt en bovendien waardevolle informatie oplevert over de wijk en haar inwoners. Ook de gesprekken met bewoners bij de veelvuldig ingezette pop-up partytent gaven belangrijke inzichten en ideeën.
Het 'onderbuikgevoel' van de verkenningsfase werd bevestigd waarbij er wel een zichtbaar verschil is tussen de verschillende buurten van Wijchen-Zuid. De buurten die rondom het winkelcentrum, de locatie Huissteden van basisschool Het Zuiderpad, wijkcentrum en overige voorzieningen liggen verdienen extra aandacht. Inwoners van deze buurten zijn minder tevreden over hun woon- en leefomgeving, de sociale leefbaarheid en het imago van de buurt. Ook de aantrekkelijkheid van het voorzieningenhart kan verbeterd worden. In eerste instantie voor de mensen uit Wijchen-Zuid, maar daarnaast ook voor mensen van buiten de wijk.

Samen bereiken we meer dan alleen

Samen met professionals van de gemeente Wijchen, Talis, Kans & Kleur, de Eerste Stap, het Wijkcentrum, MeerVoormekaar, ZZG en inwoners zijn we met de resultaten aan de slag gegaan. Waar mogelijk hebben we al 'snelle acties' uitgevoerd die bijdragen aan een betere wijk. Daarnaast hebben we in een aantal werksessies een plan gemaakt waarbij we voortbouwen op de kwaliteiten van de wijk en inspringen op daar waar het beter kan. Professionals en bewoners zien verschillende opgaven die bijdragen aan die toekomstbestendige wijk waar het prettig wonen en leven is.
Er ligt een toekomstplan met een mooie ambitie, opgaven en een aanpak waar we samen onze schouders onder willen zetten. Soms al heel concreet, vaak ook nog een plan dat samen verder ingevuld moet worden. We hebben elkaar nodig om hier een succes van te maken en met óns hart vóór Zuid, een bruisend Hart van Zuid te maken!

2. HART VAN ZUID

Wijchen-Zuid is een woonwijk gelegen aan de zuidelijke oever van het Wijchens Meer. De wijk is grotendeels in de jaren '80 gebouwd en bestaat uit 15 buurten met ieder hun eigen dynamiek. Over het algemeen wonen de bewoners hier met plezier.
Toch zie je een tweedeling in buurten waarbij vooral bewoners van de buurten De Ververt, Elsland en Diepvoorde (type 3) het minst tevreden zijn. Ook bewoners van Abersland, Hoogmeer, Huissteden en de Balgoijseweg (type 2) zijn minder tevreden over het imago van de wijk, de woon en leefomgeving en de sociale leefbaarheid. Een deel van het woningbezit is hier inmiddels gerenoveerd, maar dat geldt nog niet voor de gehele wijk. Vervuiling van het openbaar gebied is voor veel mensen een doorn in het oog. De buurten zijn stenig en er zijn weinig parkjes of andere ontmoetingsplekken. De leefbaarheid staat hier onder druk. Dit geldt niet voor de buurten Zesakkers, de Grippen, de Weertjes, Oudelaan, Zevendreef, Sluiskamp, Kronenland en de Geer (type 1) waar bewoners tevreden zijn. Zij waarderen hun buurt, voelen zich thuis en verwachten dat anderen ook positief zijn over hun wijk. In deze buurten is het aantal sociale huurwoningen minder en vind je huur en koop in verschillende prijsklassen waardoor de samenstelling van de wijk divers en in balans is. Ook ligt het gemiddelde inkomen hoger in deze wijken.

3. AMBITIE HART VAN ZUID

Hart van Zuid - Gaat jouw hart ook sneller kloppen?

Het is zomer, september 2029 en Wijchen-Zuid ligt er zonnig en groen bij. Op diverse plekken in de wijk zijn inwoners en professionals bezig met de voorbereidingen voor het Hart van Zuid feest. 10 jaar na het officiële startschot 'Hart van Zuid' is het tijd om feest te vieren en stil te staan bij wat er de afgelopen jaren is gebeurd. Inwoners voelen zich thuis in hun wijk waar ze elkaar ontmoeten en groeten. Het is er schoner en groener dan 10 jaar geleden. Op verschillende locaties in de wijk zie je ontmoetingsplekken en fijne routes om te wandelen en te fietsen. Het hoogtepunt is een wijkcafé in het voorzieningenhart waar jong en oud samenkomt. Hier staat het bakje koffie klaar, er is aandacht voor elkaar en er is gebeuren leuke dingen en verenigingen en bewonersinitiatieven hebben er hun plek. Het wijkcafé is onderdeel van het voorzieningenhart, met een mooi winkelcentrum, een bruisende school, kinderopvang en een gezondheidscentrum. De inwoners die hier beschermd en beschut wonen drinken graag hun bakje koffie samen met de bezoekers van het wijkcafé.

De bewoners zijn trots op hun wijk. De woningen zijn opgeknapt in de afgelopen jaren en levensloopbestendig, comfortabel en duurzaam. Door de goede samenwerking met inwoners, organisaties werkzaam in zorg, welzijn en gezondheidszorg wonen mensen langer thuis en krijgen zij een helpende hand. Inwoners nemen eigen initiatief om de wijk te verbeteren en weten de weg te vinden naar de professionals in de wijk voor ondersteuning. Het positieve imago, de sfeer en de opgeknapte en nieuwe woningen trekken steeds meer nieuwe inwoners. Doordat er nu meer verschillende mensen in de wijk wonen is de draagkracht versterkt en zijn er meer ideeën die de wijk ten goede komen. En dat voel je.

Laat het feestje maar beginnen!

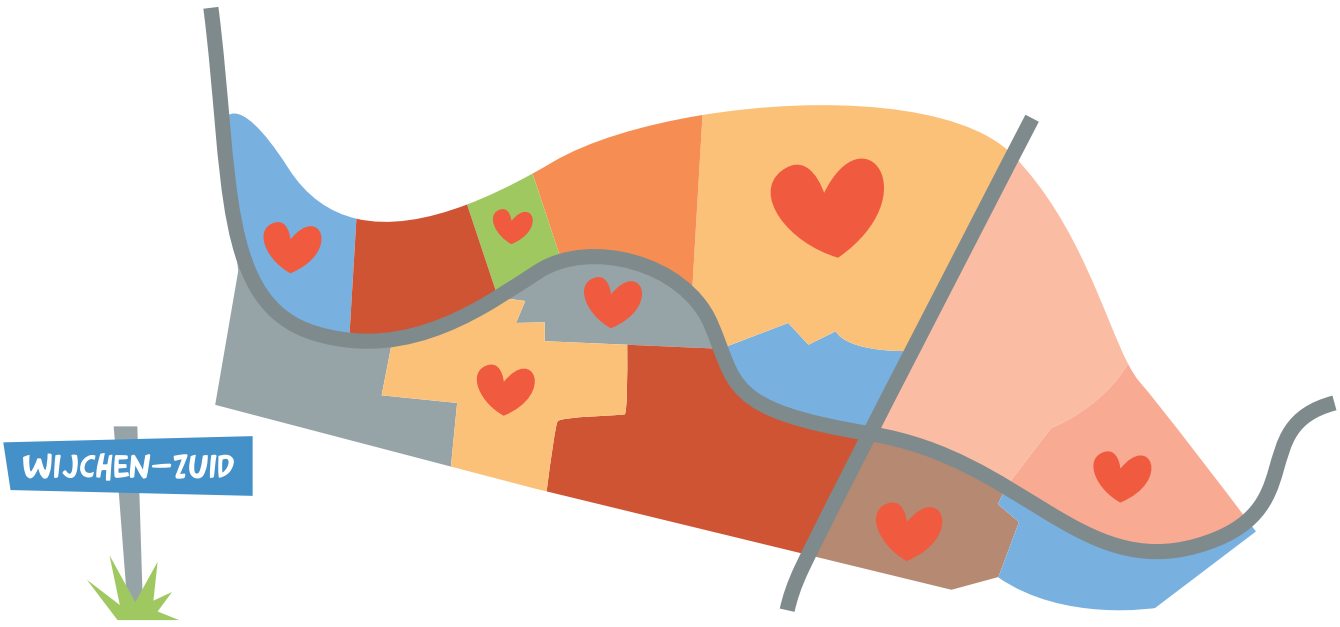

4. ONZE OPGAVEN

Wij zien een aantal opgaven die bijdragen aan onze ambitie. We hebben daarbij aandacht voor de sociale leefbaarheid, de woon-en leefomgeving en het voorzieningenhart.

Opgave 1

Vitaal & bruisend voorzieningenhart van de wijk

Wat is er nu?

Wijchen-Zuid beschikt over een goed maar versnipperd voorzieningenhart met een winkelcentrum, een wijkcentrum, een school en sporthal. De gebouwen staan met de achterkanten naar elkaar waardoor verkeersafwikkeling tussen de gebouwen niet goed is. Iedere voorziening heeft zijn eigen uitdagingen.
De voormalige basisschool 't Palet had te maken met een terugloop van het aantal leerlingen door demografische ontwikkelingen en de beeldvorming over de buurt Huissteden, waarin de school stond.
De school is inmiddels gefuseerd tot samenwerkingsschool het Zuiderpad, maar de schoollocatie in Huissteden blijft onveranderd een aandachtspunt. Het wijkcentrum wordt weliswaar goed gebruikt maar is een gedateerd en gesloten gebouw.
Er is onvoldoende ruimte voor nieuwe initiatieven en het bereikt een deel van (de kwetsbare) wijkbewoners niet.
Het gebouw nodigt niet uit voor een gezellig kopje koffie, een praatje of een hulpvraag.
Het winkelcentrum heeft onderzoek gedaan naar de wensen van haar klanten. Hieruit komt naar voren dat de aantrekkelijkheid verbeterd wordt door o.a. een breder winkelaanbod en een ontmoetingsplek te realiseren.
De sporthal wordt minder gebruikt, mede door de terugloop van het leerlingenaantal van de basisschool en beperkte bruikbaarheid voor andere organisaties.

Hoe ziet de wijk er over 10 jaar uit?

Het voorzieningenhart is een plek waar mensen elkaar ontmoeten, recreëren en ondersteuning krijgen bij hulpvragen. Een plek waar mensen hun dagelijkse boodschappen doen in een compleet, compact en comfortabel centrum. Een plek waar de bewoners uit de gehele wijk graag hun kinderen naar school en de kinderopvang brengen en waar ze terecht kunnen voor zorg en waar woonzorglocaties voor ouderen zijn toegevoegd. Een plek die inspringt op de vraag vanuit de wijk.
Door de fysieke aanpassingen liggen de voorzieningen dichter bij elkaar en is de omgeving aantrekkelijker. De onderlinge samenwerking tussen partijen is goed en door de gezamenlijke energie is het voorzieningenhart nog meer een bruisende plek in de wijk.

Wat gaan we doen?

We onderzoeken en ontwerpen samen met de betrokken organisaties, professionals en inwoners hoe we het voorzieningenhart weer vitaal en bruisend maken. We hebben daarvoor van allerlei kanten informatie opgehaald: dromen, ideeën, kansen, verbeterpunten, wensen en eisen.

De (toekomstige) behoeftes vertalen we in het voorzieningenhart ook naar programma's voor gewenste grotere fysieke ingrepen (denk aan sloop, bouw, verbouw). De haalbaarheid van investeringen, langdurig beheer, exploitatie en gebruik, zijn belangrijke zaken die verschillende investerende partijen moeten overeenkomen.

Binnen de huidige raadsopdracht van december 2017 is dit het onderdeel de 'Gebiedsvisie voor het voorzieningenhart'. De gebiedsvisie is nog niet gereed voor besluitvorming door de gemeente en ander organisaties. Enerzijds omdat we de werkzaamheden een periode op een laag pitje hebben gezet om de resultaten van de inwonersenquête Wijchen-Zuid af te wachten. Anderzijds willen de (investerende) partijen de financiële haalbaarheid van de planontwikkeling verder uitwerken alvorens zich te committeren aan de opgave. We richten ons op begin 2020 om in ieder geval tot (intentie-) overeenkomst te komen met de woningcorporatie en de winkelcentrumeigenaren.

Opgave 2:
Samen maken we de wijk

Wat is er nu?

Inwoners van Wijchen-Zuid zijn tevreden over hun wijk. Ze wonen er graag. Tegelijkertijd zien we dat van een aantal buurten rondom het voorzieningenhart vitaliteit afneemt. Sommige wijkgenoten doen in mindere mate mee aan de samenleving. Het aantal huishoudens met een laag inkomen of een grote afstand tot de arbeidsmarkt is in enkele buurten hoger dan in de rest van de wijk. Dit geldt ook voor de werkloosheid en het aantal mensen met psychosociale problemen.

Uit het leefbaarheidsonderzoek blijkt dat de vergrijzing toeneemt en daarmee het aantal ouderen dat langer zelfstandig thuis blijft wonen. Eenzaamheid is een belangrijk aandachtspunt. Ook geven inwoners aan behoefte te hebben aan meer laagdrempelige ontmoetingsplekken en de nabijheid van zorg en welzijnsvoorzieningen.

Ondanks de tevredenheid van inwoners over hun wijk is uit het leefbaarheidsonderzoek gebleken dat Wijchen-Zuid en m.n. de buurten (Diepvoorde, Elsland, De Ververt, Abersland, Hoogmeer en Huissteden) achteruit gaan, als we daar niks ondernemen. Inwoners geven aan dat het imago van deze buurten beter kan. Deze bevindingen worden ook onderschreven door organisaties werkzaam in de wijk.

Hoe ziet de wijk er over 10 jaar uit?

Wijchen-Zuid is een wijk waar oog is voor elkaar en waar iedereen die wil meedoet, waar extra aandacht is voor de mensen die het moeilijker hebben of minder aansluiting vinden bij de wijk. Een wijk waar ontmoeten en groeten vanzelfsprekend is, iedereen zich thuis voelt en we samen kunnen blijven wonen door de zorg voor elkaar. Een wijk waar fysieke ontmoetingsplekken zijn, waar de omgeving uitnodigt tot beweging.

Een wijk met een vitale mix aan bewoners: er wonen mensen van verschillende leeftijden, achtergronden, gezinssamenstellingen, inkomensniveaus, in huur- en koopwoningen. Al deze mensen doen mee en voelen zich betrokken en thuis in de wijk.

Wat gaan we doen?

De Buurgereedschapskist

Met inwoners en betrokken partners ontwikkelen we een gereedschapskist met een variëteit aan projecten en initiatieven. Door te kijken welke gereedschap voor een bepaalde straat of groep nodig is wordt maatwerk mogelijk. We richten ons zowel op een buurt, een straat als het individu met als doel de zelfredzaamheid van individuele bewoners en de samenredzaamheid van de buurt te vergroten. Deze gereedschapskist wordt in 2019 gevuld en in de komende jaren aangevuld of vervangen afhankelijk van de vraag. Zowel inwoners als professionals zijn bekend met het aanbod.

Een greep uit het 'gereedschap':

✓Maatjesproject

voor inwoners van de wijk die kwetsbaar zijn en/of nieuw zijn (ouderen, mensen met psychosociale problematiek, mensen uit de zorg, nieuwkomers): de coördinatie ligt bij MeerVoormekaar die inwoners aan een maatje uit de buurt koppelt.

✓Welzijnsbezoeken ouderen 70+

MeerVoormekaar bezoekt ouderen met de vraag of ze prettig in de wijk wonen, wat ze nog willen en nodig hebben, om ze daar waar nodig of behoefte is te verbinden aan een netwerk in de wijk.

✓ken je buur

Talis bezoekt haar huurders op de bonnefooi om zo eens in gesprek te gaan en te horen wat huurders zoal willen, zonder dat daarvoor iets aan de hand moet zijn.
De vragen van huurders worden zowel op individueel als op buurtniveau opgepakt. Hierbij wordt nauw samengewerkt met samenwerkingspartners zoals MeerVoormekaar en het Sociaal Wijkteam.

✓Buur-boost

Voor buren met een goed idee. We verbeteren de sociale leefbaarheid door samen met inwoners aan de slag te gaan met snelle resultaten die de leefbaarheid in de wijk verbeteren en de onderlinge samenhang vergroten. We combineren dit met het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte (zie opgave 4). Inwoners kunnen een beroep doen op ondersteuning van de partners om de ideeën mogelijk te maken met advies, handen en euro's (moestuin, kliko's, gevelgroen, speeltuin, etc.).

✓Buurtbemiddeling

Dit project loopt al enige jaren in Wijchen. Buurtbemiddeling bemiddelt bij ruzies tussen buren. De bemiddelaars zijn vrijwilligers uit Wijchen. Het project wordt gefaciliteerd door MeerVoormekaar, Talis en de gemeente Wijchen.

✓Buurtapp

Inwoners helpen elkaar met boodschappen of andere kleine klusjes.

Ontmoet en groet

✓We willen meer laagdrempelige ontmoetingsplekken in de wijk. Dit kan in de vorm van speelplekken, parkjes en bankjes zijn, maar ook door het realiseren van gezamenlijke ideeën en initiatieven. De partners van Hart van Zuid stimuleren deze ontmoetingsplekken en gezamenlijke initiatieven en maken dit mede mogelijk.

✓We zien een kans in het samen werken en ontmoeten vanuit een gezamenlijke plek in het voorzieningenhart waar inwoners en professionals elkaar makkelijk kunnen vinden en waar het aanbod op maat is.

✓Een ontmoetingsplek in de vorm van een laagdrempelig café al dan niet opgezet door inwoners zelf, een maatschappelijk ondernemer of als onderdeel van het wijk- of winkelcentrum.

Gezondheid, Zorg en Welzijn samen aan zet

Vanuit inwoners maar ook vanuit professionals is er een vraag om meer samen én preventief te werken aan welzijn en gezondheid. Welke kansen liggen er? Zijn er nieuwe concepten te vinden waardoor mensen eerder aansluiting

vinden in de wijk, ondersteuning of hulp krijgen en daardoor later niet aan hoeven kloppen bij de zorg? Hoe vinden inwoners de weg naar het aanbod? Welke kansen liggen er als er een nieuwe multifunctionele accommodatie komt? We ontwikkelen samen een plan voor de wijk en het voorzieningenhart waar gezondheid, welzijn en zorg samenwerken en focussen op preventie, op meedoen en op slim samenwerken. De bijdrage voor dit plan komt van inwoners, apotheek, huisartsen, MeerVoormekaar, Rondom Wijchen, GGD, Kans en Kleur, Talis, HAN Spark Centre, Wijkcentrum en gemeente.

Meer verbinding en ontmoeting

In onze wijk hoef je niet eenzaam te zijn. We stimuleren contact op verschillende manieren:

✓We realiseren een fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten

✓We realiseren een natuurlijke loop naar het wijkcentrum als je naar andere voorzieningen gaat

✓We stimuleren spontane en georganiseerde ontmoetingen en plekken om even te zitten

Kortom we zorgen voor een centrale fysieke ontmoetingsplek én verbindingen tussen mensen in de buurt (samen iets doen dichtbij hun huis/straat). Dat versterkt elkaar!!!

Armoedepreventie

Armoede is vaak een gevolg van meerdere (complexe) factoren en vraagt om een brede aanpak. We zorgen dat inwoners weten waar ze moeten zijn als er sprake is van armoede en we geven vooral voorlichting advies en/of tips. Een voorbeeld is hoe je met weinig middelen toch goedkope en gezonde maaltijden kan maken.
Hoe je kinderen kan leren omgaan met zakgeld en de besteding daarvan.

Deeleconomie

We stimuleren de deeleconomie (samen gebruiken/samen inkopen). We maken het samen delen makkelijk en onderzoeken de mogelijkheden voor parkeerplaatsen en app's voor deelauto's/collectieve inkoop zonnepanelen, etc.

Opgave 3:
Meer diversiteit in de buurten rondom het voorzieningenhart

Wat is er nu?

Inwoners van Wijchen-Zuid zijn over het algemeen tevreden over hun wijk. Toch blijkt uit het leefbaarheidsonderzoek en de ervaringen van professionals dat de kwetsbaarheid van de wijk toeneemt. Dit komt mede door de veranderingen in het toewijzen van sociale huurwoningen. De woningen met de laagste huurprijs gaan naar mensen met het laagste inkomen en vanuit de extramuralisatie in de geestelijke gezondheidszorg komen er meer mensen met persoonlijkheidsproblematiek in de buurten te wonen. Het gaat dan vooral om de buurten rondom het voorzieningenhart die een eenzijdige samenstelling hebben. We zien dat hier relatief veel mensen wonen met een laag inkomen, een grote afstand tot de arbeidsmarkt en dat de psychosociale problematiek onder inwoners hoger is.
In de overige buurten van Wijchen-Zuid zien we een ander type inwoner. Het inkomen ligt hoger en het woningaanbod is gevarieerder. Deze inwoners maken weinig gebruik van de wijkvoorzieningen zoals het wijkcentrum, terwijl dit een plek zou kunnen zijn waar de verschillende type inwoners van Wijchen-Zuid elkaar ontmoeten.

Hoe ziet de wijk er over 10 jaar uit?

Wijchen-Zuid heeft meer variëteit gekregen van inwoners per buurt, in woningen, in ontmoetingsplekken en voorzieningen, in stenen en groen. In het wijkcentrum komt een brede afspiegeling van de wijk samen, er is ruimte voor nieuwe groepen en initiatieven en er is een scala aan voorzieningen, van welzijn tot intramurale zorg. Er is een integraal kindcentrum met onderwijs en opvang voor kinderen van 0 – 12 jaar waar verschillende type ouders en kinderen zich thuis voelen, gebouwd op een zichtlocatie. Samen zijn we sterker en bereiken we meer dan ieder

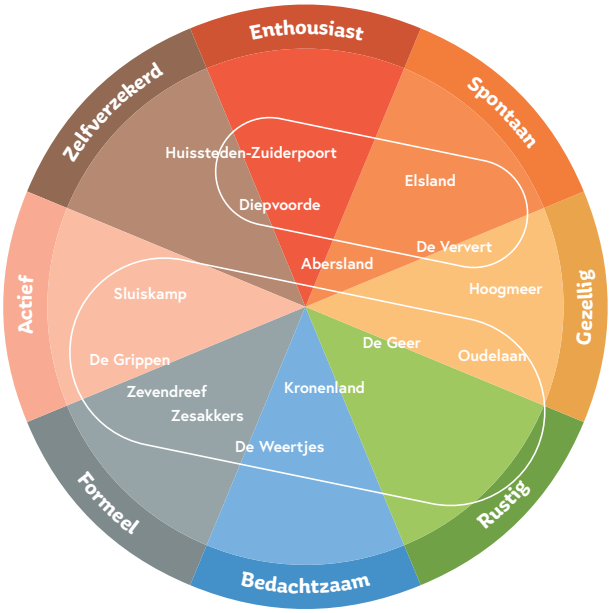

fig. 1 De leefstijlen in de buurten van Wijchen-Zuid

voor zich. Huizen zijn aangepast en er zijn nieuwe, andere type woningen gebouwd en er is meer ruimte voor groen. Er is een groter aanbod in 'beschut wonen' in lijn met de behoefte in de wijk. De wijk met veel verschillende inwoners is levendig en leefbaar.

Wat gaan we doen?

Wij willen de kwetsbaarheid van deze buurten verminderen door onder andere de sociale samenhang en de diversiteit onder bewoners te vergroten. We doen dit door te investeren in straten en buurten waar de leefbaarheid onder druk staat. Maar we kijken ook naar de mogelijkheden om via de woningvoorraad een bijdrage te leveren. We maken een plan met verschillende maatregelen om hieraan bij te dragen. Wat we in ieder geval al gaan doen is:

Onderzoek

We onderzoeken de mogelijkheden om via ingrepen in de woningvoorraad bij te dragen aan de diversiteit en weerbaarheid in de wijk. Daarbij kijken we naar verschillende interventies waaronder investeren in stenen, gebruik maken van de wetswijziging om middeninkomens te huisvesten, verkoop woningen, nieuwbouw koop, revitaliseren van bestaande bouw. Daarbij is extra aandacht voor plekken in de wijk waar de leefbaarheid onder druk staat.

Kwaliteitsimpuls woningen

We bouwen voort op de woonvisie van de gemeente Wijchen. We revitaliseren de bestaande bebouwing waardoor een gevarieerder woningaanbod ontstaat en huurwoningen een aantrekkelijker uitstraling krijgen. Dit doen we ook met nieuwbouw voor starters en middeninkomens, beschut- en beschermd wonen. We onderzoeken of er nieuwe concepten zijn die aansluiten bij de vraag (zoals bijv. tiny houses/ collectief opdrachtgeverschap/woongroepen/meer generatiewoningen, etc.).

Maatwerk in toewijzen en de weg wijzen

Door maatwerk in toewijzingsbeleid plaatsen we minder kwetsbare inwoners in straten of buurten waar de overlast en kwetsbaarheid het grootst is. Nieuwe bewoners heten we welkom en laten we de wijk zien. Je wordt voorgesteld aan de buren. Door deze binding hopen we dat mensen langer in hun buurt blijven wonen.

Opgave 4:
Een kwaliteits-slag van de leefomgeving

Wat is er nu?

Vooral de inwoners van de buurten rondom het voorzieningenhart hebben minder waardering voor de gesloten stenige ruimtelijke kwaliteit en het openbaar groen en zien vaker zwerfafval, hondenpoep en vernielingen. Deze buurten zijn minder ruim van opzet. Daarnaast geven inwoners ook vaker aan zich onveilig te voelen en hebben ze vaker te maken met criminaliteit, verwarde mensen en vandalisme.

Rondom het voorzieningenhart vraagt de verkeers-afwikkeling en het parkeren aandacht. In de wijk zijn door de jaren heen veel bomen verdwenen, omdat ze te groot werden en te dicht op de bebouwing stonden.

Hoe ziet de wijk er over 10 jaar uit?

Waar je ook buiten bent in Wijchen-Zuid, je vindt een prettige omgeving met verspreid in de wijk plekjes voor beweging, ontmoeting en groen. Elke plek is uniek. Deze zijn tot stand gekomen door eigen initiatief en betrokkenheid van inwoners. Inwoners hebben plekken geadopteerd en onderhouden ze. "Schoon, heel, veilig en prettig" is de standaard.

Wat gaan we doen?

Wij stimuleren een schone en veilige woonomgeving door de aanpak van de openbare ruimte en gebouwen en het tegengaan van verloedering en verrommeling. We zetten de werkgroep schoon en de groep vrijwilligers, evt. ondersteund met afvalcoaches, in om een gedragsverandering te realiseren tegen zwerfafval en vandalisme. We hebben speciale aandacht voor hangplekken van jongeren. De verkeersafwikkeling (bevoorrading, spanning fietser/voetganger), parkeerproblemen en stenige inrichting worden meegenomen in de plannen voor het voorzieningenhart en per blok/straat kijken we waar we de situatie kunnen verbeteren. Op markante plekken creëren we ruimte door sloop van gebouwen. Ook zorgen we voor prettige fiets-/looproutes tussen buurten, en van de buurten naar het voorzieningenhart.

Snelle acties, zichtbaar resultaat

Samen met bewoners bedenken we acties die snel en makkelijk uitvoerbaar zijn en die we samen oppakken.

Ook maken we de mogelijkheden die er zijn om de leefomgeving te verbeteren beter bekend bij de inwoners van Zuid. Zo zijn we al gestart met het verbeteren van de fiets/voetgangerstunnel tussen de Oudelaan en het voorzieningenhart. Kans en Kleur, De Eerste Stap, gemeente en vrijwilligers trekken hier samen in op. Ook is er een start gemaakt met het schoonhouden van de wijk.

Inventariseren prioriteitslocaties

Inwoners, gemeente, Talis en MeerVoormekaar brengen samen in beeld bij welke plekken en buurten wat aan de hand is waardoor de leefbaarheid onder druk staat.
We gaan samen aan de slag om oplossingen te zoeken en de leefbaarheid te verbeteren. We doen dit bijvoorbeeld met een wijkschouw en springen in op klachten en ideeën van inwoners/huurders. Buurtnetwerkers van MeerVoormekaar bedenken samen met inwoners een aanpak voor verbetering van hun straat/buurt.

Buurt-boost - Initiatief belonen

Inwoners die een idee hebben om hun eigen straat of buurt te verbeteren dat in lijn ligt met de gebiedsvisie, ondersteunen we door bijvoorbeeld 'vouchers' (tegoedbon voor een x-bedrag) ter beschikking te stellen.

Beheer en onderhoud openbare ruimte op maat (differentiatie per buurt):

We zoeken naar nieuwe manieren van samenwerken door bijvoorbeeld buurtbewoners te vragen waar de beheer- en onderhoudsprioriteit ligt in hun buurt en wat ze er zelf voor willen en kunnen doen. Daarnaast bieden we al de mogelijkheid om zelf een stuk openbaar groen te onderhouden.

Opgave 5:
Duurzame wijk

Wijk van de toekomst!

Wat is er nu?

Wijchen-Zuid is een woonwijk gebouwd in de jaren '80 met veel huur- en koopwoningen in verschillende prijsklassen. Ongeveer tweederde van de huurwoningen in de wijk is in het bezit van woningcorporaties. Woningcorporatie Talis wil haar woningbezit in en rond het Voorzieningenhart verduurzamen. ZZG wil een nieuw woon-zorgcomplex voor haar cliënten en trekt hierin samen op met Talis. De gemeentelijke gebouwen zoals het wijkcentrum, sporthal en de schoolgebouwen (Zuiderpad locaties Oudelaan en Huissteden) zijn gedateerd. Ook deze gebouwen zullen toekomstbestendig en duurzaam moeten worden. (Opgave 1 en opgave 5 zijn onlosmakelijk verbonden met elkaar zowel voor het voorzieningenhart als voor de wijk). Verder heeft de wijk een hoge bebouwingsdichtheid waardoor deze stenig oogt met veel groen aan de randen. Het is daarom belangrijk om aan de slag te gaan met klimaatadaptatie in de wijk.

Hoe ziet de wijk er over 10 jaar uit?

Over 10 jaar is Wijchen-Zuid hard op weg naar een duurzame wijk. Woningen zijn levensloopbestendig en er is voldoende gevarieerd woningaanbod om binnen de wijk wooncarrière te maken. Er is geanticipeerd op de vergrijzing in Wijchen-Zuid waardoor er voldoende andere vormen van wonen, al dan niet met zorg, zijn.
De energievoorziening is verduurzaamd en we hebben maatregelen genomen om ons aan te passen aan de veranderingen in het klimaat. Door deze maatregelen is het gezonder en plezieriger wonen en werken in de wijk. Er is veel groen en biodiversiteit in de wijk. Er is minder fijnstof in de lucht en bovendien is het er koeler in de zomer en is er minder verdroging en wateroverlast. Ook wordt er minder energie verbruikt.Daarnaast besteden we aandacht aan duurzame mobiliteit en zorgen we ervoor dat parkeren in balans is in de wijk en het voorzieningenhart.
Wijchen-Zuid is op weg naar een energieneutrale en klimaatbestendige woonwijk met een bruisend voorzieningenhart!

Wat gaan we doen?

Wijk van de toekomst

We onderzoeken of de gemeente aansluit bij het programma van de Provincie 'Wijk van de toekomst' dat zich richt op één van de hoofdthema's van de energietransitie in de gebouwde omgeving: de stapsgewijze afkoppeling van het aardgas van Gelderse wijken én de opbouw van een nieuwe basis voor warmtevoorziening. Daarmee maakt een Wijk van de Toekomst zich klaar voor de toekomst en wordt de wijk een plek waar mensen prettig wonen en werken, zowel betaalbaar als veilig en aardgasvrij, geschikt voor jong en oud, zonder wateroverlast of hittestress.

Duurzaamheid woningvoorraad

We kijken ook naar circulair hergebruik van materialen. Bestaande gebouwen worden verder verduurzaamd. De corporatie pakt de verduurzaming van woningen planmatig op. Particuliere woningenbezitters worden gestimuleerd mee te liften.

Klimaatmaatregelen

We gaan aan de slag met een aantal 'klimaatadaptatie maatregelen' en zoeken naar creatieve oplossingen voor de scheiding van het regenwater van het riool, het 'ontstenen' van de openbare ruimte en tuinen van inwoners.

Verlagen woonlasten

We leiden vrijwilligers (uit de wijk) op tot energiecoaches. Zij informeren andere bewoners over de mogelijkheden om energiemaatregelen te nemen in huis en zo de energielasten omlaag te brengen. Waar mogelijk combineren zij dit met adviezen over levensloopbestendig wonen.

5. ONZE AANPAK

Onze ambitie is dat Wijchen-Zuid een toekomst-bestendige wijk is met een toekomstbestendig voorzieningenhart: een duurzame, gezonde woonwijk waar we elkaar groeten en ontmoeten. Een wijk waar iedereen graag woont.

We hebben samen plannen gemaakt en gezocht naar kansen in de wijk. Daardoor staat er een mooie basis waar we samen op verder kunnen bouwen. Het is daarbij wel van belang om elkaar te blijven vinden en te zoeken naar nieuwe oplossingen en vooral aan de slag te gaan. We hebben nog niet alles uitgewerkt maar geloven dat het juist beter werkt als we dit samen doen. We gaan als het ware met elkaar op expeditie, weten waar we naar toe gaan, maar nog niet precies welke weg we nemen. Een mooi avontuur dus!

Hoe pakken we dat aan?

Samen aan de slag

We organiseren werkbijeenkomsten om samen met bewoners en stakeholders concrete plannen te maken voor de verschillende opgaven. Ook gaan we op buurt of straatniveau samen aan de slag. We maken elkaar enthousiast en trekken samen op in de uitvoering van de plannen.
Op deze manier zorgen we dat de plannen gebaseerd zijn op de behoefte in de wijk én op dat wat de partners kunnen bijdragen. Bovendien is het realiseren van draagvlak een van de belangrijkste voorwaarden voor succes.

Meer betrokkenheid en zeggenschap bewoners

Betrokkenheid en invloed van de inwoners is cruciaal voor het realiseren van de ambitie van Hart van Zuid.
Wij willen, met ondersteuning van MeerVoormekaar, bouwen aan een buurtstructuur en daarmee de betrokkenheid en invloed van inwoners vergroten.
Ook investeren we in zelfregie en weerbaarheid van inwoners, in meedoen aan de samenleving en in economische zelfstandigheid. We doen dit door het realiseren van slimme verbindingen tussen inwoners en partners in de wijk.

'follow the energy' & ruimte voor ideeën

Er zijn veel plannen en kansen om de leefbaarheid te verbeteren. We bepalen samen prioriteiten. We richten ons op plekken en initiatieven die het meest kansrijk zijn om aan te pakken, door een combinatue van de mate van urgentie en de energie vanuit betrokken inwoners en bieden de ruimte aan ideeën. De eerste voorbeelden kunnen anderen inspireren en enthousiasmeren om ook mee te doen.

Vliegwiel

We zien een kans in de pilot 'Wijk van de toekomst'.
Dit is een programmaregeling/subsidie van de provincie Gelderland. De aanpak en doelstelling speelt in op belangen van inwoners en betrokken partijen en biedt financiële middelen voor extra inzet op proces, techniek en inclusie. Om de wijk duurzamer te maken zullen alle belanghebbenden (op den duur) betrokken moeten zijn. We hebben elkaar nodig om keuzes te maken en beslissingen te nemen. De aanpak draagt bij aan het betrekken en motiveren van inwoners en aan de buurtstructuur die nodig is voor de andere opgaven.

Successen vieren voedt trots op de wijk

Voor het succes van Hart van Zuid is het van belang dat we goed laten zien wat we doen. Door samen aan de slag te gaan, mooie resultaten te boeken en onze successen te vieren zijn inwoners op de hoogte van wat er gebeurt. Bovendien draagt het bij aan een beter imago van de buurten rondom het voorzieningenhart. We willen trots op de wijk zijn.
We gaan ervan uit dat binnen een paar jaar nieuwe inwoners maar wat graag in onze wijk willen komen wonen.
Om dit te bereiken is er een communicatiegroep met vertegenwoordigers van de belangrijkste partners en een wijkjournalist die zorgt dat het nieuws gedeeld wordt op verschillende social-media kanalen. We hopen dat meer bewoners zich hierbij aansluiten. Om te zorgen dat we veel mensen bereiken zoeken we naar verschillende manieren om ons verhaal en onze successen te delen: filmpjes, vlogs, apps en in gesprek gaan met elkaar.

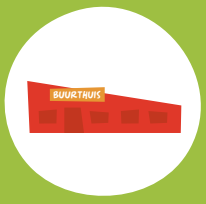

Hart van Zuid – Huis

Heel blij zijn we met ons Hart van Zuid – Huis. Een plek waar bewoners en professionals elkaar ontmoeten. Een plek van waaruit we werken, waar we onze plannen laten zien aan elkaar en de inwoners. Een plek waar we inwoners betrekken, enthousiasmeren en toetsen of we op de goede weg zijn en een plek waar we gewoon een bakje koffie drinken.

6. BETROKKEN PARTNERS

Hart van Zuid is het initiatief van een aantal partners. Samen met inwoners hebben we de vraag verkend, opgaven bepaald en de eerste plannen gemaakt. Iedereen vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid. We hebben elkaar nodig om de plannen verder uit te werken en te realiseren. Op ons pad komen we misschien nog meer initiatieven en partijen tegen die iets kunnen betekenen in onze ambitie.

De volgende partijen dragen bij:

De inwoners van Hart van Zuid zijn het kloppend hart. Zij weten wat nodig is, dragen bij aan de uitvoering van plannen en zijn medeverantwoordelijk voor het resultaat.

De gemeente Wijchen heeft in eerste instantie de regie gepakt en financieel bijgedragen om te komen tot een goed gedragen plan in de vorm van toekomstplan. Tegelijkertijd is zij ook deelnemer en heeft ze o.a. een verantwoordelijkheid als het gaat om de leefbaarheid in de wijk en fysieke ingrepen in de openbare ruimte, het wijkcentrum en de schoolgebouwen. De gemeente is bereid hierin te investeren. In de vervolgfase voelt de gemeente Wijchen zich verantwoordelijk voor een goede begeleiding van het proces. Zij zal hier, samen met andere partijen, aan bijdragen.

MeerVoormekaar is een belangrijke partner in het versterken van de betrokkenheid van bewoners. Zij heeft een regisserende rol in het realiseren van een buurtstructuur en het bijdragen aan de weerbaarheid van de wijk en haar inwoners. Ook vangt zij signalen op uit de wijk en legt nieuwe verbindingen. Als onderdeel van zorgcoöperatie Rondom Wijchen legt MeerVoormekaar de verbinding naar het welzijn en zorg. MeerVoormekaar vraagt naast haar reguliere uren extra tijd om samen met bewoners en andere partners deze taak op te pakken.

Woningcorporatie Talis is een belangrijke speler in de wijk. Het merendeel van de huurwoningen in Wijchen-Zuid is in het bezit van Talis. In het voorzieningenhart is Talis gevraagd zo'n 45 woonzorgeenheden voor de ZZG te bouwen. Ook is het haar ambitie om het bezit in Wijchen-Zuid te verduurzamen en de leefbaarheid te verbeteren waar nodig. Door samenwerking met verschillende partijen kan de impact vergroot worden.

ZZG Zorggroep ondersteunt mensen (ouderen) als het niet meer vanzelf gaat. Door de toenemende vraag naar passende woonvormen in de wijk ontstaat een tekort aan wooneenheden die hieraan voldoen. Omdat ZZG zorg en voorzieningen dicht bij de mensen biedt wil zij aan deze vraag voldoen. Ze heeft Talis gevraagd om 45 zorgwoningen te realiseren. Daarnaast draagt zij bij aan een vernieuwend woon/zorg/welzijn concept en goede voorzieningen op wonen en zorg in de wijk waardoor binding van mensen met hun leefomgeving blijft.

Samenwerkingsstichting Kans & Kleur is betrokken omdat de school Zuiderpad in Wijchen-Zuid staat. Sinds 1 augustus 2018 is Basisschool Het Zuiderpad de enige basisschool in de wijk met een locatie aan de Oudelaan en een locatie in Huissteden. Samenwerkingsschool Het Zuiderpad is ontstaan uit een fusie van basisschool de Boskriek en basisschool 't Palet. Vooral 't Palet had te maken met een terugloop van het aantal leerlingen door demografische ontwikkelingen en beeldvorming over de buurt Huissteden. Kans & Kleur zet zich ervoor in om de school te behouden voor Hart van Zuid. Hiermee wordt de school onderdeel van een groter aanbod van onderwijs, welzijn, sport en zorg. Ze draagt hiermee bij aan kansengelijkheid van kinderen in de wijk. Niet alleen door aanwezig te zijn in de wijk, maar ook met een interessant onderwijsconcept dat inwoners met verschillende achtergronden aanspreekt. Ook zet zij zich in om kleine verbeteringen in de wijk te realiseren samen met ouders, kinderen en andere partners in de wijk.

De Eerste Stap (kinderopvang, buitenschoolse opvang en peuterspeelzaalwerk) werkt nauw samen met de school aan de vorming van een integraal kindcentrum voor kinderen van 0–12 jaar. De Eerste Stap biedt innovatieve opvang van uitstekende kwaliteit. Kinderen krijgen de ruimte al spelend te ontdekken, nieuwe ervaringen op te doen en hun talenten te ontwikkelen. Zo bereiden we kinderen voor op een toekomst die we nog niet kennen. Ouders uit verschillende groepen brengen hun kinderen hier graag naar toe. Ook draagt De Eerste Stap samen met de kinderen en ouders bij aan kleine verbeteringen in de wijk.

Winkelcentrum Zuiderpoort is het hart van Wijchen-Zuid en biedt een gezellig en compleet winkelcentrum. De vastgoedeigenaar en ondernemers investeren in het winkelcentrum en de wijk en zorgen voor een bruisend hart samen met de andere voorzieningen. Voor hen is het van belang dat voorzieningen blijven, de omgeving schoon is en de wijk leefbaar.

Het Wijkcentrum Wijchen-Zuid is een ontmoetingsplek voor alle inwoners van Wijchen-Zuid. Het huidige wijkcentrum is gedateerd, het nodigt niet uit tot inloop, er is geen mogelijkheid voor een terras en er is te weinig ruimte om nieuwe groepen een plek te bieden. Zij wil daarom bijdragen aan een nieuw wijkcentrum op een goede plek, nieuwe energie en meer ruimte voor samenwerking met andere partijen. Zij wil graag onderdeel zijn van het nieuwe voorzieningenhart.

7. WAT IS ER NODIG?

Een belangrijke voorwaarde voor succes is de samenwerking tussen inwoners en partners. Maar we hebben natuurlijk meer nodig. We zoeken naar mogelijkheden om onze bestaande middelen slim in te zetten. Dat vraagt om anders denken en anders doen. Waar zit ruimte in de afspraken die we binnen de organisatie hebben gemaakt? We redeneren vanuit de vraag waarbij we zoeken naar wat wél kan!

Financiering

Vanzelfsprekend zijn de plannen voor Hart van Zuid veel groter dan wat binnen de reguliere middelen mogelijk is. Het vraagt vooral van de eigenaar van het winkelcentrum, Talis en de gemeente Wijchen om investeringen in het voorzieningenhart en het verduurzamen van de wijk. We zoeken niet alleen naar optimale oplossingen binnen de beschikbare middelen maar ook naar extra financiering via de Provincie Gelderland en Nederlandse fondsen.

Expertise

We maken gebruik van de beschikbare expertise bij de betrokken partners. Daar waar de expertise ontoereikend is trekken we deze extern aan. Dit gaat o.a. om de uitdagingen op het vlak van gebiedsontwikkeling, duurzaamheid en procesbegeleiding.

8. TOT SLOT

Dit toekomstplan vormt de basis om samen aan de slag te gaan. Het is een basis voor alle betrokken partners om het gesprek binnen de eigen organisatie aan te gaan en de benodigde middelen te realiseren.

De kern van deze visie wordt in een animatie en een praat-plaat samengevat, zodat we het verhaal kort & krachtig kunnen uitleggen en mensen betrekken bij Hart van Zuid. Deze twee producten zijn na de zomer gereed.

We willen graag aan de slag met inwoners en partners en met ons hart vóór Zuid, een bruisend Hart ván Zuid te maken!

BETROKKEN PARTIJEN

MEER VOOR MEKAAR

WIJKCENTRUM WIJCHEN ZUID

ZZG zorggroep

de eerste stap kinderopvang

Met plezier samen groeien

INWONERS WIJCHEN-ZUID

winkelcentrum zuiderpoort

TALIS

samenwerkingsstichting KANS&KLEUR

Gemeente Wijchen

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	575
Extern Zaak ID	Z/19/035570
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 september 2019
Agendapunt	8.a
Omschrijving	Extra middelen subsidie Rondom Wijchen 2018, beslisnota (35570)
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Hessels, Will
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Burgers, T.T.M. (Titus)
Telefoonnummer steller	06-22863826
E-mail adres steller	w.hessels@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beslisnota raad verhogen subsidie 2018 Rondom Wijchen 130819.pdf
Bijlage Beschikking herzien subsidie 2018 Rondom Wijchen.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken gemeenteraad Wijchen	3 september 2019
Raad openbaar Wijchen	26 september 2019
Commissievergadering Wijchen	**12 september 2019**

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad Wijchen besluit:

1. € 2.998.698 extra beschikbaar te stellen voor zorgbudgetten binnen de subsidie 2018 aan Rondom Wijchen.
2. € 752.681 beschikbaar te stellen voor bedrijfsvoeringskosten binnen de subsidie 2018 aan Rondom Wijchen.

Besluit

De commissie adviseert de beslisnota als bespreekstuk voor de raadsvergadering te agenderen. Sociaal Wijchen overweegt een motie/amendement in te dienen.

Openbaar Zaaknummer: Z/19/035570

Beslisnota voor de Gemeenteraad Wijchen

Onderwerp: Extra middelen subsidie 2018 Rondom Wijchen

Voorgesteld besluit
De gemeenteraad Wijchen besluit:
1. € 752.681 extra beschikbaar te stellen voor bedrijfsvoeringskosten binnen de subsidie 2018 aan Rondom Wijchen.
2. € 2.998.698 extra beschikbaar te stellen voor zorgbudgetten binnen de subsidie 2018 aan Rondom Wijchen.

Aanleiding
Rondom Wijchen voerde in 2018 op basis van een subsidie voor ons lokaal de taken zorg uit zoals beschreven in de Wmo[1] en Jeugdwet. Uit de bij het college ingediende subsidieverantwoording 2018 blijkt nu een overschrijding van € 2.998.698 op zorgbudgetten en € 752.681 aan bedrijfsvoeringskosten. In totaal gaat het om een bedrag van € 3.751.379.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
10-01-2018	Subsidiebeschikking 2018 Rondom Wijchen, Zaaknummer Z/17/011754

Gewenst resultaat
Door verhoging van de subsidie 2018 zijn de gesubsidieerde activiteiten en daarmee gemaakte kosten voor Jeugdhulp en Wmo gedekt.

Argumenten
1.1 Verhoging van de subsidie 2018 aan Rondom Wijchen zorgt ervoor dat 2018 financieel kan worden afgesloten.
Met dit besluit wordt aansluiting gezocht met de definitieve jaarrekening 2018 van Rondom Wijchen en het college kan de subsidie vaststellen.

1.2 We zijn tevreden over de geleverde diensten van Rondom Wijchen.
Rondom Wijchen draagt zorg voor zorg en hulp zoals beschreven in de Wmo en Jeugdwet en de beschikking hiervoor van de gemeente Wijchen.

1.3 De overschrijdingen van het budget in 2018 waren onoverkomelijk.
Rondom Wijchen geeft onder andere de verbeterde toegang en bereik van doelgroepen als oorzaken van de overschrijding aan. Daarnaast wordt verwezen naar het landelijke beeld van overschrijdingen, met name bij de jeugdhulp. Want stijgingen van kosten zijn ook bij veel andere Nederlandse gemeenten aan de orde. De genoemde veronderstellingen van Rondom Wijchen vinden wij aannemelijk. Om deze reden stellen wij voor om het beschikbare bedrag voor de subsidie van 2018 te verhogen. Rondom Wijchen heeft tegen deze achtergrond inmiddels beheersmaatregelen ingevoerd.

[1] Niet de klassieke Wmo

Tegenargumenten en risico's

2.1 De verantwoording over de uitgaven en de daarbij behaalde beleidsinhoudelijke resultaten door Rondom Wijchen zijn nog niet van het gewenste detailniveau. Deze verantwoordingscyclus is momenteel volop in ontwikkeling.
2.2 Gezien de ontwikkelingen van afgelopen jaren moet rekening gehouden worden met een aanhoudende stijging van kosten voor Wmo en met name jeugdhulp.
2.3 De jaarrekening 2018 van Rondom Wijchen is nog niet definitief. De jaarrekeningcontrole 2018 Rondom Wijchen loopt nog. Wél is de verwachting dat het definitieve resultaat 2018 Rondom Wijchen conform de conceptstukken zal zijn.

Financiële gevolgen
Dit besluit heeft voor de gemeente Wijchen *geen* financiële gevolgen in 2019. In de reeds vastgestelde jaarrekening 2018 van de gemeente Wijchen is al volledig rekening gehouden met de hogere vaststelling van de subsidie 2018 Rondom Wijchen voor genoemd bedrag. Zie ook de informatienota 2D's 2018.
Rondom Wijchen heeft in 2018 na herziening (een aantal activiteiten* bleken niet onder de subsidie te vallen) € 10.307.854 aan subsidie ontvangen. Het totaalbedrag waarop we de subsidie willen herzien bedraagt nu € 14.059.233. Dit is € 3.751.379 hoger. Dit bedrag bestaat uit een overschrijding op de zorgbudgetten van € 2.998.698 en € 752.681 aan bedrijfsvoeringskosten in 2018. De bedrijfsvoeringskosten 2018 maken géén onderdeel uit van het tekort Rondom Wijchen 2018. Deze kosten, initieel geen onderdeel van de beschikking 2018, zitten reeds *budgetneutraal* in de jaarrekening 2018 van Rondom Wijchen. Ook in de jaarrekening 2018 van de gemeente Wijchen levert dit geen overschrijding op. Het betreft grotendeels de doorbelasting van de bedrijfsvoeringskosten 2D's Wijchen aan Rondom Wijchen zoals vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst.

*Dit betreft: *Arbeidsmatige dagbesteding, Veilig Thuis, Jeugdbescherming en jeugdreclassering (blok C2)*

Communicatie
Rondom Wijchen met een brief informeren na vaststelling subsidie door college van B&W.

Uitvoering of Vervolgstappen
Vaststellen van de subsidie 2018 Rondom Wijchen door het college van B&W en Rondom Wijchen hierover met een brief informeren.

Geheimhouding:

N.v.t.

Voorstel
Advies
Beschikbaar bedrag voor subsidie 2018 aan Rondom Wijchen verhogen met € 752.681 voor bedrijfsvoeringskosten en € 2.998.698 voor zorgbudgetten (totaal € 3.751.379) tot een bedrag van €14.059.233.

Bijlagen

Openbaar Zaaknummer: 33570

n.v.t.

De gemeenteraad van Wijchen,

De griffier, De burgemeester,

Gemeente Wijchen

Rondom Wijchen
t.a.v. het bestuur
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 024 751 71 11
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Miranda Thijssen
t 088 432 7393
e m.thijssen@drutenwijchen.nl

ons kenmerk
Z/19/35592

datum 26 september 2019
onderwerp Herziening beschikking 2018 Rondom Wijchen
verzonden

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij informeren wij u over een verhoging van de subsidie 2018. Verder blijft al het gestelde in de voorgaande beschikking 2018 van kracht.

Aanleiding
De gemeenteraad Wijchen heeft extra middelen beschikbaar gesteld omdat het budget niet overeenkomt met de uitgevoerde taken.

Totaal na herziening
De subsidie 2018 bedroeg bij de oorspronkelijke beschikking (na herziening) € 10.307.854. Met de verhoging € 3.751.379 bedraagt de subsidie voor 2018 nu € 14.059.233. Dit ziet u terug bij de subsidievaststelling 2018.

Heeft u vragen of opmerkingen?
We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Heeft u vragen, dan kunt u contact opnemen met Miranda Thijssen, telefoonnummer 088 432 7393 of e-mail m.thijssen@drutenwijchen.nl.

Met vriendelijke groet,
gemeenteraad van Wijchen

Voorzitter

Griffier

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	579
Extern Zaak ID	Z/19/035573
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 september 2019
Agendapunt	8.b
Omschrijving	Verhogen subsidie Rondom Wijchen 2019 met Rijksmiddelen, beslisnota (35573)
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Hessels, Will
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Burgers, T.T.M. (Titus)
Telefoonnummer steller	06-22863826
E-mail adres steller	w.hessels@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beschikking herzien subsidie 2019 Rondom Wijchen.pdf
Beslisnota raad verhogen subsidie 2019 Rondom Wijchen.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	26 september 2019
Commissievergadering Wijchen	**12 september 2019**
Stukken gemeenteraad Wijchen	3 september 2019

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad Wijchen besluit:

1. De subsidie 2019 aan Rondom Wijchen te herzien en met extra Rijksmiddelen te verhogen met € 1.152.000.

Besluit

De commissie adviseert de beslisnota als hamerstuk voor de raadsvergadering te agenderen.

Openbaar Zaaknummer: Z/19/035573

Beslisnota voor de Gemeenteraad Wijchen

Onderwerp: Verhogen subsidie Rondom Wijchen 2019 met Rijksmiddelen

Voorgesteld besluit
De gemeenteraad Wijchen besluit:

1. De subsidie 2019 aan Rondom Wijchen te herzien en met extra Rijksmiddelen te verhogen met € 1.152.000.

Aanleiding
Rondom Wijchen voert in 2019 op basis van een subsidie voor ons lokaal de taken zorg uit zoals beschreven in de WMO en Jeugdwet. De verstrekte subsidie 2019 bedraagt: € 11.184.296. Het Rijk heeft in de meicirculaire 2019 extra middelen beschikbaar gesteld voor 2019 omdat het Jeugdbudget (landelijk) niet overeenkomt met de uit te voeren taken. Daarnaast is compensatie verleend voor lonen en prijzen, voor zowel de Jeugd als WMO- nieuw.
Het totaal aan door het Rijk toegekende extra middelen 2019 voor taken die bij Rondom Wijchen zijn belegd, bedraagt: € 1.312.000. Dit is voor jeugd € 1.120.000 en Wmo nieuw € 192.000. Rondom Wijchen heeft de opgave om (uiteindelijk) uit te komen binnen de Rijksmiddelen. Daarnaast wordt voor 2019 een tekort verwacht. Om deze reden wordt de subsidie 2019 verhoogd met € 1.312.000. Daarnaast vindt ook een verlaging plaats van € 160.000. Dit bedrag komt overeen met het bedrag dat Rondom Wijchen in 2018 heeft uitgegeven (Vroeg ambulant) zonder daar vooraf een concreet plan voor in te dienen. Per saldo bedraagt de ophoging van de subsidie 2019 Rondom Wijchen dus: € 1.152.000.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
20-12-2018	Subsidiebeschikking 2019 Rondom Wijchen, Zaaknummer Z/18/018628

Gewenst resultaat
Rondom Wijchen heeft de opgave om (uiteindelijk) uit te komen binnen de Rijksmiddelen. Om deze reden wordt de subsidie 2019 verhoogd. Door verhoging van de subsidie 2019 is Rondom Wijchen in staat om jeugdhulp en Wmo zorg- en diensten conform afspraken te blijven leveren.

Argumenten
1.1 Verhoging van de subsidie 2019 aan Rondom Wijchen zorgt ervoor dat er continuïteit van gesubsidieerde zorg en hulp is en blijft.

1.2 Prognoses van Rondom Wijchen over het jaar 2019 (zie ook perspectiefnota Wijchen 2019) laten zien dat de oorspronkelijk verstrekte subsidie 2019 van afgerond € 11,2 miljoen niet voldoende zal zijn om financieel uit te komen.

1.3 Van de extra Rijksmiddelen van totaal € 1.312.000 houden we € 160.000 in.
Er wordt € 160.000 ingehouden op de ophoging van de subsidie 2019. Deze inhouding houdt verband met de reeds in 2018 uitgevoerde pilot vroeg ambulant. De gemeente Wijchen gaat er hierbij vanuit dat dit bedrag in 2019 wordt inverdiend (taakstellend). De pilot heeft als doel jeugdspecialisten en School Maatschappelijk Werk dichter bij elkaar te organiseren op scholen.

Kanttekeningen
1.1 Septembercirculaire 2019
In de septembercirculaire 2019 kan het zijn dat deze budgetten nogmaals worden bijgesteld. Dit kan zowel positief als negatief uitvallen voor Rondom Wijchen. E.e.a. kan leiden tot een herziening van het totale subsidiebedrag 2019.

1.2 Bedrijfsvoeringskosten maken geen onderdeel uit van de subsidie.
Behalve de eigen organisatiekosten, maken de bedrijfsvoeringskosten geen onderdeel uit van de subsidie. Hierover moet voor 2019 een aanvullend besluit worden genomen.

1.4 Extra inzet door Rondom Wijchen wordt alleen gehonoreerd bij nadrukkelijke schriftelijke instemming vooraf.
Gezien argument 1.3 wordt onderstreept dat mogelijke extra (inhoudelijke) inzet altijd vooraf formeel moet worden aangevraagd en indien gewenst hiervoor een opdracht of beschikking moet zijn afgegeven.

Tegenargumenten en risico's
1.1 De gesubsidieerde activiteiten blijven ongewijzigd maar hierbij blijft de opdracht aan Rondom Wijchen om binnen de Rijksmiddelen uit te komen.
1.2 Er moet rekening gehouden worden dat begrenzen van uitgaven en sturen en beheersen hiervan op korte termijn niet of beperkt tot acceptabele resultaten zullen leiden.
1.3 Het is nog niet duidelijk wat de recent ingevoerde beheersmaatregelen gaan opleveren.

Financiële gevolgen
De genoemde middelen voor ophoging van de subsidie 2019 (totaal € 1.152.000) zijn reeds beschikbaar in de begroting Wijchen 2019. Deze middelen zijn als onderdeel van de Perspectiefnota 2019 aangemeld en in de begroting verwerkt. Dit besluit heeft een budget neutrale begrotingswijziging tot gevolg.
De totaalsubsidie Rondom Wijchen 2019 bedraagt na dit (conform) besluit: € 11.184.296 + € 1.152.000 = € 12.336.296.

Communicatie
We brengen Rondom Wijchen met een herziene beschikking op de hoogte van ons besluit met betrekking tot de subsidie en 2019.

Uitvoering of Vervolgstappen
We brengen Rondom Wijchen met een herziene beschikking op de hoogte van ons besluit met betrekking tot de subsidie 2019.

Geheimhouding:

N.v.t.

Voorstel

Openbaar Zaaknummer: 31354

Advies
Subsidie 2019 verhogen met € 1.152.000 Rijksmiddelen tot een bedrag van € 12.336.296.

Bijlagen

Bijlage: Beschikking verhogen subsidie 2019 Rondom Wijchen

De gemeenteraad van Wijchen,

De griffier, De burgemeester,

Gemeente Wijchen

Rondom Wijchen
t.a.v. het bestuur
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 024 751 71 11
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Miranda Thijssen
t 088 432 7393
e m.thijssen@drutenwijchen.nl

ons kenmerk
Z/19/35573

datum 26 september 2019
onderwerp Herziening beschikking 2019 Rondom Wijchen
Verzonden

Geachte heer/mevrouw,

Vooruitlopend op de subsidievaststelling 2019 informeren wij u over een verhoging van de subsidie 2019. Wij bevoorschotten 100% van het herziene subsidiebedrag. Verder blijft al het gestelde in de voorgaande beschikking 2019 van kracht.

Aanleiding
Recent heeft het Rijk voor gemeente Wijchen extra middelen beschikbaar gesteld omdat het Jeugdbudget niet overeenkomt met de uit te voeren taken.

Totaal na herziening
De subsidie 2019 bedroeg bij de oorspronkelijke beschikking van 20 december 2018 € 11.184.296. Met de toevoeging van € 1.152.000 bedraagt de subsidie voor 2019 nu € 12.336.296. Dit ziet u terug bij de subsidievaststelling 2019. Voor de goede orde benadrukken wij dat behalve uw eigen organisatiekosten, de bedrijfsvoeringskosten géén onderdeel uitmaken van de subsidie.

Met bovengenoemde toevoeging aan de subsidie voor 2019 blijft de opdracht van kracht dat Rondom Wijchen binnen de Rijksmiddelen uit komt.

Van de extra Rijksmiddelen van totaal € 1.312.000 houden we € 160.000 in. Deze inhouding houdt verband met de reeds in 2018 uitgevoerde pilot vroeg ambulant. De gemeente Wijchen gaat er hierbij vanuit dat dit bedrag in 2019 wordt inverdiend (taakstellend).

Hoe maakt u bezwaar?
Bent u het niet eens met ons besluit? Dan kunt u hier bezwaar tegen maken. U doet dit door een brief te sturen naar de gemeenteraad van de gemeente Wijchen. Zo'n brief heet een bezwaarschrift. Let erop dat uw brief binnen zes weken na de verzenddatum van deze brief door ons ontvangen moet zijn.
In uw brief moet het volgende staan:
- uw naam en adres;
- uw e-mailadres en telefoonnummer;
- de datum van uw brief;
- het besluit waartegen u bezwaar maakt;
- de redenen waarom u bezwaar maakt;

- uw handtekening.

Het adres is:
gemeenteraad gemeente Wijchen
Afdeling BMO
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Wilt u dat het besluit niet meteen wordt uitgevoerd?
Ook al maakt u bezwaar, dan kan het besluit toch meteen uitgevoerd worden. Wilt u dat gewacht wordt met het uitvoeren van het besluit totdat er over uw bezwaarschrift is beslist? Dan kunt u de rechter vragen een voorlopige uitspraak te doen. Dit heet een voorlopige voorziening. Let op: u kunt dit alleen aan de rechter vragen als u ook een bezwaarschrift heeft opgestuurd naar de gemeente Wijchen. Ook moet er sprake zijn van spoed wanneer u dit wilt vragen aan de rechter.

Hoe vraagt u dit aan de rechter?
U kunt op twee manieren aan de rechter vragen om een voorlopige uitspraak te doen:
Gemeente Wijchen
- U stuurt een brief aan de Voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland, Postbus 9030, 6800 EM Arnhem. Hierin vraagt u om een voorlopige voorziening. Stuur een kopie mee van uw bezwaarschrift.
- U stuurt digitaal een verzoek naar de rechtbank via http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht -> digitaal procederen -> rechtbanken sector bestuursrecht.

U betaalt griffierecht als u vraagt om een voorlopige voorziening. U kunt aan de rechtbank vragen hoe hoog dit bedrag is.

Heeft u vragen of opmerkingen?
We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Heeft u vragen, dan kunt u contact opnemen met Miranda Thijssen, telefoonnummer 088 432 7393 of e-mail m.thijssen@drutenwijchen.nl.

Met vriendelijke groet,
gemeenteraad van Wijchen

Voorzitter Griffier

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	577
Extern Zaak ID	Z/19/035571
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 september 2019
Agendapunt	8.c
Omschrijving	Beschikking Innovatiemiddelen Rondom Wijchen 2019, beslisnota (35571)
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Hessels, Will
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Burgers, T.T.M. (Titus)
Telefoonnummer steller	06-22863826
E-mail adres steller	w.hessels@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Bijlage 1 Subsidieaanvraag Innovatiemiddelen 2019 Rondom Wijchen 120819.pdf
Bijlage 2 Projectplan Dorpsondersteuners.pdf
Bijlage 3 Business case Versterken van wijknetwerken.pdf
Bijlage 4 Gezond ouder worden gemeente Wijchen.pdf
Bijlage 5 Beschikking Innovatiemiddelen 2019 - 2020 Rondom Wijchen.docx
Beslisnota raad Innovatiemiddelen 2019 Rondom Wijchen.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken gemeenteraad Wijchen	3 september 2019
Raad openbaar Wijchen	26 september 2019
Commissievergadering Wijchen	**12 september 2019**

Besluit

De commissie adviseert de beslisnota als bespreekstuk voor de raadsvergadering te agenderen. Kernachtig Wijchen overweegt samen met PvdA en VVD een motie in te dienen.

Openbaar Zaaknummer: Z/19/035571

Beslisnota voor de Gemeenteraad Wijchen

Onderwerp: Beschikking Innovatiemiddelen Rondom Wijchen 2019

Voorgesteld besluit
De gemeenteraad Wijchen besluit:

1. Voor 2019 een subsidie van € 90.000 en voor 2020 een subsidie van € 210.000 te verlenen aan Rondom Wijchen, voor de uitvoering van de volgende projecten: a. Dorpsondersteuners, b. Investeren in de wijk, c. Versterking voorliggend veld, vindplaats kinderopvang en onderwijs.
2. Het totaalbedrag van € 300.000 te dekken vanuit het bestaande Innovatiebudget WMO/Jeugd.
3. Een bedrag van € 210.000 van het Innovatiebudget WMO / Jeugd in 2019 te storten in de Egalisatiereserve 2d's WMO- Jeugd om deze € 210.000 vervolgens in 2020 weer te onttrekken vanuit deze reserve ten behoeve van de subsidieverlening m.b.t. 2020.

Aanleiding
Eerder heeft de gemeenteraad Wijchen € 500.000 beschikbaar gesteld voor invulling van het innovatiebudget en als voorbeeld zijn daarbij aandachtgebieden benoemd. Voor u ligt een concrete uitwerking van innovatieve projecten. Rondom Wijchen wil met de inzet van Innovatiemiddelen laagdrempelige toegankelijke ondersteuning beschikbaar maken voor alle inwoners van Wijchen. Rondom Wijchen heeft hiervoor een subsidieaanvraag ingediend met bijbehorende plannen (bijlage 1 t/m 4). Dit is de directe aanleiding voor dit voorstel.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
28-11-2017	Invulling innnovatiebudget Wmo en jeugd, Zaaknummer Z/17/011737

Gewenst resultaat
Als gevolg van intensivering en vernieuwing van samenwerking in het netwerk wordt minder maatwerk verstrekt en is de integraliteit van de samenwerking en netwerk toegenomen.

Argumenten
1.1 Rondom Wijchen gaat met inzet van de Innovatiemiddelen de samenwerking uitbreiden met buurtnetwerkers, dorpsondersteuners en onderwijsteams.
Doel is dat inwoners die zorg of ondersteuning nodig hebben hun ondersteuningsvraag in de toekomst zoveel mogelijk zelfstandig, met ondersteuning waar nodig, kunnen oplossen. Uiteindelijk zal dit leiden tot een verbeterde zelfredzaamheid, participatie en leefomgeving. De opbrengsten en leerpunten van de projecten moeten leiden tot kostenbesparingen. Waar mogelijk worden deze meteen in de praktijk ingebed.

1.2 De samenwerking onderling als samenwerkingspartners, maar ook met het onderwijs, de huisartsen en de doelgroep moet na de subsidieperiode ingebed zijn in de reguliere werkwijze.

De samenwerking binnen Rondom Wijchen wordt via een daadkrachtige aanpak geïntensiveerd. Andere partijen, zoals huisartsen en onderwijsinstellingen, worden hierbij aangehaakt. Zo ontstaat ook een uitbreiding van het netwerk en neemt de integraliteit toe. Het streven is om minder maatwerkvoorzieningen te verstrekken. Omdat hierdoor minder aanvragen komen kan deze capaciteit ingezet worden voor voortzetting van de hernieuwde werkwijze. Rondom Wijchen gaat tevens (tussentijds) evaluaties plannen om tevredenheid te peilen en eventueel werkwijze(n) aan te passen.

1.3 De projecten voldoen aan de uitgangspunten zoals gesteld in het raadsbesluit Innovatiebudget Wmo/Jeugd.

Rode draad is de projecten is efficiënter en effectiever samenwerken. Dit geeft de mogelijkheid om te vernieuwen en te verbeteren en eraan bij te dragen om beter uit te komen binnen de beschikbare middelen en op termijn kosten te besparen.

3.1 Het Innovatiebudget WMO / Jeugd is incidenteel 2019- budget bij de gemeente Wijchen.

Om dekking te realiseren voor genoemde subsidieverlening ad € 210.000 voor het jaar 2020, dient dit deel van het bestaande Innovatiebudget WMO / Jeugd te worden doorgeschoven naar 2020. Voorstel is om dit via de Egalisatiereserve 2d's WMO- Jeugd te laten verlopen, zodat het budgetneutraal verloopt en geen effect heeft op het begrotingssaldo van de gemeente Wijchen.

Tegenargumenten en risico's

1.1 Rondom Wijchen vraagt € 399.080 subsidie aan voor de gecombineerde projecten. Advies is om het thans beschikbare budget van maximaal € 300.000 als subsidie beschikbaar te stellen. Rondom Wijchen kan met een beperkte aanpassing van de plannen (zoals beperken inzet fte) toch de projecten uitvoeren. Hiervoor wordt in de beschikking een aangepast plan als voorwaarde gesteld.

1.2 Voor het project Versterking voorliggend veld, vindplaats kinderopvang en onderwijs stellen we in de beschikking als voorwaarde het indienen van een nader uitgewerkt plan.

1.3 De cursus gezond ouder worden in de aanvraag (bijlage 4) past naar ons oordeel niet binnen het gestelde kaders van het Innovatiebudget en hiervoor wordt geen subsidie verleend.

1.4 Hoewel logischerwijs aangenomen kan worden dat vroegsignalering en verbeterde zelfredzaamheid bij inwoners zal leiden tot minder vraag naar hulp en zorg is inmiddels bekend dat ook eerder en vaker complexe situaties bij inwoners worden aangetroffen. Dit met als gevolg een toename van maatwerktrajecten. Dit is in lijn met het landelijke beeld van toename gebruik van met name jeugdhulp.

1.5 Er is vooralsnog geen adequate prognose te geven van de mogelijke besparingen dan wel inverdieneffecten die het project zal opleveren.

1.6 Er dient rekening gehouden te worden met tegenvallende en of slecht meetbare resultaten in het project. Daarom is het raadzaam om vanaf het begin concrete afspraken te maken over monitoring van voortgang en de manier van registratie van activiteiten en resultaten. Voorwaarde is daarom dat Rondom Wijchen meteen in de beginfase van het project met de gemeente afspraken hierover maakt.

1.7 Als de bij 1.5 genoemde inverdieneffecten uitblijven, kan het zo zijn dat deze intensivering en vernieuwde samenwerking in het netwerk ná de subsidieperiode niet vervolgd kan worden, omdat daar dan geen dekking voor is (incidenteel budget).

Financiële gevolgen
Dit voorstel betreft het verlenen van subsidie 2019 (30 % = € 90.000) en subsidie 2020 (70% = € 210.000) aan Rondom Wijchen. Het totale subsidiebedrag van € 300.000, wordt gedekt vanuit bestaand budget, zijnde innovatiebudget WMO/ Jeugd.
Dit besluit heeft wel een begrotingswijziging tot gevolg: Om dekking te realiseren voor genoemde subsidieverlening ad € 210.000 voor het jaar 2020, dient dit deel van het bestaande Innovatiebudget WMO / Jeugd te worden doorgeschoven naar 2020. Voorstel is om dit via de Egalisatiereserve 2d's WMO- Jeugd te laten verlopen, zodat het budgetneutraal verloopt en geen effect heeft op het begrotingssaldo van de gemeente Wijchen.

Communicatie
We brengen Rondom Wijchen met een beschikking op de hoogte van de verlening van de subsidie.

Uitvoering of Vervolgstappen
We brengen Rondom Wijchen met een beschikking op de hoogte van de verlening van de subsidie.

Geheimhouding:

N.v.t.

Voorstel
Advies
De gevraagde eenmalige subsidie t.h.v. € 300.000 Innovatiemiddelen is beschikbaar gesteld aan Rondom Wijchen, waarvan voor inzet in 2019 € 90.000 en in 2020 € 210.000.

Bijlagen
Bijlage 1: Aanvraag subsidie Innovatiemiddelen
Bijlage 2: Projectplan Dorpsondersteuners
Bijlage 3: Business case Versterken wijknetwerken
Bijlage 4: Gezond ouder worden
Bijlage 5: Beschikking Innovatiemiddelen 2019 en 2020 Rondom Wijchen

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
De secretaris, De burgemeester,

MEER VOOR MEKAAR

Gemeente Wijchen
Aan de gemeenteraad
Kasteellaan 27
6602 DB Wijchen

Betreft: Aanvraag innovatiemiddelen
Ons kenmerk:

Wijchen, 29 april 2019

Geachte raad,

Namens het bestuur van Rondom Wijchen willen wij een aanvraag indienen voor verstrekking van de innovatiemiddelen voor het kalenderjaar 2019 zoals door uw raad beschikbaar gesteld op 21 december 2017.

Aanleiding
Rondom Wijchen werkt intensief samen met andere professionals en organisaties binnen de gemeente Wijchen. Deze samenwerking is een krachtig middel om onder andere complexe problematiek gezamenlijk het hoofd te bieden. Tegen deze achtergrond zien we echter dat er teveel gebruik wordt gemaakt van (dure) maatwerkvoorzieningen, dat meer integraliteit en samenwerking nodig is en de infrastructuur moet verbeteren. Hiervoor dient Rondom Wijchen een aanvraag in bij gemeente Wijchen voor inzet Innovatiemiddelen 2019.

Algemeen
- Het totaal gevraagde bedrag aan subsidie bedraagt € 399.080,- Als bijlage zijn toegevoegd de afzonderlijke plannen per onderdeel.
- Deze aanvraag is eenmalig en wij willen deze in 2019 en 2020 inzetten. Vooralsnog gaan wij uit van inzet in 2019 van 30% van de subsidie: € 119.724 en in 2020 70%: € 279.356.
- Snel na de start van de projectactiviteiten maken wij in overleg met gemeente Wijchen afspraken over volgen van de voortgang en tussentijdse evaluatie(s) van het project. Daarbij komen ook cijfers over toename/afname gebruik zorg en hulp aan de orde.
- Bij ZonMw hebben wij voor dezelfde activiteiten ook subsidie aangevraagd t.h.v.
- € 74. 996 Wij informeren u hierover zodra meer bekend is over subsidieverlening. Een afschrift van deze aanvraag is bijgesloten als bijlage.

MEERVOORMEKAAR
welzijnsorganisatie voor
Druten en Wijchen

correspondentieadres: Campuslaan 6 6602 HX Wijchen tel. 024 6418459
bezoekadressen: Campuslaan 6 6602 HX Wijchen en Van Heemstraweg 53 6651 KH Druten

IBAN: NL43 RABO 0156 7974 53 KvK nummer: 64755991

Doelstellingen
De doelstelling van het project is om de samenwerking binnen 'Rondom Wijchen' verder te ontwikkelen, om zo gezamenlijk een samenhangend stelsel van zorg- en ondersteuning te realiseren. Hierbij komt laagdrempelig toegankelijke ondersteuning beschikbaar voor inwoners van gemeente Wijchen. De samenwerking wordt uitgebreid met buurtnetwerkers, dorpsondersteuners en onderwijsteams. Inwoners weten op deze manier bij wie ze terecht kunnen met ondersteuningsvragen. Ook kan dan in kaart worden gebracht wat er aansluitend op behoeften, precies nodig is in de wijk. Het doel is dat een inwoner die zorg of ondersteuning nodig heeft dit in de toekomst zoveel mogelijk zelfstandig, met ondersteuning waar nodig, kan oplossen. Hierbij ligt de nadruk op het, voor zover mogelijk, verkennen en benutten van de duurzame ondersteuningsmogelijkheden in de eigen leefomgeving. Dit leidt tot een verbetering van de zelfredzaamheid, participatie en leefomgeving.

1. Het resultaat dat wij als samenwerkingsverband gedurende de projectperiode willen bereiken:
- Betere onderlinge samenwerking/afstemming tussen de partijen in het samenwerkingsverband
- Juiste zorg op de juiste plek voor de inwoners van Wijchen
- Minder onnodige zorg bij maatwerk voorzieningen
- Meer knelpunten worden opgelost in het voorliggende veld door inzet van o.a. laagdrempelige toegankelijke buurtnetwerkers en de inzet van dorpsondersteuners

2. Kansen
Door het verbeteren van de sociale structuur in wijken kan maatwerk voorkomen worden. Ook leren inwoners om gebruik te maken van het eigen oplossingsvermogen van zichzelf en zijn/haar sociale omgeving. Dit vergroot de mogelijkheden om andere voorliggende oplossingen aan te bieden en te ontwikkelen in plaats van de bestaande maatwerkoplossingen. Dit zal een reductie van het aantal maatwerkvoorzieningen tot gevolg hebben zoals beschreven in dit plan. Doordat Rondom Wijchen een compact overzienbaar deel van de regio Rijk van Nijmegen is kunnen alle ontwikkelingen als lering worden gevolgd door de andere regiogemeenten.

3. Ambitie
We willen naar een nieuwe balans in verantwoordelijkheden tussen inwoners, vrijwilligers en mantelzorgers, professionele aanbieders van welzijn en zorg, gemeenschap en inwoners. We willen de mogelijkheden en draagkracht vanuit de samenleving beter benutten. We sluiten aan bij wat de samenleving zelf kan en wil. Vanuit gezamenlijkheid bouwen we aan een krachtige Wijchense samenleving, waarin iedereen kan meedoen. Met sterke individuele en collectieve steunstructuren. De infrastructuur die daarvoor nodig is wordt collectief en individueel activerend, ondersteunend, begeleidend en behandelend georganiseerd. De inwoners van Wijchen zijn uitgangspunt met hun mogelijkheden, krachten en potenties. Altijd als inwoner, graag als vrijwilliger, soms als cliënt. Gezamenlijk werken we aan doorontwikkeling van het fundament voor zelfredzaamheid en betrokkenheid van inwoners en – daarop –aansluitend- meer maatwerk in de dienstverlening van welzijn en zorg.

4. Hoe / activiteiten
De volgende activiteiten worden tijdens het project uitgevoerd:

- De buurtnetwerkers worden het eerste aanspreekpunt voor inwoners met een knelpunt. Deze netwerkers zijn actieve vrijwilligers die hun stem laten horen. De buurtnetwerker wordt de 'screener' en gaat samen met de inwoner bekijken wat er nodig is om het knelpunt binnen het eigen netwerk/ de leefomgeving op te lossen.
- De dorpsondersteuners zijn 'eigen' inwoners uit een wijk, kern of dorp. Zij gaan actief op zoek naar datgene wat er nodig is om zolang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk te kunnen functioneren in hun eigen kern, wijk of dorp.
- Zorgaanbieders en SWT (sociale wijkteam) consulten vormen gezamenlijk het onderwijsteam. Samen verzorgen zij de aanwezigheid op alle scholen. Door hun aanwezigheid op de scholen zijn ze nabij jongeren en diens ouders aanwezig en daardoor gemakkelijk aanspreekbaar. Door de directe nabijheid verwachten wij eerder knelpunten te kunnen signaleren en te kunnen oppakken.
- De schoolmaatschappelijk werker is een vaste contactpersoon voor de scholen en heeft ruimte voor kortdurende hulpverlening. Huisartsen krijgen een vaste contactpersoon bij SWT en buurtnetwerken.
- Het vrij toegankelijke aanbod moet worden zichtbaar worden in de sociale kaart. Het systeem Wij Wijchen wordt gebruikt als sociale kaart en wordt beter toegankelijk gemaakt.
- Deze praktische aanpak wordt gedurende de projectperiode actief gedeeld om zo op daadkrachtige wijze het netwerk verder te verdiepen binnen Rondom Wijchen.

5. Betrokkenheid inwoners

Via verschillende leefbaarheidsgroepen worden inwoners van Wijchen betrokken. De stichting leefbaarheidsgroep Bergharen (burgervertegenwoordiger van enkele kerkdorpen in Wijchen) neemt hierin het voortouw. Het projectonderdeel dorpsondersteuners in de kernen Bergharen, Hernen en Leur is naar aanleiding van welzijnsbezoeken door de kerngroep Leefbaarheid van de kernen opgepakt. Ze hebben samen het projectplan ontwikkeld. Een lector van de HAN gaat op verzoek van hen de resultaten bijhouden en hen ondersteunen indien dit noodzakelijk is. Het projectonderdeel buurtnetwerken gaat van start in een wijk waar de sociale cohesie aan de lage kant is. Juist door dat gegeven hebben we gekozen om in een dergelijke wijk te starten. We betrekken hierin buurtbewoners/wijkvereniging.
Met de huisartsen is afgesproken dat met een van hen regelmatig contact is over de voortgang, daarnaast is er iedere 6 maanden een zgn. huisartsenoverleg. Hierin wordt besproken wat goed werkt, wat de knelpunten zijn en waar extra aandacht voor noodzakelijk is.
Het systeem Wij Wijchen is reeds actief, echter dit heeft nog een extra 'boost' nodig om eind 2019 ook het vrij toegankelijk aanbod van Rondom Wijchen inzichtelijk te maken voor de inwoner van de gemeente Wijchen. Het zijn 3 inwoners van Wijchen die het platform Wij Wijchen voornamelijk vullen. Meer voor Mekaar heeft hierin een faciliteren de rol.

6. Tijdsplanning

Het onderwijsteam start in het derde kwartaal van 2019. Doel hiervan is minder inzet individuele trajecten voor jeugd. Iedere huisarts heeft in het vierde kwartaal een vast contactpersoon vanuit het SWT. Het doel hiervan is minder verstrekken van maatwerkvoorzieningen en meer preventieve oplossingen bedacht/aangeboden. De buurtnetwerker en dorpsondersteuner starten in het derde of vierde kwartaal van 2019. Ieder kwartaal zal een evaluatie plaatsvinden waarin besproken wordt hoeveel mensen zich gemeld hebben, wat de vraag was, welke oplossing er geboden is, etc. ook hier

correspondentieadres: Campuslaan 6 6602 HX Wijchen tel. 024 6418459
bezoekadressen: Campuslaan 6 6602 HX Wijchen en Van Heemstraweg 53 6651 KH Druten
IBAN: NL43 RABO 0156 7974 53 KvK nummer: 64755991

is het doel om minder maatwerkvoorzieningen te verstrekken en de inwoner te ondersteunen zodat hij/zij zich in de eigen leefomgeving tot oplossingen komt. Het systeem Wij Wijchen is reeds gestart, echter de doelstelling is dat het vrij toegankelijk aanbod eind 2019 ook in WIJ Wijchen is opgenomen en zichtbaar is voor alle inwoners van de gemeente Wijchen.

7. Beoogde resultaten: op welke wijze wordt de samenwerking na afloop van de subsidie voortgezet?

De samenwerking onderling als samenwerkingspartners, maar ook met het onderwijs, de huisartsen en de doelgroep moet na de subsidieperiode ingebed zijn in de reguliere werkwijze. Het bestaande samenwerkingsverband Rondom Wijchen wordt via een daadkrachtige aanpak geïntensiveerd. Andere partijen, zoals huisartsen en onderwijsinstellingen, kunnen hierbij aanhaken. Dit project zal daarin moeten voorzien. Zo ontstaat ook een uitbreiding van het netwerk en neemt de integraliteit toe. Doordat het streven is om minder maatwerkvoorzieningen te verstrekken en daar dus minder aanvragen komen kan deze capaciteit ingezet worden voor voortzetting van de hernieuwde werkwijze. We gaan tevens (tussentijds) evaluaties plannen om tevredenheid te peilen en eventueel werkwijze(n) aan te passen. Ons streven is om halverwege het project reeds de eerste resultaten te kunnen laten zien en kunnen bijstellen waar nodig.

8. Begroting

a.	Dorpsondersteuners		
	Salaris	€ 28.000,-	
	Laptop en telefoon	€ 1.450,-	
	Huur gespreksruimte	€ 3.500,-	
	Coach dorpsondersteuners	€ 2.400,-	
	Onderzoek naar effecten	€ 7.500,-	
	Website en communicatie	€ 1.500,-	
	Onvoorzien	€ 1.500,-	
	Subtotaal		€ 45.580,-
b.	Investeren in de wijk Circa 1,7 fte		€173.500,-
c.	Versterking voorliggend veld, vindplaats kinderopvang en onderwijs Circa 1,7 fte		€173.500,-
d.	Cursus gezond ouder worden! Mantelzorger en wat nu?		€ 6.500
Totaal			€ 399.080,-

9. Samenvatting

Het coöperatief samenwerkingsverband Rondom Wijchen bestaat sinds november 2017 en is toegankelijk voor alle inwoners en leveranciers van zorg en welzijn in de gemeente Wijchen. Het bestuur bestaat uit de volgende partijen; Pluryn, Driestroom, RIBW, Entrea/Lindehout, HomeInstead, MEE Gelderse Poort en MeerVoormekaar.

Binnen dit project wil het samenwerkingsverband zich verder ontwikkelen en gezamenlijk inzetten op het voorkomen van onnodig maatwerk en het bieden van juiste zorg op de juiste plek. Door de inzet van meer zorg en ondersteuning in het voorliggend veld door buurtnetwerkers, dorpsondersteuners en schoolmaatschappelijk werk, wordt verkend hoe deze zorg en ondersteuning in gezamenlijkheid

MEERVOORMEKAAR
Druten en Wijchen

verder ingericht kan worden. Hierbij wordt gericht op het gezamenlijke realiseren van samenhangende zorg, dichtbij burgers en aansluitend op de behoefte. Zo ontstaat een intensievere samenwerking en kan de netwerkgroep verder worden uitgebreid. Op daadkrachtige en praktische wijze vindt verdieping van de samenwerking plaats, met oog voor andere partners en een integrale aanpak.

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van Rondom Wijchen
Annette Nijhuis

MEERVOORMEKAAR
welzijnsorganisatie voor
Druten en Wijchen

correspondentieadres: Campuslaan 6 6602 HX Wijchen tel. 024 6418459

bezoekadressen: Campuslaan 6 6602 HX Wijchen en Van Heemstraweg 53 6651 KH Druten

IBAN: NL43 RABO 0156 7974 53 KvK nummer: 64755991

Projectplan Dorpsondersteuners

Bergharen, Hernen en Leur

November 2018

Werkgroep Positieve Gezondheid en Zorg

Inhoudsopgave

1. Inleiding en aanleiding 3
2. Opdrachtgever 3
3. Doel en resultaat 4
4. Projectomschrijving 4
5. Projectorganisatie 5
6. Profiel van de dorpsondersteuners 5
7. Projectgrenzen en randvoorwaarden 5
8. Fasering 6
9. Evaluatie & Onderzoek 6
10. Financiering, kosten en baten 7
11. Communicatie 8
12. Contactgegevens 9

Bijlage 1: Profiel dorpsondersteuner 10

Bijlage 2: Terugblik themamiddag en zorgmarkt 11

Bijlage 3: Poster Zorgmarkt 13

Bijlage 4: Verslag Focusgroepbijeenkomsten 17

1. Inleiding en aanleiding

"Een dorpsondersteuner is een centrale en verbindende schakel tussen dorpsbewoners, actieve vrijwilligersorganisaties, welzijnswerkers, zorgverleners, gemeente en andere professionals. Een dorpsondersteuner brengt mensen bij elkaar, verbindt mensen met elkaar en met professionals, signaleert hulpvragen en stimuleert zelfredzaamheid. Een dorpsondersteuner kan verbonden zijn aan een dorpscoöperatie en wordt ook wel dorpsverbinder of dorpscoördinator genoemd" (Werkgroep Positieve Gezondheid en Zorg, 2018).

In 2016 heeft bureau Seinpost, in opdracht van de Leefbaarheidsgroepen van Bergharen en Hernen / Leur, een onderzoek gedaan naar de (gewenste) voorzieningen ter handhaving en versterking van de leefbaarheid in de dorpen Bergharen, Hernen en Leur. Met de uitkomsten van dit onderzoek zijn drie groepen aan de slag gegaan, elk met hun eigen thema; sport en bewegen, onderwijs en positieve gezondheid en zorg.

Sinds 2017 is de werkgroep 'Positieve Gezondheid en Zorg' bezig om de handreikingen uit het onderzoek van bureau Seinpost verder uit te werken, de behoeften van de inwoners van Bergharen, Hernen en Leur op het gebied van positieve gezondheid en zorg verder in kaart te brengen en manieren te vinden om dit zo nodig te verbeteren. Dit met als doel om de leefbaarheid ten aanzien van zorg, welzijn en sociale contacten in Bergharen, Hernen en Leur op peil te houden en te verbeteren. Activiteiten waar de werkgroep tot nu toe trots op kan zijn, zijn o.a. HAP en TRAP, de Sociale kaart BHL voor ouderen incl. Welzijnsgesprekken en de Zorgmarkt "langer in mijn dorp blijven wonen, hoe doe ik dat?".

In 2017 is de werkgroep samen gaan werken met het INTERREG-project Krachtige Kernen (KRAKE). Vanuit dit Europese project is via focusgroep-interviews in beeld gebracht wat de behoefte is van inwoners van de dorpen ten aanzien van zorg, welzijn en leefbaarheid. Uit dit onderzoek (zie bijlage 2) komen verschillende concrete aanwijzingen om de leefbaarheid in de dorpen te verbeteren. Dit varieert van een dorpscoöperatie of actieve koppeling van vrijwilligers aan mensen die hulp nodig hebben tot een duidelijke plek of centraal persoon die mensen de weg kan wijzen als het gaat om zorg en welzijn.

Vanuit de conclusies van dit onderzoek is de werkgroep verder gegaan met het inventariseren van mogelijke oplossingen. Er zijn bezoeken geweest aan o.a. de dorpen America en Roggel, waar dorpsondersteuners actief zijn. Ook is er gekeken naar succeservaringen van een aantal andere dorpen die met dorpsondersteuners werken. Vanuit deze best practices is de conclusie dat twee dorpsondersteuners voor Bergharen, Hernen en Leur een passende oplossing kan zijn voor de meest genoemde wensen van de inwoners. Deze ontwikkeling sluit daarnaast aan bij het inmiddels afgelopen experiment m.b.t. de dorpscontactpersoon. De dorpsondersteuners betreffen een doorontwikkeling ten opzichte van de dorpscontactpersoon.

Om dit initiatief van de grond te krijgen, zijn uiteraard middelen nodig. Dit projectplan dient als onderbouwing voor de aanvraag van subsidie voor het project Dorpsondersteuners Bergharen, Hernen en Leur. In dit projectplan wordt het idee van dorpsondersteuners uitgewerkt en onderbouwd. Wij hopen uiteraard dat u als lezer even enthousiast wordt van dit idee als wij!

2. Opdrachtgever

De opdrachtgevers van dit plan zijn de Leefbaarheidsgroepen van Bergharen en Hernen / Leur.

3. Doel en resultaat

Ons doel is om voor Bergharen, Hernen en Leur twee dorpsondersteuners aan te stellen die met name als centrale en verbindende schakel tussen dorpsbewoners en actieve vrijwilligersorganisaties in de dorpen kunnen dienen, maar ook als verbindende factor voor zorgverleners, gemeente, sociaal wijkteam, welzijn en andere professionals. Deze dorpsondersteuners zullen mensen de weg wijzen en met elkaar verbinden, vanuit de visie van Positieve Gezondheid. Zij zullen vanuit het belang van de dorpen handelen en acteren in de netwerken van de drie dorpen, met aandacht voor de individuele belangen van de bewoners van Bergharen, Hernen en Leur.

De beoogde resultaten zijn:

- Minder eenzaamheidsproblematiek doordat meer mensen met weinig contacten in beeld komen via het netwerk.
- Vrijwilligers en mensen die hulp nodig hebben worden met elkaar verbonden.
- Mensen kunnen langer thuis blijven wonen, doordat er ook hulp en contact komt vanuit (mede) dorpsbewoners.
- Voor individuele vragen kan mogelijk een collectieve oplossing worden gevonden (zoveel mogelijk in het netwerk van bewoners zelf, ook wel nulde lijn genoemd), waar andere inwoners van meeprofiteren en wat een preventieve werking heeft.
- We besparen uiteindelijk op kosten voor zorg en welzijn, doordat oplossingen in het eigen netwerk worden gevonden en niet in de zorg.

4. Projectomschrijving

Het project 'Dorpsondersteuners Bergharen, Hernen en Leur' gaat over het implementeren van de functie van dorpsondersteuner in de genoemde dorpen. Hieronder volgt de projectomschrijving in verschillende fases van het project:

Initiatief- en definitiefase: zoals eerder vermeld in de aanleiding, komt het project voort uit onder andere de resultaten van focusgroep-interviews in 2017 en de ideeën die zijn opgedaan door het bezoeken van andere dorpen (o.a. vanuit het project Krachtige Kernen). In de definitiefase is dit plan geschreven, waarmee het idee van de dorpsondersteuner gedefinieerd en uitgewerkt is (ontwerpfase). De profielomschrijving wordt gemaakt en er wordt subsidie aangevraagd. Daarnaast wordt komende maanden bekendheid gegeven aan het concept van dorpsondersteuner, zodat mensen in de dorpen op de hoogte zijn van ons project en de meerwaarde van het project. Uiteraard kunnen mensen die het betreft ook alvast nadenken over of zij de functie van dorpsondersteuner ambiëren of misschien wel iemand kennen die hiervoor geschikt zou zijn. Hoe de communicatie verder in zijn werk gaat, is verderop in dit plan uitgewerkt.

De voorbereidingsfase van het project betreft de werving van twee dorpsondersteuners. Hiervoor is verderop een korte procedure geschreven. Het profiel van de dorpsondersteuner geldt hiervoor als uitgangspunt. We hopen uiteraard door het actief bekendmaken van dit project, dat potentiele kandidaten zich aan gaan melden. Als dit niet zo is, zullen we actief mensen gaan aanspreken en vragen of zij wellicht iemand kennen die geschikt zou zijn voor de functie van dorpsondersteuner. Er zal een sollicitatieprocedure worden opgestart. Vanuit de leefbaarheidsgroepen en de begeleidingscommissie zal de sollicitatiecommissie worden samengesteld. Het resultaat van deze voorbereidingsfase is dat we twee dorpsondersteuners hebben gevonden die aan het profiel voldoen en die willen starten!

De realisatiefase betreft de eerste twee tot drie jaar, waarin de dorpsondersteuners actief zijn. Projectactiviteiten die hierbij horen zijn onder andere het begeleiden van de dorpsondersteuners, het creëren van de nodige randvoorwaarden voor hen en het evalueren en monitoren van de effecten van de dorpsondersteuners. Daarnaast hebben we in deze fase de ambitie om een structuur te vinden voor permanente financiering van de dorpsondersteuners. Er wordt een begeleidingscommissie samengesteld die periodiek met de beide dorpsondersteuners de ontwikkeling van de functie en rol bespreekt, wellicht onder leiding van een deskundige.

In de afrondingsfase van het project hopen we de eerder genoemde resultaten te hebben behaald en hopen we een substantiële bijdrage te hebben geleverd aan een leefbaar Bergharen, Hernen en Leur, waar mensen prettig en op een verantwoorde wijze kunnen blijven wonen.

5. Projectorganisatie

De werkgroep Positieve Gezondheid en Zorg heeft als laatste taak op zich genomen om de werving van de dorpsondersteuners verder uit te werken en te realiseren. Op het moment dat de projectaanvraag een feit zijn, is de werkgroep Positieve Gezondheid en Zorg klaar met haar taak en zullen de leefbaarheidsgroepen de werving en selectie van de dorpsondersteuners verder overnemen en zullen de dorpsondersteuners gaan functioneren onder leiding van een klankbordgroep die onder de Leefbaarheidsgroepen van Bergharen en Hernen / Leur valt.

6. Profiel van de dorpsondersteuners

Dit voorstel gaat uit van twee dorpsondersteuners, één voor Bergharen en één voor Hernen en Leur. Deze dorpsondersteuners werken nauw samen, ondersteunen elkaar, wisselen uit en vervangen elkaar waar nodig. De dorpsondersteuners worden deels betaald. We denken aan 8 tot 12 uur per week (naar rato van dorpsgrootte). In de praktijk zal ook een aanvullend deel van de uren vrijwillig worden gemaakt.

Het project van De dorpsondersteuners is een burgerinitiatief, uniek voor Bergharen, Hernen en Leur. Daarom timmeren we de functie niet dicht. De dorpsondersteuners moeten, in samenspraak met de klankbordgroep, de kans krijgen eigen kleur te geven aan de invulling van de functie. Positieve gezondheid is onderdeel van onze onderliggende visie. De dorpsondersteuners dragen bij aan het welbevinden en samen prettig leven en versterken bestaande netwerken.

Voor de functie van dorpsondersteuner is een uitgebreid profiel beschreven. Dit is opgenomen in bijlage 1.

7. Projectgrenzen en randvoorwaarden

Het project heeft tot doel om de functie van dorpsondersteuner succesvol te implementeren in Bergharen, Hernen en Leur. Hiermee samen hangt een eventuele oprichting van een dorpencoöperatie, wat misschien ook nuttig is bij de verduurzaming van de functie. Dit valt echter buiten de scope van dit project en zal als apart plan/project worden ingediend. De subsidieaanvraag is gebaseerd op drie jaar dorpsondersteuner van de dorpsondersteuner.

Randvoorwaarden:

- Organisatie: de dorpsondersteuner wordt ondersteund door een actieve klankbordgroep (en mogelijk door een coach/adviseur op afstand)
- Begeleiding: de dorpsondersteuners krijgen de mogelijkheid aangeboden om een coach/ adviseur in de arm te nemen (optioneel bij financiering)

- Onderzoek en evaluatie: om aan te tonen of resultaten worden behaald en om tussentijds te kunnen bijsturen, is het raadzaam om hier onderzoek naar te laten doen. Zie uitwerking verderop.
- Samenwerking met en medewerking van partijen is noodzakelijk voor het slagen. We denken hierbij voor aan het sociaal wijkteam en de huisartsen. Andere relevante partijen zijn o.a. Zonnebloem, KBO, Kerken, het netwerk/ samenwerkingspartners, vrijwilligersorganisaties en de school.
- Financiële middelen: voor de eerste drie jaar moet financiering in de vorm van subsidie worden gevonden. Daarna kan worden gezocht naar een permanente financieringsstructuur. De dorpsondersteuner krijgt 8 tot 12 uur per week betaald (zie financiering)

8. Fasering

Fase	**Tijdspad**
Ontwikkelen plan van aanpak	Oktober 2018
Indienen plan bij subsidieverstrekkers	Nov/dec 2018
Financiering rond	Feb 2019
Bekendheid geven aan het plan van de dorpsondersteuners	Jan – mrt 2019
Werving dorpsondersteuners	Maart 2019
Start dorpsondersteuner	Mei 2019
Plan van aanpak start dorpsondersteuners	Juni 2019
Start nulmeting	Mei 2019
1e evaluatie	Februari 2020
Eerste effectmeting	Mei 2020
Start tweede jaar dorpsondersteuner met bijsturing	Mei 2020
Start derde jaar dorpsondersteuner en continuering	Mei 2021

9. Evaluatie & Onderzoek

Het is raadzaam om tussentijds te evalueren in hoeverre beoogde resultaten worden behaald. Dit zowel om het effect van de dorpsondersteuner aan te tonen als om eventueel tussentijds bij te sturen. Evaluatie en onderzoek bestaat uit de volgende onderdelen:

- Nulmeting (deze is deels uitgevoerd door de HAN in het Krachtige Kernen project, namelijk de focusgroep-interviews).
- Effectmeting na jaar 1, jaar 2 en jaar 3

Manieren om de effectmeting te doen zijn onder andere:

- Micro- analyses van verschillende casussen die door de dorpsondersteuner zijn behandeld, om te bekijken hoe de dorpsondersteuner te werk gaat en wat het effect hiervan is.
- Een analyse van het logboek van de dorpsondersteuner, om na te gaan wat de dorpsondersteuner doet en hoeveel tijd hier naartoe gaat.
- Interviews met betrokkenen, om na te gaan wat mensen vinden dat het effect van de dorpsondersteuner is en welke verbeteringen/veranderingen zij zien.

10. Financiering, kosten en baten

De te verwachten jaarlijkse kosten, waarvoor subsidie nodig is, zijn als volgt:

Salaris dorpsondersteuners	Op basis van 10 uur week * 2 = 20 uur/ week + 20% opslag voor mogelijke personeelskosten 28000 euro/ jaar
Mobiele telefoon en laptop dorpsondersteuners	1450 euro / jaar
Huur gespreksruimte	3500
Coach dorpsondersteuners	2400 euro/jaar op basis van 2 uur coaching per maand á 100 euro/ uur
Onderzoek bijv. door HAN naar effecten dorpsondersteuner	7500 / jaar
Website en communicatiemateriaal	1500/ jaar
Onvoorzien	1500/ jaar
TOTALE JAARLIJKSE KOSTEN	**45850**

11. Communicatie

De doelstellingen van onderstaand communicatieplan, zijn:

- Bekendheid geven aan het feit dat er een dorpsondersteuner komt, en wat deze voor de dorpsgenoten kan betekenen;
- Bekendheid geven aan de vacature en functieprofiel van dorpsondersteuner.

Medium	**Wat**	**Wie**	**Hoe**	**Wanneer**
Website BHL	Aankondigen dat er dorpsondersteuners komen, wat deze kan betekenen voor dorpsgenoten en wat er van deze persoon wordt verwacht	Annelieke en Carolien	Plaatsen op website	Medio januari, diverse aanvullingen tot eind maart
Facebook BHL	Aankondigen dat er dorpsondersteuners komen, wat deze kan betekenen voor dorpsgenoten en wat er van deze persoon wordt verwacht	Annelieke en Carolien	Plaatsen op facebook en link naar de website	Medio januari, diverse aanvullingen tot eind maart
KBO informatieblad 55~, Regionale huis aan huis bladen en regionale digitale bladen (o.a. Wijchen Nieuws)	Aankondigen dat er dorpsondersteuners komen, wat deze kan betekenen voor dorpsgenoten en wat er van deze persoon wordt verwacht	Annelieke en Carolien	Inzenden uiterlijk medio februari	Edities februari
Op de Hoogte	Interview met 2 mensen uit de werkgroep Positieve gezondheid en zorg	Henk Adams		Editie januari
Op de Hoogte	Ingezonden stuk	Annelieke en Carolien	Inzenden uiterlijk medio februari	Editie februari
Nieuwsbrief project gemeenschappelijke voorzieningen	Hoofdonderwerp in nieuwsbrief 2019	Annelieke en Carolien	Deur aan deur met op de Hoogte, aanleveren medio februari	Eind februari
Wegwijs of Gelderlander	Interview over dorpsinitiatief met 2 mensen uit de werkgroep Positieve gezondheid en zorg evt met wethouder Loermans	Annelieke en Carolien leggen contact		Begin februari
Lokale pers algemeen	Persbericht over dorpsinitiatief	Annelieke en Carolien		Begin februari

12. Contactgegevens

Contactpersoon Bergharen: Henk Borghardt | 0657981018 | Henk.Borghardt@gmail.com

Contactpersoon Hernen en Leur: Henk Beaart | 0487531678 | H.A.T.Beaart@xmsnet.nl

Bijlage 1: Profiel dorpsondersteuner

Profiel dorpsondersteuner

Hieronder volgt een opsomming van de kenmerken en taken van de dorpsondersteuner

Profiel

- De dorpsondersteuners zijn proactieve burgers uit de dorpen.
- De dorpsondersteuners zijn verbinders en investeren in contacten met burgers, professionals, verenigingen en ondernemers.
- De dorpsondersteuners zijn gespreksvaardig en kunnen goed luisteren.
- De dorpsondersteuners zijn in staat om vertrouwen te winnen (en/of hebben dit al).
- De dorpsondersteuners zijn creatief in het bij elkaar brengen van burgers, bijv. mensen die hulp aanbieden en mensen die hulp vragen en weet hierbij talenten van mensen te herkennen en in te zetten.

Kennis en ervaring

- De dorpsondersteuners hebben al een netwerk en zijn in staat om dit verder uit te bouwen.
- De dorpsondersteuners hebben kennis van en contacten met het netwerk van zorg- en hulpverleners en vrijwilligersorganisaties.

Taken

- De dorpsondersteuner is een centrale verbindende schakel in het dorp tussen bewoners en professionals en brengt mensen en belangen bij elkaar. Hierbij borduurt hij/zij voort op wat er al is.
- Hij/zij stimuleert het eigen initiatief van bewoners en stimuleert de zelfredzaamheid vanuit de visie van Positieve Gezondheid.
- Hij/zij zorgt er voor dat knelpunten, die niet door partijen zelf opgelost kunnen worden, op de juiste plek terecht komen en kan doorverwijzen.
- Hij/zij is vraagbaak voor inwoners van de dorpen.
- Hij/zij onderhoudt contacten met o.a. de huisarts en het sociaal wijkteam.

Bijlage 2: Terugblik themamiddag en zorgmarkt

Bron: Op de Hoogte

TERUGBLIK OP THEMAMIDDAG EN ZORGMARKT:

''LANGER IN MIJN DORP BLIJVEN WONEN, HOE DOE IK DAT?''

Onder grote belangstelling werd op 12 september door ruim 140 belangstellenden de door de werkgroep positieve gezondheid en zorg georganiseerde bijeenkomst bijgewoond en de zorgmarkt bezocht.

Na de begroeting door Belinda van Doornik en Henk Beaart beide lid van de werkgroep positieve gezondheid/zorg werd door Belinda van Doornik de spits afgebeten met haar inleiding ''Wat kan de wijkverpleging voor mij betekenen.''

In haar aansprekende inleiding ging Belinda in op de taak van de wijkverpleegkundige zoals hulp bij het opstaan en douchen. Het aan en uitkleden en het geven van injecties. Maar ook wondverzorging en klaarzetten en toedienen van medicijnen behoort tot de taak.

Zij besloot haar inleiding met een praktijk filmpje wat een visueel inzicht verschafte over de taakinhoud van de wijkverpleging.

De tweede inleiding werd gehouden door Jeanny Evers van ''Meer voor Mekaar.''Haar inleiding vergezeld van een power-pointpresentatie spitste zich toe op belangrijke zaken als bewust wonen, en het voorkomen van ongelukken in de woning.

Jeanny gaf daarnaast informatie over de huistest en woonadviseur, wonen met dementie en woningaanpassingen. Al met al een reeks van tips die het mogelijk maken zo lang mogelijk verantwoord in de eigen woning te blijven wonen.

Aansluitend kwam Sylvia Lambrichs Beleidsmedewerkster Welzijn van de gemeente Wijchen (tevens lid van de werkgroep) aan het woord.

Het accent van haar inleiding lag specifiek op het gebied wat de gemeente voor ons kan betekenen zoals: mantelzorgwoningen, woningsplitsing, bouwen of verbouwen van de woning, gemeentelijke leningen, zoals de zogenaamde blijverslening en energiebesparende maatregelen in en aan de woning.

Tevens werd door Sylvia aandacht besteed aan de taken van het Sociaal Wijkteam zoals daar zijn: huishoudelijke hulp, dagbesteding, vervoer, hulpmiddelen, woningaanpassingen, personenalarmering, mantelzorgondersteuning, indicatiestelling en financiën.

Als klap op de vuurpijl was er als laatste de inleiding en presentatie van de robot ''Tessa.'' Door vele van de aanwezigen was naar het wel en wee van het nieuwerwetse apparaat

uitgekeken. Op een heldere en duidelijke wijze werd door Tessa (geen typefout) de Vaan de mogelijkheden van de robot ‘’Tessa’’ gedemonstreerd.

‘’Tessa’’ is een klein sociaal robotje met een natuurlijke stem die je ondersteunt bij het aanbrengen van structuur gedurende de dag. Bijvoorbeeld het innemen van medicijnen, de krant en of post uit de brievenbus halen. Of ‘’Tessa’’ te laten melden dat het etenstijd is.

‘’Tessa’’ geeft gesproken suggesties en herinneringen voor activiteiten en dagelijkse routines.

Voor vele van ons die met de nodige scepsis tegen het fenomeen huisrobot werd aangekeken is door de wijze waarop Tessa ‘’Tessa’’ presenteerde een positievere kijk op de huisrobot ontstaan.

Tijdens de pauze werd nog stevig nageboomd over de veelheid aan informatie die was gepresenteerd. Aansluitend aan de pauze vond de opening van de markt plaats. De zorg die we hadden of de markt wel de nodige aandacht zou krijgen bleek ongegrond, door nagenoeg alle deelnemers werd de markt bezocht.

Aan de markt werd door maar liefst 25 exposanten deelgenomen. Hieronder in willekeurige volgorde de standhouders:

-Woonstichting De Kernen; KBO Bergharen, Hernen, Leur; Tijssen maaltijden; Gemeente Wijchen; Meer voor Mekaar; Sociaal Wijkteam; De Hagert; Eettafel de Zandloper; Repair café; Huidprofs; Motiv-eet; Leefbaarheidsgroepen Bergharen en Hernen/Leur; Fysio Chiel Hamann; Odensahuis; Aalsterveld psychologen; Fysio Jan Sonnaville; Saar aan huis; Zonnebloem Bergharen en Hernen/Leur; Robot ‘’Tessa’’; Huisman domotica; Buurtzorg; ZZG en Home Instead.

Zonder uitzondering werden de stands goed bezocht. De standhouders waren unaniem vol lof over de belangstelling en enthousiasme van de bezoekers. In een ontspannen sfeer werden vragen, opmerkingen gesteld en beantwoord.

Met de opgedane kennis over de beschikbare hulp, ondersteuning en aanwezige voorzieningen, en niet te vergeten de aangeboden folders, brochures, zonnebloemen en kleine attenties, is hopelijk menigeen huiswaarts gekeerd in het vertrouwen dat het in Bergharen, Hernen Leur ‘’Langer in mijn dorp blijven wonen’’ beslist mogelijk is!

De werkgroep positieve gezondheid en zorg.

Bijlage 3: Poster Zorgmarkt

Zie volgende pagina

BERGHAREN HERNEN LEUR

2x Dorpsondersteuner (m/v) Bergharen, Hernen en Leur

Centrale verbindende schakel tussen dorpsbewoners, zorgverleners, gemeente, welzijnswerkers en andere professionals

De dorpenondersteuner verbindt, brengt mensen bij elkaar, signaleert hulpvragen en stimuleert zelfredzaamheid.

Hij/zij lost knelpunten op, kan doorverwijzen en bemiddelen en is een vraagbaak voor dorpsbewoners. Dit in nauw contact met professionals.

Kenmerken dorpenondersteuner

- Proactieve burgers uit de dorpen
- Verbinders
- Investeren in contacten met burgers
- Gespreks- en luistervaardig
- Vertrouwen winnen
- Netwerkers
- Creatief in mensen bij elkaar brengen

KRAKE
Krachtige Kernen
Starke Dörfer

Waarom een dorpenondersteuner?

- Eén eerste aanspreekpunt en verbindende schakel voor zorg en welzijn
- Nog meer verbinding creëren tussen burgers en hiermee de leefbaarheid verder vergroten
- Mensen de weg wijzen in het versnipperde zorg- en welzijnsaanbod
- Als dorp de eigen regie behouden en handelen in belang van dorp en burgers

Randvoorwaarden

- De functie is deels betaald en deels vrijwillig.
- Twee dorpenondersteuners van de drie dorpen werken nauw samen. Bergers kunnen kiezen wie van de twee benaderd wordt
- Structurele financiering is belangrijk! We gaan financiering aanvragen bij de gemeente en/of provincie. Een goede effectmeting is hierbij belangrijk om structureel middelen te verkrijgen.

Bijlage 4 : Verslag focusgroepinterviews

VERSLAG FOCUSGROEPINTERVIEWS
BERGHAREN, HERNEN EN LEUR
DECEMBER 2017

Ellen van Wijk
Project Krachtige Kernen
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

SAMENVATTING

Dit verslag bevat een uitgebreide analyse en conclusies van de gegevens uit vijf focusgroepgesprekken met burgers en professionals, wonend en/of werkzaam in de dorpen Bergharen, Hernen en Leur. De vraag die centraal stond tijdens de gesprekken, was: 'welke motieven liggen ten grondslag aan keuzes die mensen maken ten aanzien van zorg, welzijn en wonen en wat vraagt dit van het toekomstige zorg, welzijn en wonen aanbod in Bergharen, Hernen en Leur'?

De belangrijkste bevindingen ten aanzien van het thema Wonen, zijn:

- Jonge mensen (20 – 40) hebben behoefte aan betaalbare woningen, die geschikt zijn voor alleenstaanden of gezinnen. Deze woningen zijn er vooral in Bergharen te weinig. Jongeren uit de dorpen geven aan in de toekomst graag in de dorpen te gaan wonen.
- Ouderen hebben behoefte aan levensloopbestendige woningen. Uit de interviews komen verschillende opties naar voren: patiowoningen, hofjes, woongroepen en woningsplitsing worden regelmatig genoemd (allen levensloopbestendig). Ook hiervan is het aanbod in de dorpen te gering.
- Motieven die ten grondslag liggen aan keuzes die mensen maken ten aanzien van wonen, hebben te maken met de omgeving, de mobiliteit van mensen (kan men auto rijden? Kan men lopen?), de behoefte aan activiteiten en vertier, de beschikbaarheid van gewenste woning in de dorpen of in de omgeving, wensen van de partner en de verbondenheid aan familie.

De belangrijkste bevindingen ten aanzien van het thema's Zorg en Welzijn, zijn:

- Er zijn ouderen in de dorpen met wie men moeilijker in contact komt, waardoor het soms ook lastig is om te controleren of het goed gaat met de betreffende persoon. Er is ook sprake van (al dan niet verborgen) eenzaamheid.
- Men geeft ook aan dat hulp vragen als dat nodig is voor sommige ouderen een enorme drempel is. Dit heeft o.a. te maken met waarden en normen en met het niet weten wat men te wachten staat als blijkt dat men zorg nodig heeft.
- Er is veel aanbod qua zorg- en welzijn in de gemeente Wijchen. Men ziet hier soms door de bomen het bos niet. Het sociaal wijkteam vervult deels de behoefte van wegwijzen in het aanbod, maar men is hier niet altijd tevreden over en men weet hen niet altijd te vinden.
- Concrete dienstverlening waar men behoefte aan heeft zijn o.a. tijdelijke 24-uurszorg in de dorpen, een duidelijk overzicht van het zorgaanbod en iemand die mensen kan verbinden als het gaat om vraag en aanbod (zowel vanuit de nulde- als eerstelijn.)

Mogelijke acties die als gevolg van deze interviews gaan plaatsvinden, zijn o.a. het verkennen van de mogelijkheid om een dorpscoöperatie op te richten, waardoor de dorpen in de lead komen m.b.t de vraag en het aanbod op het gebied van zorg en dienstverlening en waardoor een aantal diensten centraal door het dorp kunnen worden georganiseerd. Een andere actie is het ontwikkelen van een Sociale Kaart, niet digitaal en speciaal voor ouderen, zodat het voor ouderen gemakkelijker wordt om de juiste zorg en dienstverlening te vinden. De werkgroep m.b.t. Wonen gebruikt de resultaten van dit onderzoek om druk uit te oefenen bij de gemeente om het woningaanbod m.b.t betaalbare en levensloopbestendige woningen in de dorpen te vergroten.

Inleiding

Vanuit de leefbaarheidsgroepen/ werkgroep Zorg/ Positieve Gezondheid wil men graag sturen op een toekomstbestendig zorg-, welzijns- en woonaanbod, passend bij de (toekomstige) behoeften van burgers en waarbij professionals en burgers nauw samenwerken. Het doel is om de leefbaarheid in Bergharen, Hernen en Leur te behouden en te versterken. Dit leidt tot welbevinden op alle vlakken van het model van Positieve Gezondheid.

Om met eventuele acties nauw aan te sluiten bij de behoeften van de burgers in de drie dorpen, zijn in 2017 verschillende gesprekken gehouden met zowel burgers als professionals uit de drie dorpen. De kernvraag is 'welke motieven liggen ten grondslag aan keuzes die mensen maken ten aanzien van zorg, welzijn en wonen en wat vraagt dit van het toekomstige zorg, welzijn en wonen aanbod in Bergharen, Hernen en Leur'?

In de periode mei 2017- oktober 2017 zijn vijf focusgroep interviews afgenomen. Hieraan hebben mensen deelgenomen uit alle drie de dorpen, zowel in de rol van burger als vrijwilliger of professional in de zorg en/of welzijn. In totaal hebben 37 mensen deelgenomen, verspreid over de vijf gesprekken.

In dit verslag wordt eerst een onderscheid gemaakt tussen de verschillende generaties, die duidelijk verschillen in wensen en motieven. Daarna worden behoeften en wensen van mensen m.b.t. **wonen en zorg** weergegeven. Er wordt een aparte paragraaf gewijd aan de **jongeren**. Tenslotte worden **aanknopingspunten voor acties** beschreven.

1. Doelgroepen en generaties

Uit de interviews blijkt dat er verschillen zijn in motieven, keuzes en behoeften m.b.t. zorg en wonen tussen verschillende generaties. Om een goed beeld te krijgen van deze verschillende generaties, worden hieronder de in interviews genoemde kenmerken van de verschillende groepen uitgewerkt.

1. Jongeren -20: vertrekken veelal voor studie uit de dorpen. Hebben wel hechte vriendengroepen. Kunnen soms niet op kamers vanwege stop studiefinanciering en blijven daarom bij ouders wonen. Wanneer zij wel de financiële middelen hebben om zelfstandig te gaan wonen, trekken zij veelal uit het dorp, mede omdat er in het dorp geen betaalbare huuropties zijn.
2. 20-30: willen deels terugkomen naar de dorpen, ook vanwege hechte vriendengroepen, maar dit is niet mogelijk door gebrek aan geschikte woningen. Men wenst voor hen kamers en goedkope huurwoningen. Er wordt ook aangegeven dat deze generatie liever zou kopen dan zou huren; er worden echter weinig betaalbare koopwoningen aangeboden (gemiddelde WOZ-waarde in de dorpen is bijna 4 ton).
3. 30-50: mensen met kinderen. Vinden moeilijk een betaalbare woning in de dorpen. Hernen heeft nu wel betaalbare eengezinswoningen, Bergharen en Leur niet. Opvallend is daarbij dat een aantal van hen ervoor kiest hun kinderen buiten de dorpen naar school te laten gaan, als reden wordt aangegeven dat dit logistiek makkelijker is. Gevolg hiervan is dat de school leegloopt. Dit punt is een aantal keer genoemd en geldt vooral voor Hernen en Leur.
4. 50-70: generatie met over het algemeen veel eigen vermogen. Zelfbewuster. Denken na over toekomst en hebben daar veelal duidelijk beeld over. Zien zichzelf o.a. wonen in woongroepen met gedeelde voorzieningen en hebben ook de middelen om dit in de nabije toekomst te realiseren. Zij zijn digitaal vaardig. Bij deze generatie is opvallend dat men veelal vanuit zelfmanagement denkt (wat heb ik nodig om hier te kunnen blijven wonen, om gelukkig oud te worden etc.) en van daaruit zelfregie toepast.
5. 70-80: mensen die vaak nog redelijk zelfstandig kunnen wonen zonder al te veel hulp. Generatie waarbij meeste zorgvragen starten. Denken minder na wat de toekomst brengt en anticiperen hier ook minder op. Men ‘ziet wel als iets zich aandient’. Er zijn twee groepen te onderscheiden in deze categorie: één groep betreft mensen die voorzieningen en activiteiten zwaarder laten wegen in de woonkeuze (en dus eerder willen vertrekken uit de dorpen) en een andere groep betreft mensen die sterk verbonden zijn met het dorp en die - als het zou kunnen- nooit het dorp zouden verlaten. Kenmerkend lijkt te zijn dat deze doelgroep niet voldoende tools in handen heeft om zelfmanagement toe te passen. Mensen die beginnen te kwakkelen/ kwetsbaarheden beginnen te krijgen, zijn niet altijd in beeld.
6. 80+: oftewel de ‘echte ouderen’: veelal mensen die wel enige of veel zorg gebruiken. Hebben het over het algemeen financieel minder goed dan generaties daarvoor. Ze typeren zich als zorgmijders. Ze schuiven beslissingen op zorg- en woongebied zo ver mogelijk voor zich uit. Ze hebben een moraal van zelf doen, voor jezelf zorgen, vragen minder makkelijk om hulp. Hebben vaak relatief meer kinderen, groot gezin. Digitaal iets regelen of opzoeken is meestal lastig. Opvallend lijkt dat deze generatie mensen veel waarde hechten aan zelfregie en vaak (uit schaamte) geen zorg accepteren of pas als het te laat is (iemand is bv. al gevallen).
7. Mensen met een indicatie (-behoefte): Als men een indicatie heeft (bijv. mensen met gevorderde dementie) is er veel mogelijk. Is dat niet zo, dan vallen mensen nog wel eens tussen wal en schip. Deze mensen zijn soms moeilijk te bereiken. Voor eenzaamheid is geen label, wat anderen als eenzaamheid zouden bestempelen ervaart de betreffende persoon wellicht heel anders.

2. Contact met omgeving

Contacten met de omgeving was een belangrijk onderwerp tijdens de gesprekken. Sfeer, directe contacten, activiteiten en contact met mantelzorgers en vrijwilligers zijn hierin belangrijke aspecten.

Ligging en sfeer

Men spreekt over het algemeen van een fijne buurt met nauwe contacten, waar iedereen voor elkaar klaarstaat. Maar er zijn ook veel mensen die achteraf wonen en niet actief contact zoeken. Voor Leur geldt dat de meeste woningen wat verder van elkaar af liggen, wat direct contact en oplettendheid soms moeilijk maakt. Veel buurten zijn overdag nagenoeg leeg, omdat veel mensen werken (Leur). Er wordt bij dit onderwerp ook gesproken over de aanwezigheid van (stille) armoede en zorg mijdend gedrag, waar men moeilijker grip op krijgt.

Contacten in de buurt

Sommige buurten hebben een actieve buurtapp. Deze was bijvoorbeeld actief in de periode dat er relatief veel inbraken plaatsvonden, maar wordt ook gebruikt om af te spreken m.b.t. klussen. In één van de interviews wordt aangegeven dat de app niet van de grond is gekomen in een van de buurten. De reden lijkt te zijn dat de persoon die deze app heeft opgericht niet echt bekend is in het dorp.

Een aantal buurten/dorpen heeft behoefte aan coördinatie van buurtcontacten (o.a. Bergharen). Een plek waar vragen bij elkaar komen m.b.t. wie wat wil en kan betekenen voor de ander en wie hulp vraagt. Dit moet niet te officieel.

Mantelzorgers en vrijwilligers

Men geeft aan dat het soms lastig is om hulp te vinden. Buren en kinderen werken en kunnen bijv. niet even chauffeuren als dat nodig is. Men merkt ook dat mensen langer moeten werken. Dit is vooral te merken aan mantelzorg, maar ook aan de terugloop van het aantal vrijwilligers. Mensen zijn steeds drukker.

Het is echter niet alleen lastig, sommige mensen zijn wel positief op dit punt en geven als voorbeeld aan dat ouderen soms afspraken maken met de buren dat zij regelmatig checken of alles goed gaat (bijv. om checken of om 9.00 de gordijnen open zijn). In Hernen is de ervaring dat als één van de ouderen extra hulp nodig heeft of als er een oogje in het zeil gehouden moet worden, er een appgroep wordt gemaakt. Hieraan worden dan zo'n 30 mensen toegevoegd, die met zijn allen actief zijn voor deze persoon.

De Zonnebloem gebruikt collectes om actief praatjes te maken met mensen, mensen zo te verbinden en een oogje in het zeil te houden bij mensen.

Activiteiten

Opvallend is dat bij georganiseerde activiteiten in het weekend (bijv. muziek, theater) weinig dorpelingen van de partij zijn. Met betrekking tot activiteiten (voor ouderen) door de week is opvallend dat hier altijd dezelfde groep mensen op af komt. Als reden voor 'weinig animo' wordt in één van de interviews aangegeven dat het voor sommige mensen wellicht lastig is om een activiteit te bezoeken vanwege gebrek aan vervoer; anderen geven aan dat mensen bang zijn 'zielig' gevonden te worden als ze naar een activiteit gaan.

3. Behoeften m.b.t. wonen

Met betrekking tot behoeften m.b.t. wonen kunnen we de generaties weer onderscheiden, vooral behoeften van jongeren en ouderen.

1. Jongeren en 20-30: willen vooral betaalbare woningen, geschikt voor alleenstaanden en gezinnen. Men heeft zowel behoefte aan koop als huur. Men slaat hier een brug naar duurzaamheid: als jonge gezinnen in de dorpen komen wonen, geeft dit ook aanwas van kinderen. Vooral in Bergharen is dit nodig, voor de balans in het dorp en voor het voortbestaan van de school. Een deel van de jongeren wil volgens deelnemers in de toekomst in Bergharen wonen, maar maakt zich zorgen over of dit wel mogelijk is. Studenten of jongeren tussen 18-25 wonen soms noodgedwongen thuis. Zij zouden best geïnteresseerd zijn in goedkope kamerbewoning in de dorpen, bijv. antikraak. Dit is ook goed voor ontwikkeling en zelfstandigheid.
2. Ouderen hebben behoefte aan levensloopbestendige woningen (koop). Dit is er niet in de dorpen. Opties die men noemt zijn':
    - Patiowoningen die rolstoel en rollator proof zijn als ideaalbeeld. Mensen blijven daarom nu wonen waar ze nu wonen, of gaan o.a. naar Wijchen. Er wordt hier o.a. een voorbeeld gegeven van een oudere die een eengezinswoning heeft gekocht in Bergharen wegens gebrek aan seniorenwoning, maar wat nu met de huidige gebreken helemaal niet handig is.
    - Verschillende keren zijn de 'hofjes' genoemd. Men ziet dit als een plek met meerdere appartementen bij elkaar, waarbij ook enkele voorzieningen zijn en waar men elkaar ondersteunt, maar toch vrijheid heeft.
    - Ook wordt door de generatie 50-70 verschillende keren de woongroep/commune genoemd, maar dan wel met zelfstandigheid. Gedeelte voorzieningen, elkaar helpen waar nodig. Men overweegt het grote huis om te bouwen en kleine delen te verhuren als appartement. Deze groepen mogen ook gemengd zijn jong-oud. Dit thema komt opvallend vaak terug.
    - Ouderen die nu geen mantelzorg krijgen staan negatief tegenover een mantelzorgunit. ("ik ga toch niet bij mijn kinderen achter in de tuin zitten")
    - Woningsplitsing klinkt voor veel mensen positiever als een mantelzorgunit. Hier lijkt ook zeker animo voor te zijn.
3. Het aanbod dat aansluit bij bovenstaande behoeften is heel gering. Als huurwoningen vrijkomen komen daar ook mensen van buiten de dorpen in. Ook wordt er in één van de interviews aangegeven dat er voor seniorenwoningen geen animo is onder de ouderen, waardoor er jonge mensen in komen wonen. Dit heeft zowel voor- als nadelen. De Elzendweg wordt eenmaal nog genoemd als zijnde geen goede locatie, omdat deze te ver buiten het dorp ligt. Een zorgpunt wat hier nog wordt genoemd is dat sommige ouderen wel behoefte hebben aan aanpassingen in huis, maar dit niet kunnen betalen of spaargeld willen bewaren voor de kinderen.

4. Keuzes en motieven voor keuzes m.b.t. wonen

Om hiervan een goed overzicht te krijgen, volgt hieronder een samenvatting van de motieven. Er zijn motieven die zorgen dat mensen willen blijven in de dorpen en dat mensen juist willen vertrekken uit de dorpen. Deze twee categorieën worden hieronder van elkaar onderscheiden.

Motieven om te blijven	**Motieven om te verhuizen naar buiten de dorpen**
Rust die men ervaart en waar men ook behoefte aan geeft.	Behoefte aan voorzieningen, winkels, horeca, markt (Meest genoemd. Als deze voorzieningen in de dorpen aanwezig waren, geldt meestal dat men niet weg zou gaan)
Het oude in stand houden, geen verandering.	Behoefte aan 'reuring'
Contacten die men heeft in de dorpen in stand houden.	Wat te zien hebben
Partner die nauw verbonden is met het dorp, waardoor men toch blijft.	Weg naar Wijchen is lang, rustig, eng
Niet altijd mogelijk om te investeren in nieuwe woning. Verhuizen kost geld.	Woningen in dorpen voldoen niet aan wensen, niet levensloopbestendig. In o.a. Wijchen zijn deze woningen wel te krijgen.
Afstand Wijchen te ver als kinderen in BHL wonen	Niet meer in staat om auto te rijden
Nog in staat om auto te rijden	

De rol van de kinderen

Kinderen spelen in sommige gevallen een duidelijke rol, omdat ze als mantelzorger fungeren. Soms verhuizen mensen met kinderen mee, omdat ze afhankelijk zijn van hen, bijv. als mantelzorger. Dit komt echter niet vaak terug. Veel mensen geven aan in de toekomst echt geen beroep op de kinderen te willen doen. Redenen:

- Niet willen belasten, eigen leven, kinderen druk met eigen kinderen en werk
- Wonen niet in de buurt, gaan niet achterna verhuizen
- Niet zeker weten of kinderen dat wel zien zitten
- Het zelf niet zien zitten om door kinderen bijv. verzorgd te worden.
- Zelf beslissingen willen maken

Er zijn zeker wel kinderen die dit aanbieden en ouderen die het niet accepteren.

Veranderende behoeften en de rol van mobiliteit

Woonbehoeften veranderen op termijn. Het verschilt in hoeverre mensen vooruitdenken en anticiperen of het vooral op zich af laten komen. De tendens lijkt dat mensen onder de 70 wel vooruitdenken en daarboven minder. Behoeften veranderen vooral als gevolg van veranderingen in mobiliteit. De rol van de auto is bijvoorbeeld groot: als men niet meer auto kan rijden, wordt men ook meer afgesloten van de buitenwereld. Dit is voor veel mensen ingrijpend. Er werd ook een voorbeeld genoemd van mensen die naar Wijchen zijn verhuisd, maar nu doordat zij rollator-afhankelijk zijn nog steeds bijna niet buiten komen.

5. Motieven voor keuzes m.b.t. zorg

Belangrijke onderwerpen die hier zijn genoemd zijn de eenzaamheid, de mantelzorg en een centraal punt voor informatie en vragen.

Eenzaamheid

Er zijn eenzame ouderen die weinig contact hebben. Het is soms lastig om hun behoefte te peilen. Eenzaamheid is vaak gekoppeld aan schaamte om hulp te vragen of aan te geven dat iets (mentaal of fysiek) niet goed gaat. Soms zijn deze mensen ook niet/minder sociaal vaardig of wonen zij afgelegen en afgezonderd. Men is soms bang voor veranderingen (bijv. huis uit moeten). Veel voorbeelden worden genoemd in verschillende gesprekken. Het betreft hier deels ook mensen die buitenaf wonen en waar je moeilijk binnen komt. Eenzaamheid is daarnaast een lastig begrip en niet één op één te meten aan het aantal contacten dat iemand heeft.

Centrale spreekuren buurtzorg/ sociaal wijkteam

Men geeft aan dat spreekuren van sociaal wijkteam en buurtzorg niet werken. Men wil niet gezien worden, drempelvrees. Ook is er onbekendheid. Daarnaast is dit dure dienstverlening, i.v.m. huur ruimte etc. Ook wordt hier als drempel aangegeven dat deze mensen niet iedereen kennen, er vaak iemand anders zit, ze verhaal opnieuw moeten doen. Het zijn mensen van buitenaf.

Beroep op mantelzorg

De gevolgen van zorgvragen kunnen een enorme drempel zijn om zorg te vragen, bijv als je weet dat dit een sterk beroep doet op mantelzorgers of dat men verder weg moet revalideren. Er is verschil tussen behoefte aan incidentele of structurele hulp. Incidenteel durven mensen eerder hulp te vragen. Structureel heeft grotere impact.

Mantelzorg heeft ook grenzen voor de mantelzorger. Niet alleen in belastbaarheid in tijd, maar ook in soort handelingen die je uitvoert. Een voorbeeld van respondent die voor ouders zorgt: ze doet bijna alles, maar het verzorgende gedeelte laat ze over aan thuiszorg. Grenzen die men heeft op dit vlak kunnen wel verschuiven als het eenmaal zover is.

Geven is voor veel mensen gemakkelijker dan ontvangen, vooral bij praktische hulp als boodschappen, vervoer, etc.

6. Behoeften m.b.t. zorg en welzijn

Hieronder staan een aantal concrete behoeften van mensen als het gaat om zorg en welzijn:

- Personenalarmering met professionele dan wel niet professionele opvolging (in één van de interviews wordt genoemd dat dit wel mogelijk is maar dat het vrij duur is, een speciale senioren telefoon zou veel goedkoper zijn en heeft hetzelfde resultaat)
- Tijdelijke 24-uurszorg in de dorpen. Bijv. in vorm van herstelbedden. Men vindt het verschrikkelijk om naar Nijmegen of verder te moeten voor tijdelijke 24-uurszorg. Dit punt komt terug in meerdere interviews. Een idee is 24-uurs zorg in vorm van een topkamer bij een bed & breakfast in één van de dorpen.
- Men kent het zorgaanbod onvoldoende. Digitaal werkt niet voor oude mensen. Men heeft behoefte aan informatie op papier.

- De huisarts is voor veel mensen het eerste aanspreekpunt m.b.t. zorg en welzijn, maar heeft weinig focus op sociale zorg/ welzijn. Er is behoefte aan meer informatie en verwijzing naar welzijn (Welzijn op Recept bijvoorbeeld).
- Huisarts zou zich moeten specialiseren in ouderenzorg. Er wordt genoemd dat actief screenen op kwetsbaarheid onder ouderen door de huisarts uitkomst zou kunnen bieden. Hierdoor komen mensen in beeld bij de huisarts en kunnen er mogelijk dingen geregeld worden.
- Ondersteuning met praktische zaken zoals financiën (ervaring van een oudere dat dit heel fijn is, maar wordt weinig gebruik van gemaakt)
- Gezondheidscentrum wordt (behalve locatie) als positieve ontwikkeling ervaren. Thuiszorg en Sociaal Wijkteam zouden hierin ook een plek moeten krijgen. Daarnaast is er behoefte aan GGZ-ondersteuner, psycholoog en pedicure in het gezondheidscentrum.
- Er zijn voldoende activiteiten op het gebied van welzijn, de kunst is om mensen zo ver te krijgen dat ze deelnemen. Het helpt soms om mensen op te halen. Ouderen zijn soms passief hierin (pamperen werkt).
- De buurtbus is niet geschikt voor rolstoelen (kunnen niet in of uitstappen in de dorpen). Er is behoefte aan vervoer o.a. voor mensen met een rolstoel.
- Ouderen weten soms niet meer wat ze bij wie moeten halen. Op het moment dat er één centraal telefoonnummer is waar ze naartoe kunnen bellen zou het al makkelijker worden.

7. Jongeren

Uit de interviews blijkt men graag jonge aanwas wil in de dorpen (met name Bergharen). Er is zorgen over de krimpende school.

Daarnaast gaat het bij het thema jongeren over de woonbehoefte van jongeren. Zoals eerder is beschreven zijn er weinig mogelijkheden m.b.t. goedkope huur- en koopwoningen in de dorpen voor jongeren en jonge gezinnen. Een aantal keer wordt genoemd dat het een optie is om een pand om te bouwen tot studentenkamers. Er zijn verschillende signalen dat hier behoefte aan is. Jongeren in de dorpen zijn veelal lid van vriendengroep. Dit blijft hen binden aan de dorpen.

Vanuit de werkgroep m.b.t. wonen is een enquête afgenomen onder een selecte groep jongeren uit Bergharen. 42 jongeren hebben deze enquête ingevuld. Tweederde hiervan is man, eenderde vrouw. Het betreft jongeren tussen de 15 en 35, waarvan de meesten tussen de 21 en 25 jaar zijn. Opvallend is dat bijna drie kwart van deze jongeren hoogopgeleid is of een HBO- of WO-studie volgt. Ook opvallend is dat 31 respondenten nu in Bergharen wonen. Dit kan de representativiteit van de resultaten beïnvloeden en mogelijk een vertekend beeld geven.

De opvallendste conclusie uit deze korte enquête is dat 70% van de respondenten in de toekomst in Bergharen wil wonen. 17% twijfelt daarover en 10% weet het niet. Motieven die doorslag geven in woonplekkeuze in de toekomst onder deze groep zijn:

- Omgeving, plek, ruimte 12x
- Vrienden, familie en kinderen, 10x
- Faciliteiten 8x
- Sfeer in het dorp 8x
- Dichtbij werk 5x
- De prijs 5x

Wat ook opvallend is, is dat iedereen aangeeft in de toekomst iets te willen kopen, en NIET te willen huren. Zo zijn er ook maar liefst 18 mensen die graag een vrijstaand huis willen in Bergharen. Veel vermelden zij hier het woordje 'nieuwbouw' bij. De starterswoning is niet waar mensen van dromen, slechts 5 mensen geven dit aan als wens, maar men geeft wel aan dat prijs belangrijk is. Een tuin en een buitenruimte (schuur, garage) vindt men ook belangrijk. Een appartement is slechts eenmaal genoemd. Bij tips voor Bergharen worden betaalbare (nieuwe) (starters) woningen maar liefst tien keer genoemd. Ook het behouden van voorzieningen (school, bus, sport) vindt deze groep belangrijk.

8. Acties naar aanleiding van de interviews

Uit bovenstaande analyse komen concrete aanknopingspunten voor acties naar voren, die mogelijk kunnen worden opgepakt. Hieronder wordt eerst ingegaan op twee acties die specifiek zijn bevraagd in de interviews: de dorpscoöperatie en de sociale kaart. Daarna volgen andere acties die naar voren zijn gekomen in de interviews.

8.1 De Dorpscoöperatie

In de gesprekken is specifiek gevraagd naar of men een dorpscoöperatie ziet zitten. Vaak wist men niet precies wat dit was en is de beeldvorming hiervan lastig. Er zijn wel enkele aanknopingspunten naar voren gekomen, die belangrijk zijn als het gaat om de werkwijze en vorm van een eventuele dorpscoöperatie.

- Vertrouwen winnen van mensen is essentieel. Als er een dorpsondersteuner wordt aangesteld dient deze het vertrouwen te hebben van de mensen. Dit moet een goede netwerker zijn die mensen kent. Iemand uit het dorp.
- Het werkt als je mensen aan je bindt door middel van een lidmaatschap.
- Neem zo veel mogelijk drempels weg
- Betrek de huisarts hierbij
- Pas op met aanbieden van voorzieningen die er al zijn, bijvoorbeeld sociaal wijkteam, zonnebloem, KBO. De meerwaarde moet duidelijk zijn.

Over het algemeen was men in de gesprekken wel positief over een dorpscoöperatie. Het is vooral goed dat je als dorp zelf het beheer en de zeggenschap krijgt over de WMO-gelden en dat je dus zelf als dorp in de lead bent als het gaat om zorg, welzijn en leefbaarheid.

Een belangrijke functie van een dorpscoöperatie is mensen verbinden. Uit de interviews zijn verschillende aanknopingspunten naar voren gekomen, waaruit blijkt dat men hier behoefte aan heeft:

- Het afstemmen van vraag en aanbod m.b.t. vrijwilligers (komt hierna apart terug bij de acties)
- Ouderen die aangeven dat ze graag een functie of rol willen in het dorp. Pakjes aannemen van de buurt en verhalen vertellen op school zijn twee voorbeelden die genoemd worden.
- Het actief zicht houden op ouderen, hoe het met hen gaat en of er hulp nodig is
- Opzetten vervoersdienst (komt hierna terug bij de acties)
- Dorpsinformatiepunt, waar alles samen komt van alle terreinen van leefbaarheid, dus ook sport en verenigingen.

8.2 De sociale kaart

Ook naar deze actie is apart gevraagd. De vraag is gesteld in hoeverre men behoefte heeft aan een sociale kaart op papier. De reacties:

- Er is behoefte aan informatie over zorg en welzijnsaanbod. Digitaal is niet de goede manier.
- Sociale kaart op papier positief!
- Goede reden om bij ouderen langs de deuren te gaan.
- Manier om kwetsbaarheid in kaart te brengen.
- Gevoelig voor veranderingen, dus jaarlijks updaten is eigenlijk een must. In hoeverre is dit haalbaar?

8.3 Aanknopingspunten voor overige acties

Naast de dorpscoöperatie en de sociale kaart, zijn onderstaande aanknopingspunten voor acties uit de gesprekken naar voren gekomen. Een aantal van deze acties kan ook prima vallen onder een dorpscoöperatie of een beginfase vormen van het proces om te komen tot de coöperatie.

- Vervoer: als (vooral) oudere ergens naartoe moet (Wijchen, huisarts BH). Dit kan in vorm van een dorpsauto met vrijwilligers. Men vindt het geen probleem om hier iets voor te betalen. De regiotaxi vervult deze behoefte deels. Voor dichtbij komen zij niet (bijv huisarts). Hiervoor zou er centraal persoon moeten zijn. De buurtauto van Appeltern wordt aantal keer genoemd als voorbeeld. Dit moet wel gecoördineerd worden, wil het succesvol zijn.
- Vrijwilligers vraag en aanbod: bij elkaar brengen van mensen die iets kunnen of willen betekenen en mensen die juist hulp nodig hebben bij een centraal persoon, die dit niet al te formeel kan organiseren en mensen kan verbinden.
- In meerdere interviews is de (soort van of bijna-) 24-uurs zorg genoemd als gemis in de dorpen. Opties als ‘herstelbedden’ of soortgelijke constructies zouden met open armen worden ontvangen. Ook het idee van 24-uurs zorg in een bed&breakfast is genoemd. Een serieuze optie om te onderzoeken. Elders in het land zijn hier goede voorbeelden van.
- Klussendienst via de App. Ook om bijv. te organiseren om eens per maand met veel mensen bij iemand de tuin samen te doen.
- Dorpsinformatiepunt, waar alles samen komt van zorg, welzijn, verenigingen, waar iemand is die alles verbindt. Dit moet niet te veel afhankelijk zijn van één persoon, dat maakt het kwetsbaar.
- Voor voorzieningen die je creëert en organiseert geldt het dat men de “trouw” moet voelen om ook van die voorzieningen gebruikt te maken.

Business Case – Rondom Wijchen

De transformatie van het Sociaal Domein -
Versterken van wijknetwerken en collectief/preventieve inzet

28 februari 2019
Marleen Borgonjen (MeerVoormekaar)
Robert Mathijssen (MEE Gelderse Poort)

Inleiding
Dit document volgt rechtstreeks op de notitie ‘Versterken van wijknetwerken’ van 5 september 2018. Deze notitie werd positief ontvangen door Rondom Wijchen met als belangrijke vervolgbehoefte een realistische prognose en onderbouwing van de te verwachten effecten, oftewel Business Case.
In deze bijlage leveren wij, MeerVoormekaar (Marleen Borgonjen) en MEE Gelderse Poort (Robert Mathijssen), deze onderbouwing.
We zijn gestart met de vraag ‘wat levert investeren in buurtnetwerken op en op welke termijn gaan we resultaat zien?’ Gaandeweg het maken van de business case hebben we de vraag verbreed naar ‘hoe gaan we in Wijchen écht zorgen voor de transformatie?’

Probleemstelling (kern)
We willen terug naar de bedoeling van de transformatie en van het SWT: het vergroten van het zelf oplossend vermogen van de inwoners. Daarbij is het van belang om de cohesie in de wijk te benutten en waar nodig te versterken. Het uitgangspunt moet weer liggen bij bewoners zelf en hun directe omgeving, zodat zij eigenaar blijven van hun eigen oplossing.

Vooraf
Het is belangrijk om de implicaties van de nieuwe, beoogde manier van werken uit te drukken in zo direct mogelijk herleidbare financiële consequenties én maatschappelijke/niet-financiële consequenties.
Door het geven van een aantal ervaringsgegevens uit andere gemeenten en resultaten uit gerealiseerde projecten zorgen we voor een zo goed mogelijk onderbouwing.

Anders gaan werken
Tegelijk met de invoering van de nieuwe werkwijze (versterken van wijk- en buurtnetwerken) biedt de huidige werkwijze veel mogelijkheden tot kostenreductie én kwaliteitsverbetering: verschuiving van individuele naar meer preventieve/collectieve dienstverlening. MeerVoormekaar en MEE Gelderse Poort hebben hier het afgelopen jaar al op geïnvesteerd en deze investering begint zijn vruchten af te werpen.
Daarnaast zijn in de huidige hulp- en zorgvragen slagen te maken door analyse van deze vragen, door het clusteren van types hulpvragen en een proces vroegtijdig anticiperen.

Hoe gaan we in Wijchen zorgen voor de transformatie?

1. Buurtnetwerken; investeren in buurten en wijken
2. Collectief/preventief aanbod versterken

Ad 1. Investeren in buurten en wijken

De wijkbewoner staat centraal en heeft de leiding in het bedenken van de oplossing voor zijn hulpvraag; “ik wil, ik kan, ik heb nodig” en komt op deze manier samen met het eigen netwerk en de benodigde professionals tot een oplossing. Bron: https://www.proeftuinruwaard.nl/

Dit is waar het om gaat bij versterken van buurt- en wijknetwerken. Beginnen bij de bewoners zelf. Hierbij is het Sociaal Wijkteam een verlengstuk, waar gebruik van gemaakt kan worden op het moment dat mensen in hun eigen netwerk geen oplossing kunnen vinden.
Deze manier van werken sluit naadloos aan bij de SNS methode, waar de medewerkers van het Sociaal Wijkteam op geschoold zijn.

Vroeger werd op basis van de indicatie ‘van achter het bureau’ een plan opgesteld en uitgevoerd. Nu kunnen we de tijd nemen om een slag dieper te kijken en dit breed met elkaar af te stemmen.”
(bron Netwerk Welzijn Versterk)

Belangrijke uitgangspunten van een andere manier van werken, inclusief ‘best practices’ uit soortgelijke trajecten zoals in de gemeenten Peel en Maas en Oss:

- Terug naar de bedoeling.
- De bewoner / klant / cliënt als uitgangspunt.
- Thuis geven / verantwoordelijkheid nemen.
- Inzet ‘constructieve ontregelaars’: professionals die hun nek uit durven steken en er echt voor gaan.
- Kleine proeftuin, met een specifiek thema, waarbij anderen ondertussen gewoon verder gaan. (*)
- Neem alle lagen mee (werkvloer, management, bestuur) van de ‘gouden driehoek’.:
  1. Burgers en hun netwerk
  2. Regiepartijen (inclusief zorgverzekeraars) (**)
  3. Maatschappelijke partners
- Werk met meerdere disciplines samen.
- Stem de aanpak af op de specifieke wijk (gebruik rapport RIVM ‘Toolkit preventie in de wijk’).

(*) In het programma De Ruwaard werkt dit als volgt:

Actie-leren als verandermethodiek
"Binnen de proeftuin werken we op basis van actie-leren. Dit betekent dat wijkbewoners, professionals, managers en bestuurders simpelweg beginnen met een bepaalde manier van werken (experimenteren), in plaats van eerst plannen van eisen en projectplannen op te stellen. Dit vanuit het idee dat het schrijven van een plan niet het antwoord biedt op de vragen die er leven in de wijk. In allerlei bijeenkomsten, sessies en overleggen staan alle betrokken vervolgens stil bij het leerproces. Hierin wordt bijvoorbeeld heel duidelijk zichtbaar welke drempels er zijn, hoe die kunnen worden weggehaald en welke gedragsverandering er nodig is. Zo leren we van elkaar en mét elkaar. Dit actie-leren noemen we de Leergeschiedenis van Proeftuin Ruwaard"
Bron: Proeftuin Ruwaard

(**) De betrokkenheid van zorgverzekeraars is interessant. Beheersing van de omvang van de te leveren zorg is immers ook voor hen van groot (financieel) belang. Het is gebleken dat daar bereidheid tot mede-financiering uit voort kan komen. De effectenarena brengt dit in beeld. (zie ook rapport Netwerk Welzijn Versterkt).

Ad 2. Collectief / preventief aanbod
De tweede pijler in de aanpak is de ombuiging van individueel naar collectief/preventief aanbod. Van een sterke sociale infrastructuur in een buurt of wijk gaat een grote preventieve werking uit. Van inwoners die actief deel uit maken van een of meer sociale verbanden (bijv. contacten met de buren, vrienden, verenigingsleven, deelname aan sport, ontmoeting en ontspanning) en "erbij horen" en "ertoe doen" en "kunnen bijdragen" is bekend dat hun kwaliteit van leven toeneemt en dat dit de kans op gezondheidsproblemen verkleint.
Ook als er geen problemen zijn, kunnen mensen elkaar helpen en versterken. Daar waar problemen ontstaan, die binnen het eigen netwerk opgelost kunnen worden, hoeven deze niet bij de zorg of hulpverlening terecht te komen.
Als problemen niet binnen het eigen netwerk kunnen worden opgelost, zijn collectieve activiteiten in buurt of wijk, al dan niet (kortdurend) ondersteund door professionals vanuit welzijns- en/of maatschappelijk werk, dichtbij.
Waar nodig kan een beroep gedaan worden op individuele ondersteuning en/of gespecialiseerde zorg, waarvoor in veel gevallen de tussenkomst van het SWT of huisarts geboden is.

Om dit te bewerkstelligen zullen MeerVoormekaar en MEE Gelderse Poort 15-20 % van de beschikbare, reeds begrote formatie gaan inzetten voor collectieve/preventieve activiteiten. Hiermee worden in het sociaal domein de maatschappelijke en financiële effecten bereikt zoals die ook in de voorbeeld-gemeenten zijn gerealiseerd.

Het afgelopen jaar hebben MEE Gelderse Poort en MeerVoormekaar ingezet op het organiseren van collectief aanbod, naar aanleiding van signalen uit het Sociaal Wijkteam of uit de samenleving.
Deze investering heeft inmiddels zijn vruchten afgeworpen:
Samenwerking tussen MeerVoormekaar en MEE is er inmiddels al in de volgende projecten:

- Vriendenkring
  Organiseren van vriendenkringen voor mensen die dit zelf lastig vinden
- Netwerkcoach / bruggenbouwer
  Ondersteunen van mensen bij het uitbreiden van hun netwerk
- Gezinnen voor elkaar
  Ondersteuning bieden van gezinnen aan andere gezinnen met een ondersteuningsvraag
- Relatie en scheidingsadviespunt
  Ondersteuning aan mensen die vragen hebben over hun relatie of echtscheidingssituaties
- NAH
  Na een startbijeenkomst over dit onderwerp, georganiseerd door professionals, is een werkgroep ontstaan die praktisch aan de slag is met signalen die opgehaald zijn uit de startbijeenkomst.
  De groep professionals faciliteert de werkgroep.

Daarnaast is een medewerker van het Sociaal Wijkteam (opbouwwerker van MeerVoormekaar) volledig vrijgespeeld op casussen. Het afgelopen jaar zijn hierdoor de volgende lotgenotengroepen opgestart:

- Ontmoetingsgroep voor jongeren met autisme
  Voor jongeren met autisme die samen activiteiten willen ondernemen.
  Ontstaan in samenwerking met WAuW.
- Moeders in een echtscheidingssituatie
  Lotgenotengroep voor moeders in een echtscheidingssituatie.
  Ontstaan vanuit het SWT.
- Rouwgroepen
  Lotgenotencontact voor mensen die hun partner hebben verloren.
  Ontstaan vanuit signalen bij het SWT.
- Kindverlies
  Lotgenotencontact voor mensen die een kind verloren hebben.
  Ontstaan vanuit de rouwgroepen.
  Samenwerking met Indigo en Perspectief Beuningen.
- Geraakt door kanker, Mariekencafé
  Lotgenotencontact voor mensen die te maken hebben met kanker.
  In samenwerking met het Mariekenhuis.

Randvoorwaarde: managen operationele druk

Belangrijke randvoorwaarde voor de hierboven geschetste nieuwe manier van werken is het voorkomen van te grote druk op de operationele werkzaamheden van het wijkteam. Dit doen we door de grotere preventieve inzet, meer analyse en bundeling van soortgelijke vraagstukken tot een collectief aanbod en het anticiperen op signalen. Hiermee wordt voorkomen dat er een wachtlijst ontstaat (behalve dan een ‘normale’ werkvoorraad) en dat de operationele druk de preventieve inzet wegdrukt .

De transformatie in Wijchen: wat levert het op?

Het is belangrijk en noodzakelijk om te sturen op effecten en resultaten. Tegelijk is de ervaring dat het cruciaal is om uit te gaan van **visie** en **doelen**, waarbij de tussentijdse resultaten worden gemonitord om te sturen en bij te sturen. Uit het programma De Ruwaard:

"Binnen Proeftuin Ruwaard werken we programmatisch. Dit houdt in dat we niet streven naar een concreet resultaat of product, maar naar een einddoel. Namelijk een vitale wijk waar wijkbewoners tegen lagere kosten een betere (positieve) gezondheid ervaren. De weg die we moeten bewandelen om daar te komen, ontdekken en ontwikkelen we samen. Dit doen we door het vertalen van onze ambitieuze visie in strategische doelen en operationele richtingen. Aan de hand van experimenten boeken we resultaten en sturen we bij"
Bron: Proeftuin Ruwaard

Zonder dat exacte getallen voorhanden zijn wijst het programma in De Ruwaard wel uit dat er een verschuiving plaatsvindt van hoog-complexe (dure) zorg naar reguliere zorg.

Inmiddels zijn er beproefde methodes om te berekenen wat investeren in welzijn oplevert. Hier zijn de 'effectenarena' en de 'effectencalculator' goede methodes voor. Het is lastig om goede cijfers te vinden, omdat gemeenten deze vaak binnenskamers houden. De gemeente Peel en Maas heeft echter een uitgewerkt rapport gemaakt over een andere manier van werken; Netwerk Welzijn Versterkt. De link naar het complete rapport:
https://www.peelenmaas.eu/document.php?m=13&fileid=79381&f=9fb6fc4cfa2e05c2be7bb8434c337498&attachment=&c=38597

Het rapport van Peel en Maas bevat zeer specifieke, uitgewerkte financiële en maatschappelijke effecten. In bijlage 2 hebben we het onderdeel overgenomen waarin de effecten voor drie casussen gedetailleerd zijn uitgewerkt. Reële casussen, die ook in Wijchen voorkomen.

Samengevat komen uit het rapport van Peel en Maas de volgende te verwachten resultaten naar voren:

- In alle casussen blijkt een uiteindelijke besparing van 15 tot 25% op (zorg)kosten gerealiseerd.
- Binnen een half jaar zullen de eerste resultaten zichtbaar zijn.
- Kwaliteit van leven neemt aanzienlijk toe.
- Op korte termijn zullen de kosten toenemen. De besparing komt (vaak) pas later.
- Niet alleen bij WMO en jeugdzorg zal bespaard worden. Ook elders zullen besparingen te zien zijn (politie, woningcorporatie, zorgverzekering). Het is

belangrijk om al deze partijen in kaart te brengen en afspraken te maken met deze partijen, zodat de incasseerders ook gaan investeren.

Rondom Wijchen; maatschappelijke effecten

De positieve effecten (zowel maatschappelijk als financieel) zijn onomstotelijk. Gemeentebreed zijn de financiële effecten lastig aan te tonen; daarvoor is nader onderzoek nodig. De maatschappelijke effecten zijn er echter al. Een greep uit recente Wijchense ervaringen:

Mevrouw uit de laaggeletterden groep.
Deze mevrouw met een psychisch / sociaal probleem, zoekt de veiligheid van haar thuissituatie. Ze komt nauwelijks buiten en heeft weinig sociale contacten. Haar dag- en nachtritme is verschoven.
Mevrouw is gestimuleerd om de ontmoetingsgroep voor laaggeletterden te bezoeken. Ze vond het prettig contact te hebben met mensen die haar situatie begrijpen. Hierdoor is ze vaker gekomen. Ze moet niet alleen voor de activiteit op tijd uit bed, maar komt hierdoor ook de rest van de week eerder uit haar bed, waardoor haar dag- en nachtritme is verbeterd. Mevrouw ontmoet anderen. Dit stimuleert haar geestelijke en lichamelijke gezondheid / vitaliteit en zelfvertrouwen.

Mevrouw uit de lotgenotengroep kind verlies.
De mevrouw heeft een jong kind verloren aan een ongeneeslijke ziekte.
In de lotgenotengroep heeft ze voor het eerst begrip ervaren voor haar situatie zonder beoordeeld of veroordeeld te worden.
Door onbegrip van haar omgeving voor de keuze van euthanasie voor haar kind, in de laatste fase van de ziekte, kwam mevrouw in een negatieve spiraal terecht. Ze wilde stoppen met werken, had minder zin in het leven en was aan het vereenzamen.
De lotgenotengroep kwam precies op het goede moment om een kanteling in haar situatie teweeg te brengen.

Vrouwen uit de groep alleenstaande gescheiden moeders.
De aandacht in de groep richt zich op de communicatie richting de kinderen en ex-partners. Mensen worden gestimuleerd en stimuleren elkaar om vanuit het perspectief van hun kinderen of ex naar de situatie te kijken.
Het advies dat ze elkaar geven is; ga niet altijd de strijd aan met elkaar.
Door met elkaar in gesprek te gaan in de groep, worden vechtscheidingen gede-escaleerd. Er ontstaat een prettigere omgang richting kinderen en ex-partners.
Daarnaast vermindert het de noodzaak om ONS (ouderschap na scheiding) trajecten in te zetten, of op tijd in te zetten, zodat het een gewenst resultaat heeft.
N.B.: Één ONS cursus kost 100 uren.

Buurten met de Buren

Tijdens het Buurten met de Buren spraken we twee buurtgenoten. Een oudere dame kon niet meer goed zelf haar boodschappen doen, omdat het haar lichamelijk te zwaar werd.
Een andere mevrouw bood aan om deze boodschappen voor deze mevrouw mee te brengen. De oudere vrouw gaf echter aan dat dat voor haar geen prettige oplossing was, omdat ze dan niet zelf haar boodschappen meer kon halen.
Daarop hebben de buurtgenoten afgesproken dat de vrouw de oudere mevrouw een half uur voor vertrek zou laten weten dat ze boodschappen wilde gaan doen. De oudere vrouw had daardoor de tijd om een lijstje te maken en zich gereed te maken om zelf mee te gaan.
Door het contact tijdens het Buurten met de Buren hebben de buurtgenoten deze afspraak gemaakt. Hierdoor hoeven zij geen beroep te doen op een dienst van welke aanbieder dan ook, maar wordt het ‘probleem’ binnen het netwerk opgelost.

Mevrouw uit het project SameNoord

Mevrouw heeft meegedaan met de enquête van SameNoord en is daarna gevraagd om een onderdeel van het project op te pakken en te helpen dit vorm te geven. Omdat het onderwerp en het enthousiasme waarmee ze gevraagd werd haar aanspraken, heeft ze besloten dit onderdeel op te pakken.
Door het project zit mevrouw minder thuis op de bank, maar komt meer onder de mensen. Ze ziet mensen niet alleen binnen, maar ook buiten het project.
Ze heeft het gevoel dat haar bijdrage gewenst en zinvol is. Dit levert haar energie op. Doordat ze actiever is geworden is ze ook lichamelijk minder moe, actiever, fitter en meer in beweging.
Daarnaast maken andere mensen nu gebruik van haar kennis binnen het project.

Samenvatting en vervolg

De transformatie van het sociaal domein in Wijchen krijgt vorm door enerzijds het *versterken van de wijknetwerken* en anderzijds *het ombuigen van individueel naar collectief/preventief aanbod*.
Dit zal zowel leiden tot *meer kwaliteit* als *lagere kosten* in de hulpverlening en zorg.

Concreet zien wij de volgende hoofdstappen voor de implementatie:

1. Inrichten werkwijze **wijknetwerken** in twee te selecteren wijken (*) met in iedere wijk een Buurtverbinder. Dit betekent een investering in extra formatie van 2 fulltime Buurtverbinders.
   Voor verdere uitwerking van deze stap zie bijlage 1

2. Ombuigen individueel naar **preventief/collectief aanbod**

(*) Dit kunnen de eerder genoemde wijken Alverna en Huurlingsedam zijn. Voorstel is om in overleg met de partners van Rondom Wijchen tot definitieve keuze te komen voor de twee wijken. In bijlage 1 hebben we de genoemde wijken wel aangehouden.

Een gezamenlijk werkbezoek aan bijvoorbeeld de wijk De Ruwaard te Oss zou als inspirerende vertrekpunt kunnen dienen.

28 februari 2019

Marleen Borgonjen
Robert Mathijssen

Bijlage 1

(bron notitie ‘Versterken van wijknetwerken’ van 5 september 2018)

Concreet vertaald naar de praktijk: Alverna en Huurlingsedam

MeerVoormekaar en MEE GeldersePoort richten zich in eerste instantie op 2 buurten/wijken met specifieke problematiek, te weten Alverna en Huurlingsedam. In een later stadium kan de verkregen kennis en werkwijze verder uitgerold worden naar de andere wijken.

Alverna
Alverna is een kern van de gemeente Wijchen die gekenmerkt wordt door een groot aandeel ouderen. Het is bekend dat veel ouderen wanneer zij een werk of partner verliezen en geen of een slecht functionerend sociaal netwerk hebben, geconfronteerd worden met onder meer onverwerkte rouw, eenzaamheid, depressie en somatische gezondheidsproblemen (w.o. diabetes, ondervoeding, alcoholgebruik) en als gevolg daarvan een beroep doen op huisartsenzorg en andere gespecialiseerde zorg. Ook zijn mantelzorgers vaak overbelast, zeker wanneer een oudere verschijnselen van dementie vertoont.

De inzet van MeerVoormekaar en MEE Gelderse Poort is erop gericht deze problematiek het hoofd te bieden. Het creëren en versterken van het netwerk rond deze ouderen en hen (weer) betrekken bij het sociale leven in hun wijk/buurt is daarbij de primaire inzet, omdat de verwachting is dat een deel van deze problemen en het beroep op professionele zorg daardoor kan worden gereduceerd. In concreto zal de inzet gericht worden op onder meer het versterken van bestaande buurtnetwerken, het verbinden van mensen met elkaar en met hun omgeving, het versterken van de mantelzorgondersteuning, het inrichten een buddy-systeem, het stimuleren van deelname aan sociale activiteiten in de wijk (ontmoeting, ontspanning, bewegen, eettafels) alsmede het aanbieden van rouwgroepen en andere meer collectieve, voorlichtings- en trainingsgerichte activiteiten, informatie en adviesfunctie.

Huurlingsedam
Huurlingsedam is een relatief jonge wijk in Wijchen gekenmerkt door veel jonge gezinnen. De sociale structuur binnen de wijk is zwak en daarmee het vermogen om gezamenlijk de voorkomende problematieken het hoofd te bieden. Er bestaat met name zorg om jongeren in de wijk. Deels wordt die veroorzaakt door complexe echtscheidingsproblematiek die in een aantal gevallen gepaard gaat met armoede en schulden.

De aanpak van MeerVoormekaar en MEE Gelderse Poort in Huurlingsedam is erop gericht om enerzijds in te zetten op versterking van het sociaal systeem in de wijk, waardoor bewoners beter in staat worden gesteld om gezamenlijk aan oplossingen te werken voor hun individuele problemen. Anderzijds wordt gewerkt aan het opzetten

van een systeem van vroeg-signalering, waarbij het schoolmaatschappelijk werk, het jongerenwerk en kinderopvang zijn betrokken.
Daarbij kan gedacht worden aan informatie en advies, trainingen ouderschapsversterking en opvoedingsondersteuning, KIES-trainingen voor jongeren, SMART met Geld, echtscheidingsloket en –groepen, ed.

Bijlage 2

(Bron: Netwerk Welzijn Versterkt, Peel en Maas)

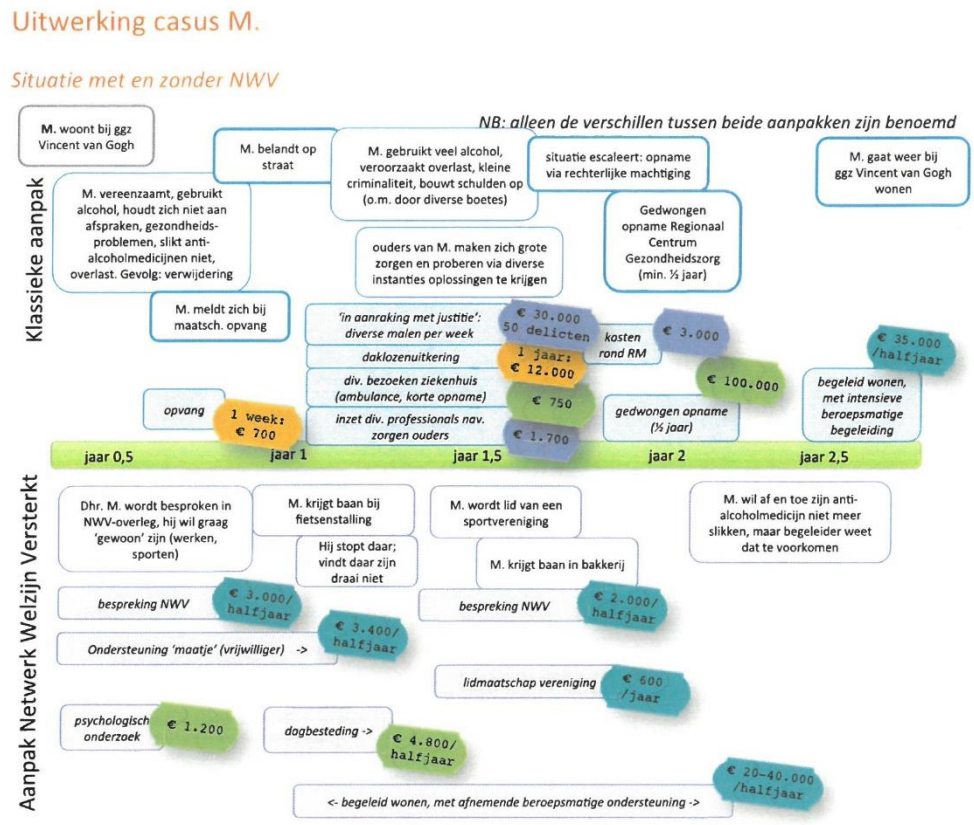

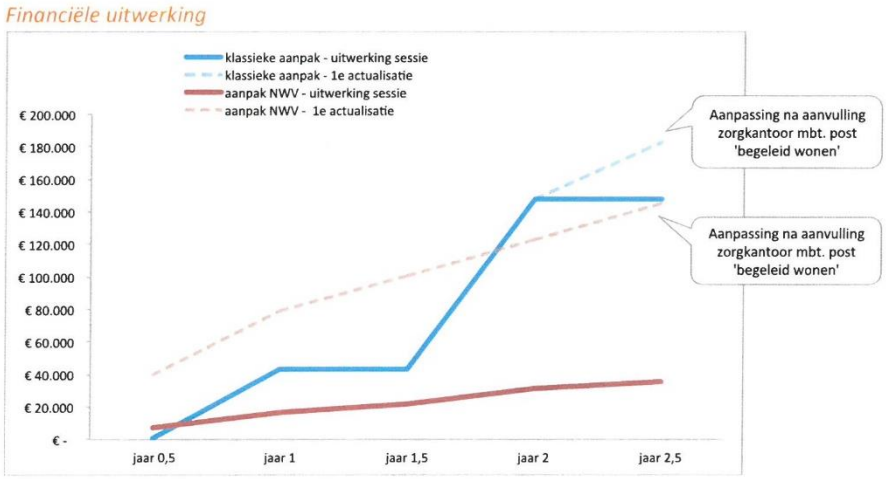

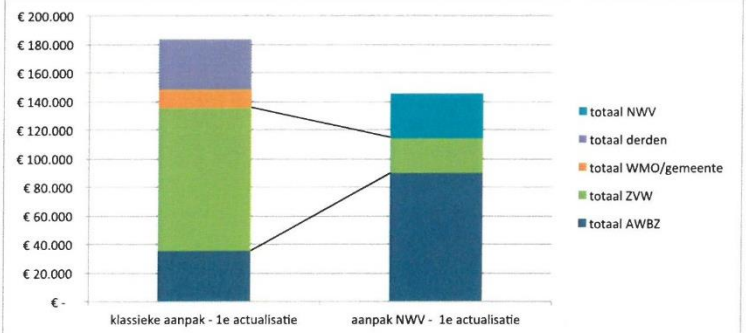

Uitwerking casus mevr. G.B.

Situatie met en zonder NWV

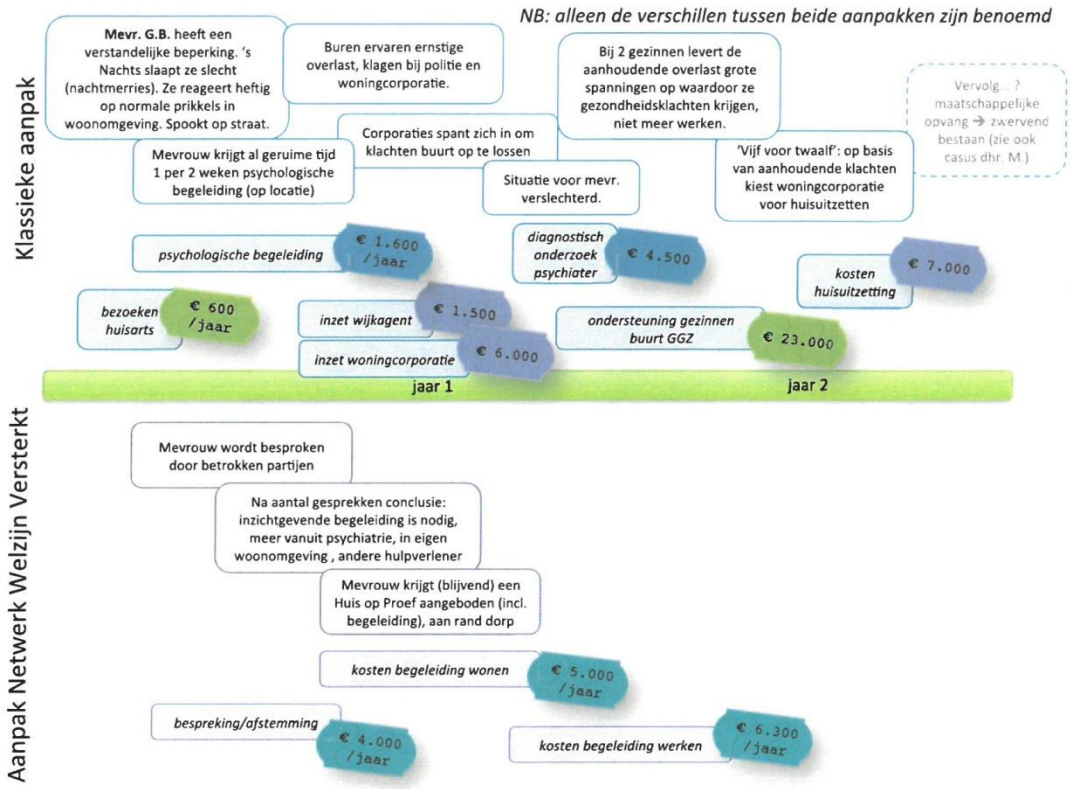

Financiële uitwerking

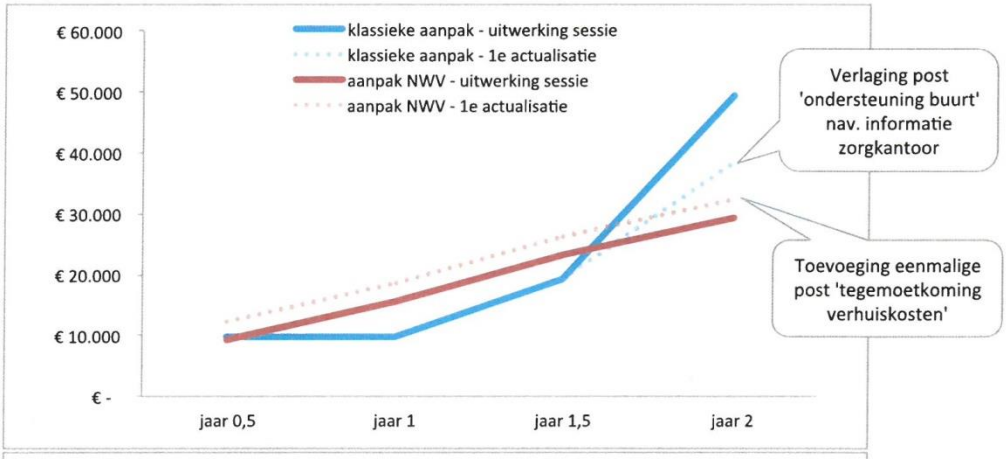

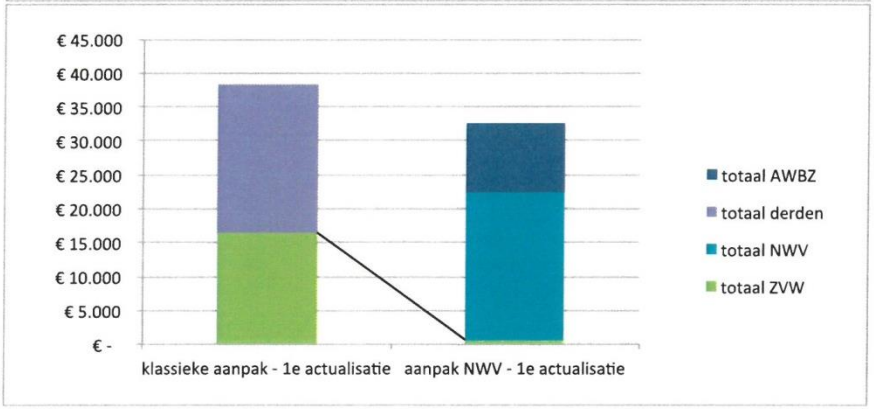

Uitwerking casus S.

Situatie met en zonder NWV

NB: alleen de verschillen tussen beide aanpakken zijn benoemd

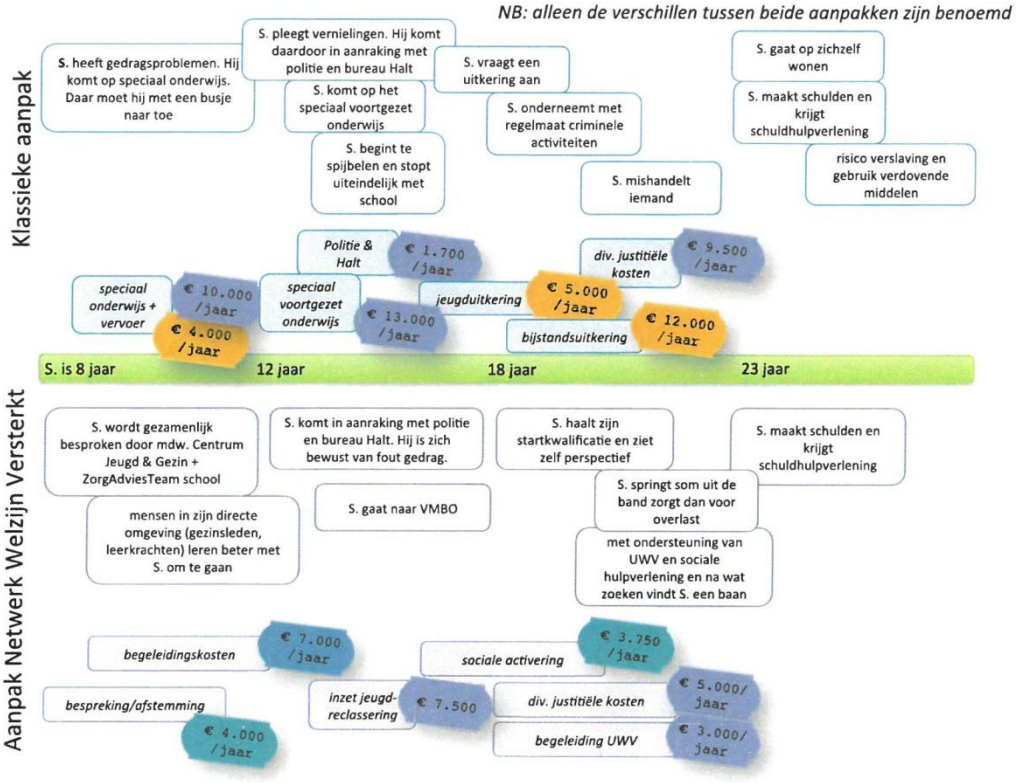

Financiële uitwerking

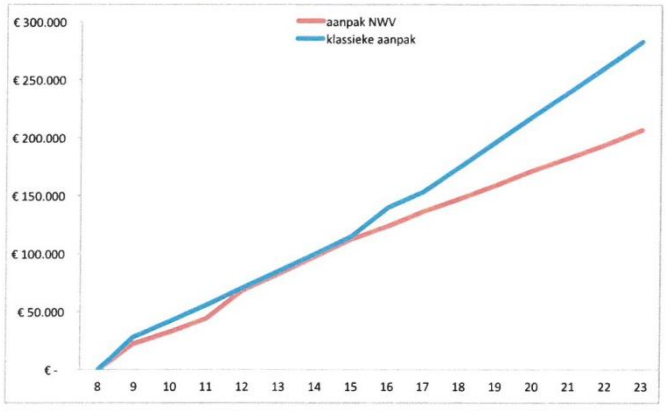

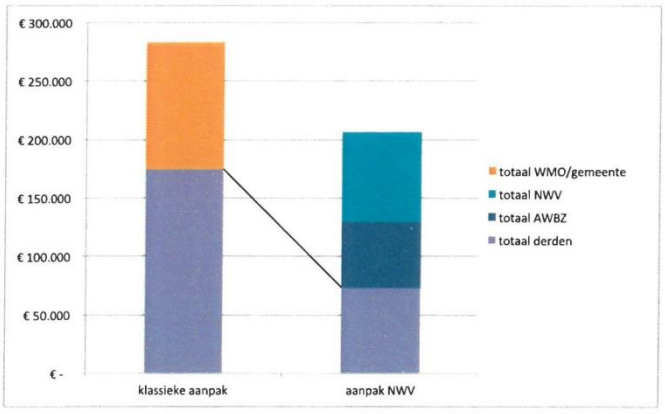

Gezond ouder worden! Mantelzorger en wat nu?

1. **Thuis een zieke verzorgen; Een cursus voor mantelzorgers / vrijwilligers**
2. **Vervolgcursus een zieke verzorgen, gericht op Hospice Wijchen en VPTZ Wijchen**
3. **Voorlichting "Vergeetachtigheid of Dementie?" voor burgers**
4. **Cursus aan mantelzorgers; "Omgaan met dementie" in de thuissituatie**
5. **Vervolg cursus "Omgaan met dementie" in de thuissituatie voor partners van dementerenden**

1. Inleiding

Al ruim 25 jaar geven ervaren, opgeleide wijkverpleegkundigen van ZZGzorggroep voorlichtingen en cursussen aan mantelzorgers die thuis een zieke verzorgen (van oudsher de "Cursus ziekenverzorging thuis") of geconfronteerd worden met een mens met dementie in hun directe omgeving. Sinds juni 2014 neemt de vraag hiernaar toe. Steeds meer mantelzorgers/vrijwilligers willen deelnemen aan deze cursussen.
Dit komt met name door de maatschappelijke veranderingen. Er vindt een verschuiving plaats van professionele zorg naar informele zorg. Burgerparticipatie doet zijn intrede en wordt gestimuleerd. Ouderen worden geacht langer thuis te blijven wonen. Hierdoor wordt er steeds vaker een beroep gedaan op het systeem rond de zorgvrager. Zorgvragers willen ook graag eigen regie blijven voeren, hun zelfredzaamheid bevorderen of de samenredzaamheid (zorgvrager en zijn directe omgeving).
Het systeem rond de zorgvrager (vaak partners, kinderen en ook vrijwilligers) willen dan ook gesterkt worden in onder andere:

- de verzorging op bed, hoe naar het toilet te gaan, het gebruik van hulpmiddelen (bv. postoel, bedlift e.d.), transfers in bed of van bed in rolstoel etc.
- hoe ga ik om met het gedrag van mijn vader/moeder/echtgenoot met dementie?
- hoe zorg ik goed voor mijzelf als mantelzorger?

De voorlichtingen en cursussen worden jaarlijks gevalideerd door onze netwerkpartners binnen het Netwerk "100" en DementieNet.
Wij gaan uit, tijdens onze cursussen, van de volgende definitie van gezondheid:
"Gezondheid is het vermogen je aan te passen en je eigen regie te voren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven"
De cursussen/trainingen van ZZGzorggroep richten zich op deze definitie. Daarnaast komen thema's als acceptatie, betekenisvol zijn, balans zoeken, goed voor jezelf zorgen, controle hebben en eigen waarde aan de orde.

2. Thuis een zieke verzorgen

- **Doel** van de cursus is dat de mantelzorger/vrijwilliger aangeeft thuis (of in een zorginstelling/Hospice) een zieke te kunnen verzorgen. Dat de vaardigheden en de kennis hieromtrent na het volgen de cursus aanwezig zijn.
- **Doelgroep** zijn mantelzorgers en vrijwilligers die thuis een zieke verzorgen
- **Duur** van de basiscursus is 3 x 2 uur (zowel theorie als praktisch oefenen in skils) en de herhalingscursus 1 á 2 bijeenkomsten van 2,5 uur.
- **Trainers** zijn ervaren verpleegkundigen of wijkverpleegkundigen van ZZGZorggroep en onderdeel van een specifiek team dat zich gespecialiseerd heeft in Gezondheids Voorlichting en Opvoeding (GVO-team). De wijkverpleegkundige van de desbetreffende wijk of van het sociale wijkteam wordt altijd betrokken bij de activiteit.
- **Hulpmiddelen thuis** en nieuwe inzichten in, verantwoord en volgens de arbo regels werken, zijn geïntegreerd in de cursussen.

3. Vervolgcursus Thuis een zieke verzorgen (extra verdieping/thema's)

- **Doel** van de cursus is dat de vrijwilligers die werkzaam zijn in de palliatief/terminale zorg een zieke kunnen verzorgen in specifieke zorgsituaties bij bijvoorbeeld NAH, hartfalen en COPD. Dit omdat de complexiteit van zorg steeds meer toeneemt en vrijwilligers optimaal kunnen inspelen op de specifieke (zorg)behoeftes
- **Doelgroep** zijn de vrijwilligers van Hospice Wijchen en VPTZ thuiswaken
- **Duur** van de cursus is 4 x 2 uur (zowel theorie als praktisch oefenen van vaardigheden) gericht op verschillende onderwerpen.
- **Trainers** zijn ervaren verpleegkundigen of wijkverpleegkundigen van ZZGZorggroep en onderdeel van een specifiek team dat zich gespecialiseerd heeft in Gezondheids Voorlichting en Opvoeding (GVO-team). De wijkverpleegkundige van de desbetreffende wijk of van het sociale wijkteam wordt altijd betrokken bij de activiteit.

3. Algemene Voorlichting "Vergeetachtigheid of dementie?

- **Doel** van de voorlichtingsactiviteit is om burgers op een laagdrempelige manier (open inloop) te informeren over vergeetachtigheid, de werking van het geheugen, wat is ouderdomsvergeetachtigheid en wat is dementie. Waar kan ik terecht met vragen of verdere hulp.
- **Doelgroep** zijn burgers/inwoners van een gemeente/wijk/buurt die behoefte hebben aan meer informatie en vaak de stap naar de huisarts nog te groot vinden.
- **Duur** is 2uur. De locatie is vaak een centraal punt in de wijk/buurt/gemeente zoals een wijkcentrum.
- **Voorlichters** zijn ervaren wijkverpleegkundigen van ZZGZorggroep met expertise gebied dementie en zorgtrajectbegeleiders dementie. ZZGZorggroep en onderdeel van een specifiek team dat zich gespecialiseerd heeft in Gezondheids Voorlichting en Opvoeding (GVO-team). De wijkverpleegkundige van de desbetreffende wijk of van het sociale wijkteam wordt altijd betrokken bij de activiteit.

4. Training "Herken de vroege signalen van dementie"

- **Het doel** van deze training is: Het Zorgprogramma Dementie in de regio Nijmegen, wordt georganiseerd door "100" uw welzijn- en zorgnetwerk Nijmegen. Binnen dit netwerk is afgesproken dat we samenwerken rond mensen met dementie. Allereerst gaat het dan om de signalen van dementie te herkennen en vervolgens om de toeleiding naar de juiste hulp en dat de signalen bij de huisarts terecht komen. Deze interactieve training geeft inzicht in het proces van signalering en toeleiding naar de juiste hulp.
- **Doelgroepen zijn** burgers, horeca medewerkers, vrijwilligers etc.
- **Duur** is 1,5 uur De locatie is vaak een centraal punt in de wijk/buurt/gemeente zoals een wijkcentrum.
- **Trainers** zijn ervaren wijkverpleegkundigen van ZZGZorggroep met expertise gebied dementie en zorgtrajectbegeleiders dementie. ZZGZorggroep en onderdeel van een specifiek team dat zich gespecialiseerd heeft in Gezondheids Voorlichting en Opvoeding (GVO-team). De wijkverpleegkundige van de desbetreffende wijk of van het sociale wijkteam wordt altijd betrokken bij de activiteit.

5. Cursussen "Omgaan met dementie"

- **Doelen** van de cursus zijn:
  1) Aan het einde van de cursus benoemen de cursisten dat kennis en inzicht verkregen in de cursus, hen helpt bij het omgaan met de draaglast.
  2) Aan het einde van de cursus zeggen de cursisten een passende omgang met de mens met dementie in hun directe omgeving gevonden te hebben.
  3) Aan het einde van de cursus benoemen de cursisten dat het delen van ervaringen met lotgenoten voor hen ondersteunend is.
  4) Aan het einde van de cursus zeggen de cursisten de zorg als minder zwaar te ervaren, zodat de zorg langer volgehouden kan worden.
  5) Aan het einde van de cursus geven de cursisten aan dat zij weten bij wie zij terecht kunnen voor hulp en ondersteuning.
- **Doelgroep** zijn partners, kinderen familieleden vrienden of kennissen die in de thuissituatie hulp/mantelzorg bieden aan mensen met dementie.
- **Trainers** zijn ervaren wijkverpleegkundigen van ZZGZorggroep met expertise gebied dementie en zorgtrajectbegeleiders dementie. ZZGZorggroep en onderdeel van een specifiek team dat zich gespecialiseerd heeft in Gezondheids Voorlichting en Opvoeding (GVO-team). De wijkverpleegkundige van de desbetreffende wijk of van het sociale wijkteam wordt altijd betrokken bij de activiteit.
- **Duur:** 7 bijeenkomsten á 2 uur (inclusief follow-up)

6. Overzicht ZZG preventieactiviteiten door het ZZG GVO-team gerelateerd aan financiering/verantwoordelijkheid

Universele preventie	**Selectieve preventie**

Gericht op alle ouderen	*Gericht op groepen ouderen (zelfstandig wonend) met hoog risico*

WMO

- **Cursus "Thuis een zieke verzorgen"**

Duur: 2 á 3 bijeenkomsten á 2 uur in praktijklokaal
Doelgroepen: Mantelzorgers en vrijwilligers
Uitvoering door: Wijkverpleegkundigen van het ZZG GVO-team en plaatselijke (wijk, buurt, stad) deskundigen

- **Vervolgcursus Thuis een zieke verzorgen (extra verdieping/thema's**

Duur: 4 x 2 uur
Doelgroepen: zijn de vrijwilligers van Hospice Wijchen en VPTZ thuiswaken
Uitvoering door: Wijkverpleegkundigen van het ZZG GVO-team en plaatselijke (wijk, buurt, stad) deskundigen

- **Voorlichting "Vergeetachtigheid of dementie?" / "Herken de vroege signalen van dementie"**

Duur: 1 voorlichtingsbijeenkomst á 2 uur
Doelgroep: Ouderen, en hun directe omgeving, met een mogelijk vermoeden op dementie, burgers/horeca medewerkers etc.
Uitvoering door: Wijkverpleegkundigen van het ZZG GVO-team

- **Cursus "Omgaan met dementie"**

Duur: 7 bijeenkomsten á 2 uur (inclusief follow-up)
Doelgroep: Mantelzorgers van mensen met dementie
Uitvoering door: Wijkverpleegkundigen van het ZZG GVO-team

- **Vervolgcursus "Omgaan met dementie"**

Duur: 6 bijeenkomsten á 2 uur (inclusief follow-up)
Doelgroep: Partners van mensen met dementie
Uitvoering door: Wijkverpleegkundigen van het ZZG GVO-team

Activiteiten	**Aantal keren uitvoeren activiteit in Wijchen**	**Aantal medewerkers per activiteit**	**Directe uren per medewerker per activiteit**	**Totaal uren**	**Bedrag á € 75,00 per uur**
Voorlichting "Vergeetachtigheid of Dementie?" voor burgers i.s.m. Pro Persona	1	2	3	6	**€450,00**
Cursus voor mantelzorgers; "Omgaan met dementie" in de thuissituatie. 7 bijeenkomsten (inclusief follow-up)	1	2	3	42	**€3150.00**
Dementie vriendelijke gemeente Scholing/training "Herken de vroege signalen van dementie" voor burgers	1	1	2,25	2,25	**€168,75**
Basiscursus "Thuis een zieke verzorgen" Stichting Vrijwilligers Terminale Zorg/Hospice en mantelzorgers	2	2	3	24	**€1800,00**
Vervolgcursus 'Thuis een zieke verzorgen' Vrijwilligers van Hospice Wijchen en VPTZ thuiswaken	4	1	3	12	**€900,00**
Totaal					**€6468.75**

De verhouding voorbereiding:uitvoering is 1:2. Voor 2 uur uitvoering is 1 uur voorbereiding nodig.

Verder is van belang: De eigen bijdrage van de cursist is 25€ voor onkostenvergoeding (reader, koffie/thee, kopiekosten etc.)

Gemeente Wijchen

Rondom Wijchen
t.a.v. het bestuur
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 024 751 71 11
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Miranda Thijssen
t 088 432 7393
e m.thijssen@drutenwijchen.nl

ons kenmerk
Z/19/35571

datum 26 september 2019
onderwerp Beschikking Innovatiemiddelen 2019 - 2020
verzonden

Geachte heer/mevrouw,

U heeft bij ons een subsidieaanvraag ingediend voor Innovatiemiddelen ter hoogte van € 399.080. U krijgt deze brief omdat wij naar aanleiding van uw aanvraag besloten hebben dat u voor 2019 en 2020 een subsidie 'Innovatiemiddelen' krijgt van € 300.000. Derhalve wijzen wij uw aanvraag gedeeltelijk af.
Desalniettemin rekenen wij erop dat u met deze middelen in staat bent om de projecten (aangepast aan de beschikbaar gestelde middelen) vorm en inhoud te geven.
In deze brief stellen wij de kaders voor deze subsidie.

Welke taken voort u uit voor de subsidie?
U voert voor de subsidie activiteiten uit zoals omschreven in uw subsidieaanvraag Innovatiemiddelen met bijbehorende plannen en documenten. Het betreft de volgende projecten:

a. Dorpsondersteuners.
b. Investeren in de wijk.
c. Versterking voorlichtend veld, vindplaats kinderopvang & onderwijs.

De subsidie is niet bestemd voor het project 'Cursus gezond ouder worden! Mantelzorger en wat nu?'. Deze valt naar ons oordeel niet binnen de gestelde kaders voor de Innovatiemiddelen.

Kortweg gaat u naast de dorpsondersteuners(s) capaciteit inzetten op uitbreiding van de samenwerking met buurtnetwerkers en onderwijsteams. Centraal doel hiervan is dat inwoners die zorg of ondersteuning nodig hebben hun ondersteuningsvraag in de toekomst zoveel mogelijk zelfstandig, met ondersteuning waar nodig, kunnen oplossen. Uiteindelijk zal dit leiden tot een verbeterde zelfredzaamheid, participatie en leefomgeving en verwachting is dat de vraag naar maatwerkvoorzieningen mede hierdoor is afgenomen.

<u>De volgende activiteiten worden tijdens de projecten uitgevoerd:</u>

- De buurtnetwerkers worden het eerste aanspreekpunt voor inwoners met een knelpunt. Deze netwerkers zijn actieve vrijwilligers die hun stem laten horen. De buurtnetwerker wordt de 'screener' en gaat samen met de inwoner bekijken wat er nodig is om het knelpunt binnen het eigen netwerk/ de leefomgeving op te lossen.

- De dorpsondersteuners zijn 'eigen' inwoners uit een wijk, kern of dorp. Zij gaan actief op zoek naar datgene wat er nodig is om zolang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk te kunnen functioneren in hun eigen kern, wijk of dorp.
- Zorgaanbieders en SWT (sociale wijkteam) vormen gezamenlijk het onderwijsteam. Samen verzorgen zij de aanwezigheid op alle scholen. Door hun aanwezigheid op de scholen zijn ze nabij jongeren en diens ouders aanwezig en daardoor gemakkelijk aanspreekbaar. Door de directe nabijheid verwachten wij eerder knelpunten te kunnen signaleren en te kunnen oppakken.
- De schoolmaatschappelijk werker is een vaste contactpersoon voor de scholen en heeft ruimte voor kortdurende hulpverlening. Huisartsen krijgen een vaste contactpersoon bij SWT en buurtnetwerken.
- Het vrij toegankelijke aanbod wordt beter zichtbaar gemaakt in de sociale kaart. Het systeem Wij Wijchen wordt gebruikt als sociale kaart en wordt beter toegankelijk gemaakt.
- Deze praktische aanpak wordt gedurende de projectperiode actief gedeeld om zo op daadkrachtige wijze het netwerk verder te verdiepen binnen Rondom Wijchen.

Effecten van de projecten zijn onder meer dat de samenwerking onderling als samenwerkingspartners, maar ook met het onderwijs, de huisartsen en de doelgroep na de subsidieperiode zijn ingebed in de reguliere werkwijze.

Welke voorwaarden zijn op de subsidie van toepassing?

1. Bij deze subsidie zijn de voorwaarden uit de Algemene subsidieverordening Wijchen 2018 van toepassing.
2. Op basis van het voorlopige toegekende bedrag van € 300.000 stelt u een aangepaste begroting voor de projecten op. Suggestie is om bijvoorbeeld de fte's aan te passen.
3. U levert een nader uitgewerkt plan in voor het project Versterking voorlichtend veld, vindplaats kinderopvang & onderwijs .
4. De feitelijke verstrekking van de subsidie zal plaatsvinden nadat bij punt 2 en 3 genoemde stukken zijn goedgekeurd door de gemeente Wijchen.
5. Aanlevering van hierboven genoemde stukken moet voor 1 november 2019 plaats vinden.
6. Tijdens de reguliere overleggen met de gemeente Wijchen brengt u verslag uit over de voortgang van het project.

Wat zijn de afspraken over het subsidiebedrag?

Rondom Wijchen is risicodrager van de subsidie. De subsidie is eenmalig en mag in twee jaar worden ingezet tot in 2020. Er vindt geen verlenging of verhoging van de subsidie plaats.

Hoe stellen wij de subsidie beschikbaar?

Voor 2019 stellen wij 30% van de subsidie beschikbaar (€ 90.000) en voor 2020 de overige 70% (€ 210.000).

Hoe verantwoordt u de subsidie?

Voor 1 april 2021 levert Rondom Wijchen het inhoudelijk en financieel verslag op van deze subsidie. Op basis hiervan stellen wij de subsidie vast. Als bij de verantwoording of eerder blijkt dat in afwijking van afspraken de geleverde prestaties achterblijven, worden de oorzaken hiervan onderzocht. Indien dit achterblijven aantoonbaar wordt veroorzaakt

door een te geringe inspanning van Rondom Wijchen, kan de gemeente de subsidie op grond van de Awb en de Algemene subsidieverordening wijzigen of intrekken.

Als Rondom Wijchen niet voldoet aan (een of meer) van de in deze beschikking geformuleerde (subsidie)voorwaarden dan kan dat leiden tot het lager vaststellen en of terugvorderen van de subsidie.

Bent u het niet eens met ons besluit?
Heeft u vragen over dit besluit of bent u het er niet mee eens? Belt u dan eerst met de medewerker van de gemeente die uw situatie behandelt. We nemen dan het besluit met u door. Wilt u daarna toch een bezwaarschrift indienen? Dan kunt u binnen zes weken na de verzenddatum van deze brief bezwaar maken. Hoe u dit doet, leest u hieronder.

Hoe maakt u bezwaar?
Bent u het niet eens met ons besluit? Dan kunt u hier bezwaar tegen maken. U doet dit door een brief te sturen naar de gemeenteraad van de gemeente Wijchen. Zo'n brief heet een bezwaarschrift. Let erop dat uw brief binnen zes weken na de verzenddatum van deze brief door ons ontvangen moet zijn.
In uw brief moet het volgende staan:

- uw naam en adres;
- uw e-mailadres en telefoonnummer;
- de datum van uw brief;
- het besluit waartegen u bezwaar maakt;
- de redenen waarom u bezwaar maakt;
- uw handtekening.

Het adres is:
gemeenteraad gemeente Wijchen
Afdeling BMO
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Wilt u dat het besluit niet meteen wordt uitgevoerd?
Ook al maakt u bezwaar, dan kan het besluit toch meteen uitgevoerd worden. Wilt u dat gewacht wordt met het uitvoeren van het besluit totdat er over uw bezwaarschrift is beslist? Dan kunt u de rechter vragen een voorlopige uitspraak te doen. Dit heet een voorlopige voorziening. Let op: u kunt dit alleen aan de rechter vragen als u ook een bezwaarschrift heeft opgestuurd naar de gemeente Wijchen. Ook moet er sprake zijn van spoed wanneer u dit wilt vragen aan de rechter.

Hoe vraagt u dit aan de rechter?
U kunt op twee manieren aan de rechter vragen om een voorlopige uitspraak te doen:
Gemeente Wijchen

- U stuurt een brief aan de Voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland, Postbus 9030, 6800 EM Arnhem. Hierin vraagt u om een voorlopige voorziening. Stuur een kopie mee van uw bezwaarschrift.
- U stuurt digitaal een verzoek naar de rechtbank via http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht -> digitaal procederen -> rechtbanken sector bestuursrecht.

U betaalt griffierecht als u vraagt om een voorlopige voorziening. U kunt aan de rechtbank vragen hoe hoog dit bedrag is.

Heeft u vragen of opmerkingen?
We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Heeft u vragen, dan kunt u contact opnemen met Miranda Thijssen, telefoonnummer 088 432 7393 of e-mail m.thijssen@drutenwijchen.nl.

Met vriendelijke groet,
gemeenteraad van Wijchen,

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	487
Extern Zaak ID	Z/19/033099
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 september 2019
Agendapunt	8.d
Omschrijving	Jaarrekening 2018 Wmo-nieuw en jeugd (33099)
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Thijssen, Miranda
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Burgers, T.T.M. (Titus)
Telefoonnummer steller	06-38076219
E-mail adres steller	m.thijssen@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Bijlage 1: (Concept) Memo Beheersmaatregelen 2019
Informatienota - Jaarrekening 2018 Wmo-nieuw en jeugd (33099)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissievergadering Wijchen	**12 september 2019**
Raad openbaar Wijchen	26 september 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019

Toelichting

Deze informatienota geeft een nadere toelichting op het resultaat van de WMO nieuw en de Jeugdhulp (2D's) in de jaarrekening 2018 van de gemeente Wijchen.

Voorgesteld besluit

De informatienota voor kennisgeving aannemen.

Besluit

De commissie adviseert de informatienota voor kennisgeving aan te nemen.

Openbaar Zaaknummer: 33099

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Jaarrekening 2018 Wmo-nieuw en jeugd

Kernboodschap
Voor de nieuwe Wmo en jeugdhulp hebben we in de jaarrekening 2018 een tekort van € 1.820K. Bij de nieuwe Wmo is er een tekort van € 145K, bij de jeugdhulp een tekort van € 1.846K. En bij de bedrijfsvoering een overschot van € 171K.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
17 juli 2018	Z/18/019620 Jaarrekening 2017 Wmo-nieuw en jeugd

Toelichting
Deze informatienota geeft een nadere toelichting op het resultaat van de WMO nieuw en de Jeugdhulp (2D's) in de jaarrekening 2018 van de gemeente Wijchen.
Met ingang van 2018 zijn de taken voor WMO nieuw en de Jeugdhulp grotendeels via een subsidie belegd bij coöperatie Rondom Wijchen.

- Op 06 juni 2019 bent u tijdens het werkbezoek / presentatie Wijchen en Rondom Wijchen geïnformeerd over de voortgang van de 2D's in Q1 2019 en de beheersmaatregelen die moeten bijdragen aan het terugdringen van het tekort op met name het budget Jeugdhulp;
- Op 13 juni 2019 wordt de jaarrekening 2018 Wijchen in de auditcommissie besproken;
- Op 04 juli 2019 is de vaststelling van de jaarrekening 2018 Wijchen in de raad gepland.

De scope van deze informatienota is breder dan de subsidie aan Rondom Wijchen. Denk hierbij aan onderwerpen als: subsidie aan de welzijnsinstellingen, jeugdbescherming, mantelzorg en veilig thuis, die niet via Rondom Wijchen lopen.

Wat is het resultaat van de jaarrekening 2018 voor WMO en Jeugd?
Het Wijchense budget was € 14.126k. De realisatie 2018 komt uit op € 15.945k. Er is sprake van een tekort van € 1.820k op de Wijchense begroting. Zie tabel 1 voor een nadere duiding hierop.
Het tekort wordt op hoofdlijnen veroorzaakt door:

- Hogere uitgaven voor WMO nieuw van € 145k;
- Hogere uitgaven voor Jeugdhulp van € 1.846k;
- Lagere uitgaven voor de bedrijfsvoering van € 171k.

Tabel 1. Jaarrapportage WMO nieuw en Jeugd 2018 (bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	**budget '18**	**Realisatie '18**	**Saldo '18**
Rijksbijdrage	12.829	12.829	0
Eigen bijdrage	100	100	0
subtotaal opbrengsten	**12.929**	**12.929**	**0**
WMO nieuw	4.322	4.467	-145
Jeugd	8.423	10.269	-1.846
Bedrijfsvoering	1.381	1.210	171
subtotaal kosten	**14.126**	**15.945**	**-1.820**
Resultaat	**-1.197**	**-3.016**	**-1.820**

Het resultaat 2018 van Rondom Wijchen (-/- € 3 miljoen) maakt onderdeel uit van deze totaalcijfers 2018 2D's gemeente Wijchen. Met name door incidentele meevallers in 2018 en per saldo positieve (regionale) afrekeningen uit 2017 in de budgetten van de gemeente Wijchen, wordt het tekort Rondom Wijchen 2018 deels opgevangen binnen de budgetten van de gemeente Wijchen.
Daarnaast is via de decembercirculaire 2018 € 819k ontvangen vanuit de 'stroppenpot sociaal domein' ter compensatie van tekorten 2016/2017. Deze compensatie is tevens onderdeel van de jaarrekening 2018 Wijchen, maar maakt geen deel uit van bovengenoemd totaaltekort van -/ € 1.820k.

Wat zijn de oorzaken van het tekort bij WMO?
Onderstaande tabel 2 geeft de jaarrapportage 2018 van de nieuwe WMO per onderwerp weer. In 2018 is er sprake van een tekort van € 145k.

Tabel 2. Jaarrapportage WMO nieuw per onderwerp (bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	**budget '18**	**Realisatie '18**	**Saldo '18**
Rijksbijdrage	5.237	5.237	0
Eigen bijdrage	100	100	0
subtotaal opbrengsten	**5.337**	**5.337**	**0**
1. WMO nieuw	2.995	3.136	-141
2. PGB	362	409	-47
3. Doeluitkeringen	891	921	-31
4. Risicofonds WMO	73	0	73
subtotaal kosten	**4.322**	**4.467**	**-145**

Onder de categorie *WMO nieuw* vallen de reguliere begeleiding en persoonlijke verzorging, specialistische begeleiding, dagbesteding en tijdelijk verblijf. Deze categorie laat samen met de WMO *PGB's* een tekort zien van € 188k. Dit zijn budgetten die in 2018 via een subsidie aan Rondom Wijchen zijn verstrekt.

Inhoudelijke onderbouwing van het tekort op Wmo
Voor Wmo is de specialistische begeleiding de belangrijkste reden voor het tekort. Voor de specialistische begeleiding zien we dat het aantal cliënten daalt echter stijgt de inzet per cliënt. Als oorzaak constateert Rondom Wijchen het langer thuis blijven van inwoners met ggz problematiek en sneller naar huis komen vanuit een behandeling. Dit veroorzaakt een hogere zorgconsumptie van de Wmo. Daarnaast is de vergrijzing in

Wijchen zichtbaar. Als laatste constateert Rondom Wijchen dat het sociale wijkteam inwoners beter weet te bereiken wat een toename van zorg met zich meebrengt.
De doeluitkeringen laten in 2018 een tekort zien van 31k.

In onderstaande tabel verder gedetailleerd:

Tabel 3. Doeluitkeringen WMO (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	budget '18	Realisatie '18	Saldo '18
1. Arbeidsmatige dagbesteding	197	220	-23
2. Beg. en dagb. ZG	29	28	2
3. Cliëntondersteuning	311	306	5
4. Mantelzorg	98	102	-5
5. Chronisch zieken	256	266	-10
subtotaal kosten	**891**	**921**	**-31**

Bij het *risicofonds WMO* is er 73k over van het beschikbare budget. Dit zijn circulaire middelen die ten goede komen aan het WMO- budget.

Wat zijn de oorzaken van het tekort bij Jeugd?
Tabel 4 geeft de jaarrapportage 2018 voor Jeugd weer. In 2018 hebben we een tekort van € 1.846k.

Tabel 4. Jaarrapportage Jeugd per onderwerp (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	budget '18	Realisatie '18	Saldo '18
Rijksbijdrage	7.592	7.592	0
subtotaal opbrengsten	**7.592**	**7.592**	**0**
1. Jeugd zonder verblijf: Jeugd en opvoedhulp, GGZ en LVB	3.881	4.087	-206
2. Jeugd met verblijf (C1) + Jeugdbescherming en jeugdreclassering (C2)	3.021	4.796	-1.775
3. Jeugd dyslexie	259	249	10
4. Jeugd innovatiebudget	100	65	35
5. PGB Jeugdzorg	468	473	-4
6. Landelijk budget Jeugd	368	266	102
7. Veilig Thuis	327	333	-6
subtotaal kosten	**8.423**	**10.269**	**-1.846**

Categorie 1. Jeugd zonder verblijf laat een tekort zien in 2018 van € 206k. Deze categorie valt in 2018 volledig onder de subsidie aan Rondom Wijchen.
Categorie 2. Jeugd met verblijf + Jeugdbescherming en jeugdreclassering veroorzaakt het grootste deel van het tekort bij de Jeugd, € 1.775k. Dit budget valt m.u.v. de Jeugdbescherming en jeugdreclassering 2018 onder de subsidie aan Rondom Wijchen.
Categorie 3 dyslexie blijft in 2018 € 10k binnen het budget.
Het innovatiebudget (categorie 4) laat een restant zien van € 35k. Dit budget was in 2018 oorspronkelijk € 500k. Het grootste deel van dit budget (€ 400k) is overgeheveld voor inzet in 2019 en verder.
Categorie 5. PGB's jeugdzorg laat een overschrijding zien van € 4k.
Het restant van € 102k bij categorie 6 Landelijk budget Jeugd, wordt grotendeels verklaard door een voordeel op de afwikkeling van het jaar 2017.

Categorie 7. Veilig Thuis laat een overschrijding zien van € 6k. Deze middelen lopen via de GR GGD.
Samenvattend, op totaalniveau laat de jaarrekening Wijchen 2018 voor Jeugdhulp dus een tekort zien van afgerond € 1,8 miljoen. Op hoofdlijnen bestaat dit tekort uit:

- € 2,8 miljoen *tekort* Rondom Wijchen op het Jeugdbudget;
- € 0,5 miljoen *voordeel* op de afwikkeling 2017 a.g.v. regionale vereveningen en eindafrekeningen 2017 van grote aanbieders;
- € 0,4 miljoen *voordeel* op de begroting Wijchen 2018 door extra middelen Jeugd vanuit de meicirculaire 2018 en daarnaast een voordeel op het budget jeugdbescherming en het innovatiebudget;
- € 0,1 miljoen *voordeel* op landelijk budget Jeugd, grotendeels dor een voordeel op de afwikkeling 2017 en eerder.

Hieronder wordt verder ingegaan op de oorzaken van dit tekort.

Inhoudelijke onderbouwing van het tekort op jeugdhulp
Stijging van het gebruik
We zien ten opzichte van 2017 een stijging van het aantal cliënten van 16,4% tegelijkertijd stijgt het aantal indicaties met 21,3%. Dit betekent meer zorg inzet per persoon. Het sociale wijkteam en Rondom Wijchen weten meer jeugdigen te bereiken en dit is een positief teken.

Ambulante begeleiding Jeugd
Bij ambulante begeleiding jeugd is het aantal cliënten eind 2018 met 19 unieke cliënten gestegen ten opzichte van eind 2017. Het aantal indicaties is met 447 toegenomen ten opzichte van 2017. Het aantal indicaties stijgt opvallend sneller dan het aantal cliënten. De duiding kan tweeledig zijn: enerzijds kan het een verzwaring van de problematiek en intensievere zorgvragen betekenen, anderzijds kan dit betekenen dat er meer korte doelgerichte indicaties worden verstrekt. Dit is een punt van nadere analyse door Rondom Wijchen. Deze stijging laat zich voornamelijk zien bij de specialistische begeleiding (de duurdere variant).

Kortdurend verblijf jeugd
Opvallend bij het kortdurend verblijf is dat het aantal cliënten daalt met ruim 29,2% maar dat het aantal indicaties toeneemt. Door Rondom Wijchen zal hier een nadere analyse op worden gedaan om de oorzaken te achterhalen.

Ambulante behandeling jeugd
Voor de ambulante behandeling zien we zowel een toename van het aantal cliënten als een toename van het aantal indicaties per cliënt. Dit betekent meer zorg inzet per persoon. Ook deze toename gaat Rondom Wijchen nader analyseren waarbij naar mogelijkheden wordt gezocht tot vermindering van de omvang en verkorting van de behandelduur.

Jeugd GGZ
Hoewel het aantal cliënten in de Jeugd GGZ daalt, stijgen de kosten wel door meer zorg per cliënt. Een verzwaring van dit type jeugdhulp is een van de redenen van de tekorten. Rondom Wijchen gaat in gesprek met de huisartsen (een van de grootste toeleiders) om tot een nadere duiding te komen van de omvang van de stijging.

Gezinshuizen
Het aantal cliënten dat in een gezinshuis is geplaatst is sterk toegenomen met 60%. Het aantal indicaties is daarnaast gestegen met 125%. Dit is een van de redenen voor het tekort. Bij gezinshuizen hebben we te maken met het woonplaatsbeginsel. Kinderen die geplaatst zijn in deze voorzieningen vallen relatief vaak niet meer onder het gezag van

hun ouders. Dit betekent dat de woonplaats waar deze kinderen verblijven moet gaan betalen voor de voorziening. De toename van het aantal gezinshuis kinderen is hierdoor te verklaren. Rondom Wijchen heeft hier geen grip op.

Spoedopvang
In de begroting is deze post niet apart opgenomen maar er zijn wel uitgaven. Dit is een reden voor het tekort.

Wat zijn de oorzaken van het overschot bij de bedrijfsvoering?
Bij de bedrijfsvoering gemeente Wijchen 2D's zien we in 2018 een restant van 171k.

Tabel 5. Jaarrapportage Bedrijfsvoering 2D's (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	budget '18	Realisatie '18	Saldo '18
1. Bedrijfsvoering GW	925	635	289
2. ROB	100	130	-30
3. Lokale toegangspoort	356	444	-88
subtotaal kosten	**1.381**	**1.210**	**171**

Dit positieve resultaat op bedrijfsvoering in 2018 is een optelsom van:
- een voordeel op de bedrijfsvoering kosten van de gemeente Wijchen van € 289k. De werkelijke kosten hebben het niveau van vorig jaar, echter de begroting laat in 2018 incidenteel een hogere raming zien;
- een hogere bijdrage aan het regionaal ondersteuningsbureau van € 30k;
- een tekort op de lokale toegangspoort van € 88k, per saldo veroorzaakt door extra inzet sociaal wijkteam (door Rondom Wijchen in samenspraak met de gemeente Wijchen), hogere huurlasten en een voordeel op het inhuurbudget.

Welke acties doen we om het tekort voor WMO en Jeugd terug te dringen?
Na constatering van het tekort 2018 verstrekte de gemeente Wijchen aan Rondom Wijchen de opdracht om beheersmaatregelen op te stellen. Dit heeft als doel om financieel binnen de verstrekte subsidie te blijven. Middels periodieke verantwoording door Rondom Wijchen wordt de gemeente Wijchen geïnformeerd over de behaalde resultaten. Dit laat enerzijds zien of Rondom Wijchen binnen de verstrekte subsidie blijft en anderzijds of de kwaliteit van de zorg gehandhaafd blijft.

Beheersmaatregelen
De analyse van Rondom Wijchen gaat zich in 2019 verder richten op een nadere duiding van de geconstateerde ontwikkelingen op de jeugdhulp en Wmo. Door deze nadere duiding van de oorzaken kan zij hier passend beleid op ontwikkelen.

Daarop vooruitlopend gaat Rondom Wijchen beheersmaatregelen treffen om te komen tot een beperking van de kosten Wmo en Jeugd. Dit doet ze voor de toegang, jeugdwet, Wmo en het contractmanagement.

Toegang
- In overleg met huisartsen het aantal indicaties via de huisarts verminderen.
- In regionale contracten met gecertificeerde instellingen afspraken maken over het verminderen van het aantal indicaties.

Jeugdhulp
- Door het vrij toegankelijk aanbod uit te breiden en vroeg ambulant (kortdurende ambulante ondersteuning van jeugdspecialisten zonder beschikking) verwacht zij de groei naar maatwerk te kunnen remmen en verminderen.
- Bij vermoeden op toegang WLZ. Kortere indicaties afgeven zodat de stap naar WLZ kan worden genomen.
- Niet meer dan 40 nieuwe indicaties per maand afgeven.
- Herindicaties kritisch beoordelen op intensiviteit en duur.
- Contractmanagement met leveranciers om hen medeverantwoordelijk te maken voor het blijven binnen de budgettaire kaders.

WMO
- Bij vermoeden op WLZ. Kortere indicaties afgeven zodat de stap naar WLZ kan worden genomen.
- Dagbesteding eerst via vrij toegankelijk aanbod en daarna maximaal aangevuld met 4 dagdelen dagbesteding.
- Maximale begeleiding en specialistische begeleiding op 5 uur per week.
- Meer inzet in project praktische begeleiding. (tussenvorm HH en begeleiding).
- Contractmanagement met leveranciers om hen mede verantwoordelijk te maken voor het blijven binnen de budgettaire kaders.
- Herindicaties kritisch beoordelen op intensiviteit en duur.

Nader onderzoek
- Nader onderzoek bij multi problem gezinnen met hoge zorgkosten om de brede inzet van zorg beter te regisseren met als gevolg een vermindering van het aantal maatwerkvoorzieningen.

Risico's
De invoering van de beheersmaatregelen kan mogelijk negatieve effecten bewerkstelligen. Rondom Wijchen wil anticiperen op deze risico's en een voorstel doen om de negatieve effecten beheersbaar en zo klein mogelijk te houden .
Risico's die mogelijk kunnen ontstaan:
- Kritische casussen
  Aanmeldingen waarbij inzet van maatwerkvoorzieningen noodzakelijk is terwijl het budget op is.
- Toename klachten van burgers
  Klachten van burgers over de wachttijd en vermindering inzet maatwerkvoorzieningen.

Mogelijke oplossingen zijn:
- Ontwikkelen en zorgen voor voldoende vrij toegankelijk aanbod door Rondom Wijchen als alternatief voor maatwerk voorzieningen.
- Het inrichten van een overleg waar de kritische casussen geagendeerd en besproken worden met de gemeente Wijchen.
- Burgers tijdig informeren en een heldere route afspreken voor de klachtbehandeling.

Communicatie
We informeren de Wmo-raad over de jaarrapportage.

Uitvoering of Vervolgstappen
De gemeente Wijchen heeft aan Rondom Wijchen de opdracht gegeven om met beheersmaatregelen te komen en deze ten uitvoering te brengen met als doel om binnen de beschikte subsidie te blijven. Tevens vraagt de gemeente Wijchen aan Rondom

Wijchen om de resultaten en effecten van de beheers maatregelen te monitoren en te bespreken in de maandelijkse verantwoordingsoverleggen.

Geheimhouding:
N.v.t.

Bijlage:
- memo beheersmaatregelen

Concept Memo Beheersmaatregelen 2019
Datum 3-6-2019
Organisatie Rondom Wijchen

1. Inleiding

Naar aanleiding van het concept jaarrekening 2018 en de concept subsidieverantwoording 2018, werd helder dat de kosten van Jeugd en W.M.O., het subsidiebedrag 2018 overschrijden. Om deze reden heeft de gemeente Wijchen verzocht aan Rondom Wijchen om tot een voorstel beheersmaatregelen 2019 te komen. Het doel is om in 2019 binnen de budgettaire kaders te blijven. Na een nadere analyse van 2018 heeft Rondom Wijchen de volgende beheersmaatregelen opgesteld.
Deze memo beschrijft de prognose 2019, het voorstel beheersmaatregelen met de volgende onderwerpen: de toegangspoorten, Jeugd, W.M.O., mogelijkheden tot nader onderzoek, risico's en een implementatieplan.

2. Prognose 2019

Zonder rekening te houden met effecten van de transformatie, beheersmaatregelen of een mogelijke tegemoetkoming door de Rijksoverheid, ontstaat een tekort van 2.070.000 euro op 31-12-2019 (Bron: de monitor), verdeeld in Jeugd 2 miljoen te kort en W.M.O. 70.000 te kort.

3. Beheersmaatregelen

De beheersmaatregelen zijn onderverdeeld in maatregelen m.b.t. de toegangspoort, de uitvoering Jeugdwet, de uitvoering W.M.O., nader onderzoek en contractmanagement. Voor zowel de beheersmaatregelen Jeugd als W.M.O. geldt dat Rondom Wijchen een beweging wil inzetten om hulpvragen voor zover mogelijk op te lossen binnen het bestaande vrij toegankelijk aanbod binnen Rondom Wijchen en de gemeente Wijchen, bijvoorbeeld buurtnetwerken, buurtverbinders etc. Rondom Wijchen heeft de ambities om een aantal bouwstenen vrij toegankelijk maken. Belangrijk is om de sociale kaart op orde te hebben en indien mogelijk werkprocessen te versimpelen.

3.1 Beheersmaatregelen toegangspoorten

Behalve het Sociaal Wijkteam zijn meerdere toegangspoorten gemandateerd om indicaties af te geven, namelijk o.a. huisartsen en de gecertificeerde instellingen.
Als beheersmaatregel gaat Rondom Wijchen in overleg met

- De huisartsen over de beheersmaatregelen en het bieden van een alternatief.
  Voorbeeld uit andere gemeente: het gebruik van een plaatselijke verordening om indicaties die door een huisarts zijn afgegeven, standaard te laten beoordelen door een sociaal wijkteam. Als dit niet gebeurt, wordt geen beschikking afgegeven.
- Gecertificeerde instellingen over de beheersmaatregelen en het bieden van een alternatief.
  De gecertificeerde instellingen zijn regionaal gecontracteerd binnen het Rijk van Nijmegen. De afspraken met betrekking tot de lokale beheersmaatregelen rondom de Jeugdwet worden door de gemeente Wijchen vertaald naar de regionale contracten

3.2 Beheersmaatregelen voor de uitvoering Jeugdwet:

- Het sociaal wijkteam identificeert bij de nieuwe aanmeldingen de doelgroep die in aanmerking komt voor de W.L.Z. Deze doelgroep krijgt een indicatie jeugd voor maximaal drie maanden. Deze tijd wordt gebruikt om de W.L.Z. aan te vragen. Burgers kunnen gratis hulp krijgen bij deze aanvraag door de onafhankelijke cliëntondersteuning MEE Gelderse poort.

- Vanaf 1 juni niet meer dan 40 nieuwe indicaties per maand
  Onderbouwing van de berekening van 40 indicaties is:
  Extrapolatie huidige indicaties: 1207 (indicaties 2019 tot nu afgegeven)*(€9164 (productie cf monitor)/2125 (som indicaties 2018)) = €5204 K
  Begroting 2019: €6958 K
  Nog te besteden : €6958K - €5204K = €1754K
  €1754K is ongeveer 406 maximaal nog af te geven indicaties op basis van een min of meer stabiele productmix indien het strakke budgetplafond wordt gehanteerd.
  Totaal aantal indicaties 2019 komt dan uit op 1207+406 = 1613 (2018: 2125)
- Herindicaties kritisch bekijken op intensiviteit en duur
- Contractmanagement met leveranciers Jeugd
  - 3 bijeenkomsten in 2019 met leveranciers met insteek om leveranciers mede verantwoordelijk te maken om binnen de budgettaire kaders te blijven en gezamenlijke oplossingen te bedenken en uit te voeren.
  - 4 werkgroepen met leveranciers producten Jeugdwet, namelijk: verschil specialistisch-reguliere begeleiding, verblijf, cultuur, aansluiting welzijn en onderwijs.
  - Individuele gesprekken met 10 grootste leveranciers (naar aanleiding van productie en kwaliteit van dienstverlening)

3.3 Beheersmaatregelen voor de uitvoering W.M.O.

- Het sociaal wijkteam identificeert bij de nieuwe aanmeldingen de doelgroep die in aanmerking komt voor de W.L.Z. Deze doelgroep krijgt een indicatie W.M.O. voor maximaal drie maanden. Deze tijd wordt gebruikt om de W.L.Z. aan te vragen. Burgers kunnen gratis hulp krijgen bij deze aanvraag door de onafhankelijke cliëntondersteuning MEE Gelderse poort.
- Bij nieuwe aanvragen dagbesteding indiceert het sociaal wijkteam eerst vrij toegankelijk aanbod en (indien nodig) aangevuld met maximaal 4 dagdelen dagbesteding.
- De indicaties voor reguliere, specialistische en praktische begeleiding worden afgegeven voor maximaal 5 uur. Uitzonderingen worden in betreffende team besproken.
- project Praktische begeleiding (Home Instead)
- Mocht deze beheersmaatregelen binnen twee maanden niet het gewenste resultaat opleveren, wordt een vervolgmaatregel ingezet:
  - de uitputting beschikbaarheidsfinanciering dag begeleiding meer efficiënt inzetten
- Contractmanagement met 10 grootste leveranciers W.M.O.
  -3 bijeenkomsten in 2019 met leveranciers met insteek om leveranciers mede verantwoordelijk te maken om binnen de budgettaire kaders te blijven en gezamenlijke oplossingen te bedenken en uit te voeren.
  -Individuele gesprekken met 10 grootste leveranciers (naar aanleiding van productie en kwaliteit van dienstverlening)

3.4 Nader onderzoek

Niet alle vragen van burgers zijn op te lossen met het vrij toegankelijk aanbod. Binnen de gemeente Wijchen verblijven ongeveer 50 huishoudens met complexe problematiek. Deze doelgroep is binnen Rondom Wijchen bekend bij het regieteam.
Om meer zicht te krijgen op deze huishoudens wil Rondom Wijchen in samenwerking met de gemeente Wijchen een steekproef nemen van 10 huishoudens met een hoge consumptie zorg en problemen op meerdere leefgebieden (bijvoorbeeld: schulden, werk & inkomen, leerplicht, justitie). Deze analyse heeft als doel om tot een plan van aanpak te komen om:

- de toepassing van instrumenten van de verschillende betrokken organisaties beter te regisseren binnen een huishouden. Met als uiteindelijke doel om het aanbod aan deze doelgroep efficiënt
- met als gevolg het aantal maatwerkvoorzieningen te verminderen

4. Risico's

De invoering van de beheersmaatregelen kan mogelijk negatieve effecten bewerkstelligen. Rondom Wijchen wil anticiperen op deze risico's en een voorstel doen om de negatieve effecten beheersbaar en zo klein mogelijk te houden .
Risico's die mogelijk zouden kunnen ontstaan:

- Kritische casussen
  Aanmeldingen waarbij inzet van maatwerkvoorzieningen noodzakelijk is terwijl het budget op is.
- Toename klachten van burgers
  Klachten van burgers over de wachttijd en vermindering inzet maatwerkvoorzieningen.

Mogelijke oplossingen zijn:

- Het inrichten van een overleg waar de kritische casussen geagendeerd en besproken worden met de gemeente Wijchen
- Burgers tijdig informeren en een heldere route afspreken voor de klachtbehandeling.

5. Implementatieplan

Na besluitvorming door de gemeente Wijchen, start Rondom Wijchen per 1-6-2019 met de uitvoering van de beheersmaatregelen.
Het actieplan ziet er als volgt uit:

Tijd	Actie	Uitgevoerd door
Voor 1 juni	Beheersmaatregelen uitleggen aan Sociaal Wijkteam	M.T. Rondom Wijchen
Voor 1 juni	Werkproces beheersmaatregelen inrichten	M.T. Rondom Wijchen
Voor 1 juni	Communicatieplan maken en uitvoeren	M.T. Rondom Wijchen gemeente Wijchen
Voor 1 juni	Afspraken maken overleg kritische casussen en klachten	M.T. Rondom Wijchen gemeente Wijchen
Voor 1 juni	Data collectieve bijeenkomsten leveranciers Jeugd en W.M.O. plannen	M.T. Rondom Wijchen
Voor 1 juni	Data plannen gesprekken huisartsen en gecertificeerde instellingen	M.T. Rondom Wijchen Gemeente Wijchen
1 juni	Start beheersmaatregelen	Rondom Wijchen
Vanaf 1 juni	In de teams ouderen, volwassenen, jeugd, regieteams elke maatwerkvoorziening bespreken	M.T. Rondom Wijchen
Vanaf 1 juni	Twee wekelijkse update uit monitor om effecten te monitoren • Aantal maatwerkvoorzieningen tellen • Wachttijd monitoren • Inzet vrij toegankelijk aanbod monitoren • Herindicaties monitoren	M.T. Rondom Wijchen gemeente Wijchen
Vanaf 1	Steekproef multi probleemhuishoudens	Gemeente Wijchen

juni		i.s.m. Rondom Wijchen
6 juni	Bezoek Raad uitleg beheersmaatregelen	Rondom Wijchen gemeente Wijchen
Vanaf 15 juni	Collectieve bijeenkomsten leveranciers Jeugd en W.M.O. uitvoeren en beheersmaatregelen uitleggen -vaktherapeuten uitnodigen	M.T. Rondom Wijchen
30 juni	Individuele gesprekken plannen en uitvoeren met leveranciers Jeugd en W.M.O.	M.T. Rondom Wijchen
Vanaf 1 juli	In gesprek met andere toegangspoorten; huisartsen en gecertificeerde instellingen	M.T. Rondom Wijchen
Vanaf 8 juli	Maandelijks monitoren effecten beheersmaatregelen in bestuurlijk overleg	Rondom Wijchen Gemeente Wijchen

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	408
Extern Zaak ID	Z/19/031101
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 september 2019
Agendapunt	9
Omschrijving	Meningsvormende nota Scenario's visie 't Mozaïek (31101)
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn, Onderwijs en Sport
Eigenaar	Ribbink, Rob
Soort nota	Meningsvormendenota
Programma/Paragraaf	P5 Sport, cultuur en recreatie
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Loermans, P.L.J. (Paul)
Telefoonnummer steller	0884327344
E-mail adres steller	r.ribbink@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Meningsvormende nota
Bijlage 1_Missie en visie bestuur 't Mozaiek
Bijlage 2_Overzicht inkomsten en uitgaven theater
Bijlage 3_Meerjarenbegroting 2020-2023 't Mozaiek
Bijlage 4_Visie en Missie mozaiek- gemeente
Bijlage 6_Activiteitenverslag 't Mozaiek 2018
Bijlage 7_Begrotingsscenario's 't Mozaiek
't Mozaiek scenario's voor visie
Bijlage 5_gesubsidieerde instellingen in 't Mozaiek

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	5 september 2019
College BenW openbaar Wijchen	28 mei 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	4 juni 2019
Commissievergadering Wijchen	**12 september 2019**
Raad openbaar Wijchen	26 september 2019

Voorgesteld besluit

Een richtinggevende uitspraak te doen over de scenario's voor 't Mozaïek.

Besluit

De commissie adviseert de meningsvormende nota voor kennisgeving aan te nemen. Er volgt een beslisnota.

Openbaar Zaaknummer: 31101

Meningsvormende nota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Visie 't Mozaïek

Aanleiding

De aanleiding voor een herziening van de bestaande visie op de exploitatie en het beheer van ’t Mozaïek komt voort uit de onhaalbare opdracht van de gemeente aan stichting ’t Mozaïek om uit de opbrengst van verhuur en horeca-activiteiten het negatieve exploitatieresultaat van het theater te compenseren alsmede een buffer op te bouwen voor het (groot) onderhoud waarvoor de stichting verantwoordelijk is. De financiële positie van de stichting staat de laatste jaren onverminderd onder druk. Ondanks de stijgende vraag naar diensten van ’t Mozaïek en de aanpassing van de huurprijzen naar marktconforme tarieven, lukt het de stichting niet om een sluitende exploitatie te realiseren. De urgentie is hoog om met een structurele financiële oplossing voor ‘t Mozaïek te komen. Stichting ’t Mozaïek streeft naar een gezonde exploitatie waarmee zij de toekomst in kan. De stichting geeft aan dat ze haar missie niet zonder subsidie van de gemeente Wijchen waar kan maken. Hoeveel dat zou moeten zijn, hangt mede af van welke visie wij hebben op ’t Mozaïek.

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluiten
21-03-2013	13 IZ 155 Visie en Missie sociaal cultureel en educatief centrum ‘t Mozaïek
28-06-2018	18 4 8088 SCEC 't Mozaïek / subsidieverlening 2018. Visie op de toekomst.

Scenario’s

	Scenario	Functie	Effect op exploitatie	Budgetsubsidie	Keuze
1	**Verduurzaming**	Het gebouw verder verduurzamen.	Energie-rekening daalt.	Nader te bepalen. Gemeente moet investeren. Besparing op energie-rekening betekent lagere subsidie-behoefte.	Betrekken bij nota Verduurzaming maatschappelijk vastgoed.
2	**Afwerkings-niveau & Onderhouds-niveau**	A Het onderhoudsniveau opschalen.	Gering.	Ons onderhouds-fonds voorziet hier financieel niet in.	Draagt weinig bij aan de oplossing.
		B Theatergebonden elementen structureel onderhouden en hiervoor reserveren.	Uitzetting structureel € 38k.	€ 38k toevoegen aan ons onderhouds-fonds óf als	Als we een theater willen, dan is aan te raden stichting ’t Mozaïek te subsidiëren voor

				subsidie-bedrag verstrekken aan 't Mozaïek.	theatergebonden elementen voor instandhouding.
3	**Ontvlechting van het theater**	Het theater financieel en bestuurlijk los te koppelen van stichting 't Mozaïek.	Kosten nemen toe. Inefficiënt.	Niet berekend.	Niet doen.
4	**'t Mozaïek als multi functionele accommodatie (MFA)**	De stichting exploiteert het gebouw door de ruimten te verhuren. Het theater is dicht en uit roulatie. De stichting organiseert geen maatschappelijke projecten en geen evenementen.	Positief saldo. + € 47k	€ 0	Dit heeft niet onze voorkeur. Financieel is het wel het meest gunstig voor de gemeente, we hoeven niets bij te dragen aan de stichting.
5	**'t Mozaïek als MFA mét professioneel theater**	De stichting exploiteert het gebouw door de ruimten te verhuren. De stichting exploiteert het theater met een professioneel programma. De stichting doet de nodige investeringen voor groot onderhoud gebouw en theater.	Negatief saldo van € 122k	€ 122k	Dit betekent een inperking van onze huidige visie. Maar we behouden hiermee wél een professioneel theater met zo'n 80 voorstellingen per jaar. Ook stellen we 't Mozaïek in de gelegenheid structureel onderhoud aan gebouw en theater te plegen.
6	**'t Mozaïek als MFA met professioneel theater mét maatschappe-lijke functie** ***(= huidige situatie)***	De stichting exploiteert het gebouw door de ruimten te verhuren. De stichting exploiteert het theater met een professioneel programma en werkt de maatschappelijke functie uit. De stichting doet de nodige investeringen voor groot onderhoud gebouw en theater.	Negatief, tekort van € 140k. Maar we zien mogelijk-heden voor sponsoring zodat de subsidie-behoefte lager wordt.	€ 140k	Voldoet aan huidige situatie. Maar het is voor ons financieel ongunstiger dan scenario 5. We vinden dat maatschappelijke activiteiten door de stichting, derden of eventueel via andere subsidies bekostigd moeten worden. (dan kunnen we bij gelegenheid afwegen of we activiteit subsidiabel vinden).
7	**'t Mozaïek als MFA mét professioneel theater mét maatschappe-lijk functie en mét culturele functie**	Gelijk aan scenario 6, uitgebreid met een culturele ambitie. De stichting programmeert een cultureel divers aanbod en biedt ruimte aan nieuw talent.	Negatief saldo van € 147k. We zien mogelijk-heden voor sponsoring zodat de subsidie-behoefte lager wordt.	€ 147k	We vinden het geen kerntaak van de gemeente. We laten financiering van de culturele ambitie over aan sponsors.

Overeenkomsten
- In alle scenario's, behalve scenario 4, handhaven we het theater.
- In alle scenario's, behalve scenario 3, blijft het theater integraal onderdeel van stichting 't Mozaïek.
- In alle scenario's streven we naar een solide exploitatie voor stichting 't Mozaïek.
- In alle scenario's, behalve scenario 4, is er een subsidie of anderszins gemeentelijke investering voor 't Mozaïek nodig.
- In alle scenario's verandert er niets voor het onderdeel "Verhuur" van de stichting.
- In alle scenario's, behalve scenario 1, beschouwen we de energiekosten van de stichting als een vaststaand gegeven.
- In alle scenario's, behalve scenario 2, handhaven we het huidige afwerkingsniveau van het gebouw.

Verschillen
- Scenario's 1, 2 en 3 zoeken de oplossing van het probleem in de randvoorwaarden waarbinnen 't Mozaïek kan functioneren (gebouw of organisatorisch). Scenario's 4, 5, 6 en 7 zoeken de oplossing van het probleem in de inhoud van 't Mozaïek.
- Alleen scenario 4 realiseert een gezonde exploitatie zonder subsidie. Maar dat betekent wel sluiting van het theater. In alle andere gevallen zal de gemeente moeten betalen (subsidie en/of investeren in gebouw).

Ons advies
Wij adviseren uw raad om te kiezen voor scenario 5. Wij vinden dat de kerntaak van stichting 't Mozaïek bestaat uit enerzijds het verhuren van ruimten in het gebouw aan maatschappelijke partijen die zich bevinden op sociaal, cultureel en/of educatief vlak. Anderzijds hechten wij belang aan een theater voor onze gemeente en is het exploiteren van een professioneel theater een kerntaak voor de stichting. Om dit mogelijk te maken heeft de stichting een toereikende subsidie nodig. Hierbij moeten we de stichting ook in staat stellen om de noodzakelijke investeringen en vervangingen in het gebouw en het theater te plegen.

We willen in de subsidie aan 't Mozaïek geen bedrag opnemen voor de maatschappelijke en culturele functie. De stichting faciliteert door ruimte in het gebouw en het theater te verhuren voor deze activiteiten. Ze kan maatschappelijke activiteiten via andere bronnen financieren. Eventueel met een gemeentelijke subsidie waarbij wij per activiteit afwegen of er een gemeentelijke verantwoordelijkheid is, of het past binnen ons beleid en of er budget beschikbaar is.

Op dit moment komen de meeste projecten en evenementen vanuit de buitenwacht die zich spontaan meldt voor het gebruik van 't Mozaïek. Als gevolg van dit scenario zullen prijzen omhoog gaan omdat de stichting de kosten zonder subsidie moet terugverdienen. Dit kan ten koste gaan van het aanbod. In toenemende mate organiseert de stichting echter ook zelf projecten en evenementen, meestal in samenwerking met interne huurders (hieronder vallen ook instellingen die we al subsidiëren voor het organiseren van maatschappelijke activiteiten). De coördinatie, planning en organisatie van projecten en evenementen vinden plaats in eigen beheer met een beperkte formatie. Als gevolg van dit scenario zal 't Mozaïek op zoek moeten naar andere financieringsbronnen of activiteiten moeten schrappen.

Wij willen over de band van de amateurkunst regelen dat we onze gesubsidieerde amateurkunstverenigingen met een doelsubsidie tegemoet komen zodat zij in staat zijn

een voorstelling te organiseren in het theater. In het afgelopen jaar hebben 4 Wijchense amateurkunstverenigingen 1 of meer voorstellingen gegeven in 't Mozaïek.

Financiële gevolgen
Elk scenario heeft zijn eigen financiële gevolg. In onze begroting staat een structurele subsidie van € 50.000 voor 't Mozaïek. In het overzicht geven we weer welke verandering elk scenario oplevert voor onze begroting.

Scenario		**Uitzetting**
1	Verduurzaming	Volgt in 4e kwartaal via nota vastgoed
2	Afwerkingsniveau	Niet berekend
3	Ontvlechting theater	Niet berekend
4	MFA zonder theater	− € 50.000
5	MFA met professioneel theater	+ € 72.000
6	MFA met professioneel theater met maatschappelijke functie	+ € 90.000
7	MFA met professioneel theater met maatschappelijke functie en culturele ambitie	+ € 97.000

Communicatie
In aanloop naar deze scenario's hebben we constructief overleg gevoerd met de directie van 't Mozaïek. In goede samenwerking met 't Mozaïek hebben we het document opgesteld waarin de scenario's staan beschreven.

Het bestuur van de stichting steunt scenario 6. Het bestuur is tegen scenario 4 waarin het theater wordt gesloten. Tot slot ziet het bestuur graag dat het gebouw verder wordt verduurzaamd zodat de stichting de energiekosten kan verlagen. Hierdoor zal ook de subsidiebehoefte afnemen. Wij raden uw raad aan om de keuze over verduurzaming integraal te behandelen bij de nota verduurzaming maatschappelijk vastgoed, die we later dit jaar aan u voorleggen.

Uitvoering of Vervolgstappen
We werken uw keuzes uit in de visie voor 't Mozaïek. We komen dit najaar, en vóór de begrotingsvergadering, bij uw raad met een beslisnota waarin we de visie ter vaststelling aan u voorleggen. In die beslisnota verzoeken we u een budgetsubsidie voor 4 jaar te verlenen aan stichting 't Mozaïek.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Bijlage
- Scenario's voor visie op exploitatie en beheer stichting 't Mozaïek, 28 mei 2019.

Scenario's voor visie op exploitatie en beheer stichting 't Mozaïek

28 mei 2019

1. Inleiding

't Mozaïek levert een belangrijke bijdrage aan een rijk sociaal en cultureel leven in onze gemeente en is bereikbaar voor zoveel mogelijk inwoners. 't Mozaïek biedt ruimte aan diverse culturele uitingen en beschikt over een gevarieerd theateraanbod. Het is een plaats waar mensen elkaar ontmoeten, genieten van cultuur en waar ze zich educatief ontplooien. Een aantrekkelijke maatschappelijke en culturele accommodatie draagt bij aan de culturele en economische kracht van Wijchen. 't Mozaïek vervult deze maatschappelijke functie door plaats te bieden aan sociale, culturele en educatieve voorzieningen. 't Mozaïek is ook een plaats waar sociaal-maatschappelijke, educatieve en culturele activiteiten worden georganiseerd. Waar instellingen samenkomen met bevordering van de sociale cohesie, synergie en kruisbestuiving.

Tijdens de commissievergadering van 14 juni 2018 bleken verschillende fracties in de gemeenteraad behoefte te hebben aan een (geactualiseerde) integrale visie op de exploitatie en het beheer van 't Mozaïek voor sociaal culturele, educatieve en andere maatschappelijke doelen en het organiseren van (theater-) activiteiten. Gelezen het amendement van de raad in juni 2018 heeft Stichting 't Mozaïek[1] op 22 januari 2019 een gesprekstafel georganiseerd als verkenning voor de toekomstscenario's.

Wij hebben naar aanleiding van het amendement een aantal scenario's uitgewerkt voor aanpassing van uw integrale visie uit 2013 voor de exploitatie en het beheer van 't Mozaïek. Op grond van die scenario's kan uw raad een richtinggevende uitspraak doen waarvoor u vanaf 2020 een budgetsubsidie wil verstrekken.

2. Aanleiding

De aanleiding voor een herziening van de visie op de exploitatie en het beheer van 't Mozaïek komt voort uit de onhaalbaar gebleken opdracht van de gemeente aan stichting 't Mozaïek. Deze opdracht luidt om uit de opbrengst van verhuur en horeca-activiteiten het negatieve exploitatieresultaat van het theater te compenseren én een buffer op te bouwen voor het (groot) onderhoud waarvoor de stichting verantwoordelijk is. In 2014 stelden we vast dat de stichting over een goede liquiditeitspositie en solvabiliteit beschikte zodat zij tegenvallers in de exploitatie nog uit eigen middelen kon opvangen. We gingen ervan uit dat de stichting in staat zou zijn om de exploitatie van 't Mozaïek (op termijn) sluitend te krijgen. Helaas is dat niet gelukt. Sinds de bezuiniging van de theatersubsidie vanaf 2010 is stichting niet meer in staat om de organisatie financieel gezond te exploiteren. Dit ondanks de stijgende vraag naar diensten van 't Mozaïek en aanpassing van de huurprijzen naar marktconforme tarieven. Middelen bedoeld voor onderhoud zijn door de stichting gebruikt om de exploitatie rond te maken hopend op financieel betere tijden.

Wij hebben met de stichting afgesproken dat, als de financiële positie van 't Mozaïek daar aanleiding toe geeft, we in overleg treden om te bekijken wat we kunnen doen. Door het belang dat wij hechten aan 't Mozaïek voor de Wijchense samenleving en de sociaal-culturele infrastructuur, willen we de stichting helpen bij het realiseren van een gezonde exploitatie. De gemeente heeft de laatste jaren incidenteel bijgedragen aan de exploitatie van de stichting. Zo heeft uw raad eenmalig subsidie verstrekt voor de inrichting van de foyer, theaterstoelen en een trekkenwand. Voor 2018 en 2019 heeft u een structurele subsidie toegekend van

[1] We spreken over Stichting 't Mozaïek of de stichting en bedoelen dan de beheerstichting als rechtspersoon. Met 't Mozaïek bedoelen we het gebouw als onroerende zaak.

€ 50.000. Daarnaast heeft u in 2014 de taakstellende bezuiniging van € 100.000 op de exploitatie van het 't Mozaïek structureel geschrapt. Verder hebben we bij leegstand mogelijke huurders, die passen binnen onze visie, gestimuleerd om naar 't Mozaïek te gaan. De bibliotheek, Wijchense Omroep en de Historische vereniging Tweestromenland zijn hier voorbeelden van.

2.1 Exploitatie stichting 't Mozaïek

Sinds 2012 heeft de stichting in de exploitatie keuzes moeten maken die op de korte termijn niet meer houdbaar zijn. Die keuzes zijn:

- Uitstel van groot onderhoud waardoor er nu sprake is van achterstallig onderhoud;
- Structureel te weinig of niet sparen voor onderhoud. Sinds 2011 zijn investeringen opgeschort vanwege het negatieve exploitatieresultaat. De stichting kon dus niet sparen voor investeringen in verbetering of modernisering van het gebouw;
- Tot 2017 hield de stichting de personele bezetting laag. Volgens de stichting te laag waardoor de werkdruk voor het personeel nu te hoog is. Verder is volgens de stichting de beloning structureel achtergebleven en heeft ze lange tijd niet geïnvesteerd in de kwaliteit van haar medewerkers (door scholing). Hierdoor is de organisatie nu als geheel kwetsbaar;
- Het negatieve exploitatieresultaat van de laatste jaren heeft ertoe geleid dat de stichting heeft ingeteerd op het eigen vermogen. Dit betekent dat het bestuur van de stichting in 2019 voor de keuze staat activiteiten (volledig) af te bouwen of voort te zetten.

In het licht van de financiële situatie waren deze keuzes begrijpelijk. Maar het bestuur van de stichting kan dit financieel beleid van de afgelopen jaren niet voortzetten. De stichting heeft de financiële positie en de forse druk op de kwaliteit van medewerkers, diensten en producten erkend. Zij is in 2017, na overleg met de gemeente, begonnen met een inhaalslag door optimalisatie en professionalisering van haar bedrijfsvoering. In bijlage 1 vindt u de visie van het bestuur van de stichting hierover.

De stichting hield in haar begroting 2018 rekening met een tekort van bijna € 80.000 zonder subsidie. Uw raad heeft een budgetsubsidie voor 2018 verleend van € 50.000. Het werkelijke exploitatietekort voor 2018 is uitgekomen op € 45.000. Het bestuur van 't Mozaïek stuurt ons hiervoor een aanvullend subsidieverzoek.

De solvabiliteit daalde in 2018 van 31,2 naar 19,8. De current ratio daalde van 2,7 in 2017 naar 1,9 in 2018. De accountant van de stichting stelt bij de jaarrekening 2018 dat op basis van deze cijfers het bestuur van 't Mozaïek in 2019 het onoverkomelijke besluit zal moeten nemen dat 't Mozaïek in de huidige vorm moet stoppen. De stichting kan zonder extra steun van de gemeente in de vorm van een aanvullende subsidie voor 2018 en 2019 én een toereikende budgetsubsidie vanaf 2020, in haar huidige vorm niet voortbestaan.

2.2 Theater exploitatie

We stellen vast dat een bedrijfseconomisch verantwoorde exploitatie van 't Mozaïek onvoldoende rendement uit verhuur en horeca oplevert om het theater kostenneutraal te exploiteren. De inkomsten en kosten voor het theater zijn in de afgelopen jaren niet veel veranderd. Het saldo blijft vrij stabiel. Zie het overzicht in bijlage 2. De exploitatie van een theater kost geld. Er is bijna geen enkel theater dat zonder subsidie kostendekkend is te exploiteren. Uit gegevens van het Theater Analyse System (TAS) blijkt dat landelijk gemiddeld 39% van alle inkomsten van theaters afkomstig is uit gemeentelijke bijdragen. Voor theater 't Mozaïek was dat over 2018 en 2019 20%.

2.3 Begroting exploitatie stichting 't Mozaïek

De stichting heeft een begroting gemaakt voor een in haar ogen gezonde bedrijfsvoering (zie meerjarenbegroting 2020-2023 in bijlage 3). Op die manier kan ze een acceptabel niveau van exploitatie en onderhoud van de onderneming realiseren met behoud van de huidige functionaliteiten. De stichting wil de noodzakelijke maatregelen niet langer uitstellen. Ze wil een noodzakelijke inhaalslag maken door investeringen in vooruitgeschoven (groot) onderhoud en door vermindering van de kwantitatieve en kwalitatieve kwetsbaarheid van de personele bezetting. Met name investeringen en vervangingen in het oude gedeelte van het gebouw en

de toekomstige kosten voor vervanging van theatergebonden elementen trekken een zware wissel op de exploitatie. Dat wordt inzichtelijk wanneer je kijkt naar de begroting waarbij er geen onderhoud meer zou worden gepleegd aan het gebouw (bijlage 7.5). Ook drukken de hoge energielasten zwaar op de exploitatie. Zonder subsidie komt de stichting in de komende 4 jaar jaarlijks tussen € 123.000 en € 140.000 tekort.

De stichting streeft naar een gezonde bedrijfsvoering voor de toekomst. Een toekomst waarin zij haar missie waar kan maken en waarin zij zich kan ontwikkelen als maatschappelijk ondernemer. De stichting geeft aan dat ze haar missie niet zonder een toereikende budgetsubsidie van de gemeente Wijchen waar kan maken. Hoeveel subsidie, hangt ook af van welke visie uw raad heeft op 't Mozaïek. Naast een toereikende budgetsubsidie zou een fasegewijze verduurzaming van het gebouw door de gemeente de energiekosten van dit moment substantieel kunnen drukken.

3. Visie 't Mozaïek en vraagstelling

Wij hechten een groot belang aan 't Mozaïek voor de Wijchense samenleving en de sociaal-culturele infrastructuur. Uw raad heeft in 2013 een integrale visie voor 't Mozaïek vastgesteld waarin dit belang wordt onderkend (zie bijlage 4). Deze visie past volgens ons op hoofdlijnen nog steeds goed. Maar de visie verlangt op grond van nieuwe inzichten en ontwikkelingen aanpassing. Zoals hiervoor uitgelegd is de huidige visie voor de stichting niet kostendekkend uit te voeren zonder gemeentelijke subsidie. We willen daarom de opdracht om het theater kostendekkend te exploiteren via het rendement uit verhuur en horeca aanpassen.

De centrale vraag voor deze nota luidt:

> *Wat is onze integrale visie op de exploitatie en het beheer van 't Mozaïek voor sociaal culturele, educatieve en andere maatschappelijke doelen en het organiseren van (theater-) activiteiten, waarbij de stichting in staat is om een gezonde bedrijfsvoering te realiseren*.

Hieruit vloeit de vraag voort aan welke knoppen kunnen we draaien om voor 't Mozaïek een gezonde exploitatie te realiseren. Want uiteindelijk komt de vraag neer op een financiële afweging: Wat mag 't Mozaïek de Wijchense gemeenschap kosten?

We hebben de kosten en inkomsten van de bedrijfsvoering voor 't Mozaïek transparant. De stichting heeft de exploitatie en het beheer van 't Mozaïek, die recht doet aan onze huidige visie, scherp. Zij kan onze visie in de praktijk niet uitvoeren zonder (in-)directe financiële steun. In het vorige hoofdstuk hebben we de begroting voor een gezonde exploitatie aangereikt. Voor het behoud van de huidige maatschappelijk-culturele functies van 't Mozaïek komt de stichting volgens haar berekening € 140.000 tekort. Welke keuzes kunnen we maken zodat we de stichting helpen om een gezonde exploitatie te realiseren?

Ten eerste kunnen we kijken naar scenario's met behoud van de huidige inhoudelijke invulling van 't Mozaïek. Zoals gezegd, trekt de staat van het gebouw een zware wissel op de exploitatie. Zijn er scenario's denkbaar die daarop ingrijpen? Is er daarnaast een scenario op organisatorisch niveau die de exploitatie voor de stichting kan verbeteren? In onze huidige visie staat dat ontvlechting van het theater een oplossing kan zijn voor stichting 't Mozaïek. Dit leidt tot de volgende scenario's:

1. Verduurzaming van 't Mozaïek om zó de energielasten voor de stichting te drukken.
2. Verhoging van ons onderhoudsniveau voor het gebouw zodat de stichting de verhuur en huurprijzen kan opwaarderen.
3. Het theater onderbrengen in een aparte theaterstichting zodat stichting 't Mozaïek die kosten niet meer heeft.

Ten tweede kunnen we kijken naar scenario's die de inhoudelijke functie van 't Mozaïek raken. In hoeverre draagt een aanpassing van de gewenste maatschappelijke en culturele functies die 't Mozaïek heeft, bij aan een financiële oplossing? Dit leidt tot de volgende scenario's:

4. Het theater sluiten zodat de exploitatie voor de stichting verbetert.
5. De maatschappelijk-culturele functie van ’t Mozaïek beëindigen. In het theater met een toereikende subsidie alleen professionele voorstellingen programmeren.
6. De huidige gewenste maatschappelijke en culturele functies van ’t Mozaïek in stand houden en daarvoor een toereikende subsidie verstrekken.
7. De huidige gewenste maatschappelijke en culturele functies van ’t Mozaïek versterken en daarvoor een toereikende subsidie verstrekken.

In de volgende hoofdstukken werken we de “knoppen” uit in scenario’s. Het is uiteindelijk aan uw raad om hierover een richtinggevende uitspraak te doen. Op basis daarvan herijken we de gemeentelijke integrale visie voor het beheer en de exploitatie van ’t Mozaïek.

4. Scenario 1: Verduurzaming van ‘t Mozaïek

In aanloop naar deze meningsvormende nota is de vraag geopperd of we de verduurzaming van ’t Mozaïek bij deze discussie betrekken. Stichting ’t Mozaïek heeft namelijk hoge energielasten die zwaar op de exploitatie drukken. Als wij het gebouw verder verduurzamen, dan kan de stichting op haar energierekening besparen waardoor de exploitatie verbetert. Hierdoor daalt ook de subsidiebehoefte.

De gemeente is als eigenaar van het gebouw verantwoordelijk voor dit vastgoed en de eventuele verduurzaming daarvan. In het 3e kwartaal van 2019 komen we met een nota naar uw raad met ambities voor verduurzaming van ons gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. Op basis van die nota maakt u een afweging van de gemeentelijke duurzaamheidsambities en investeringen die daarmee gemoeid zijn. Op basis daarvan verwachten we vervolgens in het 4e kwartaal van 2019 een afgewogen voorstel over verduurzaming van het gebouw ’t Mozaïek aan u te kunnen presenteren.

We willen hier niet op vooruit lopen door ’t Mozaïek er nu uit te lichten. Dan is er immers geen integrale afweging mogelijk op het onderwerp duurzaamheid binnen ons totale vastgoed. We willen de discussie over de beleidsvisie voor ‘t Mozaïek voeren zonder het onderwerp verduurzaming. Dan kunnen we dit jaar bindende meerjarige (subsidie-) afspraken met stichting ’t Mozaïek maken. We beseffen wel dat energiebesparende maatregelen, die ons geld kosten, een besparing op de subsidiebehoefte van de stichting tot gevolg kan hebben.

Keuze 1:
Verduurzaming van ’t Mozaïek te betrekken bij de nota verduurzaming maatschappelijk vastgoed. Dat betekent dat we in de volgende scenario’s de huidige energielast van ’t Mozaïek als een gegeven beschouwen. Als we (op termijn) investeren in energiebesparende maatregelen heeft dat een positief effect op de exploitatie van ’t Mozaïek wat kan leiden tot een lagere subsidie.

5. Scenario 2: Onderhouds- en afwerkingsniveau ’t Mozaïek

Stichting ’t Mozaïek ziet graag dat wij meer of eerder investeren in het groot onderhoud van het gebouw waarvoor wij als eigenaar aan de lat staan. Dit verhoogt de uitstraling en kwaliteit van het gebouw. Zo kan de stichting ’t Mozaïek nog beter verhuren en meer inkomsten genereren ten gunste van het exploitatieresultaat. Als voorbeeld wijst de stichting op de staat van onderhoud van de kleedkamers, de toiletvoorziening bij de foyer en de zonwering aan de buitenzijde van het gebouw. Het toevoegen van een airconditioning in de theaterzaal draagt ook positief bij aan de verhuurbaarheid.

Wij schatten dat de extra inkomsten die de stichting hierdoor kan behalen beperkt is. De permanente verhuur is al nagenoeg 100%. Er is nauwelijks leegstand. Substantieel meer inkomsten uit vaste verhuur wordt door deze maatregel niet bereikt. De vraag is hoeveel opbrengst door incidentele verhuur van theater en foyer te behalen valt als wij meer investeren in het onderhoud van het gebouw. Onze onderhoudsvoorziening voorziet financieel

niet in verhoging van het afwerkingsniveau of het naar voren halen van onderhoudsmaatregelen.

Wij hanteren als eigenaar van maatschappelijk vastgoed de indelingsklasse van Planon om het onderhouds- en afwerkingsniveau te waarderen. Er zijn 6 klassen. We hanteren voor alle gebouwen onderhoudsklasse 3 met uitzondering van enkele bouwkundige zaken. We onderhouden enkele monumenten in klasse 2 bij wijze van uitzondering. Klasse 3 is een na te streven onderhoudsconditie onder de titel "voldoende".[2] We accepteren dat onze gebouwen dalen naar onderhoudsklasse 4 voor elementen zoals: kozijnen, schilderwerk en zonweringen. Dat wil zeggen dat we in actie komen zodra het risico ontstaat dat deze elementen in onderhoudsklasse 5 terecht komen.[i]

Keuze 2A:
Opwaarderen van het onderhoudsniveau draagt in onze optiek in bescheiden mate bij aan een gezonde financiële exploitatie van 't Mozaïek. Terwijl opschalen naar een hogere onderhoudsklasse voor ons een financiële consequentie heeft. Ons onderhoudsfonds voorziet daar niet in. Daarom adviseren we om de huidige onderhoudsklasse voor 't Mozaïek te handhaven. We accepteren dat gebouwelementen wellicht gedateerd ogen, mits ze functioneel en veilig zijn. Ze zijn geen visitekaartje voor het gebouw, maar ze voldoen wel.

Onderhoud theatergebonden elementen
Stichting 't Mozaïek is volgens de demarcatielijst verantwoordelijk voor het onderhoud en de vervanging van de theatergebonden elementen. Denk aan: tribune, belichting, geluidapparatuur, podium, trekkenwand en de podiumlift. Dit zijn essentiële onderdelen van een theaterzaal. Zonder deze elementen geen functionerend theater. De stichting heeft de jaarlijkse kosten hiervoor in haar MJOP[3] berekend op € 38.000. De stichting zou de vervangingsinvesteringen van het theater buiten haar begroting kunnen laten. Hierdoor verbetert de exploitatie van de stichting en draagt dit deels bij aan de oplossing. Maar stichting 't Mozaïek zal ons om een financiële bijdrage vragen zodra onderdelen van het theater aan vervanging toe zijn. Of de stichting moet fondsen zien te werven. In beide situaties is succes niet vanzelfsprekend.

Keuze 2B:
Als we vinden dat we een theater moeten behouden voor Wijchen, dan zullen we de kosten voor de theatergebonden elementen direct of indirect via subsidie moeten dragen. Zo stellen we de stichting in staat een gezonde bedrijfsvoering te realiseren. Dit draagt bij aan de oplossing van het probleem.

6. Scenario 3: Ontvlechting van het theater
In de visie uit 2013 stond de optie om het theater financieel en bestuurlijk los te koppelen van stichting 't Mozaïek. De bedoeling hiervan was transparantie in kosten en inkomsten voor theater en verhuur. Gedachte was dat de ontvlechting van theaterkosten en verhuuropbrengsten zou resulteren in lagere huurkosten voor de huurders. Het rendement zou namelijk niet langer nodig zijn om het verlies op het theater te dekken. Een groot deel van de huurders ontvangt van ons subsidie, waarin opgenomen een component voor huurkosten (zie bijlage 5). Na het verlagen van de huur zou de subsidie ook omlaag kunnen. Deze besparing zouden we vervolgens kunnen gebruiken voor een rechtstreekse subsidierelatie met een nieuwe "theaterstichting" als aparte rechtspersoon. De theaterstichting zou een budgetsubsidie ontvangen. Stichting 't Mozaïek zou zich voortaan toe leggen op de verhuur, de horeca en projecten in het gebouw.

[2] Klasse 3 is als volgt beschreven: "Invloeden door het gebruik en verouderingsverschijnselen beginnen zich te manifesteren. Eerste 'echte' gebreken dienen zich aan en uiten zich in een beperkt aantal (ver)storingen per jaar. Een enkele keer kan dit leiden tot een bedrijfsonderbreking. De veiligheid is gewaarborgd en er wordt geheel voldaan aan de regel- en wetgeving."

[3] Meerjarenonderhoudsplan

We hebben de kosten en inkomsten van stichting ’t Mozaïek inmiddels transparant. Daarvoor hoeven we niet meer te ontvlechten. De veronderstelling dat ontvlechting leidt tot lagere huurkosten en dus minder subsidie aan gesubsidieerde instellingen gaat niet op. Er valt geen budget vrij voor een theatersubsidie. Zoals eerder vastgesteld, is het jaarlijkse tekort op het theater nagenoeg stabiel. Maar het rendement uit verhuur en horeca is onvoldoende voor een sluitende bedrijfsmatig verantwoorde exploitatie. De huurtarieven van stichting ’t Mozaïek kunnen dus niet omlaag, zonder dat het tekort nog meer toe neemt. De stichting heeft bovendien ook niet gesubsidieerde huurders. Wat zijn dan de voor- en nadelen van dit scenario?

Voordelen
a. De theaterstichting huurt de theaterzaal rechtstreeks van de gemeente.
b. Stichting ’t Mozaïek kan het rendement uit de verhuur en exploitatie van het gebouw (zonder theaterzaal) toevoegen aan haar algemene reserve voor een solide bedrijfsvoering.

Nadelen
a. De theaterstichting zal als kleine werkgever zelf personeel moeten aantrekken of inhuren bij stichting ’t Mozaïek. Er ontstaat administratieve rompslomp en extra overhead. Hierdoor ontstaan extra kosten ten opzichte van de huidige situatie waarbij het theater onderdeel is van de stichting.
b. Het theater is onlosmakelijk verbonden met de rest van ’t Mozaïek. De situering van het theater in het gebouw biedt vele mogelijkheden voor samenwerking met andere bedrijfsonderdelen van stichting ‘t Mozaïek en vaste “huisgenoten” zoals de bibliotheek en MeerVoormekaar. ’t Mozaïek is een multifunctionele accommodatie avant la lettre. De theaterstichting is voor allerlei faciliteiten en diensten aangewezen op stichting ‘t Mozaïek. De theaterstichting zal via een overeenkomst allerlei zaken moeten afnemen bij stichting ‘t Mozaïek. De onderlinge verrekening van diensten, goederen en personeel leidt tot hoge administratieve kosten. De theaterstichting krijgt ook de kosten van samenwerking met de culturele partners in het gebouw volledig doorbelast.
c. Stichting ’t Mozaïek zal haar rendement uit verhuur niet meer inzetten om het exploitatietekort op het theater gedeeltelijk af te dekken.
d. Het bestuur van stichting ‘t Mozaïek is absoluut tegen deze ontvlechting. De in de afgelopen jaren gerealiseerde synergievoordelen gaan namelijk verloren. De betrokkenheid van maatschappelijke partners om in elkaar te investeren en gezamenlijk projecten te ontwikkelen neemt af.

Dit scenario levert geen oplossing voor het huidige financieel probleem. Het veroorzaakt zelfs meer financiële en organisatorische problemen.

Keuze 4:
Het theater niet te ontvlechten en niet bestuurlijk los te koppelen van stichting ‘t Mozaïek. Ontvlechting levert namelijk geen oplossing voor een gezonde bedrijfsvoering.

7. Scenario 4: ’t Mozaïek als multifunctionele accommodatie zónder theater en zónder activiteiten en evenementen

In dit scenario levert ’t Mozaïek een belangrijke bijdrage aan een rijk sociaal-cultureel leven in de gemeente.Het is het bereikbaar voor zoveel mogelijk inwoners van de gemeente door ruimten te verhuren. Het doel is het minimaal kostendekkend exploiteren van het centrum. Stichting ‘t Mozaïek blijft verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie van het gehele gebouw als een multifunctionele accommodatie. Maar de stichting programmeert geen professionele voorstellingen en ze ontplooit geen sociaal-culturele en educatieve activiteiten. Het theater wordt gesloten. Door de sluiting van het theater kan stichting ‘t Mozaïek kostendekkend exploiteren zonder subsidie (zie bijlage 7.1). Dit scenario biedt een oplossing voor een gezonde exploitatie maar doet ernstig afbreuk aan de inhoudelijke visie voor ’t Mozaïek.

We zien ’t Mozaïek als een belangrijke fysieke vestigingsplaats voor voorzieningen en activiteiten in de culturele infrastructuur van Wijchen. We vinden het theater in deze

multifunctionele accommodatie een belangrijke voorziening met maatschappelijke, culturele en economische meerwaarde voor een gemeente met 40.000 inwoners. Ook het bestuur van stichting ’t Mozaïek is tegen dit scenario. De opgebouwde synergievoordelen gaan verloren. De betrokkenheid van maatschappelijke partners om in elkaar te investeren en gezamenlijk projecten te ontwikkelen neemt af. Dit scenario leidt tot een uitholling van de maatschappelijke functie van ’t Mozaïek.

Keuze 4:
Het theater wel te behouden als cultureel podium.

8. Scenario 5: ‘t Mozaïek als multifunctionele accommodatie met theater

In dit scenario zorgt stichting ‘t Mozaïek voor maatschappelijke meerwaarde aan de Wijchense bevolking. Als *‘t Kleurrijke Huis van Wijchen* streeft zij continu naar een ondersteunend, sfeervol en gastvrij onderdak voor de inwoners van Wijchen. Het *Huis* als ontmoetingsplek, smeltkroes en inspirator voor haar bezoekers, gebruikers en aanbieders van diensten op sociaal, cultureel, maatschappelijk en educatief terrein. Dit willen we als volgt bereiken:

a. De stichting heeft de maatschappelijke taak voor het beheer en de exploitatie van het cultureel, educatief en welzijnscentrum.
b. De stichting stimuleert inhoudelijke en organisatorische samenwerking van de aanwezige voorzieningen en instellingen.
c. De stichting houdt het theater in stand als basisvoorziening. Het theaterprogramma bestaat uit professionele voorstellingen.

We verlenen in dit scenario aan stichting ‘t Mozaïek een budgetsubsidie voor de “basis exploitatie” van het theater. Dat houdt in dat we een minimaal noodzakelijke budgetsubsidie verlenen voor de exploitatie van het theater met een professioneel programma. Hierbij sturen we slechts op kwantiteit. De stichting moet met de subsidie het theater meerjarig in stand houden en jaarlijks een in de budgetovereenkomst vastgelegd aantal voorstellingen programmeren. We geven de stichting verder alle beleidsvrijheid om naar eigen inzicht activiteiten in het theater te programmeren. We laten het aan haar bestuur over om veilig of experimenteel te programmeren. Eventueel in samenwerking met interne en externe culturele partners. We verwachten dat de stichting in dit scenario veilig gaat programmeren. Dan zit de zaal immers vaak genoeg vol en is het exploitatietekort per voorstelling minimaal.

We dragen verantwoordelijkheid voor de instandhouding van een goede basisinfrastructuur van het theater. Programmeren in een theater dat niet goed kan worden onderhouden leidt tot verlies van kwaliteit, uitstraling, toonaangevende artiesten en uiteindelijk bezoekers. Dus is het jaarlijks reserveren voor groot onderhoud logisch. We kiezen voor een opslag op de basissubsidie aan stichting ’t Mozaïek voor de theatergebonden elementen. De stichting heeft hier in het gebruik maximaal invloed op als goed huurder. De stichting heeft ook meer kennis van en connecties voor de investeringen in theatergebonden groot onderhoud dan wij hebben.

In dit scenario organiseert de stichting geen maatschappelijke projecten, educatieve activiteiten en evenementen. Evenmin biedt de stichting tegen gereduceerd tarief het podium aan de amateurkunst verenigingen aan. In de bijlage 6 hebben we het activiteitenverslag van ’t Mozaïek met een overzicht van het huidige aanbod maatschappelijke projecten dat dan komt te vervallen. Structureel levert dit scenario voor de stichting een besparing op de personele kosten. Wel heeft de stichting frictiekosten doordat ze personeel ontslaat dat nu vorm geeft aan de maatschappelijke activiteiten. Voor dit scenario volgt een budgetsubsidie van € 122.000. Hierdoor is de stichting in staat om een gezonde exploitatie te realiseren en lossen we het probleem op, maar niet zonder een belangrijke inhoudelijke concessie te doen in onze huidige visie. In bijlage 7.2 hebben we de begroting voor dit scenario.

Keuze 5
Dit scenario betekent een inperking van onze huidige visie. De maatschappelijke functie van ’t Mozaïek zal verminderen. Het theater zal vaker leeg blijven. Er zijn 80 professionele voorstellingen per jaar in het theater. De rest van de tijd is de zaal leeg, uitgezonderd incidentele verhuur voor congressen en bijeenkomsten.

9. Scenario 6: 't Mozaïek als multifunctionele accommodatie met theater en maatschappelijke functie

Dit scenario betekent in feite het inhoudelijk voortzetten van de huidige visie. In dit scenario breiden we scenario 5 uit met een maatschappelijke ambitie. De stichting blijft maatschappelijke activiteiten in het theater organiseren, eventueel met interne of externe partners. 't Mozaïek blijft op deze manier een ontmoetingsplek, smeltkroes en inspirator voor zijn bezoekers, gebruikers en aanbieders van diensten op sociaal, cultureel, maatschappelijk en educatief terrein. We sturen op een maatschappelijke functie van het theater voor cultuureducatie, amateurkunst en maatschappelijke projecten (inclusief social return of investment). Dit willen we als volgt bereiken:

1: Cultuureducatie
We willen dat het theater ook bijdraagt aan een brede kennismaking met podiumkunsten. De stichting realiseert dat door zich te richten op cultuureducatie (basis- en voortgezet onderwijs) zodat kinderen in de gemeente Wijchen al op jonge leeftijd een theater van binnen zien en in aanraking komen met professionele theatervoorstellingen.

2: Amateurkunst
Het theater is er ook voor onze amateurkunst gezelschappen. We willen de gesubsidieerde organisaties in Wijchen de kans geven om tegen een gereduceerd tarief gebruik te maken van het theater om op te treden zoals dat ook nu het geval is.

3: Maatschappelijke projecten (inclusief social return of investment)
Het kleurrijke huis van Wijchen heeft een maatschappelijke functie voor álle inwoners van Wijchen. Ook onze inwoners die het niet breed hebben, willen we de gelegenheid bieden om een voorstelling in 't Mozaïek te bezoeken. De stichting stelt theaterkaarten beschikbaar voor de minima in Wijchen en zorgt dat er activiteiten en evenementen gratis of voor een zeer laag tarief worden aangeboden.

Met het beschikbaar stellen van stage- en leerwerkplekken komt de maatschappelijke functie van het kleurrijk huis van Wijchen tot z'n recht. Zo kunnen leerlingen van het voortgezet onderwijs en het beroepsonderwijs én mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werkervaring op doen binnen de vele werkfacetten die 't Mozaïek te bieden heeft.

Voor de uitvoering van deze drie onderdelen maakt de stichting meer kosten dan wanneer de focus beperkt blijft tot alleen professionele voorstellingen. Voor een relatief bescheiden opslag voor de meerkosten, kan de stichting maatschappelijk veel meerwaarde creëren. In bijlage 7.3 hebben we de begroting voor dit scenario. Uit dit scenario volgt een budgetsubsidie van € 140.000 voor een gezonde exploitatie. Deze bijdrage kan mogelijk naar beneden als 't Mozaïek het cultureel ondernemerschap verder ontwikkelt. De stichting kan mogelijk fondsen werven. In dit scenario is 't Mozaïek een aantrekkelijke maatschappelijk en culturele accommodatie die bijdraagt aan de culturele en economische kracht van Wijchen. Voor ondernemers is het interessant om in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen bij te dragen in de vorm van sponsoring. Bovendien hebben ondernemers ook profijt van 't Mozaïek met maatschappelijke functie voor een positief vestigingsklimaat van Wijchen. Recent voorbeeld is de sponsoring door Thermen Berendonck.

Keuze 6
Dit scenario doet het meest recht aan onze huidige inhoudelijke visie op het beheer en de exploitatie van 't Mozaïek. 't Mozaïek levert op deze manier een belangrijke bijdrage aan een rijk sociaal en cultureel leven in onze gemeente en is bereikbaar voor zoveel mogelijk inwoners. Dit vraagt wel om een structureel fors hogere subsidie van de gemeente dan we nu beschikbaar hebben. We vinden ook dat een aantrekkelijke maatschappelijk en culturele

accommodatie bijdraagt aan de culturele en economische kracht van Wijchen. Wellicht kunnen ondernemers bijdragen in de vorm van sponsoring. Zij hebben baat bij een positief vestigingsklimaat van Wijchen. Hierdoor kan onze bijdrage uiteindelijk verlaagd worden.

10. Scenario 7: 't Mozaïek als multifunctionele accommodatie met theater en maatschappelijke én Culturele functie

In dit scenario breiden we scenario 6 uit met een verhoogde Culturele ambitie. In deze variant sturen we op versterking van de culturele functie van het theater en verlangen we een grotere diversiteit en variëteit in de theaterprogrammering. We beperken ons in dit scenario niet tot een kwantitatieve prestatie voor het theaterprogramma. We maken ook kwalitatieve prestatieafspraken over de programmering. Denk hierbij aan voorstellingen toneel, ballet, moderne dans, debat, of klassieke muziek. Dit zijn minder courante voorstellingen waarbij de zaal doorgaans niet vol zit. Verder willen we dat de stichting ruimte biedt aan aanstormend (regionaal) talent. Deze podiumkunstenaars, die aan het begin van hun carrière staan, trekken niet meteen volle zalen. Met een dergelijke programmering loopt de stichting financieel meer risico. Zonder compensatie zal de stichting dit niet gauw uit eigen beweging doen. We dekken het risico af met een deel van de subsidie, als het ware het "leegstandsrisico". In bijlage 7.4 hebben we de begroting voor dit scenario Hieruit volgt een budgetsubsidie van € 147.000.

Keuze 7:

Dit scenario gaat inhoudelijk een stap verder dan onze huidige visie. We zien het echter niet als een kerntaak van de gemeente om hierin te voorzien. Bovendien vraagt dit scenario nog meer subsidie van de gemeente. We laten daarom de ontwikkeling van deze culturele ambitie over aan het ondernemerschap van de stichting.

11. Budgetsubsidie en uitvoeringsovereenkomst

Volgens onze Algemene subsidieverordening en Subsidieregeling Wijchen 2018 sluiten we voor de verlening van een budgetsubsidie een meerjarige uitvoeringsovereenkomst. Uw raad stuurt stichting 't Mozaïek in dat geval éénmaal een beschikking die geldt voor het gehele subsidietijdvak. We adviseren om stichting 't Mozaïek meer zekerheid te geven en een subsidie voor vier jaar te verstrekken. In de budgetsubsidie zit tevens een bijdrage verwerkt voor de noodzakelijke vervangingen van de theatergebonden inrichtingselementen. Stichting 't Mozaïek vormt hiervoor een bestemmingsreserve "Vervangingen theater".

Bijlagen

1. Missie en visie bestuur 't Mozaïek, 2018.
2. Overzicht inkomsten en uitgaven theater 't Mozaïek.
3. Meerjarenbegroting 2020-2023 stichting 't Mozaïek.
4. Gemeentelijke visie op 't Mozaïek, 2013.
5. Gesubsidieerde instellingen in 't Mozaïek.
6. Activiteitenverslag met een overzicht van het huidige aanbod maatschappelijke projecten.
7. Begrotingen
    1. Scenario 't Mozaïek zonder theater
    2. scenario 't Mozaïek met "theater basisniveau".
    3. scenario 't Mozaïek met "theater met maatschappelijke functie".
    4. scenario 't Mozaïek met "theater met maatschappelijke en culturele functie".
    5. 't Mozaïek met "theater met maatschappelijke functie" zonder groot onderhoud.

[i] Lijst van maatregelen die worden uitgesteld omdat we niveau 4 accepteren:

Terrein

a. Alle cyclustijden voor vervangingen aan de bestratingen rekken wij op van 20 naar 30 jaar. Partiële vervangingen en herbestrating stellen wij uit en plannen wij in voor een aanpak in een later stadium. Wij accepteren losliggende en beschadigde bestrating, verwering, oneffenheden en plasvorming. Vervangingen aan hekwerken stellen wij eveneens uit tot een aanpak in een later stadium. Deze worden alleen correctief hersteld.

Gevels

b. De cyclustijden voor uitvoering van buitenschilderwerken verruimen wij van 6 jaar naar 8 jaar. De kans op houtrot (afhankelijk van het materiaal) en reparatie van buitenkozijnen komt hiermee op 10-25%. Dit kan uiteindelijk aanzienlijke gevolgkosten met zich meebrengen.
c. Vervangingen van kozijnen stellen wij standaard voor 10 jaar uit. Dit betekent meerkosten voor schilderwerk. Uitgangspunt is dat we de levensduur van de kozijnen zoveel als mogelijk oprekken. De kozijnen blijven voor wat betreft materiaal, duurzaamheid en energiebesparing gelijk aan wat ze nu zijn. Alle herstellingen aan gevels, boeiboorden en voegwerk schuiven wij dusdanig op dat deze buiten de 20 jarenplanning komen te vallen. Wij accepteren dat de gevels er esthetisch minder uitzien. Eventuele gevolgschade bijvoorbeeld door vorst accepteren we. Uitzondering hierop vormen de monumenten.
d. De cyclustijden voor reinigingen aan gevels gaan wij verdubbelen. Wij accepteren dat de gevels er vies uit (gaan) zien.

Daken

e. Alle vervangingen aan pannendaken schuiven wij dusdanig op dat deze buiten de 20 jarenplanning komen te vallen. Wanneer pannen dermate slecht worden dat vorstschade gaat ontstaan gaan wij alleen correctief vervangen.

Interieur

f. De cyclustijden voor uitvoering van binnenschilderwerken zet wij van 10 jaar op 20 jaar.
g. De cyclustijden voor uitvoering van vervangingen aan vloerafwerking rekken wij op (afhankelijk van materiaal) van 12 tot 15 of 20 jaar. Het betreft bijvoorbeeld vloerbedekkingen, linoleum, marmoleum etc. Wij accepteren dat vloerafwerkingen er vies of beschadigd zullen uitzien of niet hygiënisch zullen zijn.
h. Alle vervangingen aan kozijnen en deuren stellen wij 10 jaar uit.

Sanitair

i. De vervangingen van tegelwerken en sanitair stellen wij uit. Dit geldt ook voor toiletruimten die esthetisch zeer verouderd zijn. Wij accepteren tegelwerk van 40 jaar oud. Hierbij geldt dat er een probleem met hygiëne kan zijn, bijvoorbeeld voegwerk aangetast door urine, bacterievorming door kalkaanslag.

‘’t Mozaïek in bedrijf’,

Beschouwing en begroting 2018

Inhoudsopgave

Inleiding PAGINA 4

1. Missie, visie en strategie PAGINA 6

2. Accent Personeel en Organisatie PAGINA 10

3. Accent Financiën PAGINA 14

4. Productgroepen PAGINA 16

   4.1 Verhuur PAGINA 17

   4.2 Theater PAGINA 19

   4.3 Evenementen PAGINA 21

   4.4 Cultureel Lunchcafé PAGINA 22

5. Tenslotte PAGINA 24

Inleiding

't Mozaïek, want dat is de werk- en merknaam van het Sociaal Cultureel Educatief Centrum Wijchen die we hier gebruiken, heeft de laatste jaren een kritische periode doorgemaakt. Tijdens de achter ons liggende jaren ontstond er onevenredige druk op het verdienmodel dat ervoor moet zorgen dat we als sociaal, cultureel en educatief centrum onze doelen kunnen bereiken. Met een steeds leger geraakte portemonnee was/is het onmogelijk om te investeren in de organisatie, de medewerkers en de activiteiten. Met als risico dat ons aangeboden 'programma' verder afvlakt ten koste van de mensen waar we het in Wijchen uiteindelijk voor doen.

FOTO INTERNE ORGANISATIE

Met het beeld voor ogen dat de economie zich langzaam maar zeker herstelt, besloot het bestuur van 't Mozaïek daarom een 'foto' te laten maken van de interne organisatie en daaraan een transitieplan te koppelen, dat de organisatie weer op koers brengt in de richting van 'waartoe wij op aarde zijn', om het maar eens wat stichtelijk uit te drukken. Dat was ook de opdracht van het bestuur aan de directie en de staf. Het afgelopen jaar stond dan ook in het teken van verbetering van de interne organisatie, om daarmee de weg naar een doelmatiger en doelgerichter functioneren in te slaan. Zodat we onze primaire taken ook echt kunnen waarmaken. Aan het einde van dit jaar zijn daartoe resultaten geboekt.

SPECIFIEKE AANDACHT VOOR DE BEDRIJFSVOERING

Met name op het gebied van de bedrijfsvoering, zoals personeel, financiën, ICT en werkprocessen zijn in 2017 de eerste slagen gemaakt.

Zo is er een nieuw computernetwerk gebouwd, waardoor applicaties gemakkelijker kunnen worden gekoppeld. Met name voor verbeteringen in het financiële beheer en voor koppelingen met de kaartverkoop van het Theater en de kassa in het Culturele Lunchcafé was dit hard nodig. Daarnaast werden alle computers vervangen, omdat deze echt aan vervanging toe waren. Een bijkomend voordeel is dat er nu voor alle medewerkers ook een goed uitgeruste thuiswerkplek staat, waardoor de flexibiliteit van werken wordt vergroot.

Gedurende het jaar is ook veel aandacht uitgegaan naar de administratieve organisatie, omdat daarin slagen gemaakt moesten worden. Vooral ook om een actueel beeld van onze exploitatie te krijgen, zodat scherpere sturing op budgetten mogelijk is. We hebben daarin in het afgelopen jaar al flinke stappen gezet, maar we zijn er nog niet.

Gerichte begeleiding en verdere ontwikkeling van staf en medewerkers lag ook besloten in de opdracht van het bestuur. Een andere managementaanpak, maar ook het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden met de invoering en implementatie van een eigentijdse CAO en het definiëren van onze werkprocessen hebben tot de gewenste verbeteringen geleid.

MOGELIJKHEDEN BEGRENSD

Het proces van verbetering krijgt in 2018 zijn vervolg en de effecten worden dan steeds meer zichtbaar en voelbaar. Deze exercitie kostte alle betrokkenen veel tijd en energie en de organisatie veel geld. Wat dit aangaat overschrijdt de organisatie de grens van haar mogelijkheden. Met alle gevolgen van dien voor de continuïteit, de kwaliteit en het welzijn en de gezondheid van medewerkers en de belasting voor vrijwilligers.

VERDIENMODELLEN

In vervolg op de transitie in 2017 die vooral was/is gericht op verbetering van de bedrijfsvoering, zal in de komende jaren daarom de aandacht maximaal uitgaan naar nieuwe of uitbreiding van bestaande verdienmodellen, die ons extra mogelijkheden moeten bieden om onze financiële positie duurzaam te verstevigen. Het meer gericht vermarkten van ons Cultureel Lunchcafé en, in combinatie met het Theater, het organiseren van meer evenementen moet dan leiden tot hogere omzetten.

SAMENWERKING BIBLIOTHEEK, EEN QUICKSCAN

In 2017 is door het bestuur en de directie overleg gevoerd met de Bibliotheek Wijchen om te bezien in hoeverre beide partners voordelen kunnen behalen uit intensievere samenwerking en co-creatie. Hoewel beide organisaties ieder een eigen opdracht en werkwijze hebben, zijn er duidelijk overeenkomsten en raakvlakken. De doelstelling van de beide organisaties ligt op onderdelen dicht bij elkaar, met name op het sociaal-cultureel en educatief vlak. Programmatisch liggen hier daarom zeker kansen (gezamenlijke evenementen en belevingsconcepten). Daarbij komt dat beide organisaties voordeurdeler zijn en qua bestuursmodel en organisatiestructuur vergelijkbaar. Daarom hebben beide directies een QuickScan uitgevoerd als eerste onderzoek naar de mate waarin de beide organisaties zich op het gebied van de bedrijfsvoering kunnen versterken. Daarbij is met name gekeken naar ***K***wetsbaarheidsreductie (functie-uitwisseling), ***K***ostenbesparing (functie-deling) en ***K***waliteitsverbetering (benutten kracht specifieke functies).

De resultaten van deze QuickScan waren bemoedigend. Daarom is afgesproken dat dit jaar, met een social en financial due diligence, hier verder onderzoek naar wordt gedaan.

GEMEENTE BELANGRIJKE PARTNER

Een belangrijke partner bij het realiseren van onze kerntaken is de gemeente. In 2017 is daarom ondersteuning gezocht bij de gemeente Wijchen om met ons mee te denken over de toekomst van 't Mozaïek. Dit in de geruststellende overtuiging dat ook de gemeente er belang aan hecht dat er binnen haar grenzen een centrum gevestigd blijft dat een inspirerend en boeiend cultureel en educatief activiteitenprogramma aanbiedt aan haar inwoners.

In 2017 zijn vele gesprekken gevoerd over het aangaan van een nieuwe meerjarige transparante overeenkomst voor de exploitatie en het beheer van 't Mozaïek, waarvan de gemeente eigenaar is. Daarnaast zijn de contouren voor een budgetsubsidie besproken voor compensatie van negatieve resultaten. In het begin van dit jaar worden hierover afspraken vastgelegd.

Daarmee blijft overigens het terecht door de wethouder gebruikte adagium: 'dat 't Mozaïek zoveel mogelijk zijn eigen broek moet ophouden' recht overeind staan. Daarop moeten we ons aan de hand van een scherpe begroting en met volle inzet blijven richten.

'IN BEDRIJF' EN BEGROTING

Aan de hand van onze missie en visie en onze strategie en doelen op korte termijn die wij in deze bespiegeling van onze bedrijfsplanning kort verwoorden, is de begroting voor 2018 opgemaakt. In dit lopende jaar wordt ook een vertaalslag gemaakt naar een meerjarenbegroting.

1. Missie, visie en strategie

WAAROM BESTAAN WE EN WAT IS ONZE OPDRACHT

Wij voelen het primair als onze missie om mensen uit alle lagen van de bevolking te inspireren, te boeien en te vermaken. Daartoe bieden wij sfeervol ruimte voor uiteenlopende sociaal-culturele en educatieve activiteiten voor en door inwoners van Wijchen.

Naast het theater, dat actueel en veelzijdig podium biedt aan professionele- en amateurgezelschappen, organiseren wij zelf en/of stellen wij ruimten en middelen beschikbaar voor kleine en middelgrote culturele en educatieve evenementen, workshops en meetings. Ons Cultureel Lunchcafé staat open voor informele ontmoeting, beleving en contact.

Om onze kerntaken als werkgever en als maatschappelijk ondernemer te kunnen financieren, verhuren wij permanent ruimten aan een breed scala van maatschappelijke dienstverleners en aan een beperkt aantal zakelijke ondernemers.

WAT WILLEN WE ZIJN EN WAAR STAAN WE VOOR

't Mozaïek ontwikkelt zich als de 'place to be' en 'de Huiskamer van Wijchen' voor beleving, ontmoeting en verbinding. Het is de drempelloze fysieke plek in Wijchen om samen of alleen naar toe te gaan. Een plek waar van alles te doen is, waar voor elk wat wils is.

Een plek ook om met een slim activiteitenprogramma een breed publiek inspiratie op te laten doen en zich op allerlei manieren te ontwikkelen en te genieten. Met een creatief aanbod aan voorstellingen, evenementen, voorzieningen en diensten door externe en interne aanbieders.

Met restauratieve en facilitaire voorzieningen die bijdragen aan de beleving van smaak, gastvrijheid, service en gemak.

Wij werken soms passief en vraaggericht, maar we willen ook actief vooruitlopen op ontwikkelingen en trends. We zorgen voor een (pro)actieve en betrokken werkcultuur die zich kenmerkt door wederzijds respect, vertrouwen, veiligheid en 'er samen voor gaan', waarbij werklast en werktijd in balans zijn.

Samen met een klein team taakbekwame medewerkers en ondersteund door vele kundige en betrokken vrijwilligers staan wij als bestuur, directie en staf voor een goede service en dienstverlening en een resultaatgerichte bedrijfsvoering.

WAT GAAN WE DOEN EN WELKE AANPAK KIEZEN WE

Om onze missie en visie waar te maken is het belangrijk om de strategie te bepalen en doelen te stellen voor de korte en middellange termijn. Vooralsnog beperken we ons hier tot het stellen van praktische doelen voor het komende jaar, met een voorzichtige doorkijk naar 'later'.

Wanneer we, zoals eerder gezegd, dit jaar iets meer op orde zijn en duidelijk hebben of onze verwachtingen uitkomen, is het tijd om verder te plannen. Dan ook zullen zaken in een meerjarenplan/meerjarenbegroting worden gegoten.

SWOT – ANALYSE (zie pagina 8-9)

De directie en de staf hebben met een SWOT-analyse de sterktes en zwaktes en de kansen en bedreigingen van de organisatie in beeld gebracht, zoals deze er de laatste jaren uitzag. Aan een aantal getypeerde zwaktes en bedreigingen is in 2017 specifiek aandacht besteed (☑).

Aan de SWOT-analyse kunnen we een aantal kritische succesfactoren verbinden, met een verwijzing naar 2018.

KRITISCHE SUCCESFACTOREN

1. De kwaliteit, hospitality en duurzaamheid van de accommodatie en de voorzieningen.
   - Achterstallig onderhoud/investeringsplan, gemeentelijke afspraken update demarcatielijst: Vóór 1 maart 2018.

2. De professionaliteit en toegankelijkheid van diensten en producten.
   - Verdere professionele ontwikkeling personeel. Werken volgens nieuw functieprofielen en werkprocessen: Vóór 1 mei 2018.
   - Afwikkeling vakbondsprocedure CAO: Vóor 1 mei 2018.
   - Herijken vrijwilligersbeleid: Vóór 1 augustus 2018.
   - Herziening huisstijl: Vóór 1 april 2018.

3. De flexibiliteit en servicebereidheid van de organisatie.
   - Wijziging horecacontracten Payroll: 1 januari 2018.
   - Concept broodjescorner: Vóór 1 februari 2018.
   - Uitbreiding horecafunctie: Vóór 1 juli 2018.
   - Introductie BliXemconcept: Vóór 1 juli 2018.

4. De mate van integratie van automatisering in de bedrijfsprocessen.
   - Verdere uitwerking administratieve organisatie en werkprocessen: Vóór 1 april 2018.
   - Verbetering website - online marketingplan: Ook voor verkrijgen Anbi-status. Vóór 1 april 2018.

5. De kwaliteit, kwantiteit, diversiteit en samenstelling van de theaterprogrammering en evenementenagenda.
   - Uitgekiend theaterprogramma: Concept 12-2017. Definitief vóór 1 april 2018.
   - Vermarkten evenementen - Opzet integraal marketing- en sponsorplan: Vóór 1 april 2018.

6. De relatie met stakeholders zoals bezoekers, gemeente, sponsoren, huurders, sociaal-culturele partners.
   - Horecavergunning updaten: Vóór 15 maart 2018.
   - 'Overeenkomst tot opdracht' gemeente: Vóór 1 april 2018.
   - Voortgang samenwerking Bibliotheek: Doorlopend 2018.

Deze kritische succesfactoren vormen de basis voor de doelen die wij voor het komende jaar en verder stellen. De primaire doelen voor 2018, zijn hier verder ook vervat in accenten personeel, organisatie en financiën en meer specifiek naar de vier productgroepen Theater, Verhuur, Evenementen en Cultureel Lunchcafé binnen 't Mozaïek.

Vooralsnog is de begroting in cijfers gebaseerd op de drie-eenheid Theater, Verhuur en Horeca. In 2018 wordt dit omgebouwd naar de genoemde vier productgroepen.

Sterktes	Zwaktes	Actie 2017-2018
PRODUCTEN EN DIENSTEN ~ ▪ Servicebereid en toegewijd personeel en vrijwilligers. ▪ Grote diversiteit aan sfeer- en 'feelgoodproducten. ▪ Sterk in organisatie evenementen. ▪ Ruimtelijk vele mogelijkheden voor diverse diensten en producten, alles onder één dak. ▪ Laagdrempelig en goed bereikbaar. Gratis parkeren. ▪ Gevestigde naam in Wijchen.	~ ▪ Krappe, kwetsbare formatie, afhankelijk van vrijwilligers en stagiaires. ▪ Randvoorwaarden en (technische) faciliteiten voor dienstverlening minimaal. ▪ Relatiebeheer intern en extern onder de maat. ▪ (Online) vermarkten producten en diensten zeer beperkt. Te weinig op specifieke doelgroepen georiënteerd. Weinig inzichten in marktontwikkelingen en trends. Inzet op co-creatie te beperkt. ▪ Interne uitstraling, (telefonische) bereikbaarheid en verwijzing naar derden kan beter. ▪ Online communicatie (website) aan update toe, online kaartverkoop leidt tot klachten. ▪ Achterstallig onderhoud op alle fronten.	~ ✓ Personeelsplan 2018 (CAO). ✓ Investering 2018. ✓ Taak nieuwe directeur. ✓ Taak nieuwe adviseur marketing/directeur. ✓ Meerjaren investeringsplan. ✓ Update website 04-'18. ✓ Meerjaren investeringsplan/ demarcatielijst gemeente.
VAKINHOUDELIJKE EXPERTISE ~ ▪ Ervaren en loyale crew professionals en vrijwilligers. Kennis van zaken. Operationeel ingesteld.	~ ▪ Professionele ontwikkeling van personeel is jaren stil blijven staan. Daarom beperkte kennis van eigentijdse moderne technieken en methoden. In eigen vakgebied en van bedrijfsvoering (financiën) en administratieve organisatie (ICT).	~ ✓ Coaching, opleiding en ontwikkelingsplan personeel ingezet in 2017.
INNOVATIE ~ ▪ Ideeën en intenties voor vernieuwing en professionalisering te over.	~ ▪ Beperkte mens- en slagkracht om vernieuwingen in te zetten. ▪ Goede bedoelingen, maar waarmaken van ideeën blijft achterwege. ▪ Grote investeringen nodig voor innovatie en betere outillage van ruimten. ▪ Financiële beperkingen ernstig beletsel.	~ ✓ Blijvend aandachtspunt. ✓ Striktere sturing ingezet. ✓ Meerjaren investeringsplan. ✓ Omzetstijging begroot/subsidieaanvraag gemeente.
PLANNING EN ORGANISATIE ~ ▪ Organisatie gestoeld op praktisch, toegewijd en flexibel handelen.	~ ▪ (Meer)jarenplanning en taakplanning ontbreken. PlaCo-systematiek onevenwichtig. ▪ Administratieve organisatie niet op orde. Datavoorzieningen ontbreken. ▪ De 'waan van de dag regeert'. De vraag moet niet alleen zijn: 'doen we de dingen goed, maar vooral ook doen we de goede dingen'? ▪ Plannen worden top-down ingezet en niet breed gedragen.	~ ✓ 1e aanzet gedaan in 2017. Administratieve organisatie verbeterd (ICT). In 2018 op orde. ✓ Coaching op prioritering en gestructureerd overleg ingezet in 2017.
STURING-SAMENWERKING-AFSTEMMING~ ▪ Samenwerkingsbereidheid en loyaliteit zijn groot.	~ ▪ Ad hoc sturing op operatie: 'vertrouwen is goed, maar controle is beter'. ▪ Geen verantwoordelijkheid en bevoegdheid geven en gunnen. ▪ Afstemming taken niet gestoeld op duidelijke en afgesproken werkprocessen. ▪ Inzicht in elkaars werk en in de organisatiedoelen is beperkt. ▪ Interne informatie en communicatie kan beter.	~ ✓ Betrokkenheid en vertrouwen vergroot, verantwoordelijkheid en bevoegdheid 'gegund'. Verbetering samenwerking en overleg ingezet. ✓ Werkprocessen in beeld gebracht.

Kansen	Bedreigingen	Actie 2017-2018
GEMEENTE-OVERHEID ~ ▪ Gemeente wil gebouw verduurzamen. ▪ Gemeente zoekt oplossingen voor coördinatiepunt MFA's. ▪ Gemeente omarmt initiatieven van maatschappelijk belang. ▪ Gemeente zet eigenstandig in op mensen met afstand op de arbeidsmarkt. ▪ Rutte-III benadrukt het belang van kunst en cultuur voor de samenleving.	~ ▪ Gemeente tegenstrijdig belang huur-verhuur. ▪ Financiële afhankelijkheid van gemeente door huur en/of budgetovereenkomst. ▪ Gemeenteraadverkiezing 2018, hernieuwde zienswijze belang Theater en SCEC. ▪ Gemeentelijke horecavergunning 'levensader'. ▪ Geen overeenstemming horecaconcept Plurijn.	~ ✓ Nieuwe overeenkomst met gemeente in voorbereiding. ✓ Aangepaste paracommerciële horecavergunning in behandeling. ✓ Gesprekken Plurijn over BliXemconcept en regiefunctie in 't Mozaïek in volle gang.
ECONOMISCHE FACTOREN ~ ▪ De crisis is op zijn eind. Mensen hebben meer te besteden. Bedrijven hebben meer ruimte voor financiering projecten, sponsoring en fundraising. ▪ Regeerakkoord Rutte-III biedt ruimte aan werkenden als doelgroep. ▪ Verkrijgen Anbi-status. ▪ Oprichting VGP (Vereniging Gelderse Podia).	~ ▪ Sponsorinkomsten onder druk. ▪ Rutte-III verhoogt btw-tarief laag. ▪ Niet verkrijgen Anbi-status. ▪ Het aantal lunchcafés is groot.	~ ✓ Vernieuwing sponsorplan door adviseur marketing/directeur. ✓ Aanvraag Anbi-status na 1 april na aanpassing website en statuten. ✓ Bestuursfunctie VGP.
SOCIAAL-CULTURELE FACTOREN ~ ▪ Er is een groeiende behoefte aan en dus ruimte voor projecten c.q. evenementen. ▪ Er is meer aandacht voor theater op social media en tv. ▪ Werklozen met een bijstandsuitkering krijgen meer mogelijkheden om vrijwilligerswerk te doen. ▪ De generatie Y stelt andere eisen aan concepten, programma's, dienstverlening en werkgeverschap. Boeien en binden van jongeren.	~ ▪ De generatie Y stelt specifieke eisen aan dienstverlening en werkgeverschap, waaraan we niet altijd kunnen voldoen.	~ ✓ Marketingplan evenementen door adviseur marketing. ✓ Verbetering door toepassing nieuwe CAO ingezet. ✓ Beleid vrijwilligers wordt in 2018 geformuleerd.
TECHNOLOGISCHE FACTOREN ~ ▪ Nieuwe informatie- en communicatietechnologieën en toepassingen volgen elkaar in hoog tempo op. Dit biedt mogelijkheden voor nieuwe (digitale) concepten en verbetering van de service- en dienstverlening.	~ ▪ Onvoldoende investeringsruimte om mee te gaan in de ontwikkelingen. Vervanging en vernieuwing van verouderde techniek stagneert mede hierdoor.	~ ✓ Meerjaren Investeringsplan.

2. Accent Personeel en Organisatie

2.1 BESTUUR EN DIRECTIE

Als het om bestuur en toezicht in culturele organisaties gaat, zijn er twee bestuursmodellen in zwang. Het 'raad van toezicht-model' en 'het bestuursmodel'. Deze zijn dan meestentijds afgeleid van de zogenoemde Governance Code Cultuur. Zonder hier verder in details te treden, verschilt in beide modellen de rol en positie van directeur.

Op dit moment wordt binnen 't Mozaïek het bestuursmodel gehanteerd, zonder dat formeel de Code is vastgesteld.

De samenstelling van het huidige bestuur ziet er als volgt uit:

Jos van der Knaap, voorzitter	sedert 01-01-2017
Marc van de Ven, penningmeester/plv. secretaris	sedert 01-09-2012
Ron Ruiken, secretaris	sedert 01-03-2017
Monique Maassen-Vroemen, plv. voorzitter	sedert 01-08-2013
Ton Jacobs, plv. penningmeester	sedert 01-04-2014
Henriëtte Mooren-van den Boomen, directeur	per 15 april 2018

Temeer ook omdat dit jaar een nieuwe directeur is aangesteld, gaat het bestuur zich beraden over de eigen rol en positie en die van de directeur. Daarnaast worden de vigerende statuten, ook vanwege de veranderende tijden en omstandigheden, gewijzigd.

Organogram

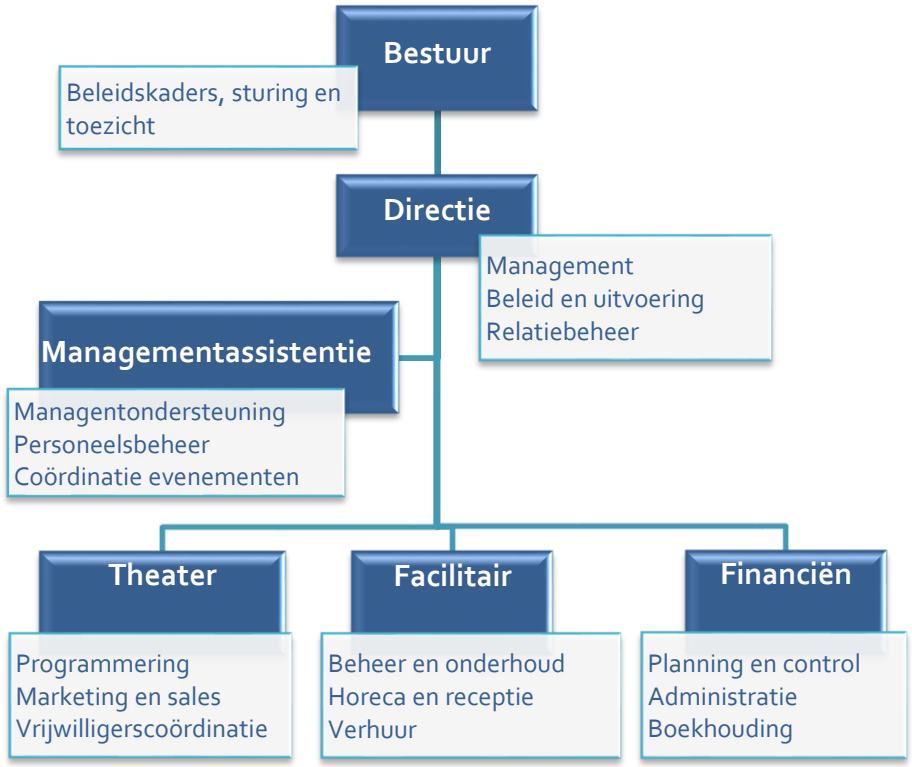

2.2 PERSONELE FORMATIE

't Mozaïek heeft een krappe en kwetsbare formatie waardoor de verhouding werklast en takenpakket niet altijd in evenwicht is. Noodzakelijke taken blijven liggen of worden onder grote druk mondjesmaat uitgevoerd. De uitvoering van onze kernfunctie staat daardoor onder druk. Er kan bijvoorbeeld nauwelijks aandacht besteed worden aan het vermarkten van onze diensten en producten en voor vervanging tijdens ziekte en verlof, ook in roosterdiensten, is eigenlijk geen ruimte.

DIRECTIE, MARKETING EN SALES

Een beperkte uitbreiding van de directiefunctie is nodig om enerzijds de sturing van de personele factor, de bedrijfsvoering en de dienstverlening te verstevigen en anderzijds om het relatiebeheer (sponsoring) een injectie te geven. Verder is het aantrekken van een young professional in deeltijd voor marketing en sales t.b.v. alle productgroepen nodig om extra inkomsten te genereren. Om verhoging van de omzet van 'evenementen' te realiseren en de evenementenagenda te beheren is een beperkte uitbreiding van formatie noodzakelijk.

BEHEER, ONDERHOUD EN SERVICE

Beperkte uitbreiding van de beheers-formatie is nodig, enerzijds om de planning van het beheer en onderhoud van de accommodatie rond te krijgen, anderzijds ook om onze huurders iets meer service te bieden.

Eind 2017 is de totale formatie inclusief ZZP, Payroll (horeca) en vervangingsuren 371 uur per week, dat is 10,3 FTE. (Zie bijgaand schema).

Met de voorgestelde en noodzakelijke minimale uitbreiding van de formatie komt de totale formatie dan op 405 uren, dat is 11,3 FTE.

Formatie in functies CAO Nederlandse Podia	**Uren 2017 p/w**	**Uren 2018 p/w**
Directeur	24	28
Manager Facilitair	36	36
Programma-coördinator	24	24
Controller-administrateur	28	28
Adviseur Marketing & Sales	12	28
Managementassistente Coördinator evenementen	24	28
Assistente bespreekbureau	16	16
Receptie - adm. medewerker	18	18
Assistent Facilitair	32	32
Assistent Facilitair	28	28
Assistent Facilitair	-	28
Assistent Facilitair (zzp)	20	16
Technisch medewerker (zzp)	20	20
Horeca duty manager	-	20
Horecamedewerkers (payroll)	75	55
Vervanging-meeruren		
Facilitair	6	-
Bespreekbureau	2	-
Managementassistentie	4	-
Totale formatie	**369**	**405**

CAO NEDERLANDSE PODIA

Vanuit de grondgedachte dat een zichzelf respecterende sociaal-culturele en educatieve instelling een goed sociaal arbeidsvoorwaardenbeleid voert, is in 2017 gezocht naar een passende CAO. Uiteindelijk is ervoor gekozen de CAO Nederlandse Podia toe te passen. Passend bij het sociale en zakelijke tijdsbeeld van nu, iedere twee jaar geactualiseerd en geëigend voor onze dienstverlening en toepasbaar op alle functies binnen de organisatie.

Deze CAO is al in de tweede helft van 2017 'gevolgd'. Per 1 januari 2018 zijn we officieel toegelaten tot de werkgeversvereniging. De CAO Nederlandse Podia kan daarom vanaf die datum officieel en integraal toegepast worden. Nadien moet er in het komende jaar nog wel het een en ander procedureel worden afgedaan om de CAO ook formeel te mogen toepassen. Een handreiking personeelsbeleid, vervat in een Personeelswijzer t.b.v. directie, staf en medewerkers wordt in 2018 aangewend bij de uitvoering van de dagelijkse taken.

WERKPROCESSEN

In 2017 zijn, mede op indicatie van onze accountant, alle relevante werkprocessen in beeld gebracht, voorzien van kritische gezichtspunten. Aan de hand van dit procesmodel en aan de hand van nieuwe functieprofielen worden deze werkprocessen in de eerste helft van 2018 geïmplementeerd en gevolgd.

SALARIS- EN PERSONEELSINFORMATIE

Tot op heden besteedden we de salarisverwerking uit aan een externe partner buiten Wijchen. De verwerking van personeelsinformatie werd nog 'op papier' gedaan. In 2017 zijn we daarom op zoek gegaan naar een geautomatiseerd systeem met een koppeling tussen de verwerking van salarissen en personeelsinformatie (beheer dossiers ed.). Dan blijkt dat een standalone systeem voor de beperkte gegevens die wij moeten verwerken te kostbaar is. Dit heeft ertoe geleid dat per 1 januari 2018 een Wijchense partner de verwerking van salaris- en personeelsgegevens op een geheel eigentijdse (geautomatiseerde) wijze voor zijn rekening neemt.

VRIJWILLIGERS

Vrijwilligers leveren een belangrijke bijdrage aan de samenleving. Dat geldt zeker ook voor 't Mozaïek. Met meer dan 50 vrijwilligers, waaronder gastvrouwen en gastheren, technici en receptionistes, is deze groep van onschatbare waarde voor onze organisatie. We kunnen rustig stellen dat 't Mozaïek zonder hun gewaardeerde bijdrage morgen zou moeten sluiten. We moeten ze daarom ook koesteren en ondersteunen.

Toch zit er aan het werken met vrijwilligers ook een schaduwzijde. Vrijwilligerswerk is niet vrijblijvend, dat is duidelijk. Je moet ervan op aan kunnen. Maar het kan niet zo zijn dat we met vrijwilligers gratis werknemers aantrekken die onder dezelfde regels en verplichtingen als beroepskrachten hun taken uitvoeren.

Zeker in tijden van de crisis is vrijwilligerswerk het afvoerkanaal geworden van wegbezuinigde voorzieningen. In dat opzicht moeten we oneerlijke concurrentie op arbeidsvoorwaarden voorkomen.

De discussie over verdringing, want daar hebben we het dan over, gaat niettemin enigszins mank, omdat voorzieningen ook betaalbaar moeten zijn. Want als we met onze beperkte middelen gedwongen zijn om onze professionele taken op een (onverantwoord) laag 'pitje' uit te voeren, dan is de inzet van vrijwilligers moeilijk tegen te houden. Tenminste, als we onze dienstverlening nog enigszins in stand willen blijven houden.

Dan staat de keuze voor een zekere mate van 'verdringing' tegenover het verdwijnen van vormen van service en dienstverlening.

Het is goed om hierover binnen het bestuur en wellicht met de gemeente van gedachten te wisselen en uitgangspunten vast te stellen waaraan vrijwilligerswerk binnen 't Mozaïek moet voldoen. En ook de praktische organisatie, inrichting en coördinatie van het vrijwilligerswerk, geen onbelangrijke taak binnen 't Mozaïek, zou meer aandacht moeten krijgen.

COLLEGA'S MET EEN ARBEIDSBEPERKING

't Mozaïek heeft samen met partner De Driestroom gedurende de periode 2015-2017 een samenwerkingsverband gesloten over de inzet van mensen met een arbeidsbeperking in het Cultureel Lunchcafé, kortweg assistent medewerkers genoemd. Aan het begin van dit jaar bleek dat wij niet konden voldoen aan de nieuwe financiële voorwaarden die De Driestroom tussentijds stelde, waardoor per 1 juli het samenwerkingsverband werd beëindigd. Pijnlijk voor alle partijen, zeker voor de mensen die het betrof.

Bestuur, directie en staf van 't Mozaïek stellen zich nochtans nadrukkelijk op het standpunt dat het onze maatschappelijke verantwoordelijkheid is om de organisatie open te stellen en toegankelijk te maken voor mensen met een langdurige of blijvende arbeidsbeperking. Wij willen wat dit aangaat een afspiegeling zijn van de samenleving. En dat betekent vanzelfsprekend dat er ook plaats is voor mensen met een beperking. Bovendien stimuleert diversiteit de creativiteit binnen onze organisatie en dat past meer dan uitstekend bij onze legitimering.

We bieden overigens op dit moment nog wel aan individuele mensen met een arbeidsbeperking ruimte om zich verder te ontwikkelen, bijvoorbeeld binnen het team beheer. We hebben inmiddels enige kennis en ervaring op het gebied van begeleiding en bieden met of zonder externe hulp dan ook de nodige support.

Toch vinden wij dat we onze maatschappelijk verantwoordelijkheid niet volledig waarmaken, indachtig ook de mogelijkheden die het hiervoor genoemde en beëindigde project ons zouden kunnen bieden. Met name binnen het Cultureel Lunchcafé moeten er mogelijkheden zijn om een project te starten dat enerzijds kansen biedt voor mensen met een beperking en dat tegelijkertijd zorgt voor meer gezelligheid, bedrijvigheid en sfeer en waarmee dan anderzijds ook wat extra geld verdiend wordt om onze kerntaken te kunnen waarmaken. Na de vakantieperiode van dit jaar zijn we in gesprek gegaan met verschillende aanbieders die ons op dit terrein zouden kunnen ondersteunen.

Uiteindelijk zijn we uitgekomen bij Pluryn, een landelijke organisatie die mensen met afstand op de arbeidsmarkt ondersteunt bij het vergroten van kansen op een zo volwaardig en zelfstandig mogelijke plek in de samenleving. Daarbij is 'leren en werken' de cruciale factor.

Pluryn is ook de organisatie die in Nijmegen het BliXemconcept al meer dan twintig jaar onder zijn hoede heeft. Gestart met een eetcafé en sinds vijf jaar uitgebreid met cateringactiviteiten. 'Wat begon met het smeren van broodjes, is uitgegroeid tot het leveren van buffetten en het verzorgen van diners en recepties in Nijmegen, waar meer dan 80 medewerkers met een beperking emplooi vinden'.

Omdat het BliXemconcept (Cultureel Lunchcafé en catering) naadloos aansluit bij de mogelijkheden die 't Mozaïek qua ruimte en voorzieningen biedt, zijn we na een eerste oriënterend contact verder in gesprek gegaan met de projectleider van Pluryn en de manager van BliXem. De eerste conclusie uit de gesprekken was dat beide partijen prima mogelijkheden zien om binnen 't Mozaïek een vergelijkbaar concept te realiseren. We denken dit concept per 1 juli 2018 stap voor stap te kunnen gaan uitrollen.

3. Accent Financiën

FINANCIËLE POSITIE GEMANKEERD

Zoals in de inleiding reeds verwoord, staat de financiële positie van 't Mozaïek de laatste jaren ernstig onder druk. Niet slechts werden negatieve resultaten geboekt, maar ook de 'staat van onderhoud' in allerlei opzichten werd, mede veroorzaakt door de crisis, 'on hold' gezet.

De eerste stappen voor herstel van achterstallig onderhoud op het gebied van personeel, administratieve organisatie en ICT zijn in 2017 voorzichtig gezet. Maar voor die noodzakelijk te maken stappen betaalden we een behoorlijke prijs die wij zonder extra inkomsten eigenlijk niet konden betalen. Daarbij komt dat de personele meerkosten voortvloeiend uit de onderhoudsinhaalslag en een deel van de meerkosten van automatisering een structureel karakter hebben. Gelukkig kunnen we door de hogere omzet van de verhuurcapaciteit, o.a. door de komst van de Lokale Toekomstpoort Zorg een deel van die meerkosten opvangen, maar het blijft populair gezegd toch 'krabben en bijten'.

INHAALSLAG ACHTERSTALLIG ONDERHOUD ZWARE DOBBER

Als we daarbij het perspectief van een van de zwaarwegende kritische succesfactoren: 'De kwaliteit, hospitality en duurzaamheid van de accommodatie en de voorzieningen' in ogenschouw nemen, dan ziet de toekomst er toch wat somber uit.

Op korte en middellange termijn zijn forse investeringen nodig (zie ook bijgevoegd investeringsoverzicht) om de accommodatie en de voorzieningen enigszins aan de eisen van deze tijd te laten voldoen.
Dit nog los gezien van het feit dat de gemeente de restauratie van het theater in 2018 financiert. Op langere termijn, ook als het gaat om volledige verduurzaming van het gebouw, is een nog forser bedrag nodig.

RESERVES EN WEERSTANDSVERMOGEN KRITISCH

In de jaren die achter ons liggen, is het door de negatieve resultaten ook niet gelukt om te doteren aan onze beperkte (bestemmings)reserves. We hebben wat dat aangaat geen 'spek op de ribben'. Extra en noodzakelijke kosten die niet of onvoldoende werden begroot, moesten derhalve via ons werkkapitaal worden 'verhaald'. Of, zoals onze accountant herhaaldelijk aangaf, 'ons weerstandsvermogen is onevenredig kritisch'.

Doteren aan onze algemene reserves zal, zo mag duidelijk zijn, de komende jaren onmogelijk zijn, tenzij we een echte omzetboost weten te bewerkstelligen.

Als we alle noodzakelijke investeringen willen realiseren, zullen we in ieder geval jaarlijks moeten doteren aan onze voorziening groot onderhoud. Daardoor (dit in combinatie met de noodzakelijke investeringen die we gaan activeren) zal de begroting 2018 en ook in toekomstige jaren niet sluiten. Dat is ook de positie die we overbrengen naar de gemeente, temeer ook omdat de gemeente ondersteuning bij investeringen voor onderhoud 'binnen het gebouw' niet uitsluit.

Dit betekent dat beleid en keuzes voortdurend vanuit financiële overwegingen gemaakt moeten worden. Dat houdt niet in dat alles op basis van zekere terugverdienmodellen moet worden vastgelegd en dat er geen aanvaardbare risico's genomen mogen worden. Want werken in onze sector betekent ook dat het gedrag van bezoekers niet altijd op waarde geschat kan worden, niet in positief en niet in negatief opzicht.

Niettemin ligt de focus van het bestuur, de directie en de staf bij het voeren van een gedegen financieel beleid en beheer en bij een zorgvuldige afstemming van kosten en baten.

UITBREIDING VERDIENMODELLEN ONZEKER

't Mozaïek kent een viertal verdienmodellen, te weten Verhuur, Theater, Evenementen en Horeca. Kort en goed kunnen we stellen dat Verhuur uitgenut is met maximale capaciteit en prijssetting; het Theater een verliesgevend geheel is, waar wellicht met een scherpere afstemming van vraag en aanbod nog enigszins aan gesleuteld kan worden.

Het aantal Evenementen, gezien ook de interesse daarvoor, kan uitgebouwd worden en voor de Horeca geldt dat het ontwikkelen van nieuwe concepten, tot extra inkomsten kan leiden. Met de verruiming van onze paracommerciële horecavergunning liggen er ook nieuwe kansen. In het hoofdstuk 'productgroepen' komen we hier nog kort op terug.

GEMEENTELIJKE ONDERSTEUNING NOODZAKELIJK

Zoals gezegd, van bestuur en directie mag verwacht worden dat gedegen financieel beleid en beheer gevoerd wordt en dat de kerntaken van 't Mozaïek als werkgever en als sociaal-culturele dienstverlener en facilitator naar behoren worden vervuld. Met het genereren van extra inkomsten uit verdienmodellen is de begroting voor 2018, met risicovolle aannames en een dotatie voor voorzieningen, niet sluitend te krijgen. Voor bijvoorbeeld dotaties aan onze beperkte (bestemmings)reserves is, zoals eerder aangegeven, geen ruimte.

Duidelijk is dat zonder ondersteuning van de gemeente het vrijwel onmogelijk is om onze kerntaken in de toekomst naar behoren te blijven vervullen.

Zoals hiervoor al aangegeven, ziet het ernaar uit dat de gemeente voor de dekking van budgettekorten bij gedegen bedrijfsbeleid enige 'lucht' gaat bieden. Voorts heeft de gemeente toegezegd om mee te denken over de inhaalslag die nodig is om het achterstallig onderhoud van de accommodatie en de voorzieningen stap voor stap in te halen en de duurzaamheid van het gebouw te verbeteren. Daarover gaan we begin 2018 verder in gesprek.

4. Productgroepen

In de begroting van de vorige jaren is een verdeling zichtbaar gemaakt van een drietal functies, te weten de functies Verhuur, Theater en Horeca. Op basis van die functionele driedeling zijn kosten en baten percentueel toegerekend.

Intern richten we ons nu op een wijziging van deze functionele verdeling. We willen toe naar een verdeling van en toerekening naar productgroepen, met als primair doel scherper zichtbaar te maken binnen welke productgroepen welke resultaten geboekt worden. En, ook omdat de digitale verwerking van gegevens op korte termijn sneller en adequater gebeurt, om betere sturingsinformatie te bieden aan bestuur, directie en staf.

We hanteren daarbij de productgroepen Verhuur, Theater, Evenementen en Cultureel Lunchcafé. Horeca wordt in dat opzicht niet meer all-in gepresenteerd, maar de horecaomzetten en kosten worden direct toegerekend aan de betreffende productgroep. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de kosten van de personele formatie.

In de bijgaande begroting hanteren we overigens vooralsnog de 'oude' berekeningsmethodiek. Gedurende het komende jaar wordt een en ander vertaald naar de vier productgroepen.

4.1 Verhuur

De belangrijkste levensader voor 't Mozaïek is de exploitatie van het gebouw, meer specifiek de verhuur van ruimten door (semi) maatschappelijke en (semi) commerciële organisaties. Niet alleen kunnen met de opbrengst van verhuur het beheer van het gebouw en de daarmee verband houdende personele en materiële kosten in stand gehouden worden, maar de verhuuropbrengsten zijn vooral ook noodzakelijk om het onontkoombare verlies van het theater op te vangen.

TWEE HUURVORMEN EN DRIE HOOFDACTIVITEITEN

De productgroep Verhuur kent twee vormen van verhuur:

1. Permanente verhuur van kantoor- en bedrijfsruimten aan zorg- onderwijs- en cultuur gerelateerde instellingen en in beperkte mate aan (semi) commerciële bedrijven.
2. Periodieke en incidentele verhuur van kantoor- en bedrijfsruimten.

De prijsstelling is op basis van een vastgestelde m2-prijs voor huur- en servicekosten. Korting is mogelijk voor starters en voor maatschappelijke organisaties met een beperkt budget. Het bestuur stelt jaarlijks de prijzen en indexering vast.

NB:
Verhuur theaterruimte en ruimte Cultureel Lunchcafé en materialen en middelen vallen onder de productgroep Evenementen.

De productgroep Verhuur kent drie hoofdactiviteiten:

1. Vermarkten verhuur.
   - Marketing via website
   - Onderhandelen over overeenkomst
   - Vastleggen overeenkomst
2. Contractenbeheer, planning en administratieve organisatie
   - Geautomatiseerd proces (Exact)
3. Facilitaire diensten
   - Receptie
   - Conciërgefunctie en huismeesterschap (sleutelbeheer, toezicht)
   - Onderhoud accommodatie
   - Schoonmaak en afvalverwerking accommodatie
   - Inkopen
   - Internet en telefonie
   - Relatiebeheer huurders

OMZET EN INZET

We mogen concluderen dat verhuur in het afgelopen jaar succesvol is gebleken. De markt is behoorlijk aangetrokken. Dat betekent dat we in 2017 meer dan 90% van onze capaciteit permanent en/of tijdelijk verhuren. Het ziet er wat dat betreft naar uit dat dit de komende jaren wordt gecontinueerd, temeer ook omdat we een groot deel uitgezet hebben in langjarige contracten.

De verhuur van ruimten aan de gemeente komt weliswaar in een ander perspectief te staan, maar gemakshalve rekenen we de inkomsten uit de 'overeenkomst tot opdracht' in de begroting dan mee als huurinkomsten.

Een actieve marktbenadering voor verhuur is dus minder noodzakelijk. Dit houdt wel in dat we voor verhuur geen omzetstijging mogen verwachten, een extra verdienmodel zit er dus niet in.

NOODZAKELIJKE AANDACHT EN KOSTEN

Als we kijken naar de staat van de accommodatie en de voorzieningen, dan mag daar wel enige aandacht aan besteed worden, zo is ook het voorgaande duidelijk geworden. In het in de begroting opgenomen investeringsprogramma is dit verder uitgewerkt. Keuzes daarin zijn binnen de kaders van de begroting 2018 hier verder gemaakt, temeer ook omdat daarmee een niet onaanzienlijke kostenpost is gemoeid.

Bijzondere aandacht moet besteed worden aan de service aan huurders.

Te denken valt dan aan:

- Verbetering van de verwijzing naar en binnen het gebouw. Daarover zijn veel klachten van bezoekers en huurders. Optioneel is om ter financiering de servicekosten aan te passen;
- Verbetering van de klimaatbeheersing;
- Eén receptioniste samen met de Bibliotheek;
- Lunchfaciliteiten, afgestemd op de vraag van de specifieke gebruiker;
- Korting op theater, evenementen en horeca;
- Regelmatig contacten onderhouden met en tussen de huurders onderling. Dit verhoogt de betrokkenheid van het bedrijf met de werkplek en kan ook financiële voordelen opleveren.

4.2 Theater

In een vorige beschouwing over het verdienmodel van het theater is al aangegeven dat het theater structureel met verlies draait, althans wat betreft de theaterproducties als zodanig. Dat is niet vreemd omdat meer dan 85% van de kaartverkoop wegvloeit naar impresariaten, artiesten en Bumarechten. Toch is de resultaatberekening niet helemaal reëel, omdat de toerekeningsfactor van kosten en inkomsten een enigszins vertekend beeld geeft. Met name waar het de horeca-inkomsten betreft. Dat is ook de reden dat in 2018 gekoerst wordt op een meer productgerichte benadering om scherper zichtbaar te maken binnen welke productgroepen welke (neven)resultaten geboekt worden.

INHOUD VERSUS VERDIENMODEL

Wat daarbij in ieder geval duidelijk is, is dat het verdienmodel ook binnen deze productgroep een nadrukkelijke relatie heeft met de horeca. Of anders gezegd, naast het afstemmen van het aanbod op de vraag en het bieden van een zo groot mogelijke diversiteit in de programmering, dient ook het bijeffect van horeca-inkomsten in de programmering mee gewogen te worden. Een volle theaterzaal houdt namelijk niet per definitie in dat onze Huiskamer nadien ook volloopt. Dat kan per doelgroep ook fors uitmaken. Een overvolle 'bak' bij de try-out van Youp van 't Hek leverde bijvoorbeeld qua horeca-inkomsten ruim minder op dan een sta-concert van een ABBA-tribute, om maar iets te noemen.

In de keuzes van de inhoudelijke programmering is dit laatste natuurlijk geen primaire doelstelling, maar bezien vanuit de financiële positie van 't Mozaïek is het wel een belangrijke.

Daarom houden we bij de uitwerking van het programma voor het nieuwe seizoen rekening met de ervaringen die zelf en door collega's zijn opgedaan in de voorafgaande jaren als het gaat om enerzijds de resultaten op inhoud (kwaliteit en kaartverkoop) en anderzijds uit horecaverdiensten. Daarbij moeten we er op dit moment van uitgaan dat het verruimen van de horecavergunning ook voor de 'nazit' van voorstellingen van groot belang is (de kleine uurtjes zijn meestal ook de omzetstijgers).

WERKGEVERSVERENIGING NEDERLANDSE PODIA

Een bijkomende factor is overigens dat de WNP eisen stelt aan de kwaliteit en kwantiteit van de theatervoorstellingen, dit indachtig ook de toelating tot de CAO Nederlandse Podia. We gaan er vooralsnog vanuit dat we, zeker ook met de uitbreiding van het aantal professionele evenementen, kunnen voldoen aan die eisen.

PERSPECTIEF THEATERSEIZOEN 2017-2018

In 2017 is de aandacht uitgegaan naar de interne organisatie (ondersteuning ticketing/kaartverkoop, werkprocessen ed.) Verbeteringen zijn ingezet. In mei vindt de renovatie van de theaterstoelen plaats en in de zomervakantie verwachten we de trekkenwand te reviseren. In de tweede helft van dit seizoen is meer aandacht uitgegaan naar de verkoop & marketing, dit in een poging om de omzet/kaartverkoop te verhogen. Met een verdubbeling van het aantal voorstellingen en beperkte ondersteuning (ziekte medewerker) was dit geen sinecure. De huidige prognose is dat we een bezettingsgraad van 65% (t.o.v. 62% vorig jaar) behalen, met een recordaantal verkochte kaartjes van 9397 (t.o.v. 8207 vorig jaar). Daarmee realiseren we een stijging in bezoekersaantallen van 13%.

Er zijn positieve reacties van het publiek op bijna alle voorstellingen. Dat heeft vooral ook te maken met de hernieuwde energie die de horeca uitstraalt. De nazit is goed en de afterparty na bijvoorbeeld het sta-concert van ABBA was een enorm succes.

BELANGRIJKE ONTWIKKELINGEN

- Onze hoofdsponsor Rabobank stopt na 2018 met algemene sponsoring. Rabobank gaat een volledig andere sponsorlijn ontwikkelen, waarbij alleen nog gesponsord wordt op projecten, nadat daarvoor een zogenoemde pitch is gepresenteerd. Wij hebben met een mooi filmpje en dito presentatie een pitch ingediend voor 'podium voor beginnende podiumkunstenaars' het zogenoemde ProPodium. We zijn hier nu mee genomineerd. We hebben er vertrouwen in dat dit project, in combinatie met andere projecten, sponsorcontract voor de komende drie jaar oplevert.
- Wij zijn betrokken bij de oprichting van 'De Vereniging Gelderse Podia'. Deze is in het leven geroepen door een groep van Gelderse kleine en middelgrote theaters. Namen 't Mozaïek heeft onze programmacoördinator zitting in het oprichtingsbestuur. De 'VGP' wordt gesprekpartner van de Provincie Gelderland en heeft kennisdeling en samenwerking als doel. Dit kan resulteren in een extra financiële bijdrage van de provincie voor 'kwetsbare programmering'. In onze situatie geldt dat voornamelijk voor voorstellingen in het Cultureel Lunchcafé.

VOORUITBLIK THEATERSEIZOEN 2018-2019

De voorbereiding van het nieuwe theaterseizoen verloopt iets stroever dan vorig jaar. Dat heeft alles te maken met het feit dat de interne organisatie er qua communicatie, overleg en activiteiten wat anders uit is gaan zien. Dat kost extra tijd en energie. Daarnaast, zo blijkt nu, is het lastig om grote namen te interesseren omdat veel grote namen in reprise gaan of een jaar pauze nemen. Het lijkt desondanks toch te gaan lukken om een breed, aansprekend theaterprogramma op te stellen met ruimte voor landelijk bekende artiesten, aanstormende talenten, nieuwe gezelschappen en lokaal aanbod. De combinatie van de Huiskamer en de Theaterzaal vergroot de mogelijkheden aanzienlijk.

ACCENTEN PROGRAMMERING

Mix van culturele diversiteit en horecaomzet verhogende activiteit

- 45 tot 50 Theatervoorstellingen, 20-25 Huiskamervoorstellingen (ook richtlijn VNP).
- Cabaret, goed verkoopbaar en betaalbaar.
- Muziek in de populaire vormen: theaterconcerten, muziektheater, muzikaal entertainment.
- Uitbreiding sta-concerten. In vooronderzoek hebben we de voorkeur van het publiek gepeild, daar passen we ons aanbod op aan.
- Familietheater gebaseerd op bekende boeken en verhalen.
- Toneel als genre terug laten komen, indien betaalbaar en goed.
- Dans, alleen indien er passend en betaalbaar aanbod is.
- Entertainment in de breedste zin van het woord, bijvoorbeeld theatrale lezingen, masterclasses e.d. ook in co-creatie met Bibliotheek.
- Huiskamervoorstellingen (Cultureel Lunchcafé) in de genres cabaret, muziek en entertainment, aanvullend op de theaterprogrammering
- Artiesten in het theater die eerder in het Cultureel Lunchcafé (huiskamervoorstellingen) hebben gestaan (meewerken aan groeimodel en ontwikkeling artiesten).
- Randprogrammering rondom voorstellingen: kleine en grotere activiteiten rondom voorstellingen om (specifiek) publiek te genereren en de theaterervaring te vergroten en te verbreden.

4.3 Evenementen

In onze visie is weergegeven dat we soms passief en vraaggericht werken, maar dat we ook actief moeten inspelen op ontwikkelingen en vooruitlopen op trends. Dit laatste is van groot belang bij de productgroep Evenementen. De laatste jaren blijkt dat we ondanks de passieve houding die we hierbij innemen jaarlijks zo'n 70 'evenementjes' en evenementen wegzetten, waarbij de omzet vooral voelbaar is bij de verhuur van de theaterruimte, de ruimte van het Cultureel Lunchcafé, de verhuur van materialen en de opbrengsten van de horeca. In de nieuwe constellatie spreken we over evenementen als het gaat om de hierna genoemde type evenementen. Meer kleinschaliger 'binnenloop' activiteiten laten we dan vallen onder het Cultureel Lunchcafé.

EXTERNE EN INTERNE ORGANISATIE

De meeste evenementen komen vanuit de buitenwacht die zich spontaan melden voor het gebruik van onze accommodatie. In een aantal gevallen organiseren we zelf evenementen, meestal in samenwerking met interne huurders (Bibliotheek, MeervoorMekaar) en in combi met het theater. Voorbeelden hiervan zijn de Wereldvrouwendag, huiskamerconcerten en culturele lunches. De coördinatie, planning en organisatie daarvan vindt plaats in eigen beheer met een beperkte formatie.

Wij zijn ervan overtuigd dat we met een uitgekiende marketingstrategie en het verkrijgen van een horecavergunning (de gemeente gaat hieraan meewerken) een beslist hogere omzet op dit terrein moeten kunnen genereren.

't Mozaïek kan naast haar specifiek culturele functie namelijk ook een uitstekend podium zijn voor meer commerciële activiteiten. Het is een uitstekende locatie voor bijeenkomsten van allerlei aard zoals congressen, netwerkbijeenkomsten, beurzen, symposia, productpresentaties en vergaderingen. Daarvoor zijn de theaterzaal en het Cultureel Lunchcafé uitnemend geschikt. Het enige lastige is dat we niet beschikken over kleinere goed geoutilleerde extra ruimten voor de opvang van deeldiscussies en/of workshops. Voor allerlei festiviteiten zoals bijvoorbeeld jubilea, borrels, gala- en themafeesten en personeelsfeesten zijn de ruimten uitermate geschikt door de unieke mogelijkheden om entertainment en horeca te kunnen combineren.

VERSTERKING RELATIEBEHEER BEDRIJVEN

Duurzame connecties aangaan met bedrijven is hierbij een belangrijk gegeven. Dit vanuit het principe dat als je eenmaal binnen bent en erkent wordt als professionele partner bedrijven ook sneller bereid zijn om andere producten en diensten af te nemen. We zijn namelijk niet alleen in staat om kleinschalig te ondersteunen bijvoorbeeld door drank- en dinerluncharrangementen aan te bieden, maar we kunnen ook de organisatie deels of volledig uit handen nemen bij meer grootschalige evenementen, waarbij ook de programmatische invulling bijvoorbeeld door het theater kan worden gedaan. Een goed voorbeeld is dit jaar de medeorganisatie van het symposium van 'Diverzio' over 'gezond en duurzaam eten en drinken'.

Alles staat of valt met versterking van de formatie 'marketing en sales', maar ook de rol van de directeur als boegbeeld en relatiebeheerder is hierbij van groot belang. De omzetverhoging die met het voorgaande wordt ingeschat, is meegenomen in de begroting.

4.4 Cultureel Lunchcafé

Het Cultureel Lunchcafé is, zoals in een eerdere beschouwing al aangegeven, nauwelijks rendabel gebleken. Het indertijd gekozen concept om een Huiskamer van Wijchen te openen, is niet geworden wat ervan verwacht werd. Op dit moment zijn we overdag afhankelijk van fietsers en wandelaars en van die enkele keren dat kleine groepjes en kleinschalige evenementen 'passeren'. Een voortdurende bezetting met professionele inzet is daarvoor te kostbaar gebleken.

We stappen nu sowieso af van het Cultureel Lunchcafé als 'huiskamer van Wijchen', omdat deze benaming eerder past bij 't Mozaïek als geheel en het een vreemde afgeleide is van de huidige huisstijl. We gaan sowieso voor een nieuwe huisstijl, waarbij 't Mozaïek (als Huiskamer van Wijchen) de werk- en merknaam wordt (ook statutair vastgelegd), en het Cultureel Lunchcafé daarvan een 'deelgenoot' is.

In 2018 richten we ons op het Cultureel Lunchcafé als:

1. Ontmoetingsplek voor passanten.
2. Horecaondersteuning voor voorstellingen en evenementen.
3. Social catering en businesscatering.

ONTMOETINGSPLAATS PASSANTEN

Het Cultureel Lunchcafé blijft natuurlijk een ontmoetingsplaats voor bezoekers en passanten van allerlei slag. Zoals gezegd, is het voor deze voorziening (te) kostbaar om constante professionele bezetting te handhaven.

Daarom is het is de bedoeling dat we, om extra inkomsten te genereren als nevenproduct gaan werken met een broodjescorner voor direct gebruik door gasten, maar ook als een meeneemconcept als 'voorloper' van bedrijfscatering en als service voor onze huurders. Dit concept wordt in januari 2018 uitgerold en mede afhankelijk van het succes verder uitgebreid.

Uiteraard blijft de mogelijkheid voor het gebruik van een uitgebreidere lunch bestaan. We gaan ervan uit dat het hier eerdergenoemde BliXemconcept ingepast wordt in de 'personele formatie' en dat kan voordelen bieden voor de kosten voor professionele bezetting.

VOORSTELLINGEN EN EVENEMENTEN

De horecaondersteuning op dit terrein is 'business as usual'. Met dien verstande dat, zoals hiervoor is aangegeven, we een uitbreiding verwachten van het aantal evenementen en voorstellingen met horecapotentieel. De verwachte omzetverhoging is ook mee genomen in de begroting.

SOCIAL CATERING EN BUSINESSCATERING

Met het 'BliXemconcept' willen we ons richten op social catering (soort tafeltje-dekje met gezond eten) en catering voor bedrijven en instellingen. Vóór 1 juli 2018 willen we de onderhandeling over kosten-baten en organisatie met Pluryn afronden, zodat we dit concept na de vakantie kunnen uitrollen. Ook hier voorzien we een behoorlijk verdieneffect.

4. Tenslotte

Met het voorgaande is beschouwend in beeld gebracht hoe de organisatie zich de laatste jaren heeft ontwikkeld en hoe zich dat verhoudt tot de toekomst. In de hiernavolgende begroting zijn de financiële consequenties hiervan voor 2018 vastgelegd.

Het geheel is de basis om in de loop van dit jaar een vertaalslag te maken naar een meerjarenbegroting voor de komende vier jaar.

Wijchen, januari 2018.

THEATER

INKOMSTEN VERSUS KOSTEN

EXCLUSIEF PERSONEEL

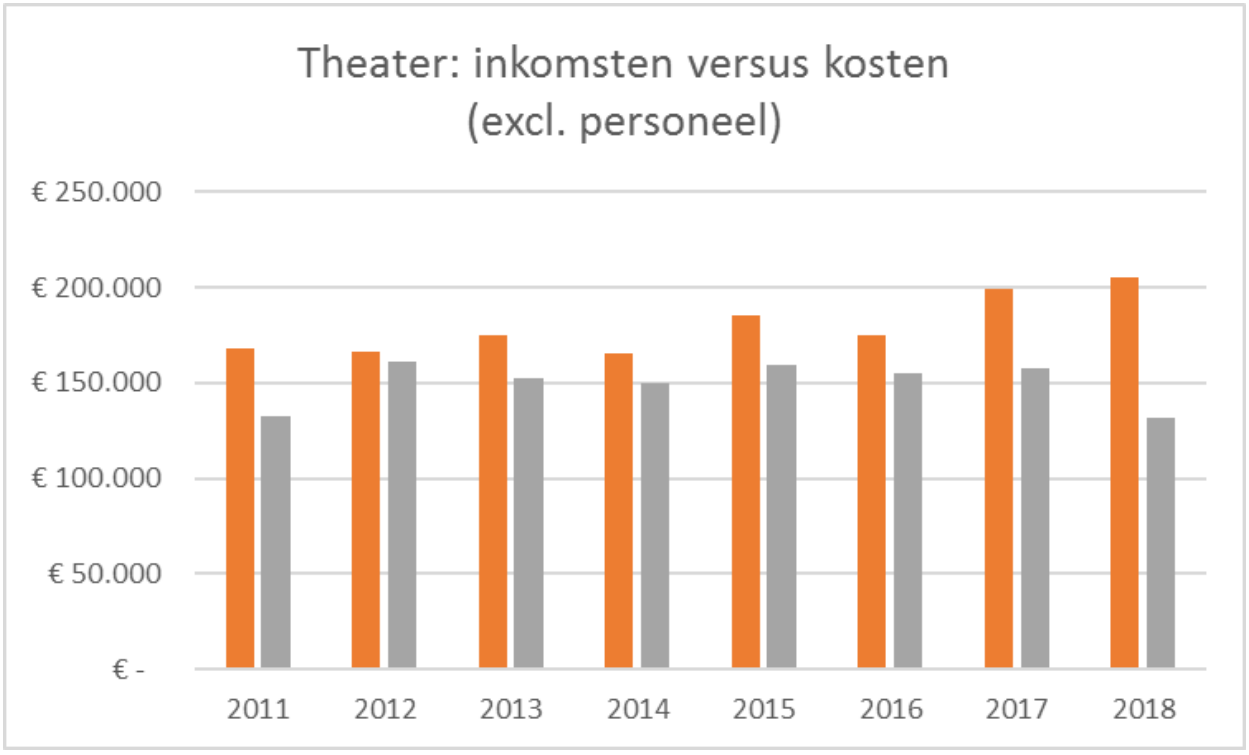

INKOMSTEN

KOSTEN

't MOZAÏEK

Meerjarenbegroting 2020-2023

	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
OMZET	€	€	€	€	€	€
Omzet onbelast	346.000	347.000	364.000	390.000	397.000	403.000
Omzet laag tarief	265.000	299.000	300.000	305.000	309.000	312.000
Omzet hoog tarief	292.000	280.000	319.000	327.000	328.000	333.000
Totaal: OMZET	**903.000**	**926.000**	**983.000**	**1.022.000**	**1.034.000**	**1.048.000**
INKOOPWAARDE OMZET						
Inkopen	52.000	50.000	62.000	63.000	64.000	65.000
Kostprijs omzet	132.000	145.000	156.000	158.000	161.000	164.000
Overige inkoop	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal: INKOOPWAARDE OMZET	**185.000**	**196.000**	**219.000**	**222.000**	**226.000**	**230.000**
PERSONEELSKOSTEN						
Salarissen	288.000	327.000	335.000	341.000	348.000	355.000
Sociale lasten	54.000	60.000	62.000	63.000	64.000	65.000
Pensioenlasten	28.000	34.000	35.000	36.000	36.000	37.000
Overige personeelskosten	13.000	13.000	16.000	16.000	17.000	17.000
Inleenpersoneel	136.000	97.000	91.000	93.000	93.000	95.000
Totaal: PERSONEELSKOSTEN	**519.000**	**531.000**	**539.000**	**549.000**	**558.000**	**569.000**
BEDRIJFSKOSTEN						
Huisvestingskosten						
Gas, elektra, water	77.000	94.000	87.000	87.000	89.000	91.000
Heffingen, lasten en belastingen	15.000	15.000	16.000	16.000	16.000	16.000
Klein onderhoud en inventaris	17.000	14.000	19.000	19.000	19.000	20.000
Overige huisvestingskosten (o.a. schoonmaak, beveiliging)	58.000	62.000	62.000	63.000	64.000	65.000
Totaal: Overige huisvestingskosten	167.000	185.000	184.000	185.000	188.000	192.000
Voorziening (dotatie)	23.000	50.000	50.000	51.000	51.000	50.000
Totaal: Huisvestingskosten	190.000	235.000	234.000	236.000	239.000	242.000
Kantoorkosten	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Verkoopkosten	21.000	13.000	15.000	15.000	14.000	14.000
Afschrijvingen immateriele vaste activa	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0
Afschrijvingen materiele vaste activa	14.000	17.000	27.000	29.000	34.000	37.000
Algemene kosten (o.a. ICT, verzekering, niet aftrekbare btw)	73.000	85.000	82.000	87.000	91.000	85.000
Overige baten en lasten	-1.000	0	0	0	0	0
Totaal: BEDRIJFSKOSTEN	**301.000**	**354.000**	**362.000**	**371.000**	**382.000**	**381.000**
FINANCIELE BATEN EN LASTEN						
Rentelasten en bankkosten	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Rentebaten	0	0	0	0	0	0
Totaal: FINANCIELE BATEN EN LASTEN	**3.000**	**3.000**	**3.000**	**3.000**	**3.000**	**3.000**
OVERIGE BATEN EN LASTEN						
Subsidies						
90050 - Budgetsubsidie	50.000	50.000	0	0	0	0
90060 - Investeringssubsidie (vrijval vernieuwing theater)	1.000	0	0	0	0	0
90070 - Overige subsidies	9.000	8.000	0	0	0	0
Totaal: Subsidies	**60.000**	**58.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal: OVERIGE BATEN EN LASTEN	**60.000**	**58.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-45.000**	**-100.000**	**-140.000**	**-123.000**	**-135.000**	**-135.000**

Bijlage meerjarenbegroting 2020-2023

De meerjarenbegroting is gebaseerd op de huidige dienstverlening.
Bij het opstellen van de begroting 2020 is er rekening gehouden met een gemiddelde inflatiecorrectie van 1,6% en een stijging van de werkgeverslasten met 2,5%.
Er wordt rekening gehouden met 85 theatervoorstellingen en 115 evenementen. De bezettingsgraad voor verhuur is 97%.
In de jaren 2021 tot en met 2023 gaan we uit van inflatiecorrectie van 1,6% en een stijging van de werkgeverslasten met 2%. Het aantal theatervoorstellingen en evenementen blijft gelijk. In 2020, 2021 en 2023 zullen de prijzen in de horeca niet stijgen. Alleen in 2022 worden de prijzen met 1,6% aanpast.

Visie en Missie sociaal cultureel en educatief centrum 't Mozaïek

0. Samenvatting

Visie:

- 't Mozaïek, en met name de foyer, is *de huiskamer* van Wijchen. Het levert een belangrijke bijdrage aan een rijk sociaal-cultureel leven in de gemeente en is bereikbaar voor zoveel mogelijk inwoners van de gemeente.

- 't Mozaïek biedt ruimte aan diverse culturele uitingen, beschikt over een gevarieerd theateraanbod en is een plaats waar mensen elkaar ontmoeten, waar mensen kunnen genieten van cultuur en die plaats biedt voor educatie. Een aantrekkelijke culturele accommodatie draagt bij aan de culturele en economische kracht van onze gemeente.

- De maatschappelijke functie vervult 't Mozaïek door plaats te bieden aan sociaal, culturele en educatieve voorzieningen. Deze voorzieningen passen in het gemeentelijk jeugd- en onderwijsbeleid, de WMO en het cultuurbeleid.

- 't Mozaïek is een plaats waar sociaal-maatschappelijke, educatieve en culturele activiteiten en instellingen samenkomen waartussen cohesie, synergie en kruisbestuiving wordt bevorderd.

Missie:

1. Stichting SCEC heeft de maatschappelijke taak voor het beheren en exploiteren van het cultureel, educatief en welzijnscentrum.
2. Stichting SCEC stimuleert inhoudelijke en organisatorische samenwerking van de aanwezige voorzieningen / instellingen.
3. Stichting SCEC ontwikkelt de theatervoorziening tot hèt aantrekkelijkste cultureel centrum in de regio.

Bedrijfsprofiel & strategie theater en verhuur gebouw:

Theater
Het doel van het theater 't Mozaïek is het minimaal kostendekkend exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig theater.

Verhuur gebouw
Het doel is het minimaal kostendekkend en duurzaam exploiteren van het centrum wat bezoekers direct of indirect toegang moet geven tot een Mozaïek aan mogelijkheden op het gebied van verhuur (faciliterend) en (mede-) uitvoerende activiteiten.

1. Inleiding

Cultuur schept en bewaart kunstzinnige uitingen die schoonheid tonen of laten zien hoe mensen de samenleving ervaren. Confrontatie met cultuur en kunstbeleving heeft een belangrijke educatieve of vormende component. De aandacht voor (amateur)kunst en cultuur kent ook een economische en toeristische factor, omdat het bijdraagt aan het imago van onze gemeente en aan een aantrekkelijk (economisch) verblijfs- en vestigingsklimaat. Wij willen kunst en cultuur toegankelijk maken en in stand houden voor zoveel mogelijk mensen. Het gaat hierbij om de actieve en passieve kunstbeoefening. Daarvoor dient er een adequate culturele infrastructuur in Wijchen te zijn.

De bezuinigingen op de (gemeentelijke) budgetten voor kunst en cultuur nopen tot een creatieve invulling van de culturele infrastructuur. De aanbieders van kunst en cultuur zullen zich meer dan ooit ontwikkelen tot cultureel ondernemer. De cultureel ondernemer (kunstenaar, instelling, etc.) zoekt naar een balans tussen artistieke autonomie of culturele waarden en geld verdienen. Cultureel ondernemerschap is een houding waarin beide aspecten aan bod komen. Een cultureel ondernemer zoekt naar verbindingen die met de markt te leggen zijn.

Een belangrijk project waarmee we de culturele infrastructuur in Wijchen versterken is de relocatie van de bibliotheek naar ’t Mozaïek. Met de verhuizing van de bibliotheek naar ’t Mozaïek wordt de exploitatie voor zowel ’t Mozaïek als voor de bibliotheek duurzamer. De exploitatielasten voor de bibliotheek in ’t Mozaïek dalen dankzij een goed ontwerp en multifunctioneel gebruik.

Naar aanleiding van de herhuisvesting van de bibliotheek in ’t Mozaïek heeft de gemeenteraad van Wijchen op 11 oktober 2012 ons opdracht gegeven om een totaalvisie uit te werken voor de culturele infrastructuur van ’t Mozaïek. Ook bezien in het licht van het cultureel ondernemerschap is het wenselijk om een visie te geven op de mogelijkheden die ’t Mozaïek geboden kan worden. De visie dient te leiden tot de meest gewenste en optimale situatie zoals deze voor 't Mozaïek kan gelden.

2. Oorsprong van ’t Mozaïek

In deze paragraaf blikken we kort terug op de oorsprong van het ’t Mozaïek. Wat was de oorspronkelijke doelstelling.

’t Mozaïek is door de gemeente Wijchen in april 1997 opgericht met de volgende doelen:

- Beheer en exploitatie van het gebouw van ’t Mozaïek.
- Het beschikbaar stellen van ruimtes in het gebouw ten behoeve van gebruikers op sociaal cultureel, maatschappelijk en educatief terrein.
- Het stimuleren en organiseren van activiteiten op dit vlak in het gebouw.

De gemeente heeft er destijds voor gekozen om een stichting Sociaal Cultureel en Educatief Centrum (SCEC) voor ’t Mozaïek in te richten op basis van een bestuursmodel:

- Formele besluitvorming door een bestuur bestaande uit betrokken inwoners uit Wijchen, waarbij de directe aansturing is gedelegeerd aan een directeur die hierover verantwoording aflegt aan het bestuur.

De Gemeente Wijchen heeft destijds met deze constructie beoogd het gemeentelijk vastgoed op een verantwoorde wijze door middel van burgerlijke participatie ten dienste te stellen aan Wijchense bevolking op het vlak van sociaal, cultureel en educatief terrein.

SCEC ’t Mozaïek heeft de afgelopen jaren een begroting van ca. € 7,5 ton op jaarbasis. Het SCEC heeft geen winstoogmerk. De opbrengsten van SCEC ’t Mozaïek bestaan voor het grootste deel uit huuropbrengsten van ca. 70%. Daarnaast is ca. 20% afkomstig uit theateropbrengsten en 10% uit horeca.

De gemeentelijke subsidie aan het theaterdeel van ‘t Mozaïek wordt in 3 jaar afgebouwd, van € 25.000 naar € 0,00 subsidie in 2014.

In het verleden heeft het SCEC de tekorten op het theaterdeel maar voor een klein deel door directe

subsidie opgevangen. De gemeente heeft in het verleden bij de opzet van de stichting een financieringsmodel bedacht waarbij de tekorten op het theater gedekt konden worden door een winst op verhuur van ruimten mogelijk te maken.

Het SCEC is actief om minder afhankelijk te worden van de overheid door het initiëren van een aantal activiteiten op het gebied van sponsorwerving en het beperkt commercieel exploiteren van het theater met foyer, zolang dit past en wenselijk is binnen de doelstellingen van de gemeentelijke visie.

3. Trends

De maatschappij verandert. We kunnen een aantal trends onderscheiden die veel invloed hebben op het publiek dat van het aanbod in 't Mozaïek gebruikmaakt. Mensen zullen verwachten dat er keuzemogelijkheden worden geboden en dat de dienstverlening aansluit bij hun drukke leven. Levenslange lidmaatschappen worden minder vanzelfsprekend. Maatschappelijke participatie ontwikkelt zich naar meer actieve, lokale en meer tijdelijke verbanden.

Op demografisch en vrije tijds- gebied zijn de volgende nationale trends te verwachten (SCP):

- Langzame groei van de bevolking;
- Veranderende leeftijdsopbouw;
- Opleidingsniveau stijgt, maar minder hard dan in de afgelopen decennia;
- Daling groep achterstandskinderen;
- Leven lang leren neemt toe;
- Stijgende welvaart in combinatie met groep die moeite heeft rond te komen;
- Combinatie arbeid en zorg neemt toe;
- Aandeel allochtonen in grote gemeenten stabiel, overige gemeenten stijging;
- Huishoudens worden kleiner, meer alleenstaanden;
- Attitudes ten opzichte van lidmaatschap veranderen;
- Vrijwilligerwerk wordt meer tijdelijk en adhoc;
- Werkende ouders hebben minder vrije tijd;
- Groeiende groep ouderen heeft meer vrije tijd;
- Vrije tijd: minder lezen, minder televisie kijken, meer achter de computer; en
- Computers zijn in de meeste huishoudens aanwezig; ouderen en lager opgeleiden halen hun achterstand in (informatie en communiceren).

Bovengenoemde trends duiden op demografische veranderingen, zoals vergrijzing, grotere tijdsdruk in privéleven en verandering in besteding van de vrije tijd.

Basisvoorziening culturele infrastructuur

Wij verstaan onder een basisvoorziening een voorziening die gewoonlijk aanwezig is in alle gemeenten en waarvan door een zeer grote groep inwoners van alle leeftijden en geledingen gebruik wordt gemaakt en die bijdraagt aan het participeren als volwaardig burger in de samenleving. In het zogenaamde Ringenmodel van Wijn (VNG) staan in de binnenste ring voorzieningen vermeld die in iedere gemeente is te vinden. De buitenste ringen betreffen voorzieningen die aanwezig zijn in gemeenten met een hoger inwonertal. Het Ringenmodel is ontwikkeld om gemeenten houvast te geven bij de ontwikkeling van lokaal cultuurbeleid en deelt de culturele voorzieningen en het cultureel beleid op in drie ringen, die gerelateerd zijn aan het inwoneraantal.

Elk van deze sectoren kent, afhankelijk van de grootte van de gemeente, verschillende uitingsvormen, zoals bijvoorbeeld een museum, een podium of een bibliotheek. Het Ringenmodel geeft een indicatie van de gewenste culturele infrastructuur voor gemeenten tot 30.000 inwoners, tussen 30.000 en 90.000 inwoners en gemeenten met een inwoneraantal boven de 90.000.

De culturele infrastructuur van gemeenten in ringen

't Mozaïek heeft een belangrijke culturele functie op grond van het Ringenmodel doordat het plaats biedt aan diverse gebruikers die behoren binnen de culturele infrastructuur. 't Mozaïek is vooral een verzamelplaats voor activiteiten en voorzieningen in de binnenste en middelste ring op de sectoren podiumkunsten, media en letteren, beeldende kunst. Voor podiumkunsten heeft 't Mozaïek zelfs een theater welke in de buitenste ring staat. Aanbod in het cultureel erfgoed ligt in 't Mozaïek veel minder voor de hand.

SCEC 't Mozaïek zal actief participeren op veranderingen binnen de Wijchense samenleving, maatschappelijke ontwikkelingen en de veranderingen in de economische omstandigheden. Dit uit zich

onder andere in meer samenwerken met branchegenoten en het beheren van een theater en cultureel centrum vanuit de visie van (cultureel) ondernemerschap.

4. Visie

't Mozaïek levert een belangrijke bijdrage aan een rijk sociaal-cultureel leven in de gemeente Wijchen en is bereikbaar voor zoveel mogelijk inwoners van de gemeente. De maatschappelijke functie vervult 't Mozaïek door plaats te bieden aan sociaal culturele en educatie voorzieningen. Deze voorzieningen passen in het gemeentelijk jeugd- en onderwijsbeleid, de WMO en het cultuurbeleid.

We zien 't Mozaïek als een belangrijke fysieke vestigingsplaats voor voorzieningen in de culturele infrastructuur van Wijchen. In 't Mozaïek zijn culturele voorzieningen gehuisvest die we terugvinden in het Ringenmodel. Uit de binnenste ring van het Ringenmodel worden dat de bibliotheek en de lokale omroep. In 't Mozaïek bevinden zich ook het theater en een pluriform cultureel-educatief cursusaanbod die tot de buitenste ring behoren. Naast culturele voorzieningen biedt 't Mozaïek ruimte aan sociale en educatieve voorzieningen welke passen binnen zijn functie als maatschappelijke voorziening.

De organisaties die gehuisvest zijn in 't Mozaïek kunnen zich stevig verbinden met andere instellingen en functies die in of direct naast het Mozaïek zijn gelegen. De verbindingen tussen de aanwezige voorzieningen leiden tot een verbreding en een verdiepingsslag in het aanbod voor de inwoners van Wijchen. De aanwezigheid van de diverse culturele, welzijns- en onderwijsinstellingen maakt crosssectorale samenwerking mogelijk. We zien graag dat partijen samenwerken op inhoudelijk en organisatorisch vlak. Dit gaat echter niet vanzelf. Dat vereist een positieve houding van de aanwezige partijen om elkaar op te zoeken en meer met elkaar te delen dan alleen dezelfde voordeur. Zo wordt 't Mozaïek een plaats sociaal-maatschappelijke, educatieve en culturele activiteiten en instellingen samenkomen waartussen cohesie, synergie en kruisbestuiving worden bevorderd. We verwachten dat het SCEC hier een actieve rol in speelt.

't Mozaïek is *de huiskamer van Wijchen*. Een plaats die ruimte biedt aan diverse culturele uitingen, een plaats waar mensen elkaar ontmoeten, waar mensen kunnen genieten van cultuur en die plaats biedt voor educatie. Een aantrekkelijke culturele accommodatie draagt bij aan de culturele en economische kracht van onze gemeente.

Gelet op de trends in de samenleving en de wens van het culturele ondernemerschap zal het SCEC de producten en diensten van 't Mozaïek continue aanpassen aan de eisen van de markt en het publiek (permanente innovatie). De culturele ondernemers kunnen verbindingen leggen met marktpartijen die passen binnen de maatschappelijke functie van 't Mozaïek. De samenwerking met marktpartijen die zich vestigen in 't Mozaïek of de ontwikkeling van arrangementen met ondernemers buiten 't Mozaïek, versterken het culturele ondernemerschap en dragen bij aan de duurzame instandhouding van de voorziening als geheel.

5. Missie (het streven) voor het SCEC 't Mozaïek

SCEC 't Mozaïek zorgt met haar activiteiten voor het creëren van een maatschappelijke meerwaarde aan de Wijchense bevolking. Als de *Huiskamer van Wijchen* streeft zij continu naar een ondersteunend, sfeervol en gastvrij onderdak voor de inwoners van Wijchen. De *huiskamer* dient als ontmoetingsplek, smeltkroes en inspirator voor haar bezoekers, gebruikers en aanbieders van diensten op sociaal, cultureel, maatschappelijk en educatief terrein. Dit wordt als volgt bereikt:

1. het SCEC heeft de maatschappelijke taak voor het beheren en exploiteren van het cultureel, educatief en welzijnscentrum.
2. het SCEC stimuleert inhoudelijke en organisatorische samenwerking van de aanwezige voorzieningen / instellingen.
3. het SCEC ontwikkelt de theatervoorziening tot hèt aantrekkelijkste cultureel centrum in de regio.

Mission Statement SCEC 't Mozaïek
De gemeente wil dat het SCEC 't Mozaïek als hèt Wijchense sociaal cultureel en educatief centrum en theater een multifunctioneel podium biedt aan stichtingen/verenigingen en commerciële organisaties binnen Wijchen en de omliggende regio die zich bewegen op het terrein van cultuur, educatie en welzijn. Dit wil zij bereiken door het minimaal kostendekkend en duurzaam exploiteren van het centrum wat bezoekers direct of indirect toegang moet geven tot een Mozaïek aan mogelijkheden op het gebied van verhuur (faciliterend) en (mede-) uitvoerende activiteiten.

6. Bedrijfsprofiel & strategie theater en verhuur gebouw

Theater
Het doel van het theater ’t Mozaïek is het minimaal kostendekkend exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig theater. Het theater biedt een professioneel podium aan de amateurverenigingen, muziekgezelschappen en andere culturele organisaties in Wijchen en zijn kerkdorpen. Het theater biedt een gevarieerd theateraanbod waarbij naast landelijk gevestigde namen ook ruimte wordt geboden aan lokale en regionale artiesten, jong talent en experimentele vormen van theaterbeoefening, binnen de financiële mogelijkheden.

Het theater en de foyer kunnen ook benut worden voor een aantal lokale evenementen (zoals het ondernemersgala en Wijchen Present) en voor bedrijfspresentaties, congressen, of seminars. Zonder dat het theater daarbij een partycentrum wordt. Genoemde activiteiten onderstrepen de huiskamerfunctie bij een relevante doelgroep - (Wijchense) ondernemers en burgers- en leveren financieel gezien een bijdrage aan het kostendekkend maken van de theaterexploitatie.

De huidige financiële verstrengeling van de “productgroep theater” en “productgroep verhuur”, waarbij het SCEC de tekorten op het theater kan dekken door een winst op verhuur van ruimten, wordt ontrafeld. Het theater moet kostendekkend functioneren zonder financiële bijdrage uit de verhuuropbrengst. Hiervoor is het nodig dat de theaterkosten transparant in beeld worden gebracht. Om tenminste kostendekkend het theater te exploiteren, zullen vervolgens de mogelijke kostenbesparende maatregelen genomen moeten worden. Tevens zal er ook een directe subsidierelatie tussen gemeente en het theater nodig zijn.

Verhuur gebouw
Het SCEC verhuurt ruimtes aan huurders die passen binnen de geformuleerde visie. We willen dat de huurkosten bestaan uit een reëel bedrag voor kale huur en servicekosten.
In de huidige huurprijzen zit impliciet een opslag ter dekking van de theaterkosten. Doordat we de theaterkosten en de verhuuropbrengsten gaan ontvlechten, kan deze opslag uit de in rekening gebrachte huur worden gehaald zodat de huurkosten voor de huurders dalen.
Een groot deel van de huidige huurders ontvangt een subsidie van de gemeente, waarin een component voor de huurkosten is opgenomen. De subsidie kan derhalve, na het verlagen van de huur, navenant omlaag. De besparing die dit oplevert voor de gemeente, kan gebruikt worden voor de rechtstreekse subsidierelatie met het theater.

Als er bestaande grote huurders wegvallen en het moeilijk is om nieuwe instellingen van sociaal, culturele of educatieve aard te werven, kan het in de toekomst reëel zijn dat er voor kortere perioden (tot maximaal 3 jaar) ruimten verhuurd wordt aan kleine start ups (zzp’ers) die buiten deze sectoren vallen. Dit om tijdelijke leegstand tegen te gaan.

De gemeente voelt zich medeverantwoordelijk om leegstand te voorkomen. De gemeente zal zich inspannen om in geval van leegstand potentiële huurders, die passen binnen de gemeentelijke visie, te stimuleren naar ’t Mozaïek te gaan.

Huurder 't Mozaïek 2019	Totaal subsidie 2019 (inclusief subsidie huisvestingskosten)	subsidie huisvestings-kosten*	* subsidie huisvestingskosten is niet per definitie gelijk aan de huur
Door gemeente gesubsidieerde instelling			
MeerVoormekaar	€ 1.653.590	€ -	subsidie is gebaseerd op een integrale kostprijs per uur, daarin zit huisvestingsbekosting
Wijchense Omroep	€ 41.169	€ 18.839	
Historische Vereniging Tweestromenland	€ 28.676	€ 25.000	
Stichting De Bibliotheek Wijchen	€ 705.232	€ 93.726	
VWON	€ 110.033	€ -	subsidie is gebaseerd op een integrale kostprijs per uur, daarin zit huisvestingsbekosting
Wijchens Amateur Toneel (WAT)	€ 5.648	€ 4.743	
kindertheater Bombarie	€ 2.460	€ 1.315	
BWW	€ 12.240	€ 8.240	
EHBO	€ 3.804	€ -	
Maaswaal college	€ 5.616	€ 5.616	
TOL (Tijdelijke Opvang Leerlingen)	€ 10.000	€ 10.000	
Oud-fit senioren sportvereniging	€ 650	€ -	
Niet door gemeente gesubsidieerde instelling			
ROC Nijmegen	bekostiging Educatie via gezamenlijke inkoop regio Nijmegen, Nijmegen budgethouder als centrumgemeente		
PSI			
Sociaal Wijkteam Secretariaat	Flex-huurder kantoor IDT		
's Heeren Loo Zorggroep Zuid-Oost Nederland	Flex-huurder kantoor IDT		Diverse flex-huurders van het IDT- kantoor worden bekostigd via de Coöperatie Rondom Wijchen
Integraal Herstel	Flex-huurder kantoor IDT		
Jeugdbescherming Gelderland	Flex-huurder kantoor IDT		
MEE Gelderse Poort	Flex-huurder kantoor IDT		
RIBW	Flex-huurder kantoor IDT		
Stichting Dichterbij	Flex-huurder kantoor IDT		
Talis	Flex-huurder kantoor IDT		
BIZ			
Ayurveda geneeskundige praktijk			
bewust balans			
Brownies & Downies Wijchen			
CWZ bloedprikken			
Dans op school			
Dietiste Lisanne			
Diverzio			
Driestroom			
GROW Mirian van Leeuwen			
Hakoena theaterschool			
HEART IN MIND Coaching & Training			
Huisartsenpraktijk de Campus			
Logopedie Krebbers			
Logopedie Praktijk Het Mozaiek			
Moris Graffiti			
Psychologenpraktijk Alberts Veenhuis & Pul			
Roeterdink Coaching			
Spetters			
Stelle Schenke			
SCEC 't Mozaïek	t Mozaïek huurt zelf kantoorruimte van SCEC 't Mozaïek		

Activiteitenverslag 2018

Stichting ’t Mozaïek

Sociaal, Cultureel en Educatief Centrum Wijchen

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING pag. 2

2. ACTIVITEITENOVERZICHT pag. 2
2.1 Theater pag. 2
2.2 Activiteiten en evenementen pag. 5
2.3 Verhuur pag. 8
2.4 Cultureel Lunch café en Horeca pag. 9

3. PERSONEEL, BESTUUR EN DIRECTIE pag. 10
3.1 Personeel pag. 10
3.2 Bestuur en directie pag. 11

4. FINANCIEEL pag. 11

5. TOEKOMSTVERWACHTINGEN EN NIEUWE INITITATIEVEN pag. 12
5.1 Samenwerkingsproject Cultureel Lunchcafé pag. 12
5.2 Samenwerkingsproject Gouden Dans pag. 12
5.3 Samenwerkingsproject Wereldvrouwen pag. 12
5.4 Samenwerkingsproject Kampvuurvertellingen pag. 13
5.5 Samenwerkingsproject Gelderse Podia pag. 13
5.6 Samenwerkingsproject ProPodium pag. 13
5.7 Samenwerkingsproject Vrijwilligersavond pag. 13
5.8 Samenwerkingsproject Huurdersbijeenkomsten pag. 14
5.9 Tot slot pag. 14

1. INLEIDING

't Mozaïek is op 15 april 1997 opgericht en voert na de statutenwijziging in 2018 de naam 'Stichting 't Mozaïek, Sociaal Cultureel en Educatief Centrum Wijchen' en is gevestigd aan de Campuslaan 6, 6602 HX te Wijchen.

't Mozaïek is een centrum voor uiteenlopende sociaal culturele en educatieve activiteiten voor en door inwoners van Wijchen. Naast het theater, dat actueel en veelzijdig podium biedt aan professionele en amateurgezelschappen, worden er ruimten en voorzieningen beschikbaar gesteld voor kleine en middelgrote sociale, culturele, educatieve evenementen, workshops en meetings. Er worden permanent ruimten verhuurd aan maatschappelijke en zakelijke dienstverleners. Door het aanbieden van beperkte horecavoorzieningen worden de huurders ondersteund en wordt de aantrekkelijkheid voor bezoekers vergroot. Het lunchcafé staat open voor informele ontmoeting, beleving en contact. In 2018 is de ANBI status voor onbepaalde tijd aan 't Mozaïek verleend.

De stichting huurt het gebouwencomplex van de gemeente Wijchen tegen een relatief lage vergoeding en ontvangt sinds dit kalenderjaar een subsidie van €50.000,-. Uitgangspunt is dat met het rendement op verhuur samen met het subsidiebedrag, het theater en het onderhoud van het gebouw moet worden gefinancierd en er financiële ruimte moet worden geboden voor de ontwikkeling van de organisatie en de medewerkers.

Wij voelen het primair als onze missie om mensen uit alle lagen van de bevolking te inspireren, te boeien en te vermaken. Wij willen de 'place to be' zijn voor beleving, ontmoeting en verbinding en zorg. Een drempelloze fysieke plek in Wijchen om samen of alleen naar toe te gaan. Een plek waar van alles te doen is, waar een breed publiek inspiratie op kan doen, kan genieten en zich op allerlei manieren kan ontwikkelen. Met een ruim aanbod aan voorstellingen, evenementen, voorzieningen en diensten door externe en interne aanbieders. Met bijbehorende restauratieve en facilitaire voorzieningen die bijdragen aan de beleving van smaak, gastvrijheid, service en gemak waar klanten zich welkom voelen en graag vertoeven.

Vanuit de kernwaarden vertrouwen, verbinden, open en resultaatgericht, wordt er samengewerkt om de gestelde doelen te bereiken. Dat gebeurt met een klein team taak bekwame medewerkers, daarbij ondersteund door veel kundige en betrokken vrijwilligers.

2. ACTIVITEITENOVERZICHT 2018

2.1 Theater

Het theater profiteert mee van de stijgende belangstelling voor theatervoorstellingen en investeert in de marketing van de voorstellingen. Het is wederom gelukt om een goede mix te maken van regionale talenten, nieuwkomers, bekende namen en artiesten die in Wijchen al eerder een publiek hebben opgebouwd. De previewavonden zijn onverminderd populair en zorgen voor een mooie stijging in de verkoop van nog onbekende artiesten. Het succes van de Huiskamervoorstellingen is zeer wisselend, van uitverkocht tot geannuleerd wegens gebrek aan belangstelling. Door goed naar ons publiek te luisteren stemmen we de programmering nog meer af op hun wensen. Ook werken we samen met diverse lokale organisaties rondom thema-voorstellingen.

In dit boekjaar (2e helft theaterseizoen 2017-2018 en eerste helft seizoen 2018-2019) bleek dat de bezettingsgraad met 65% beduidend lager lag dan die van 2017 (75%). Het totale aantal bezoekers steeg echter met 13% van 9.411 naar 10.612, hetgeen lovenswaardig is, aangezien de stijging van het aantal voorstellingen voornamelijk zit in de Huiskamervoorstellingen met een maximum van 80 bezoekers.
Belangrijke reden van relatieve daling was de verdeling van de voorstellingen over het seizoen. Voor seizoen 2017-2018 stonden de grotere namen met uitverkochte zalen veelal in de eerste helft van het seizoen. Ook werkt de stijging van het aantal voorstelling mee aan de daling van het relatieve én groei van het absolute aantal. In 2018 waren er maar liefst 70 voorstellingen ten opzichte van 56 in 2017. Deze stijging zetten we in seizoen 2018-2019 door, mede door Cao-afspraken, waarbij we ons tot doel stellen om niet alleen het absolute, maar ook het relatieve aantal bezoekers te laten stijgen.

Professioneel Theater		
zondag 7 januari 2018	Dirk Scheele	Professioneel
zondag 7 januari 2018	Dirk Scheele	Professioneel
donderdag 11 januari 2018	Jochem Nooyen	Professioneel
vrijdag 12 januari 2018	Joris Linssen & Caramba	Professioneel
zaterdag 13 januari 2018	Finalistentournee Cameretten	Professioneel
vrijdag 19 januari 2018	The New Power Revolution	Professioneel
zaterdag 20 januari 2018	Mark van de Veerdonk	Professioneel
zondag 21 januari 2018	Hilbert Geerling	Professioneel
woensdag 24 januari 2018	Andermans Veren	Professioneel
vrijdag 26 januari 2018	BankGiro Loterij Theaterweekend	Professioneel
zondag 28 januari 2018	BankGiro Loterij	Professioneel
donderdag 1 februari 2018	Thijs van de Meeberg	Professioneel
vrijdag 2 februari 2018	De meisjes met wijsjes	Professioneel
zaterdag 3 februari 2018	Joep Onderdelinden	Professioneel
woensdag 21 februari 2018	Charrel & Chantal	Professioneel
vrijdag 23 februari 2018	K&M	Professioneel
zaterdag 24 februari 2018	Silvester, de Jong en Smulders	Professioneel
zondag 25 februari 2018	Meneer Monster	Professioneel
zondag 25 februari 2018	Meneer Monster	Professioneel
woensdag 28 februari 2018	Martin Šimek	Professioneel
vrijdag 2 maart 2018	De Uitdaging	Professioneel
zaterdag 3 maart 2018	Marco Lopes	Professioneel
vrijdag 9 maart 2018	Kirsten van Teijn	Professioneel
zaterdag 10 maart 2018	Rob & Emiel	Professioneel
zondag 11 maart 2018	Leonie Meijer e.a.	Professioneel
vrijdag 16 maart 2018	Jasper van Kuijk	Professioneel
woensdag 21 maart 2018	Dorine Wiersma	Professioneel
donderdag 22 maart 2018	Arnout van den Bossche	Professioneel
vrijdag 23 maart 2018	Rock4	Professioneel

woensdag 4 april 2018	Gloed	Professioneel
donderdag 5 april 2018	Fuad Hassen	Professioneel
zaterdag 7 april 2018	René van Kooten	Professioneel
zondag 8 april 2018	Oorlogsgeheimen	Professioneel
vrijdag 13 april 2018	De blonde jongens & Tim	Professioneel
zaterdag 14 april 2018	The Bluebettes & The Eastway	Professioneel
zondag 15 april 2018	Rattenvanger	Professioneel
woensdag 18 april 2018	Comedy Café	Professioneel
vrijdag 20 april 2018	Gerard Alderliefste	Professioneel
zaterdag 21 april 2018	LOS	Professioneel
woensdag 26 september 2018	Arie en Silvester	Professioneel
woensdag 3 oktober 2018	Patrick Nederkoorn	Professioneel
donderdag 4 oktober 2018	Sjors van de Panne	Professioneel
vrijdag 5 oktober 2018	Liften	Professioneel
zaterdag 6 oktober 2018	Roue Verveer	Professioneel
zondag 7 oktober 2018	Ernst en Bobbie	Professioneel
woensdag 10 oktober 2018	Danielle Schel	Professioneel
vrijdag 12 oktober 2018	Vuile Huichelaar	Professioneel
zaterdag 13 oktober 2018	Thijs Kemperink	Professioneel
zaterdag 20 oktober 2018	Gerard van Maasakkers	Professioneel
woensdag 24 oktober 2018	Thomas Acda	Professioneel
donderdag 25 oktober 2018	Jordy van Loon	Professioneel
zaterdag 27 oktober 2018	70's/80's-night	Professioneel
woensdag 31 oktober 2018	Schuld	Professioneel
donderdag 1 november 2018	Simon & Garfunkel	Professioneel
woensdag 7 november 2018	Ella & Her Man	Professioneel
donderdag 8 november 2018	Esmee v. Kampen	Professioneel
zaterdag 10 november 2018	Anne-Marie Jung	Professioneel
zondag 11 november 2018	De Grote Reptielenshow	Professioneel
vrijdag 16 november 2018	The Fureys	Professioneel
zaterdag 17 november 2018	U2 Tribute L.A.Vation	Professioneel
woensdag 28 november 2018	Elke Vierveijzer	Professioneel
donderdag 29 november 2018	Mens2	Professioneel
vrijdag 30 november 2018	Rob Scheepers	Professioneel
zaterdag 1 december 2018	Ed Struijlaart	Professioneel
donderdag 6 december 2018	Martijn Kardol	Professioneel
vrijdag 7 december 2018	Marij & Kornelis	Professioneel
zaterdag 8 december 2018	Leon van der Zanden	Professioneel
zondag 9 december 2018	Robin van Kraaij	Professioneel
vrijdag 14 december 2018	Marjolijn van Kooten	Professioneel
zaterdag 15 december 2018	The Wieners	Professioneel

woensdag 19 december 2018	Op Sterk Water	Professioneel

2.2 Activiteiten en evenementen

De meeste projecten en evenementen komen vanuit de buitenwacht die zich spontaan meldt voor het gebruik van onze accommodatie. In toenemende mate organiseren we echter ook zelf projecten en evenementen, meestal in samenwerking met interne huurders.
In 2018 zijn er in het theater en de foyer buiten de professionele voorstellingen om, 105 (2017:144) kleinere en grote activiteiten en evenementen op sociaal, cultureel, educatief of commercieel gebied georganiseerd. De coördinatie, planning en organisatie daarvan vindt plaats in eigen beheer met een beperkte formatie. 't Mozaïek kan naast haar specifiek culturele functie ook een uitstekend podium zijn voor meer commerciële activiteiten. Het is een geschikte locatie voor bijeenkomsten van allerlei aard zoals congressen, netwerkbijeenkomsten, beurzen, symposia, productpresentaties en vergaderingen. Door de unieke mogelijkheden om entertainment in het theater en horeca te kunnen combineren, kunnen er ook jubilea, borrels, gala- en themafeesten georganiseerd worden.

Sociaal: activiteiten en evenementen		
donderdag 4 januari 2018	Gemeente Wijchen	Sociaal
donderdag 11 januari 2018	MeerVoormekaar	Sociaal
donderdag 25 januari 2018	Besloten bijeenkomst	Sociaal
woensdag 31 januari 2018	Open Coffee	Sociaal
donderdag 22 februari 2018	MeerVoormekaar	Sociaal
maandag 26 februari 2018	EHBO	Sociaal
woensdag 28 februari 2018	Open Coffee	Sociaal
vrijdag 9 maart 2018	Vincentius Vereniging	Sociaal
dinsdag 13 maart 2018	Gemeente Wijchen	Sociaal
woensdag 14 maart 2018	Gemeente Wijchen	Sociaal
donderdag 15 maart 2018	GGD Vaccinatie	Sociaal
zaterdag 17 maart 2018	Kringloop	Sociaal
woensdag 21 maart 2018	GGD Vaccinatie	Sociaal
zaterdag 7 april 2018	EHBO	Sociaal
woensdag 11 april 2018	Hospice	Sociaal
woensdag 25 april 2018	MeerVoormekaar	Sociaal
zondag 27 mei 2018	Zonnebloem 50 jaar	Sociaal
donderdag 14 juni 2018	MeerVoormekaar	Sociaal
vrijdag 17 augustus 2018	Kampvuurvertellingen	Sociaal
donderdag 30 augustus 2018	MeerVoormekaar	Sociaal
zondag 2 september 2018	Wijchen Present	Sociaal
donderdag 6 september 2018	MeerVoormekaar	Sociaal
zaterdag 1 september 2018	Wijchen Present	Sociaal
woensdag 19 september 2018	Vrijwilligersavond	Sociaal
dinsdag 25 september 2018	Huurdersbijeenkomst	Sociaal
donderdag 27 september 2018	MeerVoormekaar	Sociaal

donderdag 4 oktober 2018	GGD Vaccinatie	Sociaal
dinsdag 13 november 2018	Gouden bruidsparen	Sociaal
woensdag 14 november 2018	Gouden bruidsparen	Sociaal
dinsdag 27 november 2018	MeerVoormekaar	Sociaal
donderdag 13 december 2018	Kick Off Lunchcafé	Sociaal
maandag 17 december 2018	Vluchtelingenwerk	Sociaal
dinsdag 18 december 2018	MeerVoormekaar	Sociaal
donderdag 8 maart 2018	Wereldvrouwen	Sociaal

Cultureel: activiteiten en evenementen		
donderdag 18 januari 2018	Cineclub	Cultureel amateur
woensdag 31 januari 2018	Kerkeveld Orkest	Cultureel amateur
zondag 4 februari 2018	Kerkeveld Orkest	Cultureel amateur
dinsdag 6 februari 2018	Bombarie	Cultureel amateur
donderdag 15 februari 2018	Cineclub	Cultureel amateur
donderdag 15 maart 2018	Cineclub	Cultureel amateur
zaterdag 24 maart 2018	Postharmonie	Cultureel amateur
zondag 25 maart 2018	Popkoor event	Cultureel amateur
donderdag 19 april 2018	Cineclub	Cultureel amateur
donderdag 26 april 2018	Cineclub	Cultureel amateur
zaterdag 26 mei 2018	Hakoena	Cultureel amateur
dinsdag 29 mei 2018	Hakoena	Cultureel amateur
woensdag 30 mei 2018	Hakoena	Cultureel amateur
donderdag 31 mei 2018	Hakoena	Cultureel amateur
vrijdag 1 juni 2018	Hakoena	Cultureel amateur
zaterdag 2 juni 2018	Hakoena	Cultureel amateur
maandag 4 juni 2018	Hakoena	Cultureel amateur
zaterdag 9 juni 2018	Hakoena	Cultureel amateur
zondag 10 juni 2018	Hakoena	Cultureel amateur
donderdag 14 juni 2018	Sanne de Haan	Cultureel amateur
donderdag 20 september 2018	Cineclub	Cultureel amateur
dinsdag 9 oktober 2018	Bombarie	Cultureel amateur
donderdag 18 oktober 2018	Cineclub	Cultureel amateur
dinsdag 23 oktober 2018	Bombarie	Cultureel amateur
zondag 28 oktober 2018	Bombarie	Cultureel amateur
vrijdag 2 november 2018	Wijchens Amateur Toneel	Cultureel amateur
zaterdag 3 november 2018	Wijchens Amateur Toneel	Cultureel amateur
zondag 4 november 2018	Wijchens Amateur Toneel	Cultureel amateur
zondag 4 november 2018	Wijchens Amateur Toneel	Cultureel amateur
donderdag 15 november 2018	Cineclub	Cultureel amateur

dinsdag 20 november 2018	Nijmeegs Amusements Orkest	Cultureel amateur
woensdag 21 november 2018	Nijmeegs Amusements Orkest	Cultureel amateur
donderdag 22 november 2018	Nijmeegs Amusements Orkest	Cultureel amateur
vrijdag 23 november 2018	Nijmeegs Amusements Orkest	Cultureel amateur
zaterdag 24 november 2018	Nijmeegs Amusements Orkest	Cultureel amateur
donderdag 13 december 2018	Cineclub	Cultureel amateur
zaterdag 27 januari 2018	Sportverkiezingen	Cultureel amateur
zondag 18 maart 2018	FPSN- Pools Poëzie Festival	Cultureel amateur

Educatief: activiteiten en evenementen		
donderdag 1 maart 2018	CultuurKnoopPunt	Educatief
vrijdag 2 maart 2018	CultuurKnoopPunt	Educatief
maandag 5 maart 2018	MaasWaalcollege schoolvoorstelling	Educatief
maandag 9 april 2018	MaasWaalcollege schoolvoorstelling	Educatief
dinsdag 10 april 2018	MaasWaal college	Educatief
maandag 16 april 2018	MaasWaal college	Educatief
woensdag 25 april 2018	MaasWaal college	Educatief
vrijdag 11 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
zaterdag 12 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
zondag 13 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
maandag 14 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
dinsdag 15 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
woensdag 16 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
donderdag 17 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
vrijdag 18 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
zaterdag 19 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
zondag 20 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
maandag 21 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
dinsdag 22 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
woensdag 23 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
donderdag 24 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
vrijdag 25 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
vrijdag 24 augustus 2018	MaasWaal college	Educatief
maandag 17 september 2018	MaasWaal college	Educatief
donderdag 20 september 2018	MaasWaal college	Educatief
donderdag 1 november 2018	MaasWaal college	Educatief

Commercieel: activiteiten en evenementen		
donderdag 4 januari 2018	Softwarebedrijf	Commercieel

woensdag 2 mei 2018	Accountantskantoor	Commercieel
woensdag 23 mei 2018	Accountantskantoor	Commercieel
zaterdag 8 september 2018	Makelaardij	Commercieel
donderdag 20 september 2018	Business Netwerk	Commercieel
zaterdag 15 december 2018	Makelaardij	Commercieel

2.3 Verhuur

De belangrijkste financiële levensader voor 't Mozaïek is de exploitatie van het gebouw, meer specifiek de verhuur van ruimten voor (semi) maatschappelijke organisaties. De prijsstelling is op basis van een vastgestelde m2-prijs voor huur- en servicekosten. Korting is mogelijk voor starters en voor maatschappelijke organisaties met een beperkt budget.
Niet alleen kunnen met de opbrengst van verhuur het beheer van het gebouw en de daarmee verband houdende personele en materiële kosten in stand gehouden worden, maar de verhuuropbrengsten zijn vooral ook noodzakelijk om het onontkoombare verlies van het theater op te vangen.

De productgroep Verhuur kent twee vormen van verhuur:

- Permanente verhuur van kantoor- en bedrijfsruimten aan sociaal- cultureel en educatie gerelateerde instellingen en in beperkte mate aan (semi) commerciële bedrijven.
  In 2018 was er 6373.3 m2 beschikbaar voor permanente verhuur. Dit is ongeveer gelijk aan 2017. De bezettingsgraad was 97% in 2018. Er was in dit boekjaar sprake van 92,5 m2 leegstand verdeeld over twee ruimtes. In het kalenderjaar 2018 huisvestte 't Mozaïek 45 vaste huurders (2017: 45)
- Periodieke en incidentele verhuur van kantoor- en bedrijfsruimten.
  Er zijn 8 ruimtes met een totaal oppervlak van 469,8 m2 beschikbaar voor incidentele verhuur. In het kalenderjaar 2018 heeft 't Mozaïek onderdak geboden aan 1485 (2017: 1750) incidentele verhuringen. Dit betreft bijvoorbeeld vaste huurders die ook incidenteel nog extra ruimtes nodig hebben. Verder vindt er ook op reguliere basis incidentele verhuur plaats aan bijv. een dansschool, een boetseerclub, een schilderclub of yogapraktijk. Maar ook bedrijven, organisaties of particulieren uit de regio die een ruimte nodig hebben voor hun activiteit kloppen bij ons aan.

Sociaal: verhuur	
Bewust Balans	sociaal
Mee Gelderse Poort	sociaal
Diverzio	sociaal
Dichterbij	sociaal
Driestroom	sociaal
Integraal Herstel	sociaal
Grow	sociaal
's Heeren Loo Zorggroep	sociaal
Thai Chi Chuan	sociaal
Ayurveda	sociaal
Entrea	sociaal
Juridisch Loket	sociaal
Alberts Veenhuis Psychologenpraktijk	sociaal

Jeugdbescherming Gelderland	sociaal
EHBO Wijchen	sociaal
Heart in Mind	sociaal
Logopedie 't Mozaïek	sociaal
ZZG Zorggroep	sociaal
MeerVoormekaar	sociaal
Z&W	sociaal
Sociaal Wijkteam Wijchen	sociaal
Talis	sociaal
CWZ	sociaal
Oud Fit	sociaal
RIBW Nijmegen en Rivierenland	sociaal
Vluchtelingenwerk Nederland	sociaal
Brownies & Downies	sociaal
Roeterdink	sociaal
Wijchense Omroep	sociaal
Diëtist Lisanne	sociaal
Huisartsenpraktijk de Campus	sociaal

Cultureel: verhuur	
Bombarie	cultureel
Dans Sanne	cultureel
Theaterschool Hakoena	cultureel
De Bibliotheek Wijchen	cultureel
Graffiti Morris	cultureel
Historische vereniging Tweestromenland	cultureel
Wijchens Amateur Toneel	cultureel
BIZ	cultureel

Educatief: verhuur	
De Bibliotheek Wijchen	educatief
Maas Waal College	educatief
ROC	educatief
PSI Studiebegeleiding	educatief

2.4 Cultureel Lunch café en Horeca

Het Cultureel Lunchcafé wordt in belangrijke mate ingezet als een laagdrempelige ontmoetingsplek voor huisgenoten en hun relaties, bezoekers en voorbijgangers van 't Mozaïek. Ook wordt het Culturele Lunchcafé ingezet voor incidentele verhuur en projectmatige zaken. Daarnaast hebben diverse flexwerkers hun weg naar 't Mozaïek gevonden. 't Mozaïek is met partner Driestroom per 1 november 2018 een hernieuwd samenwerkingsverband aangegaan voor wat betreft de inzet van mensen met een arbeidsbeperking binnen het Cultureel Lunchcafé.

De openingstijden van het Cultureel Lunchcafé zijn maandag t/m vrijdag van 11:00 tot 14:00 uur waarbij er o.a. gezonde lunches geserveerd worden. Voor en na die tijd is de ruimte in gebruik als huiskamer en kunnen er non-alcoholische dranken genuttigd worden.

Het aantal bezoekers is groeiende maar nog niet op het niveau waar we naar toe willen. De marketingafdeling is in nauw overleg met de medewerkers horeca op zoek naar nieuwe kansen en mogelijkheden om de omzet van het Cultureel Lunchcafé verder te verhogen.
Een bezetting met professionele inzet is kostbaar, daarom zijn we, om extra inkomsten te genereren als nevenproduct gaan werken met een broodjescorner met lokale en gezonde producten voor direct gebruik door gasten en service voor onze huurders en zijn er nieuwe concepten in ontwikkeling. Deze worden in de loop van 2019 uitgerold en mede afhankelijk van het succes verder uitgebreid of bijgesteld. Daarnaast biedt de para commerciële horecavergunning, mogelijkheden om bijeenkomsten van allerlei aard zoals voorstellingen, congressen, netwerkbijeenkomsten, beurzen, symposia, productpresentaties en vergaderingen in combinatie met het gebruik van de theaterzaal verder 'aan te kleden'.

3. PERSONEEL, BESTUUR EN DIRECTIE

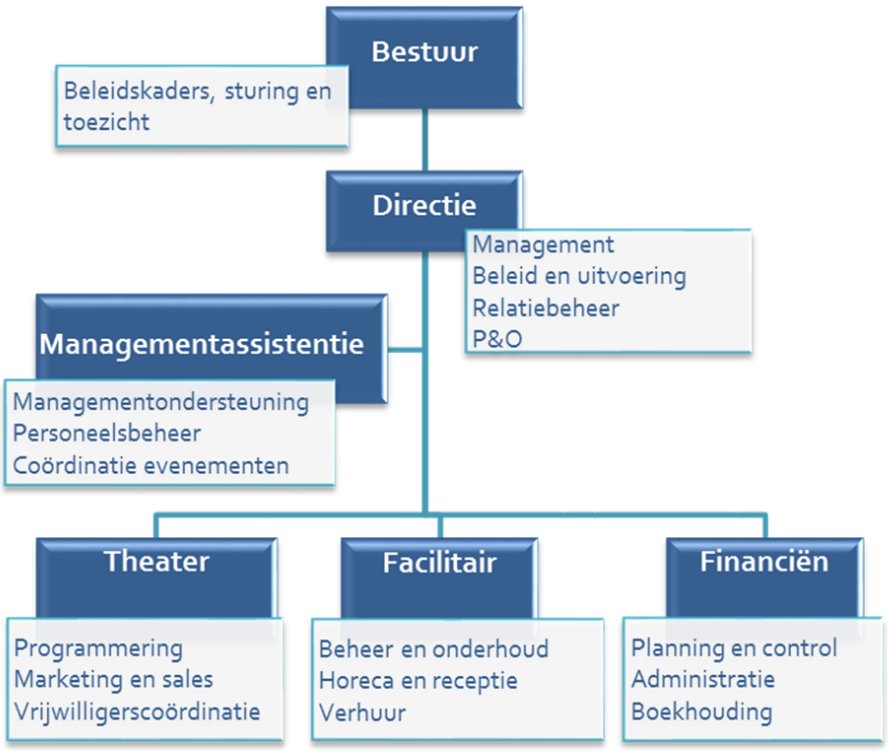

3.1 Personeel

't Mozaïek prijst zich gelukkig met een klein en loyaal team van medewerkers en een groep ambulante medewerkers. Met enige regelmaat lopen we ook tegen de kwetsbaarheid van de personele bezetting aan. Doordat veel taken maar bij één persoon belegd zijn, is de werkdruk in de piekseizoenen erg hoog. Als er uitval plaats vindt is het daarnaast ook lastig om deze op te vangen.

Vanuit de grondgedachte dat een zichzelf respecterende sociaal-culturele en educatieve instelling een goed sociaal arbeidsvoorwaardenbeleid mag voeren is er gezocht naar een passende CAO. Per 1 januari 2018 is 't Mozaïek officieel toegelaten tot de Werkgeversvereniging Nederlandse Podia en is de CAO Nederlandse Podia van toepassing.

De omvang van personeel met een vast dienstverband, is in 2018 gestegen, namelijk 8,4 fte (2017: 5,78 fte) verdeeld over 13 medewerkers (2017: 14) inclusief directie. Dit verschil wordt voornamelijk verklaard door het aantrekken van een nieuwe marketingmedewerker, een horecamedewerker die eerst via een Payroll constructie aan 't Mozaïek verbonden was en een directeur in loondienst. De incidentele inhuur bleef nagenoeg gelijk in 2018 namelijk 3,19 fte (2017: 3,21 fte) ondanks dat het aantal voorstellingen t.o.v. 2017 fors gestegen is.

Vrijwilligers leveren een belangrijke bijdrage aan de samenleving. Dat geldt zeker ook voor 't Mozaïek. Met vele vrijwilligers, waaronder gastvrouwen en gastheren, technici en receptionistes, is deze groep van onschatbare waarde voor onze organisatie. We kunnen stellen dat 't Mozaïek zonder hun gewaardeerde bijdrage, morgen zou moeten sluiten. We willen ze daarom ook koesteren en ondersteunen. In 2018 waren er 50 vrijwilligers actief (2017: 50).

3.2 Bestuur en directie

Het stichtingsbestuur van SCEC 't Mozaïek bestaat uit vijf leden die haar functie onbezoldigd uitoefent en houdt zich overwegend bezig met beleidsbepalende, toezichthoudende en controlerende taken. De beleidsvoorbereiding vindt plaats op directieniveau in nauw overleg met het bestuur. De samenstelling van het bestuur is van dien aard dat elk lid zijn eigen deskundigheden inbrengt. Het bestuur beschikt over een groot netwerk van externe contacten in de regio Wijchen. In 2018 is er een nieuwe directeur in loondienst aangesteld.
Voor de cultuursector geldt dat het werken met gemengde financiering, risicobeheer, toezicht en verantwoording zwaarder is gaan tellen. 't Mozaïek is zich hiervan bewust en hanteert de Governance Code Cultuur.

Op 31 december 2018 bestond het bestuur en directie uit de volgende personen:
Mevrouw Henriëtte Mooren-van den Boomen(directeur)
De heer Jos van der Knaap (voorzitter)
De heer Marc van de Ven (penningmeester)
De heer Ron Ruiken (secretaris)
Mevrouw Monique Vroemen (bestuurslid)
De heer Ton Jacobs (bestuurslid)

4. FINANCIEEL

Ondanks de stijgende vraag naar de diensten van 't Mozaïek en de doorvertaling van de huurprijzen naar marktconforme tarieven, staat de financiële positie van 't Mozaïek de laatste jaren onverminderd onder druk. Het uitgangspunt dat het rendement uit verhuur- en horeca-activiteiten enerzijds het negatieve resultaat van het theater moet compenseren en anderzijds een buffer moet bieden voor de ontwikkeling van de organisatie en het (groot) onderhoud, blijkt op de korte en middellange termijn een onhaalbare opdracht. De afgelopen jaren is er fors ingeteerd op de financiële reserves en is onderhoud systematisch op de lange baan geschoven. In het afgelopen boekjaar heeft de gemeente een gedeelte van de noodzakelijke investeringen in het theater willen

financieren waaronder de vernieuwing van de stoelen en de trekken en daarnaast is er een subsidie van €50.000,- toegekend. Desondanks is er over 2018 nog steeds sprake van een tekort en ook de begroting 2019 en de begrotingen van de toekomstige jaren zullen niet sluitend zijn.
Met name de kosten van de investeringen en vervangingen die te maken hebben met de staat van het oude gedeelte van het gebouw, de toekomstige kosten die te maken hebben met vervangingen voor het theater en de hoge energiekosten die voortvloeien uit de staat van het oude gedeelte van het gebouw, dat nog voorzien is van enkel glas, trekken een zeer zware wissel op onze exploitatie.

5. TOEKOMSTVERWACHTINGEN EN NIEUWE INITIATIEVEN

Om onze missie waar te maken, willen we ons verder ontwikkelen als maatschappelijk ondernemer. Met 't Mozaïek willen we nog meer midden in de lokale samenleving staan als partner van de gemeente, het onderwijs, verenigingen, instellingen en bedrijven. Daarom ook verstevigen we onze samenwerking met partners met een vergelijkbare doelstelling, zoals de Bibliotheek, MeerVoormekaar en de Driestroom. Ons krappe financiële speelveld vraagt daarbij continu om aandacht. We zijn daarom steeds op zoek naar nieuwe klantgroepen, concepten, producten en diensten, zelfstandig of in co-creatie. Hierna volgen een aantal voorbeelden van succesvolle samenwerkingsprojecten die in 2018 gerealiseerd of gestart zijn.

5.1 Samenwerkingsproject Cultureel Lunchcafé

't Mozaïek is met partner Driestroom per 1 november 2018 een hernieuwd samenwerkingsverband aangegaan voor wat betreft de inzet van mensen met een arbeidsbeperking binnen het Cultureel Lunchcafé. Driestroom levert het bedienend personeel, kortweg assistent medewerkers genoemd. 't Mozaïek levert de professionele horecamedewerkers die de assistent medewerkers begeleiden. Daarbij worden ook stagiaires van ProCollege ingezet. Op gezette tijden vind er overleg met Driestroom plaats om een en ander te monitoren. Deze diversiteit stimuleert de creativiteit binnen onze organisatie en past meer dan uitstekend bij onze legitimering. Vandaar dat we er zwaar op in gaan zetten om dit tot een succes te maken.

5.2 Samenwerkingsproject Gouden Dans

Eenzaamheid op afstand houden bij ouderen, dat is de missie van Gouden Dans. Dat gebeurt door kwetsbare en minder kwetsbare ouderen mee te nemen in een onvergetelijke ervaring: samen een dansvoorstelling maken. Het productieproces creëert de voorwaarden om een nieuw sociaal netwerk op te bouwen. Ook de fysieke meerwaarde voor de deelnemers is groot: een betere conditie, een betere houding, minder wankel en minder fysieke klachten. In samenwerking met MeerVoormekaar, Stichting Gouden Dans en met steun van de Lions Club Wijchen gaan vanaf januari 2019 een groep ouderen uit Wijchen in de 65+ leeftijd samen aan de slag, om op 5 mei 2019 een dansvoorstelling bij ons in het theater neer te zetten.

5.3 Samenwerkingsproject Wereldvrouwen

Donderdag 8 maart is het Internationale Vrouwendag en is voor de derde keer 'Wereldvrouwen' in Wijchen georganiseerd. Deze gratis avond in 't Mozaïek is een leerzame, gezellige, gemoedelijke avond voor vrouwen van alle leeftijden en uit alle culturen uit Wijchen en omgeving. Het Theater, de Huiskamer en de Bibliotheek bieden plek aan meer dan 40 activiteiten, stands, workshops, lezingen en optredens. Tussen al die activiteiten en stands zijn de ontmoetingen tussen al die vrouwen die elkaar daarvoor nog niet kenden het allermooiste. De gesprekken die spontaan plaatsvinden zijn zo waardevol en inspirerend, dat deze de reden zijn waarom deze avond zo succesvol is.

MeerVoormekaar, 't Mozaïek, de Bibliotheek en Vluchtelingenwerk tekenen voor de organisatie, met steun van enkele enthousiaste vrijwilligers.

5.4 Samenwerkingsproject Kampvuurvertellingen

Kampvuur.tv organiseert, in samenwerking met De Bibliotheek en 't Mozaïek, twee maal per jaar een verhalenavond. De vertellingen vinden in een sfeervolle setting plaats rondom een kampvuur voor 't Mozaïek. Het eerste half uur voor de jongere kinderen, daarna voor oudere kinderen en zeker ook voor volwassenen. Afgelopen zomer hebben de Wijchense vertellers allerlei verhalen voor de liefhebbers verteld. Het aantal bezoekers groeit ieder jaar.

5.5 Samenwerkingsproject Gelderse Podia

Wij zijn betrokken bij de oprichting van 'De Vereniging Gelderse Podia'. Gelderse Podia is de vereniging van Podia tot 600 stoelen in Gelderland.
Namens 't Mozaïek heeft onze programmacoördinator zitting in het bestuur. Het doel van de Gelderse Podia is naast de algemene belangenbehartiging, het uitwisselen van kennis, het versterken en het in stand houden van het culturele netwerk, het stimuleren van het cultureel ondernemerschap, de ondersteuning en stimulering van nieuw talent én met name het verbreden van de diversiteit binnen de programmering, de productie en het publiek. Daar waar nodig wordt de kunsteducatie binnen de regio in kaart gebracht. De vereniging Gelderse Podia wil door samen te werken, het culturele netwerk in Gelderland versterken om zo hun taak binnen het cultureel en maatschappelijk terrein nog beter uit te kunnen voeren.
Er wordt door de Gelderse Podia gewerkt aan het vergroten van de diversiteit van het publiek en de theatermakers. Cultuur is ván en vóór iedereen. Het bestaan van de Gelderse podia is voor de culturele diversiteit en de spreiding van het aanbod dan ook van groot belang. De 'VGP' is gesprekpartner van de Provincie Gelderland en heeft kennisdeling en samenwerking als doel. Dit heeft geresulteerd in een extra financiële bijdrage van de provincie.

5.6 Samenwerkingsproject ProPodium

ProPodium is ontstaan uit de wens van Theater 't Mozaïek om naast het programmeren en faciliteren van professionele en amateurvoorstellingen een broedplaats te zijn voor talent in de podiumkunsten. Het theater heeft de faciliteiten, kennis en netwerk om talent te ondersteunen, maar mist het netwerk om talent te vinden en door talent gevonden te worden. Mede door een partnership met de Rabobank Rijk van Nijmegen en ondersteuning door Cultuurmij Oost is vanaf 2017 ProPodium kunnen starten en is deze in 2018 doorontwikkeld. ProPodium wil een cultureel netwerk binnen de gemeente Wijchen vormen om zoveel mogelijk talent te bereiken, behoeftes te peilen en onderlinge kennisdeling en samenwerking te bevorderen. Pro Podium biedt activiteiten waarin beginnend talent in kleine setting kan optreden. Daarnaast biedt dit project talenten de kans om als voorprogramma van een professionele artiest op te treden. Op deze manier worden professionals aan talent gekoppeld ter ondersteuning van de ontwikkeling, niet alleen op creatief gebied, maar ook op financieel, technisch en zakelijk vlak. Jongeren en amateurs op het gebied van podiumkunsten leren Pro Podium kennen als een hulpmiddel om verder te komen met hun talent

5.7 Samenwerkingsproject Vrijwilligersavond

Als dank voor de inzet en als blijk van waardering bezorgen 't Mozaïek, MeerVoormekaar en de gemeente Wijchen vrijwilligers uit de hele gemeente een avond met een gouden randje.
Zowel de gemeenteraad als het college heeft aangegeven veel waarde te hechten aan het vrijwilligerswerk in de gemeente Wijchen. De participatie maatschappij zoals het ook vorm krijgt in

Wijchen is sterk verbonden met de inzet van vrijwilligers. Het grote aantal vrijwilligers in Wijchen maakt de gemeente levendig en aantrekkelijk.
De vrijwilligersavond trekt elk jaar meer bezoekers. Dit aantal is in 2018 gegroeid tot boven de 350. Het college heeft in 2017 besloten de subsidie voor de vrijwilligersavond af te geven voor drie jaar. Naast de inzet van 't Mozaïek speelt MeerVoormekaar een rol en dragen vrijwilligers op de avond zelf bij aan het succes.

5.8 Samenwerkingsproject Huurdersbijeenkomsten

Het idee is ontstaan om op reguliere basis, twee maal per jaar, een netwerkbijeenkomst te beleggen voor onze huurders, waarin de 'huisgenoten' van ons pand elkaar kunnen ontmoeten en elkaar op een informele manier nader kunnen leren kennen. Om ideeën uit te wisselen of praktische kennis te delen, maar vooral laagdrempelig en met name gericht op de inhoud van ieders werkzaamheden. De eerste bijeenkomst in september was zeer goed bezocht. Meer dan de helft van de huisgenoten was met één of meerdere personen aanwezig en gaf aan deze bijeenkomst als waardevol te hebben ervaren. Uit de resultaten van een enquête, bleek dat de deelnemers tijdens deze bijeenkomst nieuwe contacten gelegd hebben en dat er in een aantal gevallen een aanzet gemaakt is om te komen tot nieuwe samenwerkingsverbanden.

5.9 Tot slot

Om recht te doen aan de zwaarwegende kritische succesfactoren: 'de kwaliteit, gastvrijheid, veiligheid en duurzaamheid van de accommodatie en de voorzieningen' zijn er op korte en middellange termijn forse investeringen nodig om de accommodatie en de voorzieningen aan de eisen van deze tijd te laten voldoen. In 2018 is het Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) aangepast en de herberekening heeft geleid tot een aanpassing van de begroting en exploitatie. Noodzakelijke investeringen en vervangingen kunnen niet langer vooruitgeschoven worden.

Een fasegewijze verduurzaming van het gebouw, iets wat volgens de demarcatielijst onder de verantwoordelijkheid van de gemeente valt, zouden de energiekosten substantieel drukken. Ook de uitstraling van het oude gedeelte van het gebouw is in schril contrast met het reeds gerenoveerde gedeelte. De eerder door de voormalige wethouder uitgesproken ambitie dat het gebouw programmatisch zou moeten worden aangepast aan de moderne normen voor functionele werkplekken en duurzaamheid, is een ambitie die wij heel graag door zijn opvolger waargemaakt zouden willen zien.

Waar we naar toe willen is een gezonde exploitatie met een robuust business model waarmee we de toekomst in kunnen. Een toekomst als partner van de gemeente, het onderwijs, de verenigingen, en de vele instellingen en bedrijven die Wijchen rijk is. Een toekomst waarin we onze missie waar kunnen maken en waarin we ons verder kunnen door ontwikkelen als maatschappelijk ondernemer. De innovatie en inspanningen die daarvoor nodig zijn, vertalen zich in het model van de gewenste bedrijfsvoering als ook in de investeringen die nodig zijn om deze doelen te bereiken. Dit kan echter niet zonder de financiële steun van de gemeente.
De focus van het bestuur, de directie en de staf ligt bij het voeren van een gedegen financieel beleid en beheer en bij een zorgvuldige afstemming van kosten en baten. In vervolg op de transitie in 2017 en 2018 die vooral was/is gericht op verbetering van de bedrijfsvoering, zal in de komende jaren daarom de aandacht maximaal uitgaan naar nieuwe of uitbreiding van bestaande verdienmodellen, die ons extra mogelijkheden moeten bieden om onze financiële positie duurzaam te verstevigen.

't MOZAÏEK

	Begrotingsscenario's 2020				
	1. MFA	2. MFA+TH	3. MFA+TH+MAFU =huidige situatie =begroting 2020	4. MFA+TH+MAFU+CUDI	5. MFA+TH+MAFU =huidige situatie zonder investeringen en groot onderhoud
OMZET	€	€	€	€	€
Omzet onbelast	364.000	364.000	364.000	364.000	364.000
Omzet laag tarief	60.000	243.000	300.000	296.000	300.000
Omzet hoog tarief	201.000	253.000	319.000	318.000	319.000
Totaal: OMZET	**625.000**	**860.000**	**983.000**	**978.000**	**983.000**
INKOOPWAARDE OMZET					
Inkopen	18.000	33.000	62.000	60.000	62.000
Kostprijs omzet	0	152.000	156.000	160.000	156.000
Overige inkoop	0	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal: INKOOPWAARDE OMZET	**18.000**	**186.000**	**219.000**	**221.000**	**219.000**
PERSONEELSKOSTEN					
Salarissen	206.000	290.000	335.000	335.000	335.000
Sociale lasten	27.000	47.000	62.000	62.000	62.000
Pensioenlasten	15.000	27.000	35.000	35.000	35.000
Overige personeelskosten	8.000	14.000	16.000	16.000	16.000
Inleenpersoneel	18.000	64.000	91.000	91.000	91.000
Totaal: PERSONEELSKOSTEN	**274.000**	**442.000**	**539.000**	**539.000**	**539.000**
BEDRIJFSKOSTEN					
Huisvestingskosten					
Gas, elektra, water	80.000	87.000	87.000	87.000	87.000
Heffingen, lasten en belastingen	14.000	15.000	16.000	16.000	16.000
Klein onderhoud en inventaris	8.000	15.000	19.000	19.000	19.000
Overige huisvestingskosten (o.a. schoonmaak, beveiliging)	51.000	60.000	62.000	62.000	62.000
Totaal: Overige huisvestingskosten	153.000	177.000	184.000	184.000	184.000
Voorziening (dotatie)	28.000	50.000	50.000	50.000	0
Totaal: Huisvestingskosten	181.000	227.000	234.000	234.000	184.000
Kantoorkosten	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Verkoopkosten	3.000	14.000	15.000	15.000	15.000
Afschrijvingen immateriele vaste activa	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Afschrijvingen materiele vaste activa	27.000	27.000	27.000	27.000	21.000
Algemene kosten (o.a. ICT, verzekering, niet aftrekbare btw)	70.000	79.000	82.000	82.000	82.000
Overige baten en lasten	0	0	0	0	0
Totaal: BEDRIJFSKOSTEN	**285.000**	**351.000**	**362.000**	**362.000**	**306.000**
FINANCIELE BATEN EN LASTEN					
Rentelasten en bankkosten	1.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Rentebaten	0	0	0	0	0
Totaal: FINANCIELE BATEN EN LASTEN	**1.000**	**3.000**	**3.000**	**3.000**	**3.000**
OVERIGE BATEN EN LASTEN					
Subsidies					
Budgetsubsidie	0	0	0	0	0
Overige subsidies	0	0	0	0	0
Totaal: Subsidies	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal: OVERIGE BATEN EN LASTEN	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Exploitatieresultaat	**47.000**	**-122.000**	**-140.000**	**-147.000**	**-84.000**
Incidentele post vrijval voorziening groot onderhoud	0	0	0	0	191.000
RESULTAAT	**47.000**	**-122.000**	**-140.000**	**-147.000**	**107.000**
Eigen vermogen	**57.000**	**-112.000**	**-130.000**	**-137.000**	**117.000**
Solvabiliteit	**11,4**	**-33,6**	**-41,3**	**-51,9**	**20,8**

Bijlage begrotingsscenario's 2020

MFA= multifuncionele accommodatie
TH= theater
MAFU= maatschappelijke functie
CUDI= culturele diversiteit

UITGANGSPUNTEN
Bij de berekening van het eigen vermogen en de solvabiliteit wordt er rekening gehouden met een negatief resultaat van € 45.000,- in 2018 en een negatief resultaat van € 100.000,- in 2019.
Bij alle scenario's wordt uitgegaan van een inflatiecorrectie van 1,6% en een stijging in de loonkosten van 2,5%.
In geen enkel scenario is er geen rekening houden met frictiekosten als gevolg van ontslag.
Bij alle scenario's waarin de theateroptie is meegenomen, wordt er uitgegaan van 85 voorstellingen en 115 evenementen.
De bezettingsgraad voor verhuur wordt vastgesteld op 97%.

1. MFA incl. investeringen en groot onderhoud, zonder professioneel theater en maatschappelijke functie
Begroting 2020 voor de situatie waarin 't Mozaïek zal fungeren als exploitant van het gebouw, voor verhuur van ruimten en het faciliteren van horeca.

2. MFA met professioneel theater
Begroting 2020 waarin de activiteiten verhuur en theater inclusief horecafaciliteiten worden voortgezet met alleen professionele voorstellingen.
In dit geval zal het resultaat € 18.000,- minder negatief uitvallen in vergelijking met de huidige
situatie. Met andere woorden; het aanhouden van de evenementen kost 't Mozaïek momenteel € 18.000,-

3. MFA met professioneel theater en maatschappelijke functie (huidige situatie, begroting 2020)
Begroting 2020 conform huidige situatie.

4. MFA met professioneel theater, maatschappelijke functie en culturele diversiteit
Begroting 2020 conform huidige situatie dus met theater en maatschappelijke functie, waarbij er sprake is van een talentenprogramma en meer culturele diversiteit in de theaterprogrammering,
welke naar verwachting zal leiden tot een lager bezettingsresultaat van 25%.
We gaan uit van 10 voorstellingen met een risicovolle programmering en 75 laagdrempelige voorstellingen.

5. MFA met professioneel theater en maatschappelijke functie, exclusief investeringen en groot onderhoud
Begroting 2020 inclusief theater en maatschappelijke functie, exclusief investeringen en groot onderhoud. Op 1-1-2020 staat er € 191.000 op de voorziening groot onderhoud.
Als de beslissing genomen wordt om geen onderhoud meer te plegen, zal deze post vrijvallen en tot een positief resultaat leiden.
In toekomstige jaren zal er niet meer gedoteerd worden aan de voorziening. In geval er geen investeringen meer plaatsvinden zullen de afschrijvingskosten jaarlijks dalen en in 2029 € 0,- bedragen.

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	582
Extern Zaak ID	Z/19/035652
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 september 2019
Agendapunt	10
Omschrijving	(voorlopige) evaluatie Gedragscode Windenergie Wijchen (35652)
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Milieu
Eigenaar	Josten, Ron
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	§2 Duurzaamheid
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Burgers, T.T.M. (Titus)
Telefoonnummer steller	0884327319
E-mail adres steller	r.josten@drutenwijchen.nl

Bijlagen
informatienota evaluatie Gedragscode Windenergie Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	26 september 2019
Commissievergadering Wijchen	**12 september 2019**
Stukken gemeenteraad Wijchen	3 september 2019

Besluit

De commissie adviseert de informatienota voor kennisgeving aan te nemen.

Openbaar Zaaknummer: 35652

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: evaluatie Gedragscode Windenergie Wijchen

In deze informatienota wordt u geïnformeerd waarom de evaluatie van de Gedragscode Windenergie Wijchen voorlopig wordt aangehouden in het licht van de ontwikkeling van het windproject in Bijsterhuizen.

Aanleiding
In februari 2016 is de Gedragscode windenergie als onderdeel van de Routekaart energieneutraal Wijchen 2040 door de gemeenteraad van Wijchen vastgesteld.
Doel van de Gedragscode Windenergie Wijchen was en is in afspraken vast te leggen wat initiatiefnemers in windenergie (natuurlijke en rechtspersonen) dienen te doen, dan wel na te laten, in de diverse fasen van ontwikkeling van windparken in de gemeente Wijchen teneinde draagvlak te verwerven bij omwonenden.
Bij de raadsbehandeling is ook bepaald dat de Gedragscode na 3 jaar zou worden geëvalueerd.

Argumenten om de evaluatie aan te houden
Begin 2019 is de evaluatie in gang gezet en via interviews met vertegenwoordigers van diverse leefbaarheidsgroepen en stakeholders is gekeken in hoeverre de gedragscode windenergie succesvol is. Vóór de zomer is een concept evaluatierapport opgeleverd dat om de volgende redenen wordt aangehouden:
- *Het is te vroeg om volledig te evalueren:*

Door diverse geïnterviewde betrokkenen is aangevoerd dat de evaluatie te vroeg is omdat geen enkel project alle fasen van de gedragscode heeft doorlopen. Ten tijde van de interviews bevond het enige windproject in Wijchen, op Bijsterhuizen, zich in het begin van de tweede fase.
- *Leren van Windproject Bijsterhuizen in fase 2:*

Begin 2014 is Wind in Wijchen begonnen met de voorbereiding van een windproject langs de Nieuwe Wetering, aansluitend aan bedrijventerrein Bijsterhuizen. Het windpark krijgt drie turbines van 2,5 MW met een tiphoogte van 150m. WIW heeft tot op heden stappen die in de Gedragscode zijn vastgelegd doorlopen zoals het houden van openbare informatiebijeenkomsten, haalbaarheidsonderzoeken, keukentafelgesprekken met (direct) omwonenden. Dit heeft geresulteerd in een startdocument in oktober 2017 en een aanvraag voor een principe-besluit eind 2018 die op 15 januari 2019 positief is gehonoreerd. De gemeente heeft hiermee aangegeven medewerking te geven aan het initiatief. De komende maanden staan in het teken van nader onderzoek doen naar impact en het verkrijgen en peilen van draagvlak via overleg met bewonersplatform en omwonenden over inperken van eventuele overlast en participatie in het windmolenproject.
- *Niet de spelregels (Gedragscode) veranderen zolang een project loopt:*

Omdat Wind in Wijchen de Gedragscode volgt in het windproject Bijsterhuizen, is het onverstandig deze tussentijds te veranderen. Dit zou namelijk consequenties kunnen hebben voor het project alsook andere windinitiatieven die bij het vaststellen van de Gedragscode zijn gestopt, nieuw leven kunnen inblazen.

Afronding van de evaluatie eind 2019
In de ogen van het College kan de evaluatie pas worden afgerond nadat het windproject Bijsterhuizen een aantal stappen in fase 2 heeft doorlopen en het plan klaar heeft voor de RO-procedure danwel het project (eerder) intrekt. Indiening van een plan is hoogstwaarschijnlijk eind 2019 aan de orde.

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	457
Extern Zaak ID	Z/19/032904
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 september 2019
Agendapunt	11
Omschrijving	Nieuwe maatregelen afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR, beslisnota (32904)
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Milieu
Eigenaar	Veen, van der, Leen
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P7 Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Loermans, P.L.J. (Paul)
Telefoonnummer steller	088 4327154
E-mail adres steller	l.van.der.veen@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Bijlage 1: Wat is er de afgelopen jaren gedaan
Bijlage 2: Wijchen analyse en sorteerrapportage 2018
Bijlage 3: overzicht maatregelen
Bijlage 4: SIR Inhoudsanalyse (bijlage)
Bijlage 5: Rapport Wijchen omgekeerd inzamelen SIR juni 2019
Bijlage 6: SIR interviews omgekeerd inzamelen (bijlage)
Beslisnota - 28 juni 2019 raadsvoorstel nieuw afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR (32904)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissievergadering Wijchen	**12 september 2019**
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	5 september 2019
College BenW openbaar Wijchen	25 juni 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019
Raad openbaar Wijchen	26 september 2019

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met één keer per vier weken huis aan huis legen van de containers voor restafval vanaf 1 januari 2020.
2. Kennis te nemen van de voorgestelde nieuwe maatregelen afvalbeleid. Waarbij goed communiceren met onze inwoners een belangrijke randvoorwaarde is.
3. Kennis te nemen van het rapport van de SIR “Analyse omgekeerd inzamelen”.

Besluit

De commissie adviseert de beslisnota als bespreekstuk voor de raadsvergadering te agenderen. Kernachtig Wijchen en VVD overwegen een amendement in te dienen. Door D66 en CDA zijn moties aangekondigd.

Openbaar Zaaknummer: 32904

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Nieuwe maatregelen afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met één keer per vier weken huis aan huis legen van de containers voor restafval vanaf 1 januari 2020.
2. Kennis te nemen van de voorgestelde nieuwe maatregelen afvalbeleid. Waarbij goed communiceren met onze inwoners een belangrijke randvoorwaarde is.
3. Kennis te nemen van het rapport van de SIR "Analyse omgekeerd inzamelen".

Aanleiding

Nieuwe maatregelen afvalbeleid

Vorig jaar heeft de gemeenteraad unaniem besloten dat de container voor restafval behouden blijft. De raad heeft het college ook gevraagd om een voorstel te maken om de Wijchense VANG doelstellingen te realiseren (initiatiefvoorstel februari 2018), met als uitgangspunt het behoud van de grijze container voor restafval. De landelijke VANG doelstellingen zijn het restafval verminderen naar 100 kilo restafval (fijn+grof) per inwoner per jaar en 75% scheiding van huishoudelijk afval in 2020. Daarnaast zijn de beleidsuitgangspunten uit het Afvalbeleidsplan 2014-2017 leidend: afvalscheiding aan de bron, hoge service voor gft, plastic+ en oud papier en maatwerk bij hoogbouw.

De afgelopen jaren zijn al diverse maatregelen genomen om het scheiden van restafval te verbeteren. Zie bijlage 1 voor dit overzicht. We zien dat de hoeveelheid restafval de afgelopen jaren fors is gedaald. In 2018 werd er nog 127 kg/inw/jr. restafval in gezameld en het scheidingspercentage was 74%. In 2013 werd er nog 162 kg/inw/jr. restafval ingezameld en was het scheidingspercentage 65%. We zijn aardig op weg om de VANG doelstelling voor 2020 te halen. Het uiteindelijke doel is 30 kg/inw/jr. en 100% scheiding.
Voor onze gemeente verwachten wij dat 45kg/inw/jr. haalbaar zal zijn (Wijchense doelstelling).

Dit kunnen wij niet alleen als gemeente maar ook landelijk moet er meer actie worden ondernomen om bijvoorbeeld de hoeveelheid plastic verpakkingsafval terug te dringen De sorteeranalyses restafval uit 2018 laten zien dat er nog veel herbruikbare stoffen in zitten (zie bijlage 2). Nog betere afvalscheiding is dus mogelijk.

Het voorstel om de hoeveelheid restafval te verminderen bestaat uit de volgende maatregelen:

1. De inzamelfrequentie van de grijze restafvalcontainer verlagen naar één keer per 4 weken;
2. Verenigingen en scholen faciliteren om hun afval goed te scheiden;

3. Gerichte communicatie voor het goed scheiden en goed aanbieden van het huishoudelijk afval. Waarbij ook nadrukkelijk aandacht zal worden besteed op wat de inwoner bespaard door goed haar afval te scheiden.
4. Participatie door middel van een inwonerspanel met inwoners die hebben aangegeven dat zij mee willen praten over afvalthema's;
5. Maatwerk bij complexen die containers hebben terwijl hiervoor geen ruimte is;
6. Gescheiden inzameling van luiers en incontinentiemateriaal vanaf 2020 onder voorbehoud van voldoende verwerkingscapaciteit bij ARN en besluitvorming over kosten gescheiden inzamelen van deze stroom.

Het voorstel wordt nader toegelicht in bijlage 3. Er komt nog een afzonderlijke nota waarin dit pakket maatregelen nader (financieel) wordt uitgewerkt.

Wijziging inzamelfrequentie restafval
Dar stelt nu het inzamelplan en de dienstverleningsovereenkomst voor 2020 op. Daarom moet nu al een besluit worden genomen over de inzamelfrequentie van de grijze restafvalcontainer

Oud papier inzameling
Oktober 2018 bent u geïnformeerd over het tekort aan chauffeurs bij Dar en de gevolgen voor de inzameling van oud papier met verenigingen. Dit is een structureel probleem en heeft gevolgen voor alle Dar gemeenten. Bestuurlijk zijn er afspraken gemaakt over het aantal chauffeurs waarop iedere gemeente recht heeft. De chauffeurs zijn toebedeeld naar ratio van het aantal routes per gemeente waar in 2018 met verenigingen oud papier werd ingezameld. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over de onderlinge verdeling van de meerkosten van de inzameling voor de komende drie jaar (met een lineaire afbouw 90%-60-30%). De inzamelkosten nemen toe omdat overdag inzamelen met achterladers met twee beladers van Dar duurder is dan de inzameling met verenigingen. We zijn in gesprek met de verenigingen over welke vergoeding men vanaf 2020 gaat ontvangen.

Vanaf 2020 ziet de inzameling van oud papier er zo uit: 16 routes samen met verenigingen en 7 routes in de dag periode door Dar. Om de stijging van de inzamelkosten voor onze gemeente te beperken worden er 4 routes met zijladers gereden.
Dit geeft de mogelijkheid om met minder beladers te werken en zo kosten te besparen. Nadeel is dat inwoners dan geen papier los bij mogen plaatsen. Ook lopen we het risico dat er meer papier bij het restafval komt. Vandaar dat we deze maatregel niet in voeren. Dit bekent wel dat de inzamelkosten voor oud papier hierdoor nog meer gaan stijgen.

Bij het uitzetten van de papiercontainers (september 2017) en bij de wisselronde vorig jaar mei mochten inwoners de container weigeren. Ongeveer 600 adressen hebben de container geweigerd vanwege bijvoorbeeld ruimtegebrek. Dit speelt vooral bij de gestapelde woningen in Diepvoorde en Hoogmeer.

GFT
Geen andere wijzigingen in de afvalinzameling in 2020. Begin van dit jaar is er door de raad de vraag gesteld om in de winterperiode gft maar 1x per 4 weken in te zamelen. Dit gaan we niet doen. Door minder service te verlenen op de inzameling van gft bestaat het risico dat inwoner hun gft weer bij restafval gaan gooien.

Plastic +
De gemeente Nijmegen wil 50 cent gaan vragen voor een rol zakken voor plastic+. Hoewel wij het met Nijmegen eens zijn dat er teveel plastic+ zakken gebruikt worden voor andere doelen en dit dus geld kost hebben wij dit plan niet. Wij denken dat het risico op meer plastic+ in het restafval te groot is.

Rapport SIR analyse
Op verzoek van de raad heeft het college laten onderzoeken welke bezwaren er bij onze inwoners zijn m.b.t. omgekeerd inzamelen. Dit onderzoek is door SIR communicatie management uitgevoerd (bijlage 4). Er waren drie soorten bezwaren: mensen waren het niet eens met het proces, de keuze voor omgekeerd inzamelen of waren het niet eens met de locatie waar de ondergrondse container zou komen. Er was te weinig gedaan om draagvlak te creëren, er was te weinig oog voor de weerstand die ontstond en men vond dat er meer participatie nodig was bij dit soort ingrijpende keuzes.

Eerdere besluiten

Datum	*Korte omschrijving eerder genomen besluit*
22-02-2018	Initiatiefvoorstel Beleid m.b.t. behalen landelijke afvaldoelstellingen (Raadsbesluit 18 2 13777): 1. De huidige voorbereidingen voor de invoering van deze wijze van omgekeerd inzamelen z.s.m. stop te zetten en de restafval kliko te behouden. 2. Het college verzoeken om met een voorstel te komen dat gericht is op het realiseren van de Wijchense VANG doelstellingen en dus een verdere vermindering van de hoeveelheid restafval. 3. Het college verzoeken te onderzoeken welke bezwaren er bij onze inwoners zijn m.b.t. omgekeerd inzamelen. 4. Het college verzoeken om met een voorstel te komen gericht op draagvlak en een positieve motivatie van onze inwoners. 7. Het college verzoeken om financieel inzicht te geven aan de raad m.b.t. het effect op de afvalstoffenheffing bij invoering van het nieuwe voorstel.
14-07-2014	Afvalbeleidsplan 2014-2017 (14RZ016)
10-10-2018	Memo gemeenteraad m.b.t. inzameling oud papier en karton in 2019

Gewenst resultaat

Het halen van de VANG doelstelling 2020: 100kg restafval per inwoner en een scheidingspercentage van 75%.
De Dar weet welke uitgangspunten gelden voor de DVO en inzamelplan voor 2020 zodat zij de juiste tarieven kunnen toepassen en de uitvoering goed kunnen plannen.
De gemeente weet wat de kosten zijn en de tarieven voor de afvalstoffenheffing vastgesteld kunnen worden.

Argumenten

1.1. De hoeveelheid restafval is afgenomen.
In 2013 heeft de gemeente Wijchen het Diftar systeem ingevoerd. Sinds de invoering zijn inwoners hun afval beter gaan scheiden is het aantal ledigingen van restafvalcontainers gedaald van ca. 210.000 in 2013 naar ca. 146.000 ledigingen in 2018. De huidige inzamelfrequentie van één keer per twee weken (26 keer per jaar) is gebaseerd op de oorspronkelijke uitgangspunten. Gemiddeld wordt 33% van de containers ieder twee weken aangeboden. Bij een inzamelfrequentie van één keer per vier weken (13 keer per jaar) ligt dat nog steeds ruim boven het gemiddelde. Ruim 75% van alle adressen die

een restafvalcontainer hebben zetten hun container nu al minder dan 14 keer per jaar aan de straat. Daardoor blijft de service bij een lagere inzamelfrequentie goed.

1.2 Het levert een financiële besparing op de inzamelkosten voor restafval.
Dar verwacht dat deze maatregel een financiële besparing oplevert van ongeveer 30%. De besparing is geen 50% omdat de inzamelroutes moeten worden aangepast en omdat per route meer containers worden aangeboden.
Het levert een besparing op van 60k maar deze staan los van de reguliere kostenuitzettingen, we verwachten daarom toch een forse toename van de inzamelkosten in 2020.

1.3 Het voorkomt onnodige transportbewegingen.
Door restafval minder vaak op te halen rijden de inzamelwagens efficiënter en effectiever. Dit heeft een positief effect voor het milieu.

1.4. Er is draagvlak voor onder inwoners.
Eén keer in de vier weken inzamelen is door inwoners zelf als oplossing aangedragen bij hun reacties n.a.v. omgekeerd inzamelen. Ook is er via een korte vragenlijst gepeild wat inwoners van deze maatregel vinden. Ruim twee derde van de respondenten vindt het een goed idee. Daarnaast maakt 10% van de respondenten gebruik van de ondergrondse container of heeft geen mening.

Tegenargumenten en risico's

1.1 Voor huishoudens met een kleine container is één keer per vier weken inzamelen te weinig.
Ongeveer 4.100 huishoudens bieden hun restafval in een kleine 140 liter container aan. Eén keer per vier weken inzamelen kan voor hen te weinig zijn. Wij achten dit risico gering omdat ook bij hen de gemiddelde aanbiedfrequentie ongeveer één keer per acht weken is. En ruim 83% van deze adressen de container nu minder dan 14 keer per jaar aanbiedt. We gaan deze huishoudens aanbieden om gratis eenmalig de container om te ruilen voor een 240 liter container.

Financiële gevolgen

- Met het 1 x per 4 weken inzamelen van restafval besparen we ongeveer 60k. Met deze maatregel kunnen we dus een deel van de verwachte kosten uitzetting voor inzameling restafval opvangen.
- De kosten van voor de inzameling van oud papier gaan fors toenemen.
- De kosten voor de extra communicatie worden meegenomen in de afvalstoffenheffing
- De kosten voor een eenmalige gratis omwisseling van de 140 liter restcontainer naar 240 liter restcontainer worden meegenomen in de afvalstoffenheffing.
- Per saldo verwachten we meer kosten dus een stijging van de afvalstoffenheffing

Communicatie

- Bewoners en bedrijven die gebruik maken van de container voor restafval worden geïnformeerd over de wijziging in inzameling.

Uitvoering of Vervolgstappen

-Aanpassing afvalstoffenverordening en uitvoeringsbesluit;
-Meenemen bij vaststellen tarieven afvalstoffenheffing
-Opstellen nota met uitwerking voorgenomen nieuwe maatregelen en de financiële gevolgen van deze uitwerking

Advies
-Financieel consulent.

Bijlage 1: Wat is er de afgelopen jaren al gedaan?

jaar	maatregel
2013	invoering Diftar: betalen voor weggooien restafval of leegmaken container restafval
2014	Opening nieuwe mileustraat Bijsterhuizen
2015	Vanaf juni inzameling plastic+ (naast plastic verpakkingsafval ook inzameling drankkartons en blik)
2017	Vanaf 1 oktober 2017 inzameling oud papier met containers, bijplaatsingen toegestaan.
2017	Augustus start pilot met inzameling gft bij hoogbouw op drie locaties
2018	Maart aanmelding gemeente Wijchen als deelnemer aan de Statiegeldalliantie.
2018	Juni start pilot inzameling gft in de maanden juni t/m augustus
2018	gratis inzameling matrassen op de milieustraat
2019	Besluit raad om zomerinzameling in te voeren en na 3 jaar te evalueren
2019	Uitrol gft cocons bij hoogbouw voor het einde van dit jaar

EURECO

RAPPORTAGE

DAR

Rapportage hoeveelheid, samenstelling en scheiding van fijn huishoudelijk afval 2018

Gemeente WIJCHEN
-concept-
September 2018

EURECO onderzoek en advies reststromen

Tolboomweg 1a
3784 XC TERSCHUUR (gem. Barneveld)
TELEFOON (0342) 46 24 25
MOBIEL (06) 50 27 11 91
E-MAIL info@eureco-onderzoek.nl
WEBSITE www.eureco-onderzoek.nl

Inhoudsopgave

1 Voorwoord 3
2 Prognose aanbod huishoudelijk afvalstoffen in 2018 4
2.1 Ontwikkeling aanbod fijn restafval in tijd 4
3 Gemiddelde samenstelling fijn huishoudelijk restafval 2018 5
3.1 Samenstelling en hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval 2018 5
3.2 Gemiddelde samenstelling fijn restafval in relatie met genomen interventies 5
4 Ontwikkeling scheiding aan huis ingezamelde grondstofstromen 7
4.1 Scheiding GFT-afval 7
4.2 Scheiding herbruikbaar papier en karton 7
4.3 Scheiding PMD 8
5 BIJLAGE 9
5.1 Bijlage 1 A Samenstelling fijn restafval op basis van gewichtsprocent 2012-2018 9
5.2 Bijlage 1 B Samenstelling fijn restafval op basis van kilo per inwoner 2012-2018 9
5.3 Bijlage 2 Uitwerking sorteeranalyse 2018 9

1 Voorwoord

Deze rapportage geeft een beeld wat het effect is van genomen interventies op het scheiden van huishoudelijk afvalstoffen aan de bron. De focus ligt hierbij op de grootste afvalstromen die gescheiden aan huis worden ingezameld. Dit zijn de fracties GFT, herbruikbaar papier/karton en PMD. Deze afvalstromen worden in relatie gebracht met de hoeveelheid en samenstelling van fijn huishoudelijk restafval.

De volgende onderwerpen worden achtereenvolgens behandeld:

- Hoeveelheid ingezamelde huishoudelijk afvalstoffen in 2018.
- Hoeveelheid en samenstelling fijn huishoudelijk restafval in relatie met genomen interventies met als doel meer scheiding aan de bron te realiseren.
- Ontwikkeling totaal hoeveelheden gft, herbruikbaar papier/karton en pmd.

Als bijlage worden in 2 tabellen de gemiddelde samenstelling van het fijn restafval weergegeven over de jaren 2012 – 2018. De samenstelling is uitgedrukt in gewichtsprocent en op basis van kilo per inwoner per jaar.

De resultaten van sorteeranalyse die in 2018 is uitgevoerd is in bijlage 2 toegevoegd.

2 Prognose aanbod huishoudelijk afvalstoffen in 2018

De DAR vestrekte aan Eureco inzamelcijfers van gescheiden ingezamelde afvalstoffen afkomstig van gemeente Wijchen, over het eerste halfjaar 2018. Deze cijfers zijn geextrapoleerd naar een prognose aanbod voor heel 2018 en worden in tabel 1 vermeld.

Totaal aantal inwoners gemeente Wijchen (CBS, 2018): 40.847

Het aanbod per inwoner is berekend door de tonnages te delen door het totaal aantal inwoners. De berekende hoeveelheden per inwoner zijn ook in tabel 1 aangegeven.

Tabel 1	Tonnage ingezameld tot en met juni 2018	Geëxtrapoleerd naar heel 2018	Prognose kilo per inwoner in 2018
GFT	**3.035**	6.070	149
OPK	**1.255**	2.510	62
PMD	**587**	1.174	29
FIJN RESTAFVAL8	**2.394**	*4.788*	117
Uit minicontainers	***2.219***	*4.438*	
Uit verzamelcontainers	***175***	*350*	

*93% van het aanbod fijn restafval is ingezameld met minicontainers, 7% is afkomstig uit verzamelcontainers.

2.1 Ontwikkeling aanbod fijn restafval in tijd

In de onderstaande grafiek is de ingezamelde hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval in tijd uiteengezet. De hoeveelheid fijn restafval is uitgedrukt in kilo per inwoner per jaar.
(Bron: CBS en prognose hoeveelheid 2018).

Grafiek 1. Ontwikkeling aanbod fijn restafval in tijd (kg/inw)

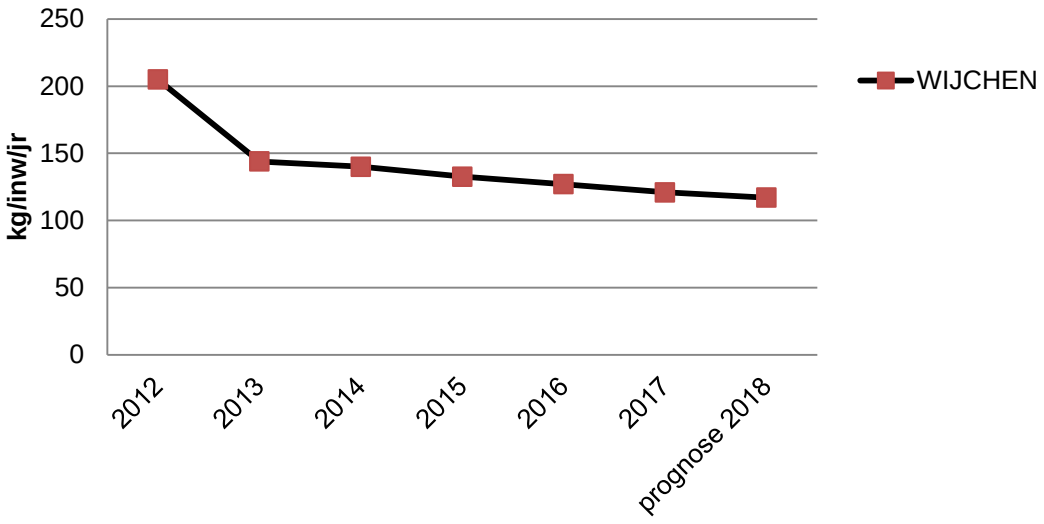

3 Gemiddelde samenstelling fijn huishoudelijk restafval 2018

De gemiddelde samenstelling van het fijn huishoudelijk restafval is vastgesteld m.b.v. sorteeranalyse die in 2018 zijn uitgevoerd. In totaal zijn 2 steekproefmonsters op samenstelling geanalyseerd: 1x bij minicontainers en 1 bij ondergrondse containers (OC).

3.1 Samenstelling en hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval 2018

In tabel 2 wordt de gemiddelde samenstelling van het fijn huishoudelijk restafval per type inzamelmiddel weergegeven. In de voorlaatste kolom is de gemiddelde samenstelling voor Wijchen berekend, waarbij de verhouding inzameltonnages minicontainers en verzamelcontainers als weegfactor gebruikt zijn. Door een koppeling met het totale aanbod wordt in de laatste kolom de gemiddelde samenstelling vermeld in kilo per inwoner.

Tabel 2 Kenmerken	mc	oc	WIJCHEN GEMIDDELD	kilo /inw
Aantal inwoners				40.847
Ingezameld (ton)	4.438	350	4.788	117
Fracties Weegfactor	93%	7%	100%	
GFT	**31,6%**	**39,0%**	**32,1%**	**37,6**
Keukenafval	24,8%	30,9%	25,3%	29,6
Tuinafval	2,3%	4,3%	2,4%	2,8
Organische zeef 0-20 mm	4,4%	3,9%	4,4%	5,2
PAPIER/KARTON HERBRUIKBAAR	**9,8%**	**3,7%**	**9,4%**	**11,0**
Verpakking	2,6%	2,0%	2,5%	3,0
Niet verpakking	7,2%	1,7%	6,8%	8,0
PMD	**11,1%**	**7,4%**	**10,8%**	**12,6**
Plastic Heroes verpakkingen	6,0%	4,3%	5,8%	6,9
Metaal verpakkingen	3,3%	1,8%	3,1%	3,7
Drankenkarton	1,8%	1,4%	1,8%	2,1
KUNSTSTOFFEN OVERIG	**5,2%**	**3,7%**	**5,1%**	**6,0**
GLAS (GLASBAK)	**5,5%**	**2,8%**	**5,3%**	**6,2**
TEXTIEL	**4,7%**	**3,1%**	**4,6%**	**5,3**
Textiel excl. schoeisel	4,0%	2,6%	3,9%	4,6
Schoeisel	0,7%	0,5%	0,7%	0,8
METAAL OVERIG	**1,2%**	**0,5%**	**1,1%**	**1,3**
APPARATEN	**0,7%**	**0,5%**	**0,7%**	**0,8**
HOUT	**3,9%**	**1,2%**	**3,7%**	**4,3**
STEEN/PUIN	**0,2%**	**0,6%**	**0,2%**	**0,3**
KCA	**0,1%**	**0,1%**	**0,1%**	**0,1**
OVERIG REST	**26,2%**	**37,5%**	**27,0%**	**31,7**
TOTAAL	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**117,2**

3.2 Gemiddelde samenstelling fijn restafval in relatie met genomen interventies

In grafiek 2 is de gemiddelde samenstelling van het restafval over de jaren 2012 – 2018 van gemeente Wijchen te zien. De samenstelling dat uitgedrukt wordt in kilo per inwoner per jaar, bestaat uit sorteerfracties gft, papier/karton herbruikbaar, pmd en een som van alle overige sorteerfracties.

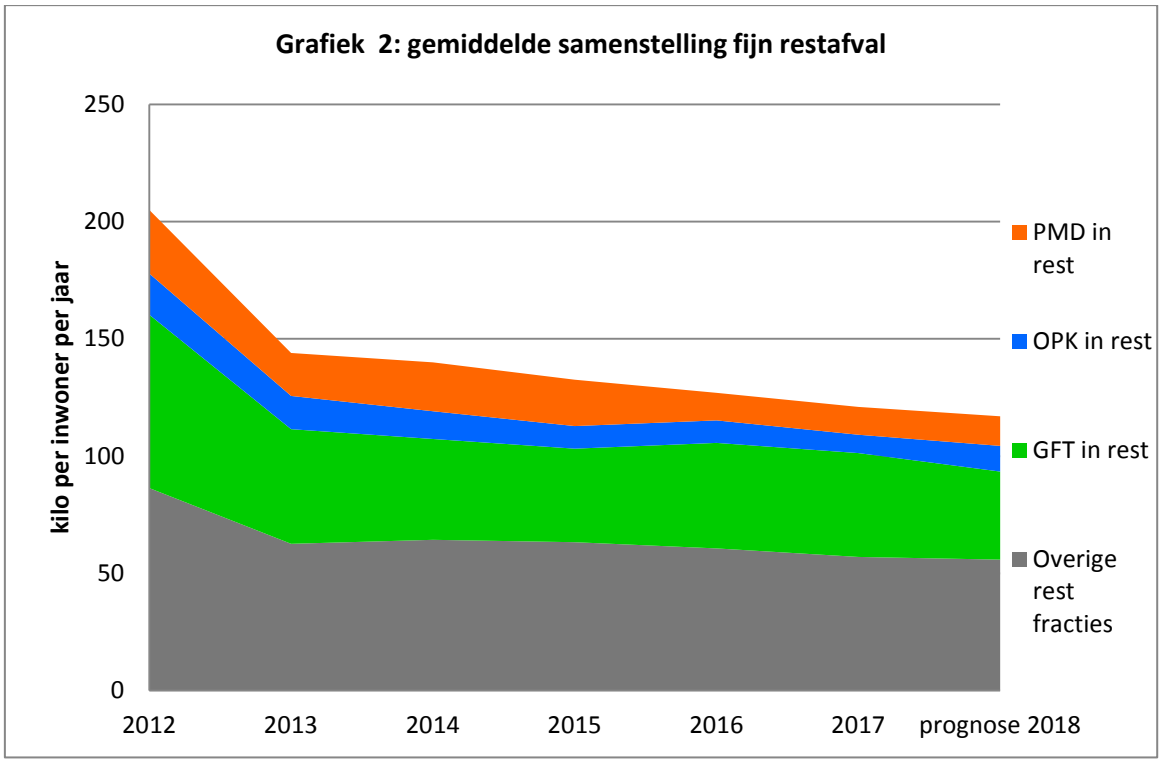

	2012	2013	2014	2015	2016	2017 en 2018
Restafval	1x /2 w	Diftar 1x/2w	idem	idem	idem	idem
GFT	MC 140/240 ltr 1x/2 w	idem	idem	idem	idem	idem
OPK	1x /2 w	idem	idem	idem	idem	idem
PMD	Plastic Heroes Zak 1x /2w	idem	idem	PMD Zak 1x / 2 w	idem	idem

Bij hoogbouw wordt fijn restafval ingezameld met verzamelcontainers.

4 Ontwikkeling scheiding aan huis ingezamelde grondstofstromen

In dit hoofdstuk wordt per grondstofstroom de hoeveelheden die gescheiden zijn ingezameld en de hoeveelheid die nog aanwezig zit in het fijn restafval in grafieken gevisualiseerd. Hiervoor zijn de samenstelling cijfers gebruikt afkomstig van sorteeranalyses uitgevoerd in de jaren 2012 – 2018. Deze cijfers zijn gekoppeld aan ingezamelde hoeveelheden die bij het CBS geregistreerd staan. Voor 2018 zijn de prognose inzamelcijfers van de DAR gebruikt, zoals weergegeven in tabel 1.

4.1 Scheiding GFT-afval

De totale hoeveelheid gft-afval dat gemiddeld per inwoner in gemeente Wijchen vrijkomt, wordt in grafiek 3 weergegeven. De hoeveelheid gft dat jaarlijks in het fijn restafval wordt gemeten is aangeduid met een donkere groene kleur. De hoeveelheid gft die gescheiden is ingezameld heeft een lichte groene kleur.

Grafiek 3: totaal aanbod gft-afval

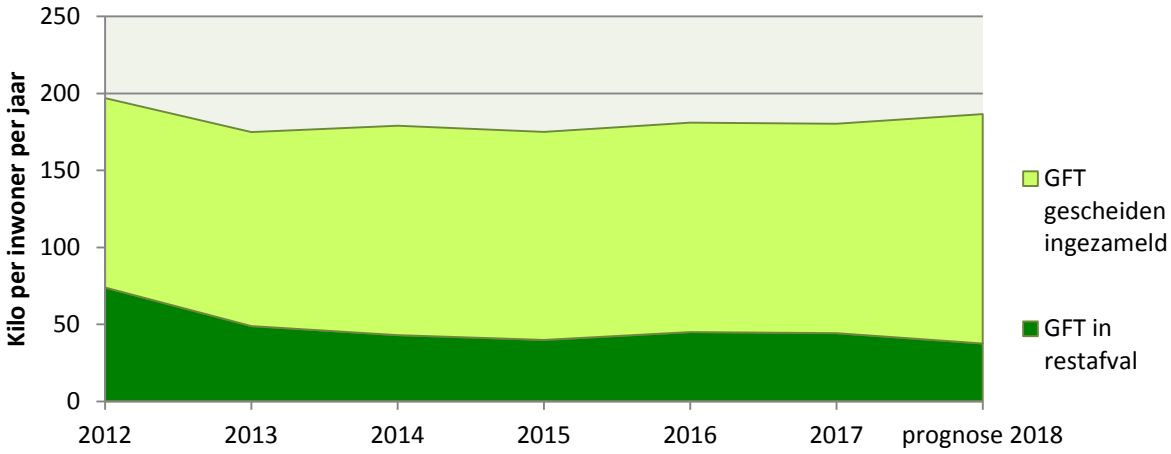

- De totale hoeveelheid gft dat jaarlijks per inwoner vrijkomt, oogt redelijk stabiel en komt uit op ongeveer 180 kilo.
- In 2017 is 75% van het vrijkomend fijn gft-afval gescheiden ingezameld. Voor 2018 is de prognose dat het inzamelresponse hoger uit zal vallen.

4.2 Scheiding herbruikbaar papier en karton

In grafiek 4 is de ontwikkeling van de totale hoeveelheid herbruikbaar papier en karton te zien. De donkere blauwe kleur is de hoeveelheid herbruikbaar papier/karton dat nog aanwezig zit in het fijn restafval, de lichte kleur is de hoeveelheid die gescheiden is ingezameld.

Grafiek 4: totaal aanbod herbruikbaar papier en karton

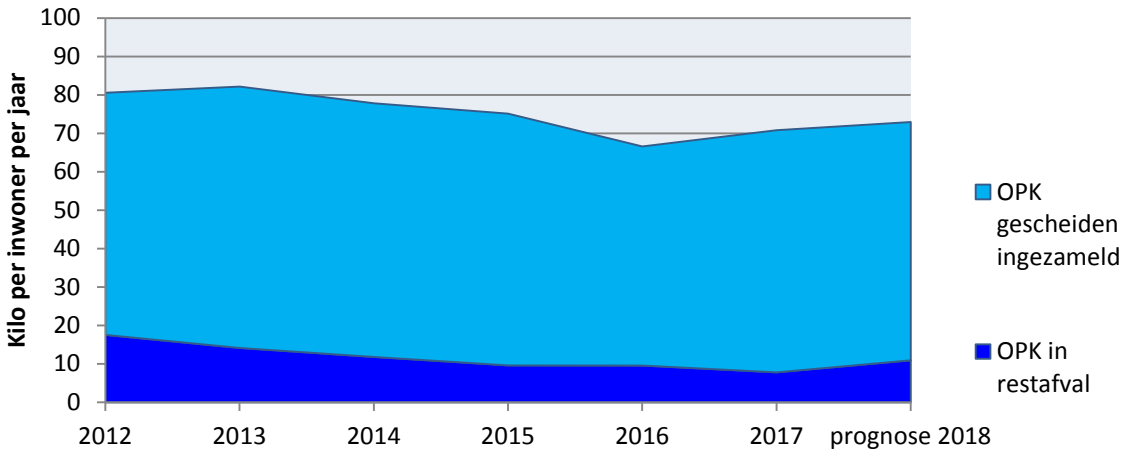

- De totale hoeveelheid herbruikbaar papier en karton dat jaarlijks per inwoner vrijkomt, lijkt in verloop van tijd af te nemen naar een aanbod van ongeveer 70 kilo per inwoner per jaar.
- In meetjaar 2017 is 89% van de herbruikbaar papier/karton gescheiden ingezameld.

4.3 Scheiding PMD

In grafiek 5 is de totale hoeveelheid pmd dat per inwoner vrijkomt in beeld gebracht. Het PMD dat nog aanwezig zit in het restafval heeft een lichte oranje kleur. De donkere kleur geeft de hoeveelheid PMD weer die gescheiden is ingezameld.

Grafiek 5: totaal aanbod pmd

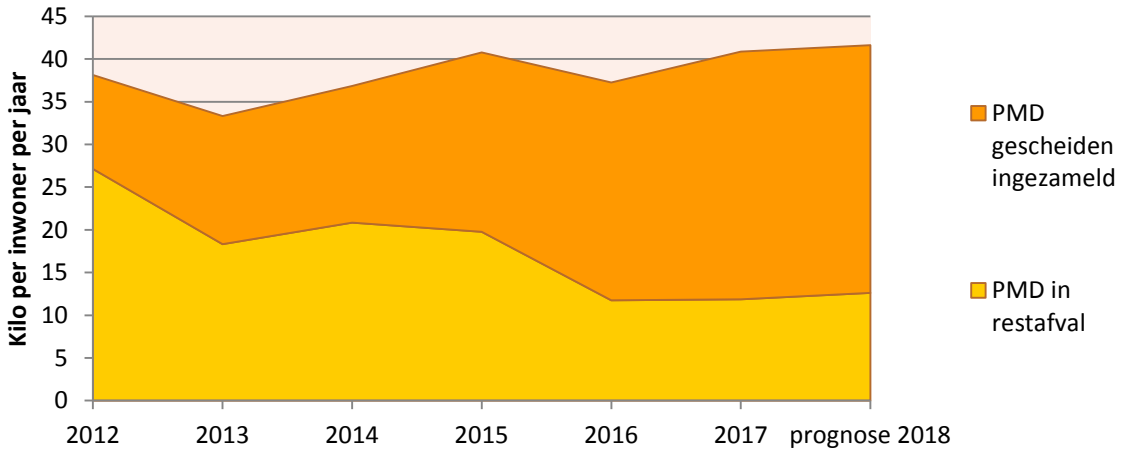

- Meetjaar 2015 is door invoering van gescheiden PMD inzameling (juni) een overgangsjaar, waardoor de hoeveelheid PMD dat in het fijn restafval is gemeten niet representatief is en in werkelijkheid lager zal zijn.
- De totale hoeveelheid PMD dat per inwoner vrijkomt, lijkt vanaf 2016 te stijgen naar ruim 40 kilo per inwoner per jaar.
- Voor 2018 lijkt de afvalscheidingsresponse voor PMD op een vergelijkbaar niveau uit te komen als in 2017. Er werd 715 van het vrijkomend PMD gescheiden ingezameld.

5 BIJLAGE

5.1 Bijlage 1 A Samenstelling fijn restafval op basis van gewichtsprocent 2012-2018

5.2 Bijlage 1 B Samenstelling fijn restafval op basis van kilo per inwoner 2012-2018

5.3 Bijlage 2 Uitwerking sorteeranalyse 2018

BIJLAGE 1 A

GEMEENTE WIJCHEN	GEMIDDELDE SAMENSTELLING FIJN HUISHOUDELIJK RESTAFVAL OP BASIS VAN GEWICHT													
Jaar	2012		2013		2014		2015		2016		2017		prognose 2018	
Fracties														
GFT	**36,1%**		**33,9%**		**30,7%**		**30,1%**		**35,4%**		**36,6%**		**32,1%**	
Keukenafval		22,7%		25,7%		21,6%		20,4%		24,0%		26,5%		25,3%
Tuinafval		3,2%		1,9%		1,4%		6,0%		2,1%		3,0%		2,4%
Organische zeeffractie 0-20 mm		10,1%		6,3%		7,8%		3,7%		9,4%		7,1%		4,4%
PAPIER/KARTON HERBRUIKBAAR	**8,6%**		**9,8%**		**8,5%**		**7,3%**		**7,6%**		**6,5%**		**9,4%**	
PMD	**13,2%**		**12,7%**		**14,9%**		**14,9%**		**9,3%**		**9,8%**		**10,8%**	
Plastic Heroes verpakkingen		5,5%		5,0%		6,6%		6,7%		5,0%		5,7%		5,8%
Metaalverpakkingen		2,8%		3,7%		4,3%		4,1%		2,5%		2,4%		3,1%
Drankenkarton		4,9%		4,1%		4,0%		4,1%		1,7%		1,8%		1,8%
KUNSTSTOFFEN OVERIG	**4,7%**		**9,1%**		**6,3%**		**4,9%**		**5,1%**		**6,3%**		**5,1%**	
GLAS (GLASBAK)	**4,0%**		**5,7%**		**4,9%**		**3,2%**		**4,1%**		**4,0%**		**5,3%**	
TEXTIEL	**3,0%**		**3,6%**		**4,6%**		**5,1%**		**6,0%**		**4,3%**		**4,6%**	
Textiel excl. schoeisel		2,1%		3,2%		3,8%		4,4%		5,2%		3,9%		3,9%
Schoeisel		0,9%		0,4%		0,8%		0,7%		0,9%		0,5%		0,7%
METAAL OVERIG	**0,9%**		**2,7%**		**1,5%**		**0,4%**		**1,9%**		**1,3%**		**1,1%**	
APPARATEN	**1,4%**		**1,4%**		**2,2%**		**1,1%**		**1,4%**		**0,5%**		**0,7%**	
HOUT	**3,7%**		**1,0%**		**2,6%**		**3,2%**		**2,2%**		**2,5%**		**3,7%**	
STEEN/PUIN	**8,1%**		**2,3%**		**4,3%**		**3,6%**		**5,4%**		**4,1%**		**0,2%**	
KCA	**0,05%**		**0,07%**		**0,05%**		**0,08%**		**0,24%**		**0,06%**		**0,06%**	
OVERIG REST	**16,3%**		**17,6%**		**19,5%**		**26,0%**		**21,4%**		**24,1%**		**27,0%**	
TOTAAL	**100,0%**		**100,0%**		**100,0%**		**100,0%**		**100,0%**		**100,0%**		**100,0%**	

BIJLAGE 1 B

GEMEENTE WIJCHEN	GEMIDDELDE SAMENSTELLING FIJN HUISHOUDELIJK RESTAFVAL OP BASIS KILO PER INWONER						
Jaar	2012	2013	2014	2015	2016	2017	prognose 2018
Fracties							
GFT	**73,9**	**48,9**	**43,0**	**39,9**	**45,0**	**44,3**	**37,6**
Keukenafval	46,6	37,0	30,2	27,1	30,4	32,0	29,6
Tuinafval	6,5	2,8	1,9	7,9	2,6	3,7	2,8
Organische zeeffractie 0-20 mm	20,8	9,1	10,9	4,9	11,9	8,6	5,1
PAPIER/KARTON HERBRUIKBAAR	**17,6**	**14,2**	**11,8**	**9,6**	**9,6**	**7,8**	**11,0**
PMD	**27,1**	**18,3**	**20,8**	**19,8**	**11,7**	**11,9**	**12,6**
Plastic Heroes verpakkingen	11,3	7,2	9,3	8,9	6,4	6,9	6,8
Metaalverpakkingen	5,7	5,3	6,0	5,4	3,2	2,9	3,7
Drankenkarton	10,1	5,8	5,6	5,4	2,2	2,1	2,1
KUNSTSTOFFEN OVERIG	**9,6**	**13,1**	**8,9**	**6,5**	**6,4**	**7,6**	**6,0**
GLAS (GLASBAK)	**8,2**	**8,2**	**6,9**	**4,3**	**5,2**	**4,8**	**6,1**
TEXTIEL	**6,2**	**5,2**	**6,4**	**6,8**	**7,7**	**5,3**	**5,3**
Textiel excl. schoeisel	4,4	4,6	5,4	5,8	6,6	4,7	4,6
Schoeisel	1,8	0,6	1,1	0,9	1,1	0,6	0,8
METAAL OVERIG	**1,9**	**3,9**	**2,1**	**0,6**	**2,5**	**1,6**	**1,3**
APPARATEN	**2,8**	**2,1**	**3,0**	**1,5**	**1,8**	**0,7**	**0,8**
HOUT	**7,7**	**1,4**	**3,7**	**4,2**	**2,8**	**3,1**	**4,3**
STEEN/PUIN	**16,5**	**3,4**	**6,1**	**4,8**	**6,8**	**4,9**	**0,3**
KCA	**0,1**	**0,1**	**0,1**	**0,1**	**0,3**	**0,1**	**0,1**
OVERIG REST	**33,4**	**25,3**	**27,2**	**34,5**	**27,1**	**29,1**	**31,6**
TOTAAL	**205,0**	**144,0**	**140,0**	**132,6**	**127,0**	**121,0**	**117,0**

EURECO

RESULTATEN

BIJLAGE 2

Uitvoering sorteeranalyse
Fijn huishoudelijk restafval

Gemeente Wijchen

2018

EURECO onderzoek en advies reststromen

Tolboomweg 1a
3784 XC TERSCHUUR (gem. Barneveld)
TELEFOON (0342) 46 24 25
MOBIEL (06) 50 27 11 91
E-MAIL info@eureco-onderzoek.nl
WEBSITE www.eureco-onderzoek.nl

Inzameling en transport steekproefmonsters

Voor gemeente Wijchen zijn in totaal 2 steekproefmonsters fijn huishoudelijk restafval op samenstelling geanalyseerd. Het steekproefmonster is door DAR ingezameld en aangeleverd.

Beoordelingssysteem

Het interne beoordelingssysteem van Eureco bestaat uit procentuele sorteerresultaten die Eureco in 2016 en 2017 heeft uitgevoerd. Bij het beoordelen van de sorteerresultaten worden de cijfers vergeleken met cijfers van vergelijkbare gemeenten of bebouwingstype. Voor gemeente Wijchen betekent dit een vergelijking met 35 resultaten van gemeenten in stedelijkheidsklasse 3 met toepassing van diftar op restafval. De beoordeling geeft aan of een fractie een zeer laag, laag, normaal, hoog of zeer hoog aandeel in het restafval is.

Resultaten

Per steekproefmonster worden de resultaten op 1 pagina weergegeven met:

1. Visuele acceptatie steekproefmonster;
2. Procentuele samenstelling op basis van gewicht;
3. Procentuele samenstelling op basis van volume;
4. Een beoordeling van gewichtssamenstelling;
5. Toelichting op enkele gesorteerde fracties.

Gemeente Wijchen — **SAMENSTELLING FIJN HUISHOUDELIJK RESTAFVAL OP BASIS VAN GEWICHT EN VOLUME 2018**

Kenmerk: laagbouw -mc-

Fracties	GEWICHTS Procent	Beoordeling*	VOLUME Procent	Soortelijk gewicht (kg/m3)
GFT	**31,6%**	**laag**	**9%**	396
Keukenafval	24,8%	hoog	8%	373
Tuinafval	2,3%	normaal	1%	254
Organische zeeffractie 0-20 mm	4,4%	zeer laag	0%	1068
PAPIER/KARTON HERBRUIKBAAR	**9,8%**	**zeer hoog**	**13%**	88
Verpakking	2,6%		7%	43
Niet verpakking	7,2%		6%	141
PMD	**11,1%**		**37%**	35
Plastic Heroes verpakkingen	6,0%	**zeer hoog**	28%	25
Metaal verpakkingen	3,3%	**zeer hoog**	5%	73
Drankenkarton	1,8%	**zeer hoog**	4%	55
LUIERS	**10,7%**	**zeer hoog**	**5%**	267
OVERIG PAPIER NIET HERBRUIKBAAR	**10,8%**	**zeer hoog**	**11%**	116
KUNSTSTOFFEN OVERIG	**5,2%**	**normaal**	**12%**	51
GLAS (GLASBAK)	**5,5%**	**zeer hoog**	**2%**	409
TEXTIEL	**4,7%**	**laag**	**6%**	96
Textiel excl. schoeisel	4,0%	normaal	5%	90
Schoeisel	0,7%	laag	1%	152
METAAL OVERIG	**1,2%**	**zeer laag**	**1%**	129
APPARATEN	**0,7%**	**laag**	**1%**	
HOUT	**3,9%**	**zeer laag**	**4%**	110
STEEN/PUIN	**0,2%**	**zeer laag**	**0%**	89
KCA	**0,07%**	**normaal**	**0%**	
OVERIGE RESTFRACTIES	**4,7%**		**1%**	
ONEIGENLIJK (asbest, bitume,dakleer)	**0,0%**		**0%**	
TOTAAL	**100,0%**		**100%**	115

***beoordeling is gebaseerd op % sorteerresultaten op basis van gewicht uit hoogbouw van gemeenten afkomstig uit stedelijkheidsklasse 3, met toepassing van diftar op restafval.**

Visuele acceptatie en kenmerken steekproefmonster		
Datum ontvangst:	9-4-2018	
Monstergrootte:	1.000	kilo
Analysemonster gewicht:	540	kilo
Analysemonster volume:	4.678	liter

GFT	Er zijn geen volle huisvuilzakken met alleen tuinafval aangetroffen. Het tuinafval bestaat vooral uit planten en grondachtig meteriaal. De organische zeef 0-20 is een fractie bestaande uit organisch gecomposteerd materiaal, vervuild met kattenbakkkorrels.
Textiel	Er zijn geen volle huisvuilzakken met alleen textiel aangetroffen. In het sorteermonster zat 1 kussen, 1 deken en 1 gordijn.
KCA	Er is aangetroffen: 4x batterij, 3x strip medicatie, 1x astmaverstuiver met vulling, 2x tube medicatie, 3x injectienaald, 3x diabetes pen.
Apparaten	11 items: 1x adapter, 1x oortelefoon, 1x rekenmachine, 1x speelgoed item, 1x zaklamp, 1x ventilator, 2x wandklok, 1x fohn, 1x rookmelder, 1x deurbel.

Het steekproefmonster is droog, licht geperst aangeleverd bij de sorteerhal van Eureco. Het afval is hoofdzakelijk verpakt in huisvuilzakken en enkele pedaalemmerzakken die na het lossen overwegend zijn dicht gebleven. Naast het aantreffen van zakken, worden kunststoffen, karton, papier en kleine droge componenten in het steekproefmonster waargenomen. Grove items komen sporadisch voor. Tijdens het sorteren ogen de afzonderlijke componenten licht versmeerd met organisch materiaal. door techinsche omstandigheden is er geen foto van het steekproefmonster meer

Gemeente Wijchen — **SAMENSTELLING FIJN HUISHOUDELIJK RESTAFVAL OP BASIS VAN GEWICHT EN VOLUME 2018**

Kenmerk: hoogbouw -oc-

Fracties	GEWICHTS Procent	Beoordeling*	VOLUME Procent	Soortelijk gewicht (kg/m3)
GFT	**39,0%**	**hoog**	**14%**	333
Keukenafval	30,9%	zeer hoog	11%	360
Tuinafval	4,3%	hoog	3%	157
Organische zeeffractie 0-20 mm	3,9%	zeer laag	0%	988
PAPIER/KARTON HERBRUIKBAAR	**3,7%**	**zeer laag**	**9%**	50
Verpakking	2,0%		7%	38
Niet verpakking	1,7%		3%	81
PMD	**7,4%**		**31%**	29
Plastic Heroes verpakkingen	4,3%	**laag**	26%	20
Metaal verpakkingen	1,8%	**laag**	3%	64
Drankenkarton	1,4%	**hoog**	2%	91
LUIERS	**4,2%**	**zeer laag**	**1%**	402
OVERIG PAPIER NIET HERBRUIKBAAR	**7,4%**	**normaal**	**8%**	113
KUNSTSTOFFEN OVERIG	**3,7%**	**zeer laag**	**10%**	47
GLAS (GLASBAK)	**2,8%**	**laag**	**1%**	409
TEXTIEL	**3,1%**	**zeer laag**	**5%**	75
Textiel excl. schoeisel	2,6%	zeer laag	5%	69
Schoeisel	0,5%	zeer laag	0%	144
METAAL OVERIG	**0,5%**	**zeer laag**	**0%**	144
APPARATEN	**0,5%**	**laag**	**0%**	
HOUT	**1,2%**	**laag**	**1%**	173
STEEN/PUIN	**0,6%**	**zeer laag**	**0%**	185
KCA	**0,07%**	**normaal**	**0%**	
OVERIGE RESTFRACTIES	**26,0%**		**19%**	
ONEIGENLIJK (asbest, bitume,dakleer)	**0,0%**		**0%**	
TOTAAL	**100,0%**		**100%**	123

***beoordeling is gebaseerd op % sorteerresultaten op basis van gewicht uit hoogbouw van gemeenten afkomstig uit stedelijkheidsklasse 3, met toepassing van diftar op restafval.**

GFT	Er zijn 2 volle huisvuilzakken met alleen tuinafval aangetroffen. Het tuinafval bestaat vooral uit planten en fijn snoeisel. De organische zeef 0-20 is een fractie bestaande uit organisch gecomposteerd materiaal, vervuild met kattenbakkorrels.
Textiel	Er zijn geen volle huisvuilzakken met alleen textiel aangetroffen. In het sorteermonster zat 1 kussen en 1 gordijn.
KCA	Er is aangetroffen: 8x batterij, 2x spaarlamp, 1x tube medicatie, 2x diabetes pen, 1x flesje vloeibare medicatie.
Apparaten	22 items: 1x adapter, 1x fietslamp, 2x horloge, 1x kerstverlichting, 1x klok, 4x plafondlamp, 1x speelgoed item, 1x waterkoker, 2x kaarslamp, 1x fitness apparaat, 1x aquariumpom, 1x deurbel, 1x nachtlampje, 2x printplaat, 2x onbekend item.

Visuele acceptatie en kenmerken steekproefmonster		
Datum ontvangst:	19-4-2018	
Monstergrootte (geschat):	1.500	kilo
Analysemonster gewicht:	700	kilo
Analysemonster volume:	5.683	liter

Het steekproefmonster is droog, ongeperst aangeleverd bij de sorteerhal van Eureco. Het afval is hoofdzakelijk verpakt in huisvuilzakken en enkele pedaalemmerzakken die na het lossen overwegend zijn dicht gebleven. items groter dan een huisvuilzak komen er niet in voor. tijdens het sorteren ogen de afzonderlijke componenten licht versmeerd met organisch materiaal.

Bijlage 3 overzicht maatregelen

Nr.	Maatregel	Aandachtspunten	Regelen
1	Verlagen inzamelfrequentie restafval naar 1x per 4 weken	Prikkel om beter te scheiden. Minder service op restafval. Deze maatregel levert een besparing op de inzamelkosten op, inschatting een besparing van 30%.	Opgenomen in DVO Dar 2020. Verrekend met afvalstoffenheffing 2020. Aanpassing afvalstoffenverordening en uitvoeringsbesluit. Deze moet ook ter inzage worden gelegd
2	Verengingen en scholen faciliteren	Deelname basisscholen aan Scholenproject Dar. Voor bedrijven en verenigingen een inzamelstructuur als thuis.	Aanpassing afvalstoffenverordening; Aanwijzen verenigingen en scholen.
3	Communicatie met inwoners en bedrijven (die reinigings betalen).	Verbeteren aanbiedgedrag: -goed scheiden -goed aanbieden Maar ook inwoners informeren hoe de afvalinzameling werkt rol ARN…enz Waarom de gemeente niet kiest voor nascheiding. Extra aandacht voor bepaalde afvalstromen, gelet op de uitkomsten sorteeranalyse	Opstellen communicatie plan.
4	Participatie	Inwoners mee laten denken over hoe doelstellingen te halen: met bijvoorbeeld brede bijeenkomsten of een panel.	Instellen van een bewonerspanel.
5	Maatwerk bij complexen die nu nog	Rekening houden met hoge kosten van dit	Uitzoeken om welke woningen/complexen

	containers hebben terwijl men hiervoor geen ruimte heeft.	maatwerk.	het gaat. Opstellen plan voor aanpak.
6	Inzameling luiers en incontinentiemateriaal Vanaf 2020	Na de zomer 2019 hierover meer duidelijkheid: ARN neemt dan een beslissing of men de benodigde reactoren gaat aanschaffen. Verwerkingskosten zijn gelijk aan verbranden rest afval. Extra kosten voor inzameling.	Hoe gaan we luiers inzamelen?

Overige zaken waar het college nog moet op reageren:

Ja/ja Sticker

Bijlage 1: Inhoudsanalyse
pers en sociale over omgekeerd inzamelen Wijchen

datum 5 juni 2019 ons kenmerk sir/gemwijch/002
onderwerp Inhoudsanalyse berichtgeving omgekeerd inzamelen

We hebben zoveel mogelijk berichten in de lokale media, sociale media en andere online bronnen verzameld en doorgenomen. Verder keken we daarbij naar de reacties op deze berichten en naar andere reacties van inwoners in de vorm van ingediende zienswijzen en ingezonden brieven.

Op basis daarvan krijgen we een goede indruk van de impact, inhoud en toon van de artikelen en reacties. Dit geeft vormt de indicatie voor de stemming en de argumenten van inwoners rondom omgekeerd inzamelen.
We gebruiken daarbij de volgende bronnen:

1. Lokale media
2. Ingezonden brieven
3. Ingediende zienswijzen
4. Sociale media
5. Online petitie op Petititie24.nl

Voor alle transacties met uitsluiting van andere voorwaarden gelden onze bij de Kamer van Koophandel te Enschede gedeponeerde Algemene Voorwaarden.

1) Lokale media

Wat werd er geschreven in de lokale media over dit onderwerp. We analyseerden de berichten in:

- De Gelderlander/ Wijchen katern
- Gelderlander online
- De Wegwijs

Begin 2017

We zien in januari en februari een eerste kleine serie artikelen voorbij komen over de beslissing om over te gaan naar een nieuwe vorm van inzamelen. Met inhoud die ingaat op het waarom van de keuze, dat Wijchen achterblijft bij de doelstellingen. De strekking is informerend en de toon is neutraal.

Nog weinig online reacties

Op de online versies van deze artikelen wordt opvallen weinig gereageerd. We tellen niet meer dan 5 reacties per artikel.

Eind 2017

Tussen februari en begin december is er in de media geen bijzondere aandacht voor omgekeerd inzamelen in Wijchen. Begin december begint de mediadruk op te bouwen. Eerst gaat het nog over het proces, over de aankondiging van de ondergrondse containers en de inloopavonden. Heel snel daarna verandert de inhoud van de berichtgeving en wordt geswitched naar:

- Bezwaren
- Krijgt Werkgroep Afval ruimte
- Moet wethouder Burgers zich verdedigen
- Initiatief van drie partijen om te stoppen
- Raadsbesluit om te stoppen
- Wethouder Burgers die zegt dat we het niet goed gedaan hebben

In totaal lazen we 25 artikelen die in deze periode verschenen

Inhoud en toon

In eerste instantie is de inhoud informatief en de toon neutraal. Maar dit verandert al snel verslaggeving over het protest, over het probleem dat er is en alles wat er niet goed gaat. Dan ook lezen we woorden als:

- Vieze spelletjes
- Lawine van protest
- Door de strot geduwd

Veel reacties van lezers

Op een aantal van de online artikelen kon door lezers gereageerd worden. Dit leverde een flinke hausse aan reacties op. In totaal telden we zo'n 150 reacties van lezers.
We zien in die reacties drie lijnen:

1. Reacties en kritiek op het **nieuwe systeem:**
   Het werkt niet, meer zwerfafval, zelf moeten lopen, slechtere service, scheiden is zinloos, nascheiding werkt beter
2. Reacties en kritiek op de **besluitvorming van politiek en bestuur**:
   Ondemocratisch plan, gemeente trekt zich niet aan van kritiek, politiek duwt door, wordt over verkiezing getild en dan gewoon ingevoerd
3. Reacties en kritiek op **kosten en opbrengsten van nieuwe systeem**:
   Zinloze investering, belastinggeld wordt weggegooid, dit verdienen we nooit terug

2) Inhoud ingezonden brieven

Het lokale weekblad de Wegwijs bood een mooi platform voor ingezonden brieven over dit onderwerp. We lazen er 25 die in de periode van februari 2017 tot en met februari 2018 gepubliceerd werden.

Alle briefschrijvers zijn tegen het nieuwe systeem van inzamelen. Ze doen daarbij ook verscheidene oproepen aan de gemeente om af te zien van het omgekeerd inzamelen, of om te kiezen voor een andere manier van invoeren.

Een aantal hoofdonderwerpen die de briefschrijvers inbrachten:
- Geen aandacht voor zorgen van inwoners
- Twijfel over zin van afvalscheiden
- Afvalzakken geven overlast
- De gemeente straft goed gedrag
- Geen inspraak inwoners
- Verlaging service, meer verplichting inwoners
- Politiek gebruikt valse argumenten
- Het lukt de gemeente iedere keer weer de inwoners op stang te jagen

Ook hier zien we de hoofdlijnen van de kritiek terugkomen in de vorm van:
- Kritiek op het afvalinzamelingsysteem
- Kritiek op besluitvorming, politiek en bestuur

3) Inhoud Zienswijzen

Inwoners die een bezwaar wilden maken bij de gemeenten moesten hiervoor een zienswijze indienen. In totaal zijn er 310 bezwaren op deze manier binnen gekomen. Ingedeeld in categorieën ziet dit er als volgt uit:

Categorie	**Aantal**
Niet eens met locatie ondergrondse afvalcontainer	79
Niet eens met besluit omgekeerd inzamelen	45
Afstand tot OC rest is te groot	38
Niets gehoord, slecht geinformeerd, onbeantwoorde vragen	34
Zwerfafval in gemeente	29
Manier van inzamelen wordt veel duurder	23
Alle OC's voor iedereen toegankelijk, of meer containers toegewezen krijgen	15
Niet eens met betalen container	12
Aanpassingen afvalorganisatie thuis	12
Bang dat inhoud van OC rest te klein is	11
Kan zelf geen afval wegbrengen	8
Plastic + container is te ver weg	4

Een aantal letterlijke bezwaren die in de zienswijzen genoemd werden:

- Locatie gevaarlijk omdat het de enige toegang naar de wijk is en het daar al druk is
- Het wordt een rommeltje bij de container + stankoverlast
- Verplichting ligt bij inwoners zonder dat er hulp vanuit winkels/bedrijfsleven georganiseerd wordt
- Afstanden naar containers vaak te groot tot wel 500 - 1000 meter (papier/plastic container)
- In centrum Wijchen is afstand tot container wel goed. In de wijken al slechter, in de dorpen nog slechter`
- Te weinig rekening houden met ouderen en handicap.
- Het huidige systeem is beter en levert meer op.
- Afvalcoach goed maar dat is geen structurele oplossing.
- Den Haag hanteert 125 meter als maximale loopafstand naar container

4) Berichten en reacties op sociale media

Met name op Facebook zien we de discussie over het onderwerp omgekeerd inzamelen via verschillende Facebook accounts terugkomen. Op Twitter konden we weinig tweets/berichten rondom dit onderwerp terug vinden.

De politieke partijen gebruikten Facebook voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen om hun standpunten te delen en toe te lichten. We analyseerden 10 berichten rondom omgekeerd inzamelen verder. Deze berichten werden geplaatst door o.a.:

- VVD
- Kernachtig Wijchen
- Wijchense omroep
- Diverse inwoners

Door te kijken naar het aantal likes, aantal keer gedeeld en aantal reacties/opmerkingen zien we of het bericht ook echt iets gedaan heeft. De berichten die we zo analyseerden werden:

- Geliked tot maximaal 100 keer.
- Gedeeld tot maximaal 150 keer.
- Reacties/opmerkingen tot maximaal 50 keer.

Het onderwerp leefde op social media maar er is geen storm van protest terug te zien.

Inhoud van de reacties

In de reacties zien we weer de mix van kritiek op het systeem en kritiek op politiek/bestuur terug. Niet alle reacties zijn overigens tegen het omgekeerd inzamelen:

- Het is zeker de moeite waard om nog eens goed na te denken en af te wegen of dit voor Wijchen en haar inwoners een juiste keus is. Ik ben nu zeer tevreden over het scheiden van ons afval en doe mijn uiterste best dit zo goed mogelijk te doen.
- Ik begrijp jullie probleem niet! Ik als inwoner van de gemeente Druten: tot nu hoor ik heel weinig klachten bij ons wat betreft het omgekeerd afval scheiden. Wij met ons 4 persoons huishouden moeten 1 x per 5 weken een zak restafval.
- Zijn er binnenkort verkiezingen? Luisteren is goed, maar vragen stellen, luisteren en nadenken voor je een besluit neemt is beter!
- Het is in ieder geval belangrijk om uit te zoeken wat de beste oplossing is voor de burgers, maar ook wij, burgers moeten niet gelijk alleen de negatieve kanten opnoemen, daar zijn we goed in.....hoeveel restafval houden we nou echt over als we milieu
- Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. (soms moet je ook gewoon tevreden zijn met de manier waarop zaken zijn geregeld)

5) Petitie: Grijze Restafvalkliko voor Wijchen behouden

De Werkgroep afval startte via Petitie24.nl een online handtekeningen actie om de invoering van omgekeerd inzamelen tegen te houden. In totaal werd deze petitie door 3372 personen ondertekend. Dat is een hoog aantal. Wel een kleine kanttekening daarbij. Iedereen kan een petitie tekenen, dus ook personen buiten Wijchen. We weten niet in hoeverre hierop tijdens de looptijd van de petitie door Werkgroep op gecontroleerd is.

Verder werd er in aansluiting op de petitie nog door 227 ondertekenaars aanvullende opmerkingen gemaakt over Omgekeerd inzamelen en waarom dat in hun ogen een slecht idee is. Daarbij geven veel van de ondertekenaars aan de ze de Grijze Kliko willen behouden.

Enkele van de gemaakte opmerkingen:

- De grijze kliko moet blijven. De nieuwe plannen zijn ondoordacht en schadelijk voor milieu. Elk weldenkend mens weet dat de plannen voor ouderen een ramp zijn. Daarnaast zal iedereen met het autootje vuil weg moeten brengen. Wat een co2 uitstoot! Velen zullen helaas afval gaan dumpen langs wegen, bos en verzamelpunten. Het zal het milieu dus zwaar belasten. restvuil zal in gft kliko komen!
- Een heel slecht plan wat heel veel kost, wat de burgers weer moeten betalen.
  Heel veel overlast voor bewoners die zo'n vuilstortplaats voor de deur krijgen, om nog niet te spreken over ouderen en mensen die slecht ter been zijn, die moeten gaan zeulen met zware vuilniszakken. Het huidige systeem met drie containers voldoet prima. Wat goed is zo laten. Mogelijk spelen er financiële belangen, van een of meerdere personen, de reden van dit slechte plan!
- Toevoegen papiercontainer is een goed plan maar het zgn. Omgekeerd Inzamelen is een slecht plan. Slepen met zakken afval, vaak met de auto weggebracht vanwege de afstand tot container. Dit wordt de Wijchens bevolking door de strot gedrukt door de milieumaffia.

Versienummer	01
Kenmerk	sir/gemwijch/002
Datum	5 juni 2019
Auteur	Pieter Oosterhof

Voortsweg 131
7523 CD Enschede
Postbus 3775
7500 DT Enschede
053 430 70 44
sir.nl

IBAN NL83 ABNA 0465535046
KvK 08099696
BTW NL815312441B01

We gaan omgekeerd inzamelen!

Ambitie gestuit op weerbarstige werkelijkheid

Enschede, 5 juni 2019

Inhoudsopgave

1 Inleiding **3**

2 Op weg naar omgekeerd inzamelen (achtergrond) **4 - 5**

3 Besluitvorming en invoering (procesperspectief) **6 - 8**

4 Wat vinden de inwoners ervan? (inwonersperspectief) **9 - 12**

5 Communicatie & communicatieplan (communicatieperspectief) **13 - 14**

6 Aanbevelingen 4 ervaringsdeskundigen uit Wijchen **15**

7 Analyse & advies **16 - 17**

Bijlage 1: Inhoudsanalyse lokale media, sociale media en de reacties daarop
Bijlage 2: Interviews met 4 direct betrokkenen

1 Inleiding

De gemeente Wijchen wilde omgekeerd inzamelen invoeren om daarmee de hoeveelheid restafval te verkleinen en zo de afvaldoelstellingen halen. Hiervoor werd in 2017 een traject opgezet dat er voor moest zorgen dat deze nieuwe manier van afvalinzameling medio 2018 zou worden ingevoerd. In het laatste kwartaal van 2017 ontstond vanuit de inwoners veel weerstand tegen deze nieuwe manier van inzamelen. De gemeenteraad concludeerde begin 2018 dat verdere invoering dan ook niet verantwoord en haalbaar was. De gemeente zette de invoering daarop stop.

In deze analyse kijken wij als communicatie- en participatie-adviseurs naar het verloop van de gebeurtenissen. We doen dit met behulp van een analyse van informatie en berichten uit verschillende bronnen. Dit levert een beeld op van de situatie en de informatievoorziening rondom:

- Besluitvorming
- Invoering
- Inwoners die protesteren
- Communicatie over dit onderwerp vanuit de gemeente en Dar

Doordat we daarbij ook de inhoudelijke reacties van de inwoners meenemen in de analyse, ontstaat een beeld van meerdere kanten. Zo worden de verschillende belangen en weerstanden duidelijk. Dit completeren we met 4 interviews met direct betrokkenen die hun visie geven op deze invoering van omgekeerd inzamelen en wat er in hun ogen anders, of beter moet bij volgende vergelijkbare vraagstukken. We sluiten af met een advies hoe in volgende vergelijkbare situaties een verandering met meer kans op succes gerealiseerd kan worden.

Met deze analyse als input wil de gemeente Wijchen vervolgens gaan werken aan een meer op participatie gebaseerde werkwijze bij een mogelijke verandering van de inzamelingsmethode. De doelstellingen die er zijn op gebied van vermindering van de hoeveelheid restafval staan nog steeds en er zal dan ook verbetering en verandering nodig zijn om die te halen.

Geen beoordeling van manier van inzamelen en kosten van de verschillende systemen
Deze analyse gaat niet in op de verschillende methoden en werkwijzen die toegepast kunnen worden bij realiseren van doelstellingen op gebied van maximale afvalscheiding en vermindering van hoeveelheid afval. Dus geen systeemdiscussies over voor- of nascheiden, de rol van de verpakkingsindustrie, statiegeldsystemen enz. Ook kosten, opbrengsten en investeringen die horen bij verschillende systemen van afvalinzameling maken geen deel uit van deze analyse.

Op een aantal plekken in deze rapportage vindt letterlijke reacties van inwoners naar aanleiding van de besluitvorming en invoering van het nieuwe afvalbeleid. U herkent dit door het tekstvakje waarin ze geplaatst zijn.

2 Op weg naar omgekeerd inzamelen/ Achtergrond

Om een meer circulaire economie te krijgen, met minder verspilling en meer hergebruik van materialen, moeten afvalstromen kleiner en zo goed mogelijk gescheiden worden. Van 250 kilo naar 100 kilo restafval per inwoner per jaar en 75% scheiding van huishoudelijk afval in 2020. Dat is de ambitie van het Ministerie van IenM, de VNG, de NVRD en Rijkswaterstaat.
De Dar gemeenten gaan ook voor het realiseren van deze zogenaamde VANG doelstellingen. Daarom ondertekende de gemeente Wijchen op 24 november 2016, samen met de andere Dar gemeenten, het bestuursakkoord 'Verbeteren afvalpreventie en scheiding van huishoudelijk afval'.

In de jaren daarvoor waren er in de gemeente Wijchen al flinke stappen gezet op weg naar minder restafval:

- Vanaf 2009 werd plastic verpakkingsafval al apart ingezameld. Daarbij werd gewerkt met inzamelsysteem Plastic Heroes.
- In 2013 werd Diftar ingevoerd. Hierdoor ontstond een financiële prikkel voor inwoners om de hoeveelheid restafval te beperken.
- In 2015 werd de plastic verpakkingsafval inzameling veranderd naar plastic+ inzameling. Hierdoor konden ook blik- en drinkverpakkingen met het overige plastic verpakkingsafval ingezameld worden.

Dit had al gezorgd voor een verlaging naar 143 kg restafval per persoon. Maar de VANG doelstellingen liggen hoger. De inschatting was dat met het bestaande Diftar en plastic+ systeem, de doelstelling van 100 kg per persoon in 2020 niet gehaald gaat worden.

De gemeenten in het Dar gebied werken daarbij op basis van scheiden aan de bron. Dit betekent dat inwoners hun afval zoveel mogelijk gescheiden moeten aanbieden. De inwoners worden hierbij gefaciliteerd en gestuurd om dit zo goed mogelijk te doen en daarbij zo weinig mogelijk restafval te produceren. De rol van de inwoner is dus cruciaal.

2.1 Het besluit

Om de VANG doelstelling te halen, koos de gemeenteraad van Wijchen in februari 2017, voor omgekeerd inzamelen, met als eerste stap het invoeren van een container voor het inzamelen van oud papier. Bij dit besluit speelde mee dat omgekeerd inzamelen al succesvol was ingevoerd in de buurgemeenten Druten en Beuningen.

2.2 Werken aan invoering dit besluit

Invoering werd vervolgens verder opgepakt. Het oorspronkelijke invoeringsplan bestond eruit te werken met drie stappen:

1. Na zomer 2017 verspreiding van de papiercontainers en invoering van de nieuwe manier van inzameling daarvan.
2. Vanaf 1 januari 2018 werken met omgekeerd inzamelen middels ondergrondse containers.
3. Omzetten van grijze restafval container naar container voor plastic+ afval.

De 1e stap werd succesvol gezet. De papiercontainers werden verspreid en vanaf 1 oktober 2017 succesvol in gebruik genomen. Het zetten van de 2e stap zetten lukte echter niet. De invoering m.i.v. 1 januari 2018 van omgekeerd inzamelen werd vanwege haalbaarheid opgeschoven naar invoering medio 2018. Maar ook dit is niet gerealiseerd. Voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 besloot de gemeente de invoering stop te zetten.

2.2.1 Tijdlijn van de gebeurtenissen

Datum	Gebeurtenis
24 november 2016	Ondertekening bestuursakkoord 'Verbeteren afvalpreventie en -scheiding van huishoudelijk afval' door Dar gemeenten.
20 december 2016	Collegebesluit m.b.t. versnellen afvalbeleid.
26 januari 2017	Twee gesprekstafels met raad, belangengroepen en inwoners over voorgenomen verandering.
21 februari 2017	Unaniem raadsbesluit versnellen afvalbeleid inclusief invoer omgekeerd inzamelen.
2 oktober 2017	Leefbaarheidsgroepen wordt gevraagd mee te denken over locatieplan containers omgekeerd inzamelen.
30 november 2017	Raad neemt opnieuw het besluit over te gaan tot omgekeerd inzamelen.
4 december 207	Ontwerp locatieplan containers omgekeerd inzamelen wordt gepubliceerd.
6 december 2017	Brief alle inwoners over invoer omgekeerd inzamelen met daarbij uitnodiging voor inloopavond.
11 december 2018	Start van serie inloopavonden omgekeerd inzamelen.
16 januari 2018	Kernachtig Wijchen, VVD en Wijchen lokaal dienen initiatiefvoorstel in tot stoppen met invoering omgekeerd inzamelen. Het initiatiefvoorstel is op 22 januari aangenomen.
1 februari 2018	College geeft uitvoering aan het initiatiefvoorstel en stopt met verdere invoering van omgekeerd inzamelen.

'Ondoordacht, ondemocratisch plan. Lokale politiek staat los van inwoners. Niemand zit hier op te wachten'
(Online reactie Gelderlander 22-02-2017)

3 Besluitvorming en invoering/ procesperspectief

De gemeenten in Nederland werken aan beter scheiden van afval en vermindering van de hoeveelheid restafval (VANG-doelstellingen). Om dit te realiseren worden diverse oplossingen en systemen gebruikt. Een gemeente mag zelf kiezen welk systeem van afvalinzameling ze daarbij wil gebruiken.

De gemeente Wijchen koos voor een systeem van omgekeerd inzamelen. Een systeem waarmee de buurgemeenten Druten en Beuningen goede ervaring hadden opgedaan en dat daar goed werkte. Uit bewonersonderzoek bleek dat ruim 75% van de inwoners van deze gemeenten positief waren over dit nieuwe systeem.
De gemeente Wijchen koos hiervoor om zo:

- VANG doelstellingen voor hoeveelheid restafval te halen; 100 kg in 2020, 30 kg in 2025.
- VANG doelstellingen voor beter gescheiden afvalstromen te halen; 75% gescheiden 2020, 100% gescheiden in 2025.
- Inzamelkosten voor restafval beheersbaar te laten blijven.

Om er voor de inwoners een goed totaalpakket van te maken werd daarbij ook gekozen voor:

- De verspreiding onder de huishoudens van containers voor oud papier.
- Het omzetten van restafvalcontainers tot de plastic+ container.

De gemeente heeft samen met Dar, de inzamelaar van huishoudelijk afval, een projectgroep gevormd om de invoering van de wijzigingen verder voor te bereiden en uit te voeren.

3.1 Bewustzijn dat draagvlak belangrijk is

Gemeenteraad, B&W en gemeentelijk organisatie realiseerden zich daarbij dat de sleutel voor het succes van dit beleid en het halen van de doelstellingen, bij de inwoners lag. Maar de betrokkenen voorzagen op dat moment niet dat de invoering van het omgekeerd inzamelen zoveel weerstand zou kunnen oproepen. Diverse fracties in de gemeenteraad riepen op om voldoende tijd te nemen voor de introductie van omgekeerd inzamelen en goed te kijken naar de ervaringen van andere gemeenten. Vanuit de buurgemeenten hoorde de raad en de gemeentelijke organisatie, dat de invoering van omgekeerd inzamelen met zorg gedaan zou moeten worden. Dat je de tijd moet nemen en dat je als onderdeel van een succesvolle invoering, moet werken aan draagvlak en acceptatie bij inwoners.

3.2 In gesprek met de samenleving

Ter voorbereiding op de besluitvorming in de gemeenteraad heeft de raad een gesprekstafel georganiseerd. Het aantal aanmeldingen was zo groot dat dit twee gesprekstafels werden op 26 januari 2017. Bij de gesprekstafels waren ook ambtenaren van de gemeente Beuningen en Druten aanwezig om over hun ervaringen te vertellen. Er was naar aanleiding van dit alles op dat moment in de lokale en op de sociale media verder geen verontrustende berichtgeving over dit onderwerp.

Naar aanleiding van de gesprekstafels en de rust in de media, ontstond dan ook geen aanleiding te gaan twijfelen aan het besluit rondom omgekeerd inzamelen. Daardoor verdween mogelijk het gevoel van urgentie dat er bewust gewerkt moest worden aan het verkrijgen van draagvlak en acceptatie bij inwoners.

3.3 Top down besluit, top down invoering

Normaal gesproken zou de gemeente bij invoering van een verandering met veel impact gekozen hebben voor een benadering met kleinere stappen. Eerst een pilot, dan evalueren en daarna pas grootschaliger invoeren. Maar omdat de wens bestond om het afvalbeleid versneld door te voeren, werd gekozen voor een gelijktijdige introductie in de gehele gemeente. Mogelijk heeft het ontbreken van het gevoel van urgentie om te werken aan draagvlak een rol gespeeld om het op deze manier te doen.

Deze keuze voor gelijktijdige invoering in de gehele gemeente zien we vervolgens terugkomen in de manier waarop vanaf november 2017 de communicatie over dit onderwerp wordt gevoerd. De kernboodschap daarbij was: 'Met omgekeerd inzamelen gaan we onze duurzame doelstellingen halen. Daarom voeren we dit systeem in en dat betekent voor u…'. Een duidelijke boodschap maar ook een boodschap met weinig ruimte tot gesprek. Op basis van deze boodschap en nadat ze geïnformeerd waren over de mogelijke locaties van de ondergrondse afvalcontainers, konden inwoners in een laat stadium en slechts beperkt mee gaan denken. Dit gebeurde in december 2017 in de vorm van een vijftal inloopavonden over het ontwerp locatieplan.

3.4 Communicatie is vooral informerend

In de kernboodschap en de communicatiestijl waarvoor gekozen werd, lag de nadruk op het informeren over de verandering. Met weinig ruimte voor meedenken over de verandering en weinig ruimte voor antwoorden op reële bezwaren van inwoners.

3.5 De Leefbaarheidsgroepen werden geconsulteerd

Van de diverse Leefbaarheidsgroepen in de gemeente wilde de gemeente de mening hebben over de voorgestelde locaties van de ondergrondse containers waar inwoners hun restafval naar toe moeten gaan brengen. Deze vraag werd in oktober 2017 aan deze groepen gesteld. Hun op- en aanmerkingen zouden vervolgens verwerkt gaan worden in het ontwerp locatieplan. De opbrengst van dit meedenken was beperkt. Voor de Leefbaarheidsgroepen was het een vraag waarop zij het lastig vonden om voor hun buurt/wijk/woonkern antwoord te geven.

3.6 Het gaat mis op de inloopavond

Tijdens de inloopavonden die georganiseerd werden na de bekendmaking van het ontwerp locatieplan ging het vervolgens mis. Tijdens deze avonden werd naast het bieden van informatie en het kunnen stellen van vragen, ook de gelegenheid geboden tot het indienen van zienswijzen tegen de mogelijke locaties van de ondergrondse restafvalcontainers. De weerstand bij veel inwoners was echter al zover opgelopen dat de avonden in een conflictsfeer eindigden. Met ontevreden en boze inwoners aan de ene kant en medewerkers van de gemeente die geen mogelijkheden hadden oplossingen te bieden aan de andere kant.

3.7 De gemeenteraad durft het niet verder aan

De uitkomst van de avonden en de verdere publieke weerstand, die o.a. zichtbaar werd in een online petitie die door ruim 3300 Wijchenaren ondertekend werd, zorgde ervoor dat diverse partijen in de raad zich opnieuw beraadden op deze nieuwe vorm van inzameling. Drie van die partijen kwamen vervolgens met een initiatiefvoorstel om te stoppen met invoering. Dit voorstel werd in februari 2018 door de raad aangenomen.

Samengevat:

- Wijchen wil VANG doelstellingen halen.
- De buurgemeenten Druten en Beuningen hebben goede ervaring met omgekeerd inzamelen en Wijchen kiest hier dan ook voor.
- Er is bewustzijn dat draagvlak bij inwoners belangrijk is.
- In eerste instantie geen tegendruk vanuit samenleving.
- Inwoners krijgen pas laat en beperkt mogelijkheid mee te denken (ze kunnen dan eigenlijk alleen nog bezwaar maken).
- Nadruk op informeren van inwoners over de verandering (Dit verandert er voor u…),
- Verrast door tegenstand tijdens inloopavonden en aantal reacties op online petitie.
- Gemeenteraad besluit invoering omgekeerd inzamelen stop te zetten.

'U gaat voorbij aan de problemen die het omgekeerd inzamelen geeft voor degene die hetzij slecht ter been zijn óf door medische redenen veel meer restafval hebben dan de gemiddelde bewoner. Wat gaat hoe voor hen doen, hoe zorgt u dat zij van hun afval afkomen? compenseert u de extra hoge kosten. Niet iedereen heeft mantelzorg óf een dikke portemonnee achter de hand.'
Online reactie Gelderlander 13-02-2017

'Als we dan toch beter afval willen gaan scheiden, moet er eens een optie komen om de luiers te recyclen. Dit gebeurd in veel gemeentes, maar niet in Wijchen! Zonder onze luiers zouden we onze grijze kliko maar 2 keer per jaar aan de straat zetten.'
Reactie op Facebook januari 2018

'Ik begrijp jullie probleem niet! Ik als inwoner van de gemeente Druten: tot nu hoor ik heel weinig klachten bij ons wat betreft het omgekeerd afval scheiden. Wij met ons 4 persoons huishouden moeten 1 x per 5 weken een zak restafval wegbrengen.'
Reactie op Facebook januari 2018

'Afstanden naar de ondergrondse containers vaak te groot tot wel 500 - 1000 meter.'
Reactie uit zienswijze december 2017

4 Wat vinden de inwoners ervan? / inwonersperspectief

Begin 2017 besluit de gemeente het afval anders in te gaan zamelen. Naast invoering van omgekeerd inzamelen, werd ook besloten om inzameling van oud papier en de plastic+ inzameling te veranderen. De invoering van deze veranderingen werd daarbij los van elkaar uitgevoerd. Het begon met de verspreiding van de containers voor de oud papier inzameling onder de Wijchense huishoudens. Later in het jaar zou dan het omgekeerd inzamelen worden ingevoerd. Daarna zouden de restafval containers, die door het omgekeerd inzamelen overbodig geworden waren, omgevormd worden tot plastic+ inzamelcontainer.

4.1 De Wegwijs en de Gelderlander als spreekbuis voor besluit

Deze besluiten werden actief vanuit de gemeente bekend gemaakt via de gemeentepagina's in De Wegwijs en de rubriek 'Uit de raad' in de Wegwijs. Daarnaast besteedde De Gelderlander in het Wijchen katern via diverse artikelen aandacht aan deze veranderingen. De besluitvorming zorgde bij de inwoners van Wijchen in die periode nog niet voor veel ongerustheid. Dit zien we o.a. terug in het lage aantal reacties dat online gegeven werd en het lage aantal ingezonden brieven over dit onderwerp.

4.2 Nog weinig aanleiding voor zorgen of kritiek bij de inwoners

Inwoners konden in deze periode (begin 2017) al wel hun mening geven over deze verandering. Tijdens de twee gesprekstafels met de raad. Hier werden wel kritische vragen gesteld, maar dit was gelet op de aantallen deelnemers aan deze tafels, geen aanleiding voor de raad tot heroverwegen.

4.3 Invoering papiercontainer verliep vrijwel geruisloos

Vervolgens verliep de invoering van de nieuwe containers voor de inzameling van oud papier (zomer 2017) vrij probleemloos. Met weinig negatieve geluiden van inwoners. Inwoners die wel negatief zijn hebben bezwaren omdat de extra container ruimte inneemt in hun tuin. Maar signalen dat de volgende stap (invoering omgekeerd afval) problematisch kan worden, zijn niet zichtbaar.

4.4 Opvallend: Oprichting werkgroep met inwoners

Hoewel het tegengeluid vanuit de inwoners beperkt is, zien we naar aanleiding van de gesprekstafels een groep inwoners die zich gaat organiseren. Ze wilden als groep met de gemeente gaan samenwerken in een werkgroep rondom het onderwerp afval & omgekeerd inzamelen. De gemeente koos ervoor om niet op deze manier met de werkgroep te gaan samenwerken. Deze groep inwoners ging vervolgens zelfstandig verder onder de naam Werkgroep Afval. Zij hadden een groot aantal goed onderbouwde inhoudelijke argumenten waarom omgekeerd inzamelen geen goed idee is. We zien hun bezwaren vervolgens ook terugkomen in de discussie die online en via de ingezonden brieven gevoerd werd. Naast bezwaren biedt de groep ook alternatieven die beter zouden zijn.

4.4.1 De Werkgroep stelt reële vragen over omgekeerd inzamelen

De Werkgroep Afval stelt diverse inhoudelijke vragen over het omgekeerd inzamelen. Het zijn vragen over het principe, de werking, de opbrengst en belasting voor inwoners van deze methode. We vonden in de berichten en informatie die de gemeente en Dar publiceerden vervolgens geen zichtbare antwoorden op deze vragen.

In de loop van de periode zal de Werkgroep Afval vervolgens een tegenpartij worden die met steeds meer kracht tegengeluid laat horen. Daarbij zullen ze ook de online petitie die door duizenden Wijchenaren wordt ondertekend opzetten.

4.5 De katalysator; Het container locatieplan

In november worden de inwoners via een brief geïnformeerd over invoering van omgekeerd inzamelen met de terinzagelegging van het ontwerp locatieplan. In het locatieplan is aangegeven waar de plek is waar men het restafval vanaf 1 juni 2018 naar toe kan brengen.

Deze brief en dit ontwerp locatieplan is de katalysator voor meer protest van inwoners. De inloopavonden in de verschillende wijken worden druk bezocht. De sfeer tijdens de avonden is niet goed. Bezwaren die er zijn gaan over:

- De afstand naar de ondergrondse containers.
- De plek van de ondergrondse containers.
- Dat de bestaande manier van inzamelen met containers een prima systeem is.
- Dat inwoners nu gestraft worden met nieuw slechter werkend systeem.
- Dat er niet geluisterd wordt naar inwoners.

Kortom er wordt een flinke kloof tussen gemeente en inwoners zichtbaar.

4.6 Het wordt drukker op de sociale media

We zien in deze periode in: de sociale media, de reacties op online artikelen, de Gelderlander en de ingezonden brieven in de Wegwijs, een explosie van de aantallen berichten en reacties. Doordat de verandering voor het eerst zichtbaar en daarmee voelbaar wordt, klimmen inwoners in de (digitale) pen. Want door de brief over dit onderwerp die inwoners ontvangen en het ontwerp locatieplan, realiseren ze zich in één keer wat omgekeerd inzamelen voor hen gaat betekenen. De inloopavonden waarvoor inwoners ook via de brief worden uitgenodigd, vormden zo het lont om de al op vele plekken aanwezige weerstand te ontsteken.

De Werkgroep Afval zet in deze periode vervolgens een petitie voor het behoud van de grijze afvalcontainer online. Deze wordt in korte tijd door meer dan 3300 personen ondertekend, maar wordt niet aan de raad overhandigd.

4.7 Heeft iedereen dan bezwaren?

Het is niet exact bekend wat de verdeling van de mening van de Wijchenaren is t.a.v. omgekeerd inzamelen. Uit de respons op de online petitie mogen we afleiden dat een flink percentage tegen dit systeem is. Er waren 3372 ondertekenaars. Die staan voor een flink percentage van het totaal van 41000 inwoners. Maar we weten niet hoe de andere Wijchenaren hier tegenover staan. Verder zullen de inloopavonden bezocht zijn door inwoners met vragen, problemen en bezwaren. Want als je die niet hebt, waarom zou je dan naar een inloopavond gaan. Op deze manier is dan ook vooral de tegenstem geactiveerd. We weten niet hoeveel inwoners neutraal zijn, of hoeveel inwoners het een goed idee vinden.

> ***'Meedenker: Verander de ophaal frequentie naar misschien wel 8 weken. We scheiden al best wel goed, dus minder frequent ophalen kan zeker. Doe daar eens onderzoek naar. Of zijn de 'oogkleppen' met omgekeerd inzamelen ga ik punten scoren niet, meer af te zetten.'***
> Online reactie januari Gelderlander 2018

4.7.1 Zienswijzen geven zicht op de bezwaren

Inwoners die een bezwaar wilden maken bij de gemeenten moesten hiervoor een zienswijze indienen. In totaal zijn er 310 zienswijzen op deze manier binnen gekomen. Ingedeeld in categorieën ziet dit er als volgt uit:

Categorie	Aantal
Niet eens met locatie ondergrondse container	79
Niet eens met besluit omgekeerd inzamelen	45
Afstand tot ondergrondse container voor restafval is te groot	38
Niets gehoord, slecht geinformeerd, onbeantwoorde vragen	34
Zwerfafval in gemeente	29
Manier van inzamelen wordt veel duurder	23
Alle ondergrondse containers voor iedereen toegankelijk, of meer containers toegewezen krijgen	15
Niet eens met betalen container	12
Aanpassingen afvalorganisatie thuis	12
Bang dat inhoud van ondergrondse container voor restafval te klein is	11
Kan zelf geen afval wegbrengen	8
Plastic+ container is te ver weg	4

Een aantal letterlijke bezwaren die in de zienswijzen genoemd werden:

- Locatie gevaarlijk omdat het de enige toegang naar de wijk is en het daar al druk is.
- Het wordt een rommeltje bij de container + stankoverlast.
- Verplichting ligt bij inwoners zonder dat er hulp vanuit winkels/bedrijfsleven georganiseerd wordt.
- Afstanden naar containers vaak te groot tot wel 500 - 1000 meter (papier/plastic container).
- In centrum Wijchen is afstand tot container wel goed. In de wijken al slechter, in de dorpen nog slechter.
- Te weinig rekening houden met ouderen en handicap.
- Het huidige systeem is beter en levert meer op.
- Afvalcoach is goed, maar dat is geen structurele oplossing.
- Den Haag hanteert 125 meter als maximale loopafstand naar container.

4.8 Hoe is het beeld in andere gemeenten

Wijchen is niet de enige gemeente waar omgekeerd inzamelen een onderwerp is. Zo deden wij zelf in de gemeente Wierden onderzoek naar de ervaringen van inwoners met diftar en de bereidheid bij inwoners om ook de stap naar omgekeerd inzamelen te maken. Ook deed de gemeente Hengelo onderzoek naar de mening van de inwoners over het daar begin 2018 ingevoerde systeem van omgekeerd inzamelen.

4.8.1 Onderzoek gemeente Wierden (juni 2018):

Uit eigen onderzoek dat wij voor de gemeente Wierden uitvoerden naar de tevredenheid met het afvalsysteem Diftar met gebruik van verschillende containers aan huis, kwam het volgende beeld naar voren:

- Diftar werd in Wierden een jaar geleden ingevoerd. Inwoners zijn in grote meerderheid tevreden met dit systeem.
- We vroegen vervolgens ook naar de mening over een mogelijk in te voeren systeem van omgekeerd inzamelen. Daaruit bleek dat 70% van de inwoners dit géén goed idee zou vinden. Veelal met als argument dat het bestaande systeem prima voldoet.

4.8.2 Onderzoek gemeente Hengelo (december 2018):

In gemeente Hengelo is in 2018 het systeem van omgekeerd inzamelen ingevoerd. Na protest van inwoners en oppositie werd het systeem uitgebreid met een 'keuzecontainer'. Inwoners die hun restafval niet naar de ondergrondse container willen brengen, kunnen gebruik maken van de keuzecontainer. Ze blijven daarmee de beschikking houden over een grijze restafvalcontainer, die eens in de acht weken aan straat kan worden gezet. Deze keuzecontainer is een extra service en daarom duurder.

Kennispunt Twente voerde in november evaluatie onderzoek uit naar de tevredenheid van inwoner hiermee. Dit leverde het volgende beeld op:

- 84% van de respondenten doet aan omgekeerd inzamelen, 15% heeft een keuzecontainer.
- Bij de verschillende stellingen over omgekeerd inzamelen en de ondergrondse container bleek dat na een half jaar gebruik tot 44% van de inwoners bezwaren had tegen de werking van het systeem.

4.8.3 Ook in andere plaatsen een moeizame invoering

Dat Wijchense inwoners niet uniek zijn in hun weerstand tegen omgekeerd inzamelen is duidelijk. Ook in andere gemeenten die deze methode invoeren ontstaan bij de invoering problemen met inwoners.

- Zo zag Purmerend in **oktober 2017** na uitvoering van een enquête af van een pilot omgekeerd inzamelen.
- Zaanstad kiest voor een zeer gefaseerde wijk-voor-wijk invoering in twee jaar **(2018 – 2019)**.
- Ook Amersfoort en Apeldoorn kiezen voor een lange pilot gevolgd door een gefaseerde introductie. Amersfoort startte in 2018 pilot met 1100 huishoudens en werkt daarna pas verdere invoering. Apeldoorn is in 2018 gestart met een pilot in Apeldoorn Zuid en gaat in 2019 verder invoeren in rest van stad.
- Hardenberg koos na evaluaties voor een hybride systeem waarbij restafval aan huis wordt opgehaald, maar inwoners ook mogelijkheid hebben een ondergrondse container te gebruiken **(2017)**

4.8.4 Reken op een grote groep tegenstanders

In alle gemeenten waar omgekeerd inzamelen wordt ingevoerd zijn grote groepen (40% en meer) te vinden, die niet instemmen met dit systeem. Dit verplicht je als gemeente hiermee rekening te houden bij keuze voor en invoering van omgekeerd inzamelen.

Samengevat:

- Vlak na besluit omgekeerd inzamelen begin 2017 zijn er weinig vragen van en is er weinig commotie onder inwoners.
- Oprichting Werkgroep met inhoudelijke vragen over omgekeerd inzamelen. Deze groep wil graag een meedenkende rol. Daar wordt vanuit gemeente geen gehoor aan gegeven.
- Papiercontainers worden door iedereen gezien als een verbetering t.o.v. de bestaande manier van inzamelen.
- Publicatie locatieplan katalyseert de onvrede.
- Kritiek op omgekeerd inzamelen bestaat uit: 1) kritiek op systeem en 2) kritiek op besluitvorming, politiek & bestuur.
- Inloopavonden maken conflict tussen inwoners en gemeente zichtbaar.
- Alleen het tegengeluid is op inloopavonden en in media hoorbaar.
- In de andere gemeenten in het land vind je ook flinke percentages inwoners die tegen omgekeerd inzamelen zijn.

5 Communicatie & communicatieplan/ communicatieperspectief

In aansluiting op de bestuurlijke en politieke besluitvorming werd een communicatieplan ontwikkeld. De eerste stap in de plan betrof het invoeren van de container voor papier. De tweede stap betrof de invoering van omgekeerd inzamelen. Met Kennis, Houding en Gedragsdoelstellingen waaraan gewerkt moet gaan worden. Met een kernboodschap die inspeelt op het milieu motief. Gecombineerd met een mix van communicatiemiddelen waarmee inwoners vooral geïnformeerd worden over wat er gaat veranderen. De gemeente Wijchen en Dar zijn samen de afzender. Voor het oplossen van de individuele problemen bij omgekeerd inzamelen werd gekozen voor de inzet van afvalcoaches. Deze coaches gaan in overleg met de inwoner op zoek naar oplossingen voor zijn/haar individuele probleem bij omgekeerd inzamelen.

Wat we echter niet zien in het plan is een aanpak gericht op gesprek met inwoners en daarbij werken aan draagvlak voor omgekeerd inzamelen. Wat we ook niet zien is specifieke ruimte voor het inhoudelijk goed ingaan op reële bezwaren en vragen. Om zo mythes te ontkrachten, om helderheid te scheppen en om tegenargumenten om te kunnen buigen.

Het plan dat gemaakt is zou prima voldoen voor een onderwerp waarin het risico op weerstand klein is. Maar voor een onderwerp met zoveel impact als omgekeerd inzamelen voldoet het niet. Door de nadruk op informeren over de verandering, ontstaat juist niet het gesprek dat je wel nodig hebt om omgekeerd inzamelen succesvol te kunnen laten werken.

5.1 Wel besef maar geen consequenties

We lezen in de communicatieplannen wel dat er besef is dat inwoners op de één of andere manier betrokken moeten worden en mee willen praten. Ook lezen we dat er besef is dat inwoners weerstand hebben tegen deze nieuwe vorm van inzamelen. Maar we zien dit vervolgens niet terug komen in een strategie en oplossingen hoe hiermee om te gaan. Ook zien we daarbij weinig begrip voor en inhoudelijke reacties op reële vragen en bezwaren uit de samenleving.

Vervolgens escaleert de situatie vanaf november 2017. De communicatie inspanning van de gemeente en Dar kan dan niet meer op tegen de commotie en weerstand die ontstaat in de samenleving. De balans in communicatie rondom het onderwerp slaat door naar: de lokale pers met o.a. vele ingezonden brieven, reacties op sociale media en de massaal getekende online petitie.

5.2 Over de planning en timing

We zien dat de timing van de communicatie sterk bepaald wordt door besluitvorming en de implementatie van de systemen. Daardoor is de communicatie rondom de invoering van de papiercontainer losgekoppeld van die van de invoering van omgekeerd inzamelen. Die papiercontainer kan goed getypeerd worden als een extra service bij de afvalinzameling. Zo wordt dit ook gezien door inwoners. Dus hier waren geen bezwaren tegen.

Vervolgens maanden later, rond de bekendmaking van de ontwerp locatieplannen, koos men de communicatiemomenten voor omgekeerd inzamelen. In deze planning en timing is onvoldoende rekening gehouden met het feit dat veranderen voor inwoners tijd kost, dat veranderen niet vanzelf gaat en dat draagvlak voorwaarde is voor succesvol omgekeerd inzamelen

5.3 Pas laat in proces 'in gesprek'

Het omgekeerd inzamelen kwam pas echt in beeld bij de inwoners op moment van bekendmaken van het ontwerp locatieplan en de inloopavond die in verband daarmee georganiseerd werd. Dit was laat en de toon was 'Zo gaan we het doen!'. Daarbij werd vervolgens de mogelijkheid geboden 'bezwaar' te maken op de inloopavond. We kunnen ons voorstellen dat inwoners zich hierdoor overvallen hebben gevoeld.

5.4 Kernboodschap in de gebruikte communicatiemiddelen

Er is gekozen voor geven van informatie die begrijpbaar en concreet is. Inhoudelijk is vervolgens geprobeerd vooral de positieve kanten van het nieuwe systeem te belichten. Daarbij werd gebruik gemaakt van inwoners in beeld die eerst tegen waren maar die vervolgens in de praktijk merkten dat het prima werkbaar is. Dit deel van de communicatiestrategie is voor een groot deel nog niet ingevuld in verband met het voortijdig staken van de introductie.

Samengevat:

- Prima communicatieplan voor een onderwerp waar inwoners op hoofdlijnen achter staan.
- Bezwaren en tegenstand wel gezien, maar te weinig consequenties en dus oplossingen aan verbonden.
- Inzet afvalcoaches om individuele problemen met omgekeerd inzamelen op te lossen.
- Communicatie niet voldoende gericht op wederzijds gesprek over de verandering.
- De implementatie van het systeem is leidend geweest voor de regie en planning communicatie.
- Om houding en gedragsverandering te realiseren is een ander tijdspad nodig dat hiervan afwijkt.
- Weinig heldere antwoorden op reële bezwaren & vragen.
- Krachtenveldanalyse vooraf niet goed uitgevoerd.

'Het is in ieder geval belangrijk om uit te zoeken wat de beste oplossing is voor de burgers. Maar ook wij, burgers, moeten niet gelijk alleen de negatieve kanten opnoemen, daar zijn we goed in'
Reactie op Facebook januari 2018

'Graag zou ook ik een klein stukje willen publiceren in de Wegwijs over het Omgekeerd Inzamelen. Ik ben er heilig van overtuigd dat de gemeente Wijchen het goed voor heeft met zijn inwoners. Maar dat straks deze inwoners met vieze, stinkende en lekkende zakken moeten sjouwen en in hun auto moeten leggen, schijnt de gemeente zich niet te realiseren. Heeft u weleens de geur van de vuilnisauto geroken? Nou, dat is de geur die straks in uw auto hangt en blijft hangen, want die krijg je er niet meer uit. Het lijkt alsof de gemeente in aanmerking wil komen voor de titel Het Beste Jongetje Van De Klas.'
Ingezonden brief De Wegwijs 20 december 2017

6 Interviews met 4 ervaringsdeskundigen uit de gemeente

Om het beeld compleet te maken spraken we met 4 direct betrokken Wijchenaren. Vanuit hun rol gaven ze ons hun visie op de gang van zaken. Wat gebeurde er nou eigenlijk, wat ging er mis, waarom ging het mis, wat kunnen we hier voor de toekomst van leren.

We gingen in gesprek met
- Martijn Verharen; Raadslid Kernachtig Wijchen met veel expertise op gebied van afvalinzameling
- Titus Burgers; Wethouder en had in die periode afval en afvalinzameling in zijn portefeuille
- Henk van Teeffelen; Voorzitter Leefbaarheidsgroep Wijchen Noord
- Henk Boer; Medeoprichter en voormalig lid en voorzitter van de Werkgroep Afval

6.1 Aanbevelingen uit de interviews

De volledige interviews zijn te vinden in bijlage 2. De gemeenschappelijke deler die we uit de interviews halen hebben we samengevat in de volgende aanbevelingen:

- **Zorg voor tijd**
  Door de besluitvorming en invoering van zo'n grote verandering voor inwoners onder tijdsdruk te zetten hoor je de signalen en tips vanuit de samenleving niet meer goed.

- **Niet in 1 keer alles willen uitrollen**
  Door te kiezen voor het gelijk invoeren voor de gehele gemeente mis je de mogelijkheid om ervaring op te doen, te evalueren en daarvan te leren.

- **Ga niet langs elkaar heen praten**
  Door teveel te blijven denken en praten vanuit je processen en doelen (systeemwereld) wordt luisteren naar je inwoners moeilijker (leefwereld) en ga je langs elkaar heen praten. Waarna beide kanten zich onbegrepen voelen.

- **Zoek samenspraak met inwoners in vroeger stadium**
  Nu kregen inwoners pas laat in het proces de mogelijkheid om terug te praten en bezwaren te maken. Doordat er toen al veel vastlag was het moeilijk hun antwoorden te geven waar ze mee verder konden en schoot iedereen nog verder in de weerstand.

- **Zorg voor meer flexibiliteit in je oplossing**
  Doordat je één afvalinzamelingsmethode biedt voor geheel Wijchen, kun je inwoners in reële problemen brengen. Want one-size is niet voor iedereen de oplossing. Flexibiliteit in je methode maakt het gemakkelijker de probleemgevallen op te lossen.

- **Wanneer je draagvlak nodig hebt, maak daar dan werk van**
  Voor omgekeerd inzamelen heb je inzet van inwoners nodig om er een succes van te maken. Achteraf draagvlak hiervoor zoeken werkt niet zo goed. Dat werkt beter wanneer je eerder begint met luisteren en vervolgens inspeelt op vragen en problemen die je daarbij ophaalt.

7 Analyse & advies

7.1 Analyse

Veranderen van afvalgedrag is per definitie lastig

Alle betrokkenen in Wijchen bij de invoering van omgekeerd inzamelen realiseerden zich dat draagvlak bij inwoners belangrijk is. Want zij zijn de sleutel naar succesvol omgekeerd inzamelen. Maar in de uitwerking is vervolgens geen vorm gevonden, om hier werk van te maken. De mogelijke reactie in de vorm van tegenstand vanuit de inwoners werden vervolgens lange tijd onderschat. Dat die bezwaren en kritiek zou komen was echter wel te voorzien geweest:

- Omgekeerd inzamelen gaat om gedragsverandering.
- Omgekeerd inzamelen wordt al snel als een verslechtering van de afvaldienstverlening gezien.
- Moeten veranderen van eigen gedrag zonder dat dit direct voordeel oplevert, roept weerstand op.
- Daarbij is veranderen van gewoontegedrag extra moeilijk. Dat weten mensen bewust/onbewust en dat roept weerstand op.
- Gedrag rondom afval vindt plaats in en rond de eigen woning en raakt aan belangrijke persoonlijke waarden als hygiëne, vrijheid, gezondheid. Het is een persoonlijk onderwerp en roept daarmee gemakkelijk weerstand op.
- Ook in andere gemeenten in Nederland zien we moeilijkheden bij invoering van omgekeerd inzamelen.

Het is dus een manier van ophalen: *Waarbij ik als inwoner minder service krijg, mijn gedrag moet veranderen en geen directe voordelen heb.*

Dan moet er wel een heel goed argument tegenover staan om dit systeem toch probleemloos ingevoerd te krijgen. Het argument 'dat we zo werken aan een meer circulaire afvalstroom' bleek voor veel inwoners in Wijchen niet genoeg.

Dit sentiment is onderschat en daardoor:

- Is er niet gewerkt met een meer gefaseerde introductie waardoor je kunt leren en het systeem kunt verbeteren.
- Is er in de introductie- en communicatiestrategie weinig ruimte gemaakt voor gesprek met en draagvlak maken bij inwoners.
- Is er geen strategie ontwikkeld om inwoners te faciliteren bij deze nieuwe manier van inzamelen. Om daarmee de noodzakelijke gedragsverandering te vergemakkelijken.

7.2 Advies

Hanteer in volgende situaties een veranderstrategie waarmee je inwoners helpt

We weten dat er veel bezwaren zijn bij inwoners, maar we weten ook dat het niet onmogelijk is om dit soort veranderingen te realiseren. Want er zijn gemeenten waar het wel werkt.
Hoe kan Wijchen hier in de toekomst beter mee omgaan. Hieronder een aantal uitgangspunten die kunnen helpen bij het ontwikkelen van een veranderstrategie die gaat werken:

1. Maak ruimte voor gesprek met inwoners en andere stakeholders: Waar staan ze nu, wat zijn de bezwaren, wat zijn de emoties, wat zijn hun eigen ideeën en voorkeuren. Ga zo op basis van goede vragen in gesprek over de verandering.

2. Je verlangt nieuw gedrag. Help en faciliteer inwoners hier vervolgens dan ook mee. Doe je best om inwoners te helpen bij de uitvoering van dit nieuwe gedrag. Door grote of kleine nudges, hulpjes, doelen & beloningen, gemakjes enz. te bieden.
3. Benadruk wat de verandering concreet betekent en wat dit over een jaar oplevert; Minder kosten & gemiddeld maar 10 x per jaar een zak in de ondergrondse container. Zo ontwikkel je een nieuw meer relativerend communicatieframe.
4. Los de echte probleemgevallen op.
5. Laat zien dat je als gemeente wilt leren, dat fouten maken daar ook bij hoort. Bied hiervoor ruimte en mogelijkheden tijdens de introductiefase (begin met een Pilot).
6. Sluit in je communicatie en handelen aan bij de waarden van de ander.

Completeer dit met juiste inzet van je andere beleidsinstrumenten
Door te werken met deze 6 regels voor verandering verhoog je de kans op een succesvolle introductie aanzienlijk. Daarnaast en ter versterking van de succesvolle introductie is het belangrijk ook de andere beschikbare beleidsinstrumenten in te zetten op een manier die de verandering ondersteunt. Alleen communicatie & gesprek over de verandering is niet genoeg. Ook de beleidsinstrumenten Regelgeving, Handhaving, Financiën en Voorzieningen kun je afstemmen en inzetten op de gewenste veranderingen.

7.3 Aanpak
Om de doelstellingen op het gebied van afval te realiseren zullen in de gemeente nog stappen gezet moeten worden. Met de ervaring van het afgelopen jaar in het achterhoofd is het belangrijk daarbij nu te kiezen voor een meer participerende aanpak.

Om dit te realiseren is het verstandig om op korte termijn met een wat bredere groep eerst te gaan werken aan een participatieplan hiervoor. In dit plan beschrijf je de: vragen die je hebt voor je verschillende stakeholders, de manier waarop je de verschillende groepen wilt laten meedenken en de invloed die je hen geeft:
- Met wie wil je in gesprek
- Waarover wil je in gesprek
- Wat zijn de vragen waarop je antwoord wilt hebben
- Wat is rol van alle gesprekspartners (meedenken, meebeslissen, meedoen).
- Hoe geef je dit gesprek vorm

De input die je hiermee vervolgens ophaalt kun je daarna gebruiken om te komen tot meer gedragen veranderingen in afvalinzameling, die je vervolgens met meer succes gaat introduceren.

Samenvatting
- Omgekeerd inzamelen betekent voor inwoners ander gedrag waar geen directe voordelen aan verbonden zijn. Dat maakt deze verandering per definitie lastig.
- Hanteer in volgende situaties een (communicatie)aanpak waarbij de inwoner veel centraler staat. Gebruik daarbij de 6 regels voor een veranderstrategie.
- Completeer en versterk dit met je andere beleidsinstrumenten.
- Begin nu met ontwikkeling van een participatieplan voor het gesprek hierover met inwoners en andere stakeholders.

Bijlage 2: Interviews

met direct bij invoering omgekeerd inzamelen betrokkenen

datum 5 juni 2019 ons kenmerk sir/gemwijch/002
onderwerp Interviews omgekeerd inzamelen

Om het beeld compleet te maken spraken we met 4 direct betrokken Wijchenaren. Vanuit hun rol gaven ze ons hun visie op de gang van zaken. Wat gebeurde er nou eigenlijk, wat ging er mis, waarom ging het mis, wat kunnen we hier voor de toekomst van leren.

We gingen in gesprek met:

- Martijn Verharen; Raadslid Kernachtig Wijchen met veel expertise op gebied van afvalinzameling
- Titus Burgers; Wethouder en had in die periode afval en afvalinzameling in zijn portefeuille
- Henk van Teeffelen; Voorzitter Leefbaarheidsgroep Wijchen Noord
- Henk Boer; Voormalig voorzitter van de Werkgroep Afval

In gesprek….

Martijn Verharen; Raadslid Kernachtig Wijchen:

Kernachtig Wijchen is grootste partij in gemeenteraad met 12 raadsleden. Vanuit zijn werk is Martijn Verharen voor GR Regio Rivierenland sterk betrokken geweest bij de uitvoering van afvalbeleid/afvalinzameling en heeft dus veel inhoudelijke kennis.

Terugkijkend, hoe kwamen jullie tot de beslissing om omgekeerd inzamelen in voeren?
Martijn Verharen: 'Bijna de complete raad stemde 2016/2017 in met andere oplossingen voor inzamelen van afval. Het ging daarbij om andere manier van oud papier ophalen en andere manier van ophalen restafval. De VANG doelstellingen waaraan de gemeente wil/moet voldoen waren voor ons de belangrijkste reden om het inzamelingsbeleid te gaan vernieuwen. Achteraf gezien denk ik dat we deze beslissing genomen op basis van te eenzijdige communicatie vanuit DAR. Waarbij we ook teveel vertrouwd hebben op de situatie in buurgemeente Druten waar het wel werkt.
Vervolgens kwam daar nog wat extra druk vanuit de wethouder die dit onderwerp graag afgerond wilde hebben voordat ze in een andere gemeente als burgemeester aan de slag ging.

Tijdens deze besluitvormingsfase hebben we ons onvoldoende gerealiseerd dat dit onderwerp moeilijk zou kunnen liggen bij de Wijchenaren. Kernachtig Wijchen was wel sceptisch maar heeft toch op basis van de informatie die er was, de ervaringen in Druten ingestemd met invoering. Ook was er op dat moment nog geen sprake van weerstand vanuit de gemeentelijke samenleving.

Tijdens bijeenkomsten en gespreksmomenten waarbij we gesprek met inwoners zochten over verschillende onderwerpen die spelen in de gemeente (in loop van 2017), bleven bij onder afval iedere keer maar met weinig mensen over om over afvalonderwerp te praten.

Waarschuwingen om meer participerend te werken bij de invoering van anders inzamelen zijn wel gegeven, maar daar is op dat moment niet concreet iets mee gedaan. We wisten wel dat omgekeerd inzamelen alleen goed kan werken wanneer je inwoners hebt die mee willen werken, anders blijven je afvalstromen te vervuild. Maar we hebben er te weinig aan gedaan om juist hierover het gesprek met inwoners te voeren.'

Die invoering zou geen probleem worden, maar waar liepen jullie tegen aan?
'Vanuit Kernachtig Wijchen werd als voorstel voor de invoering van omgekeerd inzamelen gesteld dat inwoner op binnen een straal van 100 meter een ondergrondse afvalcontainer zouden moeten hebben. Aan deze eis kon in de praktijk niet worden voldaan en de afstand werd dan ook al snel 250 meter. Met deze afstand werden vervolgens de container locatieplannen gemaakt.'

'Deze locatieplannen waren de aanleiding voor de inloopavonden en daar kwam vervolgens de weerstand van de Wijchense inwoners naar buiten. Veel inwoners die boos waren, er ontstond zelfs een dreigende sfeer. Van de aanwezige inwoners was 95% tegen en de andere 5% neutraal. Inwoners die met deze andere manier van inzamelen konden leven, of hier misschien zelfs wel achter stonden, waren niet aanwezig. De stemming in de Wijchense samenleving werd zo sterk negatief, dat ook het geluid van inwoners die meer neutraal waren, of die zelfs instemden met deze manier van inzamelen, nergens meer gehoord werd.

We hadden in het begintraject en voorafgaand aan de besluitvorming moeten investeren in gesprek met inwoners en hun argumenten voor of tegen veel beter moeten kennen. Dat hebben we nagelaten en daar hebben we ons in vergist.
Die grote onvrede van de inwoners, een petitie die door 3000 inwoners getekend werd, gemeenteraadsverkiezingen op komst, maakte een cocktail die zorgde voor intrekken van omgekeerd inzamelen.'

Is de Wijchenaar uniek in het zo sterk afwijzen van omgekeerd inzamelen?
'Ik generaliseer een beetje en heb het niet onderzocht, maar ik denk dat de gemiddelde Wijchenaar milieubewustzijn en duurzaam handelen niet helemaal boven aan zijn of haar prioriteitenlijstje heeft staan. Daarbij zetten we ons in Wijchen ook graag af tegen grote buur Nijmegen, dat wel het imago heeft van milieubewuste en groene gemeente te zijn met dito inwoners. De Wijchenaar vindt alles wat uit Nijmegen komt niet geheel te vertrouwen. Ook DAR wordt daarbij als echt Nijmeegs gezien.'

'Verder woont de Wijchenaar in een gemeente waar het allemaal goed geregeld is en waar afvalinzameling als een goed georganiseerde service wordt gezien. 'Het afvalinzamelen zoals we dat nu doen gaat prima en we scheiden op deze manier ook al goed'. Inruilen van deze goede service voor een systeem met minder comfort is voor veel Wijchenaren dan ook niet makkelijk acceptabel. 'We worden gestraft door de gemeente' hoorde je veel.'

'Daarbij zijn Wijchenaren niet gemakkelijk te overtuigen met rationele argumenten: voor omgekeerd inzamelen, over het halen van VANG doelstellingen, dat gescheiden afval duurzaamheid bevorderd, dat duurzaamheid nodig is. Het zijn wat betreft kritische inwoners die alles wat de gemeente zegt en wil niet per definitie geloven en vertrouwen.'

Wat is je 'achteraf' advies?
'Inwoners hebben niet in begintraject meegepraat en daardoor zijn er toen geen reële bezwaren opgetekend. Waarmee vervolgens iets gedaan had kunnen worden. DAR speelde hierin een belangrijke rol maar die heeft hier onvoldoende/geen aandacht voor gehad. Er waren geen goede antwoorden op echte en reële vragen van inwoners. Over bezwaren van inwoners werd pas tijdens het invoeringstraject inhoudelijk nagedacht. Dat was te laat.'

'Wanneer we weer aan de slag willen met veranderingen in de manier van inzamelen zou ik het nu echt anders doen. In ieder geval de tijd nemen. Goed kijken wat er om je heen gebeurt en wat je daarvan kunt leren, vooral ook van andere gemeenten. Knoop vroeg het gesprek met inwoners aan. Want beter scheiden en ander afvalgedrag het gaat nooit werken zonder inwoners die mee willen doen.'

'Formuleer vervolgens zeer realistische doelstellingen die je wilt halen en kijk ook goed hoe ver je al bent met bereiken van die doelstellingen. Want eigenlijk doet Wijchen het op dit moment al goed met het bereiken van VANG doelstellingen. Baseer daar dan een ruimer tijdspad op voor verandering die je wilt realiseren. Zo bouw je ruimte voor gesprek met inwoners hierover in en kun je gaan werken met pilots.'

'Wanneer we in Wijchen omgekeerd inzamelen weer willen invoeren als methode maken het onszelf wel moeilijk. Het woord omgekeerd inzamelen heeft een hele negatieve lading gekregen bij de inwoners. Dus wanneer de vraag aan inwoners is, we gaan omgekeerd inzamelen invoeren en daar mag je over mee praten dan wordt het lastig. Wanneer je veranderingen in afvalscheiding en afvalinzameling wilt realiseren samen met inwoners zul je hierover een open gesprek moeten kunnen houden zonder dat de uitkomst vast staat.'

In gesprek….

Titus Burgers; wethouder gemeente Wijchen met afvalinzameling in portefeuille:

Je was het afgelopen jaar het gezicht van omgekeerd inzamelen in Wijchen en hebt flink wat je overheen gekregen. Hoe is dat zo gekomen?
'Titus Burgers: 'Als raadslid was ik al betrokken bij vraagstukken rondom keuze voor omgekeerd inzamelen. Dat was in 2016. Daarbij was ik me bewust dat omgekeerd inzamelen een onderwerp met risico was. Mijn advies en het advies van onze fractie was toen ook al dat je dit op een flexibele manier zou moeten invoeren om de kans op succes hoog te maken. Daarna werd ik begin 2017 vrij onverwacht wethouder als opvolger van Agnes Schaap die burgemeester werd in Renkum en kreeg het onderwerp afval in mijn portefeuille. Agnes was verantwoordelijk voor de invoering van deze nieuwe methode van inzamelen, had voorbereidende werkzaamheden al laten verrichten en wij als raad hadden al ingestemd met deze andere manier van inzamelen.'

Waar liep je vervolgens tegen aan?
'Ik sprong dus op de rijdende trein en ging door met activiteiten gericht op invoering. Het was daarbij oorspronkelijk de bedoeling een tweeslag te maken. Door de nieuwe manier van papierinzameling middels de papiercontainer en de inzameling van restafval middels omgekeerd inzamelen zoveel mogelijk in combinatie met elkaar in te voeren. Dit lukte in de praktijk niet en invoering omgekeerd inzamelen moest meer naar achteren geschoven worden. Terwijl de papiercontainers wel medio 2017 konden worden verspreid. En die invoering ging prima.'

'Door die vertraging van omgekeerd inzamelen kwamen we met invoering en communicatie daarover uit in de periode vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen. Juist in die periode kwam de toenemende stroom negatieve publiciteit (ook landelijk) en weerstand vanuit de Wijchense samenleving op gang. Dit zorgde vervolgens voor een steeds verder toenemende twijfel bij politieke partijen. Er werd intern en extern steeds kritischer en negatiever tegen het omgekeerd inzamelen aangekeken. Zo creëerden we op alle fronten eigenlijk onze eigen weerstand. Dat bleek dan ook niet houdbaar en de raad besloot dan ook te stoppen.'

Wat vind je achteraf gezien van de manier waarop je Omgekeerd inzamelen wilde invoeren?
'Het systeem van omgekeerd inzamelen en de manier waarop we wilden dat dit in Wijchen zou gaan werken, bood geen keuzevrijheden voor inwoners. Ook hebben we geen ruimte gemaakt voor een getrapte invoering. Zodat we bijvoorbeeld via pilots ervaring op konden doen hoe het in Wijchen zou werken. Nogal star dus.

'De discussie die we vervolgens kregen met de inwoners voerden wij vooral met rationele antwoorden. Terwijl de weerstand niet alleen bestond uit rationele redenen, daar zat ook veel emotie in. Je moet ook kunnen werken aan het verminderen van boosheid en wantrouwen en dat lukte niet goed. We gingen op Inloopavonden en andere communicatiemomenten met inwoners dan ook langs elkaar heen praten.'

Wat karakteriseert de Wijchenaar?
'Onze inwoners zijn gewend te wonen in een gemeente waar alles goed geregeld is. Zijn daarom wellicht sterker in hun weerstand tegen veranderingen en zullen die dan snel negatief uitleggen. Of dit nu terecht of onterecht is. Daarbij zijn we geen grote stad. We hebben dan ook meer een ons ken ons cultuur en de vele clubverbanden. Dit zorgt ervoor al snel groepsdruk ontstaat in de richting van de heersende mening. Dat maakt een open onderlinge discussie moeilijker.'

Waar zag je aan dat dit speelde?
'We kregen natuurlijk allemaal signalen dat het niet goed zat. In december hadden we al de inloopbijeenkomsten die niet goed gingen. Daarvoor vroegen we al de Leefbaarheidsgroepen van alle wijken en kernen om mee te denken over de locaties voor de ondergronds container. De meesten daarvan zagen het niet zitten om advies te geven. We hoorden van hen dat ze dit niet wilden en durfden omdat er zoveel tegenstand was in de kern die zij vertegenwoordigden. Toen we ook nog van goed ingevoerde inwoners als de oud-burgemeester te horen kregen: 'Waar we toch mee bezig waren en dat hij zich zorgen maakte of we wel op de goede weg zaten', realiseerde ik me dat we de emotie en weerstand echt onderschat hebben en dat er geen draagvlak was voor verandering.'

Wat is je 'achteraf' advies?
- Wees flexibeler in de uitvoering.
  (Voorbeeld: Bij een appartementen gebouw staat al een restafval container, waarom mogen die niet ook gebruikt worden door buren in laagbouw die daar tegenover wonen?)
- Je moet indien nodig inwoners een vorm van keuze kunnen bieden.
- Knoop ook het gesprek aan met inwoners over dit onderwerp. Denk daarbij goed na waarover je in gesprek gaat. Ga niet in gesprek over het 'Of', maar ga wel heel goed in gesprek over het 'Hoe'. En doe daar vervolgens ook wat mee. Het moet een open gesprek kunnen zijn, waarbij je wel het onderwerp goed kadert.
- Durf er wel weer mee aan de slag te gaan. De VANG doelstellingen staan en daar willen we ook aan kunnen voldoen. Samen werken aan een duurzaam Wijchen zou daarbij centraler moeten gaan staan.

In gesprek….

Henk van Teffelen; voorzitter Leefbaarheidsgroep Noord:

Wat voor wijk is Wijchen Noord?
Henk van Teffelen: 'Onze wijk Wijchen Noord is in de jaren 50 en 60 van de vorige eeuw gebouwd. Het is dus eigenlijk al een wat ouder buurtje en dat zie je ook terug bij inwoners. Het aantal ouderen/senioren in onze buurt neemt dan ook toe. Onze buurt bezit een flink aantal voorzieningen op gebied van welzijn, zorg, onderwijs en we hebben winkels voor onze dagelijkse boodschappen. Het is dan ook prettig wonen in Wijchen noord. En dat vinden de meeste inwoners ook. Als leefbaarheidsgroep zochten we in de afgelopen twee jaar samen met inwoners uit hoe zij tegen de toekomst van de buurt aankijken. Hiermee maakten we een Wijkplan. Wat we hoorden van de bewoners was de bestaande voorzieningen goed intact moeten blijven. Want die maken het wonen hier prettig en zorgen voor een goede leefbaarheid.'

Hoe maakte de leefbaarheidsgroep kennis met omgekeerd inzamelen?
'We kregen vanuit de gemeente al vrij vroeg nadat het besluit tot omgekeerd inzamelen genomen de mogelijkheid om mee te denken over deze nieuwe manier van inzamelen. De wethouder met wie we in daarbij in gesprek gingen, stelden we toen voor om in Wijchen Noord een soort van proef te gaan starten. Om te kijken hoe omgekeerd inzamelen zou werken en waar je daarbij tegen aanloopt.'

'Maar met dat idee werd verder niet zoveel gedaan. Op een volgende Informatieavond waarbij ook over dit onderwerp werd gesproken, was de boodschap eigenlijk: We gaan omgekeerd inzamelen en zo gaan we dat doen in Wijchen. Dat overviel ons op die manier wat en het viel ook tegen dat met onze eerdere suggestie voor een proef niets gedaan was.'

'Een paar maanden later werden de inloopavonden voor al onze buurtgenoten georganiseerd. Bij die inloopavond en bij de manier waarop we daarover geinformeerd werden hadden we als leefbaarheidsgroep wel wat vraagtekens:

- Waarom een inloopavond waar je vooral de tegenstem te horen gaat krijgen?
- Waarom zo dicht op de verkiezingen?
- Waarom zo positief over Druten en Beuningen?
- Waarom waren de afstanden naar Ondergrondse containers voor veel buurtbewoners meer dan 250 meter, zoals eerder wel beloofd was?'

Vraagteken 1: Inloopavond is vooral aantrekkelijk voor tegenstanders
'Dat je met de inloopavonden vooral tegenstanders oproept om hun zegje te doen is logisch. Buurtgenoten die niet een probleem met omgekeerd inzamelen hebben komen daar niet op af.'

Vraagteken 2: Vlak voor verkiezingen zo'n onderwerp met impact door willen duwen
'Verder ging natuurlijk meespelen dat we vlak op de gemeenteraadsverkiezingen zaten. Dat is een periode dat partijen gevoelig zijn voor de mening van hun kiezers. Waarom ga je nu juist net voor die verkiezingen in gesprek over dit omgekeerd inzamelen. Een onderwerp waar zoveel inwoners problemen mee hebben.'

Vraagteken 3: Positief over ervaringen in Druten en Beuningen. Was dat terecht?
'Belangrijk in de informatie die we kregen waren de positieve ervaring met omgekeerd inzamelen in Druten en Beuningen. Volgens onze buurtbewoners met contacten in Druten en Beuningen was daar nog wel aardig wat op af te dingen en waren er in die gemeenten best wel problemen.'

Vraagteken 4: Afstanden kloppen niet
'Er was eigenlijk beloofd door de gemeente dat de loopafstanden naar de ondergrondse container niet meer dan 250 meter zou zijn. Dit bleek echt niet te kloppen op de locatiekaart zagen wij, en de rest buurtbewoners, dat die afstand vaak groter was.'

'Oudere buurgenoten moeten buren vragen afval weg te brengen' 'Op de vraag hoe de ouderen die slechter ter been zijn, hun afval naar de container moeten krijgen, antwoordde de gemeente tijdens de inloopavonden dat zij hun buren moesten vragen om hiermee te helpen. Toen werd het laatste restje goodwill helemaal verspeeld.'

'Boosheid en ontevredenheid werd alleen maar groter
De boosheid en ontevredenheid met omgekeerd inzamelen werd door deze aanpak en de antwoorden die we kregen alleen maar groter. Het was geen overtuigend verhaal dat we te horen kregen. Dat zagen verschillende partijen in de raad ondertussen ook in en niet veel langer daarna besloot de raad te stoppen.'

'Vervolgens kregen we zelf ook verwijten vanuit de buurt
Wij als Leefbaarheidsgroep kregen daarbij van onze buurtgenoten achteraf nog het verwijt dat we niet stevig genoeg waren in het neerzetten van het standpunt van de buurt tegenover de gemeente. Want je zag toch dat wanneer je je echt even boos maakt de gemeente wel luistert. Ja zo zie ik onze rol niet. We zijn niet actiecomité van de buurt. We laten het geluid van de buurt horen in de gemeente, maar we zoeken tegelijkertijd ook de samenwerking met de gemeente om zo samen goeie voor onze buurt te doen.'

Wat is je 'achteraf' advies?
'Ik zou eigenlijk tegen de gemeente willen zeggen dat ze bij een volgende vergelijkbare situatie ons prima mogen betrekken, maar maak dan wel met gebruik van onze adviezen en ideeën. Dat hebben we nu niet gezien. Misschien was het heel anders gelopen wanneer juist wel die proef in Wijchen Noord gehouden was in plaats van omgekeerd inzamelen in één keer voor de hele gemeente te willen invoeren.'

In gesprek…

Henk Boer; voormalig voorzitter Werkgroep Afval:

Henk Boer was als actieve en betrokken inwoner aanwezig bij één van de eerste gemeentelijke informatiebijeenkomsten over het onderwerp omgekeerd inzamelen. Op dat moment ontstond bij hem en bij enkele andere deelnemers aan de bijeenkomst de behoefte om wat meer georganiseerde wijze een tegengeluid te laten horen. Zij gaven hier vorm aan met oprichting van de Werkgroep Afval.

De aanleiding voor oprichting van de Werkgroep

'In 2017 werd er vanuit gemeente een informatieavond georganiseerd over de nieuwe wijze van afvalinzameling. Vond ik als inwoner een interessant onderwerp. Ging er dan ook naar toe met het idee dat de gemeente hierover met ons (inwoners) in gesprek wilde. Dat bleek al snel niet de insteek van de avond te zijn. We kregen op dat moment een verhaal over ons heen voornamelijk vanuit de Dar in de vorm van een kant en klaar plan hoe het inzamelen van afval het komende jaar zou gaan veranderen. Er was eigenlijk geen ruimte voor gesprek en meedenken.
Vanuit de aanwezigen werden er natuurlijk vragen gesteld over deze verandering en of er ook nog meegepraat kon worden. We voelden echter dat er helemaal geen ruimte was voor overleg. Het plan was klaar en zo zou de gemeente het gaan doen. Zo kwam het over. Dit was de aanleiding voor mij en een paar andere aanwezigen, om de koppen bij elkaar te steken. Zo ontstond er een groepje met inwoners met veel vragen en bezwaren bij deze nieuwe manier van inzamelen. We wilden hierover graag echt constructief over meedenken met de gemeente.'

De besluitvorming in de raad

'Wat me kort daarna verbaasde was de unanieme instemming van de raad met dit plan. Een plan dat in onze ogen geheel uit de koker van Dar kwam en waar op geen enkele manier inspraak van inwoners bij gebruikt was. Alsof er geen bezwaren waren, alsof de inwoners die je nodig hebt voor goede afvalscheiding niet hun zegje mogen doen hierover. Ik begrijp nog steeds niet waarom de hele raad op dat moment zo positief was hierover.'

'We hebben geen opening voor gesprek gevonden'

'Wij gingen als werkgroep van ongeruste inwoners verder in gesprek met elkaar. Wat konden we nog doen en hoe konden er oplossingen gevonden worden voor de bezwaren die we hadden. Onze groep bestond daarbij uit realistische inwoners, met daarbij zeker ook leden die duurzaamheid belangrijk vinden. We waren dan ook niet tegen beter scheiden, of tegen het verminderen van restafval. Maar we vonden dat het anders en beter zou kunnen. We dachten dan ook in alternatieven en andere oplossingen. Daar wilden we graag over in gesprek. Maar we kregen eigenlijk geen antwoorden en het lukte maar niet om inhoudelijk in gesprek te komen. Dat zorgde voor frustratie. We werden als inwoners voortdurend geconfronteerd met voldongen feiten. Al met al een teleurstellende ervaring.'

'Later in het jaar konden we als Werkgroep nog een keer inspreken over dit onderwerp bij de raad. Ik was degene die namens de werkgroep het woord voerde. Maar ik voelde vooral een afwerende houding bij de raad. We waren duidelijk niet welkom. Dat voelde voor mij echt niet goed en ik begrijp die houding van de raad en van de gemeente ook niet. Wethouder Burgers voelde op dat moment kennelijk als enige wel aan dat hij toch iets moest met onze groep en nodigde ons gelukkig uit voor een vervolggesprek. Niet dat dit verder tot iets geleid heeft, maar het heeft mijn beeld van gemeente waarmee je niet in gesprek komen kunt wel weer een beetje bijgesteld.'

Wat wilden jullie bereiken als werkgroep?
'Wij vonden dat we reële vragen en goede ideeën hadden. Daar wilden we met de gemeente over praten. Want wij als inwoners moeten deze andere manieren van inzamelen tot een succes maken. We wilden de gemeente input bieden en betere keuzes laten maken. We zaten echt op die lijn. Pas later, toen we niet gehoord werden, werden we steeds meer een Werkgroep die echt tegen de invoering was. We begonnen realistisch en werden in de loop van tijd steeds meer activistisch'

'In de periode na de bijeenkomsten in de buurten over locaties voor de ondergrondse containers, waarbij veel inwoners hun onvrede en boosheid lieten blijken ben ik uit de Werkgroep gestapt. Ik sta open om de boel op te schudden, maar wel met het idee om het daarna weer samen op te bouwen. Binnen onze groep werd de stemming steeds meer actiegericht met daarbij steeds steviger afzetten tegen gemeente. Dit paste steeds minder goed bij mij.'

Zie je vaker dat inwoners in Wijchen worden overgeslagen?
'Ik vind dat de inwoners van Wijchen bij veel onderwerpen niet worden meegenomen als gesprekspartner. Ook bij de kleine onderwerpen die spelen in de eigen buurt. Bomen die ineens gekapt moeten worden, of de inrichting van de straat, of een bouwproject in de buurt dat wordt ontwikkeld. We worden niet echt betrokken en krijgen geen ruimte om mee te denken. Dat zorgt ervoor dat veel inwoners wat wantrouwend naar de gemeente kijken. Misschien durft de gemeente niet inhoudelijk het gesprek aan te gaan, of misschien wil ze dat niet. Ik weet niet wat daar achter zit. Ik heb wel het gevoel dat het wat dat betreft echt beter kan in Wijchen.'

De Wijchenaar
'Mijn ervaring is dat de Wijchenaar niet zo snel in actie komt. Zeker wanneer een besluit van de gemeente gaat over iets dat nog ver weg is, zal er niets gebeuren. Maar wanneer ze dan toch in verzet komen dan kan dit verzet vrij sterk en massaal zijn. Misschien heeft dit te maken met de omvang van de gemeente Wijchen, of misschien is dat wel Wijchense cultuur.'

Wat is je 'achteraf' advies?
'Je moet als gemeente meer gericht zijn op samenwerken met je inwoners. Of het nu grote of kleine onderwerpen zijn, sta open voor de samenleving, stimuleer het burgerinitiatief dat op vele manieren vorm kan krijgen en durf inhoudelijk gewoon het gesprek met je inwoners aan te gaan. Werk er gewoon aan een open gemeente met een open cultuur te worden.'

'Over de invoering van een andere manier van inzamelen kan ik nog zeggen dat de gemeente dit natuurlijk heel anders had moeten aanpakken. Start met pilots, kijk wat er werkt en niet werkt, evalueer dat goed met inwoners en kies dan pas hoe je verder gaat. Zo leg je de basis voor iets dat gaat werken. Dus geen voorgekookte besluiten en dit dan vervolgens over de gemeente uitrollen. Of wat ook niet werkt met een voorgekookt besluit het gesprek aanknopen met je inwoners. Waarbij er vervolgens met die mening en de bezwaren van inwoners niets meer gedaan kan worden. Ik geloof echt dat we in de Wijchen in veel meer situaties samenwerkingen kunnen hebben. We moeten dan ook op zoek naar dit nieuwe samenwerken in Wijchen.'